g ¶ Continentur. in hac. l. habes an appellatione filiorum posterorum ꝛ liberorū contineantur nepotes. istā tñ. l. restringit et limitat Jmo. in. l. qui filiabus. de leg. j. procedere qñ testator sciebat mulierem yel vxorem pregnantem: alꝫ secus. per. l. si quis ita. j. eo.

b ¶ In idiotā. No quid importet ista verba nō cadit. vide tex. no. in. l. itē pretor. de suis et legiti. ibi abusiue vult qui ē not. qñ facit gl. no. l. quo ties. C. fami. her. in v. glibet nescit vti ꝓpijs verbis specificis. et ibi Barto. post antiquos: ꝛ no. perpetuo ꝓ̄ dictis testiū qui nō debēt intelligi ꝑ̄ subtilitates iuris. vi de Jnno. in. c. cuz clamor. de testi. et qō not. in. d. l. i. C. de vsu. ꝛ i. ſ. si scriptū. instit. de inutil. stip. et ad hic no. per bar. adde Ey. b C. de do. añ nup. c. l. si cum ante. ꝛ qō notat bald. in. c. ſ. o in principi. de suc. feu. ꝛ qō no. Bar. 4 in. l. si quid erit. in prin. de le. iij. et in l. liberorū. in vlti. e col. de verb. signi. 5 vbi oino vide. facit not. l. l. j. C. de vsu. ꝛ cū Bar. hic transit Paul. de 1 castr. in. l. stipulatio. ſ. hoc quoꝙ de verb. obliga. ꝛ ibi vide bal ad fi. ꝛ Bal. in. l. i. ad fi. C. de legi. here.

c ✠ Andre. Poma. ¶ Puto, vide bart. in dicta. l. liberorum. in fine. Bal. in. l. pe. C. de legi. here. Et hic dictum Bartoli refert et sequitur Alexā. cōsi. ij. col. ij. vñ. ij. qō quotiesq; dic. vol. ꝛ consil. ggg. vij. in penul. co. i. ij. vol. ꝛ bald. in. l. j. in fi. C. de suc. edic. alec. cōsi. gliiij. vñ. prīmo casu. in. v. vo. ꝛ ꝑ̄. lxvj. per totū. eo. volu. Pan. or. cōsilio. lxxij. Et an et quando cōmunis vsus loquēdi attendi debeat. vide Feli. in proe. decretaliū in. ij. col. ꝛ an sermo vulgariū sufficiat ad intentationem statutorū vide Barba. in c. i. in vlti. char. de ꝓ̄sti. Glo. in. c. statutum. in verbo copiā. de rescrip. in. vj. Et notan.

¶ Si quis filiabus. Appellatione filiorum continentur[a] posthumi filij: nō nepotes. sed appellatione liberorum etiam nepotes continentur. appellatione vero posteriorū omnes descendētes continenť. h. d. cū. l. l. sequē. an ꝑ appellatione filiorū contineantur posthumi. qō examina vt dixi plenissime in. l. q filiab[9]. in ꝓn ci. j. de leg. j. Secūdo ꝛan appellatione filiorū continеant nepotes. examina vt dixi plenissime in. l. liberorū. j. de verb. signi. Aduerte tamen ꝛ ꝙ glo. dicit hic ꝙ talis varietas loquēdi. an dicat filios vel liberos nō cadit in idiotā. ¶ Quidā exponūt istā glo. quasi velit dicere ꝙ distinctio huius. l. habeat locū. qñ ista ẏba fuissent ꝓlata ab hoīe litera to iurista: vel alio hoīe intelligēte ꝑ̄ tales diuersitates: secus si a rustico. Certe aliud vult dicere glo. quasi diceret ista varietas dicendi est in sermone literali non in vulgari locutione. ꝛ ideo non cadit in idiotā[b] qui nescit vulgare. puto[c] tñ ꝙ si in testamēto idiote in scriptis per notariū reducto reperiuntur ista verba qō deberēt intelligi ſm iterpretationē istarū legū. nam ꝓsumendum[b] est quod notarius in scribendo apposuit verba importantia voluntatē testatoris. ꝛ sic verba notarij intelligenda sunt secūdū iuris interpretationē. vt not. C. de vsur. l. j. et. l. sciendum. de verbo. obliga. Et ista possunt[c] esse vtilia ad multa ꝑ̄ sc̄z qñ dicta testium deponentiū in vulgari rediguntꝫ in scriptis cōsiliū tñ est ꝙ illa pue ꝓpzie in latinum redigi non possunt scribanť in vulgari ſm ꝙ ꝓlata sunt arg. l. j. in prin. j. de excu. tuto.

¶ An si reperiantur in eodē volumine contraria statuta quod volumen eodem die fuit cōfirmatum quod tempus inſpici debet.

Tutores. Dies tutele cedit ad adita hereditate ꝛ immediate illa potestas trāsit a testatore in tutorem. hoc dicit. Not. ꝑ̄ inſpici tēpus quo tutor datur non quo testamētū cōfirmatur. Et sic facit ſm Dy. ad questionē de duobus statutis contrarijs in eodē volumine repertis qō volumen fuit vno ꝛ eodē tēpore confirmatū qō inſpicit tempus impositionis non tempus cōfirmationis de quo per Ly. C. eo. l. ij. dixi plene in. l. omnes populi. de iustitia et iure. et ideo inſpicienda est vltima scriptura ex qua contrarie sunt vt. j. l. ꝓgima. in fi. ꝛ hoc tenet hic Dy. dicitur hic nā ꝛ ipse heres tutor dari potest quid vult dicere. Respōdeo. ſ. dixi potestatem tutoris procedere a defuncto non ab here. hoc probatur duabus rationibus. Prima qꝛ ipse heres tutor dari potest. Ex quo concluditur quod ab eo non dependet tutoris datio. quia ipsum dare non posset. vt. j. de tut. ꝛ cur. da. ab his l. ꝓtor. Aliam rationem ponit textus quia post mortez heredis tutor recte dari potest. ergo patet quod ab eo nō procedit. quia ipse non posset ante mortem suam dare.

Tutor datus. Oppo. C. de insti. eo. ſ. j. vbi hereditas non potest adiri in codicillis. Sol. intellige hic in codicillis scz in testamēto cōfirmatis vel dic ſm gl. aliud in hereditate cū tractatur de ademptione. aliud in tutela ꝛ istud placet. nam heredis institutio ꝺz assumere vires a seipa. iō nō pōt dari nec adimi in codicillis cum dependeat ex testamēto. vt. l. per manus. j. de iur. cod. sed tutela pendet ex testamento ꝛ requirit additionem hereditatis vt. j. l. ꝓgima. Oppo. ſ. de adopti. l. quesitum. Sol. patria potestas non potest esse sub conditione vtili sed potestas tutoris sic vt hic ꝛ ibi ꝓ̄z ratio in gl. ¶ Op. de. l. muto. ſ. si sub cōditione. ſ. ti. j. Sol. ibi in datiua tutela. hic in testamentaria ꝛc.

In tutoris. In tutele datione attenditur etiam nouissima scriptura. b. d. Jntellige nisi prima sit derogatoria: vt plene dicam in. l. si quis. in principio testamenti. j. de lega. iij.

1 ¶ Tutela cedit a die adite hereditatis.
Regula catoniana non habet locum in tutela.
2 Si testator instituit pupillū ꝛ ei tutorē dedit: quō succurratur pupillo vt possit hereditatē adire.
Existentia sui heredis qō cōfirmet datione tutele in testō: nec tollitur per beneficium abstinendi.
3 Relicta in testamento an hereditate non adita valeant.
4 Relicta in testamento quod cōfirmentur instituto in re certa adeunte.
5

f Nemo. Non valent disposita in testamento nisi adeatur hereditas saltē per vnum ex pluribus. h. d. ¶ Quero a quo tēpore cedit dies tutele vtrū a die mortis: vt in legatis: an a die adite hereditatis. Glo. dicit ꝙ a die adite hereditatis per hāc. l. ꝛ ideo regula catoniana non habet locū in tutela: vt. j. de regu. cato. l. pe. dictū glo. est verū ꝛ melius ꝓbatur. ſ. eo. l. tutores. ꝛ. j. de excu. tut. l. si is qui tres. ſ. idem euenire. sed posito ꝙ text. nō diceret ꝓbatur ratione. nam in his que ad heredem non transeunt dies cedit ab adita hereditate nō a die mortis: vt ꝓz in vsufructu ꝛ in libertate vt. l. j. in fi. cū seq. ſ. quādo di. le. ce. ꝛ. l. j. ſ. in nouissimo. C. de cadu. tol. sed tutela nō trāsit ad heredem:
g vt. ſ. titu. j. l. tutela. ergo ꝛc. ¶ Ceno[g] ad quod
2 dam ꝑ̄ indissolubile Jtium hic positū in glo. pone ꝙ testator pupillū filiū solū heredem instituit ꝛ ei tutorem dedit. Ex hoc insurgit perplexitas. nam pupillus non potest adire sine tutoris autoritate: vt. l. potuit. C. de inre deli. ꝛ. j. de acq. here. l. pupillus. Jtē tutor non est tutor[2] anteꝙ pupillus adeat ꝛ sic nō pōt autorari. sed cōtra hanc perplegitatez
b succurrit per glo. duobus modis, primo ꝙ adeat hereditatem autoritate iudicis: [b] vt. l. si infanti. C. de iure delibe. ꝛ. l. bonorū. C. qui admi. ad bo. pos. secundo ꝙ dabitur curator ad adeunda hereditatem: vt. C. de admi. tu. l. cum quidā. sed hoc non videtur verū: qz curator nō potest autorari pupillo ad adeunda hereditatez: vt. l. cum in vna. ſ. tutor. j. de appel. ꝛ no. in. l. solet. ſ. tit. j. ¶ Nec ob. l. cum quidā. quia loquit in curatore adulti. Dyn. solnit
3 istud indissolubile alio modo sc̄z ꝙ ꝑ̄ existentia sui
i heredis cōfirmat datione tutele: [i] vt insti. de here. que ab intesta. ſ. posthumi. ꝛ de heredum quali. et diffe. ſ. sui. hoc tenet Lyn. C. eo. l. ij. ego etiam hoc teneo. Cum enim hoc sit ad commodū filij habere tutorem ex istentia sui heredis hoc operat: nec est sublata per beneficiū abstinendi inductum a pretore: vt. l. si filiꝰ qui patri. j. de vulg. ꝛ pupil. substi. ꝛ ibi dixi. Sed si poneremus ꝙ existentia sui heredis nō posset operari: quia testator fecisset de suo voluntariū substitutēdo vulgariter vel alio modo tunc esset recurrendū ad ꝓmū remediū positū. ſ.
k esset aliud remedium scz qō detur tutor ad adeundam hereditatem. vt. j. l. ꝓgi. in prin. Non dico curator vt dicit glo. sed tutor qō qualiter procedat
4 j. dicam. ¶ Quero quid ſ tñ si non aditur hereditas
k an bodie valeāt relicta: [k] vt. C. de libe. ꝓtet. aut. ex causa. Respondeo non: quia loquitur quando testamētum rumpitur ex causa exheredationis vel preteritionis tñ. vnde quādo rumpitur ꝓpter hereditatē non aditam ista iura remanent incorrecta. In casu tamen hodie est immutatum scz si heres non vult adire: quia est ꝓhibitus detrahere falcidiā: tūc valent relicta in testamēto: ꝛ pars hereditatis vadit ad personas enumeratas in autētica de here, et fal. ſ. si vero exp̄ressus. ꝛ de hoc
5 ibi per Jacobum de bel. ¶ Quero quid si fuerit adita

adiecta hereditas per aliquem institutum in re certa. an ꝓ firmetur alia relicta in testamēto quia heredes vniuersales non adiuerunt. Respondeo qō sic. ar. huius. l. ꝛ. l. testamento. j. de manu. testa. ꝓbo ꝑ rationē nam certum est testatorem decedere testatum. nam si heredes vniuersales adibunt non est dubium. si non adibunt. tunc iste institutus in re certa erit heres vniuersalis. vt. l. j. ſ. ex fundo. de here. institu. quia tūc accrescit totus ei vnde est eadem ratio. sicut si adierit vnus ex institutis vniuersaliter. vt digi in. l. ex facto. j. de here. insti.

1 ¶ An tutor possit dari ad vnum articulum. et an teneatur tunc facere inuentarium.

Jhereditas. Pendente additione hereditatis pōt dari tutor pupillo. hoc dicit Oppo. donec locus est testamentarie tutele alie cessant. vt in aut. matri ꝛ auie. C. qñ mulier tute. offi. fungi. po. et. j. co. l. si quis sub conditione. sed hic testamentarius est confirmatus per existentiam sui heredis. vt dixi. ſ. l. ꝓgi. ergo ꝛc. Sol. intelligas hic quando existentia sui heredis nō operabatur. ꝛ aduerte ꝙ hic dicitur in text. posse dari. q. d. non succedit legitimus ꝓpter spem testamentarij. sed
1 peruenitur ad datiuum. ¶ Oppo. tutor ꝺ ad certum articulum dari nō potest. vt. j. co. l. certarum ꝛc. huius timore dicunt quidam quod hic tutor datur simpliciter non ad adeūdam hereditatem tantum quia talis datio non valeret vt in cōtrario ſm Dy. ꝙ videtur ꝓbari per tex. hic
a dum dicit quasi nō sit nec speratur ꝛc. sed Jaco. de are. intelligit[a] istō casu esse speciale. vt ad vnum articulum detur tutor. ſ. ad adeūdam hereditatem. vt. l. impuberi. j. de tut. ꝛ cura. da. ab his. puto qualibet practicam esse bonam. tamen diuersis casibus. Aut enim certum est hereditatem esse locupletem ꝛ vtilem. ꝛ datio tutoris extendit ad istum articulum: sc̄z ad adeundam hereditatem. vt. o. l. impuberi. Aut hic est dubiū ꝛ tunc detur tutor simpliciter: quasi nec sit nec speretur alius vt hic. sed si sequatur aditio incipit esse locus testamētarie: ꝛ datiua extinguit. vt insti. de attil. tuto. ſ. item si. puto tñ ꝙ si datus est tutor ad vnum articu-
b lum tantū non habet necesse facere[b] inuētarium sicut dicimus in curatore dato ad litem. vt no. in. l. de creationibus. C. de epis. audien.

In tutelis. In tutelis attendimus nouissimā scripturam. h. d. ¶ Oppo. ſ. eo. l. ij. So. hic quādo diuerse scripture reperiuntur super datione eiusdem tutoris. ibi quādo sup datione diuersorū. qz tunc vtercꝫ erit. Sed cōtra. ſ. de procu. l. si qs cum pura. in fi. vbi per dationē vltimi primus vꝫ remotus. Sol. glo. aliud in p curatore vt ibi aliud in tutore vt hic. Tu dic ꝙ licet fuit scriptus primo vnus: postea aliꝰ. tñ qz eodē tpe cōfirmātur ideo valet datio vtriusq; q ratio cessat in p curatore. vt no. per doc. C. eo. l. ij.

1 ¶ Si filius preteritus decedat viuo auo: an testamentū confirmetur
2 Regula catoniana ꝙ non habeat locum in tutela.

Qui filium. Si nepos viuo auo incipit tenere locum sui sicut cōfirmatur testamentū per. l. velleian. ita tutele datio. h. d. ¶ Oppo. dicitur hic viuo auo successisse. cōtra: viuus non habet heredes. vt. l. j. ſ. de here. ven. ꝛ. j. ꝓ̄ here. l. j. Sol. dicit gl. et bene in hereditate alicuius quis nō succedit ei viuo: sed nepos bene succedit in locū filij. vt incipiat tenere primū locū viuo auo et filio mortuo Jta loquitur hic. q. d. succedit in suitate: nō in hereditate. ¶ Opp. dicit hic cum testamentum sit cōfirmatum: ꝛ sic innuit ꝙ ab initio non valebat contra arguendo a diuisione: vt in glo. magna. Et solue ꝙ confirmatum est testamētum non ꝙ ab initio nō valuerit: valuit ergo ꝙ filius fuit institutus ꝛ nepos substitutus qō est permissum per. l. velleiā. vt. l. gallus. in prin. ſ. nunc de lege. j. de libe. ꝛ posthu. et de illa confirmatione testamenti hoc est de permissione legis velleij. loquitur. hic. Mo. ꝑ̄ tamē ex hac glo. ꝙ si filius preteritus decedat viuo auo testamētum nō cōfirmatur. contrarium no. j. de regu. cato. l. fi. et videtur casus in. l. posthumus. ſ. idem ꝛ circa. j. de iniust. rup. ꝛ irri testa. ꝛ ibi dicam. similem gl. habetis in. l. penul. ſ. fi. j. de dona. ꝛ ibi dixi. ¶ Opp. datio tutele non valuit ab initio ergo non confirmatur impediente regula catoniana. vt. j.
2 de regu. cato. l. j. Sol. regula ꝛ catoniana non pertinet ad tutelas: qz earum dies cedit ab adita hereditate: vt vidistis. ſ. l. ꝓgi.

Si furiosus. Jnhabilis datus tutor intelligitur datus
1 cum fuerit habilis. h. d.

¶ An seruus alienus possit dari tutor.

Seruus. Seruus alienus potest dari tutor sub cōditione libertatis ꝛ si simpliciter de eo in dubio videtur ei data fideicommissaria libertas. h. d. ¶ Opp. C. qui da. tut. pos. l. in seruili. Sol. non potest dari a iudice vt ibi. sed a testatore sic. vt hic. ¶ Opp. vt
1 insti. eo. ſ. seruus. vbi dicitur non valere. Solu. vt in glo. Et circa ꝑ̄ bāc materiam distingue sic ſm Jaco. de are. aut seruus datur tutor a iudice aut a testatore. Primo casu non valet. vt. C. qui da. tuto. pos. l. in seruili. Secundo casu aut testator credit eum liberum et non valet. vt. j. eod. l. si quis tutorem. ꝛ instituit. qui da. tuto. pos. ſ. plane. j. de fideicommiss. liber. l. generaliter. ſ. si quis tutorem. aut scit eum seruum. et tunc aut est ꝓ̄ prius aut alienus. si ꝓprius aut ꝓnouidit de eius libertate ꝛ statur illi ꝓnouisioni. vt. j. eod. l. qui tutelam. ſ. penulti. ſm veram opinionem: aut non ꝓnouidit: sed simpliciter dedit tutorez: ꝛ tunc erit liber directe. vt. C. de necess. ser. here. insti. l. fi. et insti. qui da. tuto. pos. circa princ. Aut igno-

¶ Intelligit. vt ꝓ possit dari tutor ad vnū actum tātum. Adde Bar. in. l. cuz in vna. ſ. tutor. de appella. et tutor seu curator ad vnum actū an teneatur satisfacere. l. mulier. et qō ibi Bal. C. de iur. dotium.

¶ Necesse facere. ita etiam no. bar. in. l. tutor. in prin. ¶ Ange. in. l. cum in vna. ſ. tutor. j. de appella.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

✣Andr. Pomate. a Si qs sub 2di
tione. vide Areti. consi. ciiij. col. iiij.

SIqs sub cõditioe.[a] Hec est valde nota. lex. Spes testamentarie facit cessare legitimam: ꝛ locus erit datiue. Idē si testamentarius desijt esse naturaliter vel ciuiliter iudice hoc principaliter agente: secus si desijt esse naturaliter vel ciuiliter iudice principaliter hoc nõ agente: q tunc legitimus succedit: sed non succedit vbi aliquis ex testamentarijs superuiuit. h.d. primo ponit quando testamentaria non cepit sed eius spes subest. Secũdo quando cepit ꝛ desijt naturaliter vel ciuiliter iudice principaliter hoc agẽte. Tertio qñ cepit ꝛ desijt personaliter vel ciuiliter iudice principaliter hoc non agẽte. Quarto qñ testamentaria in vnius persona cepit ꝛ desijt: ꝛ in alterius psona supest. Scõa ibi: et si semel. Tertia ibi: q si tutor. coniuncto ver. ceterum. qui est in fi. l. Quarta ibi: plane. Ad euidentiam premitte q regula est q tutela testamentaria precedit legitimã ꝛ legitima precedit datiuam: vt probatur ex o: di ne titulorum. ff. ꝛ. C. ꝛ institu. ꝛ. C. quando mu. tu. offi. fun po. auf. matri et auie. et hic in glos. ꝛc. hoc premisso pone casum in terminis per te. quia clarus est. ✣Opp. de verſi. et si semel. ad ver. q si tutor. Glo. soluit in verſi. ꝛ si semel. licet sit accusatus et remotus adhuc supersunt[b] reliquie testamentarie tutele. ideo non habet locũ legitima: secus quãdo tutor est mortuus. vt in ver. quando si tutor. idez not. C. eo. l. j. in glos. magna. sed contra hoc videt q non supersint reliquie alique. nã tutela testamẽtaria finitur cum tutor est remotus. vt. l. si arrogati. ff. titu. j. ꝛ. j. de suſpec. tuto. l. decreto. nec apparet in quo iste reliquie remanẽt. Unde Dy. declarat intellige reliquias remanere quando remotus a tutela remanet. ita habilis qõ potest dari tutor: ſz quando nõ remanet habilis: vt quia mortuus vel deportatus[c] est: tunc non dicuntur remanere reliquie[b] ſm Dy. ꝛ Ly. in. d. l. j. et omnes communiter: quod mihi non placet: quia remotus vt suſpectus decetero illi pupillo tutor non debitur. vt. l. iij. ff. queri potest. j. de suſpec. tu. et ſic quantum ad illum pupillũ nulle remaneant reliquie. Preterea ex dicto Dy. ſequeret hoc inconueniens. Pone aliquem excusatum morbo perpetuo: ita quod nulla spes sanitatis supereſt: qõ potest esse. vt. l. ſi cum dotem. ff. ſi maritus. ff. ſol. mat. ꝛ de vaca. mu. l. penu. in prin. Certe ſm eũ ſuccederet legitimus quaſi nulle superſint reliquie: quod est contra iſtũ tex. qui indiſtincte vult quod quãdo aliquis eſt excuſatus perueniatur ad datiuum. Dic ergo q ratio est illa quam ponit iuriſconſultus in text. nam primo caſu remouetur a iudice hoc principaliter agente: ꝛ ideo iudex eum remouet vt aliuz det. Et hoc dicit text. ibi. nam et idcirco abijt vt alius detur ꝛc. ꝛ ſ. de leg. tu. l. iij. ff. queri potest: ꝛ ibi eſt idẽ tex. ꝛ hoc erat forte quod in ſenatuſconſulto continebatur. de quo hic ſit mentio. ✣In ſecundo vero caſu tutor desijt esse naturaliter mortuus vel ciuiliter vt deportatus quo caſu iudex principaliter hoc nõ agebat: vt eũ remoueret et alium daret et ſic ceſſat ſenatuſconſultum ſimile indugerunt hodie canoniſte q ſi prebenda vacat aliqua in curia papa remouente aliquem collatio ſpectat ad eum non ad ordinariuz. vt extra de preben. c. licet. et. c. preſenti. lib. vj. Et tex hoc ſequitur alia conſequentia pone qõ tutor eſt datus in teſtamento ad tempus vel ad certam conditionem que venit certe tutela finitur. vt. ſ. eo. l. tutor datus, ſed an peruenitur ad legitimũ videtur quod non ſm Dyn. q ſupereſt perſona habilis ꝛ ſic reliquie ſed ſecus puto ſm rationẽ iuriſconſulti q tunc vere ceſſat tutela abſq; alio facto iudicis ꝛ ſic loc' eſt ſequenti legitimo vt hic. pro hoc inſti. qui. mo. tute. ſi. ſ. j. vbi alli mitat tutelam finiri morte ex aduentu diei vel conditionis. ✣Opp. ad prin. l. extra glo. ſi ſpes teſtamentarie facit ceſſare legitimã multomagis datiuam que eſt minus potens vt dictum eſt. Rñ. hoc non ſequitur. nã tutele deferuntur per eum modũ per quẽ hereditates vt. l. j. ꝛ. ij. de legi. tu. ſed q̃dm ſpes eſt teſtamentarie ſucceſſionis ceſſat legitima

✣Andre. Poma. b
b Adhuc super ſunt. et vide Bal. in. l. i. C. eo. vbi alleg. caſuz. l. hec. ſ. de ſuſpec. tuto.

c Vel deportat'. Quare in deportato non attendit qõ eſt de iure ſpãli. ꝛ vide Bar. in. l. inter ſtipulan c tem. ſ. ſacram. in o vlti. bi. cardo. de verb. oblig.

d Remanere reliquie. no. quod ſi plures ſunt tutores ꝛ vn' deceſſit an ſit alius ſubrogatus. vide Bal. in. l. cũ magiſtratus. C. quando p uo. et adde Bart. glo. ꝛ docto. in. l. j. C. eo. titu.

e Diſtingue. ad de Bart. in. l. j. C. eodẽ. poſt gloſ. et docto. ibi.

f Dicunt canoniſte. no. dictũ canno. et adde Bart. in. l. j. C. eo.

vt. l. q̃diu. j. de acqui. here. ꝛ. j. de reg. iur. l. q̃diu. ꝛ. C. cõia de ſucceſſ. l. ante. ſed in illa prouidet iudex q̃ndo tutorem alꝫ curatorẽ bonis vel q̃ndo bonorũ poſſeſſionem ſm ta. vt. j. de here. inſti. l. ſiquis inſtituatur. de reg. cato. l. ij. ſ. ſi ſub 2ditiõe. de cura. bo. dan. l. j. ꝛ ita hic donec eſt ſpes teſtamẽtarie ceſſat legitima ꝛ deuenitur ad prouiſionẽ iudicis. Opp. dicitur hic q ſi eſt deportatus locus eſt legitime. Contra. j. titu. ij. l. j. ſi apud hoſtes. Sol. ibi deſijt eſſe abſq; facto iudicis tũ ſubeſt ſpes q redeat ad tutelã propter poſtliminiũ in deportato ſecus. ſed contra quod etiã, in deportato ſubeſt ſpes quod reſtituatur. vt. C. de ſen. paſ. per totũ. ſed illa ſpes eſt de iure ſpeciali per viã reſtitutionis ideo nõ attenditur vt. l. iij. in prin. j. de fideicõ. libe. Preterea illa reſtitutio nõ poteſt cõcedi niſi ab vno ſcz a principe ergo reputatur impoſſibile. vt. l. apud iul. in fi. j. de leg. j. Op. ad ſi. nã licet vnus teſtamẽtarius tãtũ deceſſerit videt eſſe locus legitime ſicut in teſtamentis vbi ex poſtfacto poteſt quis decedere p parte teſtatus ꝛ p parte intestatus. vt. l. circa. ſ. de inoffici. teſt. ſic in tutela vt habeat vnũ teſtamentariũ ꝛ aliũ legitimum. Sol. Dy. ꝛ bene tutela eſt apud quãlibet inſolidũ licet adminiſtratio diuidatur. vt. l. inter tutores. j. de admi. tu. vnde ideo nõ poteſt peruenire ad legitimuz prouidit ergo ꝑto: ſubſtituẽdo datiuũ. Ex predictis circa materiã huius. l. diſtingue[c] aut tutor teſtamẽtarius nunq̃ fuit ſz eſt eius ſpes ꝛ locus eſt datiuo vt hic. ꝛ inſti. de atti. tu. in prin. aut fuit ꝛ desijt ꝛ tũc aut iudice hoc principaliter agente ꝛ locus eſt datiuo vt hic. in ſcõ reſponſo. aut desijt ex cauſa naturali vel ciuili iudice hoc principaliter agẽte ꝛ tunc aut desijt in perſona vnius alijs remanentibus ꝛ locus eſt datiuo vt hac. l. in fi. aut nullus alijs remanẽtibus ꝛ tũc aut ſpes non ſubeſt qõ reaſſumant q̃ mortui ꝛ tunc ſuccedit legitimus vt hic. in ver. qõ ſi tutor aut ſubeſt ibi ſpes ꝛ tunc aut ſupereſt ſpes de iure communi vt in capto ab hoſtibus ꝛ locus eſt datiuo. vt. l. j. ſi apud hoſtes. j. ti. ij. aut ſupeſt ſpes de iure ſpeciali vt in deportato per reſtitutionẽ ꝛ tunc ſuccedit legitimus ꝛ ceſſat datiu' quia illa ſpes non attenditur vt hic facit. l. iij. ſ nõ tantum. j. titu. ij. Quero quid ſi vnus fuit legitimus ꝛ desijt eſſe. Bl. dicit ſuccedit alius ſequens legitimus als puenitur ad datiuũ. In hac queſtione puto diſtinguendum eodem modo quo diſtinxi in teſtamentaria ſic quandoq; tutor legitimus nõ fuit ſed eius ſpes ſupereſt. ſcz primi legitimi qui alios precedit ꝛ tunc non eſt locus ſequenti legitimo ſed datiuo. vt. l. non ſolum. ſ. ſi libertus. ꝛ ibi not. j. de excuſ. tuto. ꝛ. l. ſi tutor reipublice. ſ. j. de tu. ꝛ ra. diſtra. Quandoq; fuit ſed desijt ꝛ tũc aut facto iudicis principaliter hoc agentis ꝛ nõ eſt locus ſequẽti legitimo ſed datiuo. vt. l. iij. ſ. queri poteſt. j. ti. ij aut desijt cauſa naturali vel ciuili iudice hoc non agente ꝛ tunc aut ſupereſt aliquis legitimus eiuſdem gradus ꝛ locus non eſt ſequenti legitimo ſed datiuo. vt. l. j. ſ. ſed ꝛ si aliqs. j. titu. ij. ar. huius. l. in fi. Tũt omnes legitimi eiuſdem gradus deſierunt eſſe ꝛ tunc aut non ſupereſt ſpes quod reaſſumat ꝛ ſuccedit ſequens legitimus. vt j. ti. ij. l. iij. ver ſed ſi omnes. aut ſupeſt ſpes ꝛ tunc aut eſt ſpes de iure cõi vt in capto ab hoſtibus ꝛ tunc nõ ſuccedit legitimus ſed datiuo eſt locus. vt. l. j. ſ. ſi apud hoſtes. j. tit. ij. aut ſupereſt ſpes de iure ſpeciali vt in deportato ꝛ ſuccedit ſequẽs legitimus nec eſt locus datiuo. vt j. ti. ij. l. iij. ſ. pe. Quero qd ſi datiuus desijt eſſe. Dicit gl. q peruenitur ad legitimũ ſi eſt. als peruenitur ad datiuũ. vide glo. iſtam. in queſtione iſta tex. deficiunt: et glo. breuiter loquitur. dicit enim quod ſi deficit datiuus peruenitur ad legitimũ ꝛ ſic preſupponit quod ille habebat datiuum qui poterat habere legitimũ. Videndum eſt ergo quomodo potuit hoc eé. Reſpõdeo primo quod legitimus nõ erat adhuc idoneus ꝛ tunc glo. procedit clare. nam adueniente legitimo ceſſat datiuus vt. l. ſi tutor. reipublice. ſ. j. de tute. ꝛ ra. diſtra. ꝛ. l. non ſoluz. ſ. ſi libertus de excu. tu. Item põt eſſe quod datus fuit datiuus tutor ei qui poterat habere legitimũ in caſu huius. l. ſcz propter ſpes teſtamẽtarie. tunc etiã glo. procedit q̃ deficiente datiuo peruenitur ad legitimũ q̃ intelligo ſi quãdo datiuus deficit ſpes teſtamentarie defecerat alias ſuperſit ſicut ab initio impediuit legitimũ ꝛ ita tunc impediat. Item poteſt eſſe quod fuit deuentũ ad datiuum in locum excuſati vel remoti: et tũc ſi datiuus desijt eſſe morte naturali vel ciuili puenitur ad ſequentẽ legitimũ quod eſt no. et q̃ õr ſupra aliquo remoto vel excuſato peruenitur ad datiuz intelligitur pro prima vice ſecus ſi ille datiuus poſtea naturaliter eſſe deſierit vt hac glo. que omnes iſtos caſus comprehendit. ꝛ hoc etiã dicunt canoniſte. Nã ꝛ quando prebenda vacat in curia papa concedit: ſed illo poſtea mortuo naturaliter debet fieri collatio per ordinariũ ꝛ ſic pro prima vice denoluitur. vt extra de preb. c. l. ꝛ. c. preſenti. lib. vj. Expedita eſt glo. prout proprie ad. l. pertinet. Sed modo glo. intrat queſtiones aliquas p quas oportet eas examinare de tutela que defertur matri ꝛ auie. Anteq̃ veniam ad queſtiones glo. quero ꝛan mater ꝛ auia poſſint eſſe tutrices. Reſpõde de iure iſto nõ poterãt eſſe niſi hoc impetrarent a principe. vt. ſ. ti. i. l. ſi. de iure. C. fuit introducta quedam ſolẽnitas ſcz quod poſt interpretationẽ requirebatur decretũ iudicis ꝛ quod cũ iuramento renũtiaret ſecũdis nuptijs ꝛ locũ habebat ſi nulli ſuperẽſſent legitimi. vt. C. quãdo mu. tute. offi. fun po. l. ij. hodie per iura aut. eſt immutatũ, ſ primo quod nõ requiritur impetratio a iudice ſed hoc eis permittitur a lege. Secũdo eſt immutatũ q̃ de iure. C. ꝛ. ffoz. nõ fiebat mẽtio niſi de matre hodie permittitur matri ꝛ auie ſolũ. Tertio eſt immutatũ q̃ hodie mater ꝛ auia ſi volunt preferũtur oibus legitimis

et datiuis

et datiuis: exceptis teſtamentarijs: cũ olim legitimis preferebãtur vt dixi. Quarto eſt immutatuz: q̃ per iura. C. debebant cũ iuramento renuntiare ſecũdis nuptijs: qõ iuramẽtũ hodie tollit. Preterea ſufficit ſi ſine iuramento renũtiat ſecũdis nuptijs ꝛ velleiano: ꝛ omñi alio legis augilio. Quinto per iura autẽtico: debitor ꝛ creditor nõ poſſunt aſſumere tutelã. vt. C. qui da. tuto. poſt. auf. minoris. ſed in matre ꝛ auia hoc non obſtat vt. C. quãdo mu. tu. offi. fun. po. auf. matri ꝛ auie. ſumpta ex corpore de bere. que ab inteſt. ſ. ex bis ꝛ auf. ſacramẽtũ. ꝛ aut. ad hoc. eo. ti. ſumpta ex corpore vt ſi ne. phi. ma. debi. ꝛ credi. Quero gd in pauia. "Videtur q̃ non poſſit eſſe tutrix. cum tex. dicat matri et auie ſoluz. Contrariuz credo. nam pro auia vere eſt auia: ſz adiiciatur dicto pro. vt. l. cui eorum. ſ. ij. de poſtu. ꝛ. l. quoniam appellatiõe. de ver. ſig. dicã in. l. gallus. ſ. inſtituens. de lib. ꝛ poſt. de excu. tu. Item põt eſſe quod datus fuit datiuus tutor ei qui poterat habere legitimũ in caſu huius. l. ſcz propter ſpes teſtamẽtarie. tunc etiã glo. procedit q̃ deficiente datiuo peruenitur ad legitimũ q̃ intelligo ſi quãdo datiuus deficit ſpes teſtamentarie defecerat alias ſuperſit ſicut ab initio impediuit legitimũ ꝛ ita tunc impediat. Item poteſt eſſe quod fuit deuentũ ad datiuum in locum excuſati vel remoti: et tũc ſi datiuus desijt eſſe morte naturali vel ciuili puenitur ad ſequentẽ legitimũ quod eſt no. et q̃ õr ſupra aliquo remoto vel excuſato peruenitur ad datiuz intelligitur pro prima vice ſecus ſi ille datiuus poſtea naturaliter eſſe deſierit vt hac glo. que omnes iſtos caſus comprehendit. ꝛ hoc etiã dicunt canoniſte. Nã ꝛ quando prebenda vacat in curia papa concedit: ſed illo poſtea mortuo naturaliter debet fieri collatio per ordinariũ ꝛ ſic pro prima vice denoluitur. vt extra de preb. c. l. ꝛ. c. preſenti. lib. vj. Expedita eſt glo. prout proprie ad. l. pertinet. Sed modo glo. intrat queſtiones aliquas p quas oportet eas examinare de tutela que defertur matri ꝛ auie. Anteq̃ veniam ad queſtiones glo. quero ꝛan mater ꝛ auia poſſint eſſe tutrices. Reſpõde de iure iſto nõ poterãt eſſe niſi hoc impetrarent a principe. vt. ſ. ti. i. l. ſi. de iure. C. fuit introducta quedam ſolẽnitas ſcz quod poſt interpretationẽ requirebatur decretũ iudicis ꝛ quod cũ iuramento renũtiaret ſecũdis nuptijs ꝛ locũ habebat ſi nulli ſuperẽſſent legitimi. vt. C. quãdo mu. tute. offi. fun po. l. ij. hodie per iura aut. eſt immutatũ, ſ primo quod nõ requiritur impetratio a iudice ſed hoc eis permittitur a lege. Secũdo eſt immutatũ q̃ de iure. C. ꝛ. ffoz. nõ fiebat mẽtio niſi de matre hodie permittitur matri ꝛ auie ſolũ. Tertio eſt immutatũ q̃ hodie mater ꝛ auia ſi volunt preferũtur oibus legitimis

luntaria. Alij ſunt teſtamentarij neceſſarij. ſicut dicimus in
15 heredibus. Quero p auf. requiritur q̃ mater ꝛ auia renuntient ſecundis nuptijs velleia. ꝛ omni alij legũ augilio. quid ſi nõ renuntient ſecũdis nuptijs: an valeat iſta aſſumptio tutele. videtur q̃ ſic: q̃ omiſſio modice ſolẽnitatis non vitiat. vt. l. j. in fi. ff. de ven. inſpi. ꝛ q̃ñ no. C. de iudi. l. rem nõ
c nouam. Cõtrarium[c] credo: q̃ in datione tutoris quocũq; modo eſt erratum non valet datio. vt. l. tutor: ſi fuerit. j. de tuto. ꝛ cura. da. ab bis. Itẽ q̃ iſta ſolennitas poſſet eſſe mul a tum preiudicialis: ergo preſumit neceſſaria. vt. l. unus. de in integ. reſti. ꝛ. l. cum hi. ſ. ſi pretor. ff. de tranſac. quod autez poſſet eſſe multũ preiudicialis oſtẽdo. Certuz eſt q̃ iſta que habet ſecũdum virum eſt multum ſuſpecta legi: q̃ leg preſumit q̃ ex coriaret filium pro pter ſecũdum virum vt. C. de ad b uiuni. tuto. l. leg que tutores. ꝛ auf. ad hec. C. q̃ñ mu. tut. offic. fun po. ſed idem dicemus in ea que habet animum et conſilium nubendi: ſicut in ea que iam nupſerit. ſimile que habet animũ ꝛ conſilium diuertendi: vt. l. ſi cõcubinam. ſ. j. ſ. rerũ amo. ꝛ. j. qui ꝛ a quib. l. ſed ꝛ ſi marito. circa fin. pro hoc opti. tex. C. de nup. l. imperiales. ſ. ſed ſi tales. Preterea probat c in tex. auf. vt ſine prohi. ma. debi. ꝛ credi. ſ. quia vero. verſi. mo; tamen col. vij. ibi dum dicit ſecundas concupiſcentias ꝛc. et ex illo verbo apparet q̃ concupiſcentia ſecundarũ nuptiarum ita eam reddit inhabilem ſicut ipſe nuptie iã con d tracte. Preterea de iure antiquo cogebãtur hoc iurare als non admittebantur: hodie vero remouetur iuramentũ: ſed renuntiatio requiritur. ergo in aliis remanet idem effectus ſcz q̃ renuntiatio omiſſa vitiet. Preterea inde; qui dat ea3 tutricem cum ſecundis nuptijs non renuntiauerit: fecit boc ✣Andr. Pomate. ignorans an ilia haberet animum nubendi vel non: tñ ad e iſtum effectũ requiritur renũtiatio: ergo errauit: in iure magni preiudicij merito non fuit tutela legitime aſſumpta: nec f poterit adminiſtrare.[f] Quero q̃ ſi mulier non renũ
16 tiauit vellei. Ly. in auf. matri et auie. ſ. allegata. dicit q̃ iſta ✣Andre. Poma. renuntiatio modicum releuet: ex quo ſequitur q̃ eius omiſſio nõ vitiaret: ꝛ cum eſſet ſemel bic de facto. iſta queſtio fuit mihi oſtenſum quoddam conſilium quod dicebatur eſſe cuiuſdam magni doctoris antiqui de bononia: q̃ vocatus eſt Federicus de ſcalis: q̃ determinabat q̃ iſta renũtiatio eſſet modici preiudicij. et ſic eius omiſſio nõ vitiabat. Contrariũ g puto q̃ omittitur res magni preiudicij: videtur dicere glo. dicta auf. matri ꝛ auie. Pone igitur q̃ mulier debitum pupilli non exigeret vel habet contutores pro quibus poſſibile eſt eam obligari: vel conſtituit actorem et ſic eſſet interceſ fio vnde inuaretur velleia. quare opus eſt eius renuntia. Et h ideo concludo q̃ ſi aliquod iſtoz: omittitur. omittitur res magni preiudicij et non erit legitima tutrix. hoc videt ſentire gl. extra de appel. c. ex parte. ꝛ idem vr ſentire Specu. in titu. de tuto. ꝛ ita cõſuluimus in hac ciuitate ego ꝛ quatuor aduocati. Quero q̃ uid ſi renuntiauit velleia. ꝛ contraxit
17 nuptijs ſed non fuit dictum ꝛ omni alij legum augilio an valeat. Et videtur q̃ ſic: quia tex. in auf. matri ꝛ auie. non regrit q̃ renuntiet niſi ſecundis nuptijs ꝛ velleiano. Preterea non videtur q̃ habeat aliud beneficium: ꝛ ſic adiectio illius generalitatis non videtur neceſſaria. Contrarium dicit quia mulier in multis iunatur: in quibus non iuuaretur maſculus. Primo in iuris ignorãtia. vt. l. ſi. C. de iur. ꝛ fact. ignoran. ꝛ in pluribus alijs. ꝛ ideo per hanc renũtiationez omnia beneficia mulieri tolluntur ꝛ reducitur in eo caſu quo g eſſet ſi eẽt tutor maſculus[g] vnde puto q̃ hoc caſu pro tali
18 debito poſſet iſta mulier capi ꝛ incarcerari. licet als ſecus vt b C. de inoff. diuer. iud. l. j. ꝛ auf. ibi poſita. licet talia beneficia als per renuntiationem nõ poſſunt tolli: et tamen hoc caſu tolluntur legis autoritate permittente hãc renuntiationem
19 vt patet in velleia. cui ſm veram topi. renuntiari non põt vt no. per doc. in. l. ſi. C. ad velleia. probatur in. l. doli excep. ſ. diuerſas. j. de noua. et per Ly. in. l. ſi quis in cõſcribendo.
20 C. de epiſ. ꝛ cleri. puto tamen q̃ beneficia que competerent mulieri etiã ſi maſculus eſſet vt non conueniatur a filio niſi quatenus facere poteſt per banc renuntiationem non tolli-
21 tur. ſed ſolum beneficia mulieris. Quero quid ſi nõ renuntiauit ſecundis nuptijs nec velleia. ſpecialiter ſed generaliter omni beneficio an valeat. reſpõdeo non eſt neceſſe q̃ exprimatur de velleiano ſpecialiter quia illud eſt beneficiuz mulieris. ꝛ ideo de neceſſitate ꝛcluditur ſub generali renũtiatione. ſed eſt videre an ſit neceſſe q̃ exprimat de ſecũdis nuptijs. nam poſſe tranſire ad ſecũdas nuptias no eſt bñficium ſeu priuilegiũ: ſed eſt quedã facultas ciuilibet cõpetẽs ꝛ illa ſub illa gñali renuntiattone non cõprehenderet. vnde
22 eſt neceſſe quod exprimat vt dictũ eſt. Quero quid ſi in

Quid in proauia. an auf. matri ꝛ auie habeat locum in pauia: dic ibi post bar.

Ut no. in. l. ſi. vi de Bald. in. l. j. C. q̃ñ mu. tut. quid ĩ patre ſpurij. vide Bal. in. d. auf. matri ꝛ auie.

Jn ſumma. vide etiam Bart. in l. ſi. j. de bis quib. vt indig.

Preferri legitimis. ſed Bal. i. d. auf. mſi ꝛ auie. dicit q̃ hoc non ponit p conſtanti.

Cõtrarium. vide Alleg. ſ. ſi. ciij. als. ccciij. col. iiij. ij. volu.

✣Andre. Poma. Adminiſtrare. Vide Areti. in. l. ſciendũ. ciiij. col. de ỹ. obl. alleg. ſi. ciij. v. col. ij. vol.

Tutor: maſculus. Adde Bart. in. d. auf. matri et auie. q̃ ibi dixi.

✣Andr. Pomate. Unde puto. et vide Sal. in auf. matri et auie. C. q̃ñ mu. offic. tu. et Ludo. roma. in. l. auia. ſ. eleganter. ſ. ſol. mat. ego tenui cõtra in. c. ũ. de pig. per ratioñẽ tex. in. c. ij. ſ. ſi. de indi. lib. vj. ꝛ p d. l. j. vbi dicit q̃ ppter honeſtatez ſexus mulier non incarceratur. ꝛ vide que ibi dixi.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

tutela nō obligauit expresse omnia bona sua qō regritur. vt.d.aut.vt sine prohi-ma.debi.ꝛ credi.col.vij.Dicunt qđ ꝙ non vitiat:quia bona sunt tacite obligata pro administratione.vt.l.pro officio.de admi.tuto.Contrariū puto verū: sic ꝙ requiratur expressa obligatio:quia multi sunt effectus hypothece expresse obligationis vltra quam tacite magime in casu.l.assiduis.C.qui po.in pig.habe.ꝛ hoc dicit tex in.l.
23 de creatiōibus.in fi.C.de epi.audi.¶Quero pone ꝙ duo sunt tutores dati in testamento mater ꝛ extrane⁹.an mater erit tutrix.Quidam ꝙ nō:q testamentarius prefert ei ꝛ gl.
24 in aut.matri ꝛ auie.dicit ꝙ vter ꝙ erit tutor ꝛ bñ.¶Quero si mater test data in testamento:an egeat cōfirmatione:quidam ꝙ sic per.l.qui aliena.§.p̄p̄.de nego.gest.tu dic ꝙ illa l.loquitur de iure antiquo:hodie vero nō eget confirmatione:sed est necesse ꝙ tutelam agnoscat coram iudice ꝛ renuntiet illis beneficijs de qbus dictū est.§.tāgitur in.d.aut.ma-
a 25 tri ꝛ auie.¶Quero quid si ↄ datus tutor est a iudice matre ignorante.an valeat.De hoc habemus glos contrarias de hoc dicam in.l.tutor si fuerit petitus.§.de tuto.ꝛ cura.da.ab
26 bis.in glo.j.vbi glo.ponit.¶Quero ↄ mulier que transiuit ad secūda vota p̄natur tutela⁹ quid si aliter luguriata est.
a Glo:dicit ꝙ idē vt no.in aut.de resti.ꝛ ea q̄ parit.§.fi.ꝛ not. m aut.sacramentum.C.quando mu.tu.offi.fun.po.pbatur in.l.vlti.illius titu.vbi dr ꝙ mater debet pudicitiā suam in-
27 tactā cōseruare.¶Quero matre exclusa ↄ a tutela p̄ trāsiti ad secunda vota ad quem redit tutela vtrum ad legitimum vel ad datiuū.Dicit glo.sine dicas eā testamentariā sine legitimā sine datiuā:habes rōnē ex predictis.sed in dicta aut.sacramentū.dicit glo.ꝙ vadit ad datiuū ad instar eius qui remouet vt suspectus.Ista questio fuit semel in ciuitate ista p̄o tutela filie Bernardini comitis de merciana:ꝛ fuit cōmissa Bononie quatuor doctoribus:scz Richa.de ma.q erat ibi tunc relegatus.do.Jaco.de bel.oño Jac.but.ꝛ do.
28 Ray.de foz.q fuerunt discordes.dns Richar.ꝛ do.Jac.de bel.di cebant:quod erat locus datiue vt in glo. predicta.do Jaco.but.Ray.dicebant ꝙ erat locus legitime.ꝛ hoc pbat.dns Jaco.but.sic regula est qđ donec est legitimus nō punitur ad datiuū:sed legitimus excludit datiuum:vt dictum est.Habemus ergo dicere ꝛ respondere ad iura que faciunt in contrariū:que videntur velle ꝙ sit locus datiuo. Primo p̄o quo hoc facit.l.ij.in fi.C.q̄ mu.tu.offi.fun.po.que dicit ꝙ matre excluſa locus est datiuo.Nīd illa loquitur ſm tpa antiqua ſm que mater non poterat esse existente legitimo: merito ea excluſa puenit ad datiuum:q nullus erat legitimus.Itē quod sit locus datiuo.videtur tex in.l. omnē.et.l. matres.C.ad tertul.ꝛ in qui.cau.pig.taci cōtra.l.iij.als pe.
1 ꝛ in aut.de nup.§.finaūt tutelam.col.iiij.ꝛ.C.qui pe.tuto.l. matris.sed ad oēs illas.ll.respondebat Jac.bu.ꝙ loquunt q̄ non supersunt legitimi.sinaūt legitimi superessent tunc remaneret regula.s.quod existente legitimo datiuus repelli tur.ꝙ hoc facit.j.qui pet.tu.l.ij ꝛ.l.diuus.¶Sed ↄ istud vltimum facit.d.aut.sacramētum.ꝛ qō ibi no.in gl.scz ꝙ mater remouet vt su specta.ꝛ per ↄsequens deuenitur ad datiuum ꝛ in illo consilio non respondet ad istud cōtrariū ideo videtur mihi dicendum ꝙ tres sunt casus q̄ mater nunq̄ assumit tutelā sed vadit ad iudicē ꝛ dicit nolo esse tutrix:ꝙ peto dari tutorē filio meo ꝛ tunc nō est dubiū ꝙ deferr legitimo si est vt.l.ij.j.q pe.tu.q̄ꝛ mater assumpsit tutelā ꝛ postea desijt esse hoc potest esse duobus modis.primo ꝙ vadit ipsa ad iudicem ꝛ dicat ego intēdo transire ad secūda vota detis tutorē filio meo.tūc puto ꝙ sit locus datiuo.ita loqui tur glo.in aut.sacramentū.ꝛ glo.hic posita.nā coram iudice manifestāt.primo ista causa suspicionis ꝛ idcirco abijt vt
1 alius detur vt tex.dicit in hac.l.idcirco uit ad manifestādū hoc iudici vt alius deꝭ.Si vero mater non curauit de iudice nec de filijs sed simpliciter ad secūa vota trāsiuit.tūc ipso iure cessat esse tutrix.vt.d.aut.sacramentū.ꝛ hoc iudice nullo modo agēte.sed a iudice factū nō est sed a lege meritō de
28 uenitur ad legitimū non ad datiuum.vt hac.l.ꝛ quod.§. di ctum est.¶Quero ↄ an statim cū mater vadit ad iudicē ꝛ dicit velle trāsire ad secūda vota definat esse tutrix añq̄ trāseat.Glo.C.in q.cau.pig.taci.cōtra.l.propter.dicit quod nō alleg.l.omnē.C.ad tertul.ꝛ in aut.de nup.§.finaute⁹ tutelā exp̄essius instit.de cura.§.interdū.q̄ mihi nō placet. nam ab initio nō daretur tutrix nisi renuntiaret secūdis nuptijs vt dictū est:ꝛ sic statiꝫ cū superuenit animus nubēdi incipit esse suspicio.ergo ꝛc.Preterea sufficit hoc allegare ꝫ postea non nubat ꝙ est no.ar.C.de nup.l.impialis.§.sed et si tales ꝓ hoc tex.in.d.§.finaute tutelā.in aut.de nup.ibi ꝛ volēte ad nuptias venire ꝛc.Et ex hoc puto idē in sponsalibus vt contractis sponsalibus statim desinat esse tutrix.q̄ tāgit Spe.de tutore.§.nunc dicendū.¶Quero dixi qñ mater va-
29 dit ad iudicē anteq̄ nubat locus est datiuo an iudex ↄ da
b re illū quē mater petit.ᵇ Sed an aut.sacramentū.dicit qō ↄ petere.ꝛ sic videtur velle glo.ꝙ iudex debit petitū a matre. Alij doc.dicunt ꝙ petiti a matre nō debit de necessitate.ꝛ ita refert Ly.fuisse determinatū ꝛ consultum Bononie per quēdam solennem doc.adhuc tū qui nō latus est do.Cabaldinus de malauoltis.ꝛ do.Jac.butr.in ↄsilio de quo.s.dixi tenent idem in.l.p credendū.in fi.j.qui pe.tu.vbi ↄ mixtis consilijs non est sufficies ad eligendū tutores ꝛ nulla.l.est q̄ dicat ꝙ iudex teneatur dare petitum a matre:sed qō mater tenetur petere ꝛ nolare ꝛ in arbitrio iudicis erit dare illuꝫ vel nō.vt.C.qui pe tu.l.matres.ꝛ.j.ad tertul.l.ij.§.fi mater. et omnes alie.ll.allegate in precedētibus.q.onabus.Jstud etiam tz Jac.de are.ꝛ refert Dy.in aut.matri ꝛ auie.ꝛ cōiter habetur in scriptis suis.ſz do.Richar.malū.dicebat ꝙ nō erat verum qō Jaco.de are.hoc teneret tū cōiter scripta
30 dicunt.Sed quero ↄ qd si mater est minor.xxv.annis ꝛ speratur effici maior ante pubertatem filij.an sit locus ⁹sequēti
c legitimo vel datiuo.Et vr ↄ datiuo.vt.l.nō solū.§.si libertus.de egcu.tut.ꝛ.l.si tutor reipublice.§.i.j.de tute.ꝛ ra.dist. Jn ↄiuum facit qđ mater non est legitima tutrix.nisi qñ vult Nunc ad propositū nos dicim⁹ quod sequens testamentuꝫ tollit primū si est validū per se secus si expectaret ↄfirmationē q̄ pendeat ex volūtate alterius vt si filiꝰ in eo est preteritus:vt.l.cū in secūdo.et ibi not.j.de iniust.testa.ita pbat.j. de libe.et posthu.l.si filius q in potestate.ita in proposito cū tutela descēdit ex volūtate mulieris in futuro nō impediat aliuꝫ legitimum.hoc tū non pono pro constanti.¶Quero
31 ↄd si p̄ogenius legitimus est debitor vel creditor an sit locus sequēti legitimo vel datiuo.Dicam in.l. si impubes.j. de tut.ꝛ cura.da.ab bis.ꝛ multa alia circa hoc.¶Quero si
32 mater transiuit ad secunda vota.ꝛ ante a iudice petijt dari tutorē filiorꝫ datus est modo supest auia que vult esse tutrix querit quis preferat.Rñi.auiam preferendā p tex.in corpore qui dicit eā preferri omnibus exceptis testamētarijs. vñ etiā si teneremus opi.gl.qđ deberet dari petit⁹ a matre hoc casu nō procederet.qr non est locus datiuo.sed auie q̄ pcedit
33 omnē datiuū.¶Quero ↄpone⁹ ꝙ pater est exhāmtus vel
d aliter condēnatus:ita ꝙ filij efficiūtur sui iuris ꝛ egēt tutore ſm glo.insti.qui.mo.ius pa.pot.sol.§.relegati.an mater poterit esse tutrix cum sit nupta.Rñi.sic.qr tex.dicit ꝙ oportet eā renuntiare secūdis nuptijs.q.d.ille nuptie ex qbus orti sunt filij nō sunt ī impedimēto quominus possit esse tutrix ꝛ hec sufficiant p̄o modo.

1 ¶Ratio quare tutor non potest dari certe rei sicut here ditati.

Tutela ,cōtinet grauamē ex parte tutoris licet ex parte pupilli sit fauorabilis.

2 Tutor potest dari rebus existentibus in certa villa.Jdē in certa ciuitate.

3 Si factū est relictum titio de ꝰibus que habebat testator pe rusij si facto testamento q̄siuit ibi multa.An legatarius habeat etiam postea quesita.

e **Certarum.** ᵉTutor non pōt dari certe rei ſz pſone vel vniuersitati.b.d.cū duabus legibus sequētibus.Opp. ꝙ valet datio hec acſi in vniuersū datus esset:ſicut dicimus in hereditate vt.j.de here.ſti.l.hereditas.Soqđā hoc fatentur sed hoc est cōtra.l.ꝛ si datus.j.eo. dic ergo aliud in hereditate vt ibi.aliud in tutela. vt hic. Et pōt esse ratio:qr qñ taliꝫ instituit in aliqua re.ꝛ aliquid habet in re hereditario.merito illud potest extendi ad totam hereditatē sed si aliquis datur tutor ad vnā rem:nil habet eius qō est tutele que principaliter est vis in capite libero ꝛc. et hoc est quod dicit tex.ꝙ persone non rei ꝛc.quod pbat a simili:qr ꝫ aliquid iurisditionis:potest prorogari eius iurisdictio:sed eius qui nullā habet nō potest.vt.l.priuatoruꝫ.C.de iurisdi.om.iudi.ꝛ.l.j.ꝛ.ij.de iudic.sed ista nō est bona ratio quādo tutor datur deductis rebus.nā ipsa datio cōtinet vitiū:ꝛ non valet.vt hic.sed ſi quis daret tutorem simpliciter: postea ꝓhibet administrare certas res:bñ valet.ar.l.plenū §.j.ſ.de vſu ꝛ ha.Dic ergo ꝙ rō est qr institutio est fauorabilis ex vtraq; parte;ex pte testātis vt decedat testat⁹ ex parte institūti:vt succedat;tutela vero cōtinet grauamē ꝛ onus ex parte tutoris:ſz fit fauorabilis ex parte pupilli.Et sic nō fit ita larga interpretatio.¶Oppo.ſ.tit.j.qui habet in fi. Sol.ibi loquitur in curatore ad lites.¶Op.C.de in lit.dā. tu,l.ad li,Sol.ibi exponitur tutor idest curator.¶Opp.ad l.qr persone

l.quia persone.de leg.iij.ſ.eo.ꝛ insti.de egcu.tut.§. datus.ꝛ.j.de admi. tuto.l.cum plures.§.contutor. vbi dicitur ꝙ tutor da.ur rei.Solu.verum est secundario.sed principaliter datur persone vt hic.ꝛ patet in diffinitione tutele datur enim ad tuendum eū qui propter etatem se defendere nequit.¶Oppo.C.de nup.l.in copulandis.Solu.ibi in curatore qui datur principaliter rebus.¶Ultimo ad.l. si tamen oppo.de legibus precedentibus. Dicit glos.hic datur cuidam vniuersitati ſz rei affricane vel Jtalice.¶Contra hoc videtur.j.de heredi. insti.l.ex facto.vbi totaliter institutus videtur institutus in re certa.Unde respon.ꝙ de stricto iure etiam ista datio non procedit:tamen de consuetudine admittitur.et hoc est quod dicit iurisconsultus.ꝛ hoc iure vtimur ꝛc.Ex vſu enim magis hoc probatur ꝙ ex stricti iuris ratione.ꝛ hic vſus potest esse causa quare tutor simpliciter datus potest se excusare ab administratione rerum que sunt in alia prouincia.vt.C.de egcu.tuto.l.testamento. vñ forte testator sic dando intellexit ꝙ esset tutor simpliciter tamen administraret tantum bona que essent in illa prouincia.p̄o hoc dicit Jaco.de are.
a ¶Si quis ita.l.titius.in p̄inc.Vide ibi gl.Jmol.et Paul.de cast.sed Bal.in.l.sicut certi.de resti.in integ. ꝛ cōtrarius ꝛz de bart.hic nō faciat mentionem ꝛ hoc fauore testiū quo casu nō tractatur de onere alicuius
2 hic autem tractatur de onere tutoris.facit secūdum eū.l.iij.C.de inofi.testa.

Andr.Pomate.

b ¶Ultimo.i.l.pa
3 trui.ſ.re perdnel lionis.ff.de acgr. here.intellige tamē ꝙ p̄opie iste talis non ↄ scire. glo.in notabili.in l.ij.ſ.pe.in verbo sciat.ff.de aq̄ plu. arcen. glos. in.l.si duo.ſ.pe.in verſ. scire.ff.vti poſ.gl. i.l.libera.ff.de pecul.ꝛ gl.paruā. in
2 l.si paterfamil.ff.
3 de here.isti.quam ibi nota. Bald.et
4 Jmol.Adde etiā Ro. consi. ccccij.
5 in penul.col.

c ¶Nō pbat. Not. q.de teste qui reddit rationez dicti sui qui dicit hoc esse verum : quia sum certus : facit qō dixi post bart. in.l. q interroga-
1 tus.de peti. here.
2 ꝛ qō no. Jnno. in c.cum causam. de
3 testi.et qō dixi in l.quid tamen. ſ.fi arbiter.de arbi.ꝛ no.Bald.in.l. ſolā.in.ij.colū.C. de
a testi.vide tū Bal. ꝛ Jmol. in.l. pa
b terfamil. in fin.ij.
4 colum.de here.in ſtit.adde qō bal.
5 tenuit cōsi.lix.iij. volu.ꝙ testis dicens qō sit certus non dicit falsus: quod debet itelligi ſm humanam naturam.

d Testamēto. eligit.p istā.l.sequeretur ꝙ filius naturalis nō posset dari tutor qr non pōt cape vīd istū teg.tñ eum limita ſm.l.naturalis. j. titu.j.ꝛ vide bart. in.l.itē in potesta te.de his qui sunt sui.

osserre et soli administrent.ad quod admittuntur nisi alij etiam offerant idonei vel indici cognoscenti aliud videatur:ꝙ si plures simul offerunt idoneiꝰ eligitur.ᵇ hoc dicit cum.l.sequen.¶Opp.de
d versi.sed recte ad.l.q si plures.nam ibi dicitur qō omnes administrant hic ꝙ eligitur idoneior.So. Pet.aut patrimonium est magnum.et loquit̄ ver. sed recte.si paruum et habet locum.l.quod si plures.Dyn.videtur dicere in quadam additione parnulla quod quandoq; plures offerunt satisdationē et quilibet dicit se velle insolidam administrare et loquitur ver.sed recte. Quandoq; plures offerūt et dicunt se administrare velle.et ita loquitur.l.qō si plures.vel dic ſm Jaco.de are. quod in.l. quod si plures omnes offerebant simul.sed in ver.sed recte. vnus primo obtulit postea alius. Et iste due
1 solu.Dyn.et Jaco.sunt veriores distingue⁹ ergo aut plures tutores prouocant ad satisdationē aut vnus tantum.aut nullus.Primo casu aut apparet ordo prouocantium.et tūc secundus prefertur cum primus sua prouocatione secundo facultatē hanc dederit.vt insti.de satisda. tuto.§.i. Si vero ordo non apparet.tunc eligitur idoneior.vt hac.l. quod si plures.Secundo casu quando vnus tantū prouocat aut conductores alij acceptant qō ille solus non gerit habita cause cognitione.de qua dicitur in fi.huius.l.aut non acceptant.sed ipsi volūt gerere cum eo satisdatione oblata.et tunc omnes
d gerent.vt hac.l.versi.sed recte.aut ipsi soli contuto res volunt gerere illo non admisso et audiunturvt dictum est.vt insti.de satisda.tu.§.i.si vero nullus offert satisdationem.sed petunt ꝙ vni administratio decernatur vel diuidatur.et habet locū quod dicitur.j.de admi.tu.l.iij. ¶Oppo.ad.l.qō si plures.de.l.in rebus.de indi.vbi sorti cōmittitur.Solu.vt no.per doc.C.cōia.de leg.l.fi.in p̄inc.dixi in l.huiusmodi.j.de leg.j. ¶Itē opp.glo.de admi.tuto.l.iij.in fi.sed ex predictis apparet solutio qr ibi nemo offerebat satisdationem.

Inemo. Extraneus volens satisdare non repellit tutores ab administratione.b.d.Jnducitur per Dy.ad.q.q̄ si heres vel cōiunctu defuncto dicant se paratos satisdare de egequenda voluntate defuncti ꝙ propter hoc egcutores dati nō repellentur ab exequendo etiā si non satisdent an aūt teneantur satisdare ꝛ de quo dicit vt dixi in.l.diuus.j.si cui plusq̄.per.l.fal.

1 ¶Qui tutores satisdent.

Hoc edictū. Ad euidentiam scias ꝙ tutores dati ex inq sitiōe nō debēt satisdare.vt insti.de satisda.tu.§.i. ¶Secūdo scias ꝙ duplex est constitutio.vna per quā vnus tutor prouocat aliū ad satisda.vt.l.testamēto.ſ.e.alia per quam tutores cōmittunt administrationem vni ex eis vel diuidūt.vt.l.iij.de admi.tuto.hoc premisso dic dicit quod ad datos ex inquisitione pozrigitur vtraq; clausula.hoc dicit.

1 ¶No.ꝙ solī legitimi et datiui sine inquisitione satisdent ſm glo.i.sed glo.in.l.j.C.de tu.ꝛ cur.qui nō satisde.dicit ꝙ hodie oīs datiuus satisdat.Jdē in spe.in ti.de tuto.ſm glo.in auť.vt sine prohib. ma.§.fi.dicit distinguendū esse.aut quis est datus a maiori iudice aut a minori:ꝛ istam tenēt doct.vt C.de tu.ꝛ cura.qui satis nō de.super rubr.in glo. huius.l.ibi.l.iiij.in fi.glo.nō soluit.dic ꝙ hic fuit electa industria persone que ratio ibi cessat.

Testamento. De eo qō gerit an teq̄ nascat posthumus tenet actiōe negotioꝝ gestoꝝ si vero post ſeum natus gerat in actione tutele deuoluitur.b.d.

Utor incertus. Nota: ꝙ nō pōt dari tutor incertus:tñ incertitudinis materiam declarat.vt dixi in.l.cū quid.j.de rebus dubijs.

Testamento. Opp.de filio famil.qui pōt dari tutor et nō potest facere testamentū.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

vt instī. qui da. tu. pos. in prin. Solu. dicit text. cum quo est testamenti factio ⁊ sic passiue ⁊ sic cōgruit filiofa. nō dicit de eo qui testamenti factionem habet. ab hac autē. l. excipe eos qui specialiter prohibētur a lege vt mulier. ⁊ minor. xx. annis. cū q̄bus ly fit testamenti factio non tñ possunt esse tutores. vt. ff. ti. j. l. ij. ⁊. j. eo. l. quero. ff. fi.

Iquis tutorem. Qui relinquit tutorem scriū quē putabat liberum non vt libertatem ei dare hoc dixi. ff. eo. l. si hereditas. ff. j. als si.

1 ☞ Obligatio ad aliquod officiū quod possit cōferri in voluntatem eius qui grauatur.

Tutorita. Incertitudo circa personas quibus datur tutor vitiat dationem. Item datio certa potest conferri in voluntatem eius cui datur. hoc dicit. ¶ Opp. j. de noua. l. si is Solu. vt ibi. Oppo. C. de verbo. significa. l. cum quidam. vbi disiūctiua posita inter psonas quibus p uidetur resoluitur in coniunctam. Solu. hic apparet testator. ē aliud sensisse quia dixit vtri eorum volet. simile. in. l. si titio aut seio. ⁊ de lega. ij. fm Pet. ¶ Oppo. dicitur hic si non elegerit non valet cautio. Contra imo omnibus erit tutor. vt. l. si quis titio. m. fi. ⁊. l. cum quidam. ⁊. l. vnus ex familia. ff. rogo. j. de leg. ij. Solu. aliud in tutela vt hic. aliud in legato vt ibi. ideo q̄ tutela est onus. ¶ Oppo. dicitur hic q̄ potest dari tutor si volet ꝯtra de prin. huius. l. Solu ibi erat incertitudo psonarum quibus datur hic in fine vero non. ¶ Oppo. dispositio non potest conferri in voluntatem eius q̄ grauatur. vt. l. senatus. ff. legatum. j. de leg. ij. ⁊ de verbo. obli. l. centesimis. ff. fi. Sol. ibi loquitur in obligatione pecuniaria sed ☩ obligatio ad aliquod officium potest conferri in voluntatem eius qui grauatur. vt hic q̄ no. Sed dices tu q̄ in tutela quis obligatur ad pecuniam. Rñ. non est verum incōmutabiliter et de necessitate. q̄ poterit esse q̄ ita bene administrabit q̄ non tenebitur ad pecuniaꝫ cum ad administrandum accedat ex benignitate ⁊ pietate. secus in contrarijs vbi obligatur ad pecuniam incommutabiliter.

Iplures. Quero dicit hic supuacuus qd si fuerit petitus ⁊ datus. Respon. nō valet. vt. j. de tuto. ⁊ curato. da. ab his. l. curator pupillo. fm Jaco. de are.

1 ☞ In separatis de vno ad aliud non infertur.
2 Si patrimonium est indiuidum excusatus a tutela vnius non excusatur a tutela alterius.

a ✣ Andr. Pomate.
a ¶ Qui tutelam. Vide Rom. in re pe. aut. similiter. in. xxxv. speciali pie cāe. C. ad. l. fal.

Iobus. Excusatus a tutelay nius ꝑpter hoc non excusatur a tutela alterius. hoc dicit. vel aliter. In separatis de vno ad aliud non infertur. hoc dicit. ¶ Quero quid si patrimonium est indiuidum. Bloff. dicit forte idem est. vt dicitur. C. qui nu. tu. l. si. sed certe illa. l. modicum aut nihil facit fm Jac. de are. qui dicit q̄ excutio nō proderit quo ad alium. vt. ff. quemadmodo. fer. amit. l. si communem. ✣ Pe. contra quia inutile est indiuiduum ⁊ in indiuiduis inutile per vtile vitiatur. vt. l. j. ij. itē queritur. j. de aqua quoti. et esti. Non obstat. l. si communem. quia ibi loquitur de iure quesito hic de iure querendo fm eum ꝯ nō placet. quia ibi loquitur de iure quesito. iam enim erat tutor: si em non esset non haberet necesse excusare tenerem ergo opi. Jaco. de are.

b ¶ Ex sñia. facit iste text. ad no. per bal. in. q. no. in. l. j. in. iij. q̄. ff. ser. ex. tero.
b ✣ Andr. Pomate.
b ¶ Ex sententia. Vide raph. cons. vij.
c ¶ Ponit dy. Vide ad materiam que dicit Bald. in l. seruus. j. de test. ⁊. l. impuberū. de fal. et in. l. fi cōsul.

Ire. Mater non potest esse tutrix testamentaria. nec cōfirmari a iudice. h. d. ¶ Oppo. j. de admini. tuto. l. quidam decedens. ff. papinia. Solu. ibi nō dedit eam tutricē sed iussit tutorē gerere consilio eiusdem. ¶ Oppo. j. ad tertu. l. ij. ff. fi mater. verficu. qui tamen. Solu. vt ibi. ¶ Ultimo scias q̄ hec lex corrigitur per auten. matri ⁊ ame. quod dic vt plene dixi tibi in. l. si quis sub conditione. ff. eodem.

1 ☞ Tutor honorarius quis dicatur.

Honoris. Non videtur tutor honorarius q̄ ab alijs actiones exigere debet. hoc dicit. ad euidentiaꝫ scias
1 ☩ quis dicitur tutor honorarius. Glo. in l. quod si forte. j. de solu. dicit q̄ est honor ei qui datur. sed certe imo est onus. Secūdo dicit glo. q̄ est honor cui datur ⁊ istud placet vt forte vnus magnus ⁊ potēs homo detur tutor: non vt gerat sed ꝓpter honorem pupilli vt ex hoc pupillus magis reuereatur. Alij dicūt q̄ dicitur honorarius datus a pretore sicuti ius honorarium dicitur ius pretorium quod non placet. quia tutela est de iure ciuili. vt. l. i. ff. tit. j. Tene ergo precedentem expositionem ex quo patet quod quando tutor debet recipere rationes ab alijs non dicitur honorarius simpliciter: imo etiam habet onus quia debet administrare ⁊ hoc est quod dicit iste. ff.

1 ☞ Testamento rupto per q̄relam habet locum aut. ex causa.
2 Datio tutele conseruatur per aut. ex causa.
Item ea que non possunt dari nisi in testamento.
3 Aut. ex causa. quod conseruat etiam quod est relictum filio rūpenti testimentum.

Propter litem. Datus tutor in testamento de cuius
a ☩ matur et interim erit tutor sed qualis sit declarabit euentus. hoc dicit. ¶ Oppo. q̄ non egeat confirmatione. nam anteq̄ testamentum rescindatur per querelam vere est testamentum. Respondeo istud ideo. quia ipse filius cui erat datus tutor volebat agere querela. ¶ Opp. de aut. ex causa. C. de lib. prete. vel exhere. Solu. dic q̄ hodie ista lex corrigitur q̄
1 no. ☩ quia testamento rupto per querelā habet locum aut. ex causa. Idē no. in. l. cum filiū. in prin. j. de leg. ij. ⁊. l. papinia. ff. si ex causa. ff. de inoff. testa. ⁊. l. penul. eo. ti. et hoc puto verum per tex. in corpore q̄ dicit ne filij falsis accusationibus condēnentur. et sic loquitur in exheredato causa
2 incerta licet falsa. ¶ No. ☩ etiam q̄ per hanc aut. ex causa. conseruantur tutele ⁊ ea que non possunt dari nisi in testamento. Idem not. eod. l. i. quod est contra illud quod dy. dicit in. l. i. j. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ male dicit quia tex. in corpore dicit expresse quod conseruetur datio tutele. Ter
3 tio ☩ ex hac glo. no. q̄ aut. ex causa. cōseruatur illud q̄ est relictum filio rumpenti testamentū. nam ei erat datus tutor. vt sibi conseruetur. quod etiam tangit glo. in. l. magnum vitium. C. de libe. prete. Idar. fil. dispputauit ⁊ ibi Ly. refert de quo dixi. j. de leg. prestan. l. filiū. ff. omnibus. dic vt ibi. Item hic videtur tex. q̄ tutor confirmatus est datiuus nō testamentarius quod dic vt dicam. j. titu. j. l. j.

1 ☞ Presumitur pro testamento ly dicatur falsum: ideo tutor confirmatur et iudex de subreptione rescripti impetrati cognoscit.

Idem fiet. Ex hac l. not. Tq̄ licet testamentum dicatur falsum interim pro eo presumitur adeo q̄ tutor in eo est datus confirmat. et sic facit q̄
1 si dicatur rescriptū falsum iudex qui rescripto dicitur datus de hoc posset cognoscere sicuti si dicatur impetratū tacita veritate. vt. l. prescriptionem. C. si ꝯtra ius vel vti. publi. ⁊ quod no. per Jnno. de rescrip. c. pastoralis.

Cum autem. Propter causam status receditur a legiti
a ☩ mo ⁊ locus est datiuo. h. d. hodie verq̄ indistincte propter qualibet litem impeditur esse tutor fm formam aut. minoꝝ. C. qui da. tu. pos. dicam in. l. propter litem. j. de excu. tu.

Ui tutelam. a Qui se a tutela excusat perdit q̄ sibi suisq̄ est ea contemplatione relictum. hoc dicit. ¶ Oppo. j. de lega. ij. l. fina. ff. seio. ⁊. l. si titio. ⁊. l. ei qui capere. Glo. non soluit. dic q̄ in illis legib⁹ erat pro parte relictum in persona vtriusq̄. hic autem totum erat relictum contemplatione partis. vt. j. de vulg. ⁊ pupil. substi. l. si plures. ff. in arrogato. quod autem presumatur in dubio. Dy. tangit in. l. si filie. j. de condi. ⁊ demon. ⁊ ibi dicam.

Verbis. Seruus datus tutor non erit liber incontinēti sed de
a ☩ ei⁹ libertate aliter prouidetur hoc dicit. ¶ Op. instit. eo. ff. tutor. ⁊. ff. eo. l. si hereditas. ff. fi. Huius timore est hic facta ista glo. dictamen quod ille qui tutorem dedit de libertate specialiter prouidit. vnde illi standum est fm Pe. ⁊ oēs digi in. l. si heres. ff. fi. ff. eo.

Impuberi. Patronus nō potest dare liberto tutorē sed confirmatur. h. d.

1 ☞ Lex cornelia punit verum falsum.
Senatusconsultum libonianum punit quasi falsum.
2 Qui se ascripsit tutorem in testamento: q̄n esse possit.
3 Notarius q̄n possit scribere cōmissionem sibi factam a iudice.
4 Quis nō cognoscit. An sit potestas vel capitaneus pōt tamē cognoscere an sit iudex competens.
5 Adscribens sibi fideicōmissa vel si presens vel acceptat tēpore testamēti quod non possit postea recusare.
6 Qui scribit se debere alicui ex aliqua causa videtur promittere.

b **Ex sententia.** b Qui sibi ascripsit tutelaꝫ in testa
c ☩ mento non erit tutor: nisi testator subscripsit et executionem amittit. hoc dicit. Ad euidentiaꝫ
c scias quod ponit Dy. quod lex cornelia punit verum vel
1 falsum dolose commissuꝫ. vt. l. nec exemplo. C. de falsis. ⁊. j. de fal. l. quid si falsum.

✣ Andre. Poma. a ¶ Istam. Adde Are. cōsi. xxxvj. col. pe. Alexā. in l. iciendū. de verb. oblig. Jaso. in. l. ij. in. vj. col. in. vj. limitatione. ff. si qs in ius voc. nō ie. Feli. in. c. quoniam contra. xxiij. col. ver. secundo quero. et. xxvij. col. ver. quarto quero. de proba.

b ¶ Ad questionē. vt de Bar. in. l. seruus cōmunis. in prin. de stip. ser.

c ¶ Dico ergo. ⁊ vi de do. Anto. in. c. ad audiētiam. de procur. vbi alleg. istud dictū Bart. hic. Andre. barb.

d ¶ Aliquo actu. istam decisionem Bar. hic sequitur Angel. in. l. scien-2 dum. in princi. de verbo. obliga. sed contra hanc decisionē tenet Host. in. c. quoniam cōtra. de probatio. ⁊ Joan. an. in regula. ne quid vna dgere. iur. in mercur. vt refert Angel. et Modern. in dicta. l. sciendū. in princ. Bal. etiā in l. iurisiurādi. C. de testa. tenet contra a Bart. ⁊ in. l. iudices. de fi. instru. et in. l. fin. ff. de iure delibe. sed Salic. concordat opi. in l. apud eloquētissimum. de fi. istru. c de quo vide no. p do. Anto. in. d. c. quoniam contra. vide etiā Bar. in. l. si pater. ff. j. de d falsis. et in. l. quod 4 dicimus. ff. fin. de e auto. tut. ⁊ Joan. and. in Specul. in rub. de istru. edic. ⁊ Bal. in. l. instrumenta. C. de proba. ⁊ adde que di xi no. post Barto. f in. l. iubemus. ff. fane. de sacrosan. 5 eccle. ⁊ de eo q̄ di cit hic Bart. vide Bal. in. l. iudices. C. de fide instru. et 6 adde Ly. in. l. pe. g ff. de arbi. et oīno Jnnocē. in. c. cum Bertoldus. de re i iudi. Joā. an. in. c. ij. de iudic. in. vj. 2 Bal. in. d. l. iurisiurandi. in vlti. colū. ⁊ dicit Bal. in l. ij. in vlti. colū. de anna. except. quod notari⁹ potest de consensu iudicis partes monere et eundem actū scribere. Ange. in repe. l. sciendum. in princip. tenet opi. bar. hic adde bal. i. i. ff. C. de iu. deli. Sali. i. d. aut. apō eloquentissimum. i tenet cōtra Bart.

e ¶ Non potest. Idem tenet do. Anto. in. c. causam. de iudi. Quis Jmol. inclinet in contrarium: vt ibi p eum. ⁊ adde q̄ no. in. l. constitu. de appe. ⁊ ibi p Bar. facit quod no. Bal. in. c. ij. circa. fin. de alie. feudi. ⁊ dixi post Bar. in. l. ij. ff. q̄s in ius vo. ⁊ vide Bal. in. l. iudices. de fi. instru.

f ¶ Etiam pro se. vide Bar. in. l. seruus. j. de test.

g ¶ Debere. Adde tu Bal. ad hec dicta in. l. vnica. ff. j. C. de rei vxo. acti.
i ¶ Duo sunt titij. ad limitationem huius. l. vide bar to. in. l. quidam. in fine. de reb. dub.
k ✣ Andr. Pomate.
k ¶ Duo sunt titij. Vide p istaꝫ. l. qd dicat Ro. fing. cc xxxiij. limita. vt p barba. ff. xxxiij. colū. iiij. vol. j.
l ¶ Est certa. ad in telligendū hui⁹ vide que dixi in. l. si qs seruū. ff. interdū. de leg. ij. et bal. in l. hac cōsultissima in. ff. co. C. q̄ testa. fa. pos. per Ang. in. l. ij. j. de libe. et postbu.
k ✣ Andr. Pomate.
k ¶ Quero. vide ce pol. ff. xj. colum. j. ⁊ seq.

parere habetur pro nihilo quo ad ius nostrum vt l. in lege. ff. de cōtraben. emp. ⁊ hoc vult dicere ista lex dum dicit non ius deficit sed probatio Pet. dicit contrarium: q̄ lex semper est certa. vt. l. qui b dam. ff. sed seruum heredem. j. de acqui. here. ⁊. ff. pars heredi. pe. l. illud. ⁊. ff. de cōdi ob causam. l. si pecuniam. ff. si seruum. ideo nō deficit ius sed probatio. ⁊ ita videtur velle glo. in. d. ff. si inter duos. ⁊. l. sed ⁊ si ita. de stip. ser. ¶ Quero 8 quomō ☩ possit probari de quo testator sensit. Rñ. per amicitiā b quam habebat magis cum vno q̄ cum alio. et propter alias cōiecturas. vt. l. si seruus plurium. ff. si. j. de leg. j. ⁊ innuitur in. d. ff. si inter duos.

Si pater. Tutores dati in testamento rupto debent confirmari. Dicit glo. quod hoi die erant tutores testamētarij per aut. ex causa nec egent confirmatione et idem not. in. l. iure nostro. ff. si. ⁊. l. j. ff. eo.

Uero. In testamento pōt dari tutor non ciuis. ¶ Oppo. de. l. etiā ff. ti. j. Sol. ibi a indice hic a testatore. rationē ibi dixi. ponit etiaꝫ rationem. tex. ff. eo. l. tutore. ff. si.

Idem paulus. Tutor dat⁹ cau sa notitie ita tenetur vt alius. h. d. ¶ Quero qd vult dicere accessiones. Rñ. ibi ꝓpter ea que patrimonio pupilli accesserunt. vt. j. de adi. lega. l. quoties. ff. cōstat. Alij in litera habent cessationis. ⁊ tunc dic si cessauit gerere tenent sicut quilibet alius fm Dy.

1 ☞ An minor. xxv. an. possit dare tutorē filijs.

Lucius. Licet expressum differatur. tacitum non differtur. h. d. Concordat. j. de admi. tut. l. lucius. ff. j. et hoc ideo quia tacitum potest cadere in seruo siue expresso. sic in l. fideiussor. in prin. j. de leg. i. ⁊ quod ibi no. ¶ No. q̄ minor. xxv. an. non potest esse tutor. simile. C. de legi. tu. l. ff. ratio q̄cū sit sub cura alterius nō debet ipe alii regere. ¶ Sed quero ☩ an minor. xxv. an. possit dare tutorē filijs in testamēto. Rñ. q̄ sic casus est. j. de admi. tu. l. iij. ff. Quis. q̄ tene menti.

1 ☞ Dictio tūc denotat extremitatem temporis.
2 Si electus p primo anno moritur vel impeditur l venire ad officium q̄ acceptauit an electio expirauerit vel ad secūdum deuoluatur.

Utoribus. Verba presentis tpis cum aduerbio tūc referuntur ad tēpus mortis. h. d. ¶ Op. verbū vinit est ꝓsentis tpis ergo ds referri ad tps presens ⁊ nō mortis vt. l. si ita. de aur. ⁊ arg. leg. ⁊. l. ff. j. de leg. ij. Solu. istud est propter dictionē tūc q̄ significat extremitatē tpis ☩ nā tūc ad uerbiū idē importat q̄ illo tpe. ergo nō pōt intelligi de ꝓsenti cū hoc pronomē illo fit demōstratiuū de lōginquo. ⁊ de hac dictione tūc dixi in. l. si is. ff. j. de cōdi. ⁊ demon. Alij dicūt q̄ hoc est ꝓpter naturā tutele que sumit efficaciā in tpe mortis. ⁊ tamē verba ꝓsentis tpis referūt ad tps testamēti. tene ergo primā. ¶ Hec lex inducit ad. q. eligunt duo
2 potestates. vnus p primo anno. alius p scōo. primus acceptat et postea moritur vel venire impedit. an electio deuoluat ad scōm. an vero expirauerit. ☩ sic opus sit noua electione. Istā questionē ponit
1 Ly. C. de impu. ⁊ alijs substi. l. post aditā. Jaco. de are. j. de condi. ⁊ demon. l. cum sub hac. ⁊ ibi digi.

1 ☞ Defectus cause finalis vitiat dispositionez.
2 Causa cessante cessat effectus.

Um codicillis. Defect⁹ cause ☩ finalis vitiat dispositionez. h. d.
1 ¶ Querit glo. qd de datione in codicillis. Quidā dicūt q̄ illi erāt tutores. vt. l. ij. C. e. nō em reuocauit primi licet dētur secūdi licet aliud fit

¶ Istam q̄stionē. p istā questionem pōt etiā decidi q̄stio talis vez qdā constituit titius p curatorem ⁊ ff titius nollet constituit seiū titius suscepit. pcuratione ⁊ postea ex causa renuntiauit. dicit Dy. q̄ō hic vt casus q̄ō seius repelatur: quia sufficit q̄ aliquo tempore in pſona primi mandatū habuit effectus ⁊ tāta fuit Bar. hic ⁊ Ly. in d. l. post aditam. Adde enndē consilio. lxxxj. lib. v.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

in ꝓcuratore.rationē dixi in.l si hereditas. §. j. ff. eo. Alij dicūt ꝙ secūdi dati nō sunt tutores ꝓpter defectum cause finalis. vt.l.vlti.j. de heredi.instit. ⁊ istam tenet ☞y. non ob.l.ij.ff.e.ti.qz ibi secūdi fuerunt dati simpliciter. ¶ Ultimo format hic glosſ.

2 ⁊ aliud generale an cessante cā cesset effectus. qō examinā doc.in.l. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ ☞y. in.l.ij.j. de don a. ⁊ ibi plene dixi de hoc.

¶ De confirmando tutōre. Rubri.

¶ Quia tutores inutiliter dati in testō veniūt cōfirmādi. ideo ponitur hic rubrica de cōfirmā.tu.

1 ☞ Verba deprecatiua qñ inducāt dispositionē.

2 ☞ Mater non dat tutorem et datus cōfirmatur cū inquisitione.

3 Curator non datur testamento: niſi furioſo.

4 Impuberi an det curator i testāmēto: remissiue.

5 Tutor datus in testāmēto ⁊ confirmatus. An dicatur datiuus. An testāmētarius.

6 Tutor cōfirmatus quōd ꝓferatur legitimo admittit tamen secum alium datiuum.

a ¶ Ut ne. dispositionem. ita ista 3.l. alleg. Bal. in repe ti.l.j.in.viij. colū. de leg.ij.

b ¶ Dari in testāmēto. fallit in curatore furioſi. itē adde qō fallit i oi ēo q pōt curatorē legitimuz habere ſm bal in.l.curatorē. C. de neg.ge. alleg.text. in aut. vt bi qui ob. circa mediū. ⁊ ibi vide de ratione. ⁊ vide bar. in. l. tutores. §. j. de admi.tu.

c ¶ Nō satisfdat. an tutor cōfirmatus ſi tutor testamētarius vel datiuꝰ vt ceuitet satisdatiō nē. adde Bar. in tit. ſ. de eo ꝙ quē fact. erit. et. l. ij. C. eo. ⁊ no. i.l.j. ō pecul. ⁊ vide ꝓpe. de ancha. in cle. ij. de sta. mo. q ſequ ad literā bar. hic.

☞ Andr. Pomate.

d ¶ Hoc ꝓbat. De B ordine. vide gl. in. §. penale. ⁊ ibi are. in penu. colū. insti. de act. Bar. in rub. ff. de eo ꝙ quē fac. erit. Bar. ba. cōsi. v. col. viij. vol. ij. vbi late.

1 a

2 a

3 b

4

5

6

e

f

1

2

3 b

i

1

2

3

4

5

e

f

testāmēto. Item in hac.l. dicitur ꝙ iudex eū cōfirmet simpliciter sine aliqua inquisitione: ⁊ sic non inquirit an supersit legitimus. ⁊ istam opinionez tenēt cōiter doc. quā puto veram Ly. tāgit. C. eo. l. neqz. et licet ꝓferat legitimo admittit tamē datiuum secum. vt. l. ſi vt ꝓponis. C. eo. ⁊. d. §. in testāmēto. j. de admi. tu. ratio qz ipse verus datiuus est ideo secum admittit alium ſibi ſimilem.

Mulier. Tutor vel curator datꝰ a matre cōfirmat ex inquisitione. h. d. ¶ Oppo. de. l. peto. §. mater. j. de leg. ij. vbi datio tutoris facta a matre nō valet. Solu. quidā dicūt ibi qñ nō instituit hic ſic vel dic ſiquidē eū inſtituit cōfirmat cuz modica inquisitione vt ibi ſi eū nō instituit ꝛfirmat cū magna inquisitione: vt hic ita tenet ☞y.

☞ Dictio perinde est nota ſimilitudinis.

Testamentū imperfectuz ſolum valet inter liberos non quo ad extraneos.

Tutor datus in testamento imperfecto qō debet petere ſe confirmari.

Si tutor datus in testō munꝰ ſolēni petit ſe cōfirmari ⁊ iudex negligat qō poterit administrare.

Cui a patre. Tutor datꝰ a patre in ſinualido confirmatur. ſecus ſi in testāmēto valido datus eſſet. h. d. ¶ Not. ꝙ dicit pinde ⁊ ſic est nota ſimilitudinis: ergo nō est idem. vt no. §. eo. l. j. ¶ Oppo. testm minus ſolēne facit ſidem inter liberos. vt hic. ⁊. l. hac cōſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de test. Sol. glo. in. l neqz. C. eo. dicit eſſe bodie has leges esse cōrectas per. §. ex imperfecto. ſed in ti. de testa. tu. ſuper rub. videt tenere contrarium. Idē in. d. §. ex imꝑfecto. ⁊ hoc nō est verū ꝙ testm imꝑfectū valet tm̄ inter liberos nō quo ad extraneos. vt. d. §. ex imꝑfecto. ⁊. C. cōia. vtri. iudi. l. ſi. nō eſſ ꝓinuleginū filiozū debet extēdi ad dā nū extraneoz. vt. l. impuberi. j. de admi. tut. hoc verum niſi poneres vnū ex liberis esſe tutorem datum in testō. tūc eſſ valeret bodie per. d. §. ex imꝑfecto. ¶ Quero ⁊an tutor datus in testō nō ſoleni ni teneat petere ſe ꝛfirmari adeo ꝙ ſi ceſſet teneat de periculo administrationis deſerte. Et hic videtur ꝙ ſic. equiparat eſſ̄ dato in testō legitime. ꝓpter hoc. j. de admi. tu. l. tutores. §. tutores. contrariuz est verū. vt. j. de admi. tut. l. impuberi. ⁊ qō not. j. l. pater tutelā. in ſi. eo. ti. ⁊ est expreſſum. C. eo. l. j. ⁊. ij.

Quero ⁊quid ſi petit ſe confirmari ⁊ iudex negligit eū ꝛfirmare. an poterit interim administrare. Decretiſte in rectoribus eccleſiarū dicunt ꝙ ſic. ex tra de ſupplē. ne gli. prela. c. i. ⁊ ibi ꝙ Inno.

☞ Eligens aliquē ad officium ꝓesumit ipsum habere: notum: ideo canonici elegētes aliquē indignum ꝓesumuntur feciſſe ſcienter ⁊ ꝓinde ſunt iure eligendi.

Si patronus. Quilibet potest dare tutorē impuberi quē instituit ſi nihil aliud habet. h. d. ¶ Quero qd ſi h3 alia bona. Rñ. ꝛfirmabitur ſine inqſitione ⁊ cōcedit ſibi administratio ſi lozū bonoꝝ in qbus impubes est institutus. in alijs aūt non concedit administratio ſine inquiſitione ſm ☞y. ⁊ bene vt. l. vlti. C. eo. l. fin. qñ inu. tu. i offi. ſun. po. ¶ Ultimo ⁊no teg. i. ibi qđ tutorē ꝛc.ᵛ

Et quo no. ar. ꝙ ſi qs elegit aliquem ad aliquod beneficiū ſeu officiū ꝓesumitur ipsum habere notum. facit. j. fur. aduer. nau. cau. l. i. §. penul. ⁊ ſic est ar. ꝙ canonici qui eligūt aliquē indignū ꝓesumūtur feciſſe ſcienter ⁊ ſic ꝓinuant iure eligēdi ſm Jac. de are. facit. j. de reg. iur. l. q cū alio. qō tene menti.

☞ In tutores dati ex inqſitione bodie debeant ſatisdare ⁊ cum datur tutor ex inqſitione oz ante ꝓnuntiari de idoneitate. nu. 2.

Tutores. Ad magiſtratꝰ q tutores cōfirmāt bene ex inquiſitiōe ⁊ fideiuſſores nō recipiūt ꝓtinet ꝓriculū administrationis. h. d. ¶ Op. tutor datꝰ cū inqſitiōe nō debet ſatisdare. vt insti. de satisda. tut. §. i. Glo. inuoluit ſe. veritas eſt qō debuerūt recipe fideiuſſores quādo confirmant ſine inqſitione. Et qō ſequitur

¶ Preferat legitimo. not. ꝙ tutor ꝛfirmatus ꝓfert legitimo nec ē necesse ingri de legitimo in dicta ꝛfirmatione ⁊ ſequit ad lram bar. Pe. de anch. i. d. cle. ij.

¶ Mulier. modica inqſitione. ſed qd in tutore dato in codicillis. vide Bal. ⁊ Ly. in. l. ij. C. de testa. tu.

¶ Qui a pre. ⁊ vide ꝓfiliū bar. ꝙ incipit ſciēdū eſt. et eſt tertiū i ordine meo. Aind. barb.

De legitimis tuto. 53

a ¶ Intellige qñ vult. ⁊ no. hic ſm a Bal. ꝙ ꝛfirmatio tutoris pōt ꝛmitti ſm Ja. ō are. facit. c. ſi abbate. de ele. li. vj. An. bar.

b ¶ Ultio no. et ſic no. ſm Bal. qō añ ꝙ iudex interponat decretum ſup alienatiōe rez pupilli oz ꝓnūtiare eā esse recte factaz als nō ꝓsumit ꝓ ecūſſiōe nec apitur vis ꝛ eneum poſſeſſoꝛē tñ glos. or. in. l. j. C. ad tre. tz ꝛ And. Barb.

☞ Andre. Poma.

c ¶ Si querat. ibi op. ꝙ aliud ⁊ vi ō ꝙ notāt in. l. eū q. ꝛ §. de iur. om. iudi. l. ſi pr̄. C. ne de ſtatu. defun. ⁊ cle. j. de ſeq poſſ. in cle.

☞ Andre. Poma.

d ¶ No. ꝙ vi ō ale. ꝛſi. cij. j. col. ij. vo. et ꝛſi. clxxxv in ſi. in. ij. vol. Feli. i. c. ſcribā. in. ij. col. de ꝓſumpt. ⁊ in. c. ad aures. pe. col. v. limita. ij. de reſci. et qd ecōuerſo. vide alex. ꝛſi. clxxxiiij. in ſi. ij. vol.

e ¶ In ꝛfirmādo. mutatio voluntatis vide Bart. i. l. eu ꝛ g ita §. q ſibi. ff. de v̄b. obl. ⁊ i. l. cū qs ſibi. ff. ō ſol.

☞ Andre. Poma.

f ¶ Dicebat. adde bar. i. l. nemo pōt col. iij. de le. j. are. conſi. xxij. col. ij.

g ¶ Legitie ex glo. iſti⁹ no. babes qō correcta rōne. l. in telligī correcta et eᵗ diſpō. adde gl. idē volēte in. l. ij. in pn. in v̄. filio p̄ cedēte. de vulga. ⁊ pu. de q̄vide no. p Jmo. i. l. ij. §. ō dona. ⁊ p bal. i. l. j. §. ſol. ma. ⁊ Jo. an. i c. poſt träſla. de re nū. p imo. i. l. ſi v̄o §. de viro. ſol. ma. ⁊ qd econtra vide gl. in. c. nouit. i v̄. quicūqꝫ. de iudi. ⁊ in. l. fin. de fal. vbi bī qñ qs allegat. ll. correctas. qua pena oz puniri.

b ¶ Cōtra qz. tenēti ꝙ ex ſtatuto agnati ꝓferuntur ī tutela. ⁊ ſic correcto vno vī correctū id

4 digi ꝙ in mſe ⁊c. Quero ⁊ qd ſi tutor deſ ab exneo Rñ. ſi eū cui dat iſtituit vl aliqd ſibi reliqt ꝛfirmat cū inqſitiōe als ſec⁹. vt. §. e. l. ſi p̄ſon⁹. ⁊ l. tutores.

1 ☞ Qui probatus fuit diues vel pauper nō ꝓsumitur bodie idem.

2 Mutatio volūtatis ꝓſumit ꝓpter motum mutationem. Adde datum ꝓcuratoris videtur reuocatum ſi aliquid mali in ꝓſonam eius emerſerit.

3 Tutela qō denegetur ei q implicatus est cū fiſco.

4 Propt vtilitatē pupilli recedit a volūtate ō fūcti.

5 Licet teſtator remiſerit ꝛfectionē inuētarij tutori iudex tamen ex cauſa coget tutorem.

6 Si teſtator nō babēs filios fecit plura legata qō ꝓpter ſuperuenientiam filioꝝ ꝓſumit ab illis recesſiſſe: remiſſiue.

¶ In confirmando.

Licet pater dederit tutorē filio tñ ingri oz. an volūtas patris mutata fuerit vel mutari debuerit magie ſi diu poſt teſtm factū deceſſerit. h. d. cū duabus. ll. ſe. ¶ No. q⁹ l3 ꝙ bek qs ſemel diues vel pauper nō ꝓsumit bodie de necēſſitate talis qñ ō iminutio ⁊ augmētatio facultatuz vel moꝝ de facili obuenitur vt hic. facit. j. de ecu. tut. l. ſpadonem. §. qui abſoluit. ⁊ qō ibi not. Quid ecōuerſo an qs ꝓſumat talis retro qualis est bodie dicemus. j. de magiſt. cōne. l. i. §. ſi magiſtratus. ¶ No. ꝙ ꝓpter mutationē moꝝ ꝓsumitur mutatio volūtatis eius qui adminiſtrationez cōcedit ⁊ ſic facit qō ſi ea ō hic ponunt emerſerint in ꝓſona ꝓcuratoris videat reuocatū mandatum ꝙ hoc. j. de ſol. ſi cū cornelius. ⁊ ibi digi ꝛ ꝙ Ly. C. de fur. l. falſus. ¶ Tertio no. ꝙ ei q est implicat⁹ cū fiſco denegat tutela qō qualiter intelligat glos. tangit in. l. pe. C. ne tu. vel cura. vecti. cō. dic vt ibi.

4 ¶ No. ꝙ ꝓpter vtilitatē pupilli recedit a volūta te defuncti. ſimile in. l. j. C. vbi pu. edu. de. Et ꝓpter hoc dicebat ꝛfat. Bar. ſili. qō l3 pater ꝓhibuerit cōfectionem inuētarij qō pōt vt. l. ſi. C. arbi. tut. in ſi. tamen ſi iudici videbitur ꝙ pupillo expediebat inuētarium facere coget tutorē ad inuētarium faciendū ar. hui⁹. l. ꝛ doc. referūt in. d. l. ſi. C. arbi. tu.

5 facit ꝙ etiā iſte. ll. ad id qō dixi in. l. pe. j. de codi. ꝙ ſi teſtator reliqt multa legata tpe quo nō habebat liberos poſtea ſuſcepit plures filios qō ꝓpter ſuperuenientes filios ꝓſumatur receſſiſſe ab illis legatis tetigi in. l. j. de codici. ⁊ in aut. ex cauſa. C. de libe. ꝓtte.

Quidam. Curator datꝰ a patre non debet ſatisdare rem pupilli ſaluam foꝛe. ſed de ſi deicommiſſo reſtituendo ſibi relicto ſi curam admiſerit. h. d.

¶ De legitimis tuto. Rubri.

¶ Poſt tutores teſtamētarios ⁊ teſtō ꝛfirmatos veniūt legitimi. ideo ponit hic rub. de legi. tu. Quidam tñ habēt curatoribus in rub. qō oz eſſe qꝫ l3 tutela diſtinguāt inter ſpēs. ſ. legitimā teſtamētariā ⁊ datiuā. tñ cura nō. qz dari in teſtō non pōt vt l. j. in fi. j. ti. ⁊ nulla cura est legitima niſi furioſi. vt C. de epi. au. l. de creationibus. ⁊ j. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. mulier. ⁊. l. vētri. §. pen. j. de ecu. tu. l. ſed ⁊ milites. ⁊. l. amiciſſimos.

☞ Agnati ⁊ cognati bodie pariter ad tutelā ad mittuntur niſi aliter per ſtatuta ꝓuideatur.

2 De iure antiquo agnatis deficiētibus cognati ve niebant ad tutelam.

3 Filijs adoptiuis tñ qō cōpetat legitima tutela.

4 Ratio declarat ⁊ limitat dictum.

5 **Legitime.** Legitima tutela ex vbis et ex mente. l. ij. tab. defertur cognatis ad quos deferī bereditas. fallit ſi mulier ē i medio. h. d. ¶ Opp. dicit hic ꝙ agnati vocā

1 tur tantū ad tutelā ſicut ad ſucceſſionē. ¶ Contra

b quia⁹ bodie videntur vocari etiā cognati ad tutelam ⁊ ad ſucceſſionē. vt in aut. de bereditq. que ab in

qō venit l. ſequē tiā qō est no. ⁊ vide bar. in ꝛſi. inci. ciuitatis medio. lanē. et vide quod no in. c. ſi. de offic. ordi. in gl. ſup ver bo. put ſunt ⁊ i. c. inter dilectos. de ſi. inſtr. in noue et bal. in. l oia ꝓuile gia. C. de epi. ⁊cle. ⁊. l. ☞ ꝑ. C. de adnoc. diu. iudi. vbi ꝛ ſolo ꝓuilegio vni ſtudio ſic bz aliud ſi reuocaret illō: nō reuocaret illa ꝓuilegia cōceſſa iſtar ꝙ est ꝛ bart. hic q̄ ola bñ no. qz iſta allegat do. pe. de anc. in repe. c. canonū de ꝛſti. ⁊ vide ſali. in aut. matri. vbi logtur ſingulr. C. qñ mulier. ⁊ vide bal. i. l. ꝑcib⁹. C. ō impub. vbi alleg. teg. iſti⁹. l. j. ⁊ ſentit qō tutela ſpectat ad eū ad quē ſpectat ꝓxia ſpes ſuccedēdi ⁊ ꝛſulo nūc ſm iſtaz opi. ⁊ ſic ſcītit opi bar. et vide qō voluit bal. i. c cūcessante. de ap. Sz ꝛ bart. fecit qz euitāda ē ll. cōrectio nec oz extēdi: tū qz aliud ē tutela: aliud ſuc ceſſio facit. l. iij. ff. de legitimis tuto. vbi qs excludit a ſucceſſione nō tñ excludit a tutela. ite qz in fauorem miſis fuit iductuz vt ſit tutrix in. d. aut. mīi ⁊ auie. ergo. l. gñaliꝛ loqns nō tollit ſpāle fauoꝛē. l. decurioīb⁹ C. de ſil. li. ej. Itez repellere quez ab officio est pena. l. teſtō cēturio. ff. de test. tut. ſed tutela est testm̄ ergo ⁊c. Andr. barba.

☞ Andr. Pomate.

b ¶ Cōtra qz. vide alex. i. l. j ggxi. co. ff. ſi cer. pe. io. and. in addi. ſpe. in tit. de cur. ſ. fi. incip. bart. in. l. iij. §. fi. j. e. ang. are. in. §. actionū i. vij. cbar. v. ez q̄ ſequiſ. iſti. de actiōib⁹. Sali. in aut. ſunt. C. de leg. tu. alegā. ꝛſil. cxxi. iij. vol. areti. in rub. de acquir. poſ. in. ij. col.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Glo. fatef. idē cōsuluit Bart. in cōsi. incipiē. ciui. Dediolani. ⁊ sequiē Pet. de anc. in c. canonū statuta. de 2ſtitu. in g. charta. in v. quero ſi lex phibet in duobus. ⁊ Adde Bart. in l. j. C. eo. per Innocē. in c. poſt tranſla. de re ꝛ nun. ⁊tra Bar. ꝛ Jo. an. in ſpec. in ū. de cur. et vide p Sali. in l. ſi. C. de legit. here.

b ¶ Quāꝫba. ſicut dicimus de teſtatore cuius voluntatē magis q̄ verba inſpicere debemus. l. cū virū. C. de fideicō. l. in cōdi. ⁊ demon. l. non aliter. de lega. iij. Ad hoc etiaꝫ bene facit. c. ꝓpter ea. de verb. ſigni. in antiquis.

testa. defe. §. ex bis. glo. fatetur[a] qō hodie admittū tur pariter agnati ⁊ cognati ⁊ bñ qz teꝝ. dicit mo to tū qō in ciuitatibus in quibus per ſtatuta eſt derogatū iuri cōi vt agnati preferantur cognatis in ſucceſſione q̄ eodē mō preferētur in tutela per rationem illius. l. ¶ Quero ⁊ de iure antiquo an agnatis deficientibus veniant cognati ad tutelam ſicut vocabant̄ ad ſucceſſionēꝫ de iure ꝓtorio gl. vſ hic dicere q̄ nō. q⁹ nō reperit̄ lege aliqua cautū Ꝫrium no. inſti. eo. §. 2 cognatis. in glo. no. diligēter ⁊. C. e. l. j. ⁊ iſta verior. ꝓ quo. j. e. l. iiij. in fi. ⁊ j. e. l. ſi. ſm verū intellectū quē ibi dicā. hodie vero nō eſſet dubiū vt dixi. ¶ Quero ⁊an filijs adoptiuis tantum cōpetat legitima tutela gl. hic dicit q̄ nō. Ja. de are. dicit Ꝫimo per rationē redditā in teꝝ. q⁹ bereditas per. l. defertur adoptiuis. ergo ⁊ tutela. vt j. de ſuis ⁊ legi. j. ⁊. ij. §. parui. Nō ob. iſte teꝝ. q vi detur requirere vtrūq⁹. j. qō ſit legitim⁹ ⁊ naturalis q⁹ debemus magis cōſiderare rōnē q̄ verba[b] nam ⁊ rō limitat ⁊ declarat dictū. vt. l. cū pater. §. dulciſſimis. j. de leg. ij. ſm eum.

Si apud hoſtes. legitimi facit tutelam non deuolui ad ſequētem: ſed opus eſt datiuo. h. d. ¶ Oppo. §. pḡi. reſpō. ſolu. ibi. ꝓximus agnatus erat ibi impeditus impedimento perpetuo. quia mulier. hic ſecus: q⁹ captus: ſed erat ſpes quod rediret. ſimile in. l. ij. §. non tantū. j. eo. ibi em in deportato nulla erat ſpes reaſſumendi tutelam de iure cōi. rationem bozum vidiſtis in. l. ſi q⁹ ſub conditione. §. tit. j.

Interdum. Licet patronus ꝓpter delictū ꝓtuetur iure ſuccedendi non tū ꝓtuatur onere tutele. h. d.

Legitima. Tutela legitima tollit capitis diminutione. h. d. iſtud eſt verū ſm iſtam tpa ſz hodie q⁹ ſublata eſt dīa emancipationis ⁊ patrie poteſtatis quo ad libertatē eo demmodo quo ad tutelam: vt in aut. de bered. que ab inte. §. ex bis. ita tenet Ꝺy. ⁊ omnes doc.

Tutela. Ex lege dicitur q⁹ ex mēte eius colligit ꝛz verba deficiant. h. d. huius. l. dicunt doct. moder. qō illud[c] qō eſt ex mēte. l. eſt ex lege ⁊ competit ō directa actio ex illa. l. ⁊ hoc ponunt in. l. j. C. vti poſ. ⁊ in. l. j. C. de ac. et obl. Aduerte tū q⁹ ꝛz ſit ex. l. nō tū eſt ex verbis vt hic ꝓt. ⁊. j. de ver. ſig. l. nois ⁊ rei. §. verbū ex. l. declarabo aliqualiter. j. ea. l. §. ſi.

☞ Qui perdit bereditatem: an perdat tutelam. Delictum non tribuit imunitatem.

Sed ⁊ ſi hac. Contumaz ſu manumittēdo ꝓtuatur bereditate. ſed nō tutela niſi in totū inſpatronatus p dat. h. d. ¶ Quero an[d] iſto caſu ille q manumiſit admittat̄ ad bereditatē. Hl. j. dicit q⁹ nō. Alia glo. parua vſ dicere q⁹ ſic. que eſt ſuper ver. tutoꝛ eſſe ſed iſte glo. diuerſis caſibus loquuntur. nā ſcōa gl. refert ſe ad teꝝ. qñ ſeruus fuit emptus nūmis ſuis conuentibus oculis oñi. prima gloſ. refertur ad aliū caſum qñ nūmis emptoꝛis. ¶ Quero iſto caſu qñ perdit bereditatē an perdat tutelā. Rñ. glo. q⁹ nō qz delictū nō tribuit immunitatē. ꝓ hoc. §. c. l. j. §. ſi. q⁹ eſt no. facit q⁹ ꝛz ꝓximus agnatus infra annū non adminiſtraueritvel tutoꝛē nō petierit. ꝛz ꝓtuet bereditate vt. l. ſciant. C. de legi. here. nō tū ꝓtuat̄ tutela. Spe. in ti. de tu. in illo. §. in quo tractat de legitima tutela innuit Ziuz in his verbis.

¶ Item oppo. q⁹ ꝓtuet ex quo infra annū tutelā nō petijt p. l. ſciant. C. de legi. here. Sed illa op. nō eſt bona quātū ad remouēdū eū a tutela boc patet ſed quātū ad remouēdū eū a ſucceſſione tāgā in l. tutoꝛ qui repertoꝛium. in ꝓincip. de admi. tuto. ¶ Cōtra predicta op. gl. d. l. decreto. j. de ſuſpe tu. ⁊. l. ſ. milites. §. ſi ignominia. j. de ex cu. tuto. vbi pena dat immunitatem. Sed ſo. vt no. per Ꝺy. in d. l. decreto. ⁊ in c. q⁹ alicui. extra de reg. iur. lib. vj.

e Item cōtra[e] ea que dixi oppo. de. l. tutelas. de capi. dimi. ⁊. §. l. pḡi. in ver. plane. vbi ille qui ꝓtuat̄ bereditate ꝓtuat̄ tutela. Sol. in primis duabus

ꝓtuatur bereditate ⁊ iure agnationis. merito ꝓtuat̄ tutela. in ver. plane ꝓtuatur in totū iure patronatus adeo q⁹ nō eſt patronus. ¶ Item cōtra predicta facit quod dixi. §. e. l. j. in ꝑn. vbi poſtq̄ agnati ꝓtuantur bereditate per. l. nouā. C. ⁊ ꝓferunt̄ cognati āteriozis gradus ꝓtuant etiā tutela ⁊ tū agnati remanēt. Rñ. ibi ꝓtuantur bereditate abſq; ſuo delicto. merito ꝓtuantur ⁊ onere tutele. Et predicta tene menti.

Si duo. Si plures ſunt patroni oibus deferꝛ tutela ⁊ aliquo deficiēte remanet apud ceteros ⁊ oibus deficiētibus vadit ad liberos eoꝝ. ꝓ eundē modū per quē defertur bereditas. h. d.

f **Queri poteſt.** [f]Si primus legitimus deſinat facto iudicio hoc principaliter nō agēte. h. d. cū. §. ſeq. Iſtam materiam plene declaraui in. l. ſi quis ſub conditione. §. tit. ij.

1 ☞ Frater fratri an legitimus tutoꝛ.
2 Tutela que ſit que defertur ex mente ⁊ verbis. l. duodecim tabularum.
Que ex mente ⁊ non ex verbis.
Que nec ex mente nec ex verbis.
Que dicatur fiduciaria.

Si parens. Pater eſt legitimus tutoꝛ filij emācipati fratri fratris emancipati eſt tutoꝛ fiduciari⁹. h. d. cū. l. ſe. ¶ Eſt aduertēdū q⁹ in libro inſtitutionū habemus tres titulos. primū de legi. tu. agna. ⁊ de illa babuiſtis vſq; ad hunc. §. ſcōm de legi. paren. tu. de illa dicit iſte. §. tertiū de fiduciaria tutela. ⁊ de illa loquitur l. ſequēs quo defuncto. ¶ Opp. de iſto. §. vbi dicitur q⁹ eſt legitimus ad l. ſeq. vbi dicitur q⁹ eſt fiduciarius. gl. C. eo. l. fratres. dicit̄ q⁹ frater fratri eſt legitimus tutoꝛ ⁊ glo. noſtre in iſta materia nō babuerūt claruz intellectū. doc. dicūt melius ſic. Quedā eſt ⁊ tutela. ꝓtie que defertur ex mente ⁊ ex ꝓbis legis. ij. tab. vt. §. e. l. in ꝑn. ⁊ inſti. de leg. agna. tu. q̄dā eſt tutela legitima ex mēte. l. ij. tab. nō ex verbis vt illa que defertur patrono. vt. §. e. l. iij. in ꝑn. Cū em per. l. ij. tab. defertur bereditas patrono per ꝛſequēs eius mēs fuit de tutela. ſz verbis boc nō exꝑeſſerit. que mens colligit ex rōne. l. vt pt. §. e. l. j. in ꝑn. ⁊. l. iij. in ꝑn. facit ſol. ma. l. cū mulier. quedā eſt tutela legitima nō ex verbis nec ex mēte. l. ij. tab. ſz ex extenſione iuriſcōſulti. ꝓpter idētitatem rōnis. vt ſi pater emācipat filiū l. ij. tab. nō vocat eos inmicē ad ſucceſſionē. rō. q⁹ non cogitauit de hereditate nec de tutela. nō ergo eſt ex verbis nec ex mente. ſed poſtea ſuperuenerunt ſenatuſcōſulta que vocant patrem ad bereditatem filij. Unde poſtea ex hac. l. noua cōiuncta cū rōne. l. ij. tab. iuriſcōſulti vocant patrē ad legitimā tutelā. filij vt hoc. §. e. inſti. de legi. tu. ⁊ hoc vult teꝝ. dicere vi cem legitimi tutoꝛis ſuſtinet. q. d. nō per. l. ij. tab. ſed per extenſionē iuriſconſulti ex idētitate rationis. Quedam eſt alia tutela que vocatur fiduciaria vt ſi filius emancipatus eſt tutoꝛ filij in poteſtate retēti vel ecōuerſo iſte nō eſt tutoꝛ ex verbis nec ex mente. l. ij. ta. nec ex rōne. q⁹ ſm iſta tpa nō vocabatur ad bereditatē ſed q⁹, ꝓpter charitatem ſanguinis lex multum confidebat de eo. ideo vocabatur tutoꝛ fiduciarius: vt hic. ⁊ inſti. de fidu. tute ſed hodie frater vocatur ad ſucceſſionē fratris emācipati ⁊ ecōuerſo. vt. l. lex. ij. tab. ⁊. l. neſcennius. C. de leg. tu. Et ideo pōt dici hodie tutoꝛ legittimus non ex. ij. tab. ſed ex. l. noua coniuncta cum ratione. l. ij. tabu. ⁊ iſto reſpectu in. l. l. fratres. C. e. iſta tutela q̄ hic appellatur fiduciaria. ibi appelleꝛ legitima: q⁹ illo tpe fuit introducta ſucceſſio iſto modo ⁊ vide de hoc per doc. in. l. fratres.

1 ☞ Quinq; regrunt̄ ad hoc vt tutoꝛ dat⁹ poſſit adminiſtrare. ⁊ nu. 7.
2 Decretū iudicis in tutela q⁹ fuit introductū de iure ffoꝛ.
3 Decretum iudicis in quibus tutoꝛibus requiratur.
4 Inſtitutus in beneficio q⁹ non adminiſtret niſi ponatur in quaſi poſſeſſione adminiſtrationis.
5 Decretū in tutela interpoſitū ab vno iudice an poꝛrigat effectū ſuū ad res alterius territoꝛij.
Forma interponendi decretum qū decernitur tutela.
6 Decretuz quādo interponi ſuper tutela an alij qui ſunt ſeu eſſe poſſunt tutoꝛes citari debeant.
8 Tutoꝛ licet dederit fideiuſſoꝛem pauperem reſpectu facultatum pupilli poteſt tamen adminiſtrare.
9 Beſta per tutoꝛē in bis q⁹ principaliter tendunt ad cōmodū pupilli qō teneant licet in eius datione omnia requiſita non interuenerint.

g **Legitimos.** [g]Tutoꝛes legitimi 2ſtituūt ipſo iure ꝓ. l. non tū pñt adminiſtrare niſi ſatisfēdēt q⁹ ſatisdatio a pñono cā cognita nō exigit. h. d. Que rit[h] gl. an ꝓ eo ipſo q⁹ tutoꝛ datus eſt alicui poſſit accedere ad adminiſtrationē gl. dicit q⁹ ſic. dū tū tria ꝓio faciat. ꝓmū q⁹ accipiat res dū decreto iudicis. ſcōz q⁹ faciat iuētariū. iſta duo ꝓbāt in. l. ſi. C. ō arb. tu. Tertiū q⁹ iuret: vt i aut. vt bi q obli. pbi. ba. res mi. §. ſi. co. vj. Quartū addit gl. q⁹ ſatisfēt vt hic. Quintū addūt doc. ſ. q⁹ exꝑreſſe ꝓmittat defenſionē ꝓ pupillo ſuſcipere. vt. C. de admi. tu. l. ſi. §. defenſionē. ⁊ ibi ꝑ Lyn.

2 ¶ Examinem[i] p ordinē. ⁊ ꝓio q̄ro q̄ iure ſit introductū ꝫ decre. gl. vt vidiſtis all. l. ſi. C. de arb. tu. dū dicit impato: q⁹ res accipiat ſm q⁹ ſita tū eſt ⁊ ſic ſe refert. ad quādā ꝛſuetudinē dico q⁹ ꝓtie loquēdo ſeu ītelligēdo iſtud decretū fuit introductū de iure ffoꝛ. quo nō poterat adminiſtrare. tutoꝛ niſi ſibi öcerneret adminiſtratio vt teꝝ. exꝑreſſe dicit. j. ō aut. tu.

l. iij.

a ¶ Quero vtrū. Adde bar. ⁊ ibi no. in. l. tutoꝛ q reper. de admini. tut. ⁊ in l. tutoꝛ. ⁊ in. l. tutoribus. de auto. tu.

b ¶ Quero an. vide Pe. de anch. in cle. j. de ſt a. mo.

c ¶ Debēt citari. ⁊ cū deciſione bar. hic tāſit Pe. de anch. in cle. ij. de ſta. mo. facit q⁹ in filij dicebat Ange. in. l. is cui bonis. de verb. ob. vcz an qñ iudex ꝓcedit ad i terdicendū adminiſtrationē prodigo regrat̄ citatio ipſius ꝓdigi. ⁊ cō cludit q⁹ ſic. quia a tractat̄ de auferē da ei adminiſtratiōe ⁊ cū Ang. ibi tāſit imo. de quo vide q⁹ dixi. in. l. q bz in. §. q̄libet loco ⁊ tpe. §. de tut. ¶ Ultimū eſt. an decretum adminiſtrationis debeat ꝓcedere iuētariū ⁊ alia. ſed Bal. in l. ſi. de ma. cōue. p illū teꝝ. dicit q⁹ nō refert ſm bar. i. l. b tutoꝛ q rep. circa ſ ꝑn. de admi. tu. et Bal. in. l. ij. in pe. col. C. qui admit. Adde ra. 2ſi. cccc gg v. vbi ponit. gy q̄ bz facere tutoꝛ tutela ſuſcepta.

e ¶ Oō ſatisfdet. ad de q⁹ ꝛz tutoꝛ non ſatisfēt vel caueat rem pupilli ſaluā fore reo tpe q̄ tutela ſuſcipiē tū non eſt de ſubſtātia. facit q⁹ no. doc. i. d. c. ō die. §. tutoꝛ. q ſatisf. cog. ⁊ q⁹ no. per Bar. i. §. pḡ. ⁊ bal. i. l. ſi. de mag. que C. et q⁹ ſi nō ꝓt tutoꝛ fideiuſſoꝛē idoneū dare vi de bal. i. d. l. ſi. vbi eſt teꝝ. ſm eū q⁹ fideiuſſoꝛ non ido e neus tutelā nō vi tiat niſi fideiuſſoꝛ fuerit in dolo.

f ¶ Quintū q⁹ requiritur. Et vide teꝝ. ⁊ ibi bar. in. d. §. defenſionē. andre. barba. Adde tu et inteligē boc idē in curatoꝛe q⁹ bz ſatiſdare rem adulti ſaluaꝫ foꝛe iuxta ea que habēt̄ in aut. vt bi q perbi. §. ſi. cuz ibi no. ⁊ in. l. ſi ad ſpecies. j. rem pupil. fal. fo. tū vbicūq⁹ curatoꝛ ꝓmiſit d vtilia adulti facere et inutilia ꝓtermittere: et q⁹ ipm defendet ⁊c. et iurauit ac fideiuſſit ⁊c. ſufficit ex quo in effectu ſuū eiuſdem importantie ac ſi ꝓmiſſuz fuiſſet rem adulti ſaluam foꝛe vt probatur in. l. fina. §. in prouincia. C. de cura. fu. dū teꝝ. ibi dicit ad ſimilitudinem tutoꝛum. et in. l. de creationibus C. de epiſco. audi. de quo late vide per Alegand. in conſi. lxxx. colum. ſi. in pnci. in. v. volu.

g ¶ Promittat defenſionē. Adde Bal. in. l. ꝓtoꝛ. in ꝓin. de ope. no. nun. in. l. ſi. §. omnem. C. de admi. tuto.

Andr. Pomate.

¶ Ultimo. vide Jmo. cōſi. xcix. ij. dubio.

¶ Dilationē recipiūt. Et ſic ſentit hic Bar. q⁹ tutoꝛ pōt expedire ſine decreto ea q̄ ſunt tpe peritura: et in. d. l. tutoꝛ qui repertoꝛiū. Et ita declarāt bal. ⁊ ange. in. l. pcuratoꝛe C. de. pcu. ⁊ alegā. in 2ſi. cclxiij. co. ſi. in. v. vol. et adde q⁹ ſi vno ⁊ eodem tpe fuit creat⁹ cu ratoꝛ obligatio 2 cta ⁊ decretū iterpoſitū act⁹ reddit nullius ita. pet. de anch. in 2ſi. lxxix. inci. in ḡpi noie vt ſis diligēter actis ⁊ pau. de ca. in 2ſi. lxxxiij. incip. ḡpi noie ſuper eo qō querit. ⁊ alex. i. d. 2ſi. cclxij. et vid ꝓ ro. i 2ſi. cvj. in fin.

Andr. Pomate.

¶ Recipiūt. vide p Feli. i. c. trāſlato iij. col. de 2ſti.

¶ In legitimis. et vide Joan. de Jmo. in 2ſi. lxxix. p eo qō hic dicit. Andr. barba.

¶ Tutele. Vide Jmo. 2ſi. lxxix. i. j. dubio.

m ¶ Querit glo. negatio poſpoſita ſigno vñ equipolet ſuo contrario ſi tū nō eſt ſimplr verū vt no. p teꝝ. ⁊ ibi Bart. in. l. de pupillo. §. ſi plurīū. de ope. no. nūtia. xqñ reſultaret abſon⁹ ⁊ iuri 2ri⁹ intellectus. ⁊ vide bart. in. l. neceſſarias. §. qui ānuaff. de pig. act. ⁊ me lius in ti. q fint re belles. inv. nōnul los ⁊ limitat bal. in. l. j. in pñn. quō ⁊ qñ iudex.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶Si legitimus. an clericus possit esse tutor. dicit bal. in l. pbyteros. C. de sa. pan. ec. q̄ nō cū in minorib⁹ ꝓstituti nō suscipiāt tutelā nvel aliud officiū seculare p illū tex. ꝛ vide Bal. in l. gñaliter ad ff. de epis. ꝛ cle. Adde qō Bal. ꝓ. cclxiij. lib. i. ℞ q̄ clericus laici tutor esse possit ꝛ laic⁹ clerici.

b ¶Agnato. vide in simili spe. de tuto. ff. si ꝯ. ver. sed pone pater.

c ¶℞ tutoris ibi ℞ etiā reꝑbēdit bar. dicens q̄ hoc est 4 mirti impij ꝛ viō q̄ dixi post bar. in l. i. in. ig. ꝛ. g. co. de iurisd. om. iudi.

d ¶Nota qō. Vide autē. generali. de epis. ꝛ cle. ꝛ ibi qd si tutor est clericꝰ. ꝛ de hoc vide q̄ dixi post bar. in l. legitimos. ff. tit. j. ff. Sed q̄ro an pupillus possit ꝓro a gare iurisdictionē sine ꝛsensu sui tutoris. vide bal. in l. i. C. de iurisd. omiudi. ꝛ vide ibi de iudice incōpetēti ad q̄dū tutorē.

e ¶Querit ℣. de hac qō. vide decisionem p eus in l. pupillo. ff. eo. ꝛ in l. j. qui pe. tu.

f ¶Jus dādi. et vide Bart. in. l. i. in iiij. col. et ibi scripsi plene i. ig. col. cū seq. de iuri. om. iud. an possit delegari datio tutor℈.

f ¶Jus dandi. Et no. ex isto tex. ſm bal. q̄ appellatione pendente pōt aliqd innouari. ℞ non innouat ꝰtra appellātē vt ē gl. ordi. in l. creditor. ℈. mā. and. barb.

g ¶Cōpromitti. q̄ cāe possint cōpromitti in arbitrū. vide per bar. in l. nō distinguemus ff. ſtit. ℈. de arbi.

Andr. Pomate.

g ¶Cōpromitti. vide Lanfrā. in tracta. de arbi. char. gliij. qō. vij. Ro. cōsi. cclxij.

b ¶Nec cōpromitti. An. q. tutele cadat in cōpromiſſuz. faciunt not. p bar. in. l. ſi quis in conſcribē. de pac. ꝛ no. bart. in. l. fin. C. vbi ꝛ apud quē per ſpe. in titu. de arbi. ij. reſtat. vſi, quid ſi pater,

6 Qui dicit ſe peruſinum vel de peruſio intelligitur oꝛigine.

7 Pupillus quod poſſit habere domicilium.

8 Statutū diſponēs circa legitimā perſonam alicuius cōꝑhēdit oꝛigi narios ꝛ habentes domicilium.

9 Quis iudex dabit tutorem pupillo: q̄ eſt oꝛiginarius in vno loco: ℞ do micilium in alio: ꝛ facultates in alio remiſiue.

do ergo procedit quod hic dicitur de nō ſatiſdantibus. Ad hoc rñdeꝛ nonnūq̄ ꝛc. ¶Ex quo ꝛ ver. no. q̄ cōtra tutorem q̄ non ſatiſdedit de iure vel de facto alter tutor nō pōt venire niſi offerat ſatiſdationē. ſed pupillus vel adultus vel etiā tertius pōt petere eū cogi ad ſatiſdandū vel interdicit ſibi ad miniſtrationē. vt. C. de tu. ꝛ cu. qui nō ſatiſde. l. j. et p totū illū titulū. ¶Venio ad vſic. an ergo q̄ro an idē ſit in agnatis q̄ hic dicit in patronis. Blo. dicit q̄ non. ꝛ eſt rō ſm Jac. de are. ꝛ ℣n. q̄ nobis nō eſt ita debita hereditas agnatoꝝ ſicut liberto ꝛ vt. ff. ſi a paren. quis fue. ma. l. non vſq℈.

¶An clerici ſiue ſeculares ſiue religioſi poſſint eſſe tutores.

1 **Si legitimus.** [a]Lapitis diminutione pereūt legitime tutele etiam iam ſuſcepte. b. d. ¶Quero ꝛ qd de ſacerdotibus an poſſint eſſe tutores. Videt q̄ nō. vt. l. nō diſtinguemus. ff. ſacerdotis. ℈. de arb. text. habemus in aut. pbyteros. C. de epiſ. ꝛ cle. ff. q̄ poſſint eſſe volētes nō vt cogātur inuiti. q̄ dicit vt ibi. ꝛ hoc in clericis nō ſi religioſis. Si aūt eſſet monachus vel canonicus regularis tunc indiſtincte ſibi interdicta eſt tutela de iure ciuili. vt. d. aut. pbyteros. in fi. idem in epō. vt ibi ꝓ℈. Sed qdam canoniſte dicūt q̄ de iure canonico ſecus eſt. vt in decretis. lxxxvj. diſt. c. ꝓuenit. ꝛ ibi no. ꝛ no. ſpe. de tu. ff. generaliter. ℣. item excipitur q̄ eſt eꝑs.

1 **Teſtato.** Qui non religitus quo ad tutelā ꝛ mortuo teſtamēto deuenit ad legitimos. b. d. iſte text.

2 **Freliquero.** Qui ſunt i parigradu agnationis pariter vocātur ad tutelā. b. d. cu. l. ſe dicit Jac. ð are. q̄ bodie nepos ex alio filio ꝑferī in tutela ſicut in ſucceſſiōe vt in aut. de here. ab inteſt. ff. ſi igitur q̄. q̄ ſatis plz.

3 **Abnato.** [b]Propinquus nō impedit ſeqn tem agnatū nec ꝓpinquior cognata impedit ſequētē cognatū. b. d. ¶Not. hoc qō ðr de matertera q̄ eſt ſoror matris ꝛ ſic cognata que nō ſpedit filios fratris ipſi⁹ matertere hoc eſt filios auūculi q̄ ſibi ſunt cognati, ꝛ ſic habes ca ſuz q̄ in defectū agnatoꝝ tutela deuoluitur ad cognatos dixi. ff. j. in pn. Alij volentes hoc effugere dicūt hic logē de filijs fratris ipſius impuberis ꝛ ℞ nullū hz dubiū q̄ illi ꝑferunt matertere q̄ agnati. Itē matertera nō eſſet in ꝓximiori gradu ꝛ ſic nō correſpōderet ad id qō in pn. l. ꝛ ſm ℣.

¶De tutoribus ꝛ curatoribus datis ab his q̄ ius dandi habent. Rubrica.

¶Poſt tutelā teſtamentariā ꝛ legitimā deuenit ad datiuā: ideo de ea ponit. in inſtitutis ꝛo habemus titulū de attiliano tutore vbi tractat de tutore datiuo. Itē aduertēdū q̄ hic in rub. ðr de tutore ꝛ cura. merito. q̄ etiā curator daꝭ a iudice in precedētibus nō ðr de curatoribꝰ. q̄ ſolus tutor eſt legitimus ꝛ teſtamentarius non curator. vt dixi. ff. titu. j. ſub rubrica.

1 ¶Tutor an poſſit dari per delegatum. ℣Derū imperiū quantum ad cognitionē delegaꝭ nō quantum ad eꝛecutionem.

2 Jus dandi tutorem q̄ competat quibus ſpecialiter mandatur.

3 Tutor dari poteſta comitibus habentibus potestatem a ꝓncipe.

4 Judices ciuitatū hodie dant curatores ꝛ tutores.

5 Populus ðz eſſe de iuriſditione dantis tutorem. Caſus in quo tutor datur non exiſtenti in iuriſdictione dantis.

a ¶Sed quid. Et vide quod no. j. l. ſi diſtinguemus. ff. liberali. ℈. de arb. ſed ſi incidenter veniret. vide ſingularem caſum ſm gloſ. C. de reb. cre. l. cum ꝓponas. ꝛ vide Lud. ro. in cōſi. cc℈cv. vbi alleg. iſtud dictum bar. q̄ non poſſit arbiter cognoſcere de cauſa matrimoniali vide ibi And. barb. Et adde tu quod ex dictis Barto. hic habes q̄ ſtatutum generale de omnib⁹ cauſis compromittē. a dis reſtringit ad b cās cōpromiſſibiles als de iure et ſicnō includerent cāe liberales vel criminales ꝑz bar. c h. q̄ ſunt meri vel mixti imperij ſm moder. in tractatu de arbitris dū tractant ſuper q̄bus rebus ꝛ cauſis poſſit cōpromitti. facit q̄ ſtatutum ðz intelligi vt aliquid poſſit opari. ꝛ poſtea q̄ aliqd opauit reſtringit ꝛ reducit ad ius cōe vel minus cōrigat. ꝛ facit q̄ leges veteres q̄tū poſſum⁹ tolerare debem⁹ ne correcte dicant ita dicit gl. ꝓ multa iura i aut. de ſi ff deiuſ. in ꝓn. et ſic tale ſtatutū recipit etiam limitationem ne cāe clare ꝛ eꝛecutiue cōpmittat ſicut hic ℞ cauſa als non cōpromiſſibilis i telligat cōpromiſſibilis ꝑ ſtatutuz vt dicit bart. hic. Et bene cōfirmat Panoz. in. c. irrefragabili. in fi. de offi. ordi. vbi vult q̄ ſi ſtatutum dicat ſnie arbitroꝝ b eꝛecutioni māda ri ðz intelligi ꝛ reſtringi niſi ſue ſit ſnia arbitri in cā criminali vel liberali. de quo nō ſ ðz de iure cōi compromietere: q̄ ſta 2 tutū de tali cā nō intelligik. vt min⁹ 3 ledat ius cōe: ℞ ſi faciūt q̄ dicit alex. in ff. l. gi. inci. viſa facti narratiōe in vlt. colum. in fi. volu.

Andr. Pomate. 2

a ¶Sed qd. Vide Roſi. in materia conſi. cc℈cix.

b ¶Statutorū. ad de q̄ hoc ſeqꝭ ro. ff. cclxij. ꝛ cc℈cvij

Andr. Pomate. 3

c ¶Que transacto non cadit. Vide barb. diſtinguen ꝛ item in. l. queſitus. ff. de arbi. alex. in

1 ¶Error in datione tutoris q̄ illā impediat.

2 Error in perſona dati q̄ nō reddat dationem nullam. ℣z faciat datum remoueri.

3 Una cā ex pluribꝰ ē ſufficiēs pueniēdi ad datiuū.

4 Datio tutoꝛis facta a iudice alio petente nō facta e mentione de matre an valeat.

5 Si in petitione tutoris eſt facta mentio de matre. An ipſa debeat requiri.

6 Si iudex cui fuit narratū de mꝛe dedit tutorē ſine inqſitione. An ꝓiudicet matri poſteavolēti tutelā.

7 Si pupillꝰ hz tutorē de facto nō de iure cuz alius petitur. An de hoc ſit fiēda mētio vt datio teneat. f

8 Quando ſnia eſt nulla ex cauſa intrinſeca que iudici nō liquet manifeſte non pōt ad aliā ſniam deueniri niſi prima caſſata.

1 **Tutor.** Si in cauſa dandi tutorē g errāt datio eſt nulla. b. d. Primo loquitur in ſpecie. Scōo illud pbat per regulā generalē. fecunda ibi. nam ꝛ ſi. ¶Quero ꝛ qd vult dicere erratum fuerit in facti cauſa. Dicit gloſſ. q̄ credebatur nō habere b tutorem ꝛ habebat in q̄bus caſibus nō pōt dari tutor. Iſtud eſt verum in ſe ſed nō congruit legi. Nam in principio loquitur in caſu in quo tutor pōt dari ꝓpter abſentiam alterius. vt. l. ij. ff. eo. ꝛ ℈. de tute. l. queſitū ſed nō valuit datio. q̄ nec cauſa nō fuit declarata iudici. Illud q̄ ſequit. nam ꝛ ſi ꝛc. venit ad pbationem illius ſed non eſſet bona probatio arguendo de caſu in quo non poteſt dari tutor ad ca i ſum in quo poteſt dari. dic ergo q̄ hic loquitur generaliter quocunq̄ modo erretur in petitione tutoris nō dico de omni erroꝛe ſed in facti cauſa. hoc eſt in eo q̄ eſt cauſa huius facti. ſ. dationis tutoris datio nulla eſt. ſimile in additione hereditatis. nam ois erroꝛ nō impedit ſed ille qui eſt in cauſa additionis. vt. ff. de acqr. here. l. ſi is ad quē. Exemplus ergo huius regule vnum habes in ꝓnc. huius. l. q̄ cauſa quare poterat dari tutor erat abſentia alterius tutoris: ſed ſi tutor fuit datus ex alia cā nō ꝛz datio. Idem quocūq̄ modo erreꝛ in cā dationis. Exemplum ad datiuū nō peruenik donec eſt ſpes teſtamentarie. vt. l. ſi ſub cōditione. ℈. de teſta. tute. Item donec ſubeſt ſpes ꝓximoꝛ legitimoꝛ. vt. ff. j. l. i. ff. ſi apud hoſtes. ꝛ. l. nō ſolum. ff. ſi libertus. j. de eꝛcu. tu. Item ſi ꝓximus eſt remotus vel eꝛcuſatus. Item ſi ꝓximior appellauit. vt. l. ſi impuberi. ff. e. ꝛ ibi dicā. Item ſi ꝓximus eſt creditoꝛ. vt. l. ij. ff. eo. ti. iſte ergo cauſe vel altera earum ðz exprimi vt iudici ſit notum ſi eꝛ alia cauſa daret non valeret datio hic eſt caſus hic. ¶Item aduerte quod ſolus erroꝛ in cā facit dationē nullam. ſi eñ erraꝭ in perſona que datur. ſq̄ dicebaꝭ idonea cum nō eſſet dicebatur diues cū non eſſet: dicebaꝭ amicus cū eſſet inimicus. hec nō faciunt dationem nullam vt. l. in eos. ℈. de tute. ſed faciunt eos poſſe remoueri. j. de ſuſpe. tu. per totum. Sed contra k predicta videt multū fortiter. C. de cōſir. tu. l. ſi vt ꝓponis vbi ei q̄ habebat tutorē datū in teſtamento inutiliter qui debebat confirmari fuit datus tutor a iudice de illo non facta mentione. ꝛ tñ ibi ðr q̄ valet ad idez qō ðr in aut. matri ꝛ anie de tutore datiuo non facta mentione de matre. vt ibi not. Sed ad illam glo. dico vt ſtatim dicam declarando gloſ. hic poſitam q̄ eſt illi contraria. ¶Ad. l. ſi vt ꝓponis di co q̄ tex. ibi dicit q̄ legitime factum eſt ꝛc. Intelligo q̄ iudici notuz erat de datione tutoris in teſtamento ſed ꝓpter ceſſationem illius iudex dedit aliū vt pbaꝭ in l. q negotiationes. ff. ſtamento. j. de admi. tu. vel verius ꝛ ſubtilius q̄nq̄ tutor daꝭ a iudice ad petitionem alterius. ꝛ loquit iſta l. et q̄ ℈. dixi vt exꝑſſe dicit tex. in. l. tutor. ſi fuerit petitus ꝛ ibi. nā ꝛ ſi quoquomodo in petitione ꝛc. Si aūt tutor daꝭ ꝓꝓio motu iudicis ſi caſus erat in quo

k ¶Sed. Et. l. ſi vt ꝓponis di. C. de pac. ro. ſing. cl vj.

d ¶Illud. Per iſtam. l. Barto. in. l. hoc autem. in ꝓn. et q̄b. cau. in poſ. eatur. dixit q̄ tutorē pōt dare iudex pupillo etiā ſi a nemine petatur. de quo etiā vide q̄ ſcripſi. in. l. j. in. iij. col. de iuriſd. om. iud. Sed q̄ro q̄ſi tutor datur abſenti. vide bal. in. l. ij. C. de neg. geſt. alle. ꝓ Bal. in. l. q babet ff. pupilli⁹. de tute. ꝛ bar. i. l. q̄ ſi forte. ff. ſunt q̄ dicunt de ſol.

Andr. Pomate.

e ¶Eſt eñ munus. Blo. abſentib⁹ etiā nō citatis poſſe offi cia decerni ſcōm bal. hoc ē tū poſtea eis notificādū. vt. l. ſi. j. eo.

¶Nō tñ. de materia huius. l. dixi poſt barto. in. d. l. certarum.

¶Dari pōt. et vide gl. ſing. ꝓ diſtinctione bart. in l. actus. C. de ſer. Andr. barba.

¶Die feria. An die feriata poſſit dari tutor: ꝛ q̄ſi vide bal. in. l. actus. C. de fer. ꝛ ibi etiā habes an poſſit cōſici inuētarius et adminiſtratio decerni.

¶. L. bonoꝛ. Et ibi vide ꝛ ꝓbatur etiā in. l. ſi. C. de tu. to. ꝛ cu. q̄ nō ſatisdedit. et ꝓ volnit Paul. de caſtr. in l. bonoꝛ. C. q̄ admit. ſed ꝓ bar. hic eſt gl. i. ff. q. neꝛ. iuſti. de aut. tuto. et bal. in. l. potuit de iure deli. ꝛ Jmol. i. l. reſtituere. ff. ſi. ad treb. vide q̄ dixi. in. d. l. bonoꝛ.

k ¶Sed ꝛtra. Vide bal. in. d. l. ſi vt ꝓponis.

* Pro intel. l. ſi vt ꝓponis. C. de con ſir. tuto.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶Uenio ad q3. glo.ꝛ vide bar.in ẜfi.cgvj. inci. Jo. ō strictu misterij vbi cōsuluit in casu in quo loquit gl.ista.and. barb.

↪Andr. Pomate. 3

b ¶Uñ Sdof. vi bart.ẜfi.cgl in.ij. col.in.iij.dubio. a

c ¶Quero an. Uide Barto.in aut. matri ꝛ auie.ꝛ ibi omnino Bald.C. qñ mul.tut.offici. fungi pōt. 4

d ¶Curator circa prin.Bart.tenuit Sziū in.l. qui habet ẜ.fi.in glo.in ver.talem cū glo. seq.ẜ.de tute.ꝛ est tegt.ꝛ ibi clarius Archi.ꝛ Jo.an. in.c.fi. de iudic.in vj.ꝛ bald.in.l.j.ẜ. si tutor ipuberis ẜ.de eo q ꝓ tuto.ꝛ gl.i.l.ait ꝓtor.ẜ.ꝓ mittitur cūm glo. iūcto tex.ẜ.de mi b no.ꝛ Bald.in.c.i. in pe.col.de mili. vasal.q ꝙtu. est et per hoc ꝛ per alia ita alias cōsului apud mutinam.

e ¶Js qui.vtrum filius teneaꝛ reddere rōnem patri vel econtra. vide bal.in.l.si superstite.C.de dolo.

↪Andr. Pomate.

f ¶Hoc dicit. De modis probandi quē furiosū. vide Alex.i.l.si cū dotem.ẜ.si marit⁹.i gl.sup verbo offerēs.ff.solu.ma. et c aliquid per eum in ẜ l.apud iulianū.ẜ. cōstat.in .iij.vol. de leg.i. vbi Jaſ.

g ¶Sit sane mēt. Et quō cognoscatur quis sit furiosus.vide not. per 6 bar.latius in suo tractatu.de test.i ỹ.i egistēte exponā pendētia est et aliud.vt qz hꝫ me moriaꝫ inordinatā.casus est in.c.fi lij.de hŕ.i.vj.ꝛi bi eū pōderat do.de 7 san. gemi. alio est scz qñ nescit ꝓferre ꝙ vult istud ꝓ bat in.c.j.ỹ.si vero.de cleri. egro.i vj.ꝛ ibi ponderat do.de san.gemi. et an debeat deponere testis super qualitate furoris cū interrogat⁹ vi- potuerat dari.hꝫ sit erratum in causa tamē valet datio.vt.o.l.si vt ꝓponis.ꝛ hec sol.vñ hodie ꝓbari per tex.extra de ꝓeb.c.si motu ꝓpio.li.vj. sile in iure nostro si liber homo putans se seruū adijt hereditatē motu ꝓpio talis aditio non vitiatur per errorem.secus si ad petitionē alterius.hoc est alio iubente.vt.ẜ.de acqui.here.l.q in aliena.ẜ.si is qui putabat. ¶Sed quero ꝙnid si plures sint cause perueniendi ad datiuū ꝛ expaimit vna an valeat. Puto ꝙ sic.si illa est sufficiens.arg.ẜ.de acq.here. l.sed ꝛ si dubiteŕ. ¶Uenio ad.q.gloſſ.ª ꝛ quero qd si tutor ſ est natus a iudice alio petente nulla facta mentione de matre an valeat datio tutoris. Hoſ. vñ hic determinare qō nō vt habes in ea. Contrarium huius determinat glo.in auſ.matri ꝛ auie.p l.si vt ꝓponis.C.de cōſir.tu.Spec.tangit in tit de tuto.ẜ.nunc dicendū.ver.quid si mater. Dyn.tangit hanc glo.nam hꝫ anteq̄ mater assumat tutelā nō fit tutrix.vt in auſ.de here.que ab intest. defer. ẜ.ex his tamen.ex quo petit incipit esse legitima. vt.ẜ.ad tertu.l.ij.ẜ.si mater.versi.ꝙ si pater.digi in l.si qs sub cōditione.ẜ.de testa.tu sed legitimo superueniēte repellitur datiuus vt.l.si tutor reipublice.ẜ.j.de tute.ꝛ ra.distr.ꝛ in.l.nō solū. ẜ.sed si libertus.ẜ.de execu.tuto. Non ob.l.si vt ꝓponis.qz confirmatus nō habetur loco legitimi sed in veritate est datiuus vt digi in.l.j.ẜ.de cōſir.tut.merito secū cōpatitur aliū datiuū ita dicit Dyn.ista verba magis ꝓbant istā glo.male dicere ꝙ bene. Nā ꝛcludūt ꝙ interim valet datio ſz matre postea petente tutelā euanescit gl.aūt dicit ꝙ statim nō vz. Unde Sdofr.ᵇ distinguit aliter aut mater fuit in mora petendi tutelaꝫ.ꝛ tunc ꝓferunt datiui. aut non fuit in mora nec est quid imputetur sibi.ꝛ tūc ꝑfertur ipsa arg.ẜ.de adul.l.si maritus.ẜ.si extraneus.facit.ẜ.de iure fil.l.edicto.ẜ.ij.ꝛ.iij.ꝛ.j.de administ.tu.l.tutor q repertoriū.in pn.ꝛ.C.de his qui. vt indig.l.sororem.qō tenet Jac.de are.Ꝑe.ꝛ Ly. in.d.auſ.matri ꝛ auie.ꝓo hoc optime facit tegt.ẜ. ad tertul.l.ij.ẜ.sed si mater.versi.qō si forte ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.auſ.ꝑibyteros.ꝛ ibi innuitur ꝙ tacendo per quatuor menses sit in mora. Ista verba respiciuntur qñ mater postea venit ꝛ vult tutelā. sed si mater nō peteret tutelā ex eo ꝙ nō sit facta mētio de ea vitiatur datio tutoris.ꝛ hoc est ꝙ querit glo. nostra ad qō predicta verba nō vadunt. dico ergo in questione ꝓposita ꝙ si de matre in petitione nō fiat mētio tutele datio est nulla.ꝙ erratur in causa ergo ꝛc.vt hac.l.ideo eñ ꝓuenit ad datiuū ꝙ mater nō vult. Jtē ideo admittit alias ad petēdū.ꝙ nō petit mater.dz ergo hoc expaimi iudici.tegt.est C.q da.tu.posſ.l.qō ōz. ¶Quero anᶜ si de matre facta est mētio in petitione ꝛ debeat ipsa regri. Tex. in.d.l.qō dicit innuit ꝙ sic.quasi iudex debeat ingrere an hoc sit verū ibi ptz.qō puto verum si tutor daretur ex ingnitione.vt.l.naturali.in ſ.ſ.tit.ij.fed si iudex vellet dare absq; ingnitione tutorū tūc sufficeret cozā eo esse narratū nec eñ hꝫ necesse alr in quirere qō hꝫ qz pōt fieri quolibet loco et tpe vt.l. g hꝫ.ẜ.pe.ꝛ qō ibi no.ẜ.de tute. ¶Sz tūc ꝛo qd si iudici narratū fuerit ꝛ tutorem sine inquisitione dederat an matri postea tutelā volēti ꝓcludicet: Rñ. tenere hoc casu distinctionē Sdof.an mr̄ fuit in mora an non vt dixi.ẜ.ꝛ qō digi de matre cuius prima causa est in petēdo tutorē idem vr̄ in ceteris vt debeat asserere iudici quō ꝓximiores cōsangui nei seu agnati cessent petere tutorē cū sint admoniti ne erret in causa facti vt.j.ti.j.l.diuus.ẜ.si qdez. ¶Quero ꝛ qd si pupillus habeat tutorē de facto nō de iure an cū petit alius debeat de hoc fieri mētio. Rñ. qñq; tutela nō vacat neq; de iure neq; de facto ꝛ tūc nō est dubiū: qz nō pōt dari ali⁹ tutor regulariter.vt.C.in qui.cau.tu.ha.per totū. sed in casibus in ḡbus pōt dari dz ille casus exꝑm i cozā iudice ne erretur in causa vt hic. Qñq; tutela nō vacat de iure sed de facto: vt qz nō hꝫ tutorē qui non administrat ꝛ tunc idē vt hac.l.in pn. Qñq; tutela vacat de iure sed nō de facto tunc puto qō debeat fieri mētio in petitione ne alr erretur in causa ꝓbo qz regula est ꝙ tutorē habēti regr̄ non dat tutor sed bene pōt referri ad ius ꝛ ad factum. vt.l.stipulatio ista.ẜ.ibi quoq;.ꝛ.ẜ.seq.de verbo.ob.ergo debet declarari. Ꝓterea sicut testamētum qō est de iure validū impedit aditionem ab intestato ita testm̄ ꝙ est de facto vt puta si est falsum cum heres dubitat.vt.l.cum falsum.j.de acqui.here. Jta hic per tutorē existentē de facto iudex adijt ad dubita- 8 tionē an pupillus tutorem habeat. Ad idez ꝛqr si sententia est nulla ex causa intrinseca ita ꝙ iudici manifeste nō liquet nō pōt deueniri ad aliā sententiam nisi prima cassata.vt.l.cū querebatur.j. de re iudi.ꝛ ibi digi.ꝙ hoc habemus decretales exꝑssas ꝛ de elec.c.ꝙsiderauimus.de exceſ.pla.c.cū nostris ꝛ.c.post electionem.ꝛ.c.literas.debet ergo hoc exꝑimi ꝛ postq̄ factum fuit hoc iudici notum nō est necesse ꝙ de hoc inquirat.cum possit dare tutorem sine inquisitione vt dictū est.sed licet ista ratio valeat.tamen iste secundo datus non posset sua autoritate repellere primum qui erat in quasi possessione.hꝫ sup hoc adhibeŕ caute cognitio ne illi fiat in iuria.arg.ẜ.de aqua quo.ꝛ esti.l.penul.et est exꝑsſum in simili.extra de ꝓcef.ꝓeben c.licet.li.vj. Sñ ꝙ tutela vacat de iure ꝛ de facto quomodo antem de iure vacet liquet omnibus de facto aūt vacare intelligo etiam si quis administret non tanḡ tutor sed si administret vt tutor ꝛ in casu tali ꝙ contra eū non datur actio tutele.vt.ẜ.de eo q ꝓo tut.l.i.ẜ.i. ꝛ.ẜ.simili modo.ꝛ ibi no.cū eñ in illum non cadat hoc nomē protutore merito nō pōt dici ꝙ de facto gerat vt tutor. Jsto casu nō est necesse ꝙ fiat mētio de tali administratore.ſz debet fieri mētio de alio casu prima causa est in tutela vel in petitione tutoris.vt.ẜ.digi de matre ꝛ ſ ꝛc.

1 ¶Curator datur tutorē non habenti.

2 Curator datus pupillo tutorē non habenti qō posſit facere oſa niſi q̄ iuris solennitatem cōsiderant. Que sunt illa que desiderant iuris solennitatem. Curatoris datio habēti tutorē ꝓsentē nō tenet.

d ¶Urator. ᵈ Ꝓsente tutore pupillo nō pōt dari curator.b.d. ¶Oppo.ẜ.de tutore l.solet Sol.intelligit gl.hic si est ꝓsens ꝛ ad 1 miniſtrare pōt. ¶Querit glos.nūquid ei qui nō habet aliquem tutorē ꝓsentem vel absentem posſit dari curator. Dicit glo.quod sic per l.istā.j.co. l.curatorem quod no. ¶Quero curator ꝛqui datur pupillo non habēti tutorem quid potest facere. Respō.omnia exceptis his que solennitatē iuris desiderant.vt.l.curatorē.j.de auto.tuto.solennitatem autem iuris desiderare arbitror omnem actum per qđ pupillus obligatur vel alienaret: sicut patet in aditione hereditatis in qua nō suffi cit autoritas talis curatoris.vt.l.cū i vna.ẜ.i.j.de appel.ꝛ hoc ideo qz per aditionē pupillus obligatur.vt.j.de acqui.heredi.l.more.ꝛ ideo non posset esse in iudicio nisi cū datur curator.ad litem cū tutore suo.vt.l.qui habet.ẜ.si pupillus.ẜ.de tute.potest ergo interim iste curator administrare cōservare bona ꝛ recolligere fructus ꝛ similia que sunt facti nō aūt ea que iuris sunt. Quero quid si talis curator esset datus cū tutor esset ꝓsens. Rñ. non valet: vt hac.l.coniuncta.l.ꝓece.ꝛ hoc no. Jaco.de are.ẜ.de test.tute.l.si plures.ꝛ ibi dixi.

e ¶Squi. ᵉ Filius pōt dari curator patri curatore egenti.b.d. ¶Querit glo.an iste filiꝰ teneatur reddere rationem patri.ꝛ dic quod sic licet secus sit in patre.ꝙ dicyt in glo.

1 ¶Sanitas mentis comprehenditur ex sermonibus.

2 Prodigus ex factis non ex sermonibus cognoscitur.

3 Testis deponēs super aliqua qualitate animi debet testificari per actus exteriores quos vidit.

f **Diuus.** Prodigo filio ad matris instā- tiam datur curator.ꝛ prodigus est qui in sermonibus videtur sapiēs: in factis insipiens. hoc dicitᵏ. ¶Not. tex sermonibus comprehenditur an quis sit sane mentis⁸ vel demens simile in.l.quidam.de condi. institu. ¶Secundo not.ꝙ de bal.in rubri.C. si ex fal.instr.et in l.furiosum q test. fac.pos.ꝛ quo cognoscaŕ qs esse furiosus. vide que digi in.l.si cuz dote.ẜ.si maritꝰ.sol. mat.et vide no.ꝙ Bart.in.l.nec codicillos.j.de codi cil.ꝙ bal.in.o.l.furiosum aliqd per Ro.in.l.j.in pnc. de test.vbi.qō dixit quē nō reddi furiosum ꝛ corpus suū ad sepultura deferri mādet cuz cantibus ꝛc.ꝛ mortez suam non lngendo per tex.giij.qō.ij. qui diuina.ꝛ.c. nō ita ꝙ.qd aūt.in mente capto vel de mētean differatur in furioso. et an.ll.loquētes in vno habeant locū i alio. ang.i.o.l.ẜ.fi maritus se remittit ad no.ꝙ se in.l. ex facto.j.de vulg.et pupil.et ibi tenet qō.ll.de vno tractantes non egten dant ad aliuz p.l. si furiosi.C. de nuptijs.tuvide bar. in.o.l.furiosum et bal.in.l. humanitatis.in. iij.col.C. de impub.ꝛ alijs subſti.ꝛ Bal.in.l. ij.ō inoffi.do. alꝰ de inoff.test.ꝛ i.l. sed et milites. ẜ. iam autem.de ex cu.tut.ꝛ imo.in.l. si vero.ẜ.de viro. in.ẜi.col.sol.mat. vbi perfecte logſ. Adde q̄liter furor ꝓbeŕ aleg.cōsi.cxl.libz.i.Sicu. lgi.Jet.de anch. consi.lxvij.

↪Andre. Poma. a

b ¶Opp.ꝙ seruo. Adde.l.j.ꝛ ibi glo.C.qui da.tu.posſ.ad datiuum.adde Bal.in.l.cum in eo.ẜ.de pac.

c ¶Ultimo. Et vide qō notaſ singulariter in.l ex pecunia.j.vt leg.causa. alꝰ vt in posſes.leg.et Angel.in.l.dedit.ẜ.plane.ẜ.qui satisdare cogan. Andre.Barba.

d ¶Ubi. Et bācl. 2 nota.limitat Angel.i.l.testamētū. a C.de test.vt ibi digi.et de hoc vide no.per Bart.in.l. 1 j.ẜ.solēt.j.qñ appellā.fit.et qō ibi per moder.ꝛ vide 2 qō no.digit Ang. in.l.nulli.quod cu iusꝫ vni. nomi. Et ad banc.l.vide Ange.in.l. vacan 3 tia.de bo. vacā.li. g.in.v. charta. Et Bal.in aut.habita.ne fil. ꝓ pat.in ꝙvj.col.ver.ſz oubitatur. et in.l.ij. alꝰ. iij. C. qñ fisc. vel pri.inversi.sed nūquid defectum aliozum.et ad no. hic vide Bal.in.c. j.ſi de inueſti. lis oziatur inter do. et vasal.ꝛ Bal.in l.iudicium soluitur.ff. de iudic. et Barto.in.l.ij.j.ad munici.ꝛ istud dicti bar. hic ꝙbaꝫ ꝓ tex. valde sing. in aut.vt nulli iudi.ẜ.hic puenit. i ỹ.ꝓximio ibus cimib⁹ quē tex. alle. b bal.ꝓ sing.in.l. ij. C.qñ fisc.ꝛ bal. in l.i.ẜ.de offic. con 1 su.in.gig.q.ꝛ tegt. ibi bal.in.d.c.j. 2

↪Andr. Pomate.

e ¶Hoc dicit. Uide concor.per rom 3 ma.in rubr.de arbi.in.gi.col.ꝛ limita.vt ibi per eum vide Barba.con c fil.i.in vj. char.in 4 iij.col.i.volu.

↪Andr. Pomate.

f ¶Decurionum. Adde quod istaz opi.reꝓbat Feli.in rubri.de appel. Bal.in.clicet ex ſuspecto.de foro compe.per tex.in clemen.ne romani.ẜ.irritum.de elec.alleg.hic per Alegā in apostillis ꝛ vacante imperio iurisditio non remanet apud electores sed apud papā vt in dicto.c.licet ex ſuscepto.ꝛ in.c.pastoralis.colum.fina.aliter videatur loqui. Et ita tenet Barto.in.l.prima.ẜ.deniq;.el.ij.de aqua plu.arcen.et ibi Alexan.in apostillis quid autem in legato de latere an mortuo papa ſuccedat pape sede vacante in prouincia sibi commiſſa.dic qō non ita Barba.in.d.c.licet ex ſuscepto. Roma. ſing.cccevij.incipiē.vacā te imperio ꝛ ſing.ſeq.

g ¶Apud capitulum. Adde quod Bald.per illum tegt.in.c.j.ſi de inueſti.lis oziinter dominum ꝛ vaſallum.in ꝓnci.dicit ibi mirabilem esse ſti.lis oziinter dominum ꝛ vaſallum.in ꝓnci.dicit ibi mirabilem esse tegtum.quod ꝓpter negligentiam magiſtratus recurritur ad populum terre. Et ideo est argumen.ꝼm eum quod ſi vacat iudex a populus debet appellari ad populum non ad ſucceſſorem.et ita ſtam.l.non intelligit habere locum in actis mere voluntatis per.l.ſecundam.C.de donatio.et ibi late vide per eum bonum dictum Jnnocen.quod videtur facere in contrarium.

ADD Et tegt.in auten.vt nulli iudicum.ẜ.hic peruenitur.in verſicu. primatibus civitatis.quem tegt.ad hoc allegauit Bald.ꝓo ſingulari in.l.ij.C.quando ſiscus vel ꝓnatus.et idem Baldus in.l.j.ẜ.de officio ꝓconſul.

b ¶Colleginm cardinalium. Ego dico quod vacante sede papali sacruz collegium fratrum dominozum cardinalium non habet iurisditionem nec poteſtatē quā papa viuus exercebat hoc decidit tex.elegans in clemen.ne romani. ẜ.irritum.de elec. per quem tex.confunditur opi.bar. hic inquantū vult ꝙ vacāte sede papali appellaŕ ad collegium cardinalium sicut ad ipsum papā si viueret ꝙ male loqutur barto.qz mortuo papa iurisditio et poteſtas papē non remanet apud collegiū cardinaliū. vt ibi est tegt. hoc etiaz vo luit gl.ibi vbi ponit differentiaz inter collegium cardinaliū et alia col legia. Et idem voluit gloſſ.in.c.vbi periculuz.ẜ.ideoq;.de elecți.in.vj. vbi etiā ꝓbat hoc tegt.et glo.magn. in.c.j.de ſchiſma. in.vj. Nec ob.ſi dicatur ꝙ minora collegia poſſunt ergo multofortiꝰ collegiū cardinaliuz.qz respondet ꝙ quo ad accelerandum ꝓuiſionem eccleſie in cuius ꝓuiſione imminet periculum ſpeciale est quod ſtatui dz.ꝛ ſic est ſi mile ſm glo.in.c. accuſa.ẜ. ſane.de hereti.in.vi.ꝛ dicit etiam ibi gloſ. ꝙ cardinalat⁹ est officiū.quā gloſſ. adde ad ea q̄ digi in.l.j.ẜ.de qua re. de poſtul.ꝛ ex iſtꝫ gloſſ. ſequitur qō cetus cardinaliū vacante sede nō pōt facere cōſti.qz cōdere cōſti.est iurisditiōis vt voluit glo.in.l.j.de iurisd.om.ind.ꝛ Jnno.in.c.cum acceſſiſſent.de ẜti.ꝓbatur in.l.nulli.de sen.ꝛ in.c.vt animarū. de cōſti.in. vj.ꝛ in.c.eccleſia. de cōſti. Bar.in.l.omnes populi.de iuſti.ꝛ iur.gloſ.tamē in.c.nullus. tegt.diſt. digit ꝙ vacante sede cetus cardinaliū tenet locū pape mortui ex quo ſequitur ꝙ videt ꝙ poſſit facere illud qō papa viuus. ſz gl.illa non bene loquitur: qz mortuo papa eccleſia nō remanet sine ſponſo q est chriſtus vt voluit gl.ꝛ doc.in cle.ne romani.ꝛ in dicto.c.j.de ſchiſma. in.vj.et in d.c.vbi periculum.ꝛ ỹ illum tex.est tex.in.d.cle.ne romani.ꝛ quod nō habeant iurisditionem voluit Bal.in tractatu ſchiſmatis in.ij.col.in ver. ſuppono autem ꝙ cardinales.

ADD Et ſi vis videre verba formalia huius apoſtille Barb.ẜfi.i.vbi late de poteſtate papeꝛ cardinalium.ꝛ in.cxxiij.co.hic dicta pleniusꝛ peries.ꝛ vide que posui poſt Jmo.in cle.ne romani.

i ↪Andre Poma. ¶Dic q̄. vide Barb.ẜfi.j.cxxij.col.j.vol.ꝛ.c.translato.penu.col.de conſtitutionibus.

k ¶Unum ex eis. Sñ ordo decurionū dat tutorē an poſſit dare vnum ex eis in tutorem vide glo.ꝛ Bar.in.l.plane.qō cuiuſq; vni.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Cum reliquis. Vide de hac materia per Barto. in. l. si finita. ff. iubemus. in. iij. colum. de dam. infec.

b ☞And. poma. ¶Ultimo. limita vt p Alex. ffi. lxxxvj. in. ij. colū. in. ij. volu. et vide ad dictum Bar. hic Jmol. ffi. lxxviii.

c ¶Et qui non sunt. Adde que no. Bart per illum tex. in. l. cum vni. et in l ij. als prima de adoptio.

d ¶Oppo. vide in simili Spec. in ti. tu. de syndi. ff. debet autem fieri.

e ¶Seie egresse. hanc. l. not. limita ffm Bal. in. l. ij. C. qñ pronoca. nisi fuisset super etate dispensatum.

☞Andr. Pomate.

f ¶Ad dictū. Aide per Ro. consil. lxix. i. ij. col. alegā. consil. lxiij. in. iij. colum. in. iij. vol. ☞ cōsil. lxxxvij. in prin. in. ij. volu.

g ¶Sed dic. Et vide Bal. in. l. iuste. in addi. de agrē. post. ☞ ibi do. Jo. ☞ vide Bald. in. l. j. de cura. furi. Andr. barba.

b ¶Non pōt. vide in simili Bald. in l. ij. de Sbē. empt. ☞ adde bar. in. l. j. 2 qui pe. tu.

i ¶Dico etiaz. ad de tu ad hoc alex. de imol. in consil. cliiij. colū. v. post medium in. v. volu.

k ¶Fideiubere. si plures delinquūt vel sunt compertu cuz armis potest vnus fideiubere pro alio allegant doc. istū. text. in. l. bis. ff. si ferus. ☞ fideiuss. et hoc qđ dicit hic Bart. intellige verū si nō sunt suspecti als secus ffm gloss. in aut. de eghi. reis ☞. ff. suspec. ☞ an et qñ sunt plures in quisiti possit vn? p alio testificari. vide Ang. in. l. ff. de fica. ☞ Bald. in. l. qñ liberi. de testi. ☞ in. l. ff. de acc. et vide spec. in tit. de test. ff. j. ff. gd si quot. ☞ ibi vid olo Jo. an. ☞ ad hanc doctrinā tradita per bar. hic adde bal. pillū tex. in l. oēs. i. j. col. de epi. ☞ cle. ☞ ang. ☞ imo. in. l. reos. in prin. de duo. reis.

☞Andr. Pomate.

l ¶Patris. De materia huius. l. vide p bal. in. l. pūpibus. C. ō impu.

1 Ventri. Uentri non datur tutor ſ curator. hoc dicit.

2 ☞De differentia inter tutorem ☞ curatorem.

Curatorem. Nec intellige dicit gl. causa cognita dz ergo liquere iudici quod habeat alium curatorem. ☞ p cedere secūdum formam. l. curatorē. C. qui da. tut. possunt. ¶Ultimo glo. ☞ que est hic not. differentiam inter tutorem ☞ curatorem quā vide ☞ signa. sed in eo quod glo. dicit procurator est tantum datinus videbatur habere aliam glo. contrariā. vt. ff. de excus. tut. l. amicissimos. que dicit ☞ curator est legitimus. sed hanc tenet ☞. ☞ oēs doc. ☞ no. in. l. de creationibus. C. de epi. audien.

Cire oportet. ¶Iulies non possunt esse curatrices. h. d. Fallit hodie in matre ☞ auia. vt in auc. matri. et auie. C. quando mu. tu. offi. fun. potest.

Si mater. Cū quid vna via phibetur alia nō debet esse pmissum. h. d. Nō dic vt in. c. cū qd vna. extra de regu. aur. li. vi. et ibi ☞. de hac phibitione testatoris: vide C. si contra ma. vo. l. j.

Eos. Absens causa reipublice non dz dari tutor. ☞ si datur remittitur. h. d.

☞Quando inquiritur de moribus dandi in tutorem coniunctı ☞ amici pupilli requiri debent.

Suspectus est qui se ingerit.

Testis nō citatus deponens est suspectus.

Cum reliquis. [a] Cum tutor dat de tu ad hoc alex. de imol. in consil. cliiij. colū. v. post mediū in. v. volu.

k ¶Fideiubere. si plures delinquūt vel sunt compertu cuz armis potest vnus fideiubere pro alio allegant doc. istū. text. in. l. bis. ff. si ferus. ☞ fideiuss. et hoc qđ dicit hic Bart. intellige verū si nō sunt suspecti als secus ffm gloss. in aut. de eghi. reis ☞. ff. suspec. ☞ an et qñ sunt plures in quisiti possit vn? p alio testificari. vide Ang. in. l. ff. de fica. ☞ Bald. in. l. qñ liberi. de testi. ☞ in. l. ff. de acc. et vide spec. in tit. de test. ff. j. ff. gd si quot. ☞ ibi vid olo Jo. an. ☞ ad hanc doctrinā tradita per bar. hic adde bal. pillū tex. in l. oēs. i. j. col. de epi. ☞ cle. ☞ ang. ☞ imo. in. l. reos. in prin. de duo. reis.

☞Andr. Pomate.

l ¶Patris. De materia huius. l. vide p bal. in. l. pūpibus. C. ō impu.

[a] ¶Cum reliquis. Vide de hac materia per Barto. in. l. si finita. ff. iubemus. in. iij. colum. de dam. infec.

b ☞And. poma. ¶Ultimo. limita vt p Alex. ffi. lxxxvj. in. ij. colū. in. ij. volu. et vide ad dictum Bar. hic Jmol. ffi. lxxviii.

c ¶Et qui non sunt. Adde que no. Bart per illum tex. in. l. cum vni. et in l ij. als prima de adoptio.

d ¶Oppo. vide in simili Spec. in ti. tu. de syndi. ff. debet autem fieri.

e ¶Seie egresse. hanc. l. not. limita ffm Bal. in. l. ij. C. qñ pronoca. nisi fuisset super etate dispensatum.

☞Andr. Pomate.

f ¶Ad dictū. Aide per Ro. consil. lxix. i. ij. col. alegā. consil. lxiij. in. iij. colum. in. iij. vol. ☞ cōsil. lxxxvij. in prin. in. ij. volu.

g ¶Sed dic. Et vide Bal. in. l. iuste. in addi. de agrē. post. ☞ ibi do. Jo. ☞ vide Bald. in. l. j. de cura. furi. Andr. barba.

b ¶Non pōt. vide in simili Bald. in l. ij. de Sbē. empt. ☞ adde bar. in. l. j. 2 qui pe. tu.

i ¶Dico etiaz. ad de tu ad hoc alex. de imol. in consil. cliiij. colū. v. post mediū in. v. volu.

k ¶Fideiubere. si plures delinquūt vel sunt compertu cuz armis potest vnus fideiubere pro alio allegant doc. istū. text. in. l. bis. ff. si ferus. ☞ fideiuss. et hoc qđ dicit hic Bart. intellige verū si nō sunt suspecti als secus ffm gloss. in aut. de eghi. reis ☞. ff. suspec. ☞ an et qñ sunt plures in quisiti possit vn? p alio testificari. vide Ang. in. l. ff. de fica. ☞ Bald. in. l. qñ liberi. de testi. ☞ in. l. ff. de acc. et vide spec. in tit. de test. ff. j. ff. gd si quot. ☞ ibi vid olo Jo. an. ☞ ad hanc doctrinā tradita per bar. hic adde bal. pillū tex. in l. oēs. i. j. col. de epi. ☞ cle. ☞ ang. ☞ imo. in. l. reos. in prin. de duo. reis.

☞Andr. Pomate.

l ¶Patris. De materia huius. l. vide p bal. in. l. pūpibus. C. ō impu.

1 Scie egresse. [c]Si tutor datur impuberi ei q nō est nō valet datio. h. d. ¶Opp. de re iudi. l. preses. ☞. l. cū probatis. Sol. glo. intellige qp hic erat expressus error in sententia aliter secus. idez vī sentire in. l. Iabeo. j. de vsuc. ☞ insti. qui. nō est permis. face. test. ff item pdigus. Idē dz ☞. in. l. is cui bonis. j. de verbo. obl. vbi glo. tangit. ☞ hoc ppter autoritatem rei iudi. vt. j. de re. eoz. l. fi. ☞. l. sed si pecunia. ff item queri pōt. Cōtrarium videtur dicere gl. C. qñ puo. nō est necesse. l. ij. ☞. C. de peti. here. l. si putas. hoc tenet Pe. ☞ Jac. de are. ☞ Cyn. in d. l. ij. qñ pronoz. dicunt qp est casus in. l. tutor. si petitus fuerit. ff. ☞. verum dicunt. ¶Ad dictū Dy. ☞ glo. respōdent qp quedā est sniа que si semel est vera semper ☞ in cōmutabiliter est vera ☞ tūc pcedit distinctio an sit expressus error ☞ sententia vel nō. vt dictis. ll. sed qñ snia nō durat semper vera vt datio tute le que extinguitur adueniente pubertate. tunc non procedit dicta distinctio vt hic. ☞. d. l. tutor. si petitus fuerit. ff. ☞. ff. m eos que soluⁿ. nō placet. ſz dic⁹ qp differentia est inter sniam ☞ decretum. nā decretum ☞ interpositū ex falsa causa etiam nō expressa est ipso iure nullum vt. l. i. ff. hec verba. j. ne vis fiat ei. ☞. l. cum vero. ff. subuentum. de fideicō. libe. ☞ hic. ☞. l. tutor. si petitus fuerit. ff. eo. In sententia pcedit ista distinctio. qđ dic vt dixi in l. seruo inuito. ff. cum prętor. j. ad treb. ☞ In ☞ pposito tñ sunt alique gl. que dicunt verum. nam qñ datur tutor vel curator ratione etatis. tunc si in hoc est erratum datio est nulla ipso iure. vt hic. ☞. d. l. tutor. si petitus fuerit ☞ glo. que dicunt cōtrarium nō dicunt verum. Quandoqz ☞ datur curator alicui vt pdigo. tunc licet in hoc sit erratum tamen valet datio. ☞ sic bene loquitur glo. j. de vsucap. l. Iabeo. ☞ insti. quibus nō est permis. facere test. ff item pdigus. rō qz declaratio etatis fit a natura declaratio. p digalitatis spectat ad iudicē. vñ sic esse. p vitate habet ex quo index declarauit. ad qđ facit qp dicit doc. i simili in. l. i. ff. idē pōp. j. qđ fal. tu. aut. ☞ hāc distinctionē facit gl. C. de cur. fur. l. i. dixi. l. iis cui bonis. j. de ☞. obl.

1 ☞Quis det tutorem pupillo cum ratione originis domicilij ☞ fortunarum habet diuersos indices.

Pupillo. In loco originis datur tutor. a iudice domicilij alias datur a iudice originis si in vtroqz habeat bona. ¶Oppo. dicitur hic rerum. Cōtra qz datur persone nō rebus. vt. l. qz persone. de testa. tu. Sol. hic dātur psone principaliter sed rerū limitatur administratio. vt ibi dixi.

1 ¶Quero ☨ pupillus hic fortitur originem: Florentie habet domicilium: in tertio loco habet bona vbi non fortitur originem neqz ratione fori. ff. originis neqz rōne domicilij. qualiter dabitur tutor: illis bonis. Judex enim originis vel domicilij nō potest. vt hic. Judex illius tertij loci nō potest⁹ qz personam non habet in iurisditione. vt. l. i. ff. eo. ☞. vt qdaz habent ponit in. l. j. C. eo. ☞ arguit prō ☞ cōtra. Cy. refert in. l. i. C. vbi pe. tu. vbi glo. tangit. ☞. tenet qp index domicilij vel originis pōt dare tutorem cuius administratio porrigatur ad omnia bona. allegat. l. magis puto. ff. illud. j. de rebus eoz. Sed gl. videt tenere cōtrarium. vt. l. nō solum. ff. qui testamento. j. de excu. tu. ☞ male. qz p opi. ☞. ☞ sequaciū est causa expressus. j. de excu. tut. l. ppter litem. ff. licet. vbi ad vniuersum patrimonium dicitur datus. licet posset se excusare de bonis. q sunt in alia puincia si igitur habet necesse se excusare. ergo valet datio. vt. ff. l. prozima. ¶Ad banc. l. respondet fateor qp index originis pōt dare tutorem qui administret tantum bona originis ☞ eodem modo index domicilij: qz hec est quedam vniuersitas in. l. fi cū testamento. ff. de testa. tut. Dico etiam⁹ qp index tertij loci in quo nō habet domicilium neqz originē poterit dare curatorē illis bonis que sunt in sua iurisditione. cū curator detur principaliter rebus non persone. vt. l. in copulādis. C. de nup. ☞ hoc vult dicere tex. in. l. iuris peritos. ff. cū oziundus. j. de excu. tu.

1 ☞Qñ vnus tutor possit pro alio esse fideiussor.

Romanus. Pōt quis dari tutor ei p quo tenet. h. d. ¶Opp. qp a creatione tutele nō appellaⁿ. vt. l. j. ff. si qs tutori. j. qñ appel. fit. So. dic qp appellauit a snia reprobāte excusationē. ¶Ultimo ☨ no. hanc. l. in qua est casus qp vnus tutor pōt esse fideiussor. p alio qp intelligit Dy. ff. est idoneus ☞ soluendo. alias secus. qz hoc est in fauorem pupilli: quod intelligas quātū ad hoc qđ index non possit recipere cōtutorem in fideiussorez: sed ſ recipit paupertas eius nō vitiaret. vt. C. de iure do. mulier. qp declarabo. l. i. pauptas. j. de excu. tu. ☞ est ar. opti. ista. l. qđ plures

k accusati vel ingsiti vel simul cū armis inuēti possint inuicē fideiubere.[k]

Peregre. Tutoribus datis dz p iudicē infra. xxx. dies nuntiari. h. d. Facit. j. ti ij. l. quidaz decedens. ff. si. declara vt in glo. tua.

¶Qui petant tutores vel curatores. Rubrica.

1 Matris. [l]Mater tenetur filijs impuberibus petere tutores et curatores non adultis. hoc dicit.

1 ☞Agnati quibus spectat successio ab itestato quod hodie si non petant tutorem pupillo priuantur successione.

2 Dispositio. l sciant. C. de legiti. hō. qđ dz stricte intelligi ☞ nō extendi ad aliud ☞

aliud ☞ loquatur. ☞ nn. 12.

3 Mater ☞ auia qđ nō cogunt esse tutrices vel curatrices: ☞ si nō petāt tutores quo puniant. Et an habeat necesse petere.

4 Si in testamēto est datus tutor minus soleniter imputatur succedentibus ab intestato si non petunt ipsum confirmari.

5 Quando sunt duo tutores legitimi in eodē gradu an vnus excusetur per alium.

6 Lex noua ☨ tūcunqz odiosa ☞ penalis debet extēdi ffm regulam iuris antiqui.

7 Excluso primo a successione propter negligentiā petēdi secundus nō habet necesse petere tutorem.

8 Si pupillo extraneus est substitutus ☞ mater cui primo incūbit necessitas petēdi tutorem pupillo.

9 Substitutus pupillo qñ repellatur a successione ppter nō petitum tutorem.

10 Que causa sit iusta excusandi substitutum propter tutorem non petitum.

11 ☞Mater an admittaⁿ quando substitutus est excluſus ppter non petitum tutorem: vel ipsa etiā excludatur.

12 ☞Mater excluditur a successione ☞ legitima filij propter substitutionem pupillarem.

13 Jn pertinentibus ad tutelā prefert matri qui dz succedere: licet in educatione preferat mater.

14 Si aliquo casu mater ☞ substitutus excludantur: an alij veniant.

Jminores. Pupillis petēdi tutores sunt a successione ☞ a libertis q alias punient et alij agnati vel cognati possunt boc facere. ſz si negle-

1 gerint nō punientur. h. d. ¶Opp. ☨ qđ etiam agnatis q spectant succedere imponaⁿ onus petēdi tutores: vt. C. de legi. here. l. sciant. Sol. dicit gl. intellige in agnatis illis qb⁹ non defert hereditas ab intestato. si enim deferret tūc punirent sicut mater. vt. d. l. sciant. ☞ hoc probaⁿ. j. ad tertu. l. ij. ff. qđ si nepotib⁹. vbi dicit de auia ita dicit gl. Jsta sol. est recte ☞ ista text. q expresse dicit qp hec necessitas est matri ☞ libertis tantū imposita: nec de iure antiquo reperit qp alijs agnatis imponeret hec necessitas expresse nec per rōnez. ratio enim quare matri imponit necessitas est materna pietas. vt. l. matris. C. e. que rō cessat in alijs agnatis. Nō ob. qđ dicitur de auia. ideo eñ auia est quia mater fuit. ☞ ideo durat rōne materne pietatis. ☞ appellatione matris continet auia ☞ appellatione filiorū continent nepotes in hoc casu. vt. d. l. ij. ff. qđ si nepotibus. j. ad tertul. ☞ id qđ dicit in. l. sciant. est noua lex facta per Theodosium q immutat ☞ corrigit ius antiquū in hoc ſz qp hodie fit necesse agnatis qp sunt īcessuri ab intestato

2 to scōm formā istius. l. ☞ ita inuestigatio est vtilis ☨ qz cū illa l. sit cōtra ius antiquū debet stricte intelligi ☞ nō extendi ad aliud quā ad id qđ in eo expressum est vt. l. precipimus. in fi. C. ō appel. qđ facit ad multa que dicā. in. q. disputata quā. j. scribā. ¶Oppo. ista necessitas imponitur qñ pupillus nō habet tutores legitimos. vt hac. l. in princ. sed ipse agnatus vel cognatus hodie est tutor legitimus q sperat habere hereditatē. ergo nō habet necesse petere tutorez. Dicit Dy. intelligas hoc qñ datus in testamento erat remotus vel excusatus ita qđ nō vocabant legitimi. sed locus erat datiuo vt. l. si sub condi. ff. de testa. tute. vel eo casu quo progimior erat inhabilis inhabilitate tēporali vel alijs casib⁹ in gbus loc⁹ est datiuo ffm Dy. qđ no. Sed contra istud oppo. de. l. sciāt. que loquit de illo agnato cui incūbebat onus petendi tutorem a tpe mortis defuncti. dicit enim tex. sciant illi q vocant ad hereditatē pupilli si mortuo patre infra annum ☞. sed si pupillus habuit in testamēto tutorē q est remotus vel excusatus nō debuit ei peti tutor a tempore mortis. ergo illa cō stitutio nō habet locū nec debet extēdi cū sit cōtra ius cōe. vt dixi. Respōdeo teneo opi. Dy. qđ enim dicitur infra annum a morte testatoris subaudi. ☞ imminente necessitate hoc pbaⁿ in simili in. l. iij. ff. si quis hereditatē. j. de sta. libe. ¶Idē aduerte qđ videt colligi ex verbis Dy. qđ si succesſurus ab intestato est tutor legitimus qđ est quando non subest impedimentum qđ eo casu non impediatur si tutorem non petierit. ☞ sic videtur qđ si inuentariū nō faciat ☞ administret non puniaⁿ illa cōstitutione. Contrarium credo sicut determinatum est in matre cui. ff. delata est tutela legitima si nō administret legitime punitur ☞ no. j. ad tertul. l. ij. ff. si mater. ver. qđ si pater. Cum enim ipse idem sit tutor legitimus ad eius curam pertinet facere inuentarium. ☞ legitime administrare qp si nō facit punitur. argu. j. ad tertul. l. ij. ff. idoneos. ☞. ff. sequē. Nec obst. qđ dicit Dy. quia fateor qp non punitur: quia non petijt: sed quia nō legitime administrauit. Nō ob. qp hoc nō

dicit in. l. sciant. vt ibi dicam. ¶Opp. matri hodie defertur legitima tutela per. l. vt in auc. matri ☞ auie. ergo ei non imputak si tutorē non petierit cū pupillus habeat causam legi

3 timam. ita rīdet Dy. ¶Not. qp mater ☞ auia nō coguntur esse tutrices: sed ita demum sunt si volunt: vt. d. auc. matri ☞ auie. ideo cū nullus sit legitimus remanēt iura antiqua incorrecta: qđ placet. ☞ per hoc determino text. istū qui dicit qp mater tūc tenet petere tutores qñ non habet tutores legitimos. hodie nō pōt habere tutores legitimos pupillus mōre existēte anteqp mater sit in mora: qz ipsa prefert oibus legitimis: vt. d. auc. matri ☞ auie. punit ergo mater si tutores non petierit: si in mora fuerit. vel anteqp sit per morte excluſa nō renūtianit ita qp deueniat ad legitimuz. ☞ hoc pbaⁿ de iure antiquo. in. d. l. ij. ff. mater. ver. qđ si pater. sed ffm ista tēpora eo casu quo mater non potest esse tutrix legitima excusat si pupillus hz aliū legitimū. ex hoc expresse dicit tex. ☞ gl. not. C. ad tertul. l. matres. nec puto qp matri imputet si nō petijt eos cogi administrare vel facere innētariū: quia huius cura nō videt ei iniūcta. Nec ob. qđ dicit in. d. l. ij. ff. idoneos. ☞. ff. seq. qp ☨ statutio punit matrē si pupillus tutores nō petierit: vt. j. l. pgi. ☞. d. l. ij. ff. si mater. ¶Nō. qđ dicit petierit: qđ est fi turū vel preteritū subiunctiui. ☞ sic dz intelligi cū effectu. vt. l. j. in princ. ff. qđ quisqz iuris. vnde in petitione ab ea regrit plenū officii: vt. d. ff. idoneos. hoc est qđ petat cuz effectu: vt dixi. ☞ ita loquit gl. in. d. l. matris. C. e. sed qñ legitim⁹ subest nulla necessitas imponit filij aliquo iure: ergo nō debet puniri. Nō ob. qđ no. gl. in. d. ver. qđ si pater. in. l. ij. ff. ad tertul. quia ibi loquit quando locus nō erat legitimo ppter volūtatez defuncti qp voluit matrē administrare tutelā legitimā.

a ☞Andre. Poma. ¶Idē. vide Ancbara. cōsi. iiij. in j. columna.

4 ☞ sic intellige qp ibi nō erat legitimus. Idem[a] dicerē hodie in alia muliere que succederet ab intestato vt nō puniaⁿ per. l. sciant ſi pupillus habet tutorē legitimū licet nō administret: quia nulla. l. reperit. nam. l. sciant imponit necessitatem qđ faciat ei dari tutorē. qñ vero. l. facit eum non loquit: ☞ idē

4 dicerē in substituto pupilariter. ¶Quero quid ſi in testō est datus tutor minus soleniter. Rūdeo imputet eis nisi petant cōfirmari: vt. l. credendū. in princ. j. eo. ¶Quero qđ ſi sunt duo legitimi eiusdē gradus: an vnus excusek per aliū. Rūdeo ſi qdem vnus gerat: ☞ legitime alius excusatur. ar. l. credendū. ij. respō. j. eo. sed ſi vterqz negligat vterqz punit? p

5 l. ſi maritus. in princi. j. de adulte. Sed ſi dicas qđo boc cum l. sciant. loquaⁿ in eo casu quo nō sunt tutores legitimi boc non debet extendi ad istū casum. Rūdeo ☨ lex noua quantūcūqz odiosa ☞ penalis debet extēdi ffm regulaz iuris antiq: vt not. in. l. qđ vero. ff. de legi. sed. l. antiqua cautū est qp ſi ille cui incūbit hec necessitas boc faciēdi negligat puniaⁿ: vt. d. l. ij. ff. idoneos. circa ſi. ff. ergo ☞. ſz qñ est alius legitimus nō

7 ipse tunc hec necessitas sibi nullo iure imponit. ¶Quero primo excluso a successione ppter negligentiam: an secūdo incūbit necessitas petendi tutorem. Sī. hic in fi. dicit qp non. Jtē no. in. l. nepotibus. C. eo. ☞ dicta. l. sciant. qđ est verum: vt declarabo in. q. disputata quam. j. ponam in tertio puncto.

8 ¶Quero qd ſi est substitut⁹ extraneus ☞ mater cui primo necessitas incūbit. Circa hoc disputaui vnā. q. quā hic ſsero de verbo ad verbū q talis est. Pupillus cui erat extraneus pupillariter substitutus decessit post annuz a morte patris nullo ei existente vel petito tutore a substituto vel matre q rit an illius hereditas deferaⁿ substituto vel matri vel neutri. ¶Et primo videamus de persona substituti: ☞ quod nō admittatur. videtur casus. C. de legi. here. l. sciant. ☞ pro ista parte cōtra eum nō est aliud allegādū. ¶Cōtra qđ ipse extraneus substitutus admittatur. Primo probaⁿ: quia videt casus. j. de excusa. tu. l. amicissimos. in prin. vbi ppter tutelā nō administratam non repellit ab hereditate sibi delata ex substōne. facit. C. eo. ti. l. tutor petitus. ff. j. ☞ casus videt in. l. credēdū. ff. si vo maritus. j. eo. vbi ppter nō petitū tutorē nō perdit id qđ venit in iudicio defuncti. Sco ſic: ille cui incūbit onus petendi tutores. tunc tenet qñ nullus est cui tutela legitima deferaⁿ: vt no. C. ad tertul. l. matres. sed hec mater est que oēm legitimā excludit seu precedit: vt in auc. matri ☞ auie. ☞ in corpore vnde sumitur: ergo substitutus excusaⁿ ſi nō petijt tutores. Tertio ſic qñ sunt due cause quarum vna est naturalis: alia accidētalis. naturalis prefert: vt. ff. de tutel. l. qui babet. in prin. ☞ de libe. ☞ posthu. l. filio qñ. in prin. sed hec est mater cui incūbit onus petendi tutorem ex causa naturali: qz materna pietas facit eā ad hoc teneri: vt. C. eo. l. matris. ☞. l. fi. itē est substitutus cui incumbit onus petendi tutorē per accidens: quia substitutus: vt. d. l. sciant. ergo mater ei anteponik. nō pōt ergo substituto imputari negligentia donec eum precedit mater: vt. l. fin. C. q admit. ad bo. pos.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

✣ Andre. Poma. a ¶ Quarto sic. vid. Feli. in. c. ex transmissa. l. iij. col. vij. limita tñ. si pleri.

ꝛ de succes. edi. l. j. in prin. cū ſi. Quarto ſic[a] nō tenetur facere quis id qō factū nō releuaret aliquid: vt. ff. ſi quis i ius vocari non ie. l. ij. in fi. ꝛ de arbi. l. arbiter ſi calendis. ꝛ vt leg. no. ca. l. hec ſtipulatio. §. diu[o]. cū ſi. ſz ſi ſubſtitutus petijſſet tutorē nō releuaret aliqd: qz mater in petendo ꝓferr adeo ꝙ iudex dz dare eū. quem petit ipſa. vt in auc. de nup. §. ſi quis autē tutelā. ꝛ glo. hoc tz. in. l. ſi quis ſub cōditione. ff. de teſta. tut.

¶ Scdo videam[b] de matre ꝛ quo iure repellit a ſucceſſione ſi nō petijt tutorē. Sūt caſus multarū. ll. j. ad tertul. l. ij. §. ſi mater. C. eo. l. matres. ꝛ qui petant tutores. l. ij. ꝛ. l. ſi. ꝛ iſti. ad tertul. §. pe. ¶ Cōtra qō mater admittat ad hereditatē ꝓbaꝭ primo ſi tutor teſtamētari[o] ꝓferꝛ matri: vt in auc. matri ꝛ auie. ꝛ in corpore vnde ſumit ergo eadem rōne ſubſtitutus cui incumbit onus petendi tutorē in petendo ꝓferꝛ matri cum a teſtatore ſit ſubſtitutus. non eſt ergo imputandum matri ſi nō petijt: qz nec ad petendum fuiſſet admiſſa. Scdo ſic tūc matri imputatur ſi non petijt tutorem filijs qñ ipſa habet ius ſuccedēdi ꝛ nullo iure eſt ꝓuata: vt. j. ad tertul. l. ij. §. ſi mater. cū ſi. ꝛ ideo dicūt leges ꝙ eis quoꝛū cauſa ſuccedendi nō eſt prima ꝛ potior in ſuccedendo nō imputaꝭ ſi tutorem nō petierūt: vt. l. ij. ꝛ ſi. ad tertul. ꝛ. C. qui pe. tuto. l. nepotib[o]. ꝛ nota. C. de legi. here. l. ſciant. ſed in ꝓpoſito in ſuccedendo cauſa ſubſtituti pupillariter eſt prima ꝛ potior ergo matri nō imputaꝭ ſi tutorē non petijt. Tertio ſic tunc matri imputaꝭ ſi tutorē nō petijt filijs ſcz qñ filij deceſſerūt iteſtati. vt. j. ad tertul. l. ij. §. ſi mater. ibi intelligit[o] filiorū ꝛc. ꝛ. j. eodē. l. credendum. vbi ſimiliter dicit teſtatorum filiorū ſed qñ pupillus habet ſubſtituti pupillariter nō poteſt dici intestatus: ergo ꝛc. videꝭ ergo in dictis. ll. caſus ꝓo matre. cū nullo alio modo pupillus poſſit eſſe teſtat[o]: niſi habēdo ſubſtitutū. ꝛ tūc eo caſu lex nō grauat matrē in petendo tutorē. Quarto ſic quando filius deceſſit pubes matri nō iputaꝭ ſi tutorem nō petijt. ratio qz tūc filius ipſe potuit ſibi ꝓuidere teſtādo vel petēdo curatorē. vt. C. ad tertul. l. matres. ꝛ. C. qui pe. tu. l. matris. in fi. Sed iſta eadem ratio eſt in caſu ꝓpoſito: qz ꝓuidit filio pater teſtando ꝛ etiā dando ſibi perſonam que petat tutorē. ergo non eſt quid matri imputet. ¶ Quod neutri deferatur ꝓbaꝭ primo quando pluribus incumbit onus petendi tutorem pupillo ſi vter[q] negligit vnus nō excuſatur ꝓpter alium ſed ambo puniuntur vt patet in matre ꝛ liberto vt hac. l. ꝛ. C. qui pe. tut. l. ij. ita in ꝓpoſito ſubſtitutus non excuſaꝭ ꝓpter matrē ꝛ ſic tanq[ꝫ] negligens nō poteſt ſuccedere per. l. ſciant. C. de legi. here. Itē mater non excuſaꝭ ꝓpter ſubſtitutum ꝛ ſic etiam ab hereditate excluditur ipſa ꝓ dicta iura. Scdo ſic regulariter qñ plures tenenꝫ ad dandū aliquid vel faciendū vnus ꝓpter alium nō excuſaꝭ imo nō prohibet omnes in penā cōſtituī: vt. j. de verbo. ob. l. ij. §. j. ꝛ. §. fi. ꝛ. l. ea. §. cato. ꝛ de duob[o] reis l. fi. ita in ꝓpoſito nec mater ꝓpter ſubſtitutū nec ſubſtitutus ꝓpter matrē excuſaꝭ ſed vter[q] cadit in penā ꝛ ſic ſucceſſione ꝓiuatur. Tertio ſic quādo pluribus incūbit onus faciendi aliquid licet ſit talis conditionis quod vnus alteri ꝓferaꝭ tamen donec vnus ꝓoccupet ambo dicunt ſimul teneri ar. ff. de adulte. l. ſi maritus ꝓuenerit. in ꝓin. vbi videꝭ caſus. q. noſtre. licet ergo in petendo tutorē mater ꝓferaꝭ ſubſtituto ꝛ ſubſtitutus matri tamē quilibet eſt in mora donec ad iudicium ꝓuocēt. ſic vter[q] excludit ꝛ alij ſuccedent. Quarto ſic. qñ filius deceſſit impubes matri incūbit onus petendi tutorē filio iure quodam naturali ꝓpter maternā pietatem: vt. C. e. l. matris. ꝛ. l. fi. ꝛ ibi no. ſed hec pietas materna nō tollit licet filius habeat ſubſtitutū. durat ergo ratio legis. ꝛ ſic lex. ¶ Itē ſubſtituto incumbit onus petendi tutorem ꝓpter ſpem ſucceſſionis que ſpes durat etiaꝫ ſi ſit mater qō apparet cuꝫ ratio legis duret in vtro[q] videꝭ ꝙ vter[q] excludatur ꝛ alij ſuccedant. Solu. in queſtio. predicta: primo videū eſt de perſona ſubſtituti. ¶ Circa † q[ꝫ] dico qō ſi quidē quis vellet eum repellere: qz cū tutor eſſet teſtamentarius vel legitimus vel datiuus. ꝛ ſe excuſaꝭ nō poteſt vt. j. de excu. tuto. l. a. miciſſimos. in princi. ꝛ. l. tutor petitus. eo. ti. in. §. j. ꝛ iſte caſus non pertinet. ad. q. noſtram. Si vero vult quis ſubſtitutum a ſubſtitutione repellere qz pupillo nō babenti tutorē nō petijt: ꝛ tunc aut ꝓpter hoc vult quis ſubſtitutū repellere a ſubſtitutione fideicōmiſſaria ꝛ nō poteſt: quia illud cōſequitur vt ex bonis teſtatoris nō pupilli: vt. j. eo. l. credendum. §. fi vero maritus. ꝛ ita intelligūt doc. l. ſciant. C. de legi. here. Aut quis vult repellere ſubſtitutuꝫ a ſubſtitutione directa pupillari. ꝛ tunc excluditur ſi infra annū ceſſauit: vt. d. l. ſciant. ꝛ hoc not. qō intelligo niſi excuſetur ex aliqua iuſta cauſa. vt diximus in matre. j. ad tertul. l. ij. §. ſi mater. ꝛ. §. ſequen. quod nota. C. ad tertul. l. matres.

✣ ꝓo intel. l. ſciāt. C. de leg. heredi. q̄ dz ſtricte intelligi ꝛ non extendi ad aliud qō loquaꝭ eius diſpoſitio.

✣ Andre. Poma. b ¶ Ex eo eſſi. Vid ad hoc Panorm. cōſi. xc. in. ij. col. et ſeq. in. ij. dubio. in ij. volu.

c ¶ Qō hoc faciāt. Sed qō idez ſit in alijs quod in matre tz Bart. in. d. §. cōfeſtim. ꝛ in. d. l. ſciant. et fic eſt ius et de hoc per Bal. l. d. auc. matres. C. ad tertul.

10 ¶ Item intelligo iuſtam cauſam eſſe ſi ſubſtitutus ignoraret ſe ſubſtitutum: vt. C. qui pe. tu. l. qui cuꝫ a matribus. ꝛ ar. j. ad tertul. l. ij. §. ſi mater. vbi. ſed ſi forte abſens. vbi ꝓpter abſentiā mater excuſatur eodem modo ꝓpter ignorantiā facti. facit de iur. ꝛ fac. igno. l. j. ꝛ quis ordo in bo. poſ. ſer. l. ij. in pnc. nec excuſatur ſubſtitutus: ideo quia pupillus matrē habet vt oſtendit[ꝫ] rōnib[ꝫ] ꝑdictis factis ꝓo hac parte ad excuſandū ſubſtitutū. Nō ob. l. amiciſſimos. ꝛ. l. tutor petitus. de excu. tu. ꝛ. l. credendum. vt. ff. patet. Nec ob. ſcda ratio que dicit ſubſtitutū excuſari: quia mater eſt cui legitima tutela defertur: qz illa non eſt nec cogitur ſed ei permittit ſi vult. vnde ꝓpter eam nō excuſaꝭ ſubſtitutus quādo petere debeat. ita determinat Dy. hic quod verū eſt. nō enim ſpes eius qui non poteſt eſſe excuſat aliquem a petendo tutorem interim. ſufficit enim ꝙ tūc nō habeat defenſorē: vt hac. l. Nō ob. tertia ratio: ſcz ꝙ cauſa naturalis ꝓferr cauſe accidētali: quia illud verū qñ effectus illarū cauſarū ſe nō compatiuntur ad inuicem ſed qñ ſe compatiunt ꝛ vna cōcurrit cum alia: qō patet per omnia iura in ꝗbus concurrit obligatio naturalis ꝛ ciuilis: ita in ꝓpoſito nil impedit quin mater teneatur petere: ꝛ etiam ſubſtitutus ſicut tenet mater ꝛ libertus: vt hac. l. Non obſt. quarta ratio: ſcz ꝙ ſi ſubſtitut[us] peteret nil releuaret cuꝫ iudex debeat dare petitū a matre: quia illud nō eſt verum ſm opi. multorū: vt dixi in. l. ſi quis ſub cōditione. ff. de teſta. ture. Sed poſito ꝙ illud eſſet verū: tamē ꝓpter hoc ſubſtitutus nō excuſaꝭ: qz interim donec mater tacet ſubſtitutus dicitur eſſe in mora ꝛ ei currit tps lz mater veniēs ꝓferaꝭ: vt. j. de adul. l. ſi maritus ꝓuenerit. in princ. qui caſus eſt no. ad hoc. ¶ Scdo videndum eſt ex cluſo ſubſtituto an mater admittatur an ꝛo ipſa etiā excludatur: quia tutorꝛ nō petijt. ꝛ loquor de matre maiore. xxv. annis que nullam excuſationē habet de illis que ponuntur in. d. l. ij. §. que mater. j. ad tertul. ꝛ quod not. C. ad tertullia. l. matris. ſolum ergo hic eſt inueſtigandum: an iuſta cauſa ſit excuſandi matrē: quia pupillus habet ſubſtitutuꝫ. ¶ Et ad hoc videndū ꝓmitto ꝙ de iure digeſtorū neceſſitas petendi tutores incumbebat ſolū matri ꝛ libertis: et nullus alius ꝓpter nō petitū tutorem ꝓiuabatur hereditate niſi mater ꝛ auia: vt expreſſe dicit text. hic. j. ad tertul. l. ij. §. ſi mater. ver. filijs autem. per iura ꝙ. C. fuit introductum: vt hec neceſſitas imponatur veniētibus ab intestato ꝛ ſubſtituto alis ꝓiuentur hereditate: vt. C. de legi. heredi. l. ſciant. lz gl. in. d. l. ij. qui pe. tuto. videatur velle intelligere iſtum text. vt non contradicat. l. ſciant. Sed veritas eſt quod dixi ſcilicet quod olim alij a libertis matre ꝛ auia non tenebanꝫ petere tutores: vt hic expreſſe dicit text. nec ratio que hic habebat locum in matre habebat locum in alijs veniētibus ab intestato. nam ratio eſt materna pietas: vt. C. eo. l. matris. §. fi. et ibi not. que ratio habet locum in matre ꝛ auia non in alijs.

12 ¶ † Ex hoc ꝛcludo ꝙ cū dicta. l. ſciāt. corrigat iura antiqua
✳ in hoc: ꝛ fic eſt cōtra ius cōmune debet ſtricte intelligi vt nō egrēdatur vltra id quod in dicta. l. expreſſum eſt: vt dicit text. C. de appel. l. precipimus. in fi. ꝛ de legi. l. qō vero. ꝛ. l. in his. ¶ Sciendū eſt ꝙ etiam matri imponitur neceſſitas petēdi tutorem confeſtim. i. cum primum poterit ita qō annum nō tranſcendat: vt. j. ad tertul. l. ij. §. cōfeſtim. ſed aliꝭ ſuccedentibus ab intestato. ꝛ etiaꝫ ſubſtituto datur annus in dicta. l. ſciant. licet quidam docto. dicāt ꝙ. l. ſciant. debet intelligi vt loquatur de anno ſm formam dicti. §. cōfeſtim. ſcilicet ꝙ ſtatim teneatur cum poteſt: licet annum nō poſſit tranſcendere. ꝓo quibus facit text. dicte. l. ſciant. cum dicit ſm. l. non petierit ꝛ oibus ꝛc. Ex eo enim[b] quod dicit ſm. l. videtur ſe referre ad dictum. §. confeſtim. ſed hoc nō eſt bene dictum. nam illud quod dicitur ſcōm. l. refertur ad verbum petierit. Eſt ergo ſenſus talis ſm. l. hoc eſt ſm modum legitimum ꝛ permiſſum eis in petendo tutores: ꝛ ſic ſe refert ad banc. l. Mutat ergo iſta lex in hoc: quia olim poterant: ſed nolebant ex permiſſione. l. hodie imponitur neceſſitas: vt ſi non fecerunt quod. d. l. eis permittit perdant hereditatem.

c ¶ Item ſtatuitur eis tempus quod hoc faciant infra annum: nec eſt mirū ſi mater aſtringitur plus ꝙ alij veniētes ab intestato: quia in ea eſt duplex ratio: ſcz materna pietas. Itez ſpes ſuccedēdi in veniētib[ꝫ] ab intestato ꝛ ſubſtitutio eſt ſola ſpes ſuccedēdi. Et iſta interpretatio tanq[ꝫ] benigniꝰ admittenda eſt: vt. l. benignius. ff. de legi. magime cum. d. l. ſciāt. ſit contra ius cōmune ꝛ etiam penalis. ¶ His premiſſis dico matrē nō teneri ſi nō petit tutorē filio infra totum illud tps infra quod ſubſtitutus poteſt petere. qō ſic ꝓbo. Certū eſt
13 † ꝙ mater excluditur a ſucceſſione filij: ꝛ a legitima ꝓpter ſubſtitutionē pupillarē: vt. C. de impu. ꝛ ali. ſubſti. l. ꝛ ibus.

ꝛ. §. de

ꝛ. §. de ioffi. teſta. l. papi. §. ſed nec impuberis. ꝛ extra de teſta. c. ſi pater. lib. vi. Sed ei qui excluditur ꝓpter teſtamentū debita portione ſibi licitū eſt omittendo facere quod poteſt: ꝛ ille intestatus decedat: nec videꝭ dolo nec culpa facere: ſed iuſte dicitur facere: ꝛ ab omni pena excuſaꝭ. ꝛ iſtud eſt multū ꝓbatū per iuriſcōſultos: vt. j. de leg. ij. l. cum pater. §. titio. ꝛ ſi gs omiſ. cau. teſt. l. excuſaꝭ. ꝛ. l. ſi quis autē. §. non ſimpliciter. ꝛ ibi no. ꝛ. §. ſi patronus. ꝛ de inoffi. teſta. l. papi. §. quoniā autem quarta. ꝛ etiā ꝓpter factū patris non petit omitti hereditas ex teſtamēto impuberis vt ſic impubes decedat intestatus: vt. j. de acqr. heredi. l. iulia. als incipit: ſi pupillus. licitum eſt ergo matri infra illud tempus quod daꝭ ſubſtituto ad petendū tutores tacere vt ſic ſubſtituti excludantur a ſucceſſione: ꝛ pupillus iteſtatus decedat. Si enim diceres matrē infra illud tempus debere petere tutores iam ꝓueniret ſubſtitutuꝫ: ꝛ fic ꝓpter tutorem nō petitum nō excludeꝭ a ſucceſſione: vt. j. ad tertul. l. ij. §. ſi mater. ver. ſed ſi forte abſens. quod eſſet abſurdū. Et contra rationem precedentē: non enim tenetur ſubſtōnem cōſeruare ſed magis infirmare. ad hoc faciant omnes rationes. ff. facte de matre. ſed ſi mater eſſet inſtituta in tabulis pupillaribus in legitima ſua tunc ceſſaret ratio predicta: vt. d. l. excuſaꝭ. ꝛ. l. quod autē. §. ſi patronus. j. ſi quis omiſ. cau. teſta. Preterea ſi ponimus ſubſtitutū eſſe talis cōditionis qō impoſſibile ſit eum excludi ꝓpter excuſationem predictam: vt ſi ſubſtitutus eſt minor nec eſt poſſibile eum effici maiorem infra pupillarem etatem eius cui facta eſt ſubſtitutio tūc enim in patre ceſſat ratio predicta: ꝛ fic ceſſauit petere tutorem ꝓ iuaꝭ hereditate pupilli ſi quoquo modo ad eum deuoluereꝭ ſubſtituto mortuo vel repudiante per dictam. l. ij. §. ſi mater. j. ad tertul. ꝛ hic. ꝛ. C. eo. ti. l. matris. cū ſimilibus. nec excuſaꝭ mater ꝓpter ſubſtitutum. boc enim nulla. l. cauetur. licet enim ſit ſubſtitutus adhuc ſubeſt materna pietas que facit eam teneri: vt ꝓbaꝭ. ff. vt allegationibus ꝓo tertia parte factis. Nec ob. rationes facte. ff. ad excuſandū matrem. Nō enim obſtat prima ratio qua dicit ꝙ ſubſtitutus in petitione debet ꝓferri: ideo mater debet excuſari: quia poſito ꝙ eſſet verū ſubſtitutum ꝓferri tamen interim dum ambo negligunt vtriq[ꝫ] imputaꝭ negligētia: vt. l. ſi maritus ꝓuenerit. in ꝓin. j. de adul. Sed an ſubſtitutus ꝓferaꝭ poteſt eſſe dubiū. Pone matrem ꝛ ſubſtitutū cōcurrere in petitione tutorum ꝛ petunt diuerſos quid faciet iudex. Reſpon. non teneꝭ ſequi conſiliuꝫ matris nec ſubſtituti: vt. j. eo. l. ſi. ꝛ digi plene in. l. ſi quis ſub cōditione. de teſta. tute. ſed ſi vult nō puto eum errare ſi ꝓferat ſubſtitutū. nam ¶ in bis que pertinēt ad tutelam ꝓfertur is q ſpes ſuccedēdi in. d. l. ſciāt. licet in educatione ꝓferaꝭ mater: vt. C. vbi pupilli educari de. l. ſi. ꝛ ibi no. per gl. non ob. ratio ſecunda: quia illa ratio nō pcedit in matre. nam etiam ſi non ſperat ſuccedere materna pietas facit eā teneri ad petendum tutorem: vt dictū eſt. Non ratio tertia: quia dicte leges imponunt matribus neceſſitatez petendi tutores filijs ſimpliciter. Sed tamen ꝓpter eas ſucceſſione filiorū intestatorū. vnde ſufficit ad ꝓuandā eam ꝙ tempore quo mater vult ſuccedere filius reperiaꝭ intestatus: ꝛ fic fateor ꝙ de iure antiquo ſi mater eſſet ſubſtituta nō ꝓinaret eā illa ſucceſſione: quia filius nō eſt intestatus: ſed hodie ꝓiuatur per. l. ſciant. Nō ob. quarta ratio: quia licet teſtator ꝓuiderit filio de herede non tamen ꝓuidit de tutore: nec de eo qui peteret tutorem directo: licet ipſi ſubſtituto neceſſitatem imponit petendi tutorem. ¶ † Tertio eſt videndū an aliquo caſu excludaꝭ mater ꝛ ſubſtituta. ꝛ veniant alij. Et cōſtat ꝙ poſſibile eſt ſubſtitutū excludi: quia nō petit tutorez matrē vero morte vel repudiatione. ¶ Itē econtra matrē excludi ꝓpter tutorē nō petitum ſubſtitutū repudiatione vel morte tunc ſine dubio veniūt alij. dubiū vero eſt an ſubſtitutus vel mater poſſint excludi ꝓpter nō petitū tutorem. que dubietas deſcendit ex eo quod lex videtur velle quod primo excluſo ꝓpter non petitum tutorem ꝙ non excludanꝫ ſequentes: vt. l. ij. in fi. ad tertul. ꝛ no. C. qui pe. tu. l. nepotibus. ꝛ. d. l. ſciant. de legi. heredi. ꝛ hac. l. ſiue ergo mater excludaꝭ primo non debet poſtea excludi ſubſtitutus: ſine econtra. ſi primo excludatur ſubſtitutus non debet poſtea mater excludi. Sed ad hoc dicendum eſt ꝙ als de iure antiquo alijs a matre ꝛ auia non imponebaꝭ neceſſitas petendi tutores: vt dictū eſt. ideo matre excluſa ſequentes agnati non poterant excludi ꝓpter negligentiam ita loquit. l. ij. in fi. j. ad tertul. ꝛ glo. §. allega. Sed ſi eſſet mater ꝛ auia[a] cum vtriq[ꝫ] imponaꝭ neceſſitas petendi tutores puto ambas poſſe excludi ꝓpter negligētiam per rationes ſuperius facta ꝓ tertia parte. l. enim neceſſitatē imponit auie: nec diſtinguit vtrū pupillus habeat matrem vel non: credo tamē ꝙ ꝓinus matrem debeat expectare: nec debeat auiā precipua feſtinatione ꝓuenire: vt. j. de iure fiſci. l. edicto. §. cū autem. ꝛ. C. de bis quib. vt indig. l. ſororem. ꝛ quod ibi nota. ꝛ. C. qui admit. ad bono. poſ. l. ſi. Nec obſt. j. de adulte. l. ſi maritus ꝓuenerit. ꝛ qō. §. dictum eſt. Reſpon. ad illam. nam mater et auia vocanꝫ ex eadem cauſa ꝓpter pietatem maternā que cauſa reſpicit matrem per ꝓinus ꝛ aniam per poſterius: ꝛ illo ordine incūbit eis onus petendi tutorem: ſed mater ꝛ ſubſtitutus vocanꝫ ex duabus cauſis ſeparatis[b] quaruꝫ quelibet ſe habet ad quēlibet per ꝓinus ꝛ eis ſimul incūbit onus petēdi tutorē per ꝓinus. matri ratione materne pietatis ſubſtitutus ratione ſpez ate ſucceſſionis. ſimile in. d. l. ſi maritus ꝓuenerit. ꝓpter enim pater ad dolorem ratione paternitatis: maritus ratione maritalis affectionis. licet enim iſta ratio ſit magis intēſa. vt. l. ij. in fi. j. de adulte. non tamen eſt per modū ꝓioris. ꝛ ideo cū currūt ꝛ ſimul currit tempus de iure antiquo de a iure vero. C. per. l. ſciāt. dico quod illa pena impoꝰ nit ſolum illis quoꝝ eſt ꝓxima ſpes ſucceſſionis patre mortuo vel ex text. huius. l. manifeſte colligit. Si ergo ꝓximus excluditur[c] ꝓpter non petitum tutorem alius ad quē icipit pertinere ſpes ſucceſſionis non ꝓinabitur ea ſi tutorem non petijt. quia. l. illa boc non dicit. nec debet extendi cū ſit cōtra ius cōe. vt. §. in. j. puncto oſtēſum eſt. ꝛ fic c gl. in. d. l. ſciant. bene loquit. ¶ Huc ad propoſitū dico ꝙ poſſibile eſt ſubſtitutuꝫ ꝛ matrē ſimul excludi ꝓpter nō petitū tutorē vt ſi eſt ſubſtitutus ꝛ matri in tabulis pupillaribus eſt relicta legitima. vt dictum eſt in ſcdo puncto. Item ſi ſubſtitutus eſt excluſus primo ꝓpter nō petitum tutorem. ꝛ tūc incipit currere tempus matri. ceſſat eñ cauſa ꝓpter quā excuſabaꝭ. matri enim omni tpe quo filius eget tutore imponit neceſſitas. boc eſt ſiue tempore mortis ſiue poſtea. ideo leges vulgares ad boc allegate dicūt matrem puniri ſi ꝓioribus reiectis alios nō petierit. Sed ſi poneres matrem primo excludi ꝓpter non petitum tutorē: quia primo ei incumberet onus. tunc impoſſibile eſt ſubſtitutum excludi. Exemplum pupillo eſt ſubſtituta mater primo loco: extraneus ſecundo loco: tunc ſi mater excluderetur ꝓpter non petitum tutorez non excluderet ſubſtitutus poſtea qz mortuo patre pupilli ꝓma ſpes ſucceſſionis erat talis ſubſtituti. ꝛ fic ad eum non ꝓtinebit. vt. d. l. ſciant. Diſputata fuit hec. q. ꝓ me in ciuitate Peruſij anno dñi. M. CCC. lxj.

Ius ſeuerus.

Si quidem. [d] Qui litigaturus eſt cū pupillo nō debet ipſe petere tutorem. ſed alijs nū tiare quibus negligentibus iudici debet referri. b. d. ¶ No. ibi boc ipm ꝛc. Quod debet iudici notum boc fieri quomodo illi qui ꝓferunt in iure petendi boc negligunt. digi tibi plene. in. l. tutor. ſi fuerit petitus. §. ti. j. ver. ſed tūc quero. quid ſi iudici. in. iij. col.

1 ¶ Ubi minor poteſt ꝙ ſe ſtare in iudicio poteſt procuratorem conſtituere.

e **Curatores.** [e] Minores petunt ſibi curatores per ſe vel per procuratorem. boc dicit. ¶ Quero qualiter conſtituatur iſte procurator a minore. Glo. ſ. variant.

f Iſta eſt [f] † veritas. vbicunq[ꝫ] minor habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio per ſe poteſt cōſtituere procuratorem. nec requiritur curator vel tutor: ita loquitur iſte text. facit. j. de iniur. l. ſed ſi vnus. §. idem reſpondit. alias ait. et. j. de manumiſ. vindi. l. etiam. §. alius. ꝛ. j. rem ratam habe. l. ij. §. peſ. ꝛ quod ibi nota. ꝛ per Jnno. extra de reſtitutio. ſpoliato. capitulo. ex parte. ¶ Quero an alius poſſit petere ꝓ minore cauendo de rato. Reſpondeo ſic. vt. l. mutus. §. ſi is qui. ff. de procurato.

Uratorem. [g]

Tutor nō poteſt petere curatorem pupillo: ꝛ qui legitime nō petierit tutorem ꝓo legitimo habeꝭ. boc dicit. ꝛ breuiter.

Qui qualitercūq[ꝫ].

Remotus a tutela nō tenetur alium petere. b. d.

Ecreto.

Not. ꝙ ꝓiores poſſunt dare aliquem iudicē tutorem. b. d.

1 ¶ An valeat tutoris datio facta a iudice ſine inquiſitione.

g **Redendum.** [g] Mater que tutorem non petijt cōfirmari vel in locū ex cuſati aliū dari cum alius non ſupereſſet perdit ſucceſſionez filij non id quod ei debetur ex teſtamento mariti nec ſibi imputatur ſi vt ſuſpectum nō petijt remoueri. b. d. in prin. ſcōm reſpōſum declara per ea q̄

b ij

¶ Mater ꝛ auia. Vide Bald. in. d. auc. matres. C. ad tertul.

¶ Cauſis ſeparatis. Vide Bar. in cōſi. inci. Andre. concidit.

¶ Primus excludit. Cōtrarium tenet Bar. in. l. ne potibus. C. q pe. tut. ꝛ vide qō not. in. l. quid ergo. §. j. de infa.

¶ Si quidē. Ibi in teg. ipſe qdē nō petit ꝛc. ꝛ fic no. in materia huius ti. ꝙ quilibet pōt petere dari tutorem pupillo etiaꝫ ſi tutor talis dari nō pōt. l. ij. ꝛ ibi bal. C. de nego. geſt.

¶ Curatores no. ꝙ illis caſib[ꝫ] quibus pōt tutor eſſe in iudicio pōt ꝛſti tuere ꝑcuratorez per ſe ſolū ꝛ q ſint illi caſus vide per glo. ꝛ Jnn. in. c. ex parte. el. j. de appel. ꝛ not. in. l. j. in ꝓin. C. q le. per. et adde teg. in. c. fin. de iudi. in. vi. per Bar. in. l. neq;. C. de ꝑcur. ꝛ in. l. in nitus. §. bis qui. ꝛ ibi glo. ꝛ Buil. eoti. ꝛ Bal. in. l. etiā. de ma. vindi. per Jnn. in. c. cū. i. ꝛ. a. de re indi. per modum. de iudi.

✣ Andre. Poma. f ¶ Iſta eſt. Vide Are. i. l. j. §. pupillus. in princ. ff. de acquiren. poſ.

g ¶ Credendū. ꝛ vide Bar. in cōſi. incipi. teſtm ſit nullum vbi loquiſ de venientib[ꝫ] ab intesta. vtrū perdāt ſucceſſorez per negligētiam mris ꝛ eſt tertiū cōſilium ſm ordinem libri mei. And. barba.

✣ Andre. Poma. g ¶ Credēdū. vide ad hunc text. Rocōſi. cc. lxvij.

EL COLEGIO DE NUESTRA SEÑORA DEL ROSARIO

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶Opp.ad ver.et a bãc gl.in versi.tu dic aliter p2o not. alle.Oldr.in cõsi. gcig.ꝛ est i fili' alia gl. in.l.precib⁹. in vñi.fideicómiſ.ꝯs dãnaui in.o.l.ꝑci bus.l.ig.col.C. de impu.ꝛ in.l.centu b rio.l.ig.cbar.post Bar.ſ.de vulga.ꝛ pup.per illuz teg. ꝛ per teg.i.c.ſi pr̃. de teſt.tu.li.vj.

b ¶An valeat.An valeat ſemp tute le dato ſine ingſi tiõe. vide.l.ij.C.ỏ cõfir.tu.ꝛ vide qõ not.in.l.j.C.de tu. g nõ ſatiſdedit.

c↦ Andre. Poma.

c ¶Dic non. Vide Alex.i.l.ℨ pupil luz.in.l.j.ꝛ ſeq.ff. de re iudi.

d↦ Andre. Poma.

d ¶Qualiter. Ad 2 de qũo ꝑ citatio 3 nẽ quãlibet habi liter vt per Bal.i l.ſi ſuſcepta.ff.de 4 inoffi.teſta. aliqd ꝑ Alex.i.l.ſi ex le gati cã. in.iij. col. in ſi.ff.de vb.obli. Panor.i ℨſ.gliij. 1 in.j.dub.i.ij.vol.

e ¶Pria citatio. qualiter fiat cita tio de minore: de adulto. vide Bal. in.l.penulti.ad ſi. C.ſi aduer.res iu. vbi alle.teg. loq̃n tem de pupillo.in l.ſi ideo.ff.de eui. ꝛ quid ſi pupillus ſine autoritate tu tozis eſt litem con teſtat⁹ vtrũ ſolus tutor poſſit litem proſequi.dic ꝙ ſic d.l.ſi ideo.et nota bal.in.viij.q.in.l. ſi qñ.de teſt.

f ¶Rñdeo.ſz bar. in extraua.ad re primen.in ver.ci 2 tatuz.non decidit qui pe.tuto. 3

g ¶Puto etiã. Et vide do.Abba.in c.tua nobis.ỏ ap. pro bis que hic di 4 cunt et vide Bal. in.l.ſi ex legati cã. ſ.de vbo.ob.arg. ℨiſtud dictum qꝛ ſi iterpellatio ex traiudicialis non poteſt fieri pupil lo ergo multoma gis iudicialis:ſed bñ põt ſaluari ℏ dictũ ſi non habe ret tutorez vel cu 1 ratorẽ:ſed imo vi

digi.ſ.l.ij. ¶Opp.ad ver.ª ſi vero maritus.C.ad tertul.l.omnẽ.ꝛ de legi.here.l.ſciant.glo.ſol.veri tas eſt quicquid matri debetur:vt ab ipſo pupil lo iſtud perdatur.ſed hic fideicõmiſſum debebat vt ex bonis mariti.ideo nõ pdit.quia circa bona mariti mater non deliquit ℏm Ja.de are.ꝛ Pe.ꝛ not.per Cy.in.o.l.ſciant.examina vt in qõne dif puntata.ſ.eo.l.ij.in primo pũcto. ¶Venio ad fi nem ꝛ q̃ro:mater petijt tutorem filio quez iudex dedit ſine in quiſitione an valeat.ᵇVidetur ꝙ nõ. dicit enim hic ꝙ datus a matre non ꝛfirmat ſine inquiſitione.Contrarium eſt verũ licet enim iu dici cũ inquiſitione ꝛ ſine dare tutorẽ.vt.l.qui ha bet.ſ.penul.ſ.de tutel.Non obſt.iſte text.quia qñ mater petijt tutorem dari in teſtamento filio.tũc iſte non cõfirmabitur ſine inquiſitione ad hoc vt habeat vim tutozis cõfirmati qui ꝓferk alijs le gitimis ꝛ datiuis.vt dixi in.l.j.ſ.de ꝛfirma.tuto. ſed ſi mater petijt tutorem ſimpliciter ꝛ iudex cõ firmat ſine iquiſitione vt ſit tãꝯ ſimpleꝝ datiuus licet ei ꝛ poſſet etiam abſq; matris petitione face re ita intelligit glo.

¶De adminiſtratione ꝛ periculo tutorum ꝛ curatorum. Rubrica.

¶Continuatio eſt de ſe manifeſta.

ℨTutor an cogatur adminiſtrare.

Tutor vt adminiſtret qualiter cogendus ſit.

Tutor an cogik adminiſtrare officio iudicis nec libellus nec ordo iudicij requiritur.

Si tutor vult gerere ꝛ alius nõ admittit quomo do prouideatur tutori.

Erere Tutor cogik admi niſtrare ꝛ ad eũ ſpe 1 ctat periculuz ex quo ſcit ſe datũ. hoc dicit. ¶Oppo.ꝙ† tutor non cogik adminiſtrare.vt.ſ.de auto. tu.l.ſi tutor. Sol.hic loquitur in tutore qui nunq; geſſit ibi in eo qui aliqſi geſſit. tamen in aliquo actu nõ vult autorari in quo diſtingue vt ibi ratio vt ille q nunq; geſſit incipiat teneri actione tutele.ideo cogik.Sed opp.etiã ille q nunq; geſſit teneꝝ vtili vt.l.ita autem.ſ.geſſiſſe. ſ.eo.ſed inter vtilem ꝛ directaz non eſt differentia vt.l.actio.ſ.de neg.ge.ergo nõ videk ratio quare hic magis cogaꝝ ꝙ ille qui geſſit aliqd.Reſpon. ille qui nõ geſſit nõ poteſt remoueri ꝑpter doluz latam culpam ꝛ leue:vt.l.hooc enim.ſ.qui nihil. ſ.de ſuſpe.tuto.ſed qui gerit põt remoueri ꝑpter dolum latam ꝛ leuem culpã.vt.dicta.l.hoc enim ꝛ ideo intereſt pupilli vt gerat:ꝛ ꝑpter hoc cõpel litur vt hic ℏm ℨy.Eſt ꝛ alia rationvalidior:quia quãdo gerit non obligatur fideiuſſor ex promiſ ſione rem pupilli ſaluã foze vt.l.nõ quaſi.ſ.illud. rem pupil.ſal.foze. ¶Itez intereſt pupilli vt ad miniſtret ꝛ eũ bonis mozibus informet vt.l.ſcire oportet.ſ.fi.ſ.titu.ij. ¶†Quero qualiter fiat iſta coactio.Dicit glo.captis pignozib⁹ ꝛ multa indi cta.vt.l.j.ſ.ſi quis ius di.non obtem.ꝛ de vẽ.iſpi. l.j.ſ.de inſpiciendo. ¶†Quero quo iure fiat iſta coactio.Reſpondeꝝ officio iudicis vt hic patet ex eo qõ dicit cogi ſolent.ꝛ puto ꝙ non ſit neceſſa rius libellus nec aliqnis ordo.cuz quolibet loco ꝛ tempore expediri poſſit.vt.l.qui habet.ſ.pe.ſ. de tutel.ꝛ.l.ij.de ſerijs.†Sed quero pone ꝙ tutor vult gerere ꝛ alius non admittit qualiter ꝓuideꝝ tutori.Reſpondeo ſi eſt contutor:ille q non admit tit ex hoc poteſt accuſari vt ſuſpectus.vt.l.actio. j.eo.Si vero eſſet pupillus vel adultus tunc coge retur eum admittere officio iudicis.Daꝝ enim in uito.vt.ſ.de tuto.ꝛ cura.da.ab his.l.illud etiam. hoc eſt quod dicitur ꝙ accipitur res per decretũ iudicis.vt.l.ſi.in ſi.C.arb.tut.facit.l.legitimos. in prin.ꝛ quod ibi dixi de le.tuto. ¶Venio ad verſi. ex quo quem declara plene per gl.j.eo.l.quidam decedens.ℨ.ſi.

ℨLibellus qualiter formetur quando agitur contra pupillum tutorem habentem.

2 Litari debet pupillus vel minoꝛ in ꝑma citatiõe vt ꝑ ſe vel per legitimã perſonam compareat.

Item an valeat citatio pupilli facta ſimpl'r ſicut minoris:ꝛ intelligitur vtlegitime compareat.

3 Tutori comparenti ꝛ petenti dilationẽ ad exhi bendum pupillũ non datur dilatio.

4 Quando agit cõtra pupillũ tutorem habentẽ cũ quo lis conteſtatur.

5 Non differt ꝙ lis conteſtetur cum pupillo vel tu tore:quia eodẽ modo ꝓſcriptio interrumpit.

6 Tutor ſemper iurat de calũnia quãdo pupillus conuenitur.

7 Qñ minor ſuſcepit iudiciũ cuz tutoris autoritate an ſit neceſſe ꝙ ei in quolibet actu autoretur.

8 Tutor põt ꝑ ſe in iudicio cõparere lz iudiciuz ſit ſuſceptũ per pupillum cũ tutoris autoritate.

Qñ lis eſt cõteſtata per pupillũ cum tutoris au toritate:ipſe ꝛ non tutor eſt citandus.

Si citatur tutor ꝛ non compareꝝ boc caſu non eſt contumax.

9 Si pupillus cõpareꝝ in iudicio ſine tutore qõ ꝓ ceditur contra eum tanꝯ contumacem:quia non legitime comparet.

10 Snĩa qualiter formek in iudicio moto cõtra pu pillum tutorem habentem.

Sufficit. Tutor põt defendere pupil lum ꝑ ſe vel ei defendenti au toꝛari ꝓut elegerit ipſe:ſed curatoꝛ põt defendere adultum per ſe vel ei defendenti autoꝛari ꝓut ele gerit actor.Itẽ tutor ꝛ curatoꝛ poſſunt agere vel agentib⁹ autoꝛari ꝓut ipſi elegerũt.b.o.ꝛ eſt ſolẽ nis ꝛ magiſtralis caſus.Diuide:primo loquitur in pupillo cõueto.ſcõo in adulto cõuento.tertio de eis agentib⁹.ſcõa ibi:in cauſis autẽ.tertia ibi: nõ denegari. ¶Op.ꝙ tutor ſatiſdet:vt.l. vulgo. c j.eodem.ſol.ibi erat dubium an ſit tutor:hic nõ.c

¶†Quero cõtra quẽ formabik libellus.gl. dicit ꝙ põt formari in perſonã tutoris ꝛ in perſonã pu pilli.tu dicas ꝙ in pupillo eſt electio tutoris:an ipſe rñdeat tutorio noie an pupillo rñdenti auto retur:ꝛ ideo poterit eſſe practica:ꝙ primo citetur tutor ꝛ interrogeꝝ an ipſe velit per ſe pupillũ de fendere:an in pupillo defendenti autoꝛari ex eq tate.l.vbicũqꝫ.ſ.de iterrog.acti.ꝛ.ſ.de peti.here. l.ꝙ interrogatus.ꝛ ex hoc reddik autor certus q̃ liter formet libellum:vel vt puto poterit formare generaliter libellũ contra pupillũ:ꝛ qualibet ꝑſo nam ꝓ eo legitime cõparentẽ ſeu defendentem ſeu interuenientẽ:ꝛ ita admittik cõſuetudo.ratio: quia nõ eſt in ptãte ſui autoris quem cõueniat.vt l.j.ſ.qõ autẽ.j.quozũ leg.ꝛ.l.qõ in heredẽ.ſ.cligere.ſ.de tribu.in adulto vero nõ eſt dubiũ cum ele ctio ſit actoris vñ põt formare libellum ꝛ vel in ipm curatoꝛẽ vel in ipſum adultũ vel etiã ſimpliciter: vt digi.ſ.in pupillo.non emꝫ ex hoc ledik adultus ſi actor ꝺat ſibi electionẽ cõparẽdi per ſe cũ auto 2 ritate curatoris vel ꝑ curatoꝛẽ tantum. ¶†Quero qualiter⁰ fiat prima citatio:ᵉ an citabunt mi d noꝛes vel defenſoꝛes eoꝝ.nã in adulto eſt electio e actoris.Reſpõdeoᶠ verum eſt ꝙ in adulto electio f actoris eſt in pupillo debet fieri citatio alternati ue ꝙ compareat per ſe vel per legitimaz perſonã vt euidenter dicit hic teꝝ.ꝙ etiã põt fieri in adul to per rationẽ quã digi.ꝑnto etiaz⁵ ꝙ ſi ſolus pu pillus citeꝝ valeat citatio:ſicut enim quãdo citaꝝ minoꝛ intelligiꝝ ꝙ compareat per ſe vel per ꝓcu ratoꝛem:vt.l.j.C.de procura.ꝛ.l.ſi.in ſi.ℨ.de ꝓcu. ita in pupillo intelligiꝝ ꝙ compareat per ſe vel ꝑ legitimam perſonam:ꝛ ꝙ talis citatio valeat ap paret:quia ſi nemo cõparet ad defendendum pu pillum fit miſſio in poſſeſſionẽ ex primo decreto: licet nõ ex ſecundo:vt.j.eꝝ qui.eau.in poſ.ceatur.ꝛ l.apud iulia.ſ.j. ¶†Quero ſi tutor compareat ꝛ 3 petat dilationem ad exhibendum pupillũ an de b beat ſibi dari. Reſpon.non:ᵇ imo abſentes ꝛ in fantes omnino per ſe debent defendere vt hic in text.ꝛ eodem modo ſi agitur contra adultum ab ſentem non cogatur curatoꝛ eum exhibere ſed teneꝝ actoꝛ dictare iudiciũ contra ipſum curatoꝛez 4 vt hic in ver.abſentibus autem. ¶†Quero cum quo fit

dek ꝙ dictũ Bar. ſit verũ per iſtã.. ſed ad.l.ſi ex lega ti.rñde:qꝛ ibi agik de maioꝛi ꝓtendi cio.Et not.quãdo ad validitatẽ ꝓri mi decreti dz cita ri tutoꝛ:aꝛs eſſet nullũ.argu.l. boc autem.ſ.j.ex qb⁹ cau.in poſ.eatur. Joã.an. in addi. in ti.de primo de creto.ſ.reſtat.vñi. qd ſi maioꝛ.vide Bart.i.l.q babet. ſ. pupillus.ff.de tutel. aꝛs audini diſtingui an poſ ſit citari in prima citatiõe. dic ꝙ ſic vt hic.aut in ſcõa ꝛ tertia: dic ꝙ nõ ꝑpter ꝓximitatẽ. ꝛ vide ꝓ2o opi.bar. hic doc.ꝛ in c.ray nutius.de teſta.et adde Bal. in.l.ſi. C.ſi ꝑpter publi. pẽſi.ꝛ qñ minoꝛ ci tatur.vide Bal.i l.j.C.qui pe.tuto. Andre.barba.

¶Rñdeo non.cõ tra Bar.tenet bal. per illum teꝝ.in.l. ſi ex legati cauſa. de verbo.ob.cum ſeq.item ℨ Bar.fa cit.l.boc autem.ſ. qui.ex.eau.in poſ. ea.in ver.citandi ſunt tutores. per Jmo.i.l.ℨ pupil lum.de reiudi.gd i furioſo.vió bar. in.l.ij.ff.de cu.fu. de infante certuz eſt ꝙ citari nõ po teſt:vt hic.ꝛ nota. Bal.in.c.j.de mi li.vaſal.qui cõtu. eſt.ſed qd oz face re creditoꝛ q vult ſuũ cõſequi.vide bal.ibi.ꝛ Bar.i.l. bocaũt.i ꝑn.ꝛ i.l. fulcini⁹.q.ex cau. in poſ.ea.ꝛ vide i materia iſta no.p Bar.in.l.q bz.ſ.ſi pupill⁹.ℨ.de tu.ꝛ de ſante etiã vide bal.i.l. donatur⁹. C.de acq.poſ.ꝛ de modo citandi pu pillũ.vide Bal.in d.l.dona.ꝛ in.l.ſi. C.ſi ꝑpt pu.pẽſi. ꝛ Bart.i extraua. ad reprimẽ. in vi. citat.ꝛ no.Bal.in l.j.C.qui pet.tu.ꝛ digi in.o.l.ſi ex le gati.in vlti.char. adde Abb.conſil. lxxxiij.ij.lib.Ro. cõſi.cccclxiij.

quo fit litis ꝓteſtatio.Rñ.ex predictis patet quia vel cum tutoꝛe vel curatoꝛe vel cum minoꝛib⁹ au toꝛitate ipſoꝝ data electione eis:de quib⁹ digi.ſ. 5 ¶†Quero vtrum ſit differẽtia an lis cõteſtet cuz pupillo vel tutoꝛe.Bl.innuit ꝙ ſic:nam ſi ſit cum pupillo autoꝛitate tutoris interrumpit preſcri ptionem.ſecus ſi fieret cũ tutoꝛe.ꝛ ita innuit glo. doct.dicunt ꝙ etiam ſi fiat cum ſolo tutoꝛe inter rumpitur preſcriptio cum eius moꝛa ꝛ culpa no ceat pupillo ꝛ eius ſollicitudo ꝑdeſt.vt.l.ſi ex le gati cauſa.j.de vbo.obli.Ita tenet Jaco.de are.ꝛ Pe.ꝙ placet p.l.ſi quis ſolutioni.ſ.j.ſ.de vſur. 6 ¶†Quero quis iurabitª de calumnia.Glo.dicit indiſtincte quod ſine pupillus ſit in iudicio cum autoꝛitate tutoris ſine tutoꝛ ſolus ipſe tutoꝛ ſem ª a teꝛ.no.ꝙ eſt val per iurat de calumnia.vt.l.ij.ſ.quod obſeruari. de ſing.qui nego. C.de iura.cal.licet aliter olim aliter hodie obſer geſt.cõſtitnit quẽ uetur quod ſatis placet. ¶†Quero quando mi in moza. Andre. 7 noꝛ ſuſcepit iudiciũ cuz autoꝛitate tutoris vel ſui barba. adminiſtratoris an debeat eſſe preſens in quoli bet actu ꝛ autoꝛari:an ſufficiat vna autoritas ꝓ toto iudicio.Et videtur ꝙ in quolibet actu alias ille actus non noceret pupillo ſeu adulto.vt.l.cla rum.C.de auto.preſtan.non ergoᵇ poterit reſpõ b ¶Nõ ergo.ꝛ vide b dere vni poſitiõi ſine tutoris autoꝛitate quod in ñm Bal.q elegã telligo vt digi.j.de cõſeſ.l.certum.ſ.ſed an ipſos. ter loquik in.l.ciã ver.in pupillo. ¶†Item quero ſi pupillus ſuſce rum.C.de auto. 8 pit iudicium cum autoꝛitate tutoris tutoꝛ poſtea preſtã. And. bar. vult eſſe in iudicio principaliter per ſe an poſſit. Reſpon.ꝙ ſic.nam omnis iuris competentis pu pillo exercitiuz competit tutoꝛi.licet ergo ius in ſtantie iſtius ſit pupillo queſitum inquantum tu toꝛ poterit ipſum exercere:nõ autem cogitur in uitus hoc facere.vt.ſ.digi.ꝛ ex hoc ſequik ꝙ ſi pu pillus ſuſcepit iudicium autoꝛitate tutoris non valeret citatio poſtea facta de tutoꝛe ꝛ nõ eſſet cõ tumaz tutoꝛ ſi non cõpareret lz pupillus cõpareꝛe ſi vellet. ¶†Quero quid ſi pupillus cõpareꝛet ſine 9 tutoꝛe ab initio vel anteꝯ ſuſcepit iudicium in ſe cum autoꝛitate tutoris.Reſpon.proceditur com muniter contra eũ ſicut contra contumaceꝫ:quia nõ legitime comparet.vt.l.ij.ſ.recte defendi.ꝑ eq qui.eau.in poſ.ea.ꝛ ſic non eſt neceſſe ad quemli bet actum citare pupillum ꝛ tutoꝛem:ſed ſufficit ꝙ citetur pupillus eiuſq; eſt comparere legitime 10 vt.ſ.digi ſicuti ab initio elegit. ¶†Quero in quẽ debet formari in ſententia. Reſpon.patet ex ꝓdi ctis:quia in eum in quem formaꝫ libellus in boc tamen eſt differentia inter tutoꝛem ꝛ procurato rem:quia valeret ſententia lata cum tutoꝛe: licet verba conferantur in perſonam pupilli.ſecus ta men eſſet in alio.vt.l.j.ᶜ C.de ſen.ꝛ interlo.lj. c Leum qui.ſ.ſi actoꝛi.ſ.de conſti.pecu.digi in.l.ſti c de ſen.ꝛ interlo.li pulatio iſta.ſ.ſi quis inſulam.j.de verbo.oblig. mita vt ꝑ Bar.in ¶Quero lata ſententia in quem fiet executio.dic extraua.ad repri. inver.ſine figura. vt.j.l.proxima.

Si tutoꝛ. Judicati actio non ꝺaꝯ cõtra tutoꝛẽ niſi ſe liti obtulerit.ſed contra pupillũ niſi ab bereditate cuius cauſa cõdenatus eſt ſe abſtinuerit.b.o. ¶Oppo.C.quando ex fac. tuto.l.ij.glo.hic ponit opinio.Tu dic quod actio directa datur tutoꝛi ꝛ contra tutoꝛem⁰ ꝛ vtilis da d ¶Cõtra tutoꝛez. d tur pupillo ꝛ contra pupillum:vt hic.ſed ejecutio Ad hoc vide ꝙ di ſemper fit in pupillum.vt hac.l.ꝛ.l.iiij.in pnc. gi poſt Jmo.i ſi j.de re iudi.quod intelligeꝝ de ſua condemnatio mili in.l.iiij.ſ.ex ne principali.ſed ſi eſſet condemnatio facta in ex conuen.in ſi.de re penſis in quez fieret executio.digi in.o.l.iiij.de re iudi. indica.tetigi in.l.qui ſolidum.ſ.etiam.j.de lega. ij.ꝛ digi in.l.j.ſ.ſi procurator.ſ.ſi quis ius dicen. non obtempera. ¶Oppo.ſ.de procura.l.procu ratoꝛ qui ꝓ eo inſtione.Solu.aliud in procura toꝛe: aliud in tutoꝛe quod an ſit verum ibi plene digi. ¶Ultimo querit gloſ.quid ſi tutoꝛ ſatiſde dit ꝓ pupillo qui non adiuerat nec reſpondet. Dic ꝙ ſi ex certa ſcientia tenentur ſideiuſſoꝛes ſi per errozem iuris vel facti nõ tenentur.vt.j.vt in poſſeſſ.leg.l.j.primo reſponſo.ꝛ de fideiuſſoꝛibus l.poſtꝯ.ꝛ.ſ.ſi quis cautionibus.l.ſed ꝛ ſi quis.ſ. finali.ℏm ℨynum.

1 ℨExecutores teſtamentoꝝ an equiparent tutoꝛibus vel curatoꝛibus.

Si plures. Ex pluribus tutoꝛi bus vel curatoꝛibus quilibet põt adminiſtrare ꝛ vni erit decer nenda adminiſtratio per iudicem vel ſi vni erat decreta per teſtatoꝛẽ ille adminiſtrabit.ꝛ aliji non gerentes tenẽtur ad ea que hic exprimunt in teꝝ. hoc dicit. ¶Oppo.ꝙ non valeꝝ geſtum per vnũ ſ.de cu.fur.l.cũ filio.ſ.pe.ꝛ ſi.So.hic adminiſtra bit vnus alio nõ cõtradicente.vt hic.ſecꝰ ſi alius ꝺdicat vt in cõtrario. ¶Oppo.ſ.de pcura.l.plu ribus vbi nõ poteſt gerere quilibet inſolidũ niſi ſit dictũ.Solu.aliud in ꝓcuratoꝛe vt ibi.aliud in tutoꝛe vt hic digi in repetitione.l.i.ſ.ſi plures.et ↦Andre. Poma. 1 ſ.de exerci. ¶†Quero qnid in pluribus executo e ¶Quis. Vide ribus teſtamentoꝝ an eos equiparemus tutoꝛi Ro. ſing.clxxviij. bus vel procuratoribus.olim erant opi.bodie eſt inci.glo.ordi. caſus extra de teſta.c.ſi.lib.vj. f ¶Ita autem.Et

1 ℨEꝛ mala conuerſatione preſumitur quis ſu adde Bar.i.l.iiij. ſpectus. ſ.abeſſe.de dam. infe.ꝛ an cõputen tur libre deducti impẽſis.vide.j.de cõdi.inde.i.ſi vir. aꝛs in.l.ſed ſi boc. ſ.cuidã.ꝙ Bar.et circa dicta ꝑ bar. bic vide ꝑ ũ in.l. iiij.ſ.pretoꝛ.circa ſi.de dã.ifec.ꝛ que ibi digi in repoꝛ tatis.ꝛ vide Bal. i.l.ſacroſancta.de ſacroſan.eccle.

Si parens. Ro.ex boc.ſ.ad quid te nent tutoꝛes ſi nõ geſſe rint. ¶Secũdo not.finẽ huius.ſ.ibi ſolicite eos curare qualiter conuerſetur.ex quo habes ꝙ ex mala cõuerſatione ꝑſumit quis ſuſpectus ꝛc.

1 ℨMinoꝛ dat tutoꝛem filio.

2 Ex cauſa receditur a voluntate defuncti.

3 Ex mala conuerſatione quis eſt ſuſpectus.

4 Facilius res expeditur per vnum ꝙ ꝑ plures.

Quãuis. ᵉEx cã receditur a voluntate defuncti.ꝛ aliji ꝙ teſtatoꝛ dixit e adminiſtratio concedetur.Idẽ in curatoꝛe.ꝛ ſi te ſtatoꝛ nõ dixerit vnus eligik.b.o. ¶†Not.teꝝ.ibi 1 minoꝛ forte ꝛc.ꝙ minoꝛ.ggv.annis põt filio dare tutoꝛẽ in teſtameto. ¶†Itẽ not.ꝙ ex cã recedit a 2 volũtate defuncti.ſimile.in.l. cõfirmãdo.ꝛ.l.vtilita f tem.de cõfir.tu.facit.j.vbi pu.edu.de.l.j. ¶†No. 3 ꝙ ex cõuerſatione mala qs eſt ſuſpectus.ſimile.ſ. ꝑti.ſ. ¶†Not.ꝙ facilius res expedik per vnũ ꝙ 4 per plures.Concordantie ſunt in glo.

1 ℨAn vnus tutoꝛ poſſet cogere alium ad diui ſionem adminiſtrationis.

Si non erit. Tutoꝛes poſſunt vni ex eis adminiſtrationẽ committere vel omnes ſimul gereꝛe vel diuidere. 1 ¶†Quid ſi vnus vult diuidere et alius non.an vnus poſſit cogi per alium ad diuiſionẽ teꝝ.non aperit.dic qñꝙ omnes volũt cõmittere vni quã doꝙ nolũt.ꝛ de iſtis caſibus nõ eſt dubium.ſed ſi vnus vult diuidere cũ oẽs alij velint adminiſtra re tunc fiet diuiſio ceteris inuitis per officiuz iu dicis.argu.ℨ.fami.herci.l.puto.ꝛ.ſ.cõi diui.l.cõi diuidũdo.ſ.ſi duo.facit quod no.per Jnnoc.in.c. ex literis.extra de ꝓba. Et predicta ſunt vera qñ nullus offert ſatiſdationẽ.tunc enim recurrimus ad diſtinctionem poſitam in teꝝ.ℨ.de teſta.tu.l.te ſtamento datos.ꝛ.l.ſeq.

1 ℨStante ſtatuto qõ noie gabelle debeãt ſolui tot denarij ꝑ libꝛa ſi res de qua fit cõtractus non aſcendit libꝛam nõ debet gabella ſolui.

Ita autem. ᶠDictum deter minat ſm ſuam cauſam.b.o. ¶†No.teꝝ.ibi ꝛ cum cã depoſi f tionis exprimak ex quo colligitur qõ digi in ſum g mario. ¶Ita legꝰ facit ad queſtionẽ dicit ſtatu tum qõ debeant ſolui nomine gabelle tot denarij ꝓ libꝛa.quid ſi illud ſuper quo contrabitur vel quod colligitur nõ aſcendit libꝛã.bic eſt argu.ꝙ nulla gabella debeat ſolui.

1 ℨEꝛ adminiſtratione modice rei quis dicitur geſſiſſe.

Item adiuiſſe hereditatem.

2 Tutoꝛ qui geſſit tenetur actione directa non ge rens vtili.

Actio tutele directa oꝛitur ex quaſi contractu ce lebrato gerendo. g

3 Tutoꝛ qui geſſit poſtea ceſſat remouetur vt ſu ſpectus.

4 Qui per aliũ facit qñ videaꝫ per ſeipſum facere.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Gessisse. Ille.ff. venit ad declarationē
l.j.in prin.ff.co.vbi dicit q tu
tor q nō gessit cogit gerere.sec⁹ si gessit.hic dr qs
gessisse dicat:et gessisse dr q modicuz attingit p se
vel p alīū ⁊ si sic si cessat vt suspect⁹ poterit accusari
1 ⁊ qui nō gessit tenet vtili.b.d. ¶Alo.q ex admi
nistratione modice rei dicit qs gessisse ⁊ obligat
actione directa tutele.similiter p administratiō
nez modice rei videt quis adire vt dixi in.l.gerit.
2 de acq.here. ¶Alo.q tutor q gessit tenetur dire
cta.ille qui nō gessit tenet vtili:ez quo apparet q
actio directa tutele oritur ex quasi ɔctu celebrato
gerendo.si enim nō gerit tenet vtili:nō directa:vt
hic patet. ¶Alo.q ille q gerit ⁊ postea cessat pōt
remoueri vt suspectus:secus in eo qui nihil gerit
d ɔti.ff.l.in princ. ¶Alo.q ille qui p alīū gerit
videt per seipsum gerere:vt teneatur directa. An
autē ille qui per alīū gerit dicat ipse gerere ꝑm ve
ritatē vel ꝑm fictionē.dixi plene i.l.ff si vnus.ff.j.
de iniu. ¶Materiā aūt an q⁹ quis per se pōt:pos
fit per alīū.dic per ff.in.c.pōt quis.⁊ in.c.qui p
1 alīū.extra de reg.iur.lib.vj.tāgit p Inn.extra de
offi.deleg.c.fi. ¶Glo.tū ad illud generale signat
2 quedā argu.ff.ia ⁊ nō soluit.vide eam ⁊ tolle solu
tionē.⁊ dicit gl.ad.l.cū fundum.Sol.vt ibi patet.
f ¶Ad.ff.si quis dic q ibi in absentia vēdidisse nō
videt sed in pūtia fic ez quo p alīū facit ⁊ sic cōcor
dat ff. ¶Sequit in gl.⁊ de adop.l.post mortē.
ff.ij.dic fallit ibi.quia adoptio non est in adminis
tratione.vt.j.de manumiss.l.seru⁹ furiosus. ff.
Itē q adoptio imitatur naturaz.ideo pōt ff bi p
curatorē sicut filiatio naturalis. ¶Sequit.⁊.C.
de bis qui ve.eta.impe.l.ij.dic fallit ibi.qz venia
etatis dat rōne industrie q̄ magis apparet cū pe
tit per se q̄ si peteret per aliuz ꝑm ff. ¶Sequit
in glo.de.l.paulus.Sol.vt ibi. ¶Sequitur ⁊ de
transac.l.cum hi.ff.si.hoc nō est pro nec ff. ¶Se
quitur.⁊.l.liber homo.secūdo respōso hic est p
quia ff vter q̄ tenetur.vt ibi patet.
¶Tutor an teneatur a se egigere debitum na
turale.

Debitor. Debituz ex alia cā denoluit
2 in actiōe tutele. ¶Opp.C.q
da.tu.pos.aut.minoris.so.ista iura bodie corrigū
tur qz tutor nō pt eē qn sit debitor vel creditor.qō
dic vt dicā i.l.ppter litē.j.de excu.tu. ¶Quero
an tutor teneaī a se egigere debitū naturale.glo.
hic non determinat.dic aut illud debitū naturale
fuit ɔctū añ administrationez ⁊ nō tenet illud a se
exigere.alꝰ eēt sibi dāno sum officii suū ablq̄ sui
culpa.qō eē nō dr vt.l.si qs ex signatoribꝰ.j.qui
ad.te.ape.aut fuit ɔctuz rōne administrationis.⁊
teneī a se exigere.argu.eius qō dr de seruo.in.l.at
qui natura.in prin.de neg.gest.ꝑm ff.

Si tutor. Tutor finita tutela tenet ad
monere minorez vt petat sibi
curatorem.alꝰ non teneī.b.d. ¶Querit gl.quid
si tutor admonuit ⁊ minor noluit. Dicit glo.qz tu
tor est excusatus qō ff.intelligit de curatore ad
negotia secꝰ si ad litē.nā cogit recipere inuit⁹.⁊ sic
non excusaī ppter solā admonitionez.satis puto
q̄ ipse tutor excusareī.qō enim dicit inuitus reci
pit curatorē ad litē intelligit ad petitionē aduer
sarij.nō ad petitionem tutoris.
¶Syndicus cōstitutus ad certum tempus fi
nito tēpore ⁊ lite cōtestata:an possit cogi ad cau
sam prosequendam.

Post completū. Post cōple
tam tutelam
vel curā cogit qs litē certā pficere nisi instrumēta
litis ⁊ rōnes reddiderit.b.d. ¶De ff babes rub.
C.vt cau.post pu.assit tu.facit.j.de appel.l.tutor.
¶Quero syndicus[a] fuit ɔstitut⁹ ab aliqua vni
uersitate vsq̄ ad certum tps lis fuit cōtestata tps
est finitum an finito tpe teneatur[b] litē pseq:vice
rem sic aut tu q̄ris vtruz possit cōpelli ad causam
peragendam ab aduersario.⁊ dico q̄ sic nisi syn
dicus alleget aliquā iustā causam de bis que po
nunt in.l.post litē.cum.l.seq.ff.de pcu.Non enim
potest reuocari in piudiciū aduersarij:vt ibi:aut
queris an possit cogi ab illa vniuersitate ita qō ei teneat si non exerce
ret:nō potest cogi nec tenetur[c] nisi forte cessauerit in reddendis instru
mentis ⁊ in reddenda ratione:vt hic dicitur in tutore.

Videam decedens. ff Si relinquitur libera
tio a reddēdis rōnibus
nihilominus tutor de dolo tenetur qui nō potest remitti.secus
si de dāno qō sua culpa sentiret.b.d.cōcor.l.si seruus vetitus.de lega.j.⁊
ibi dixi ⁊ in.l.aurelio.ff.j.de libe.le. ¶Opp.ff.de pac.l.si vnus.ff.j.Sol.
vt ibi. ¶Opp.de.l.si quis rationes.ff.de lib.le.Sol.illa debet intelligi
ꝑm istā quando legaī liberatio ab administratione preterita ante factū
testamentuz:sed si ab administratione futura dolus nullo modo videt
remissus:[c] ita loquitur hic:⁊ hoc tenet do.Dy.
¶ff Jussus gerere de consilio alicuius quando teneatur illud regrere
⁊ sequi.remittere.
2 Si executor tenetur voluntatem defuncti exequi de cōsilio alicuius fra
tris minoris:an possit sine eo facere.remittere.

Papinianus. Si tutor ⁊ ubek gerere de cōsilio eius qui
nō potest esse particeps officij de bone
state illud regrit sed nō tenetur sequi sicut alꝰ qñ a voluntate defuncti
receditur.b.d. ¶Oppo.ff.eo.l.titiū ⁊ menium.ff.i.Solu.ibi:fuit assum
ptus.vt ff cōstitut ille qui potuit esse particeps officij.hic mulier q̄ esse
non poterat qō plene examinauī in repe.l.ff.si plures.ff.de exer.⁊ hoc
facit ad.q.dixit testator ⁊ p executo: teneat exequi voluntatem defuncti
de ꝑsilio alicuius fratris minoris:an executor sine eo possit facere.ple
ne examinauī[f] in.iij.libro minoz icarum.
1 ¶ff Sufficit quem scire sine protestatione.
2 An sufficiat esse denuntiatum alicui per aliquem q̄ sit tutor.

Ex quo. A tempore scientie periculum est tutoris ⁊ ignoran
tia presumīt nisi sciētia probetur.b.d. ¶Alo.q̄ suf
ficit quem scire sine protestatione qō intelligo qñ protestatio fit ad notifica
dum tantū.cum ille qui est certus certiozari non debet.vt.l.j.in fi.de ac.
emp.⁊ extra de reg.iu.c.eū q certus.secus si protestatio fieret ad alind.vt
l.denuntiasse.in prin.de adul.dixi in l.ij.in fi.ff.Solu.ma. ¶Oppo.q te
neatur tutor a tpe quo fuit inssus.vt.j.eo.l.q iussus. ff Minus timore po
sita est quedā distinctio per glo.quā vide ⁊ signa.sed in vltimo membro
in quo dicit q̄ tenet ex die qua debuit administrationem accipere.⁊ ex
quo sciuit se datum.vt.j.si tu.vel cu.ap.l.j.⁊.ij.⁊.j.eo.l.tutores qui post.
ff.tutor datus. ¶Oppo.C.de peri.tu.l.si tutor.Sol.ibi tutor pbat ignoran
tiā ex voluntate nō ex necessitate.ita dicit gl.vel verius sufficit pu
pillū probare publicam famā ex quo presumit scientia nisi per tutorez
probet ignorantia.idē si denūtiatū fuit ad domū.vt.j.l.ɔtia.simile dixi
vobis in.l.is pōt.j.de acq.here. ¶Quero qd si per aliquē est denūtia
tum mihi q̄ ego sum tutor an sufficit.tex.innuit q̄ sic. Jn ɔtiū est q nō
5 debeam alteri credere.vt.j.quod fal.in.aut.l.j. Est ergo modus[g] q̄ ille
qui datus est tutor ostendat testamentum:vel dicaī ei per personas qui
dicunt se vidisse testamentū adeo q̄ si non credit sit ignorantia supina.
vt.l.si quis inficiatus.ff.depoſi.dixi plene in.l.non solū.ff.de ope.no.
nuntia.in materia protestationis.
1 ¶ff Tutor tenetur facere inuentarium.
2 Actor constitutus a tutore non facit inuentarium.
3 Tutor bonorarius facit inuentarium.
4 Tutor datus ad vnum articulū tantum puta ad eundem non tenetur
inuentarium facere:cautius tamen est vt faciat.
5 Tutor ad lites non facit inuentarium.
6 Jnuentarium debet fieri q̄primum poterit.
7 Tutor qui neglexit facere inuentarium si nihil administrauit nihil ei
obijcitur.
Si administrauit ante confectionē inuentarij nihil obijcit inuentario:
ipse tñ vt suspectus accusari potest. Cōtra tutorē qui nō gessit non pōt
obijci dolus presumptus ad remouendū eum vt suspectum.
8 Jnuentarium debet fieri coram notario.
9 Jnuētariū vt faciat fidē ff debitores i eo descriptos dr fieri cōrā iudice.
10 Que res debent poni in inuentario.
11 Jnueniri dicitur propie quod manibus apprehenditur.
12 Res in inuētario taliter ascribi debēt vt tutor ex illo possit conueniri.
13 Forma inuentarij posita per Spe.quod non sit bona.
14 Si tutor in sciuerit in dicit q̄ credit tales res esse pupilli ⁊ ad eū perti
nere quod sufficiat.
15 Tutor nō ponens omnes res in inuentario qñ videaī dolo facere.
16 Jn inuētario necessario expense inferi debēt instrumēta in quibus cō
tinentur nomina debitorum.
Et citatis noiatim ad hoc ipsis debitoribꝰ ad hoc vt inuētariū ff ipsos
probet.sed q̄tum ad tutorem sufficit summatim ponere.
17 Necessaria causa que dicatur quando non conficitur inuentarium.
18 Que iustissima licet non necessaria.
19 Judex ex causa potest remittere confectionem inuentarij.
20 Qui nō facit q̄ scit vt scire dr rōne officij sibi iniucti est in dolo ꝑsūpto.
21 Cōtra tutorē iurat in litē ppter dolū verū nō ppter ꝑsumptuz ex qb⁹
causis.Cōtra heredē tutorē qūo iuretur in litem.remittiue.
22 Tutor non debet aliquid gerere ante q̄ non fecerit perfecte inuentariū.

a ¶Quero syndic⁹.3 Et vide scribētes in.c.j.de syndi.ibi 4 Joā.de imo.tz ff. Andre.barba.
b ¶Teneaī.an syn dic⁹ possit cogi finito suo tpe litem p ipsum ceptā finire.vide Bar.in l.ff.ad fi.de app.⁊ vide q̄ no.in.l.dām. ff.Sabinus.de damno infec.post Bar.cū Bart.teneī Jmo.in.c.j.de syndi.vbi viō no. per dominū Ant. de but.adde tu q̄ hic dicta p Bart. reprobat Pau.de ca.cōsi.cc.xxxv.visis ⁊ discussis seqtur dicta Bart.in l.j.ff.de procu.vbi vule q̄ procurator cōstitut⁹ ad certū tps etiam volente aduersario finito tpe ⁊ lite ꝓtestata nō possit ꝓsequi: quia imputet sibi aduersari⁹ q scie bat tps appositū a ꝓncipio esse finitum.
c ¶Nec teneī.vide Bar.q idez tenet i.l. creditor.ff.sub stituti.de appel.
Andre. Poma.
d ¶Decedēs.vide Alexā. 2si.cxxxv. in prin.ij.volu.
Andre. Poma.
e ¶Remissus.vide Alex.2si.lxij.vol. iiij.Barba.lxviij. ij.volu.
f ¶Plene examinaui.Vide Bald. in aut.ingressi.in 1 iiij.col.C.ff sacrosan.eccle.⁊ qō no. Bar.in.l.a filio.ff ali.⁊ cib.le.et melius Bar.in.l.j.ff. si plures.de exer.
g ¶Ergo modus. ⁊ vide q̄ dixi in.c. 1 cum cōtingat.de a rescri.And.barb. b

Andre. Poma. a ¶Tutor qui repertorium. Vide quid per hāc.l. dicat Roma.cons.cxviij.
ubi gl. dicit q deficiente inuentario ff ꝓbet ꝓ testes q̄ vidē. Rafael fulg. cosij in 2si.196. vi.in.pri. Andre. mgsicho 316.col.2
¶Facere tenetur. Adde q̄ si plus deberet expendi in cōfectione inuentarij quam esset vtilitas tunc non debet tutor cōficere inuentariū vt in terminis dicit Bar. per illum tex.in.l.mediterranee.in prin.C.de anno. 2 tri.lib.x.vbi plura dicit in fine.
¶Quid de actore. Utrum actor debeat facere inuentariuz:de quo etiaz vide Pe.de ancha.in cle.ij.de statu mona.
¶Quero vtrum. Et not.pio.q.j.in qua consulo nunc vtrū tutor qui cō fecit inuētariū de bonis et reb⁹ iter pupillum ⁊ aliuz sed iftetit vt fieret a an incidat in istaz legē.⁊ vide Bart. in l.j.ff. de tute. Andre.barba.
¶Quero vtrum. Adde Bar.in.l.ff bereditas.de test. tu.in princ.itē debet satisdare curator datus ad vnū accum.l.mulier.⁊ ibi Bal.de iu.do.
¶Quero an tutor.Et vide Ang. in.l. ff vacātia.C. de bo.va.li.g.vbi ponit singu.limita.⁊ vide Bart.in cōsi.viij.inci. Fas magnificentie ve stre.vbi ꝓsuluit q nō posuit in inuētario res que erāt pupilli.⁊ 2si.seq. vbi tāgit quo ex cusef tutor nō po nēdo res in inuētario:⁊ ibi vide de libro rationum.⁊ quatr dr 2ficr:vide cōsi.Bart.inci. Nicol. goffre. vbi 2suluit q ff si tutor dicit q talia bona sunt in hereditate nō sequif q̄ be reditas illa possideat vnde potest pbari ff:⁊ sic limi taī illa regula q̄ nō pōt pbari ꝑ ei⁹ q̄ scriptū est in inuētario:⁊ qñ pupillus agit ꝓtra tutorē dices tutorē non posuisse res in inuētario qualiter debet esse.pbatio dic talis ꝑstituit tutorē in solo vel culpa.ff.q̄ sciuerit illas res vel cōiter sciebāt vel q̄ diligēs paterfamilias sciuisset:ita dicit Bar.in cōsi.inci.cum ꝓdicta examinarem.⁊ an poterit pbari per indicia vide eundem ibi vbi requirit legitimas pbationes.l.ff.si licētia.C.de in.deli.⁊ ita pbatur in.l.ff.C.de in li.iurā.⁊.l.ff defunctus.arbi.tute.⁊ an poterit pbari per iuramentū:vbi tenet q̄ sic sed in ɔtium facit quod no.i.l.ff quādo.C.vnde vi.⁊ qualiter debet fieri liber rationum:vide ibidem per eum.⁊ vide Ludo.roma.in consi.cxv.⁊ in consi.clxxxvij.vbi disputat si tutor paternus possit administrare bona venientia a matre pupilli.Andre.barbatia.
¶Quero an.Et an tutor datus bonis ad lites teneatur facere inuētarium:⁊ an ad exigēda debita teneatur ꝛc.vide Spe.in tit.de acto.versi. pubes autem.⁊ vide eum in titu.de tuto.ff.generaliter.ver.vtrum cura tor.⁊ ibi etiam tangit quid possit facere.
And. Poma. f ¶Ofi. De ista dictiōe mor vide Jas.l.l.fructꝰ.sol.ma.
Sed quero. Adde hic Bal.in.l.j.ff.solent.de offi.prefec.vbi⁹ ⁊ vide omnino Bar.in.l.legitimos.in verſi.vlterius scias.de legi.tuto.
Andre. Poma. b ¶Puto. Vide Alexā.consi.lxxxvj.ij.volu.
¶Presumptus. Et quid si tutor omisit aliqua scīēter ponere in inuentario.vnde.l.in eos.ff.de tuto.⁊.j.progi.
Andre. Poma.
¶Lij. Vide Rapha.cu.cōsi.cv.
¶Personarum. Et an regraf de creti⁹:vide Bald. in aut.sed cum testator.C.ad le.fal. ⁊ Bald.in.l.j.C.q bo.ce.pos.⁊ Spe. in tit.de istru.edi. ff.fin.ver.qd si heres.⁊ Sali.in.l.ff. ff.j.de in.delib.dicit q̄ nō est fidēdus i iudicio:z qō ita terminat bec.q.in d.l.ff.⁊ in.ff.sanci.mus.in aut.de here.⁊ falci.lz ꝑm eū glo.aliter digerit in.ff.sancimus.in aut.de here.⁊ fal. in ver.si vō.Bar. in.ff. binc nobis. in aut.de heredi. ⁊ fal.dicit q̄.d.gl. facit.p opi.ad Bar. de fano.relata in Spec.in ꝑal.loco ſcz q inuētarium fieri dz coraz iudice.Bal.in.l.facul tas.C. de in.fisci. li.g.tenet q̄ inuētariū heredis nō sit fidēdus i iudicio sec⁹ in inuentario tutoris:⁊ an inuētariū debeat fieri in iudicio.vide in l.de crea.de episc. an.⁊.l.nulli.ff.cuz autē.de epis.⁊ cle. per q̄ iura Ang.i l.j.ff.ff stipulatio. si cui plus q̄ ff le fal.tenet q̄ heres nō dz facere inuētariū i iudicio.eo gita:quia in inuētario heredis req runtur testes.l.ff. ff.finautē.C.de iure deli.ff.si vō ab sint.in aut.de here.⁊ fal.qui nō solēt in actib⁹ indiciarijs interuenire.l.in dona.C.de dona.⁊ cogita:quia de hoc ꝑm Ange.videt glo.in.d. ff.sancim⁹.in ver.nrā.itē ff adde Bald.p illū tex.in.l.orphanotrophos. de epi.⁊ cle.⁊ in aut.ff oēs.C.ff vt se ab here.absti.⁊ in.l.sicut.C.in q.cau. in inte.resti.⁊ ibi dicit q̄ regrif decretū iudicis ⁊ q̄ etiā decernat administrationē.⁊ cum Bar.transit simpliciter ꝑ.de ancha.in cle.ff.de stamona.⁊ de modo inuētarij ponif p Bal.in.l.j.C.q bo.ced.pos.⁊ adde q̄ in inuētario heredis nō debet poni legatū relictuz post mortē defuncti per egtraneū testatorē:ꝑm Bal.in.l.j.in prin.C.vt act.ab here.⁊ con.here.qō limitat vt per eum.ff.ea.l.in ff.⁊ vltra hec dicta p Bar.qualr pecunie res ⁊ nomina debitoꝝ debeant describi in inuētario:vide.l.ff qs in prin.⁊ ibi Bal.C.de bo.pscri.adde q̄ regranf in inuētario heredis vide consi.lxxiij.ij.lib.per Abb.⁊ q̄ inuentariū heredis:de quo ōns Aleg. in apostil.reliquit cogitandū ff fiendū in ꝑsentia iudicis:tenuit Bald. consi.cccxxvj.iij.volu.alle.Spe.in ti.de instru.edi.ff.dicto.
Andre. Poma. m ¶Concludo. Vide Ayre.cōsi.cxlviij.in prin.
Andre. Poma. n ¶Scō. Vide Lepo.i repe.l.ff fugitiui.de ser.fu.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Andre. Poma.
a ¶Qualiter. vide Bar. ff. lig. ij. volu. & ff. lgij. vo.
Andre. Poma.
b ¶Quero qd. Vide Panor. consil. lxxiij. ij. dubio. ij. volu. & vide aliqd per Barba. consi. cxlv. Imo. consil. lxxix. ij. dubio.
c ¶Utrū sufficiat. Vide Bal. in. l. fi. a C. arbi. tu. sed an ante aditā beredi tatē possit tutor facere inuētariū: vide glo. & Bal. in l. tutores. C. eo. et Bart. in. l. in eos. C. de tuto.
d ¶Non posuit. Quid si res modicas dimisit ponere i inuētario: nō nocet fm Bal. in Spe. in ti. de iſtru. edi. sed qd si milia est in bonis an tutor teneat facere inuētarium: vide Bal. in. l. fi. C. qui bo. ce. pos. sed an debeat poni estimatio rerū in inuētario: vide bal. in. l. fi. C. de magi. conuenien.
e ¶Legitime. Sed an regrat citatio creditorum: adde glo. Bar. & Bal. in l. tutores. C. eoꝺ. & an in inuentario regrat signū crucis: vide Joā. an. qō no. in Spec. de iſtru. edi. ℣. fi. ver. hoc autē. adde q ℣ium vſ voluisse Abb. ℣ſi. pri. all. lxxiij. ij. li. primā tamen opi. sequit Bal. plene consil. cccc xxxj. iij. lib.
Andre. Poma.
f ¶Remisit. Adde an valeat remissio inuentarij facta p testatorē: Bart. & alios in. l. nemo potest. in. v. qō. de leg. j. vbi cōiter cōcludit q sic: & idez i tutore legitimo & dak fm gl. i. l. tutores. l. a. ij. in ver. personaruꝫ. ad fi. C. de admi. tut. an autē sit idē in inuētario ꝓficiendo ꝓ beredē: vide ibi ꝓ eos: & ꝓ Alex. ℣ſi. cc xij. inci. ꝓspectis q̄ in themate narrantur.
g ¶Si cōsuetudo. & de materia vide Ange. in tract. in qua ipſi pupillo de quibus in bonis suis non reperiatur instrumentum q̄ tutor non tenetur ponere in inuentario anteq̄ exigat quod probo inuentarium dicitur quia reperta & inuenta in bonis pupilli ibi describunt: vt hic no. in. j. glo. † sed inueniri dicitur illud proprie quod manibus apprehenditur. vt instit. de re. diui. ℣. item lapilli. C. de fideiuſ. l. fi barsatorem. & no. per doct. in. l. licet. de acqui. poſ. sed talia debita nō inueniuntur nec capi possunt manibus: ergo nō possunt scribi in inuentario: postq̄ vo illa debita erunt exacta poterunt in inuentario poni sicut res de nouo obuenientes. vt. l. fina. ℣. tali. C. de cura. fu. ¶† Quero qualiter[a] res debeant ascribi in inuentario: Rñ. taliter q̄ tutor: ex illo inuentario possit cōueniri. vt. l. fi. in princi. C. arbi. tu. & ex hoc dico q̄ omnes res debent scribi per signa per latera et confinia sicut in libello ponerenk. vt dicitur in. l. fi in rem. ℣. de rei vendi. et. l. in actione. j. de fur. dico etiā q̄ tutor debet scribere se inuenisse in bonis dicti pupilli vt hic scōm q̄ glo. intelligit in. d. l. tutores. C. eodē. † Et per hoc non placet mihi forma inuentarij quam Spe. ponit in titu. de instru. edi. ℣. dicto. vbi dicit talis tutor dixit & asseruit in pupilli dicti bonis primo esse talem rem: itē talem &c. nā scōm illam formam non dicit se inuenisse: sed dicit esse in bonis. quod potest intelligi de re existente etiam apud alium cuius habeo petitionez. vt l. rem in bonis. de acqui. re. domi. & sic ex hoc inuētario tutor non possit conueniri ad resignandam rem cum se eam inuenisse non asseratur: & istam formam Spe. arbitror esse corruptam vitio scriptoris: cum in sequentibus formis semper adiecerit verbum inuenisse. ¶† Quero quid[b] si tutor dicit in inuentario quod credit esse tales res dicti pupilli & ad eum pertinere: vtrū sufficiat:[c] Rñ. inuētarium fit de eo q̄ inuenitur: vt dixi. si ergo inuentarium clare dicit id q̄ spectat ad inuētionem: vt q̄ possessionem seu ipſam rem inuenit in bonis: satis est: nec puto q̄ tutor habeat necesse afferere de dominio ipsius rei cum hoc non subijciat inuentioni de facili ꝓprie loquendo. ¶† Quero quid si tutor in inuētario nō posuit[d] omnes res: Rñ. dolo facere videtur cuꝫ omnes debeat ponere. vt. d. l. tutores. C. eo. non tamē propter hoc remoueretur ab agendo contra debitores. nisi primo remouereꝫ vt suspectus. vt. j. dicam. predicta vera. nisi aliqua iusta causa esset propter quā non posuit vt quia ille res erāt sibi occulte: vt hic. ibi: nisi aliqua necessaria ac. facit. j. quod vi aut clam. l. semper. ℣. hoc interdicto. ¶† Quero an instrumenta in quibus cōtinentur nomina debitorum debeant poni per extensum in inuētario videtur q̄ sic. vt. l. chirographus. j. eo. & hoc videtur tenere Spe. in preal. ℣. dicto. vbi dicit q̄ contra inuētarium opponitur q̄ instrumēta nō sunt scripta per extensum in inuentario: puto q̄ si aliqs vellet q̄ inuentariū probaneritꝫ contra debitores deberet scribi totū p extensum. vt. o. l. chirographus. & deberet inuentarium esse confectū coram iudice presentibus debitoribus vel citatis legitime: ad hoc alias inuentariū nō faceret fidem. vt in aut. si quis in aliquo. C. de eden. & qō dico citari ad hoc intelligo clare. ſ. q̄ compareat coram iudice ad videndum confectionē inuentarij in quo exemplar tale instrumentū debiti. debet enim esse clara citatio. vt. l. aut qui aliter. in princi. j. qō vi aut clam. & de adul. l. denuntiasse. in prin. sed q̄tum ad tutorem volentem gerere sufficit q̄ summa seu sententia instrumēti ponatur in inuentario: licet tenore non exciſo. ar. l. scire leges. ℣. de legi. & ita obſeruatur. ¶Uenio ad scōam partem dicitur hic nisi forte aliqua necessaria: aut iuſtiſſima causa allegari possit. ¶† Quero q̄ si illa causa necessaria: Rñ. potest esse primo in ꝑsona tutoris: quia morbo contico impeditus. vt. l. quesitū. de re iudi. pōt etiam esse impedimētuꝫ ex parte rei: quia non reperitur adhibita diligēs inquisitio. vt. ℣. digi facit. j. de acq. poſ. l. iij. ℣. neratius. vt. j. de leg. j. l. cū res. versi. sed si stichus. & ver. itē si res. ¶† Quero que dicak causa iuſtiſſima & non necessaria: Rñ. si testator remisitk confectionē inuētarij. vt. l. fi. in fi. C. arbi. tu. qō intellige nisi ex causa iudici aliud videret. ar. l. in ℣firmando. & l. vtilitatē. ℣. de ℣fir. tuto. l. pgi. ℣. vsq̄adeo. Item si ℣fuetudo[g] esset q̄ tutores nō facerent inuentariū. arg. ℣. de leg. l. de quibus.[h] & C. que sit lon. ℣ſue. per totū. & hoc tangit Spe. in pal. ℣. dicto. Item puto. † q̄ etiam in deꝝ eg causa possit remittere cōfectionē inuētarij sicut q̄ꝫ expedit pupillo non habere tutorē vel quātitatem patrimonij sui non manifestari. vt. ſ. ad tertul. l. fi. ℣. tractari. & ergo si mater. C. de ali. pupil. pre. l. vlt. & C. q̄ſ & qui quar. pars debe. l. ij.
i ¶Uenio ad scōam particulā principale: ſ. ad ℣. si quis igitur. ex quo cōiuncto cum ꝓin. † not. q̄ ille[i] qui non facit id q̄ scit vel scire debet se teneri rōne officij sibi iniūcti est in dolo ꝓsumpto. simile. ſ. de custo. re. l. carceri. & ℣. māda. l. fi ꝓcuratorē. k ℣. si dolo. ex. ſ. ad le. fal. l. dolo. & ex hoc obligat ad interesse: vt hic patet. ¶Uenio ad tertiā particulam. ſ. ad ver. qō ex iurein. No. q̄ † ex propter dolū suum iureꝫ in litē non ꝓpter latā culpam. vt in l. in actionib⁹. ℣. de in lit. iurā. tamē intelligit ꝓ dolo vero non ꝓ dolo ꝓsumpto: vt hic. Item q̄ ex in litē iurari q̄ñ inuentariū non facit. idem puto si facit & aliquas res non posuit vel obscure posuit ita q̄ de bonitate ipſarum apparere non potest. paria enim sunt nō esse & non apparere. vt l. iij. j. de ℣ben. emp. facit. l. cum res. ℣. item si res. j. de lega. j. Non enim videt legitime feciſſe si ex eo cōueniri non potest. vt. o. l. vlti. C. arbi. tu. & C. de ſuſpe. tu. l. neminē. Item hoc verū ex tra ipſum tutorē. contra autē beredē suum quomodo iureſ in litē: vide plene. C. de in li. iuran. per totū. ¶Uenio ad quartā particulā. ſ. ad ver. nihil itaq̄. Tin quo
k habes q̄ tutor non debetk aliquid gerere ante factum inuentarij. Et aduerte diligēter quia dicet factum q̄ rem perfectā ſignificat. vt. l. i. in fi. ℣. qō quiſq̄ iu. Est enim participiū preteriti temporis non ergo ſufficeret esse ceptū. & hoc tenet Spec. in ti. de tuto. ℣. generaliter. ver. fiet autez. & ver. seq. & intelligo perfectū qñ ab ipso tutore est habitus
p perfecto. vt. l. Scius. C. de fid. instru. ¶† Quero quid si tutor apposuit in inuētario protestationē l q̄ si qua posuit non ponenda habeanꝫ ꝓ nō appositis: & si qua non apposuit ponenda paratus est apponere. vtrū ex hoc inuētarium dicatur nō perfectum. Rñ. nō: quia q̄tū est in se tutor habet ꝓ nō pfecto. Preterea hec protestatio nihil operak fit enim circa ea q̄ꝫ hz necesse facere & sic nihil importat. vt. l. alimēta. ℣. de neg. gest. dixi plene in materia ꝓtestationis in. l. nō solū. ℣. fi. de ope. no. nun. ¶Itē aduerte quia teg. hic dicit nihil gerere cum oportet. i. expedit. Et sic videtur cōsilium: sed in. l. fi. C. arbi. tu. declarat imperator q̄ nō audeat ad administrationē accedere ante confectum inuentarium: & sic imponit necessitatem: ergo nō poterat legitime nisi ꝓius faciat inuentarium.
24 ¶† Querit quid si tutor agit contra aliquem an
l illi petenti debeat fieri[l] copia inuētarij. Videtur q̄ sic: alias illi aduersario non esset cautū q̄ agat cum legitima persona q̄ debet esse sicut & ageret cum principali. vt. l. ij. ℣. recte defendi. qui. ex cau. in poſ. ea. ¶In ℣ium q̄ nō debeat edi videtur: quia facultates pupilli non debent manifestari alijs. vt. o. l. fi. de ali. pu. ꝓstan. & l. ij. quando & qui. quar. pars debe. lib. & ibi tetigi. Rñ. q̄ inuentarij copia debet fieri ꝑ primam rationem nō tamen ponentur in copia omnes res posite in inuētario: sed solum dabitur parti aduerse tm̄ q̄ sibi sufficiat & ꝑare possit tutorē habere legitimam personā standi in iudicio per iura secūdo allegata. Dic ergo sic hic est copia cuiusdam inuentarij confecti per talem tutorem cuius tenor talis est. & ponit totū vsq̄ ad res. & postea dicit in primis &c. vltimo ponit lectum & publicatū vsq̄ ad finē. non enim debet edi nisi illa particula que spectat ad aliū. vt. l. argentarius. ℣. edi. ℣. de eden. & hoc est verū tenēdo opi. quam digi q̄ inuentarium non vitiak ex eo q̄ aliquid sit omissuꝫ. Si cū vitiaret deberet

Andre. Poma.
a ¶Uenio. Vide Ro. cōsi. cvi. ad fi.
b ¶Pōt geri. vide tex. in. d. l. fin. & ibi Bar. & doc. de tu. et cura. g satis nō de. pōt et oēs fructus vendere et si bienio nō corrum pant &c. Ange. i. l. pcu. C. de pcura.
c ¶Si tutor. & per istū. ℣. not. q̄ si ecclesia insendat et cōis opiñ. erat q̄ō eēt cōmodū ecclie hz ex postfacto illud euenire. et sic accusatiue regrik q̄ sit pficuū eccle a sie. & vide gl. sing. fm do. Ant. in. c. b cuꝫ apostolica. de bis. q̄ fiūt a pla. et p hoc dicet saluari glos. que cōiter reprobak. ccj. q. ij. in summa. ibi per doc. in. c. j. de i integ. restit. q̄ alie natio in casu non ꝓcesso seruata fōrma fit valida: q̄ debet intelligi q̄ñ saltem appareret hz existentia de casu cōcesso ℣stabat q̄ boc habebat cōis opi. & vide. d. 1 Ant. i. d. c. cū apli 2 ca. And. barba.
d ¶Si post depositionē. Habes hic 3 q̄ō qs dicak esse i negligētia. adde etiā q̄ añ qs habeat testes non ꝺ esse in negligētia 1 agēdi vel acculan di ita nota. digit 2 Bal. i. l. i. C. ō bis e q. vt indi. & ad pbandā negligētiā in gne. vide. l. idē 3 q̄. & q̄ō ibi digi. ℣. p socio. & adde q̄ testis deponēs su per negligētia et nō interrogat⁹ ꝺ 1 deponere cām di 2 cti sui fm Bal. in l. solam. C. de testi bus. adde ad pro f bandā negligētia q̄ñ in actu regrik diligētia & qualiter deberant depo nere testes. vide 1 Bar. cōsi. cij. inci. charissime frater vid ro. ℣. cc xvij. g an tutor teneak si 2 pecuniaꝫ pupilli non collocauit in emptionē pdiorū vel sub lucro.
Andre. Poma. b
e ¶Ō ꝓpter. vide Roma. consil.

debuerit dari copia totius inuentarij: aks nō esset cautum parti aduerse. ¶Sed quero † quid si totius inuētarij petit copiā aduersarius: q̄ intēdit tutorē accusare de suspecto eo q̄ oēs res non posuit in inuentario vtrū debeat habere copiā. Videtur q̄ sic. sicut q̄ñ petit copiā fieri cū die. & cōsule: q̄ vult redarguere i die. & cōsule de falso: vt. l. ſ. edicto. ℣. de edē. cōtrariū est verius. nā forte ibi quis copiā petit vt possit redarguere de falso ꝓsequendo suam iniuriā vt q̄ cōtra eū sunt instrumenta. ꝑducta: hic vero petit copiā totius vt accuſet eum de suspecto ad vtilitatē pupilli non ad suam. & ista reconuentio de crimine quando quis suā iniuriā nō ꝓsequitur non permittitur: vt. l. neganda. C. qui accu. nō poſ. & j. de publi. iud. l. is qui reus. magime cū iste cōueētus sit suspectus qō nō facit animo differēdi litem. vt. l. ij. C. de falsis.
26 ¶† Quero an tutor hz alia facere vt possit administrare. glo. q̄ sic. & posuit illa q̄ posui in. l. legitimos. in princ. ℣. de leg. tu. qō examina vt ibi digi.
a ¶Uenio[a] ad vltimam particulam † ex qua no. q̄
27 illa q̄ dilationē nō recipiūt pñt geri[b] añ cōfectionem inuētarij. Ideo puto de bis q̄ de necessitate
b cōfectionē inuētarij precedūt vel expectāt vt perscrutatio rerū bereditariaꝝ: vt. j. de acqui. here. l. aristo. Idē puto de bis q̄ pupillo nullo mō pñt obesse sed ꝑdesse tñ. vt. l. fi. C. de tu. & cura. g satis
28 non dedi. Pro hoc dico † q̄ sententia tutoris qui facit ea q̄ requirūtur: vt possit administrare suffi cit ad trāslationē iuris deliberandi: vt plene digi in. l. qui duos. j. de rebus dub.

Si tutor. ℣imia festinantia vel negligentia tutoris in rebus pupilli vendendis punitur. b. d.

Comperit. In emēdis reb⁹ tutor nō tenetur nisi de dolo & lata culpa. b. d. ¶Opp. C. arbi. tu. l. quicquid. vbi etiā tenēt de leui. Solu. specialis casus est hic scilz qñ emit ꝓdia: vt nō teneatur nisi de lata culpa.
¶† Tutor ꝓpter negligentiam in emendo tenetur ad vsuras.
Negligentia tutoris quomodo ꝓbetur.

Si post depositionez.

Hic vsq̄ ad fi. l. iurisconsultus tractat materiam de vsuris pupillaribus quā gl. summat. j. ea. l. ſ. que aute. & ideo vsq̄ ad finē non dabo summariū. No. q̄ † tutor pōt cogi ad emēdū. Et est casus ſpecialis cū regulariter nō cogit actori certo articulo vt. j. ō auto. tuto. l. fi tutor. ¶Itē q̄ † ꝓpter negligentiā in emēdo tenek ad vsuras gō forte bo die nō est correctū: nō em directo petit vsuras pecunie ſz magis quātū ex fructib⁹ ꝓcepisset ex ꝓdio empto. ¶† Ultimo ad hoc vt tutor cōueniat ex hac negligētia est necesse q̄ ꝓbet q̄ ꝓdia erāt venalia q̄ emere potuit. alꝰ negligētia nō ꝓharet ꝓbak in aut. vt bi q̄ ob. pbi. res mi. ℣. pe. facit. j. eo. l. cū plures. ℣. fi. & ℣. ꝓto socio. l. idem q̄. ℣. j.
¶Nic. ℣. an hodie sit correctus.
Judex non potest hodie percipere vt post tēpus vsure currant licet in obedientem mulctet.
Nec testator.

Si deponi.

Oppo. q̄ etiā facta deꝓsitione currant vsure vt. ℣. ea. l. ℣. fi post. Sol. post depositionez possunt vsure currere ob morā factā in cōparendo vt ibi nō ob morā factā in deponendo vt hic. ¶Quero an † hodie iste. ℣. sit correctus cum vsure hodie nō possint exigi. Ita in summa de vsuris videtur tenere q̄ sic. qō intellige nisi tanq̄ interesse petank: vt digi in. ℣. fi post. puto etiam⁸ q̄ † iudex nō possit hodie percipere vt post tempus currant vsure: nec etiā testator vt. j. de adimen. leg. l. iij. in fi. licet aliter iudex possit mulctare inobedientem. vt. C. de modo mulcta. l. mulctarum. & ℣. si quis ius dicen. non obtem. l. j. & ij.

Si tutele.

Tutor tenetur restituere pecuniam quaz credit de aduenīte die nisi i credēdo nō

potuit sibi culpa imputari. hoc dicit.
1 ¶† Per seruum tutoris queritur vtilis pupilli sicut per ipsum tutorem.
2 Delius est meum q̄ vestrum.
3 Quedam exceptio potest opponi actioni directe que non opponitur vtili.
4 Si tutor stipulatur quomodo debeant concipi verba.

Quoties. Tutor debet facere pupillo directa aks actionem vtilem queri sufficit. b. d. ¶Nota teg. ibi qui vere in potestate eius
1 erit. quod † per seruum tutoris ita queritur vtilis pupillo sicuti per ipsum tutorem. ¶Quero que
2 est ratio huius ordinis. Dicit glo. q̄ † melius est meum q̄ vestrū. & ideo si stipuletur pupillus habet actionem directā. si stipuletur tutor queritur directa tutori & vtilis pupillo. deinde si pupillus lederetur super illa directa non posset impetrare restitutionē. ita dicit glo. quā vide & signa. ¶No.
3 ex ista glo. † q̄ aliqua exceptio potest obstare direc
i te q̄ ne nō obstat vtili de quo per ℣y. in. c. pro possessore. extra de reg. iur. libro. vj. in vltima. q. Dixi in. l. si culpa. ℣. de rei vendi. Istam glos. reprehendit Pe. & Jac. de ra. dicentes q̄ siue agak directa siue vtili potest peti restitutio: quia ex ista origine fauorem pupilli respicit ꝓ quo facit quod no. in. l. nō solum. in ꝓin. & ℣. i. ℣. de ꝓcura. vbi ita canet de rato ille qui agit directa sicut ille qui agit vtili. ꝓ quo videt casus in. l. ij. in fi. ℣. eo.
¶Quero an iste ordo sit necessarius. Glo. respō
4 det q̄ est ℣ſilij non necessitatis. ¶Quero q̄ñ tutor stipulatur qūo debeant concipi verba stipula
k tionis. Respon. vnus modus[k] est quod tutor stipuletur nomine pupilli. & iste est bonus modus &
g indubitabilis: valeret enim etiam in procuratore vt. l. huiusmodi. in principio. & quod ibi notat. j. de legatis. j. Secundo quod stipulet per bec verba ꝓmittit pupillo. vt. l. enim qui. ℣. si actor. & de consti. pecu. Ita dicit glo. idem. j. de stipul. ser. l. j. in ꝓin. Jaco. de are. istum fm modum nō approbat. dic vt dixi in. l. stipulatio ista. ℣. si quis insulā. j. de verbo. obliga. vbi tangit glo.

Nequaq̄. Debitum ex alia causa in actione tutele deuoluitur & si tutor debuit et potuit soluere: & pupilli interest quod in actionem illaz deuolnatur. b. d. ¶Quero ꝓ o declaratione litere quid vult dicere hic et superius. Glo. variant & fm glo. exponitur hic. & b progime dictum & superius. ſ. dictum in ꝓincipio. ſ. ferui. sed ꝓm vero respōsum non mutatur: & hoc tenet ℣y. ¶Oppo. ℣. de nego. gest. l. oiuortio. Bl. soluit ibi debebat pecunia pupillo. hic vero debebat pupillum liberare.
i ¶Quoties. Obstare directe. vide Bal. in. l. emptor. in fine. C. de bere. vel act. vē. qui se quitur istam glo.
¶Rideo. vnus modus. Et vide Bar. & ibi Ange. & l. stipulatio ista. ℣. si quis insulam. de verbo. oblig. & Bal. in. l. ij. C. per quas perso. And. barba.
¶Item si tpali. quero an tutor de beat exigere debitum naturale. Et videt q̄ ghibet teneatur sibi soluere. ar. bone litere. & l. frater a fratre. de condi. indebi. & instit. de actio. ℣. actio.

Andre. Poma.
¶Puto etiā. vide alex. ℣ſi. cc xvij. col. ij. iiij. vol. ro. consi. cccxix.
¶Si tutele. Hāc l. allegat Bar. i. l. fi filio. de ver. obl. & Lyñ. & alij. in. l. emp. C. loca.
¶Quoties. Obstare directe. vide Bal. in. l. emptor. in fine. C. de bere. vel act. vē. qui se quitur istam glo.
¶Rideo. vnus modus. Et vide Bar. & ibi Ange. i l. stipulatio ista. ℣. si quis insulam. de verbo. oblig. & Bal. in. l. ij. C. per quas perso. And. barba.
¶Item si tpali. quero an tutor de beat exigere debitum naturale. Et videt q̄ ghibet teneatur sibi soluere. ar. bone litere. & l. frater a fratre. de condi. indebi. & instit. de actio. ℣. actio.

Sed si sub vsuris. Iste.§. vr correct⁹ p aut.minozis.C.q da.tu.pos.q debitor vel creditor nō pōt esse tutor.r an hoc sit verū in testamentario.dixi in.l.si qs sub cōditione.de test.tute.

1 ☞Quando tutor condemnatur in expensis fit executio contra eum.
2 Tutor debet agnoscere bonam fidem.
3 Item in iudicio licet faciat contra pupillum debet veritatem respondere.
4 Vide.§.corrigitur in tutore legitimo r datiuo.

a ¶Sicut aūt. Vide de not.ꝫ.prozi.§. r vide Bal.in.l.cū ipse de cōtraben. emp. r bar.r doc. in.l.j.de stipu.ser. qd in executore te stamētivide Joā. and. post Spe.in ti.de instru.edi.§. nūc aliqua in addit.incipi. supple qd autē in procuratore r officiali. vide bart.in.l.j.§. hec verba.in fi.ne vis fi.ei.
✣Andre. Poma.
a ¶Sicut autē.Limita. vt per Ro. fing.cxiij.
✣Andre. Poma.
b ¶Agnoscere.vide Feli.in.c.quintauallis.vij.colū. de prescrip.
✣Andre. Poma.
c ¶Et ipsos.Aide Lardi.cōsi.lj. col. fi.vij.dubio.
d ¶Nō tm̄. Et per istuz tex.dicit do. Ant. post Inno. in.c.de cetero. de trāsac.q licet ille cui data est potestas trāsigendi nō posset a lite discedere puta renuntiando tm̄ potest fi lis erat iniusta. Andre.barba.
d ¶Nō tm̄. vide q per istuz tex.dicit gl.i.l. singularia. si cer.pe.r eam reprehēdit Bar.ibi in.iiij.colū.Adde q ibi prestat arg. ad.q. Bald.consi. cclxviij. iij. volu. consi.cccl xxxv.
✣Andre. Poma.
e ¶Huius.l.Aide Feli.in.c.cum venerabilis.ꝫ.colū. in fin.r seq.r.xiij. col.de excep.

Sicut autem. [a] Tutor pōt sibi et alijs soluere debet enim bonam fidem agnoscere.b.d.Not.hic argu. q† si tutor condemnetur in expensis fiat executio contra eum.ibi in ver.denicz imperator ꝛc.tetigi in.l.ij.ꝫ.eo.l.qui solidū.§.etiā.j.de leg.ij. ¶Nō. q tutor debet bonam fidem agnoscere.[b] ¶Nō. tutor interrogatus in iudicio debet respōdere veritatē licet faciat contra pupillum: vt ibi denunciare verum debeat. Exponit glo.§.iudici de quo plene per Ly.C.de confes.l.j.in.xiiij.q.dixi plene in.l.certū.§.sed an r ipsos.[c] ¶Quero an iste.§. r precedens sint correcti per aut.minozis que.p̄hibet debitores r creditores esse tutores. Respō. sic in tutore legitimo r datiuo. In testamentario est magna cōtrouersia.dicam in.l.propter litem. j.de excusatio.tuto.

1 2 3 4 a b c d

Non tantum. [b] Tutor pōt a pupillo mutuo accipere r seipsum debitorē asscribere.b.d.Not.q hoc casu sustinet tutor duplicem personam.§.mutuātis r eius cui mutuatur.b.d.
✣Andre. Poma.
b ¶Licet fundans ecclesiam dicat q vult illam subesse abbati tamen subest episcopo.Jaco.de are.Item tenetur rector ad regendum castrū ciuitati de nouo adiunctum per hoc nō tollitur iurisditio potestatis ciuitatis.nu.2.

Constat. Tutor datus patrimonio superuenienti non tenet de anteriori sed prior tenetur de augmento obuenīēti b.d.Et fine buj⁹.l.[c] sumit arg.† q si aliquis fundat ecclesiam hac.l.ex pacto.qō subsit abbati q nihilominus erit sub episcopo.Jaco.de are.Item † finis huius.l.prestat argu.ad.q.qō si aliquis ad regendam terram vel castruz que vel quod de nouo adiungitur territorio ciuitatis deputatur singularis rector quod nihilominus generalis index.id est potestas bz in illa terra vel castro iurisditionez qō in illis que possunt esse apud plures insolidum vt est iurisditio non videtur ademptū vni quod est concessum alteri vt hic: secus bis que non pnt esse apud plures insoliduz vt est in oñio rerum: q tunc obtinet regula cōtraria vt.l.qō in rerum.§.j.de lega.j.r ibi dixi.

Generaliter. ¶Tutor q non ret quilibet legitimus defendens nō videtur recte defendere.boc dicit. ¶Quero dicitur hic si detrectat solutionez quomodo solutio pertinet ad rectam defensionem. Respon.intelligas copulatiue qr non soluit nec defendit r ita procedit clare: quia si solueret nō esset necessaria defensio. Si vero itelligas alternatiue vt sonat tex. tūc intelligas q detrectat solutionem.scz sportularū vel salarium notariorum r aduocatoruz propter quod impeditur processus.

Circa. ¶In reb⁹ emptis per tutorem qui est inuentus seruus dominus nō habet ius deductionis.ratio qr res empta de pecunia pupilli est pupilli.vt.l.sed si pecunia.j.de rebus eorum.r ideo sicut in rebus alienis dominus nō habet ius detractionis.vt.l.si cum dotem.§.fi.§.sol. mat.r.l.ex facto.§.de peculio.ita nec in his habet ius detractionis.

Cum plures. ¶Curāte tutela nō potest agi actione tutele. Circa quod distingue plene vt.l.ij.C.eo.

Que bona. Que legitime r bonafide alienata sunt non retractanē eo q bona pupilli fuerūt.b.d. ¶Quero de quibus rebus intelligit.bic.§.gl.fi.intelligere videtur in rebus q̄ casibus videnē esse subiecte r cōseruari nō possunt precedentes gl.intelligere videnē simpliciter in omnib⁹ rebus cuiuscūqz cōditionis q̄ si legitime r bonafide alienate sunt nō retractanē de iure cōi vt bic. Sed an retrectantur p restitutionem in itegrū.tunc bene adhibeē distinctio Iouis dānī r enormis: vt in glo.r ita intelligit Dy. ¶Quero an sit verum indistincte qō nō interest an tutor sit pauper vel diues gl.dicit qō nō dicam plene in.l.fi.j.eo.

Minium. Non potest tutor ppter pupillum plus expendere suo nomine.hoc dicit.
☞Tutor dotat sororem pupilli ex eodez patre natam.
2 Filia cui assignatur dos in testamento per patrē quod videtur dotata.

Cum tutor. Circa personaz pupilli debet tutor expēdere qō morib⁹ honestati r cōditioni pupilli ꝫgruit.b.d. ¶Oppo.q ista munera nō debeat dimittere vt j.l.prozi.§.fi.Sol.bic loquitur de muneribus solitis r consuetis que ex honestate dimitti non pñt ibi de muneribus incōsuetis r que sm honestatē dimitti pñt. ¶Quero dicitur[f] bic q non debit sorori dotez ex alio patre[g] nate: quid si est nata ex eodem patre an eam dotabit si non bz vnde se dotet. Gl.dicit q̄ sic.r bene per.l.qui filiū.§.quesitū. j.vbi pupillus educ.de.tangit gl.C.eo.l.nō omni. r ibi per Ly. ¶Ultimo[h] gl.† ista facit ad questionem an si pater assignauit filie dotem in testamēto videatur dotata.glo.bic innuit q sic[i] quod plene examinaui in.l.titio.§.ante nup.j.de condi.et demonstratio.

1 2 3 a b 1 2 i f g

Tutor.
☞Quod quis facit de suo presumitur q potuerit etiam de alieno.
2 Tutor qui non potuit collocare pecuniā pupilli sed suam fic nō est in culpa si suam collocauit.
3 Negligentia alicuius q pecuniam nō mutauit quomodo probetur.

Non est. Quod † quis facit de suo presumit q potuerit de alieno.b.d. ¶Oppo.ꝫ.de in litem iur.l.videamus.Sol.tutor in ppriis r in pupillarib⁹ eandē diligentiam debet adhibere.vt.j.eo.l.a tutoribus.sed in proprio facto non cōpellit diligens paterfa.subire peririū.eodem modo nec pupillaribus.vt.d.l.videamus.bic autem cōstabat diligentiā adhibitam in proprijs ergo debet adhibere in pupillarib⁹ sm Dy. ¶Quero qd si est certum qō pecuniam pupillarem non potuit collocare suā fic. Respō.bec l.loquit in casu dubij: sed in casu certi nō est tutor in culpa si vtilitatem propriam pretulit vtilitati pupilli.nec alias officium suū sit sibi damnosum qō esse non debet.arg.pro hoc quod not.in.l.si vt certo.§.plane.ꝫ.cōmo.ita tenet Pet.C.arbi.tute. k l.quicquid. ¶Ultimo no.† ex hoc.§.q si qs vult arguere aliquem ex negligentia q pecuniam nō mutauit oportet q probet directe vel presumptiue q eam mutuare non potuerit.
☞Tutori non possunt imputari munera nuptialia missa sorori pupilli si fine ꝺdecore illa eui tare non poterat.

Insoluendis. [k] Tutor debet solnere debita r expēsas necessarias facere r tutores suspectos arguere: expēsas vero que in donationē caderēt facere non potest.b.d. ¶Oppo.§.l.prozi.§.vlti.glo.solvit hoc vt ibi dixi. ¶Quero quid si indebitū exigit an teneatur restituere pupillo. r determinat q sic r bene.sed cōtra hoc facit.§.de peti.here.l.si possessor.§.bonefidei.Solu.vt no.§.de neg.gest. l.si quis negotia.hic† videtur casus q si tutor maritauit sororē pupilli.r eidē misit munera nuptialia q non

k ¶Andre. Poma.
¶Dicitur. Adde Bar. in rub.ff. vete.in.iij.colū.vide Pe.de ancha.ꝫ. ccccly. alias.cccc xxxv.inci.ex narratis superius.
¶Ex alio patre. Frater non tenet dotare ex alio patre natā sororem. Adde Bal.in.l.fi. C.de do.promiss.r an filij teneat dotare matrez.vide Bal. in.l.iij.C.de pscri.lon.tēpo.
✣Andre. Poma.
¶Ultimo. Vide Jaso. in rubri.ff. so.matri.l.vj.col. alex.clj. in.j.colū. ij.volu.
¶Quod sic. Filia cui est assignata dos in testō an dicat dotata.r adde qō dicit Bar.in.l. quod pupillo.j.ō adul. Adde Bal. 2ñ.cciij.iij.volu.
¶In soluendis. r bic est tex.qō filius nō teneatur matrem dotare, quez alleg.Bal.r ibi etiam est text. in.l.j.C.de pscrip. lon. temp. et vide l.j.sol.mat.ꝫ.r ibi no.per scrib.

a ¶Cuz querit.ad hanc.l.vide Bal.in l.si absentis.fi cerpeta.
b ¶Fauor iudicij. Hanc gl. allegat Bal. fing. i.l. fi.ꝫ. finautem.de bon. que libe.
✣Andre. Poma.
c ¶Nō rō. Sequit Areti. consi. xxix. col.iij.
✣Andre. Poma.
d ¶Ultimo. Vide Alexā.cōsi.clxxj.i j.col.ij.volu.
e ¶Voluntate patris.cōsiliuz qñ filius volūtate patris.et adde Bal. in.l.j.C.q cū eo.
f ¶Est differentia. ꝫ Ray.tenuit cōtrariū in.l.j.de pcu. per.l.iter eos. §. si alieno. scōm vnā lec.itē qr dñs nō potest ꝺuenire nisi de facto ꝰ ꝺ eū etiam istud nō debet attendi.l.eo tpe.in pcin.de peculi. propterea si vera esset rō reddita p Bart.r sequaces hic r in.d. §.alieno.sequerēt qō qlibet pcurator etiaz de cuius mandato ꝫstaret deberet cauere de rato.qō est falsuz vt.l.vnica.C.ō satisdā.r.l.j.de procura. Ista opi.vr mihi sustētabilis vt referam statim quaz tñ limita ex dictis Sali. in.d. l.j.nā Sali.ibi ꝫ dē ray.nullā mentionem faciat alle gat ꝫ opi. Ly. refere oia q̄ Ray. dicit.r finaliter concludit sali.qō aut cōditio apposita in cautione ꝓpzijs mik p bec vba cauco qō dñs meus ratū habebit sub bac tñ cōditione. scilz si non habeo mādatuz vel si nō probeē mādatū r sic onus pbādi nō resident in pcuratore r tunc nō pcedit opi. Lyn.r sequaciū aut condi tio exprimitur p bec vba.s.si tu pbes me non habe re mādatum r sic onus pbādi i aduersariū transferat. Et sic pcedit opi. Ly. qr si posset apponi dicta

1 b c d e f

lia q non pōt imputari pupillo intellige si potest se abstinere a dictis muneribus fine dedecore ita loquit bic. Si vero nō pōt se abstinere fine dedecore r verecundia tūc id ꝺz mittere illud em̄ est munus solēne de quo loquit.l.pzi.§.peñ.r p boc ꝫ.man.l.quintus.r.j.de ali.r ciba.leg.l.pecunie.

Etiam. Querit glo.de quo tutore loquit r dicit de datiuo r legitimo.non de testamentario qui nō satisdedit. Ja.de are.dicit q ēt pōt intelligi in testamentario r datiuo ex inquisitione si ex postfacto est factus nō soluendo.vt.j.loquitur l.fa qr que de nouo emergunt ꝛc.pro boc.j.eo.l.tres tutores.

Tutor. Negligentia in non cōueniendo debitores et in nō mutando pecuniam imputatur tutori.boc dicit.

a

Cum queritur. [a] dē administratione plura nomina contrahanē ad petitionem administrantis ꝺz dñs vel oia agnoscere vel oia repudiare.b.d. ¶Oppo. gl.j.rem ra.ba.l.cum de debitore.nec soluit. Dic q ibi ratihabitio partis valet ad cōmodum procuratoris boc acceptantis.secus si in eius cōmodū boc acceptare nollet.ita loquitur bic. ¶Oppo.§. man.l.si vero non remunerandi.§.idem ait.Sol. ibi gerens non deferebat conditionem hoc est nō petebat vt totum approbaret vel totum reprobaret hic secus. ¶Oppo.§.de nego.gest.l.si qs aliena.Sol.intelligas ibi q diuerse r separate erant administrationes: bic vna vel si itelligeres q ibi vna esset administratio dicas q ibi deficit p bāc suppletionem.quia si deferatur cōditio debet vel in totum approbare vel in totum reprobare sm Dy. ¶Querit glo.quid erit eo casu quando pupillus in totum reprobauit. Respondeo tutor tenetur ad vsuras centesimas ac si in vsus suos cōuertisset vt in glo.

Vtiinssus. Tutor teneē a tpe quo iussus est administrare.si ante ignozauerit.boc dicit. ¶Oppo.§.e.l.quidam decedens.§.fi.cū.l.sequen. Blo. soluit ibi.vno modo. Dy. aliter vt ibi dixi. r dicam.j.eo.ti.l.tutor.r ibi vide.

Vi tutor. Tutela pōt geri r tutor obligari.lz i vno interponat autoritas.b.d. Inuestigatio huius.l.est facta ppter id quod habuistis in.l.ita. §.gessisse.§.eodem vbi gerens tenetur directa.nō gerens tenetur vtili.

Ex duobus. Op.gl.de.l.si ex duobus.detu.r ra.dis.gl. soluit ponendo quandam distinctionem quā plenius ponit r examinat in.l.j.C.de transac.dicam in.l.contraria.r in.l.j.§.nunc tractemus.j.de tut. r ra.distra.
☞An tutor faciens inuentarium alteri nolenti facere an teneatur illud ostendere.

Actus. Durante administratione nō tenetur quis reddere rationem collegē. sed eum ad administrationē admittere.boc dicit. Et est bona lex. ¶Nota. argu.imo† casum q si vnus tutor facit inuentarium alteri nolenti facere inuentarium nō teneē illud communicare vel ei ostendere. ¶Sed circa boc posset dubitari quō plures tutores asserent se eosdem res inuenisse separatim. Respōdeo nō est incōgruum quia res ad eum non veniunt: nisi quātum ad curam r custodiam. lz custodia potest pluribus insolidum pertinere.vt.l.si vt certo.§.si duobus.ff.cōmo. ¶Not.ex.§.rū.qualiter contutor cogitur admittere cōtutorem qui aliter cōtumacius accusatur. Digi in.l.j.in prin.ff.eo.ti.

Tutor. Tutor q succūbit i exceptione teneē ex q̄ debuit gerere.b.d. ¶Oppo.§.e.l. qui iussus. quidā dicunt q dies iussus est illa que debuit accedere r sic ꝫcordat. Alij dicūt r istud tenet Dy. quod dies iussus inspicitur si scientia nō

1 2 3 4 a b

procedit: alias dies scientie: vt bic.r.l. quidam decedens.§.eodem.

1 ☞Quando in tutela consensus patris habeat pro obligatione: r an requiratur expressa obligatio cum quis contrahit presente patre.r nu.2.

Cius. Si pater cōsentit filio q administrat vt testamentarius non obligatur nisi de peculio r de in rem verso.b.d. ¶Oppo.ff.de tutel.l.si filius.vbi pater cōsentiendo obligatur insoliduz. Sol.dicit
1 † glo.bic in testamentario ibi in datiuo.ratio qr nō eget ita cōfirmatione testamentarius sicut datiuus sm glo. Alij dicunt q ratio est fauor iudicij.[b] Alij vt Jaco.de are.q ratio est qr testamentarius non tenetur satisdare.sed datiuus tenetur satisdare vnde patris consensus eum nō obligat ad satisdādum: sed datiuus tenetur satisdare. vñ patris cōsensus eum obligat ac si satisdedisset.vt
c l.contraria. Ego dico q ratio[c] est quia tutela in qua regritur satisdatio pater potest cogi filio cōsentire r pro eo se obligare.et.l.si quis inter tres. §.imperator.j.de excusa.tut.cum ergo possit cogi merito consensus babetur pro promissione.q ratio cessat in tutore testamentario.boc plene expediui.§.sol.matrimonio.l.si cum dotem.§.trālgre
d diamur. ¶Ultimo[d] no.† diligenter qñ celebras
2 contractum cuz filio de voluntate patris[e] quia si
e quid in instrumento scribaē patre presente vel cōsentiente propter hoc ipse non obligatur.vt bic. r no.§.q iussu.l.j.§.j.qō intellige sm distinctionē quā dixi in.d.§.transgrediamur. Est ergo necesse qō pater expresse se obligat.

Utor ad vtilitatez. Quero quid si est dubiuz.an ad vtilitatē pupilli pertinent. Respon.idem quia potest.vt.l. nouare.§.j.§.de noua.r ibi no.per Dy.
1 ☞Tutor quando dubitatur de mandato quo modo caueat.
Differentia inter cautionē rati. Et hanc quā prestat tutor quando de mandato dubitatur.
2 Si de mādato pcuratoris ꝫstat plene: r de reuocatione semiplene: q fit locus cautioni de rato.
3 Actor pbābāte plene de creditor: r reo semiplene de solutione res efficitur dubia.
4 Habens instrumenta cause admittitur cum cautione rati.

Vulgo. Tutor nō ꝺz cauere de rato nisi de eius potestate dubitetur.b.d.r est notabilis casus. ¶Quero quid vult dicere tex.ibi ꝺz dicit rē in iudicio deducit. Respon.boc est ius pupilli in iudicio fecit periclitari sicuti si ipse litigaret.ꝺ.de excep.rei iudi.l.si mater.§.boc iure.facit
1 l.de pcura.j.rem ra.ba. ¶Quero qñ dubitatur de mandato quā cautionem prestat tutor.quidaz intelligunt de rato alij vt Joā.q non est de rato. sed q aduersarius non dānificabitur.qō est idem sm Dy.ac si cauerēt de conseruando aduersariū indēnem si apparet ipsum non esse tutorē.vt.ꝺ.de dā.infec.l.ꝓtoz.§.fi controuersia.r.l.qui vias.§.j. Et est differētia[f] inter banc r cautionem de rato. q illa de rato cōmittit etiam si non habeat mandatum.saltem ad sumptus litis vt.l.si fine.§.cum autē.r.§.marcellus.j.rez ra.ba.sed ista nullo mō cōmittitur.si apparet eum habere mandatū r propter boc doc.in.l.j.C.de pcu. formant.q.qualiter ꝺz cauere procurator de cuius mādato dubitat. Ego de boc digi in.l.inter eos.§.q in alieno.j.de dā.infec.vbi glo.tangit sm diuersas lect.nam ille qui habet officiū voluntarium in procuratore cauet de rato ille qui bz necessarium cauet sub bac conditione si non apparebit eum esse tutorem.vt
2 bic sm Jo.r bene. ¶Quero de mādato constat plene de reuocatione semplene.an sit locus cautioni de rato.doct.dicunt q bic est casus quod sic ibi vel an duret tutor de boc per doct.in.l.j.C.de
3 procuratoribus. ¶Item facit si actor de credito probat plene reus de solutione semiplene.qō dicatur res dubia adeo q deueniatur ad iuramen-

Universidad del Rosario Archivo Histórico

↪ Andre. Poma. a ¶ De iureiuran. Vide Roma. singu. lgvj. & singu. ccccelvij. Cepo. consi. gij. in. iij. col.

b ¶ Habet instrumenta. no. q idem tenet Bar. in l. iij. §. cause. ff. ad Larbo. & Bal. & Ang. in l. marito. so. ma. & ibi etiam Pau. de cast. & Jmo. q intelligo verum fm Jmo. in. c. cozā. de offi. delega. si erat penes eū q cōsuetus erat egerere officiū pcur. qz tūc admittetur a cuz cautione rati 4 niſi manifeste con b staret de traditione facta per dſim 1 qz tūc videt q nō sit necessaria cautio rati. et ad predicta vide domi. Ant. in. d. c. cozaz. & Jnno. in. c. j. extra eo. per Bal. & Pau. de cast. in. l. si qua per calū. de epiſ. & cle. idem tz bal. i. l. j. c. & pcu. quaz sequitur ibi Sali. & adde glo. & doct. in. l. si. c. de pac. cōnen. Adde an qō ex eo q qs habet instrumenta cause videatur pcurator. Ro. 9ſ. 1 ccccelxvj.

✳ Pro concordia. Eox q̄ vult Bar. in hac. l. decreto. sc3 q̄ ēt sine cā cuz decreto tamē indicis actor p tutorem vel curatorez pōt cōstitui. vide cōcordantiā quā posui in l. neq;. C. de pcu. vbi alleg. Zitius p Frā. aret. c in suo cōſi. ggig. in v. col. ac.

↪ Andre. Poma.

c ¶ S. man. Vide Aret. consi. clxvj. col. iiij. 1

d ¶ Quero si sunt. d Rico. de neapo. ℞ dicit q̄ gl. pcedit qñ agunt vt oēs admittant nō qñ oēs cōueniuntur quia ī ptāte actoris est vnū illoꝝ eligere ne iuitus in plures distin 1 guantur. & de hoc dicit esse casuz in 2 l. iam tñ. §. si plures. iudi. sol. Addō 4 qō etiam in eodez libello omnes admittuntur & nō di 5 uersis hoc ideo ē 6 quia omnium interest rōne officij 7 et cōmunis periculi. vt. d. §. si plures. in fi. dec. l. iure cōſi. in prin. & de sepul. viola. l. ij. §. si ad plures. & pro hoc induco. l. ij. et l. senatus. C. q accu. nō pos. que in tutorib⁹ loquitur in plurali. & est ibi casus niſi teg. cauilletur si cōueniunt: tunc si conuenit pupillus omnes possunt interuenire. casus est non cauillando in. l. j. §. sufficit. de admi. tu. Et pbatur in text. l. j. C. si ex plu. tuto. aut cōuenitur tutor tutorio nomine pro infante. & tunc actore inuito alij cōtutores nō possunt defensionem suscipere ita dicit Sali. i. d. l. j. & ita sunt verba sua & dicit Bic. de nea po. fuisse docto rē suū. And. barba.

¶ An pñt. vió q no. Bal. in. l. senatus. C. qui accusa. non possunt.

¶ Si minozis. h est casus. no. pulchrā limitationez l. l3. C. de iudi. vide de Cy. in. l. si cum tibi. eo. tit. vbi declarat qñ intelligaꝫ vnuz capitale vel vna species.

¶ Ista est vna lectu. & vide Ang. i l. argentarius. §. cū aut. §. de eden. & in. l. mancipia. & ibi Bal. C. de fur. & Jmo. in. l. j. de app. And. barba.

¶ Possit cōueni ri. vtrum si iudex male iudicauit et fuerit appellatuz tpe syndicat⁹ possit cōueniri. adde not. docto. in. l. in principi. j. de app. & Bart. i. l. q̄ si res. §. de ali. iu. mu. cā fa. & in. l. iij. §. exigit. eo. tit. & sequit Ange. simpliciter in. l. sancimus. C. de indi. & Bal. i. l. observare. §. prohiſci. in. gg. qō. de offi. procon.

↪ Andre. Poma.

¶ Ex quo. Vide Bar. consi. xcij.

¶ Pōt cedi. vide qō no. Bart. in. l. modestinus. i fi. j. de sol. & qō digi in materia post bar. in. l. per diuersas. C. manda.

Et huius timore hoc principiū legit duobus modis. primo q̄ actio tutele fuit ꝓpositā simplr & indefinite. sed in ꝓcessu cause cuppā frumenti male e 2 vēditi posuit in. j. cū deberet poni in. gg. & sic ſpecto libello fuit actū in totū sed fuit actuz minozis inſpecta ꝓsecutione. in 3ziſs ab ipso initio fuit actū in minozi qnātitate. & ista est bona lec. ¶ Sz f op. & adhuc pōt agi. p bis q̄ non est secutus. & si excipiet replicabit de iure cōi sine restōne. vt. l. l3. C. de iudic. Rñ. qñ actio generalis est. ꝓpōita sed ꝓsecutio in vna specie est facta & in alia nō: tūc loquit. l. licet. sed si in vna ſpē est facta ꝓsecutio lz nō in totuz q̄ 3 p residuo nō pōt agi de iure cōi nisi petaf restitutio hic est casus. & idē si fuerit omissuz g aliqō accessoziū illius speciei in qua facta est ꝓsecutio vt. l. si cū tibi. C. de iudi. q̄ tene menti. & sic ba g bes in glo. ibi 3ō dicit. in specie vero frumenti in bean t sine nō. sed tunc deberet dici in specie vero frumenti replicatio contra sniam cessat. ¶ Scōo modo legit q̄ ab ipso initio fuit actuz pro specie frumēti tm & tutores fuerunt cōdēnati in parte & in parte absoluti. & sic pro parte illa pōt peti restitutio. nec ob. §. si minus. q̄ p parte fuit actuz pro b alia parte nihil dictū fuit. nec ī libello nec in snia.

3 ¶ Op. vbi bz locum remedium ordinariū non bz locuz extraordinariū. vt. §. de mino. & in cause. Sol. glo. bic 3 diuersos. ibi contra eundē & bene.

¶ Cōtra hoc op. de iudi. l. properādū. in fi. gl. ibi dicit speciale in instantia iudicij. Pe. dicit contra dicit esse eque bene pupillo pōt esse cōsultum per ordinarium sicut per extraordinariuz vt qñ petit pecunia. tunc licet cōpetat cōtra diuersos vnū tollit aliud: vt. d. l. properāduz. in fi. sed qñ nō pōt esse eque cōsultū vtputa qñ tutor vendit vnā ſpeciem si ageret cōtra tutorē baberet pecuniaz ideo potest agere 3 emptorē vt rehabeat rē vt. l. etiam. C. si tutor vel cu. interue. ¶ Sed hec sol. est contra hāc. l. vbi agitur de interesse sicut ad pecuniaz tñ qz ptra diuersos vnū nō tollit aliud. tene ergo so. gl. qz vnuz ſpāle est ibi in instantia iudicij. ¶ Venio ad scōam partē & op. actio cōperēs 3 tutorem ↪ Andre. Poma. est extincta p sniam vt dictū est ergo nō pōt cedi. i Huius timore ista pars legit tribus modis. primo qz ab illa snia qua tutores fuerunt cōdēnati in k minus curatores appellarūt & hoc vī dicere teg. hic 3ō dicit. p quos antes. 3z 3m hoc querit in qua cā exceptio doli objicit. de qua 9z hic in text. Rñ. deo in actione in factū de re indicata q̄ ꝓponit g 4 contra tutores condēnatos. Ista est vna lect. 5 fm quam videtur casus q̄ si iudex male iudicauit & ab eius snia est appellatū q̄ tempore syndicatus b appellatione pendēte iudex possit conueniri⁹ ad interesse sicut si appellatū nō esset. nā lz hic curatores appellauerint nihilominus fuerūt cōuenti & condemnati ab adulto ꝓpter culpam eoꝝ.

¶ Sed ego disputauj hanc qōnem & determinaui contrarium qz iudex non posset conueniri nisi ad interesse sumptus litis tantum. argu. l. iij. §. ejusdem. de alie. iu. mu. causa fa. & l. si fine. §. cum autē. & §. marcellus. j. rem ra. ba. Ad banc. l. respōdeo q̄ hic curatores appellauerūt. vnde appellando nō poterunt perimere actionē competentem minozibus contra ipſos. Sed in questione ꝓpōsita appellauit qui non vult agere. vnde bene poterit perimere actionē cōpetentez sibijpſi. qō plene dic vt in illa disputatione. ¶ Scōo modo legitur q̄ hic fuit appellatū a snia q̄ ipſi curatores fuerūt condēnati. & in illa causa appellationis opponit exceptio doli. Sed tūc remanet & trariū quomodo potest cedi actio cum sit extincta. Rñ. intelligo q̄ ceditur in integrū restitutio & sic species actionis quā cōsecutus est per restitutionem. Ex quo i k no. † q̄ in integrum restitutio pōt cedi. k simile i. l. qō si minor

quod si minor. §. fi. ff. de mino. ¶ Sed tunc instatur quomodo pōt cedi cum sit beneficium personale. Respon. cum sit transitorium ad heredes vt. l. non solū. in fi. ff. de in integ. resti. potest per cessionem trāsferri. vt. j. a e. l. ex pluribus. ¶ Tertio modo[a] legitur q̄ bic intelligatur prouocantes. i. reclamantes. & sic nulla fuit interpositā appellatio. Sed ista oppo 6 sitio exceptionis doli prouocatio vocetur. & sic no. † q̄ omnis modus p quem quis iuocat auxiliū iudicis potest dici prouocatio simile in. l. ab 7 arbitrio. §. qui satisfda. cogan. fm diuersas lectu. ¶ † Oppo. excep. doli est peremptoria. ergo nō potest opponi post sententiam vt. l. peremptorias. C. sen. rescin. nō pos. Respon. vel dicas bic fuisse appellatū & sic cā non est finita vel si dicas non fuisset appellatū & respondeo exceptio cedēdarum actionum nō repugnat sententie & sic potest opponi post sententiam vt. l. si fideiussores. §. i. j. de fideiusso. & l. ej diuerso. §. fin. §. solumatri. ¶ Venio ad vltimam partem & videt q̄ post solutionē cessio nō potest fieri vt. j. de solu. l. modestinus. Dicunt quidam q̄ hoc fuit actuz. tu dic q̄ bic tutores & curatores fuerūt obligati diuerso genere obligationis. & sic solutio vnius nō tollit obligationem alterius. prout no. in simili in. l. stichum. §. si mandato. j. de sol. l. papi. C. man. ¶ Oppo. actio que est inutilis penes cedentem debet esse inutilis penes eum cui cedit. quia non debet esse melioris conditionis. vt. l. in bis. §. non debeo. j. de re iudi. & in. c. si quis in ius. extra de regu. iur. lib. vj. Respon. causa que reddebat actionem vtilem per cessionem purgatur merito efficitur vtilis simile. in. l. si. in prin. C. de iure dotium.

1 ¶ Procurator quando possit conueniri officio durante.
2 Curator quando durante officio curatoris conueniri possit.

1 ¶ Cum curatore. Oppo. §. eo. l. actus. glo. ponit multas sol. breuiter. b. d. † aut loquimur in procur. & potest cōueniri durante officio vt bic licet aliter non. & no. bene. §. de procu. l. qui proprio. §. fi. cū. l. 2 sequēti. qō dic vt ibi. aut loqmur in procura. in eo q̄ † gerit tanq̄ curator & ille statim potest conueniri vt hic fm vnam so. & l. nō quia. §. illud. j. rē pu. sal. fo. aut loqmur in curatore vero & tūc aut in curatore furiosi: & potest cōueniri durante administratione simpliciter: vt. l. niſi in. §. furiosi. j. de cura. fur. & ita potest intelligi bic aut loqmur in curatore adulti. & tunc si quidem loquimur de actione que oriſ aliunde q̄ ex gestione illa & potest conueniri. vt bic fm diuersas solutio. aut loquimur in ea q̄ oritur ex gestione. & tunc conuenitur pro tota illa administratione & nō potest ea durante. vt. l. actus. §. eo. aut pro particulari administratione & potest conueniri ea durante. vt bic & no. C. eo. l. ij. §. si vero loquimur de tutore. Dic vt no. in. d. l. ij. per Guil. & doc. dicam in. l. si tutor reipublice. §. fi. j. de tute. & ra. distra.

Tutor. Tutor qui bene facit habetur p domino. boc dicit.

Tutor. Finita tutela finiūtur satisfdationes iudiciales. b. d. vt in gl. ¶ Oppo. C. vt ca. post pu. af. tu. l. j. & ij. sol. vt in glo. tetigi. §. eo. l. vbi autem. §. fi.

Tutor. Ille per quē non stat quominus reliqua solnat ad vsuras non tenetur. b. d.

Tutoris. No. q̄ quando tutor promittit bene & legaliter gerere in hac generali ꝓmissione venit pupillum indefensum non relinquere vt bic tamē bodie boc debet exprimi in promissione. vt. C. de admini. tu. l. fin. §. defensorem.

Qui. Donec plures gerāt ex officio publico tenentur insolidum secus cum incipiunt gerere ex priuato. b. d. facit ad questionem an plures mercatores socij teneantur insolidum de quo digi plene in. l. j. §. nūc tractemus. j. de tut. & ra. dist. & in l. iij. §. j. de duobus reis.

1 ¶ Obligatio fideiussoria durat absq̄ principali.
2 Et an contra fideiussorem & heredem tutoris iuretur in litem.

b Si sine herede. b Mortuo principali sine herede tenet fideiussor ad id ad qō
1 principalis tenebatur. b. d. ¶ † No. casum in quo durat obligatio accessoria absq̄ principali obligatione. simile teg. bes in. l. stichum aut pamphilum. in prin. j. ꝓ so. tangitur in. l. posth. in prin. j. vt le. no. ca. & j. depositi. l. j. §. pompo. & ibi gl. & teg. Cy. tangit. C. 2 de lui. pig. l. intelligere. digi in. l. stichum. in prin. ¶ † Quero an contra istum fideiussorem iuretur in litem. Glo. dicit qō non quia conuenitur actione stricti iuris. ¶ Quero vtrum cōtra heredes tutoris iurēt in litem. Glo. videtur dicere qō fie quod intellige si ipse est in dolo. vt. C. de in litem iuran. l. fi. & per totum.

Modestinus. Tutori non imputatur damnum absq̄ sua culpa contingens. b. d.

Modestinus. In reddenda ratione sufficit contra tutorem probare q̄ fructus bonafide percipi potuerunt licet perceptos per eum non probetur. b. d. quod not. vt quando agis in faciendo articulos non dicas q̄ percepit fructus quia forte non posset probari: sed dicas q̄ tantum potuit percipere & sic cōmuniter proceditur.

1 ¶ Onus probādi q̄ pecunia sit perdita vel pupillus sit factus locu-

↪ Andre. Poma. a ¶ Tertio modo. Vide Ro. consi. gc. in prin.

b ¶ Si sine herede. Vide Bar. in. l. si quidem. C. de predi. mino.

c ¶ Interposito. Vide Bar. in. l. si quidem. C. de predi. mino.

d ¶ Lucius. Et vide Bar. in. l. etiam. §. de mino. Bal. l. l. ij. fi. C. in qui. cau. in integ. resti. non est necessaria. And. barba.

d ¶ Lucius. Adde qō no. Bar. & que ibi digi in. l. fin. in fi. C. in qui. cau. in integ. resti. vide q̄ scripſi i. l. cū dela nionis. §. afinā. & fun. instru. et vide in ſili Spe. i. ti. de istr. edi. §. edicto. de ipugnatiōe testamēti. ver. qd sit de consuetudine.

↪ Andre. Poma.

d ¶ Lucius. Vide Alegā. ꝓ. ccxxvij. col. iij. l. iiij. vol. li mita. vt ro. fin. l.

¶ Tutores. tenet boc idem volnit Bar. l. j. si qua pena. & bis qui sunt sui. vide etiaz no. Spe. & Jo. an. i. ti. de actore. §. j. ver. qd si bānitus. & in ti. de instru. edi. §. cōpendiose. & per Bal. in. l. seruum quoq̄. §. publice. de pcu. plene per Cy. Bal. & oēs i. l. j. C. de bere. instit. & Ja. bu. & Bal. in aut. ité nulla cōitas. de epiſ. & cle. & lz cōiter cōcludat q̄ bāniti nōn tpis non perdant patriā potestates tñ Bal. in. l. j. & bere. isti. & ibi & Pau. de ca. & Jmo. in. l. ex facto. §. ex fcō. ad trebel. & Bald. in. l. iij. in pen. vel vlti. col. C. si pen. appella. mozs interne. & Jmo. post Ray. & Bal. l. d. l. j. de here. instit. dicunt q̄ talis bāni tus pdit ea q̄ sunt ciuiū romanoꝝ quo ad ipsam ciuitatē. vide q̄ digi in. l. si cū dotez. §. si pr̄. so. ma. vbi limitaui cōmunē opi. adde q̄ abb. cōſi. ciiij. cōſuluit terminis quod si bānniti ex forma statuti possint occidi perdunt patriā potestatem. j. volu. cōſi. eius.

¶ Tutoribus. §. principalibus salarium. an tutori constituatur salarium. adde Bart. in. l. j. §. j. §. man.

Relegatione non finit tute
la ideo tutor conueniri non
potest. b. d. ¶ Oppo. j. de tu. & ra. d. i. l. si tutor. §. si. Sol. intelligas bic de dato in exilium. i. relegato
1 sec⁹ si fuerit deportatus. vt. l. cōtraria. ¶ † Quero an exbānitus desinat esse tutor. bic videt casus qō nō. Jn cōtrarium videtur dicta. l. si tutor. in fi. de tu. & ra. di. cōiter tenetur[e] aut per exbāniméta bona sunt publicata aut nō vt insti. quibus mo. inpa. po. sol. §. relegati. & ibi nota.

f t Utoribus. [f] Tutor tenet facere illud quod dili
gens paterfa. facturus esset. b. d. Bar.

Officium. Curatoribus cōstitutis in f
eos administratio trāsfert & officium tutoris finitur. b. d.

Heredibus. Jus eligendi vnuz ex
reis trāit ad heredes. b. d. ¶ Oppo. l. eo. l. ex pluribus. Soln. istud non est priuilegium ideo transit ad heredes. ibi secus & isto modo intelligas.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Principalib⁹. a Sed gl.d.l.i eos. ꝛ.l.j.§.pe.ff. man. dicit q̄ officiū tutoris dz esse gra- b tuitū ꝛ Bar.ibi limitat illam glos. nisi intercessisset autoritas iudicis vt hic Bal.ꝛ in.d.l.in eos.idē sequ tur ꝛ dicit qđ hoc tenuit Ja.de are. Oldra.ꝛ Lind.de pis.in.l.j.§.si pupilli.ff.de tu.ꝛ ra. di.Et dicit hic §ti co.de neapo.solu tam questionē de qua vidit sepe du bitari an tutor de bet habere expen sas de bonis pu pilli ꝛ dicit q̄ non nisi iudex ex causa sibi salariū con stituat quod po test ꝛ illud firma uit in.d.l.in eos. 1 ꝛ subdit ibi quod scōm constitutio- 2 nes regni Apulie 3 minores baben tes feuda debent 4 habere bayllū q debet habere sala rium ab illis mi- 5 norib⁹.ꝛ ex predi- 6 ctis decidit aliam questionem.c.se- c de vacante elegit economū ꝛ consti tuit sibi salarium an ille possit pci pere tale salariū licite et dicit qđ aut ipse petit ꝛ li cite habere nō po test.aut capitulū motu proprio cō stituit.et potest in d.§.si pupill⁹.di- 1 cit duo vcz q̄ si tu tor accusatur rāp̄ d suspectus ꝛ ipe de 2 fendit se et finali ter obtinet q̄ oēs expensas quas fe cit ↓ lite potest re cuperare a pupil lo et sibi satisfieri de bonis pupilli q̄ est mirabile et aliud qđ dicit ibi ꝛ quid in syndico an possit cōstitui sibi salariū dic q̄ sic.c.j. de syndi. et vide ibi docto. Andre.barba.

↢ Andre. Poma.

b ¶ Tutori. Vide Imo. consi.lxxv. col.fina.

c ¶ Inter tutores. Divisa administra tio.vtrum iurisdi tio cōcessa alicui possit diuidi in ter filios bene fa-

Principalibus. [a] Expense facte circa psonam tutoris non imputant pupillo nisi per iudicem salarium ei fuerit ordinatum.b.d.Opp.tutori⁹ nō pōt dari pecunia vt sit tutor:vt.§.de tute.l. in eos.Huius timore dicunt quidam q̄ istud q̄ dicit refert ad principium.s.ad sumptus factos in tutela veritas est q̄ refert ad proximus pōt enim iudex ex causa statuere tutori certum salarium.vt dixi plene in.d.l.eos. ¶ Oppo.j.de tut.ꝛ ra.di.l.j. §.si pupillus.Solu.hic intelligit q̄n tutor manet 3 i domo vel ciuitate ppria nā si oporteret eum alio ꝛficisci.tūc de bonis pupilli deberent fieri expen se.ita intelligit Ja.de are.vt in.l.cōtraria.

Adinstruendum. In causa suspecti possunt tor queri serui pupilli b.d.Ibi iudicantis in causa suspecti ꝛ rōnis reddende ſm Jaco.de are.

Tutor. Sequēs administrator non tenet recipere suo periculo.b.d. ¶ Oppo. de.l.cum queritur.§.c.Sol.dicunt quidam aliud in tutore vt ibi.aliud in curatore vt h.Ego nescio quid sit hoc dicere.si tutor vult assignare nomina debitorum periculo eorum ꝛ tunc non potest.sed dat electio an velit oia nomina acceptare vel vetat ab omnibus recedere.

¶ Pro debito vnius tutoris potest obiici compensatio alteri tutori:etiā tutela durante.nu.4.

Pro debito vni⁹ tutoris q̄s possit alter 2ueniri. Si divisio est facta iter tutores an ꝛ q̄s vnus possit se intromittere de admnistratore alterius.

Casus in quo obligatio naturalis ꝛ ciuilis datur non tamen actio:ꝛ tamen potest compensari scili cet tutela durante.

Datio tutele q̄ sit imperij:ꝛ q̄ possit delegari.

Jurisditio puenta in plures fres lz nō possit diuidi:si eius administratio seu exercitiū diuidik.

Inter tutores. ¶ Dec.l.le gik quatuor modis.primo ſm Joan.scō ſm quosdā alios de quor opi.fuit mētio facta i lec.Azo.tertio legitur ſm Azo.quarto ſm Hugo.prosequor lec.Azo.tanē veriorē ſm quā breuiter.b.d.Divisio qualitercūq̄ facta non ipedit quin de re pertinēte ad administrationē vni⁹ cōtra alium possit obiici compensatio ꝛ dari petitio.b.d.primo determinat.q.scō.q̄ pbat per rationem.tertio ponit vnum dictum ex quo pōt sumi.ar.ad pbationem predictor.a maiori scōa ibi nam divisio.tertia ibi nec expediri. ¶ Not.q̄ p debito vnius tutoris obijcitur cōpensatio alteri tutori.[b] ¶ Jtē no.q̄ administratio sit divisa a iudice.ꝛ q̄ in tota hac.l.ponatur vnus casus.s.ō eo qui obijcit cōpensationem.tunc ad Jtia fateor q̄ alius non pōt se impedire de administratione alterius p̄incipal⁹ agendo seu defendēdo:sed obijciendo cōpensationē sic vt hic.Sed contra hoc vr litera in fi.dum dicit nec experiri ꝛc.sed Jo.expo nit experiri.i.cōpensare.ꝛ sic est totus vnus casus Item op.C.de compensa.l.eius vbi ex persona alterius nō obijcitur cōpensatio.Sol.hic ex parte vnius videtur esse q̄ ambo tutores repꝛesentant personam eiusdē pupilli.ibi vero prohibetur opponi ex psona alterius.s.extranei.hec lec.lz in se fit vera.tñ in eo p hāc.l.restringit vt exponat experiri p compensare non placet.quia est contra verborū significationem nec subest rō quare hoc facere debeam⁹ merito ꝛc.vt.l.nō aliter.j.de le.iij. ¶ Prima ratio posita in text. congruit volenti agere sicut volenti cōpensare.vnde alij legunt aliter ꝛ dicūt divisionē esse factā ab ipsis tutoribus nō a testatore vel a iudice.ꝛ ideo vni de debito ex persona alterius pōt obijci cōpensatio. Item pōt vnus cōueniri pro debito ex psona alterius ꝛ fic i fine experiri ppie ponit. Nec obst.l.vel in partes q̄ hec fuit divisio facta a seipsis q̄ nō potest alijs p̄iudicare vt tex.dicit ibi fuit divisio facta a testatore vel a iudice ista lec.in ꝓtum restringit ista.l. in divisione facta a seipsis nō est vera cā indistincte loquat.a30 legit tertio modo.s.siue divisio sit facta a seipsis siue a testatore vel a iudice q̄ ex persona vnius alteri possit obijci cōpensatio ꝛ agi cuz altero.Nō ob.§.e.l.vel i partes. q̄ fateor q̄ vnus non pōt agere de re ptinente ad administrationē alterius vt ibi.sed 3ueniri fic.ita loquit hic.ꝛ ista est vera lec.Hec eñ divisio quocunq̄ modo facta potest p̄eindicare eis vt non possint agere:non autem extraneis vt eos possint conuenire.et hoc innuit tex.dū dicit inter ipsos locū habeat.p hoc facit q̄ ius tutele remanet apud quemlibet insolidum.vt hic dicit litera.ad litem.C.de pac.l.pacta successorū.facit ēt q̄ es alienū respicit totū patrimonium:vt.l.fideicōmissum.§.tractatus.de iudi. ad treb.l.j.§.si heres.ꝛ.j.de here.isti.l.ex facto ꝛc. ¶ Opp.j.e.l.si duo.Sol.hic alter pōt cōueniri ex persona alterius.s.de re ptinente ad administrationem alterius actione psonali nō reali ratio q̄ illa non dat ℈ obligatum.nec respicit totū primo d niū sed dat ℈ eum qui hz facultatē rei restituende vt.l.offīi.§.de rei vendi.ꝛ ita loquit.l.si duo.§.e. ¶ Opp.C.si vnus ex pluribꝰ.l.ij.ibi expresse dr q̄ si est divisa administratio non potest alter agere vel 2ueniri ex psona alterius.Sol.dicit Dy.itel ligo illud ad cōmodū actoris q̄ non hz necesse cita re nisi tutorē illius regionis.Sed si vellet cōuenire aliū posset si vellet vel dicas q̄ ibi loquit de actione reali ſm Dy.ꝛ sic cōcordat cuz.l.si duo.tu dicas q̄ si tutores q̄ diuiserunt sunt einsdem fori tūc vnus pōt cōueniri pro alio actione personali vt dixi vt hic.Si vero sunt diuersi fori tūc si quidē volo tutorē cōuenire in foro administrationis suæ ꝛ possum simpl⁹ vnus p alio ita loquitur hic. Si vo volo eū 2uenire vt ille qui est in vna regione cogat ire ad aliā regionē non sue administrationis ꝛ nō possum ita loquit ibi. ¶ Opp.q̄ etiā agēdo posset vnus se itromittere de bis q̄ ptinēt ad administrationē alterius:vt.l.tutores q̄ post. §.heres.j.eo.Sol.ibi ille q cōueniebat erat de regione q̄ spectabat ad administrationē agētis tutoris vnde rōne psone dicebat ptinere ad ei⁹ ad- 3 ministrationē.Ex ꝺdictis† distingue q̄s est facta divisio an vnus posset se intromittere de bis q̄ ptinent ad administrationem alterius aut admini strando aut agēdo ℈ alij aut defendendo.si administrando:nō potest se intromittere quia divisio inter eos hz effectus.vt hic aut agēdo ℈ aliū ꝛ tūc aut nullo mō spectat ad administrationes ipsius nec rōne rei:nec rōne psone ꝛ repellit exceptiōē vt l.vel in partes.ℨ.e.vel ptinet ad eius administrationē rōne psone cōueni ꝛ pōt agere:vt.l.tutores. §.heres.j.e.tertio casu q̄s defendēdo pōt itelligi duob⁹ modis.primo an ipse posset accedere ad defensionē volūtarie.scōo an si conueniat teneat rñ dere.Ad primū dico q̄ sponte non pōt venire ad defendēdū eadē rōne q̄ non pōt agere.vt.d.l.vel in ptes.ꝛ ℨ si vult defendere vt tutor.Sz si veniret vt qlibet extraneus nō est dubium q̄ possit.Scōo modo q̄s necessario.q̄ vel ℨ principale excipitur vel principaliter cōuenit ex psona alterius ꝛ tunc aut cōuenit reali ꝛ nō pōt:vt.l.si duo.j.e.aut personali ꝛ tūc aut cōuenitur in foro administrationis sue ꝛ pōt conueniri vt hic.aut quis vult enim trahere ad aliam p̄uinciam ꝛ non pōt:vt.l.ij.§.si 4 vnus ex pluribus. Expedita est lectu.Azo.bona vtilis notabilis ꝛ vera quaz teneas. ¶ Quarto modo legitur ſm Hugo.vt in glo.ex qua no.q̄ lz duráte tutela ℈ tutorem nō posset agi.pōt tñ cōpensatio opponi.quod tene menti . est tamen hic casus in quo datur ciuilis et naturalis obligatio ꝛ non actio ꝛ tunc pōt obijci compensatio q̄ alibi ita expressum non habes.Venio ad secundā partem quero qd vult dicere tex.q̄ divisio tutele non est iuris

cit q̄ not.Bar. in l.sivni ex plurib⁹. de re iudic.in ver. quinto q̄ro ꝛ.l.lucius.§.j.ꝛ ibi bar. de aq̄ quo.ꝛ esti.ꝛ per Jmo.i.c.prudentiā. de offi.legā.adde q̄ notat Bar.in.l.fin.in fi. §.de re iudic.ꝛ ad no.hic p Bar.viō Bal.in.d.c.in.§.p terea ducatus.de pbi. feu. alie. per Fed.ꝛ adde q̄ no. idē Bald.in aut. hoc amplius ō fideicō.ꝛ vide ang. in.l.ij.§.ex his.de verbo.obli.ꝛ vide q̄ dixi in.l.est receptum. de iurisdi. om.iudi.

↢ Andre. Poma. ¶ Tutori. Vide late Feli.c.cuz inter prioreꝛ.in.xij. col.de excep.

---

est iuris sed iurisditionis ꝛc.quidam exponūt vt dicunt glo.hoc non fit iure sed iudicis autoritate qō nō placet.qz istā.l.intelligo quocūq̄ mō fit facta divisio etiā a seipsis vt dixi.Alij exponunt nō est divisio iuris.i.eorū q̄ in iure cōsistūt q̄ nō diuidunt vt dictum ꝛ credita q̄ non placet.qz etiā ista diuidunt saltē credita cum vnus nō possit agere de eo qō ptinet ad administrationē alterius vt.d.l.vel in partes.Tertij exponunt vt colligitur in glo.in formatione cōtrariū ꝛ eius solutione vt dicamus divisio tutele nō est iuris.s.magnit vt dicat meri vel misti imperij:sed est iurisditionis.s.mini me. ¶ Sed cōtra op.§.de tute.l.mutuo.§.tutoris 5 datio.Sol.† datio tutoris est misti imperij vt ibi sed divisio tutele est iurisditionis vt h.q̄ tene mēti.ꝛ sic innuit q̄ divisio tutele petatur per moduz actionis:alias nō esset iurisdictionis.sed hoc est falsum.quia imo officio iudicis petitur.vt.l.iij.i fi.§.eo.Sustinendo tamen glo.in hoc possumus dicere q̄ est imperij.s.minimi ꝛ sic competit cuilibet.l.magistratui:ꝛ sic posset delegari.vt.l.cognitio.§.vt bonoꝝ.§.de offi.ei⁹ cui māda.est iurisdi. ꝛ plene dixi in.l.imperium.§.de iurisdi.om.iudi. hec tamen expositio huic litere non congruit.dicergo q̄ hoc vult dicere q̄ divisio tutele nō est iuris hoc est q̄ ipsum ius tutele non diuiditur cuz sit apud quēlibet insolidum.sed q6.j.sequitur.sed est iurisdictiōis.hoc est divisio administrationis. ꝛ ita intelligit Dy.ꝛ quod sequitur.j.ꝛ ad moduz administrationis facit.respondet cuidā obiectioni q̄ fieri posset quomodo administratio que con fistit in facto diuiditur.Rideo q̄ diuidere est modum administrationis tradere.alia sunt plana.[a]

a ¶ Et predicta multi[b] diligēter no.in.q.quā bam de facto† cuidā comiti fuit cōcessum feudum a principe de pluribus castris filij postea diuiserunt.dicebāt q̄ non erat divisa iurisdictio q̄ non pōt diuidi a seipsis.vt.l. imperialem.§. preterea. de pbi.feu.alie.Iz est divisa administratio seu exercitium iurisdictionis:vt hic.Et ex hoc sequit q̄ si vnus ex illis delinquat in territorio alteri⁹ non potest ab alio puniri:quia cuz iurisdictio sit cōis par in parem nō habet imperium.Item ex hoc sequit q̄ ppter delictū vnius ex eis posset supior exercere iurisdictionē in bonis vtriusq̄:quia illa divisio inter eos hz locum tñ:non quo ad alium vt hic in text. ¶ Venio ad tertiam partem.et ista declarata est ex precedētib⁹.quia diuersis modis legitur vt superius dixi.

Tutorem. [c] Si variat conditio persone gerentis vel eius cuius negotia ex necessitate gerunt obligationis 2ditio variat. b.d.Primo ponit vnam regulam.Iz eo ex plicat illud per quatuor exempla.scda ibi:per quam. ¶ Quero circa p̄im.de cuius tutoris persona loquitur.Glo.dicit de omni siue fit liber:siue seruus: siue paterfa.siue filius.In eo q̄ dicit de seruo nō intelligas tutorē:sed alio modo negotia gerentē cū tutor esse non possit.vt.l.si arrogati.§.de tute. ꝛ tex.j.de pba. ¶ Opp.q̄ durante tutela nullus tutor obligat:vt.j.de tu.ꝛ ra.distra.l.si tutor.in fi. Bl.sol.sed ista opi.est vera q̄ durante tutela oīs obligatio ciuilis ꝛ naturalis:sed nō actio.vt in.l. cōtraria.ꝛ hoc innuit hic in fi. ¶ Opp.§.de negg.gest.l.pompo.in negotijs.Dicit glo.sol.vt ibi:nā variat ibi cōditio eius cuius negotia gerunt per rōnem ibi ponitam hic cōditio persone gerentis. Sed hec solu.videt cōtra tex.istum in ver.hoc eñ. quare dic q̄ in gestione que fit ex volūtate hz locum hec distinctio.s.aut variat conditio gerentis aut eius cuius negotia gerunt per rationem ibi positam.sed in eo qui gerit ex necessitate dicta distinctio nō habet locum:sed in cuiuscūq̄ persona variatur cōditio variatur obligatio:vt hic.cessat enim ratio isti⁹ distinctionis. ¶ Ultimo illud q̄ dicitur hic q̄ negotium cōmune gestum in seruitute venit in actione descendente ex eo negotio gesto in libertate intellige ſm.l.eum actū.§.de negg. gest.ꝛ ibi no.per glo.

---

1 ¶ Contumacia an sit maleficium:remissiue.

2 Si vn⁹ ex pluribꝰ tutoribꝰ fideiussoribus vel coreis conuenitur an cessio fiat ꝛ pro quanta parte.

Plures. Inter tutores cōmaciter non gerentes hz locū beneficiū divisionis nō antē cessionis.b.d.Et no.primo loquit de beneficio divisionis.scō de bñficio cessionis. scōa ibi.vnde querēdū.Jtē in prima primo ponit vnum dictū.scō circa illud examinat vnum dubium.scōa ibi.si quidē. ¶ Oppo.nō habet beneficium divisionis.vt.l.j.§.nūc tractemus.j.de tute. ꝛ ra.dif.Sol.hui⁹ timore p̄in.istud legit duobus modis.[e] primo q̄ habeat bñficiū divisionis.Nec ob.Item.qz ibi denegat beneficiū cessionis vnde cōcordat cū fine buius.l.alij vt Azo dicūt q̄ etiaz beneficium divisionis denegat his q dolose gesserunt vel cōtumaciter cessauerunt.Ad istū tex.rñdet Accur.accusando Azo.q̄ hic non dicit q̄ habeant beneficiū divisionis.sed q̄ pupillus nō potest vnū eligere:sed oēs simul debeant cōueniri.ꝛ ſm hoc est facienda vis in mō excipiēdi.aut eñ tutor excipit petēs actionē divisi ꝛ non audiet aut excipit petens nō se solū cōueniri sed alios simul debere cū eo 2ueniri ꝛ audiet hec lec.Azo.inquā tum cōcludit q̄ vnus nō possit eligi non videtur c vera.Sā cōtra plures tutores etiā nō dolosos pupillus habet ius eligēdi.vt.§.eo.l.a tutoribus.Sheredibus.C.de divi.tu.l.ij.ergo multo magis ℈ dolosos.Jtē in eo q̄ dicit idē esse in beneficio cessionis ꝛ beneficio divisionis non videt verū.quia nō est eadē ratio in vtroq̄.nā beneficium divisionis est mera defensio beneficiū cessionis finaliter tendit ad cessionem vel actionem dandam contra alium sed fauorabiliores sumus in defensionibus quā in actionibus.vt in regula iuris fauorabiliores.ꝛ de act.ꝛ obli.l.arrianus.ꝛ ita tenent doct.in l.j.C.de trāsac.tenēda est ergo prima lec.q̄ hic tutores cōsequunt hoc opponēdo beneficium divi- d sionis.In hoc tñ no.lec.Azo.q̄ opponendo bñficium divisionis procedit libellus si oēs conuenirent tutores simul.imo hoc habebat necesse facere ſm eū q̄ intelligo verum si in libello dicerē cō- e uenio oēs insolidum ita q̄ vna solutio sufficiat ꝛ eodem mō fiet condemnatio.sed in executione fiet divisio si oēs sunt soluendo alias fiet executio tñ contra illos qui soluēdo essent.vt hic.facit in auc. de duob⁹ reis.§.penul.examinaui plene.l.iij.§.j. j.de duo.reis. ¶ Ad scōam partez oppo.q̄ actio sit cedenda vt.j.e.l.si pupillus.de tu.ꝛ ra.dif.l.j.§. nunc tractemus. Sol.ibi in pluribus tutoribus qui cōueniunt ex culpa hic vero cōueniuntur ex contumacia ꝛ fic ex dolo ꝛ maleficio. Jta dicit gl. ꝛ bene qō no.Tappellat eñ cōtumaciam maleficium q̄ an sit verum doc.tangūt.C.de cri.sſel.l.i. Ego examinaui plene in.l.omne delictū.§.contu 2 mag.j.de re mili. ¶ Quero q̄s cessio sit pro qua pte debet fieri. Tex.videt hic dicere q̄ pro parte glos.hoc singulariter distinguit aut est renuntiatum beneficio divisionis ꝛ cessio sit insolidū alias pro parte quā glo.no.alibi videtur dicere gl.q̄ si est renuntiatū indistincte nō fiat cessio:vt.l.vnde queritur in fi.§.cōmo.ꝛ ibi glo.alibi glo.dicit indistincte cessionem fieri pro parte vt.l.j.C.de duo. reis.ꝛ j.de sol.l.modestinus.Dyñ.dicit q̄ distinctio huius.l.nō habet locū in coreis vel cōtutoribus.ratio quia si vnus soluit totum repetet ab alio p̄ sua parte vt.l.j.C.de duo.reis.nō pōt ergo impetrare cessionem actionis insolidum ℈ alius effectualiter q̄ ille qui cōueniret posset excipere si soluisset in totū a te repetere in parte ergo p ea parte nō pōt agere per regulaz cui damus actionez.Sed in pluribus fideiussoribus pōt p̄cedere hec distinctio ſm Dy.cuz soluens non habeat regressum contra aliū fideiussorez.vt.l.fideiussor.j. de fideiuss.ꝛ.C.de fideiuss.cum alteri. Ego dico q̄ nec in fideiussoribus procedit ista distinctio.nam cōstat q̄ creditor tenet cedere fideiussorib⁹ actiones suas.Si ergo cedit vni fideiussori cedit illam cum sua causa.vnde ipso agente insolidum cōtra

biс vtruz collega possit punire colegā.ꝛ vide Bart. in.l.si qs violauerit.ff.de re.diui.ꝛ an iurisditio possit vēdi ꝛc. ꝛ vide Bar.ī §.cccxiij.incipi. an iurisditio possit vēdi ꝛc. ꝛ vide Bar.in §. cccxij.incipi. virū iurisditio possit vendi ꝛc.vbi pulchre loquit ꝛ vide Ange.in.l.ij.§. ex bis.ff.de vbo.ob. ꝛvide do.Abb.in c.fi.de re iud.bar. in .l. lucio. §.j. de aqua quoti.ꝛ esti. bar.in.l. arbor.§. indeꝛ.ff. com. divi.Lind.barba.

↢ Andre. Poma.

c ¶ Jtē ex hoc.Limita vt p bal.c.j. in fi. qualr vas.iura.debe.fideli. refert ꝛ sequit Lancelo.l.j.ff. de offi. eius. et Jaſo.vbi ponit multa simi lia .l. de pupillo. §.si qs riuos.ff.ō ope.no.mun.Feli. late in c.nihil con cedēdo.de pscrip.

¶ Tutorē.ad intellectū hui⁹.l.vi. de bal.in.l.j.C.de transac.

¶ Si plures.duo bus modis. vide Bart. in.l.j.C.de transactio.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

fideiussorem cōuentus excipiet non debes agere insolidum.qz si insolidū solueres tibi.tu deberes mihi cedere actionem contra teipsum sicut tenebatur creditor principalis.ꝛ sic ꝑz ꝙ est eadez ratio in tutoribus correis ꝛ fideiussoribꝫ.pro quāta ergo parte sit facienda cessio.Doct.tangunt in l.i.C.de transac.Ego examinaui plene in.l.mode stinus.ff.de solu.¶Ultimo circa prin.querit glo. quid vult dicere ibi ꝙ nulle partes ꝛc.Tene vltimam expositionem Azo.

a ¶Tutores.vide Bar. in.l.si actor. C.de appel.

Tutores. a ¶Ei qui non potest agere non imputatur periculum si noīa debitorum sunt effecta deteriora.b.d.¶Querit gl.quid si iste tutor erat coniuncta persona.Responde ꝙ tunc tenetur:vt ff.de nego.gest.l.finaute ꝙ no.aperte em̄ dicit cōiuncta persona pōt agere ꝓ minore.qō tz Jac. de are.ꝛ doc.tractant.C.de procu.l.exigendi.

1 ¶Curator datus in testamento impuberi qō non tenet datio.

2 Tutor non legitime datus ꝙ non possit administrationem deserere nisi aliū faciat dari legitime.

b ✠ Andre. Poma.

Curator. b Tutor inutiliter datus gerens postꝙ alius fuerit legitime datus nō tenetur.b.d.¶Ho.ꝙ dicit curator datus in testamēto impuberi non valet.nam in cōtrario facit ꝙ debet valere ꝛ debeat exponi curator.i. tutor.vt.l.pr̄ seuerinā.ff.conditionum. f.de condi.ꝛ demon. Sed ibi bene exponitur tutor.i.curator.qz cū sit plus cuz detur psone ꝛ reb⁹ potest trahi ad id quod est minus nō autem expo nitur curator id est tutor cum sit minus vt hic vides.¶Opp.ꝙ teneatur insolidum pro tota administratione vt.l.si pupilli.ff.fin.C.de nego.gest. sol.intellige hunc finem fm̄ distinctionē illius.ff.

2 ¶Ultimo not.ꝙ tutor non datus legitime non potest deserere administrationem nisi aliū faciat legitime dari ꝛ faciendo dari alium ipse est liber ab administratione sequentis temporis et sic feci bis diebus practicari in ciuitate tuderti.nā quidaz erat datus tutor ꝛ gesserat plura.ꝛ quia erat seneꝯ volebat non gerere amplius tunc ego feci ostendi mibi tutelam ꝛ vidi quod non erat legitime datus ꝛ sic feci peti ꝙ daretur alius vt redderetur ratio gestorum per istum ꝛ non tenebik amplius vt vidistis.

1 ¶Bonis publicatis per iudicez marchie fisco suo non veniunt bona existētia in ducatu:sed ad ipsum iudicem ducatus spectant.

c ✠ Andre. Poma.

Heres. c ¶Ea que sunt agenda cum persona pertinent ad tutorem eius regionis vnde est persona.ꝛ ea que sunt agenda in rebus pertinent ad tutorē eius regionis vbi sunt res.b.d.¶Ho.ꝙ si per rectorem⁹ marchie publicantur bona alicuius.ea bona que sunt extra prouinciam vt in ducatu debēt pertinere ad thesaurarium ducatus.vt hic in fi.gl.intrat hic quādam materiam non multum pertinētem ad tractatū nostrū.Primo an aliquo casu heres heredis instituti possit cogi adire.ꝛ respondet ꝙ sic in casu.l.nō iustam.C.ad treb.dic plenius.vt not.in l.eam quam.C.de fideicōmiss.Querit secundo qd si decessit institutus post additionem ante restitutionem.dic vt in glo.

d ¶Hot.ꝙ si ꝓ rector⁹ marchie publicantur bona alicuius.ea bona que sunt extra prouinciam vt in ducatu debēt pertinere ad thesaurarium ducatus.vt hic in fi.gl.intrat hic quādam materiam non multum pertinētem ad tractatū nostrū.Primo an aliquo casu heres heredis instituti possit cogi adire.ꝛ respondet ꝙ sic in casu.l.nō iustam.C.ad treb.dic plenius.vt not.in l.eam quam.C.de fideicōmiss.Querit secundo qd si decessit institutus post additionem ante restitutionem.dic vt in glo.

e ¶Tutor.condēnari in expensis.an succūbēs in cā appellationis sit condēnandus in expēsis.vide bar. in.l.properandū. ff.antepe.q est.ff. finautē.C.de iud.

Aduersus. Qui contraxit cum tutore tanꝙ cum priuata persona potest conueniri licet pecunia ad pupillum peruenit.hoc dicit.¶Oppo.ff.eodem.l.ij.Solu. hic contraxit principaliter ibi.vt tutor.¶Itē ibi cōtraxit cum creditoribus hereditarijs a qua hereditate pupillus abstinuit hic cuz alijs.¶Quero an pupill⁹ ipse possit cōueniri.Distingue cui⁹ rei contemplatione fuit cōtractum vt in glo.

Curatores. Sublata causa cautionis interponende tollit effectus cautionis interposite.b.d.

1 ¶Appellans frustratorie est i dolo vel lata culpa:ideo debet succumbens indistincte in expēsis condēnari fi sententia emanauit ex primis ꝓbationibus alias secus.

Tutor. Periculum tpis currentis pendente appellatione frustratorie interposita ad periculū tutoris pertinet.b.d.

1 ¶Ho.q appellat frustratorie nō est in leui culpa sed in dolo vel lata.ꝛ ex hoc dicūt doc.ꝙ ille qui succumbit in causa appellationis idistincte

e debet condēnari in expensis[e] quia nō potest habere iustam cām litigādi videbat enim acta prime cause.ꝛ sic errabat in iure ita no.per Joan. and.in.c.iuris ignorātia.extra de reg.iur.lib.vj.qō intellige qñ snia appellationis emanauit ex primis ꝓbationib⁹.si enim ex nouis ꝓbationibus sententiaret in cā appellationis cessaret ratio predicta.

Rerum. Tutor vnius puincie recte petit curatorem cōstitui ad causam que in alia prouincia agitatur.

Patruus. Tutor datus certe regioni administrat ea q̄ tpe administrationis erāt eiusdē regionis.b.d.

Curatores. Protutores tenenꝫ insolidū vt tutores.b.d. Hot.ꝙ dixi in summario.¶Oppo.ff.eo.l. diuus.Sol.hic loquitur in eis qui gesserunt tanꝙ tutores vel tanꝙ curatores.ꝛ sic ex necessitate vel necessitatis suspicione ibi in eis qui gesserunt ex voluntate.¶Ultimo vides hic quod tex.innuit qō datus inuti liter debet petere cōfirmari quod intellige vt dixi.ff.de confir.tu.l.qui a patre.ꝛ videbitis in.l.proxi.

Tutoribus. Iste.ff.legitur in glo.tribus modis tene illā quod vnus heres nō tenetur ex sua ꝑsona si non exegit beredem alterius tutoris.b.d.

In eum. Primo tenet̄ gerens q̄ non gerens pro gestis ꝑ negligentis quilibet equaliter.b.d.

Tutores. Quāuis finita tutela causa cepta posset peragi ꝑ tutorem non potest agi iudicati per eum.b.d.iste ff.quem no.bene.

1 ¶Si minor a tutore est damnificatus in centum ꝛ remittit pro quinquaginta cum iuramento tenet remissio.

Abeo. Dic casum.Tutores dānificauerunt pupillū in centum postea pupillus factus maior cepit agere ꝫ eos ꝛ cū nollet litigare dederūt ei pupillo qnquaginta ꝛ ipse remisit eis actionē tutele.primo querif an teneat remissio.scō an videatur remissio ex causa donationis vel trāsactionis.qz aliquid est datū ꝛ nō detur ꝙ remissio tz quia facta fuit a maiore.ex v. an.ꝙ nō videt ex cā donationis sed transactionis.b.d.¶Op.C.de trāsac.l.ꝑses.ff.de iureiu.l.tutor.Sol. maior factus pōt liberare tutores vel curatores sine dubio.vt hic existens minor nō posset liberare ex cā donationis tz trāsactionis sic si fieret bona fide vt in Zrijs als secus.qz pōt restitui per titulū.C.si aduer.transac.ho die vero valeret ista remissio cum iuramento per aut.sacramenta.C.si aduer.ven.ꝛ no.ff.de contra.iudi.tu.l.iij.ff.contrarium.

Periculo. Glo.legit pluribus modis tene quā vis Bar.

Adolescens. Per actionem propositam contra tutores non tollitur actio contra tutores nisi quatenus est exactum.b.d.

Tutor. Tutori imputat negligētia si heredē cōtutoris nō convenit sicut si cōtutorem suspectū sustinet negligit.b.d.

Tutele. Non eget summario ratio dubitationis erat qz actio tutele nō pōt intētari nisi finita tutela.hic autē tz esset finita in persona vnius.tū propter personaz alterius in cuius persona tutela durabat videbatur non posse agi tutele quod remouet hic.ff.

1 ¶Tutori inutiliter dato in testamento nō imputatur si nō gerit nec se confirmari petit.

2 Priuilegium debet intelligi sine alterius iniuria.

3 Priuilegium militum nō extenditur extra dispositionem factam sup suis bonis.

4 Dispositio.ff.ex imperfecto non habet locum in datione tutoris.

5 Tutela datur iure patrie potestatis non militie.

Impuberi. Priuilegiū cōcessum militib⁹ circa testamēta intelligit̄ ꝓcessuz circa eoz bona nec vltra se extendit.b.d.notabilis casus est.¶Hot.primo ꝙ si datus in testō inutiliter non gerit.nec se confirmari petit nō est qō

2 sibi imputet̄.secus si sponte gereret.vt.ff.l.proxi.ff.curatores.¶Scōo.ꝙ priuilegium debet intelligi sine alterius iniuria.vt.C.de emā.li.l. nec anus.ꝛ.ff.ne qd in lo.pu.l.ij.ff.merito.ꝛ.ff.si quis a principe.¶Tertio no.ꝙ priuilegia militū non extendunt vltra dispositionez factam

3 super bonis suis.ꝛ sic videt hic casus ꝙ priuilegiū cōcessum bodie patribus vt possint testari inter liberos nō seruata solēnitate.vt.l.hac cōsultissima.ff.ex imperfecto.C.de testa.non habeat locū in datione tutoris.vt no.in.d.ff.ex imperfecto dixi.ff.de confir.tu.l.qz patre.ꝛ hanc materiam quatenus se extendit priuilegium militis in conficiendis testamenti ponit Dy.ff.de testa.mili.super rubri.dic vt ibi.¶Ultimo not.

4 ꝙ tutela datur iure patrie potestatis non militie ꝑmio.q.d.tūc potest dare tutorem miles quando paganus.

Vi plures. Duob⁹ modis ꝓncipal⁹ legit.primo in liberatione relicta ꝑ ipm pupillū factū adultū.ꝛ hāc ponit Dy.fm̄ pmā.b.d.Licet fit vni relicta

vni sit relicta liberatio reddendarū rationū nō ꝓhibet pupill⁹ aliū ex ei⁹ persona ꝙuenire si eū suspectū facere neglexerit.b.d.¶Op.ad hanc lec.qō pupillus agēs repellit exceptione cedēdarū actionuz qz eas non pōt cedere.ꝛ sic ob.ff.eo.l.si pupill⁹.Huius tinore sunt tres solutiones principales.primo qō hec actio pōt cedi tz nō in totū.cedit em̄ in eo qō dolo facit vel in reliquis que remāserūt apud eū.ꝛ sic in plus conuenit cōtutor ꝙ cedat actio.hec nō vr̄ vera qz qō iuris est in toto hoc idem vr̄ in parte.ꝛ ꝑ qua parte nō pōt cedere ꝑ ea nō pōt agere.Unde solue secūdo modo qō hic pupillus nō pōt cedere absq; facto suo remisit em̄ tē statoz nō ipse pupillus ꝛc.¶Sed cōtra hoc facit qz persona defuncti et pupilli vr̄ eadē ꝓpter qō qdā recedūt ab hac solutione.Sed rn̄.ꝙ eadē vr̄ quantū ad obligationes hereditarias.Sed obligatio qua tenet̄ tutor nō est hereditaria.Preterea nō est qd imputet̄ ipsi pupillo.ab ipso est initio tutor qui accesslit ad agēdū sciebat se habere cōtutorē cui liberatio est relicta vñ cōtēplatione illius actionis cedēde nō gessit.simile i l.si titius.ff.de fideinst.ꝛ dixi plene in.l.stipulatus.ff.si.eo.tit.vñ tene hāc solutionem.Alia solutio est ꝙ non possit agi nisi eatenus q̄tenus actio posset cedi.Sed ꝓcedens est verior tenēdo hanc lec.cū pupillo nō posset imputari culpa vt dicā in.l.si pupillus.ff.eo.¶Uenio ad scōam lect. Dy.fm̄ quā.b.d.Si pupillus factus maior liberationem vni ex tutoribus religt̄ tutor poterit ꝙueniri ꝑ eo ad ꝙ illa liberatio se nō extēdit b.d.huic lec.magis applaudet lra ꝙ ipse pupillus liberationē reliquit. Dicit em̄ ꝙ ille habuit tutores vetuit rationē reddere.¶Op.de.l.si pupillus.ff.de.sol.fateor ꝙ cōtutor nō pōt ꝙueniri nisi rōne doli vel reliquorum ad quod se non extendit liberatio alteri relicta.

1 ¶Que non transmittuntur ad heredes non possunt cedi.

2 Priuilegium quod datur pupillo non transit ad heredes.

3 Priuilegium quod habet pupillus in actione personali contra tutorē ꝙ ꝓferatur omnibus ꝙ non transit ad heredes.

a **Expluribus.** a ¶Que nō sunt trāsmissibilia ad heredes non trāseunt.b.d. Ho.ꝙ q̄ nō sunt transmissibilia non sunt cessibilia.de quo

1 b per doc.C.de priui.do.l.i.dixi.ff.de ver.ob.l.si stipulatus⁹ fuerim.in pnc.

2 Ho.ꝙ priuilegiū qō dat̄ pupillo nō transit ad heredes.¶Opp.ff. de in integ.resti.l.nō solū.ꝛ.ff.e.l.a curatoribus.ff.heredibus.Solu.illa priuilegia nō dant mere rōne persone.vt dixi plene.ff.so.ma.l.maritū.ꝛ

3 l.sequenti.¶Quero ꝙ est istud priuilegiuz qō datur pupillo. Rn̄.vt in personali ꝓferat ceteris vt.l.dabimus.ff.j.ff.de priui.credi.¶Quero an hoc priuilegiū trāseat ad suū heredē.hoc est ex se descēdēte.Hoc. hic ponit opi.in.d.l.dabimus tz qō ad suū heredem transit Jac.de are. tenet contrariū per.l.pe.ff.si puelle.de ritu nup.vbi est casus.

Cum post mortem. Rationez quare tutor nō pōt agere vidistis ff.e.l.tutores qui.post finem.

1 ¶Nō tutor vel curator ꝓmittit scienter illud ad quod scit pupillus vel adultum non posse conueniri ipse tenetur.

2 Promittens dotem pro illa cuius negotia administrat nō vr̄ promittere animo donandi sed animo repetendi.

3 Mulier ꝙ possit conueniri constante matrimonio ꝛ eo soluto.

4 Mulier que cōuenitur pro dote habet exceptionem ne conueniatur vltra ꝙ facere possit.ꝛ idem eius curator.

Quicum esset. Primo ponit thema ꝛ qō.scō vna rō cōtra patruum.tertio alia rō ꝑ patruo. quarto determinat vna qō circa ꝑdicta.quinto determinatur qō ꝓpositā.ꝛ hec quinta subdiuidit in tres partes.qz primo ponit qñ curatori nullo modo subuenit.Scōo qō ei subuenit ꝫ adultuz.Tertio qñ ei subuenit ꝫ eū ꝙ dotē ꝙmisit.scōa ibi.qñ.tertia ibi.si mouet.ārta ibi.ꝑterea quia ibi.rñdet.ptes ꝺo isti⁹ vltime sunt tres.scōa ibi.sed si is.tertia ibi. ꝙ si mulier.Summariū colligit ex prima glo.hic posita.¶Examinemus ꝑ particulas.prima pars in qua ponit thema ꝛ qō non bz dubita-

c tionem.¶Uenio ad scōam partem in qua fit argumētatio cōtra curatorem.ꝛ sic qñ quis ꝓmittit ꝓpter noīe indubitanter tenet:sed qñ ꝓmittit curatorio noie non tenet.vt.l.ij.ff.eo.ꝛ.l.post mortem ff.j.j.qñ ex fac.tu.sed hic ꝓmittit ex primo dono noīe ꝓpio ꝛ appellatiuo et precessit ꝓpriū.ergo ꝓpio noīe ꝙmisisse vr̄ vt.l.si cōis seruus in ꝑn.ff.de stip. ser.ꝛ ad hanc rationē nō rñdetur.ff.sed rñdeo qō ex eo ꝙ cōtractum est sup re pertinēti ad vtilitatē adulte vr̄ esse cōtractū curatorio noie.vt.l. si.ff.qñ ex fac.tu.dixi i.d.l.si cōmunis seru⁹.vel aliter posito ꝙ ista argumentatio sit vera qō ꝓpio noie ꝙmisisse videat nō tū ob.determinatio ni se.vt.ff.dicam.Erant aūt in ꝓmissione alia verba qz ꝙmisit se datu rum ꝛ sic habuit animū obligandi se nō pupillum.vt ptz ex themate qō qualiter ꝓcedit.ff.declarabo.¶Uenio ad tertiam particulā in qua ponit ar.pro ipso curatore ꝛ est clara.Uenio ad quartaz particulam in qua ponit ar.ꝑ primo curatore.ex qua diligenter no.ꝙ ꝙ vbi tutor vel curator ꝙmittit sciēter illud ad qō scit pupillū vel adultū nō posse conueniri ipse tenetur.vel qz videat donare.vel qz nō est dignus ꝙ sibi subueniat

2 vltime partis ex qua singulariter not.ꝙ ꝙ quando administrator pro-

mittit dotē ꝑ illa cuius negotia administrat non vr̄ ꝓmittere aio donādi sed aio repetendi.ꝛ sic determinatur.l.vlti.ꝛ qō ibi no.C.de do. ꝙmis. facit qō no.ff.de lega.iij.l.vgoze.ff.pr̄ naturalis.facit.ff. de nego.gest.l.nesennius.ꝛ sic sis caut⁹ facere artificulū ꝛ ꝑbare qūo ille q dotē ꝙmisit gerebat negotia mulieris.¶Quero pro hui⁹ declaratione q̄liter iste curator dotē ꝙmisit.Rn̄.nō pōt dici ꝙ pro misit ꝓcuratorio noie.qz tūc ipso iure nō tenet̄.tz adulta.vt.l.ij.ff.e.nec esset op⁹ exceptione.nec tāta dubitatione q̄ta hic vr̄ feciſſe iuris cōsultus.Item non pōt dici ꝙ ꝙmisit vt ꝑinata persona animo donādi.qz tūc nullo modo subuenit fibi.vt in ꝑce. Rn̄.dicendū est ergo ꝙ ꝙmisit noīe ꝓprio quod apparet.qz ꝙmisit se solutur⁹ vt dixi in themate sed dubiū est an videat ꝓmisisse aio repetendi a muliere vel nō.ꝛ interpretat iuriscōsult⁹ ꝙ videt ꝙmisisse aio repetēdi qō colligit ex eo ꝙ est gestor negotiorū suoꝝ vt dixi.ꝛ tāgūt doc.i.l.ff.C. de do. ꝙmis.¶Ho.etiā hic ꝙ ꝫstante matrimonio ꝛ eo

3 soluto mulier pōt cōueniri.¶Uenio ad vltimam partē ꝛ ꝓ.o ei⁹ declaratiōe q̄ro qñ mulier nō vult a ꝙ solua⁹ qs modus erit tenēdus.Dicit gl.ꝙ ipsa petit restitutionē in integrū ꝑ ti.C.ff aduer. dona. ꝛ.l.si ex cā.ff.in dotis.ff.de mino.Sz dices tu qūo pōt ipsa restitui cū ipsa non teneat marito. Rn̄.tz nō teneat marito.tñ tenet curator.qz est habitur⁹ regressuz ꝫ eā.tz cū marito actū nō fuerit.vñ defensiones eg ꝑsona actoris ꝑsunt isti curatori. ff.e in.l.idēq;.ff.gñaliter.ff.mā.de interro.ac.l.qui seruū.¶Quero tenendo istam lec.an ipse curator possit petere restitutionē.Quidam dicunt ꝙ sic ad instar fideiussores minoris inducti dolo.Sz istud exemplū non est bonū qz respectu mariti iste curator nō est fideiussor.Alij dicunt idem:qz curator ꝛ puella repꝛesentāt eādē ꝑsonam ꝛ hoc dicunt ar. ꝙ non tanꝙ curator ꝙmisit.vt.ff.dixi dic ergo ꝙ iste curator nō pōt petere restitutionem.sed ista pupilla haberet necesse petere et sustinere defensionem illius curatoris ꝛ in illa defensione vti iure suo.vt d.l.idemq;.ff.generaliter.ꝛ.l.ꝙ curator.ad exhibē dū.ff.j.j.rē ratā haberi.hec lec.ꝙ hic impetrat restitutio nō placet qz huic litere non cōgruit. Preterea cuz sit tuta bñficio iuris cōmunis.vt statum dicā nō habet necesse petere restitutionē.Respon. ergo secūdo ꝙ tā curator ꝙ pupilla bz exceptionē ne cōueniat vltra vires patrimonij. Sed tunc

4 q̄ro q̄ est ista exceptio.Rn̄.Tmulier ꝫstāte mrimonio nō pōt ꝙueniri vltra ꝙ facere pōt ꝛ ista est exceptio quaz opponit marito.ꝛ hoc innuit litera q̄ dicit ipsum cogi ad cauendum de supplenda dote si effecta fuerit locupletior.Apparet ergo ex predictis ꝙ illo curatore conuento tanꝙ ꝓprio no mine pōt mulier comparere ꝛ opponere exceptionez istā ꝛ cauere ob boc ipse curator absoluet̄ pōt etiā hoc facere ipse curator vt dicit gl.Op.ꝙ ipso iure fit tut⁹ qñ ꝙmisit vltra vires patrimonij. vt l.sue generaliter.ff.de iure do.So.vt ibi.¶Op. c ꝙ nullo mō iste curator fit tut⁹.vt.l.si donaturus. ff.j.ff.de ꝛdi.ob.can.Glo.dat plures so.ista est vera ꝙ ibi ꝓmisit credens se teneri et sic nō aio repetendi a muliere.hic vero ꝙmisit animo rehabēdi ꝛ petēdi de patrimonio mulieris.

Qui nominibus. Quinoīa que sibi a ꝓiore administratore assignantur agnoscit eorum periculo est astrict⁹.hoc dicit. ¶Oppo.ff.eod.l.tutor fine.Solu.ibi recepit assignatione facta a ꝓiore administratore non tñ illa noīa assignata agnouit vt idonea.Sz tūc dubitatur qualiter vr̄ agnoscere.Glo.rñdet notabiliter agnoscere videt fm̄.l.si filij.ff.de tut.fine ꝙbo fine aliquo actu apparet quod illa noīa dixit idonea esse satis est.recipiēdo vero assignationē simpliciter nō videtur illa nomina vt idonea approbare vt.ff.e.l.tutor filie.¶Oppo.C.e.l.debitorib⁹.So. hic tenetur de periculo.ff.de inopia subsistēte tunc em̄ illa noīa acceptauit vt idonea.de periculo vero inopie subsecute tenetur si sibi potest imputari culpa alias non vt in contrario.

c ¶Si plures. ex illo text.vr̄ ꝑbari ꝙ q̄ trāsmittur ad heredes si sunt facti nudi non possunt cedi nisi cessio fiat ex cā necessaria.l. ꝑ herede.ff.qd tñ. cū glo.de acq.he redi.ꝛ ibi Bar.se cus si sunt iuris. fallit in casu.l.si mulier.ff.ex asse. de iure dot.ꝛ dixi post Jmolā in.l. apud.ff.vtruz.ad trebel.ꝑ Bar.late in.l.qui tale.so. matri.ꝛ in.l.j.C.de priui.dot.

¶Uenio ad secūdā.Et vide Bar. i.l.ff.ff.de peti.hereditā.ꝛ q̄ notaui ad Bal.in.l. fi.C. de do.ꝙmi.And. Barba.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Sed si pupillus.

Iste vſculus legit in gloſſ. plurib⁹ modis tene hāc lec. ſcz ꝙ affignatione reliquor⁹ acceptauit ⁊ vſuras recepit. per qō non vī ſuo pnilegio remittiare. ⁊ ſic in ſumma dicit ꝙ per receptionē vſurarū pupillus nō perdit pnilegiū.

¶ Op. ſ. de pnuileg. credito. l. veneri. ſ. in bonis. Solu. aliud in pnuilegio qō datur depoſitario illud enim perditur per receptionē vſurarum. egre ditur eñ terminos depoſiti. aliud in pnuilegio qō datur pupillo vt hic.

☞ Pupillus volens conuenire alium tutorem ex perſona liberati non auditur.

Unus tutor quando pro alio teneatur.

Plures magiſtratus an habeātur vt duo rei.

Liberatus preſcriptione ꝙ per omnia nō ſit ſimilis ſoluenti.

Quādo actiones ſunt ſublate culpa vel facto eius qui cedere debet tunc exceptio cedendarum actionum obſtat.

Actio perpetuata cōtra vnū ex tutoribus quod dicatur perpetuata contra alium.

Si pupillus. Quaten⁹ vnus ex tutoribꝰ eſt liberatus facto pupilli eatenus alter ei⁹ nomine conueniri nō poteſt. hoc dicit. Vel aliter. Qui tenetur cedere actionem ſi eam cedere nō poteſt facto ſuo repellitur exceptione cedendarum actionū. hoc dicit. ¶ In text. ibi interpellare dic ꝙ nō poteſt contra aliū actiones cedere qō facere dz vt. l. ſ. nūc tractemus de tu. ⁊ ra. diſ. ⁊ ſic repelli tur exceptione cedendarū actionū. Ibi cōuenit ⁊ liberauit. ſſā ſi ex perſona liberati velit alterū conuenire non auditur. Syn. ¶ Oppo. ad principium ꝙ non poſſit pupillus liberare tutorem: vt ſ. eo. l. tutores. qui poſt. ſ. ab eo. huius timore eſt hic facta glo. ſ. dicens ꝙ liberauit ⁊ tranſigēdo: qō poteſt vt hic. ſed non donando. vt ibi. ¶ Secūdo opponitur[a] quod vnus tutor pro alio non tenetur. ſed quilibet in virili. vt. l. tutores qui poſt. ſ. in eum. ſ. eodem. ⁊. C. de dini. tutel. l. i. Sol. ☩ dicit gl. intellige ꝙ hic vnus geſſit: alius non. vel ꝙ ambo non erant ſoluendo tēpore depoſiti officij. Iſtud non eſt neceſſe: quia fiue ſint ſoluendo fiue nō: quilibet tenetur in ſolidum licet habeat beneficiuz diuiſionis. vt dicta. l. j. C. de dini. tute. ⁊. ſ. ea. l. ſi plures. ⁊ ibi dixi. Si ergo amiſerunt diuiſionis beneficium: ſupereſt beneficium ceſſionis. quod pōt opponi poſt ſententiam. vt. l. ſi minores. ſ. eo. l. ſi fideiuſſores. ſ. i. j. de fideiuſſoribus. ¶ Sed tenendo illam opinionem ꝙ hic alter non erat ſoluendo oppono. quando quis liberat debitorem qui non tenetur efficaciter non poteſt repelli exceptione cedendarum actionū. vt. l. ḡuis. ſ. marcellus. ſ. ad vell. Rñi. ibi debituz erat inefficaz inefficacia iuris. hic vero de iure erat efficaz. ſed de facto inefficaz: ⁊ erat non ſoluendo. ¶ Opponitur. j. de fideiuſſoribus. l. ſi ſtipulatus. ſ. finali. Solue vt ibi plene dixi. ¶ Opponi. j. de leg. j. l. ab omnibus. j. reſpon. glo. non ſoluit. dicit ☩ syn. ibi non liberatur facto creditoris: ſed facto teſtatoris legantis. qui vnum ex heredibus potuit liberare: ⁊ alios inſolidū obligare. vt. l. cum ab vno. j. de leg. ij. quod placet facit quod dixi. ſ. e. l. qui plures. ſm lect. glo. ¶ Venio ad ſecundam partem: dicitur hic ꝙ duo magiſtratus non habent vt duo rei. vnde eſt hoc. Dicit glo. quia magiſtratus non tenetur niſi de dolo alterius: ſecus ſi ex culpa conueniatur: vt. j. de magiſtra. conuenien. l. antepenultima. hoc non placet ꝙ magiſtratus non tenetur ex culpa communi. vt j. ad municipales. l. imperator. ⁊ de adminiſtra. rerum ad ciuita. pertinentium. l. diuus. Nec obſt. lex allegata in glo. q̄ loquit qñ magiſtrat⁹ cōuenit ex facto tutoris vel curatoris quē dedit. hic loquitur qñ cōuenitur ex culpa college. Dico ergo qō non ſunt proprie duo rei: quia iſti ſm hec tempora non habebāt beneficium diuiſionis illi ſic. ⁊ iſtud vult dicere text. Sed tunc inſtatur cum hodie vtroq rei habeant beneficium diuiſionis: ergo plures magiſtratus habentur hodie vt duo rei. Reſpon. non eſt ita. nam duo rei habent beneficium diuiſionis: ita demum ſi correus eſt preſens ⁊ ſoluendo ſunt non conuenitur: vt. C. de duo. reis auē. hoc ita. et in corpore vnde ſumitur. Sed plures magiſtratus ⁊ plures tutores habent beneficium diuiſionis etiam ſi tunc cum conuenitur collega non ſit ſolnēdo erat tempore depoſiti officij: vt. C. de ꝓba. l. ex perſona.

Venio ad vltimū reſponſum ex quo nota primo ☩ ꝙ liberatus preſcriptione ſimilis eſt ſoluenti quod non intelligas quo ad omnia: cum preſcriptio non tollat naturale obligationē. Sol ſic. Sed q̄tum ad hoc vt poſſet obijci ei cōtra quē preſcriptū eſt culpa quaſi facto ſuo ⁊ negligentia ſua ſit liberatus. ¶ Nota etiam ter hoc reſponſo ꝙ tunc obſtat exceptio[b] cedendarū actionū quādo actiones ſunt ſublate culpa vel facto eius qui cedere debet. Et hoc eſt quod tex. dicit in fin. habet enim qō obijciat petitori. Circa quod diſtinguе plene in. l. ſtipulatus. ſ. fi. j. de fideiuſ. ¶ Oppo. ꝙ non poteſt tempore extingui actio contra vnū quin extinguatur contra alium. nam ſolo curſu temporis non: quia eodē tempore naſcitur contra vnum quo contra alium. ¶ Item ☩ ſi perpetuaretur contra vnum perpetuaretur contra alium: vt. l. fin. C. de duo. reis. Glo. ' huius timore dat duas ſolutiones que clare ſunt: tamen diuinationem continent. dic ergo ꝙ. l. ſi. de duo. reis. loquitur in duobus reis proprie: non in tutoribus ⁊ magiſtratibus qui non ſunt pproprie duo rei: vt hic dicitur in tex. Iſta eſt vera quam tene menti. pro boc. ſ. de ſolu. l. cum quis. ſ. ſi quis pro eo. et ibi glo. ſed hic non videtur cū preſcriptio. gg. an. hoc tēpore non eſſet cognita: vt no. in. l. qui occidit. ſ. j. ſ. ad. l. aql. Reſpon. poteſt dici ꝙ hic loquitur de actione tutele que dabatur contra patrem de peculio: ⁊ ſic infra annum: vt. l. tutores qui. in fi. ſ. eodez. ⁊ ſic eſſet expeditus caſus huius. l. vel dicas ꝙ erat quedam preſcriptio ſm antiqua tempora de qua mentionem non habemus. facit quod not. inſti. de perpe. ⁊ tempo. actio. in pin.

Gacius. Si adultus debitorē ſuum procuratorem conſtituat non videtur eum vt debitorem idoneuz ex cauſa preambula approbare. h. o.

Sempronij.

Diuiſio facta inter plures tutores a ſcipſis non facit quin vnus ꝓ alio teneatur ante ꝙ perueniatur ad magiſtratum: ſecus in diuiſione facta a pluribus reipublice adminiſtratoribus. h. o. ¶ Oppo. ꝙ etiam magiſtratus teneat in ſolidum alter pro altero. vt. l. progi. ſ. eo. Solu. glo. ibi loquitur in pluribus magiſtratibus qui gerunt aliquod officium cui inheret iuriſditio ſi ne dignitas. hic quando adminiſtrant bona ſine aliqua iuriſditione vel dignitate ſicut bona priuatorum. hec ſolu. eſt ſingularis: nec eſt vera. cōtra. l. imperatores. ⁊. l. ſeq. ſ. ad municipa. ⁊ quod ibi no. ⁊c. ¶ Ad cōtrarium reſpon. ibi ſimul gerebant nulla facta diuiſione etiam a ſcipſis: ſed promiſcue faciebant mō vnus modo alter. hic inter ſe diuiſerūt. ¶ Oppo. ꝙ idem ſit in tutoribus quod hic dicitur in magiſtratibus: vt. j. eadē l. ſ. cum in teſtamento. Solu. vt ibi dicam. ¶ Oppo. ē. de nego. geſt. l. cū alicui. Sol. vt in gloſſa. ¶ Oppo. de. l. auferetur. ſ. i. j. de iure fiſci. Solu. glo. ꝙ ibi cum agit fiſcus hec cum agit minor cuius bona fuerunt adminiſtrata. hec ſolu. videtur contra predictam. l. imperatores. Ideo dic ꝙ l. contraria loquitur quando non fuit facta diuiſio: et ſic debet intelligi ſm diſtinctionez no. in. d. l. imperatores. quod plene dic vt ibi. ¶ Quero que actio detur pupillo contra iſtos curatores. gloſſa dicit ꝙ negotiorum geſto. ⁊ bene.

Tutorem.

Si tutor facit de re pupilli: id ad quod tenetur licet ſuo nomine ad vtilitatē tamen pupilli facere preſumitur. h. o. Et eſt caſus valde not. ¶ Nota quod dixi in ſumma rio declarabo. ſ. l. progi. ſ. altero.

Queſitum.

Finita tutela ante ſolutionē currunt vſure que prius currebant. h. o.

1 ☞ Si ille qui accepit caſtrum in cuſtodiam per ſex menſes ⁊ dedit fideiuſſores elapſis ſex menſibus caſtrum capiatur pro mala cuſtodia nō tenentur fideiuſſores.

d **Paulus.** Fideiuſſor tutoris non tenetur ad ea q̄ tutor poſt pubertatem ſponte geſſit. h. o. ¶ Ex eo quod dicit ſponte ⁊ nulla neceſſitate cogente apparet ꝙ ſi negotiū erat connexum: ita ꝙ geſſit de neceſſitate qō teneatur fideiuſſor. ſm Ja. de are. Iſte. ſ. facit ad qōnem ꝙ ſi aliquis aſſumpſit cuſtodiam caſtri uſq; ad ſex menſes: ⁊ dedit fideiuſſores ꝙ ſi finitis ſex menſibus remanſit in cuſtodia ⁊ caſtrum perdatur ꝙ fideiuſſores non teneantur: ⁊ ita dicit Jac. de are. ⁊ dicit hanc. q. fuiſſe de facto verone. Dy. dicit idem[e] quando iſti cuſtodes pmiſerunt ſeruare ⁊ cuſtodire caſtrum per illud tempus: ⁊ in hoc dederunt fideiuſſores per banc. l. et. j. de admi. rerum ad ciui. perti. l. ij. ſ. pe. ⁊ fi. ⁊ vt le. no. ca. l. j. ſ. belliſſime. ſed ſi pmiſerūt dictum caſtruz reſtituere: quia tunc non reſtituerūt adhuc fideiuſſores tenentur. ita dicit Dy. iſta queſtio fuit de facto florentie ⁊ in ea cōſului quod plene examinaui in. l. item queritur. ſ. qui impleto. ē. loca. dic vt ibi.

1 ☞ Confeſſio tutoris non nocet pupillo.

Tutele.

Apoche tutor debitorib⁹ date fidē faciūt cōtra pupillum ex ipſe contra tutores habeat regreſſum. hoc dicit. ¶ Nota ergo[g] ꝙ ſcriptura tutoris ꝓbat ꝓtra pupillū. ſed ꝙro quid cōtinebat iſta ſcriptura. Rñi. [h] glo. ꝙ tutor ꝓfeſſus fuit ſolutū. ꝙ ſi verum eſſet notabile eēt. doc. tñ tenēt ꝙ ꝓfeſſio tutor⁹ ſpōte facta nō ꝓiudicat[i] pupillo.

vlti. ⁊ cōſi. j. hic alle. per Alex inci. ego paulus. opi. tñ Bar. dicit eſſe cōmunē are. ⁊ ſi. iiij. ⁊ p eis dicit. facit tex. in. l. iij. ſ. fi is q ꝙ ff. qō quiſ. iur. vide ale. cōſi. ccxxviij. j. col. iij. volu. Ro. conſi. xxiij.

a ¶ Accepit. imo nō eſt differētia an dicta apocha cōtineat ꝙ tutor receperit vel ꝙ confeſſus fuerit recepiſſe. vt no. bal. in. l. ſi ex cau. de non numme. pecu. alle. glo. j. l. ſi nō ſinguli. C. ſi cer. pet. ita dicit Pau. in ſuo conſilio primo. vbi in a omnib⁹ tenuit hic contra Bar.

b ¶ Loqſ. vió bar. i. l. j. C. de trāſact. Andre. Poma.

c ¶ Hoc etiam. vi de Barb. l. j. C. de tranſac. Rom. ſin gu. ccxcviij.

d ¶ Titium. Et a ſnia lata ꝓfilio ſapientis poteſt appellari. l. i. ſ. j. de ap. ⁊ ibi bar. in fi. vbi etiam habet cōſultor non poteſt noua recipere inſtrumēta. Quid b deverbo licētia: ⁊ ſimili. vide no. in. l. ſi autē plures. j. de aqua plu. arce. ⁊ ibi qd ſi ptes cō ſenſerunt cōmitti c cū cōſilio ſapientis an iudex faciat litē ſuā ſi ſm id iudicet. vide bar. in. l. ſi cōuenerit. de re iudica. ⁊ Bald. in. l. ſi manc ipia. C. de ſer. fugit. Adde an conſilii ſapiētis poſſit peti de iure. et an iudex debeat dare: ⁊ an illud te neat ſeq: vió bal. cōſilio. ccclxx. j. li. et ibi quid iuris z ſtante ſtatuto. ⁊ p z Inge. cōſi. clxxx viij. ⁊ quid ſi poſt terminū cōſiliuz d iudici preſentatū ſit ⁊ publicatū et cōfirmatum p iudicē an valeat. vi de Bal. cōſi. cliij. et. dvij. an aūt te neatur ſequi con filiū imperiti. vide eo. volu. conſi. z cccij. et eam. ab vno. j. de leg. ij. quod placet facit quod dixi. ē. l. qui plures. ſm lect. glo. ¶ Venio ad ſecundam partem: dicitur hic ꝙ duo magiſtratus non habent vt duo rei. vnde eſt hoc. Dicit glo. quia magiſtratus non tenetur niſi de dolo alterius: ſecus ſi ex culpa conueniatur: vt. j. de magiſtra. conuenien. l. antepenultima. hoc non placet ꝙ magiſtratus non tenetur ex culpa communi. vt j. ad municipales. l. imperator. ⁊ de adminiſtra. rerum ad ciuita. pertinentium. l. diuus. Nec obſt. lex allegata in glo. q̄ loquit qñ magiſtrat⁹ cōuenit ex facto tutoris vel curatoris quē dedit. hic loquitur qñ cōuenitur ex culpa college. Dico ergo qō non ſunt proprie duo rei: quia iſti ſm hec tempora non habebāt beneficium diuiſionis illi ſic. ⁊ iſtud vult dicere text. Sed tunc inſtatur cum hodie vtroq rei habeant beneficium diuiſionis: ergo plures magiſtratus habentur hodie vt duo rei. Reſpon. non

pupillo vt. j. de confeſ. l. certū. ſ. ſed an ipſos. et ibi plene dixi per doct. C. de confeſ. l. vnica. et ibi per Ly. in. ig. q. dico ergo ꝙ ſcriptura debet continere qñ tutor in veritate pecuniam illam accepit[a] et ſi ſolam confeſſionem continet non noceret pupillo j. ſi quid in frau. patro. l. j. ſ. ſi mutuam. vbi eſt text. no. ⁊ hoc eſt qō dicit hic iuriſcōſultus. rñdendo ſi bene aduertaſ. dicit eñ ſi debitores ſolviſſent ⁊c. quaſi dicat non ſufficiat ⁊c.

Cum in teſtamento.

Si tutor teſtamentarius ⁊ datiuus gerunt diuiſim pro datiuo prius peruenitur ad magiſtratum ꝙ ad cō tutorem ſecus ſi omnes eſſent datiui. hoc dicit. ſm lec. quam teneo. ⁊ eſt ſingularis caſus. ¶ Opp. ꝙ habenti tutorem tutor dari non poteſt. C. in qui. cau. tu. ba. l. j. Solu. ſpecialis caſus eſt hic. ¶ Oppo. ꝙ prius debeat conueniri tutor ꝙ magiſtratus. vt. l. j. ſ. nunc tractemus. j. de tu. et ra. diſt. Solutio. gloſſ. intellige quod hic in principio fuit diuiſa adminiſtratio per iudicem quod textus non patitur. dic ergo ꝙ. ſ. nunc tractemus loquitur[b] quando plures ſunt tutores eiuſdem conditionis quia omnes teſtamentarij vel omnes legitimi vel omnes datiui hic quando ſunt diuerſe conditionis patet: quia vnus teſtamentarius vel legitim⁹ alter datiuus ⁊ banc diſtinctionem expreſſe facit text. nec opus eſt aliqua cauillatione. ⁊ hoc etiam[c] tenet Jaco. de arena. Dicit gloſſa primo a teſtatore diuiſa tutela imo a ſcipſis ſm Jacobum de arena. vide gloſſam ſup verbo vel aliter inter ſe: imo non vult facere banc diuerſitatem: ſed dicit aliter id eſt aliter obſeruabitur quando vnus eſt datus a iudice: alius a teſtatore et diuiſa eſt adminiſtratio a ſcipſis: vt. ſ. dixi aliter quando ambo eſſent dati a iudice ⁊c.

Tutoribus.

Tutor poteſt ſolutionem recipere non donare vel pro modico ſine cauſa trāſigere. hoc dicit iſte notabilis. ſ.

1 ☞ Tutor ad hoc vt teneatur requirere conſilium alterius etiam teſtatore iubente quid requiratur.

Dictio ⁊ implicat.

3 Habēs poteſtatem a lege vel ab homine aliquid faciendi cum alterius conſilio quando teneatur illud ſequi.

Titium.

Juſſus facere cum conſilio alterius ſi quidem eſt particeps officij tenetur eum requirere et ſequi. alꝫ: ſecus. hoc dicit. ¶ Nota ꝙ ad hoc ☩ quod tutor teneatur requirere conſilium alteri⁹ etiam teſtatore iubente duo requiruntur in perſona illius. ſcilicet ꝙ ſit tutor ⁊ particeps officij. Item quod ei adminiſtratio non ſit denegata: ſed poteſt adminiſtrare. hoc dicit. text⁹ ibi: ſed etiam adminiſtrationem ⁊c. ¶ Nam ☩ illa dictio et implicat etiam iſta duo ſcilicet quod officium ⁊ adminiſtrationem habeat. ¶ Ad iſtud opponi. ē. eodem. l. quidam decedens. ſ. pater tutelam. Reſpon. ſi nō eſſet particeps officij de vbanitate debet requirere conſilium vt in contrario non de neceſſitate: vt hic. ¶ Oppo. ē. de exercito. l. j. ſ. fi plures. ⁊. l. idē ꝙ. ſ. ſi ea. ē. mandati. ⁊. j. de acquiren. hereditа. l. ſi quis mihi bona. ſ. ſi coram titio. Reſpondeo ☩ cōtraria loquitur in eo qui habet poteſtatem ab homine: vnde ſi ab homine adiſciatur quod faciat

fuerit petitum quid imporꝫtet. Vide Bar. et doc. in. l. ſi conuenerit. de iuriſditione om. iudi.

g ¶ Non operantur. Caſus eſt in c. romana. ſ. contrahentes. de fo. competen. in. vi. vide no. p doc. in. l. ij. ē. ſi qs in ius voc. ⁊ vide Bar. in. l. ſi qs in conſcribendo. ⁊ que ibi dixi de pactis. ⁊ idem q hic tenet do. Anto. in c. j. de iudic. et ibi Jmo. et ibi dixit do. Anto. ꝙ ſi promiſi ſoluere Bzi cum conſilio alterius: valet iſta adiectio. et eſt ſequēda. Hic loquitur in tutoribus qui licet ſint nominati a teſtatore officium tamen habent a lege: vt. l. prima in princi. ē. de tute. Ideo teſtator adiciendo ꝙ faciat cum conſilio alterius ex tranei vel contutoris non habentis adminiſtrationem non poteſt officium datum a lege infringere vt dic: et dicta. l. cum quis in princip. ⁊. ſ. j. ē. eod. ⁊ ita dicit Oldradus in quadam ſua diſputatione. et eadem ratione dico quod ſi data eſſet alicui poteſtas a lege ⁊ a lege adiſciatur quod faciat cum conſilio alterius quod illud debet de neceſſitate requiri vt lege impuberibus. de ſuſpe. tuto. et hoc examinani plene in repetitiōe. l. j. ſi plures. de exercito. ¶ Circa ſecundum reſponſum querit gloſ. an conſilium ſeu arbitrium iſtarum mulierum ſit ſequendum. Circa quod diſtinguit glo. ſi quidem alimenta ſint relicta ipſi pupillo: vt in caſu legis noſtre: tūc quia hoc ſpectat ad adminiſtrationem tutorum cuz bea beant plenum officium: et mulieres non poſſunt eſſe participes officij non requireretur earum conſilium de neceſſitate: vt. d. l. cum quis. ſ. j. ē. eodez. Sed ſi legata eſſent de adminiſtratione tutorum tunc illorum arbitrium debet requiri. ⁊ ſi male arbitrarentur corrigerentur per arbitrium boni viri: vt. l. j. de lega. ij. ⁊. l. ſi cum annum. j. de annu. lega. Jac. de are. dicit ꝙ etiam ab ipſo in itio videtur relictum arbitrio boni viri: nec eſt neceſſe ꝙ arbitretur: vt. d. l. j. de leg. ij. ⁊ ibi plene dixi. ¶ Ultimo glo. ſignat argumentum contra. Vide glo. ibi: arbitrio. So. illud eſt ſpeciale ſauore matrimonij: vt l. turpia. ſ. j. de leg. j.

1 ☞ Qualiter conueniri poſſit qui promiſit ſoluere vbicunq; fuerit petitum.

Tutores.

Adtutorem apud quem inſtrumenta ad adminiſtrationem alterius pertinentia reperiuntur pertinet alteri notum facere: alꝫ: tenebitur. h. o. Ex principio. [c] ſ. circa facti narrationem. no. illa ☩ quod promiſit ſoluere vbicunq; fuerit petitum. [d] Ex quo patet ꝙ vbicunq; conuenitur: ibi videtur contractum: ⁊ ratione contractus poterit conueniri: vt. j. de actio. ⁊ obligatio. l. contraſſe. ⁊. ē. de iudicijs. l. beres abſens. ſecus ergo ſi digerit ſe conueniri velle vbicunq; inuentus fuerit: quia huic promiſſioni poterit renuntiari ante litez conteſtatam: vt l. ſi conuenerit. ē. de iuriſdi. om. iudi. De hoc in ſpe. de competen. iudi. adi. ſ. primo. ver. quid ſi pactū. ¶ Circa textum nota illud quod dicit quod ſi nec debitores in Italia eſſent: nec eoruz predia: ex quo patet quod per illa verba promitto me ſoluturuz g vbicunq; fuerit petitum non operantur [e] vt poſſim trahi extra territorium meum: ſi ibi non inue nior perſonaliter: vel ſi ibi non ſunt bona mea. Sed ſi ibi reperirentur bona mea poſſet ibi a me peti: licet ibi perſonaliter non eſſem ⁊ hoc ꝓpter illa verba vbicunq; fuerit petitum: et ſic ibi videtur cōtractum: vt dictum eſt. ⁊ tenet Jacobus de are. b ⁊ eſt notabi. ¶ Ultimo [f] nota ꝙ quando plures ſunt adminiſtratores vnus poteſt alteri notificare id quod ad alterius adminiſtrationem pertinet: alias punitur.

A matre.

Res non legitime venditas poteſt pupillus vendicare hoc dicit.

Prefectus.

Ea que tutor pōt facere ꝓ pupillo ⁊ pro ſe: licite mercātie erāt alibi vēdite tradite per ſigna. vel inſpec. oculos: qz non includunt in obligatione. l. cū taberna. de pig. Qualr aūt intelligant illa verba qō vult in qlibet loco poſſe conuenīri. vide eo. vo. cōſi. cclxviij. b ⁊ Andre. Poma. ¶ Ultimo. vide Alex. conſi. cxj. pe. verſi. cōformis iiij. volu. ⁊ conſi. cvj. col. fina. j. volu.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Altero.non videtur.an q quando tutor emens videatur emere nomine suo an pupilli sui. Adde quod no. Bar.in.l.iij.ff.iud.solui per bart.q Bar.in.l.si patruus.circa pncip.C.communia vtri.iudi.adde bal.consilio.liij.iij.volu.

b ✠Andre. Poma. ¶Oppo.vide Bal.c.j.de bene.fra.

c ¶So.fateor vi de bald.in.l.si vt pponas.C.de rei ven.And.barba.

d ¶Et ideo p huius declaratione. 1 et de materia qñ plures fratres vl nepotes habitāt simul. bal.in. c.j. 2 de bene. fra. et in l.j.C.qui testa.face.pos.q i suo tra 3 cta.q in.l.si seruꝰ. si cer.pe.bar.i cō 4 si.ccccvij.incip.vi 5 tomensis. do.pe. in cōsi.clxiij.et in 6 consilio.cxij.et in consi.cccxci.q considera qz reducit ista materia ad a duo.primo de ge stis viuo patre de q̄ p bal.i.l.filie.C. fami.herc.de ge stis mortuo patre de quo p bal. i.l.si pꝛonꝰ.C.cōmu.vtri.iudi.q vi de bal.i.l.j.C.pro socio.q in.l.ij.e.ti. q in l.i.C.si qs al b te.vel sibi.q i.l. pe mul.eo.tit. et in.l. cū duobꝰ.ℌ.si fra tres pro so.q in.l. fi.C.de colla.Sa li.in.d.l si patro nus. And.barb.

e ¶In pn.de hoc c tex. vide et bal.in 1 l.cum ops in.glij. col.de bo.q libe.q de hac materia vi de que digi post bart.i.l.qui mihi donatū.ff.de donatio.

✠Andre. Poma.

f ¶Dicā.vide ro. ℌsi.ij.q ad b oia vide barb.ℌ.ccc vij.per totum.ij. vol.ℜo.ℌsi.cccc. Bar.ℌ.ccvij co. ij.ij. dubio.bal.l. si patron?.ij. col. C.cōia vtri.iudi.

g ¶Quero quid.et vide omnino q̄ dicit bal.in.c.i.ℌ. d duo fꝛes ō ffe de 2 no.bene inuest.ex quo tex.infert ad aliud qđ digi i.l. fi.j.ad le.fal.et ad pdicta adducit illum text.in.d.ℌ.si duo.per solaz tñ habitationē non iducit societas ℌz eū in.l.cū duobꝰ.ℌ.si frater.pro socio q de decurio.l.ij.lib.ff.q dicto.ℌ.si duo.adde qđ statim.j.dicā.q q̄ notat bal.in.l.si vt ꝓponis.C.de rei vē.et que post bar.babes.in.l.si.C.de col.

faciendo simpliciter videt facere pro se. hoc dicit.

Lucius. Damnuꝫ subito emergens in re pignorata tutori non imputa. hoc dicit.

¶Res empta ex pecunia pupilli per tutorem est pupilli de iure speciali.

Pecunia redacta a tutore ex re pupilli suo nomine vendente non efficitur pupilli.

Si patruus:frater:idemq; tutor negotiaꝫ etiam de pecunia pupilli:an ad pupillū pertineat pars lucri an simpliciter intereſſe.

Si patruus vel frater fit tutor vel curator q negotiatur:an minor debeat habere partem lucri.q

An damnū debeat cum pupillo cōmunicari.

Societas inter duos fratres vel inter patruum q nepotes quando tacite dicatur contracta.

Si plures fratres vel patruꝰ q nepotes insimul habitāt que societas dicatur cōtracta.

Altero. Tutor qui est debitor pupilli in genere:si rem emit suo noie nō vi detur[a] emisse de pecunia pupilli.h.d. ¶Opp.vi detur prestandū compendium:vt.l.actione.ℌ.si in rem.q.ℌ.morte.ℌ.p socio.Sol.bic gessit negotium paternū suo noie:ibi noie cōmuni:quātū ad.l. contraria diuinare est vnde glo.in.d.ℌ.si rē soluit aliter pluribus modis:ℌz illa est vera q ibi loquit de compendio quod ꝓcessit de re communi:bic loquitur de cōpendio qđ ꝓcessit ex alia negotiatione postea facta. ¶Scōo opp.glo.de.l.verū.ℌ.si rem ℌ.pro socio finis illius.ℌ.habet duas lect.fm vnā concordat:fm aliam est cōtra.Sed solue vt prece dēs contrariū. ¶Opp.ℌ extra glo.quod hoc compendium quod videtur peruenire ex re pupilli.vt ℌ.quādo ex facto tuto.l.ij.q.C. arbi.tut.l. curator. Si ergo bic tutor ex mercibus communibus habuit pecuniā.prima pecunia fuit communis cum pupillo. Itez alie merces empte ex dicta pecunia eadem ratione fuerunt communes cum pupillo. vt dictis.ll.ergo compendium ex re communi videtur ꝓcessisse. Solutio fateor[c] quod res tempte ex pecunia pupilli per tutorem est pupilli de iure speciali. vt.d.l sed cōtra pecunia redacta ex re pupilli a tutore suo nomine vendente non efficit pupilli vt boc.ℌ.q.l.qui vas.ℌ.si.cum simili.j.de furtis. ratio quia pecunia de facili consumitur ꝛsumptione q immigtione q ideo voluit l.tutorem tenēri in genere. q illam pecuniam non efficit pupilli. vt sic interitu non liberetur. ita tenet bic ℑy. q pa tet ex ℌmmario quez dedi supra q fm boc si de pecunia pupilli q emeret res suas noīe et res essent pupilli q sic compendiuꝫ illius prime emptionis esset pupilli. sed si iterū venderet tutor q alias emeret. haberet locum bic. ℌ. vt debeatur ℌura non cō pendium. bodie vero de iure canonico non debet ℌura sed interesse. ¶Item opp.j.e.l.qui negotiationem.in pnn.Bl.sol pluribus modis. illa est vera q ibi in dubio videtur nomine pupilli gessisse: q tali modo fuerunt dati tutores:q sic fuit mādatum collatum etiam post mortem:q sic non fuit finitum morte bic vero gessit nomine suo: vt patet ex litera. ¶Et ideo[b] pro hui? declaratione. distinguet quando patruus vel frater.idemq; tutor pupilli negotiatur an ad pupillum pertineat pars lucri.an petat simpliciter intereſſe. Dic aut negotiatur nomine communi aut suo ꝓprio aut dubitatur:si communi non est dubium qđ compendium est cōmune vt.d.l.contraria. Sed secundo casu qñ nomine ꝓprio:q tunc aut de pecunia communi cum pupillo:aut de ꝓpria aut dubitatur. Si de

b ¶Respondeo. Adde bald.in.d.l.si patruus.in.iij. colum.q quod ipse not.in.l.certum.in fi.j.col.C.fami.her.q quod no. bal.in.d.l si patruus. in vlti.oppo.

i ✠Andre. Poma. ¶Quid ergo. Adde q̄ in dubio dicitur ℌcta societas omnium bonoꝝ per Alex.q consi.cxxxiij.col.iij.in.ij.dubio.ℌ.volu.

communi:tunc qz res empta efficitur cōis cōmunicabitur cōpendiū:vt.l.ac.ℌ.si in rem.q ibi no.ℌ. pro socio.q digi.ℌ.de pecunia ꝓpria etiā de reb? cōibus redacta que ꝓpria est:vt digi compēdiū est ꝓpium:sed in pupillo tenetur ad interesse vel vsuras:vt boc.ℌ.k dubitetur de cuius pecunia in dubio ꝓsumit de ꝓpria:vt.C.arbi.tu.l.si defunctus.nec in dubio puto recurrendū ad cōiecturas quas glo.tāgit in.l.cum oportet.in ꝓinci.de bo.q libe.quia coniecture ille non habent locum nisi in filiofami.vt ibi vel in vxore:vt.l.quintus.ff.de donatione.inter vi.q vxo.vel ꝓlato ecclesie;vt.C. de epi. q cleri.aut.licentia. Tertio casu qñ dubitatur an ꝓprio nomine vel cōmuni fuerit mercatus:tunc in dubio ꝓsumitur qđ suo ꝓprio nomine:vt.l. q magis.ℌ.j.de so.ne pſona ſubintelligatur ex trinsecus:vt.l.si stipulatus.ℌ.cbꝛysogonus.j.de verb. obli.fallit in.l.qui negotiationi.in pnn.[c].e.ratio est ibi ꝓpter mandatuꝫ precedens:vt.ℌ.digi.ad quod facit.ℌ.sol.ma.l.post dotem.fm lect.Ity.regulariter est dicendum q quādo tutor facit illud ad quod tenet:licet faciat suo nomine videtur facere ꝓ pupillo:vt.ℌ.l.progi.ℌ.tutorem. negotiationem vero nō tenet facere nisi testator percepisset: imo tenet pecuniam conuertere in emptiones prediorum:vt in aut.vt bi qui ob.se.perbi.ℌ.quoniā. q.ℌ.co.l.ita autem.in pnn.q regula est quando licite potest facere nomine suo q nomine pupilli simpliciter faciendo nomine suo ſubintelligitur facere:vt.ℌ.ea.l.ℌ.perfectus. In dubio ergo ꝓprio nomine videtur negotiari. ¶Hec obſt.j.quando ex fac.tu.l.post mortem.q quod ibi no.q illud intelligo quando facit mentionem q erat tutor:vt ibi dicam.[f] ¶Quero quid[g]si patruus vel frater † qui negotiatus est non erat tutor vel curator. Fñ.licet pecunia fuisset cōis tamen compēdiū nō esset cōi si cōmuni nomine nō esset mercatus.nam ſi quidem ille frater vel fratris filius erat maior non est dubium:vt.C.cōia vtri.iudi.l patruus.fm lec.glo.et ℌ.pro so.l.cum duobus.ℌ.si inter fratres. Idem si erat minor:quia illud quod dicitur q res empta ex pecunia minoris est minoris.est verum quādo emitur per tutorē vel curatorē:secus si per extraneum nisi sorte in subſidiū:vt.l.si filie.cū glo.ſua. j.de sol.dicam in.l.ij.j.qñ ex fac.tu.ꝓdicta vera nisi inter eos ℌcta esset societas tacite vel expresse.qualiter autē ℌbatur tacite.ſtatim dicam. ¶Quero digi de compendio.quid de damno.Fñ.[h] eo casu quo tutor est debitor in genere non est dubium q tutoris est damnum. Sed eo casu quo pecunia est pupilli siue cōis:in ei? fauorē res empta ex ea pecunia sit pupilli:quo fauore vti non potest si vult. arg.ℌ.de mino.l.si index;circūuento.nec tutor poterit hoc contra eum allegare cuz ipse suo noīe fecit.arg.C.de transac.l.transa.Sed si tutor gessisset nomine cōi tunc si tale negotiū erat consuetū a pare pupilli vel cōe damnū sibi ꝓueniret tutor.q alias emeret.haberet locum bic.ℌ.vt debeatur ℌura non cō pendium.bodie vero de iure canonico non debet ℌura sed interesse. ¶Item opp.j.e.l.qui negotiationem.in pnn.Bl.sol pluribus modis.illa est vera q ibi in dubio videtur nomine pupilli gessisse: q tali modo fuerunt dati tutores:q sic fuit mādatum collatum etiam post mortem:q sic non fuit finitum morte bic vero gessit nomine suo: vt patet ex litera. ¶Et ideo[b] pro hui? declaratione. distinguet quando patruus vel frater.idemq; tutor pupilli negotiatur an ad pupillum pertineat pars lucri.an petat simpliciter intereſſe. Dic aut negotiatur nomine communi aut suo ꝓprio aut dubitatur:si communi non est dubium qđ compendium est cōmune vt.d.l.contraria. Sed secundo casu qñ nomine ꝓprio:q tunc aut de pecunia communi cum pupillo:aut de ꝓpria aut dubitatur. Si de

diat societatem.vide Petrum de ancharano consil.cccliij.q vide etiam per Roma.consi.cccxci.q per Bal.consi.cxxxvij.primo libro.qualiter intelligatur contracta societas.

cite cum

a ¶Sic dicas.vide Bar.in.l.cū duobus.ℌ.pap.pro soc.als est lex q eundem in tract.de duo.fra.q Bal.in.l.si patruus.C. cōmunia vtri.iudi.et in.l.i.C.qui testa.fa.pos.

b ✠Andre. Poma. ¶Secundo casu.Vide Alex.consi.cxxiij.incip.vi sis in vlti.col.in.j.volu.Pet.de ancha.consilio.cxxx.incipien.quia questio modica.

✠Andre. Poma.

c ¶Tertio casu. Adde Alex.cōsi. clxiij.i.ij.co.vo.ñ. et cōsilio.cxxij.ij. volu. et consilio lxxvij.in vlti. colii.eo.iiij.volu.et consilio.cxxij. ad fi.vol.j.barba.cō fil.cxxj.i.ij.col.i.j. vo.Ro.ℌsil.cccci.

✠Andre. Poma.

d ¶Ideo enim. vi de Alex.consilio cxxvij.in vlti.co. volu.iiij.q consi lio.lxxviij.alꝫ.cl viij.in.ij.volu.Et idē tenet Sali.l. cū duobꝰ.ℌ.tres ff.p socio.et Jo. de ana.cōsil.cxiij. incipien.viso pū cto.Idē tenet an to.de butr.consil. lxxj.alꝫ.lxxiiij.i. ci.dictum Franci.ℑ tñ tenet bal. l.si sociꝰ.per illuꝫ c tex.ff.si certū pet. Ang.consilio.cc xxxvij.incipien.fi liū bugonis alexan.consil.clxj.in primo volu.q cōsil.lxxvi.alꝫ. cxxvij.ℌ.si.ij. col. ij. vol. Et qualiter possit cōtrahi societas.vid bar to.ℌsil.cxiij.in.ij. col.ij.volu.q cōsi. cxxj.in.iiij.col.in j.volu. Ro.consi. cclxxxij.

¶Quero an. Et ista facit ad ea q̄ digit bart.in.l.eg diuerso.in pnnc. sol.mat.qđ oīno vide.q etiā bal.in c.j.de bñ.fra.qđ etiam omnino vi de dum dicit q̄ si titiꝰ emit tale castrum a sempronio ꝛc.et qđ facit ad questionē rusti cozum simul stantium ꝛc.Adde in simili qđ no.bal. post glo.i.l.si paterno.C.de negot.gest.q moder.insti.de act.ℌ.actio in materia negotii.et vide bal. in.d.c.i.duz dicit q ex solo consensu ꝛc.q dum bal. in dicto.c.j.refert bar.dic q̄ bar.ibi lnd digit in vno consilio qđ incip. an karolus.cōsil. lxvij.q vide bald. in.l.ij.C. qui test. face.pos.q bic ad de bart.in.l. cum duobꝰ.ℌ.pater.ℌ. p foc.q vide bar. bic in fina.ꝑbis. q adde bar.in.l.ℌ. nec castrense.de col.bo.q in.l.cum opꝛs.in pn.de bo. que libe.q q̄ not. de rusticis.vide p bal.i.d.l.si patruus.ad finē.q in.l. j.p socio.in.g.q.q de materia p ange.in ℌsi.liz.q ℌ. lxxxix.q ℌsil.cx.et cōsil.cxxj.q pau. de castr.in consil. clxxxiij.Adde q̄ liter ℘sumatur cō tracta societas:et an diuersitas exercitiꝰ:vt q vnus fit mercator:alter doctor:alter intēdat rei rustice et agriculture impe

cite eum nō posset expresse.vt.ℌ.p socio.l.in condi tionibus.ita dicit Rich.malū.boc etiaꝫ sequebat Oldra.bis verbis.insimul habitatio lucroruꝫ in vnum collatio q eius qđ alter superlucretur inuicem non reddita ratione facit ꝓsumi societatem ar.ℌ.de ꝓbd.l.procula.q de do.inter viruꝫ q vxo. l.si seruus.q so.ma.l.que dotis.q quod ibi nota.et ita reperit in quibusdaz dictis Jaco.de are. Sed cōtra p̄dicta opp.ℌ.pro so.l. iiij.vbi not.q re sola non pōt videri cōtracta societas vera. Fñ.fateor. qđ non contrahitur societates re tñ.q non est de contractibus qui re contrahuntur.sed contrahitur consensu solo:vt ibi no.q de acti.q obli.l. consensu.iste aūt consensus pōt esse declaratus vbis q factis:vt.ℌ.pbatū est. ¶Ex predictis tamen dicta materia non est bene declarata.ideo latius sic dicas[a] in duobus fratrib? patruo vel nepote aut alter eoꝝ est pupillus q nō vꝫ contracta societas: vt.ℌ.pro so.l.in cōctionib?.vt.ℌ.digi:aut vterq; est maior.q tūc aut neuter negotiaꝫ.aut alter tñ: aut vterq;.Primo casu etiam si indiuisam hereditatem insimul habeant.nulla videtur inter eos cōtracta societas nisi expresse fit dictū:vt.ℌ. fami. her.l.ex parte.ℌ.filius. Secōo casu[b] quando alter tñ negotiaꝫ.tunc idem q non potest videri cōtracta societas tacite cuz alter nil ponat.vt.ℌ.pro so. l.j.in fi.nisi aliud esset actum.q ideo q̄sita ab altero communicātur:vt dicta.l.si patruus. communia vtriusq; iudi.q pro so.l.cum duob?.ℌ. si inter fratres. Tertio casu[c] quando vterq; negotiaꝫ tūc si bincinde lucra consueuerunt cōicare ꝓsumo societatē contractam esse per ea q̄ dicta sunt a dictis doc.boc etiam probo per.l.in ꝓbinatu.ℌ.de cō cu.q ℌ.de ritu nuptia.l.in libere. Preterea talis cōtractus nisi transeat in nomen societatis nō potest celebrari ergo societas videtur tacite contracta.argu.j.de acquiren.heredi.l.pro herede.ℌ.papinianus.nō enim pōt dici donatio cū non fiat ex liberalitate:ideo enim[d] tibi confero:quia tu mibi. Itē nec veniūt ista ex natura hereditatis insimul retēte:q sic nō venit in iudicio fa.ber.q ea sola veniunt in fa.ber.iudicio q̄ quis facit vt heres.vt.ℌ. fa.ber.l.ij.q.l.verūs.q.l.q puto.ℌ.sed si dolo. Itez non venit in cōmuni diuidendo:q illud datur ad diuidendū non ad cōmunicandū. ¶Restat ergo q̄ dicta communio sit facta iure societatis:q sic societas videat tacite ℌcta.sed de vno restat dubiū q̄ societas sit cōtracta an oim bonoꝝ an vni? negotiationis vel dicaꝫ societas simplr cōtracta de q bus bꝫ.ℌ.p so.l.v.q.l.coiri.q.l.seq.Ad qđ dico qđ ista est regula q̄ act? nostri voluntarij non extenduntꝫ vltra q̄ petunt.C.ne vxor p ma.l.ñ.de itine. actuq; puna.l.j.ℌ.boc interdicto.C.de neg.ge.l.j.q ij.q.ℌ.l.tutores q post.dico ergo qđ si cōicauerūt lucra vni? negotiationis illius negotiationis tñ vꝫ esse ꝛtracta societas.q si erāt diuerse illarū ꝛtracta societas vꝫ:q ideo si forte vnus emisset fundū suo noīe nō teneret fundus cōmunicare:ℌz teneret cōmunicare pecuniā si ex dicta negotiatione fuisset.ℌ.p so.l.ñ vn?.ℌ.j. Sed si emptiones[e] fundoꝝ cōmuni noīe celebrarent tūc etiā bni? negotiationis ꝑsumeret ℌcta societas:q sic cogeret cōmunicare fm ea q̄ dicta sunt q idē dico in tpe nam ab eo tpe quo ceperunt cōmunicare videt ℌcta societas. Idē ab eo tpe quo defierūt cōmunicare ex dissolutaꝫ:vt.d.l.vtiq;.ℌ.p soc.secus si vnus continuabat communicare q alter sibi retinebat:et societati nō

renuntiabat tunc enim seruarem[g] quod dictū est. ℌ.pro socio.l.actione.ℌ.diximus. Item quod dicit tur de communione inuicem facta nō intelligo de modicis q paruis lucris.ar.ℌ.de impēſis.l.omnino.de dona.inter virū q vxo.l.vtrum. ¶Quero ulla societate tacite contracta q̄ partes intelligant. Fñ.dicebat Ray.equales:vt.ℌ.pro socio.l.si non fiant.quod placet.

Tutor rerum. Tutor vni? regionis potest soluere creditori alterius regionis.h.d.

1 ¶Curatores prodigi furiosi q pupilli dicūtur habere plenā q liberam administrationem. Plene idem est quod libere.

2 Curator bonoꝝ q ventris nō habet liberam.

b **Inter bonoꝝ.** [b] Ponit differentiā inter curatorē vētris q bonoꝝ ex vna parte q curatorem prodigi furiosi q pupilli ex altera parte. ¶In.[i] quo[k] curatores ꝓdigi furiosi q pupilli dicunt habere plenam q liberam administrationē vt colligit bic ex eo qđ bz plene q idez est ac si diceret libere vt.C.de ꝓcur.l.j.ℌ.ℌz procuratores. q.l.j.in pnn.ℌ.de offi.ꝓcu.cesa.qđ tz glo.in.l.mandata.ℌ.de ꝓcu. ¶Scōo.no.q curator bonoꝝ et ventris nō bz habere liberam ꝛc.

Benus. Tutor q non est solūendo ob negligentiā puniet in corpore.h.d. ¶Op.de officio ꝓsi.l.illicitas.in fine.glo.non soluit bic:solue vt ibi.q.C.de pe.l.penam.

Ires. Casus fortuitus nō imputatur tutori.h.d. Hoc intelligе res perdite erant in loco verisimiliter tuto alias tenetur tutor vt.C.de peri. tu.l.si res.et.j.de dam.infec.l.vtiq;.q.ℌ.c.l.tutor: pro pupillo in fine.

¶Generalis prouisio quando valeat tantum quantum specialis.

2 Administratio certe rei quod interdicit sicut administratio omnium bonorum.

Iduo. Eodem modo quo vnus tutor tenet ꝑ alio eodem mō tenet fideiussor ei?.h.d. Pro declaratione q̄roq quo fuit diuisa administratio.gl.dicit a iudice:nec audeo dicere a testatore.quia tunc tutores non satisfiarent nisi inter ℌ:ita dicit glossa. Sed potest ſustinere etiam facta diuisione a testatore:nam licet non teneatur satisfiare:si tamen satisfiet tenetur. vt.j. de fideiussori.l.grece. ℌ.tutor. ¶Quero qđ si administratio est diuisa ab eis:videtur qđ fideiussor non teneatur nisi pro gestione quā tutor gessit ꝑ alia vero nō sicut nō tenet pro non gerēte.glo.nō firmat cōtrariū videt nam diuidēdo administrationē inter ſe alter alteri videt f cōmittere qđ administret.q fic quilibet non in totū videtur administrare ꝑ aliū.vt.j.e.l.tres tutores. ℌ.nō ſolū. ¶His declaratis opp.q possit conueniri ꝑ alia administratione:vt.ℌ.e.l. inter tutores Sol.verū est actiōe ꝑsonali.vt ibi:nō reali vt bic. ¶Opp.ad fi.q non fit idē denegare in genere vel in ſpecie vt.ℌ.de vſuf.l.quoties.ℌ.fi.Sol.ℑ quātuz ad ĩclusionē q exclusionē rei tñ valet gℌalis q̄tuz ſpecialis.pnisio vt bac.l.q.j.de leg.iij.ℌ.chorus. in pnn.C.de prescrip.xxx.an.l.omnes.sed quātuz ad durationem rei mutuate nō.vt ibi.ratio qz ibi g per mutationez desinit cōtineri sub appellatione

legatis.ij.q in.l.ℌ si socius.ℌ.si cer.pe.q tex.in.d.l.patruus.ibi Bal.q Ange.in consi.cx.

b ¶Inter bonorum.Adde que no.in.l.j.C.etiam per procuratorem cau. in integ.restit.

i ✠Andre. Poma. ¶No.q.Vide late Bal.q Alegand.l.preses.C.de transactionibus.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Si duo. intelligit i his: idē operaf genus quo ad genus: q̄ species quo ad speciē: fallit vt hic: item fallit etiam in obligatione pignoris fm Ray. in l. per illum text. C. que res pig.

¶ Andre. Poma.

b ¶ Non existimo. Nō hui⁹ l. est: que fiūt palā p̄sumūtur fine dolo per pano. 2si. l. cviij. in. iij. col. vo. i. barba. 3si. l. cvj. i. iiij. col. in. ij. vol. Ant. de but. 3si. l. lvj in. iiij. colum.

¶ Andre. Poma.

c ¶ Tutor rerum. Iſtaz legem dicit singulare Bre. C. si quis nec causaz in p̄cin. ff. si certū peta. Jason in. l. de pupillo. ff. si. ff. de ope. no. nuntia. Rō. l. singularia. in. iij. col. ff. si cer. peta. sequitur Jaſo. l. filiuſſa. ff. dini. in. j. char. ff. de leg. j. facit text. l. quod dicimus. ff. si. z seq. vbi bar. ff. qō met. cau. text. c. eg parte. de feud. not. Archi. 3. his ita. cccliiij bal. l. vt p̄ponis. la. j. in pe. colum. Et ibi Salice. C. qūo z qū iud. bal. c. j. 3. ad hoc. in. v. col. de pace iuramē. fir. imo. l. si eg preſſuz. de appel. Pe. de anch. 2sil. lvij. icip. circuſpectis regīis cauſe.

1 2

¶ Si duo. intelligit i his: idē operaf genus quo ad genus: q̄ speciē quo ad speciē: fallit vt hic: item fallit etiam in obligatione pignoris fm Ray. in l. per illum text. C. que res pig.

¶ Andre. Poma.

¶ Non existimo. Nō hui⁹ l. est: que fiūt palā p̄sumūtur fine dolo per pano. 2si. l. cviij. in. iij. col. vo. i. barba. 3si. l. cvj. i. iiij. col. in. ij. vol. Anto. de but. 3si. l. lvj in. iiij. colum.

¶ Andre. Poma.

¶ Tutor rerum. Iſtaz legem dicit singulare Bre. C. si quis nec causaz in p̄cin. ff. si certū peta. Jaſon in. l. de pupillo. ff. si. ff. de ope. no. nuntia. Rō. l. singularia. in. iij. col. ff. si cer. peta. sequitur Jaſo. l. filiuſſa. ff. dini. in. j. char. ff. de leg. j. facit text. l. quod dicimus. ff. si. z seq. vbi bar. ff. qō met. cau. text. c. eg parte. de feud. not. Archi. 3. his ita. cccliiij bal. l. vt p̄ponis. la. j. in pe. colum. Et ibi Salice. C. qūo z qū iud. bal. c. j. 3. ad hoc. in. v. col. de pace iuramē. fir. imo. l. si eg preſſuz. de appel. Pe. de anch. 2sil. lvij. icip. circuſpectis regīis cauſe.

Hec est tertia particula in qua formatur vnum dubium circa limitationē illaz que dicebat q̄ qñ diuiſa eſt adminiſtratio a teſtatore vel a iudice periculum nō eſt commune: z eſt dubitatio talis: quid ſi non diuidit adminiſtratio tota: ſed aliqua res: vt puta pecunia fuit diuiſa inter tutores a teſtatore vel a iudice: rñdeō q̄ reſpectu illius pecunie eſt etiā periculū diuiſum: z quilibet tenet p eo qō accepit. ¶ Not. q̄ Tid qō operaf diuiſio totī⁹ quo ad totū: idē operaf diuiſio partis quo ad partem. facit. 3. e l. si duo. in fi. z tene mēti iſtū caſum. ¶ Sequit verſi. 3z ſi ipſi. Iſta eſt quarta pars in qua formatur vnū dubiū circa regulam que eſt q̄ periculuz eſt cōmune: z eſt talis dubitatio: regula ,pcedit in dubitāter qñ hec actio datur ad intereſſe. Sed q̄ qñq; cōtra tutorem datur actio penalis q̄ vocaf de rationibus diſtrahēdis: an illa pena poſſit exigi a quolibet inſolidū. an vero teneātur oēs cōmuniter ſicut ad intereſſe. Et rñdetur q̄ nō poſſit exigi a quolibet inſolidū ſicut in aliis actionibus ex delicto: imo omnes tenentur communiter ſicut quando agitur ad intereſſe: z in quadruplo ineſt ſimplum: licet ſecus ſit in actione furti. h. d. ¶ Not. Tq̄ qñ plures cōueniunf ex aliqua adminiſtratione: ſiue ſint adminiſtratores publici ſiue p̄uati: non tenentur ad pecuniam ſoluendam quilibet inſolidum: ſed inter omnes ſufficit vna ſolutio: vt hic z. 3. de publi. l. si multi. z ibi dixi. z ad leg. iul. pecu. l. ſacrilegii. 3. i. z de iur. fiſ. l. aufertur. 3. fin. qō no. q̄ ſepe accidit quod intellige ſi conueniantur actione ex adminiſtratione illa: ſecus ſi conuenirentur tanq̄ quilibet nō tanq̄ adminiſtrator vt ſtatim dicam. Oppo. 3. de iuriſ. om. iudi. l. ſi quis id qō. 3. fi. cuz. l. ſeq. So. hic adminiſtratio mitigat delictū vt tex. dicit z glo. z pbaf m. ll. alle gatis in 3trarijs: ſecus z c. ¶ Ad iſtud op. 3. de his qui no. infa. l. adhle tas. 3. ait p̄tor. vbi 3z qs tz cauponā: z ſub p̄tegu caupone teneat mācipia queſtuaria. nō mitigat delictū. glo. nō ſol. dic q̄ ibi non cōuenitur ratione adminiſtrationis: ſed vt quilibet tenens mancipia queſtuaria. Preterea ibi non erat officium publicum vtilitate z autoritate. Oppo. j. de tu. z ra. diſt. l. j. 3. in tutela. Rñdeo fateor q̄ tutor p̄t conueniri furti: z tūc nō cōueniref vt tutor: ſed vt quilibet furtum faciēs: z teneref fm cōmunē naturā actionis furti: hic 3uenit actione de rōne diſtrahenda: z ſic vt tutor. ¶ Opp. q̄ in duplo nō inſit ſimplū: vt. l. ſi p fure. 3. de cōdi. furti. Hlo. innoluit ſe iſta eſt vera q̄ hic 3uenit actione de rōne diſtrahenda: in qua conuenitur vt tutor: z adminiſtratio mitigat delictum ibi qñ agit actione furti. ¶ Quero an quadruplū vel duplū ad qō tenetur tutor: actione furti denoluat in actione tutele quaſi tutor deueriit a ſe exigere. Hlo. videtur tenere q̄ ſic: qō eſt verum: q̄ tunc debitū ex vna cauſa denoluitur in actione ex adminiſtratione: quando eius cuius bona adminiſtrant intereſt: vt. l. diuortio. 3. de nego. geſt. 3. z. l. quoties. 3. j. 3. ſeq. ſed iſta actio furti non eſt mere penalis. nec continet intereſſe pupilli. glo. tamen ſic tenet. ¶ Sequitur verſi. non ſolum. hec eſt quinta pars in qua iuriſconſultus formatur vnam dubitationem circa illaz limitationem regule que dicebat tunc periculum eſſe commune: quādo geſſerūt omnes: ſecus qñ vnus geſſit alius nō: z dubitatur qualiter quis intelligat gerere. Ad quod reſpondet multum notabiliter: ſiue quis gerat per ſe ſiue mandet alteri tutelam gerendam: ſiue committat contutori: ſuo: z ab eo recipit ſatiſdationē: ipſe gerere videf: nec pōt defendi tanq̄ non gerēs. ¶ Sequitur ver. in eo quod nemo. Iſta eſt ſexta pars in qua iuriſconſultus formatur vnam dubitationem circa eandem limitationem que dicebat ſi vnus geſſit: z alius non p̄ius conueniendum eſſe gerentē dubitaf ergo quid ſi vnus geſſit aliqua z alia neglexit: ali⁹ oīno non geſſit: an in nō geſtis ſeruef ordo. Rñ. q̄ non niſi eſſent connexa his que geſta ſunt. Nota bene iſtum caſum z exempla que ponuntur in gl. ¶ Sequitur verſicu. quod autem. Iſta eſt ſeptima pars in qua iuriſcō. formatur vnam dubitationem circa illam limitationem regule que dicebat ſi tutores ſunt ſoluendo tpe finite tutele: periculum diuiſit inter eos ſecus ſi defierint eſſe ſoluēdo. ¶ Quero qualiter diſinere eſſe ſoluēdo intelligit z q̄ſtio z rñſio clara eſt multū. ¶ No. tex. ibi: nā aperte p̄dicto z c. vbi videf caſus q̄ 3z tq̄s ſit manifeſte p̄digus: tñ valēt geſta p eū niſi interdicatur ſibi adminiſtratio qō plene examinani i. l. is cui bonis. de ✠. ob.

¶ No. tex. ibi vel vel cui⁹ bona venerūt. Ex quo colligef q̄ quādo bona alicuius vendūtur ad petitionē creditoris: preſumptio eſt q̄ non ſit ſoluendo. ¶ Op. j. de magi. cōue. l. j. 3. i magiſtratus. Sol. dicit glo. aliud in magiſtratibus. qui excuſantur ſi tutor quem dederunt erat ab initio ſoluendo. aliud in cōtutoribus qui ita demū excuſantur: ſi erant ſoluendo tempore finite tutele. Dy. dicit q̄ hoc non eſt verum q̄ magiſtratus dedit tutorem z accepit ſatiſdationē: ſed ſi ſatiſdationez nō accepit: tunc nō excuſatur niſi ſoluēdo ſit tpe finite tutele. vt. l. emilius. 3. eo. Ex p̄dictis oibus apparet ſolutio. q̄. ppoſite in p̄cin. l. ſi diligēter aduertatur. ¶ Ultimo circa iſtā materiā eſt diſtinguēdū: tamē q̄ gl. alibi iſtā materiam tractauit. f. in. l. j. 3. nunc tractemus. de tu. z ra. diſtra. z iſtam. l. nō diligenter aduertit: ideo ibi dicemus.

1 ¶ Tutor rem alicui venditam ſi ille non ſolvat pretium poteſt retinere ſi ipſe tantūdem de ſuo expendit in vtilitatem pupilli: z venditio iuſte facta fuerit.

c Tutor rerum. Rem pupilli iuſte venditā poteſt tutor ſibi licite retinere ſi emptor pretium non ſoluit: z ipſe tutor pretium de ſuo in vtilitatem pupilli conuertit. hoc dicit z eſt ſingularis et no. casus innuit q̄ ts emptio facta

¶ Andre. Poma.

a ¶ Nō em. Aide p moder. c. j. in. j. no tabili. q. ſen. da. poſſ. p Fran. cur.

b ¶ Exemplato. vi de materiā innen tarij z q̄ poſſunt opponi cōtra inuentariū z formā inuētarij: i Spe. de inſtru. editi. 3. dicto de ipugnatione teſtamenti.

¶ Andre. Poma.

c ¶ Cōueniri. vide alex. 3ñ. vj. i. iij. co lū. iiij. vo. z i aut. ſi qs in aliquo. in ij. co. vſi. ſeptimo fallit. C. de eden. Feli. c. qñ contra in. xxvj. colū. ver. vj. qro. de. pba.

d ¶ Non faceret fidē. regiſtrū actorum facit fidem. adde Bal. in. l. geſta. de re. iu. z bal. et ange. in aut. ſi quis. C. de eden.

¶ Andre. Poma.

d ¶ Non faceret fidē. vide Alex. 3ñ. vj. in. iiij. volu. et in aut. ſi quis in aliquo. in. vij. col. C. de eden.

e ¶ Debitorē cogi. Caſus in quo poſſum cogere de bitorē vt de nouo faciat p̄miſſionē idē ſi inſtrumentum eſt antiquuz vel variati ſūt. cōfines fm. Bal. in aut. ſi quas ruinas. C. de fac. ſan. eccle. z adde bar. in. d. aut. ſi quis i aliquo. facit. l. ſi quis. de fab. li. 3. Adde q̄ idē bar. ſequitur Jo. and. in addi. ad Spe. in ti. de inſtr. edi. 3. ij. vñ. qd ſi ſolu. 3. vbi dicit ſpecu. q̄ debitor nō e obſtāte q̄ ſibi redditū fuerit inſtrumētuz obligationis debiti qō poterit cogere creditorem: vt ſibi faciat inſtrm cōfeſſolutionis.

f ¶ De b̄ p Buil. Adde no. bart. in l. heredes palam. 3. ſi quis poſt. de teſta. z in. d. l. adoptio. de adoptio. z iſtam gl. hic de imbreuiatura ſequitur bart. in. l. 1 gallus. 3. idē credendum. de lib. z poſth. z ibi digi.

g ¶ Sed aduertendum eſt. Et vide Bart. in. l. ij debitor. q̄ in frau. credi. Bal. in. l. fin. C. cōia de leg. z digi in. c. de ſchiſma. Andre. Barba.

h ¶ Ab eo. ad itel lectū huius text. aliqua digi poſt bar. i. l. poſt 3ctū. in vlt. colū. de do na. fm Jmol.

¶ Andre. Poma.

i ¶ Ab eo. vi6 mo der. peru. in. c. cōſtituti. in. 3j. colū. de appel.

¶ Scdo not. 3z fallit valde no. fm bal. in. l. ſi qs filio. 3. fi aūt. j. de iuſto teſta. z in. c. j. 3. ſancim⁹. quo tēp. mil. imme. pe. deb. z vide Ang. in. l. furti. 3. ō bis qui not. infa. vbi ponit multas fallen. And. barba.

k ¶ Statutū dicit. adde tu z banc. q. vide latiſſime exa minatā per aſten ſem in ſuo tracta. ſup ſtatuto q̄ exigi ſtentib⁹ maſculis femina non ſuccedat. i. 3j. parte. q. iij. qui tētās opi. tenet diſtinctionē Pau. de ca. in. d. l. titio. 3. titio centum.

1 2 3 4 5 6

¶ Andre. Poma.

a ¶ Nō em. Aide p moder. c. j. in. j. no tabili. q. ſen. da. poſſ. p Fran. cur.

b ¶ Exemplato. vi de materiā innen tarij z q̄ poſſunt opponi cōtra inuentariū z formā inuētarij: i Spe. de inſtru. editi. 3. dicto de ipugnatione teſtamenti.

¶ Andre. Poma.

c ¶ Cōueniri. vide alex. 3ñ. vj. i. iij. co lū. iiij. vo. z i aut. ſi qs in aliquo. in ij. co. vſi. ſeptimo fallit. C. de eden. Feli. c. qñ contra in. xxvj. colū. ver. vj. qro. de. pba.

d ¶ Non faceret fidē. regiſtrū actorum facit fidem. adde Bal. in. l. geſta. de re. iu. z bal. et ange. in aut. ſi quis. C. de eden.

¶ Andre. Poma.

d ¶ Non faceret fidē. vide Alex. 3ñ. vj. in. iiij. volu. et in aut. ſi quis in aliquo. in. vij. col. C. de eden.

e ¶ Debitorē cogi. Caſus in quo poſſum cogere de bitorē vt de nouo faciat p̄miſſionē idē ſi inſtrumentum eſt antiquuz vel variati ſūt. cōfines fm. Bal. in aut. ſi quas ruinas. C. de fac. ſan. eccle. z adde bar. in. d. aut. ſi quis i aliquo. facit. l. ſi quis. de fab. li. 3. Adde q̄ idē bar. ſequitur Jo. and. in addi. ad Spe. in ti. de inſtr. edi. 3. ij. vñ. qd ſi ſolu. 3. vbi dicit ſpecu. q̄ debitor nō e obſtāte q̄ ſibi redditū fuerit inſtrumētuz obligationis debiti qō poterit cogere creditorem: vt ſibi faciat inſtrm cōfeſſolutionis.

f ¶ De b̄ p Buil. Adde no. bart. in l. heredes palam. 3. ſi quis poſt. de teſta. z in. d. l. adoptio. de adoptio. z iſtam gl. hic de imbreuiatura ſequitur bart. in. l. 1 gallus. 3. idē credendum. de lib. z poſth. z ibi digi.

g ¶ Sed aduertendum eſt. Et vide Bart. in. l. ij debitor. q̄ in frau. credi. Bal. in. l. fin. C. cōia de leg. z digi in. c. de ſchiſma. Andre. Barba.

h ¶ Ab eo. ad itel lectū huius text. aliqua digi poſt bar. i. l. poſt 3ctū. in vlt. colū. de do na. fm Jmol.

¶ Andre. Poma.

i ¶ Ab eo. vi6 mo der. peru. in. c. cōſtituti. in. 3j. colū. de appel.

¶ Scdo not. 3z fallit valde no. fm bal. in. l. ſi qs filio. 3. fi aūt. j. de iuſto teſta. z in. c. j. 3. ſancim⁹. quo tēp. mil. imme. pe. deb. z vide Ang. in. l. furti. 3. ō bis qui not. infa. vbi ponit multas fallen. And. barba.

k ¶ Statutū dicit. adde tu z banc. q. vide latiſſime exa minatā per aſten ſem in ſuo tracta. ſup ſtatuto q̄ exigi ſtentib⁹ maſculis femina non ſuccedat. i. 3j. parte. q. iij. qui tētās opi. tenet diſtinctionē Pau. de ca. in. d. l. titio. 3. titio centum.

Quando fiat dicta reuocatio z circa que.

3 Alienata lite pēdēte reuocanf in officio iudicis.

4 Pretiū nō reſtituitur ei a quo fundus aufertur.

b **Abeo.** ᵇ Facta appellatione pēdēte ſi appellans ſuccumbit officio iudicis appellationis in ſtatū priſtinuz reponuntur. h. d.

1 ¶ Prima no. Tq̄ ſi iudex p̄im⁹ non recipit appellationē an ſit recipienda vel non ſpectat ad officiū iudicis appellatiōis: vt hic z. 3. nil no. ap. pēdē. l. j. ij. rū. Et ideo iudex p̄im⁹ q̄ nō recipit debet exprimere cām quare nō recipit. vt. 3. de ap. reci. l. ſciendū. Scdo no. Tq̄ facta pēdente appellatione reuocanf in priſtinū ſtatū p officiū iudicis appellationis vt hic. z ita intelligit gl. idē no. in. l. furti. 3. i. j. de his qui no. infa. Et aduertēdum eſt q̄ iſta reuocatio fit demū ſecuta victoria in cauſa appellationis vt hic. abi: appellatione ininſta z. Et aduerte: q̄ reuocanf oīa facta: tam per eū q̄ appellauit: vt hic. ſi ipſe ſuccūbit q̄ facta per iudicē cōtra eum ſi ſnia irritatur: vt. l. ex cauſa. 3. de ap.

i ¶ No. etiā Tq̄ eadem ratione debent reuocari alienata lite pendente per ti. extra vt lite pē. nil inno. z per l. ſi. C. de lit. ¶ Ultimo nota q̄ ei a quo fundus aufertur nō reſtituiſ pretiū. qō facit ad. q. q̄ ſi per inquiſitorem hereticē prauitatis reuocanf alienata per hereticum non debet reſtitui pretium. de quo per. Ly. in. l. ſi. C. ad le. iul. maie. hoc digi. 3. de bis que in frau. credi. l. ex his z c.

3 **Si negotiationez.** Si tutor facit id qō teſtator iuſſit p̄ſumit in dubio noīe pupilli facere. 3z non exprimat. h. d.

k ¶ Op. 3. eo. l. titiū. 3. altero. Solu. gl. multis modis. Tu dic q̄ hoc eſt ꝓpter p̄cedēs mādatuz de functi. vt digi. in. d. 3. altero z c.

Ex duobus. Qō tutor ab alio exigit noīe ſortis vel vſurarum ✠tum ad eū loco ſortis habeā. h. d.

Teſtamēto. Tutores dati inutiliter in teſtamēto non tenentur de periculo ante confirmationem cōtingē te. h. d. 3. e. l. impuberi. z. l. tutores qui poſt. 3. cura tores. z quod ibi digi.

¶ Quando legatū dotis factū filie poſſit peti.

1 **Pupillo.** Tutor teneā ſi relictum pupillo negligit a fratre ipſius petere. h. d. z eſt notabilis. facit Tq̄ ſi pater relinqt dotē filie q̄ poſſit ſtatim eam petere nō expectato tempore nubili vel qō nubat: qō eſt verum indubitanter ſi relinquit ſimpliciter non adiiciendo ꝓ dote: vt hic: ſed ſi relinquit ꝓ dote quatenus eſt infra legitimā: idem qō ſtatim pōt petere: cū nō recipiat dilationē: vt. l. qñ in p̄oribus. C. de moſſicio. teſtamē. ſed in eo qō eſſet vltra legitimā tūc poteſt eſſe cōtentio: q̄ videtur iſtud legatū eſſe purū. vt. l. titio. 3. ante nuptias. de condi. z demōſtra. ibi dicam tangunt docto. in. l. ſancimus. C. de nupt. z ibi faciat ad qōnē q̄ ſi ſtatutum dicit ᵏ q̄ filia femina nō ſuccedat ſed debeat dotari: vtrum poſſit ſtatim petere dotē: dic vt ibi.

Queſitum. Quantū ad recipientem ꝓ ſorte habeā qō ei ab initio ꝓ vſuris datur. h. d.

Cum hereditas. Pactū quod tutor facit cū creditoribus pupilli teneā obſeruare in ſeipſo. h. d. ¶ Opp. q̄ officiū ſuum erit ſibi dānoſum. cōtra. l. ſi quis ex ſignatorib⁹. 3. qūe admo. teſta. ape. Dicit glo. q̄ nō erit: q̄ ad hoc cogebak cōſentire maiori parti certe iſtud eſt verum qñ oēs ſimul conuocati hoc ſtatuiſſent: vt. l. iuriſgentiū. 3. hodie. 3. de pactis. ſed hec. l. innuit q̄ fuerit pactū factū ſingulariter cum quolibet nec dicitur cum maiori parte: vñ ſi nō eſſet tutor: nō cogeref: dicendū eſt ergo q̄ officiū ſuum nō eſt ſibi dānoſum: nam ſi pupillus nō adiuiſſet non haberet quem cōueniret: z ſic perderet creditum. Item nec videf dānoſus eſſe ſibi conſenſus ſuus: q̄ quocādo alios videf eſſe parte contentus. facit. j. de doli excep. l. apud celſum. in p̄cin.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ✠ Andre. Poma. ¶ Quanꝯ. Vide bal. l. vlti. C. de conditio. inser.
b ¶ Potest autorizari. Et ad materiã an quis possit ad sui vtilitatem autoritatem prestare: quero si collegium nõ potest sine autoritate prioris constituere procuratorem velit prior eum constituere an possit prior autoritatem prestare Bal. q sic in l. filiusfa. §. veterani. de pcu. alleg. dictũ archi. i. c. psentiũ.

de testi. in. vj. & ad materiã vide baldũ et doc. in aut. ꝓterea. C. vñ vir & vlti. & per bal. in l. si furiosus. C. de nup. & vide oino qõ not. Bar. in l. ab oĩb⁹ §. si titio. de leg. j. & in simili. q. vide Bald. in aut. hoc ius porrectus. de sacrosanctis ecclc. vbi ponit an eps alienans res ecclesie sue possit ipe sibi autorizari.

c ¶ Dicit bñ. adde bart. in l. frater a fratre. de ædi. ide. in. ggg. col.

d ¶ Quero. Adde Bal. in. l. j. in. iij. co. de inoffic. do. & que no. ibi. in addition. Ang. & bar. i. l. gallus. §. qd si is. de libe. & post hũ. idem tz bart. in. d. l. bonorum. et ibi Bald. circa finem. C. qui admit. & notat pau. de cast. in. l. seniꝰ qui testa. fac. pos. & vide no. per bal. i aut. hoc ius porrectus. de sa. san. ec. & Inn. in. c. oudum de re. eccle. non aliena. an autem pater possit autorizari filijs in diuisione bonorũ aduentitiorum. vide Bald. in. l. generaliter. de secũ. nup.

e ¶ Videt q non. 1 Contra hãc opi. tenet Ang. in. l. j. 2 §. fuit quesitum. j. ad trebellianum. 3 et dicit se de facto consuluisse contra Barto. et dicit ꝓ hac sua opi. 4 5 nione videri tex. in. l. j. C. de impo. lu. diseri. lib. x. nam tex. ibi Quis dicat de titulo lucrativo seu de obuenientibus alicui titulo lucrativo: tamen dixit ipse text. illum non habere locum in obuenientibus ex vltima voluntate patris vel econtra non intelligendo in filio emancipato. Secũdo adducit ipse quia ad hoc vt valeat donatio non requiritur autoritas patris: sed consensus. dicta. l. ta3 bis. §. j. j. de dona. causa mor. & l. filiusfami. §. patri. de dona. si verum est q requiritur consensus patris pretendo quandocunqꝫ iste cõsensus interuenire: secus in autoritate: quia illa interuenire debet tempore actus. l. obligari. §. tutor. de auto. tuto. et plene not. in. l. si quis mihi bona. §. iussum. de acqui. here. & plene per Innocen. in. c. consuetudinis. de consue. per quem patet responsiuꝫ ad istam. l. j. de auto. tu. quia loquitur in autoritate: nos vero in consensu. Tertio mouebatur Ang. si diceretur non posse filium donare patri: cum consensu ipsiusmet patris sequeretur q illud quod fuit inductum in fauorem patris: redundaret in eius odium. contra. l. quod fauore. & l. nulla. C. de legi. fuit enim inductum in fauorem patris vt filius non posset donare sine eius consensu: ergo &c. Quarto adducebat tex. in. l. j. §. finautem. ad trebellianũ. vbi potest restitui hereditas presidenti ipsius collegij cum consensu ipsiusmet presidẽtis &c. et ratio est: quia cõsensus requirebatur. & per hoc dicebat Ange. in dicto. §. fuit quesitum se consuluisse apud Tudertum in. q. facti statutuꝫ dictabat mulierem nõ posse testari vel cõtrahere nisi cũ consensu duoruꝫ consanguineoruꝫ q sufficiat cõsensus illorum cum quibus vult contrahere vel quos vult instituere. de quo articulo infra dicam. Rapha. cuma. in dicto. §. fuit quesitum. in. j. articulo tenet opi. Angel. quia isto casu nõ videtur q talis consensus debeat iteruenire ad supplendam personam ipsius filij quia ita filijfami. possunt esse optimi iudices sicut sunt patres familias. et qui sunt sui. videtur ergo q consensus patris debeat interuenire ex dispositione. l. ne fiat preiudiciũ patri: ergo si ita est sequitur q pater possit consentire: quia non offenditur. l. sed in secunda questione de statuto in qua dicit se non consuluisse: tenet contra Angelum: quia tales consensus videntur inducti ad supplendam inhabilitatem mulieris. vnde non debet possẽ talis consensus ipsorum prestari ad vtilitatẽ ipsorũ sicut dicimus in autoritate tutorum que requiritur ad integrandam personam pupilli: vt hic. et dicta. l. j. §. fuit quesitum. ad trebel. Jmo. vero ibi dicit quod glos. posita hic que communiter est approbata est contra Ange. & ibi tenet contra Angel. pro qua adducit: quia eadem videtur ratio: quando requiritur consensus alicuius & quando requiritur autoritas alicuius. item quia dictus consensus prestandus per patrem in donatione causa mortis: videtur inductus ad reintegrandam personam filij. allega. glo. in. l. fina. §. necessitatis. de bo. que libe. &c. et in tum Jmol. allega. glos. in dicto. §. necessitatis. dic quod illa glos. magis communiter reprehenditur: vt per Barto. ibi et alios maxime per tex. tum in. c. fina. de iudi. in vj. dicebat et etiam Jmol. quod ad allegata per Ang. potest responderi. Primo ad. l. j. de impo. lu. de. quod ibi nõ dicitur ꝓ donatio illa causa mor. facta per filium patri valeat. propter a donatio illa de qua ibi in

bat omnia

tex. dato q non valuisset posset tamen morte filij precedentis confirmari in. tã. l. penultimam. C. de dona. inter vir. vel posset responderi ꝙ ibi videtur necessario intelligendum in filio emancipato vel in filio habente peculium castrense vel quasi patet quia nedum ibi loquitur in donatione causa mortis sed etiam de alia vltima voluntate. Item ſm Jmol. non obst. dum dicebat Ang. quod differentia debet esse inter consensum et autoritatẽ:

a alio et sic donatio potest sibi esse vtilis. a Et aduer- 5 te diligenter ex hac glos. † q ad hoc vt filius possit donare cã mortis non requiritur patris autoritas: igitur non debet in eius odium. c. l. quod fauore. C. de legibus. addo tñ q de directo tenuit cõtra An. Bart. hic i. §. pri. dũ dicit. Bẽ est arg. ꝓ statuto q nõ valeat Jet⁹ p mulierẽ &c. & cũ hac opi. bar. hic posita concordat Pau. õ cast. in. d. l. seniũ. idẽ tenuit An. qui e ibi cõtrarius in §. economus. in auten. de ali. et empby. col. viij. hãc partẽ videt sequi Ro. in. d. l. j. C. vñ vir & vlti. et quia consensus requiritur ad integrandam personam mulieris propter imbecillitatem. l. ij. §. verba. ff. ad vel. istam opi. tenet etiã bic Jmol. per. l. i. ff. ad vellei. quia presumitur q statutum requirat consensum ad integrandam personam earũ: eo quia. l. presumit in eis imbecillitatem. et hoc dicit in contractu. in actu vero vltime voluntatis dicit se dubitare quia non resultat preiudicium etiam si instituit dictos consanguineos quia tale testamentum est renocabile. l. si mihi et tibi. §. in legatis. et de legat. j. dico quod de statuto tudertino quod ponit an si mulier testetur et instituat &c. non omitto quod Abb. tetigit bunc articu. in. c. cum in veteri. de elec. vbi dubitat. statuto cauet q mulier non possit contrahere sine consensu duorũ propinquoꝝ: consensitvn⁹ g contraxit & ali⁹ g nõ cõtraxit non consensit vtrũ valeat: & decidit ipse ꝙ sic per id qõ not. glos. in. d. c. cum in veteri. in contrarium adducit tex. in. d. clementi. ij. et respondet vt. §. respondi. Dico quod si bene sẽtio casus istius vltimi articuli pendet ab hac consideratione. vcz an hoc statutum fuerit introductũ ad fauorem propinquorum: an ad integrandam personam mulieris. si ad fauorem expeditum est super ea que. §. dixi. in primo articulo. si ad integrãdam personam mulieris tunc per. l. nostram. et per. l. i. §. fuit quesitum. Barto. in. l. transac. de trãsac. dicit ꝙ si statutũ requirit consensum propinquorum videtur istud inducere in commodum propinquorum intelligas scilicet proximorum. ita Bard. in. l. finali per illum textum. C. de verbo. signi. & sequitur ibi Sali. in. l. j. C. vnde vir & vlti. & in. l. fi. C. de testa. mi. & Det. de ancha. in repe. c. canonũ statuta. ver. quero vlterius. in ver. consanguinei. de consti. & Ange. in consi. clvij. tamẽ bis nõ obstãtibus dico ꝙ in casu predicto statutum videtur requirere consensum ad integrandam personam mulieris qõ firmat in terminis Bald. in. l. ij. C. de addo. & istud idem vult Bar. recte intuenti. in. d. l. transac. licet eũ nunc alleganerim in contrariũ qõ in veritate nõ facit. vñ cõcludo ꝙ si reuerti ꝙ statutum ad integrandam personam mulieris emanauit non ad fauorem qõ si ita est non valebit contractus nec institutio. et ita teneo ibi duobus articulis et ad materiam vide Joã. and. in specu. de instru. edi. §. porro. in addi. inci. Petr⁹. ibi enim non examinat ꝓprie bas duas q. sed examinat vnam questionem quã ponit hic gl. videlicet vtrũ vnus filius possit donare confratri. Adde tu quod Bald. consi. liz. ij. libro refert aliquas opin. an pater ꝓpzio facto possit auctorizari filio. & deinde dicit quod aut pater auctorizatur bona fide. et tunc possit. et ita loquatur vna opin. aut mala fide. & tunc non possit. Sudditam tamen de iure veriori videtur opin. quod possit autorizari: quia aliud in tutore: vt in aut. minoris debitor. verſi. sed et si. et cessione. aliud in patre cui filius in potestate potest cedere iura contra tertium nec aliqua leg. prohibet. Idez et apertius tenuit Roma. consi. cccc xv. per eandem. l. i. C. de impo. lu. de. in ver. ex diuerso respondit ad hanc. l. quod loquitur in autoritate quam ad sui commodum non potest quis interponere. et questio ista loquitur in consensu. et aliud est autoritas aliud consensus cum sint diuersissima vt patet ex his que notat Innocenti. de consuetu. c. cum cõsuetudis & glos. in. c. dictum. de reb. eccle. non alie. Quod autem. quis possit consentire ad sui vtilitatem eo casu quo res non potest explicari sine suo cõsensu est casus de officio delegati. c. cum in iure. & latius vide per ipsum Roma. in. l. filius. de do. Et in fi. apostil. indecisa relinquitur questio an vnus frater possit donare alteri fratri patre autorante si ambo sint ꝑ potestate consil. cxvi. consuluit ꝙ sic plene. Et de statuto quod mulier non possit testari sine consensu. vide in terminis Bald. consil. lxxvij. ij. volu. Abb. tamen cõsi. xl. in. iiij. lib. videtur tenere ꝙ pater possit autorizare ivni filio volenti alteri filio: & sic fratri donare. Bal. etiam consi. iiij. j. vol. videtur tenere ꝙ stante statuto quod filia vel eius filius non possit se obligare sine actione potestatis vel duorum iudicum & predicta tamen cessent si interueniat cõsensus ani vel patris quod hoc casu si pater consentiat ad sui cõmodũ nõ valet stante autẽ statuto q filius nõ possit se obligare sine consensu & parabola patris an poterit se obligare cum consensu patris ꝓ redimendo ipsum a carceribus. vide Bal. cõsi. lxxix. j. lib. Adde etiam apostille inquãtum facit mẽtionem quod Jmol. dicit dubitare in vltima voluntate quãdo esset statutum q mulier nõ posset testari sine consensu duorum propinquorum an illi propinqui possint cõsentire vt ipsos instituat. quod Bal. consuluit constante predicto statuto qõ sic quia dicitur consensus non autoritas cõsilium est. clxxij. incip. hec est copia. ij. volu. & Ange. consi. cxliij.

✠ Andre. Poma. a ¶ Utilis. vide Alexan. l. j. §. quesitum. in. j. col. et sequen. ff. ad trebel. Et in consil. cvj. in. j. volumi. & consil. xxix. in. iij. volu. Angel. consi. cxxxiij. incip. tria dubia. Roma. consilio. ccccxv. et singu. cclxxx. als consi. Angel. est. cxxxvj. Panor. c. cũ in veteri. de elec. Alex.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Lbono:um.circa fine.C.qui admit.t.l.j.circa.ij.col.C.eo.Barba.consi.j.in.iiij.t.glvij col.in.j.volu.

a ¶Tenet glo.Et facit etiam ista glo.ad id quod voluit Bartolus in rubrica dige.versus fi.oum in questio.de donatione cõstantini respondet ad.l legatum.de offi.presi.

✣ Andre. Poma.

b ¶Ad multa.Vide Roma, singu. cclxxv. Feli.c.edo cerj.de rescript.et no.q statutum q filius non possit cõtrahere sine cõsensu propinquorum nõ habet lo. cum in patre quia in eo cessat omnis suspicio: ita Bal. d l.pactũ quod dotali.in.ij.col.C.de colla.

c ¶Sunt enim.Et vide ad illud an si mulier non poterit testari sine cõsensu duorũ proximorũ an poterit vnũ ex illis instituere: dic q sic p text.t ibi doct.in.c.cũ in veteri.de elec.Et vide Baldum in.l.fin. §.necessitate.C.de bo. que libe.et in l.si filius.ff.de his qui sunt sui.dominum Abb.in capitulo cum i veteri.de elec.scriben. in.l.si consul.ff.de adopt.et in.l cum pater.§.libertis. de legatis.ij.Bal. in.l.si.C.ad mace. i et in.l. bonorum. C.qui admit.Baldus in.l.j.C.vnde vir t vxor. Ange. in.l.j.§.fuit quesitum.ff.ad trebellianum.Bald.in.l.si furiosi.C.de nup. Raph.in.l.senium.qui testamen.face.post. Paulus de castro in.l.quisin potestate.ff.de testa.et in.l.si quis mihi bona.§.q si mandauit.ff.de acquirenda hereditate. Bartolus in.l.tam his.ff.de dona.causa mortis. quod voluit Angel.in §.economus.in auf.de eccle.ti. Jo.de Imo.in dicto.§.fuit quesitum.t in.l.in edibus.§.q filius.ff.de do. Jo.in.l.ij.eodẽ titu. Jo.and.de instru.edi.§.pozro.in addi.incip.quia accurſius.Bal.in c.fin.de feu.sine cul.non amit.glo.t Bald.in.l.exceptione.C.de euict.et in l.si pater.C.de spon.dominus Anto.in.c.cum consuetudinis.de consuetu.Bal.in.l.j.C.qui admit.Bald.in consil.cxlij.incip.premittendum. Jo. mo.in.c.oudum.de rebus eccle.non alie.in.vj.quodvoluit Joan.and.in cle.si vna.de reb.ec.non alie.z in.c.qui tacet.de reg.iur.in.vj. Host.in.c. possessione.de re.ec.non alie.o.Abb.in.c.cum dilectus.de consue.qõ voluit Bar.in.l.j.§.si plures.ff.de exer.scriben in.l.fistulas.§.fundus.ff.de contraben.emp.quod habetur in c.cõsuenit.de iure patrona.Abb.in.c. magis.de voto.Andre.Barba.

✣ Andre. Poma. d ¶Existenti.vide Old.consi.cxxvi.t consi.cx. Pano:consi.xl.in fi.in.ij.volu.Feli.in.c.insuper.in.v.col.t in.c.cũ nuntius. in vlti.col.ad fi.de testi.t Barba.consi.clij.in.ciij.col.in.j.volu.Pano:. c.sicut nostri.in.v.col.de iureiuran.

✣ Andre. Poma. e ¶Inuitus.de ratione huius.§.in.l.sub pretextu. C.de bere.actio.

f ¶Tutore inuito.hoc verum nisi sit compulsus a iudice:vt not.Bal.in l.fi.§.j.de bo.que libe.

✣ Andre. Poma. g ¶Contrarium.vide Alegan.con.ij.in.j.col.iiij. volu.t consi.xliij.in penul.col.eo.volu.t consi.cxxxiij.in.ij.col.in.ij.volopi.Bar.dicit cõmunem.Alegan.consi.clxxx.incip.in causa angelozii. in.ij.volu.Alegan.cõsi.xx incip.in causa opinionis.in.iiij.vol.pro qua facit glo.l.tutor.C.de peri.tuto.sed contra Bar.tenuit idem Alegan.consi.cxv.incip.viso superiori themate in.iij.volu.t consi.cxxxiij.in.ij.vol. in.j.colũ.ad fi.vide Alegan.consil.v.in.ij.col.in.j.volu. Feli.in proemio decretalium.in.v.col.t sequen.t aliquid.c.cum literis.in vlti.colũ.t.c.cũ causam.in.v.col.versi.ij.declara.eo.tit et.c.iij.prope fi.de test.cogen.Cepo.consi.lxj.in.iij.colũ.Barba.consi.xxix.in.xv.col.in.j.volu.t consi.sequenti.in.viij.col.t consi.iij.in.viij.col.in.ij.volu.

b ¶Quod sufficiat. Bald.in.l.ij.§.voluntate.§.solu.matri per glosl. ibi in vers.ſed ſi abſens.dicebat ex il la glosl.colligit. q ſi teſtis deponit mutuum fuiſſe factum t interrogatus de cauſa ſcientie dicit:quia fuit preſens ſi non dicit q vidit nõ probat contrariũ cõmuniter tenetur per Specu.de teſte.§.j.verſic.item qõ inſſius.t Bar. et alij hic t Bart. in ſuo tracta.de teſte.et Bald.in.l.ſi non ſpeciali.t pn. C.de teſt.t i.l.j.ad fi.C.de ſecũ.tab.et Bal.t Ange.in.l. heredes palam.§. de teſta.t Bald.in l.teſtium. per illũ text.C.de teſti.ibi in ver.preſto.t per alias rationes de quibus in dictis locis.idem Imo. in dicto.c.penult. de teſti.cog.idem tenuit Ang.in.§. ſi quis igitur per illũ textum in verſic.ſub ſui preſentia.de teſt.t Jmo. et Abb.ſi dicto.c. peruenit.de teſtibus cogendis q̃ uis ibi textus teneat contrarium inſtantibus t videntibus: ſed debet intelligi ſm diſtinctionem Barto aut de ſui preſentia ꝛc.idem Baldus in.l.diem proferre.§.cozam.de arbi.et vide Baldum in.l.ſecunda. §.voluntate.ſoluto matrimonio.et Baldus in.l.teſtium.C.de teſtibus. vbi tenet contrarium:ſed Jmol.in dicta.l.ſecunda.§.primo tenet cum Barto.per ea que hic dicuntur. Adde Jmol.in dicta.l.heredes palam. quod cum Barto.concordat.Adde quod no.Bartolus t Baldus poſt glo.in.l.j.C.de erro.aduo.t latius per Bartolum in tractatu de teſtib̃ in ſecunda charta.et Bal.in capitulo primo de contro.inter domi.t vaſal.de inueſti.tenet contra Bartolum hic.Adde pulchre Baldum conſilio mihi.cccxcj.quidam nomine.a.iij.lib.et ad Bartolum hic vide Fráciſcum de aretio.in.c.primo de iudicijs.columna.vij.t Barba.in conſilio.ij.columna.viij.in primo volumine.Et in conſil.xxix.columna.xij. in ſecundo volumine.

✣ Andre. Poma. i ¶Sequitur.Ad declarationem vide Alegan.cõſi.xlix.in vlti.col.in pzin.in.iiij.volu.

✣ Andre. Poma. k ¶Item hec.vide Barba.conſi.xxxj.in.iiij.colũ. in primo volumine.

l ¶Eſt tacens.An in preſtanda autoritate requiratur q̃ tutor loquatur. Adde tamen Baldum in.l.ſi patruus.C.communia vtri.iudi.vbi omnino vide.t an in preſtanda autoritate requirantur verba.vide que babentur poſt Bald.in.l.fina.§.neceſſitatis.de bo.que libe.t de verbo conſentire.vide omnino Bald.in aut.hoc ius porrectum.C.de ſacroſan.eccle.vbi querit an collegiati poſſint bonis cõſentire in alienatione rei eccleſie:vide Bal.in.l.ſi vol.C.ad velleia.t ibi ſcripſi.Adde Abb.conſi.xl. ij.lib.vbi allegat banc.l.

m ¶Opponi.Et vide Bal.in.l.in exercendis.C.de fide inſtru.vbi alleg. no.iſtam glo.Andre.Barba.

n ¶Ut iacet.et no.banc glo.quod iſta diuerſa ſunt aliquem deponi et adminiſtrationem ei auferri.quam ſingulariter allegat Baldus in capitulo primo de eo qui ar.bel.depo.in.l.ſi tutor.C.in quibus cauſis in integ. reſtitutio.

libi decernatur adminiſtratio per iudicem vel per teſtatorem:vt plene dixi in.l.legitimos.in pzin.§. de leg.tu.t no.in.l.tutor qui repertorũ.in pzin.§. tit.j.t.C.arbi.tu.l.fina.t.j.eo.l.tutores. ¶Querit glo.Tan cõcedendo adminiſtrationẽ vni videatur alteri denegare.t diſtingue aut eſt certum quid in dez ſenſerit t ſtamus certo in dubio cõcedẽdo vni videtur denegare alijs.vt.§.de iudi.l.cum pretor.

a ¶Iſtam glo.intelligo quando omnes tutores fuerunt preſentes:t cauſa cognita ſm quod ponitur in.l.iij.§.fina.§.de admi.tuto.t fuit decreta adminiſtratio vni:tunc videtur alteri denegata:vt dicit iſta glo.ſed ſi ablq̃ cauſe cognitione: vt fieri ſolet inde q decernit adminiſtrationem vni non videtur denegare alijs:imo etiam ſi alijs decreniſſet decreta duraret:non enim poteſt iuri alterius derogare ſine cauſe cognitione:vt.l.de vnoquoq̃.de re iu di.t de adop.l.nã ita diuus.Ex his apparet qualiter debet intelligi.l.pupillũ.que fuit.§.alleg.pro contrario.nam ibi loquitur in pluribus tutorib̃ qui poterant adminiſtrare:t habebant decretum iudicis:tamen vnus non adminiſtrabat:certe bene poterat autoritatem interponere:ita loquit ibi iſta glo.nota.

a ¶Iſtam glo.intelligo.t iſtã glosl. not.quia ſing.ſm Baldũ in.l.j.C.de transact.

✣ Andre. Poma.

b ¶Nota q̃.Vide Alegan.l.j.§. fuit queſtium.in.j.no. ff.ad trebel.

t ¶.§.Ité ipſe tutor emit.not.quid iuris quãdo tutor emit rem pupilli: ſed quid in prelato. vide Bald. in aut. quibuſcunq̃ modis.de ſacroſanc.eccle.t Pet. de ancha.in de.j. de excel.pla.t adde plene Bal.in.l. cũ ipſe.de cõtraben.emp.t Jmol. in.l.j.§.fuit q̃ſtũ. ad trebel.quid in executore teſtamẽti no.per Jo.and. et Specu.in ti.de inſtru.edi.§. nunc vero aliqua.in vlti.char.in addi.incip.conueniat.

¶Pupillus tutori non obligatur naturaliter inquantũ factus eſt locupletior.tamen obligatur. Sed tunc qualiter obligetur Bar.non aperit.

Pupillus. Pupillus tutori tutore autorizante nõ poteſt obligari naturaliter niſi quatenus factus eſt locupletior: ſed cũ autoritate alterius tutoris poterit.hoc dicit. ¶Nota t q̃ pupillus tutori non obligatur naturaliter: q.l.reſiſtit obligationi.pzobibet eſſi pupillũ obligari tutori:vt hic.ſimile in.l.ſi nõ ſortẽ.in pzin.de cõdi.indeb.ſed extraneo obligatur naturaliter:q lex nõ reſiſtit obligationi:licet nõ aſſiſtat: vt.l.j.in fine.j.de noua.q̃ plene dic vt ibi. ¶Secundo no. q̃ obligatur inquãtum factus eſt locupletior: ſed aduertendũ an obligẽt obligatione deſcẽdẽte ex contractu qui geritur:an vero obligetur cõdictione ſine cauſa vel ex equitate.l.ſi me t titiũ.§.ſi cert. pe.vel actione ad exhi.t ſimilibus iudicijs.reſpõdic vt no.in.l.iij.in pzin.§.commo.

Pupillus. Pupillus in cõtractu vltro citroq̃ obligatorio ſine autoritate tutoris nõ obligatur: ſed alium ſibi obligat.h.o. ¶Quero ſi pupillus agat contra eũ qui ſecum cõtraxit:an illi permittatur agere cõtra eum. Reſpon.non ſed retentionem habet niſi pupillus cõtractum impleat ex parte ſua.ita no.in ſi mili in.l.in cauſe.in pzin.t.l.ij.§.de minozi. ¶Ité aduerte diligenter q̃ iſtud habet locũ quãdo contractus ab initio cõtrahitur:ſecus ſi poſt contractum factũ de eo diſſoluẽdo ageretur: quia tũc nõ intelligitur liberari pupillus ſi aduerſarius nõ liberatur:vt.l.ſi id quod.§.ſi.de reſcin.vendi.pro ratione cogitabitis.

1 ¶Inter ementem et vendentem debet eſſe diuerſitas.

2 Notarius conſtituendo procuratorem ſi ſcribit inſtrumẽtum manu ſua t promittat ſibi ipſi ſtipulãti nomine eorum ꝛc.quod non poſſit.

3 Emens per interpoſitam perſonã preſumitur in fraudem niſi palam t bona fide faciat.

4 Tutor quando poſſit emere rem pupilli.

1 **Item ipſe tutor.** Nota q̃ inter ementem et vendentem debet eſſe diuerſitas:vt.§.de rerum permu.l.j.hoc facit ad.q.ſi notarius facit procuratorem t ſcribat inſtrumentũ manu ſua t adijcit quod promittit ſibi ipſi notario ſtipulanti et recipienti nomine eorum quorum intereſt de rato t de iudicato ſoluendo t ſimilia q̃ non valeat cũ inter promittentem t eum cui promittitur debet eſſe diuerſitas.quod plene dixi in.l.ij.de ſtip.ſer. ¶Nota q̃ eoipſo quod † quis emit per interpoſitam perſonam preſumitur fraus niſi hoc fecerit palã et bona fide:vt tex.dicit. ¶Ultimo † pro declaratione plentis.§.diſtingue quando tutor emit rem pupilli ſui:aut per ſe aut per alium. Si per ſe aut autoritate contutoris ſui; aut autoritate ſua: aut tertio vendẽte:vt puta creditore. Primo caſu aut emit bona fide t valet emptio vt hic. ſecus ſi mala fide:puta pretio vilioꝛi:et tunc non valet vt hic. facit.C.de ven.pig.l.j.t q̃ ibi not.de iure fiſc.l.ij. lib.g. t quod ibi no.aut emit autoritate ſua:t tunc aut emit rem iam alij legitime vẽditam cum ipſe pretiũ nollet ſoluere t valet emptio:vt.§.ti.j.l.tutor rerum. Aut nemini fuerat vendita:t tunc aut emit palam et bona fide:et tunc valet ſm opi. Jo. et glo.arg.§.titu.j.l.nõ exiſtimo.et no.in.o.l.tutor rerum.no.etiam.C.de contraben.emp.l.cum ipſa res.et.§.de contraben.emp.l.ſi emptione.§.ſi.t po terit hoc caſu ſibi ipſi autorizari. Aut emit clam t tacite t non valet:vt hic in pzinci. Si vero emit per aliũ t tunc aut per perſonã ſuo iuri ſubiectã t non e valet perinde ac ſi ipſemet emeret:vt hoc.§.in fin. Aut non erat ſuo iuri ſubiecta: et tunc ſi apparebat q̃ ipſe emebat:licet nomen alterius faceret in inſtrumento aſcribi:t valet emptio:vt hic in verſi.ſane.Si vero boc non apparebat non valet.eo enim ipſo quod per interpoſitam perſonam emit fraus preſumitur:et vt hic in ver.ſed t ſi per interpoſitã facit.j.de acquir.here.l.ſi is qui bonis.t.C. de natu.lib.l.iij in fi.t hoc etiam etiam intelligo ſi emat a cõtutore vendente vt dicit tex.ſi vero emeret vendẽte creditore valet ſi bonafide fiat:ſecus ſi mala vt hic.in verſi.ſed t ſi creditor.q̃ mala fides preſumitur ex modicitate ptij vel ex interpoſitione perſone.vt.§.dixi.t predicta intelligas in tutore cui eſt decreta adminiſtratio:alꝰ poteſt emere vel extraneus:vt.j.l.prozi.

Tutores. Tutores non poſſunt adminiſtrare niſi cis adminiſtratio decernatur: t tunc poſſunt emere vt extranei.h.o.

Quod dicim⁹. Hoc principium declara:vt.§.eo.in pzinci.

Si duo. Diuerſitas tutorũ autorantiũ non impedit cõſtitutionẽ duorum reorum.h.o. ¶Quero an ſemper ſufficiat vnius autoritas. Rñ.q̃ ſic.vt.§.t.l.t.l.ſi plures. niſi eſſet expreſſe dictũ q̃ nõ poſſet vnus ſine altero vt.l.ſi titio.§.ti.j. ¶Quero q̃n vnus eſt preſens et tacẽs t alter autorizatur:an videatur t alter autorare.tex.hic videt dicere q̃ nõ. Jn contrariũ facit tex.j.e.l.inter pupillos. Bto.dicit q̃ hoc exprimebatur q̃ vnus tutor tñ autorizabat: et vnus tutor ignorabat de alio:t ſic innuit q̃ autoritas poſſet pſtari etiã ſi tutor nõ loquatur. Contrarium determinant.§.eo.l.iij.et melius:vt ibi dixi.

1 ¶An filius notarius poſſit conficere inſtrumẽtum de contractu patris.

Si pater. Filius tutor nõ põt interponere autoritatẽ cõtrabẽte patre in cuius eſt poteſtate.h.o. ¶.y.dicit hic eſt argu.q̃ filius † notarius nõ poteſt inſtrm conficere in cõtractu patris † t facto nõ credatur.pro hoc q̃ta bellio eſt loco teſtis:vt.j.de teſta.l.domitius.ſed teſtis idonei nõ eſt:vt.§.de teſta.l.teſtis idoneus. ergo ꝛc.Ecõtra q̃ poſſit cum ſit publicum officiũ C.de tabel.l.generali.lib.g.ſed quo ad ius publicũ attinet nõ curatur patria poteſtas:vt.j.ad trebel. l.nam quod.t.§.de iudi.l.t in pzinatis. ¶Sed poteſt diſtingui an ſit in poteſtate patris vel non: vt j.de fal.l.impubere.§.dominus.in fi.ita dicit ¶y. contra hoc facit quod not.§.eo.l.j.ibi non inſpicitur patria poteſtas:ſed an patri queratur t ibi ſolui.dic vt ibi dixi.

Et ſi conditionalis. Interpoſitio autoritatis eſt actus legitimus qui cõditionem nõ recipit.h.o. et eſt argu.q̃ ſi autoritas interponat ſub hac conditione ſi t inquantũ poſſum de iure quod nõ valeat.s ¶Jn contrariũ facit:q conditio que pſens tempus recipit non ſuſpendit:vt.l.cũ ad preſens. §.ſi scrt.peta.contra hoc eſt.j.de acqui.here.l.eum

¶Valet emptio. q̃ſi bona fide t palam emiſſe pſumitur.vide Bart.i.l. frater a fratre.i fi. gg.col.de cõdi.indebi.t facit q̃ no. i.l.ſi.de ritu nupt. t Bal.in.l.ſi.C.de ſumma tri.Adde Bal.in terminis cõſil.cclxvij.iij.li. ¶Fraus pſumit Adde Cy.t Bal. in.l.ij. C.de repubere.t q̃ no.dy. in.c.ſi.de reg.iur. in.vi.t Bal.in re peti.l.j.de ſac.ſan. eccle. ¶Contractu patris.an filiꝰ tabellio poſſit cõficere inſtrm de re parẽ tis.vide Bart.i.l. ſi pater.j.de fal.et late Bar.in cõſil. incip. filiuſſa.notari⁹.t vide Bal. in.l. inſtrumenta. ad fi.C.ọpba.vbi ponit an tabellio domeſticus t amicus inſtrumẽtum conficere poſſit. ¶Nõ valeat bal. talẽ interpoſitionẽ decreti tenet fore validã in.l.j.C. q admit.t de materia iſta vide eum met Bald.qui reſpõdet ad text.i.l. eũ qui.hic alleg.q̃ Bar.ly nõ alleg.i l.potuit.in.viij.q. C.de iur.delib.ad de Bart.in.l.cum ppter.de le.pſtã.t vide glo.in.c.cum cõtingat.de offic. deleg.t Bar.in.l. ſi q̃ſi.in fi.pzinc.de lega.i.t Bar.in.l. pretor.in pzinc.de dam.infect.t q̃d ſi dicat autoritatem meam iterpono ſi de iure debeo.vide Bal.in.d.l.j.in penul.col.C.q admit.et qui dicit q̃ valet:t quid ſi dicit aliquis heredi tatẽ adeo ſi de iure poſſum. Vide Bal.i.d.l. potuit.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a qui duobus.ff.ꝛ. vbi etiam conditio[a] de presenti vitiat actum qui nō recipit conditionem: non determino modo.

¶ Negatiua, posita signo vniuersali facit equipollere suo contradictorio.

Pupillus qui ꝛ quibus casibus obligetur.

Obligari. [b]Nota q̄ negatio prepposita signo vniuersali facit equipollere cōtradictorio. simile i.l. legitimos. ff. an ergo. ff. ō leg. tu. ¶ Oppo. q̄ ista lex sibi cōtradicit nam primo dicit q̄ pupillus potest sibi acquirere ꝛ declaratū est q̄ in cōtractu vltro citroq̄ obligatorio pupillus nō obligatur. sed alium sibi obligat: vt. l. pupillus. ff. pupillus. ff. eo. Postea hic subditur contrarium. nam mutuando nō obligat sibi alium: q̄ ipse alienare non potest. videtur enim q̄ q̄ ipse nō alienet alius tamen sibi obligetur. Respō. hic illud q̄ est interdictum in persona pupilli est immediata causa obligationis alterius. mutuū est non cōtrahitur fine re: ideo nisi transeat dominiū in alterum non cōtrahitur mutuum quod est immediata causa obligationis alterius. Sed contractus emptionis ꝛ venditionis cōtrahitur consensu: ꝛ sic q̄ pupillus obligeꝫ nō est immediata causa obligationis alterius: sed cōsensus illius qui cōsensus interuenit. ¶ Ad idem opp. de hac. l. ad hereditatem. ꝛ insti. eo. ff. neq̄. vbi lucrosam hereditatem non pōt acquirere. Respon. licet hereditas sit lucrosa tamen possibile est q̄ esset sibi damnosa. ideo nō permittitur sibi adire fine tutoris autoritate. hoc tangit Dy. in. c. quod ob gratiam. extra de regu. iur. lib. vi. ꝛ Ly. in. l. quod fauore. C. de legi. vel dic q̄ licet constet hereditatē esse lucrosam: tamen quia illud acquirere fit per istum actū obligandi se: ideo nō permittit. l. q̄ō fiat fine tutoris autoritate. facit. ff. de acqui. heredi. l. more. ¶ Sed ad illud oppo. [c]q̄ dictum est. ff. de contractu vltro citroq̄ obligatorio qui valet quatenus est pro pupillo nō in eo quod est contra eū. ita valet hec additio quatenus est pro pupillo non in eo quod est contra eum. Respon. quia in illo cōtractu sunt diuerse persone: merito non prohibetur in vna persona valere in alia non. Sed in isto quasi cōtractu est vna persona tm̄ quasi cōtrahens scilicet pupillus qui adit: ideo nō debet scindi vt pro parte valeat pro parte nō: quia eadem res nō debet diuerso iure cēseri: vt. l. eū qui edes. de vsuca. Preterea hereditatis aditio nō recipit diuisionē in persona eiusdē: vt. l. j. ꝛ. ij. de acqui. heredi. Preterea si adiret ꝛ nō obligaretur esset heres ꝛ non heres. et sic repugnātia. cōtra. l. vbi repugnantia. de regu. iur. Distingue ergo ex p̄dictis. Quando q̄ꝫ pupillus obligatur tm̄: ꝛ nō potest sine tutoris autoritate: vt in p̄in. l. q̄ñ. tm̄. acquirit sibi ꝛ in nullo obligatur nec de suo diminuit: ꝛ aliū sibi obligat: et tunc hoc pōt sine tutore: vt in. ij. respō. so. q̄ñ. q̄ celebrat aliquē cōtractū vel quasi in quo vel se obligat: vel de suo diminuit. ꝛ aliū sibi obligat vel sibi acquirit: tūc aut ille actus celebrat per se solū et nō valet ne ipse obligetur vt hic. in. ff. hereditatē. ꝛ. j. de acquirere. l. more. ꝛ insti. eo. ff. neq̄. aut ille celebrat cum alio: et tunc aut diminutio patrimonii pupilli est causa p̄xima ꝛ immediata obligationis alterius et pupillus sibi nō acquirit vt in mutuo ꝛ solutione: vt hic. in ver. sed credēdo. aut nō est causa p̄xima: ꝛ tūc pupillus nō obligatur: sed alterū sibi obligat: vt. ff. eo. l. pupillus. ff. pupill⁹. de act. emp. l. iul. ff. si a pupillo. fallit in. l. si id quod. ff. si. de rescin. vendi. digi in. d. ff. pupillus. fallit in aditione hereditatis. nā licet fit actus qui cū alio celebrat nō valet etiā inquantū cōtineret cōmodum pupilli. vt hic. ratio ꝑpter repugnantiā que resultaret: vt digi. ff. circa adeundam hereditatem.

¶ Autoritas consensus an debeat interuenire ante vel statim post.

Tutor. [d]Autoritas debet in ipso negotio interponi. b. d. statim. Intelligemodicū ante vel incōtinenti post nō interueniente medio actu cōtrario: vt. l. cōtinuus. in p̄in. de verb. obli. cū simi. Item hoc verū in autoritate cōsensu autē pōt interuenire postea. Item iussus potest ex interuallo ante p̄cedere: vt digi in. l. si qs mihi bona. ff. iussum. ff. de acqui. heredi. Item no. q̄ quando consensus requiritur certo ꝛ determinato tempore sequens[e] ratihabitio nil operatur: vt hic. et. ff. eo. de his qui no. infa. l. quid ergo. digi i. l. bonorum. ff. rem ra. habe.

Etiam. Sufficit tutorem autorari pupilo presente: licet alia pars sit absens. hoc dicit. ¶ Nota q̄ quando contractus geritur per epistolam: tunc perficitur quando recipiens consentit.

Tutor. Non imputat tutori si impeditus nō autorat. b. d.

Sad pupillum. [f]Pecunias vel bonorū pos. non potest agnosci sine autoritate tutoris vel curatoris furiosi qui tenentur si non vtiliter fuerint autorati. b. d. istam. l. examino vt in glo. ¶ Slos. opp. de. l. proinde. ff. j. de stipu. ser. dic plene vt digi.

Iseruus. Si seruus communis acqrit q̄ vni ex dominis non potest queri queritur alteri cui potest. hoc dicit.

Impuberes. In contractu qui non celebratur verbis non est necesse pupillum loqui ꝛ ei tutor poterit autorari. b. d. Et hāc. l. declara vt in glo. l. iij. ff. eo.

Mon multum. Dic plene vt ff. eodem. l. j. in fine.

¶ Si curator habet plures causas ꝛ cōparens dicat compareo pro omnibus causis valet.

Tecipientis. [g]Una voce potest interponi autoritas duob⁹ diuersis actib⁹. ¶ Opp. ff. de pcuratoribus. l. licet. ꝛ. l. si plures. vbi vnus nō potest esse pcurator agentis ꝛ cōuenti ne sibi ipsi condemnetur vel a seipso absoluatur huius timore legitur in glo. hec. l. tribus modis. Primo q̄ vnus erat tutor duorū pupillorū: quorū vnus conueniebatur a sempronio p vna re: alius agebat cōtra eūdem pro alia. ꝛ sic cū fuerint diuersa iudicia cessabit dicta perplexitas et bona est hec lectura ꝛ vera. Scō modo legitur q̄ erat tutor vnius pupilli tantū q̄ agebat contra vnū ꝛ ab eodē recōueniebat ꝛ similiter cessat dicta perplexitas: quia sunt diuersa iudicia. ꝛ hec bona. Tertio modo legit q̄ erat tutor duorū pupillorū: quorū vnus agit cōtra aliū: ꝛ in eodē iudicio tutor interponit autoritatē agenti ꝛ cōuento. Slos. hoc reprobat: q̄ nō poterat iurare de calūnia. scit em tutor partē alterā non fouere iustitiam sed ab hac opinio. glo. se defendit q̄ nō iurat tutor sed pupillus tutore autore. Ista non est bona. quia non potest iurare pupillus: vt no. in. l. j. ff. sufficit. ff. titu. j. et. l. ij. ff. quod obseruari. C. de iuramen. calum. vnde respondet glo. aliter q̄ loquitur ff̄m iura vetera ff̄m que nō iurabatur de calum. vt. ff. famil. bercis. inter coheredes. ff. si familie. ꝛ per doct. in. l. j. C. de iura. calū. vnde glo. respondet tertio modo q̄ hoc iuramentum de calumnia potest omitti tacite vel dic verius q̄ potest esse casus in quo vterq̄ habet iustā causam litigādi: scz ille qui petit ꝛ ille qui defendit. scz si vult q̄ cōmittatur stipulatio de evict. vt. l. vtiq̄. ff. de rei ven. ꝛ. ff. de nego. gest. l. at qui natura. ff. cum me. ¶ Superest alia opinio de dicto ff. si plures. quomodo enim tutor poterit sibimet condemnari vel a seipso absolui. Respon. vt text. dicit q̄ expresse hic loquitur quando ipsi pupilli suscipiunt iudicium tutore autore non ipse tutor pro pupillis: ꝛ sic vnus pupillus cōdemnetur alteri vel absoluetur ab altero nō ipse tutor a seipso et sic procedit ista lectura. ¶ Ultimo [h]iste. ff. facit. ¶ ad questionem[i] vnus procurator habet plures causas coram iudice: cōparuit et dixit ego presento me in quolibet termino quē hic habeo. boc est

Andre. Poma. a ¶ Omnibus. vide Ro. sing. cccxj. ꝛ Barb. consil. viij. in vlti. col. j. volu.

b ¶ Si tutor. bene faciūt in arg. q̄ no. Bar. in. l. si cū dotem. ff. eo autē tempore. ff. solu. mat. ꝛ hic adde Bar. in. l. iij. C. de procur. cum concor.

c ¶ Tetigit Dynus. Adde quod not. Bart. in. l. de pupillo. ff. si quis ipsi pretori. de ope. nouintiatione.

d ¶ Glossa distinguit. Et vide. c. relatum. el. ij. per dominū Pe. de test. 1 et in. c. nulli. de re 2 bus ecclē. nō alienā. ꝛ ibi digi bal. in. c. j. de feud. co. b

Andre. Barba.

Andre. Poma.

e ¶ Aliter. Vide Allegā. cōsi. cxxvij. in vlti. col. iij. vol. et cōsi. cxj. in pe. colum. iiij. vol. ꝛ ff̄i. cxvj. ad fi. in. j. vol. et. l. a diuo pio. ff. in vēditione. ff. de re iudic. Panor. consil. lxiij. in. iiij. col. in. ij. vol. ꝛ cōsil. cij. in. ij. colū. v. 1 volu. Feli. i proemio decreta. i. ij. col. Barba. consi. xlv. ꝛ cōsi. l. ꝛ cōsi. lxix. ꝛ ff̄i. ccxxvij. Lardi. cōsil. lxxij. in. j. dubio.

f ¶ Judicis decretum. idem consulit Dy. in consil. c ij. incipi. in christi nomine. in. q. pe. cuius tenor talis est. si tamen cessio actionis sup im- 2 mobilibus fieret ex causa trāsactionis nō requiritur decretum ff̄m eum sed tutoris autoritas. l. p̄fectos. cum ibi no. C. de transactionib⁹. vide ita men not. in. l j. C. si aduer. transac.

Andre. Poma. 2

g ¶ Vel non. Vide Are. consil. liij. in 3 pe. colum.

b ¶ Declarata. vide quod digi post Barto. in. l. mouētium. de verb. sig. et adde Bar. i. l. si fic. ff. j. ō leg. j. ꝛ i. l. j. C. si aduer. trāsa. et Bal. in. l. inbemus. la. ij. ꝛ i aut. bocius. po. rectū. de sacrosan. eccle. et in. c. j. circa finē p̄in. de pace tenē. vide Ang. ꝛ Ro. in. l. j. ff. fuit questū. ad trebel. et in materia ista cōsuluit Bar. ꝛ habet 1 per Bal. in. l. j. de sta. bo. post Guil. et Bar. vide Joā. d and. in t. de istru. e

¶ Tutor solus quod possit delegare nomen debitoris pupilli: si pupillo expedit.

Si in obligatione est pecunia solus tutor delegat sine decreto.

Pecunia est de rebus que seruando seruari non possunt.

Syndicus factus a capitulo cum autoritate superiorīs non agit cōtra superiorem litigantem cum capitulo. 4

Item si est factus a populo cum autoritate potestatis: quia non litigat contra ipsum potestatem.

Potest. Que sunt gerenda cum alio possunt expediri tutore autore. secus si cū ipso tutore. tunc enim nec potest autorari: nec ad id procuratorē facere. hoc dicit. Ex primo dicto glos. col lige not quod alienationem immobilium sine decreto prohibuit oratio iperatoris: vt. l. j. ff. de reb. eorum. ꝛ. l. constantini. C. de admini. tutorum. l. leg que tutores. prohibuit alienationem mobilium q̄ seruari possunt ꝛ hic permittitur alienatio factionis apparet q̄ actio non continetur appellatione mobilium vel immobilium. contrarium not. ff. de verb. significa. l. monentium. Slos. distinguit[a] alibi aliter. [c]Aut in actione veniunt immobilia: ꝛ cō edi. ff. nūc vero aliqua. in additio. incipien. scire debes. ꝛc. ꝛ Abb. in. c. mul li. de reb. eccle. nō alie. vbi refert cōsi. ccix. Oldra. Adde an appellatione mobilium et immobilium veniant iura ꝛ actiones. Bal. in. l. j. ff. argento. ff. de auro ꝛ argē. leg. ꝛ in. c. j. de feu. cog. in glo. in verbo immobilia. bonus text. in. l. bene a zenone. de quadrié. pscriptio. glo. in. l. ff. C. i qui. can.

putantur inter immobilia: aut veniunt mobilia et computantur inter immobilia: vt in aut. de nō alie. ff. i. col. ij. istam alleg. Cyn. C. si aduer. transac. l. j. et. C. de sac. san. eccle. l. in bemus. ff. ff. Dy. distinguit: aut consideramus ipsum ius obligationis ꝛ ipsum est immobile. ita loquitur glos. in dicta. l. mouentium. aut consideramus effectum descendentem ex ipsa obligatione: et tunc dicit regula iuris qui actionem habet rem videtur habere. vide procedunt alie glos. vt distinguamus: aut actio datur ad mobilia vel ad immobilia: et ff̄m hoc f vel erit necessarium iudicis decretum[r] vel non[s]. g Non obstat hec. l. quia intelligo q̄ hic erat debitor alicuius rei mobilis que ff̄m ista tempora poterat alienari sine decreto. ita dicit Dyn. sed Jacobus are. in dicta. l. mouentium. dicit q̄ propie loquendo nomina debitorum nō sunt mobilia neq̄ b immobilia. et sic est tertia species declarata[b] per rationem: quia non occupant locum cum sint in corpore alia: ergo non possunt dici mobilia vel immobilia cum hoc dicatur respectu loci. et ideo in risconsultus de nominibus debitorum facit tertiam speciem in. l. a diuo pio. ff. in venditione. ff. de re iudic. ff. de peculio. l. quam tuberonis. ff. penul. ꝛ quando non esset necesse q̄ ista species numeretur inter mobilia vel immobilia retinent tertiam i speciem[i] per se: vt dictis legibus. Sed quando est necesse q̄ alicui horum accedat: tunc habet locum distinctio glo. aut in actione venit mobile et computatur inter mobilia: aut venit immobile ꝛ computatur inter immobilia: et ita est hic. Res enim minoris mobiles que seruando seruari possunt prohibentur alienari hodie quid erit de actione certe est aduertendum quid in actione venit: vt dicte glosse dicunt. pro hoc optime textus. C. de predi. mino. l. si ad resoluendum. de hoc tangitur i specu. de cess. act. ff. primo. versi. sed nunquid minor. facit quod nota. in specu. de fruc. ꝛ interesse. ff. primo versi. item queritur. ¶ Opponitur q̄ tutor nō possit delegare. vt. ff. de nouationibus. l. delegare. glo. 1 soluit. hec intelligitur ff̄m illam quando per delegationem conditio pupilli fit melior vel fieri credatur: als secus vt ibi. ¶ Quero[r] vtrum tutor solus posset delegare. textus videtur q̄ non. ff. ad trebellianum. l. restituta. ff. primo. et ita babēt quidam apostillatam hic per Dynum. sed pu to q̄ posset solus si pupillo expedit: vt. ff. titulo. j. l. tutor ad vtilitatem. et dicta. l. delegare. ff. de nouationibus. Non obst. l. restituta. ff. primo. quia ibi in restitutione vniuersali hereditas que fit vt actiones transeant per trebel. secus in cessione vel delegatione vnius actionis tātum. ¶ Quero[r] vtrum 3 si in obligatione fit pecunia possit delegari sine decreto. Respōdetur q̄ sic. pecunia[k] enim dicitur esse inter res que seruando seruari non possunt: vt not. in. l. j. ff. fuit questum. ff. ad trebel. quod apparet ex legibus nouis que permittunt tutori pecuniam mutuare: et ex pecunia predia emere sine decreto: vt. C. de administra. tut. l. primo. ꝛ in aut. ibi posita. ꝛ in aut. vt bi qui ob. perhi. se ba. ff. penul ¶ Venio[l] ad secundam partem ex qua no. q̄ 4 syndicus factus a capitulo cum autoritate superiorīs non potest agere[l] contra superiorem si litigat cum capitulo: ꝛ eodem modo syndicus factus a populo cū autoritate potestatis non potest agere contra potestatem ipsum. qualiter autem fiat tunc syndicus quando subditi volunt agere contra superiorem. dicit Innocent. in. c. edoceri. extra de rescriptis. ¶ Oppo. ad istam partem q̄ creditor vel debitor pupilli nō possit esse tutor. vt i aut. minoris. C. qui da. tu. pos. Solu. aliud olim: aliud hodie dicam in lege ꝑpter litem. ff. de excusatio. tutorum.

¶ Curatoris dati pupillo qualis sit potestas. 1

in integ. resti. text. i. l. j. ff. exactio. de rei vxo. act. Barcōsi. i. Angel. cōsi. ccxxxviij. incipiē. Anastasi⁹ p bal. cōsi. lxxx. i ff̄i. vo lu. An aute si pupillus sit obligatus ad resti. dotis vel ad actionē cedēdā cōtra pmissores dotis possit solus tutor cū decreto tū iudicis eo casu cessione facere. ꝛ an idem possit facere in quēlibet creditorem pupilli. vide Ro. cōsi. ccclxxxvi.

* Pro intellectu huius legis postea.

¶ Tertia speciē. Et idem si cōpere ad quātitatem q̄ reputatur tertium adiacens vt firmat Iappus al leg. ccj. als. lxxx. vt refert Ro. in. l. si cōstante. ff. si. soluto matrimo.

¶ Pecunia em. Et vide text. in. l. iulia. ff. de petitio. heredi. ꝛ. l. aristo. ff. fin. cū. l. seq. ff. de iure delib. Andr. Barba.

¶ Nō potest agere. quid autē si vni uersitas eēt disper sa. vide Inn. in. c. cum ex iniuncto. de ope. no. nun. et in. c. būilis. de maiorita. ꝛ obedien.

Archivo Histórico del Rosario

Andre. Poma. a de etiam Alexan. consi. vij. in fi. in. v. volu.

b Defendēte. allegatur singu. ista. l. per Baldū q sententia super incidenti potest ferri sine scriptura in. l. fin. C. de sentē. ex peri. recitā. Andre. Barba.

b Defendente. et per hoc dicit bal. in. l. j. et in autenti ca ibi posita. C. si vt se ab heredi. abst. q minor petēs restitutionem aduersus heredi tatem non habet prōbare se lesum quia de se presumitur et in dicta autentica in penultima columna. nota istum tegtum. 1

c Notabilē practicam. Cum petitur executioni mādari sententia inde potest tunc incipere a precepto et vide quod dixi post Bartol. in. l. de pupillo. §. meminisse. de operis noui nuntiatione et adde Bartolū. in. l. j. de executio. rei iudic. Sed an requiratur libellus. vide Baldū in. l. ab executione a in tertia columna 1 quo. appel. de hoc etiam habetur in c. scisciratus. de in integrum restitutio. et per Baldū in aut. que supplicatio. de pre. ipe. offe. et per Bartolum in. l. iiij. §. cōdemnatum. de re iudica. per Bald. et docto. in. l. si pretor. §. marcellus. 1 de iudi. et vide tegt. glosſ. et Barto. et latius Bald. in. l. 2 j. C. de i integrum restitutione. Bal. in rubrica. C. de iu 3 re delib. ad finem et omnino in. l. fi- b nali. in. ij. colum. si ex fal. instru. Ange. in. l. furt. §. j. de infa. Specu. in titu. de execu. sen. §. fina. ver. in integrum dixi plene post Jmol. in. d. §. condemnatum.

d Secundo no. et facit. l. ij. C. ad. l. coi. de fal. et tenet Joan. and. in titu. de jud. deleg. §. stat. ver. q si in statuto i fine illi² additionis. And. barb.

e Impedit executionem. an restitutio in integrum impediat executionem sententie vide que dixi post Bartol. et Jmol. in. l. iiij. §. condemnatum de re iudica. et vide que dixi declarando banc materiam in. l. iij. §. si seruus. de acqui. pos. et vide late Jmol. in. l. qui a latronibus. §. j. §. de testa. differentiam inter appellationem et in integrum restitutionem. vide per Barto. in. l. illud. la. §. per illum tegt. j. de appella. et Bald. in rub. C. de manu. vindi.

Andre. Poma. f Quod intellige. vide Barba. cōsi. cxviij. in. fi. col. et duabus sequen. in. j. voln. et Ro. consi. clx.

g Prorogande litis. adde quia dixit Jmol. multum singu. in. c. post electio. de concessio. prebende. q vbi quis ad impediendum executionē sententie vel instrumenti opponit exceptionem si iudici videtur quod animo calumniandi opponat et differendi negotium quod potest iudex nō admittere et repellere excipientem quod dictum refert dominus Abb. in capitulo pastoralis. §. quia vero. et in. c. ex parte. el. secundo. de officio delegati. et in capitulo nullus. de presumptio. et idem voluit Jmol. post alios in capitulo cum contingat. de officio delega. idem Petrus de ancha. in. c. pastoralis. de except. vbi allegat Innocentium in dicto capitulo post electionem. idem etiam in capitulo secundo de falsis et in. l. liget causam. de probationi. i quibus locis allegat illud dictum Innocentij. et facit quod voluit Innocentius in. c. finali. de libe. oblati. idem dicit Baldus in. l. j. C. qui accusa. dū dicit q except. malitiose opposita nō impedit processum et ad hec adde elegantem glos. in. c. super eo. de officio delegat. quam vide et eodem modo videtur dicendum quod potest repellere opponentem exceptionem nullitat⁹ vbi cōprehēdit reum illā opponere malitiose vt impediat executionem sententie et ibi idem dicit dñs Lardina. esse in causa sū maria. et ad hoc ad duco glossam notabilem in. c. pernicios am de vsu. et facit. l. satis aperte. C. de falsis. et vide dominū Antonium in. c. super hoc de renuntiatio. vbi babet q except. non veri similis non debet per iudicē admitti. l. non est verisimile. quod metus causa. et ideo dicit Angel. in dicta. l. satis aperte. quod cum prima fronte exceptio videt opponi per calumniam nō est differenda executio adduco Jo. and. in Specu. in titu. de lega. §. iam nunc dicendum in addi. mag. incip. iam ponit verba Roffre. veniat alia questio de accusato de homicidio. quam ibi vide per eū qui plene loquitur et facit quod voluit Jmol. in. l. si qui a latronibus. §. si quis in capitali. ff. de test. vbi dixit q restitutio in integ. impedit executionem sententie dūmodo non sit presumptio contra illum petentem in integrum resti. vide Salic. in. l. iudicati. C. si ex fal. instru. et retuli post Bar. in. l. iiij. §. condēnatū. in apostil. mag. de re iudica.

b Nota generaliter et vide Barto. in. l. ne quicquā. de incen. rui. idem dicas quando agitur de delicto in omittendo per casum singularem in. l. argentarius. §. cum autem. §. de edendo. et ibi Angel. et vide Ludo. Ro. in rub. de iureiuran. Andre. Barba.

i Notes ville. fa. in simili dictum Bald. in. l. j. in fi. j. colum. C. communia de lega. vbi si statuto cauetur q in causis vertētibus super instrumēto guarentigie nulla possit opponi exceptio intelligitur inter eos interficiat probatio per iuramentum litis. sic. C. vnde vi. l. si quādo. et extra quod met. cau. et. c. fi. q admittunt probationem rerum derobatarum per iuramentum. q. habet locum solus quando agit cōtra derobatorem non cōtra aliū[a] vt in qualibet earū no. per doc. Facit Petiā q si statuto cauet q pater teneatur soluere pro filio delinquente et filius fuerit condemnatus pro delicto ob contumaciam q hec proba. non sufficiat cōtra patrem nisi contra eū vere probet crimē ita dicit Dy. bic alitervidet dicere in. l. cū filius. j. dever. ob. ego istā questionē disputaui et scripsi plene in. d. l. cum filius in prin.

Opp. §. titu. j. l. fi. So. intelligas hanc secundū illā scilicet q pupillus liberetur cedēdo actiones de hoc tamen plene dic vt dixi. j. fi quis omis. cautela. l. si dolo.

Tutore ementē aliqd de pecunia pupilli effi citur ipsius pupilli.

Idem in ecclesia et militē.

Tutor. [b] Quod tutor vel cura acquirit ex pecunia minoris efficitur minoris. hoc dicit. Flot. q illud tq̄ emit ex pecunia minoris efficitur minoris. simile dicit glosſ. in vsore ecclesia et militē idem no. in. l. si vt pponis. C. de rei vendic. Oppo. §. titu. ij. l. titium et menium. §. altero. Sol. fm Dy. illa pecunia non erat minoris. licet fuerat redacta ex re minoris sed tutor erat debitor in genere vt ibi dixi. Oppo. j. de sol. l. filie. sol. fm Jac. de are. q ipsud q hic dicitur q resempta de pecunia minoris efficitur minoris debet intelligi tutore vel curatore ementē facit. §. de pe. l. ex pacto. sed extraneo ementē: secus. vt no. in. d. l. filie. nisi forte in subdidimn ita debet intelligi. d. l. si vt proponis C. de rei vendic. Opp. ad id quod dicitur hic de stipulatione de. l. solutum. §. per liberam. §. de pigno. ac. sol. glos. hic et melius. in. l. contraria. quod dic vt ibi.

Solus. Pupillus nō tenet ex dolo tutoris nisi quatenus ad eū peruenerit. h. d. dic plene vt dixi in. l. si dolo. j. si quis omissa causa testa.

Post mortem. De eo qō qs gessit vt administrator. finita administratione nō tenetur. h. d. Intellige in administratore necessario. in voluntario dic vt. l. procuratoz qui pro euictione. §. de procura.

Tutor simpliciter cōtrahēs in re pertinente ad pupillum intelligitur tutorio nomine.

Tutor vel alius gestor necessarius contrahens quando videatur nomine proprio vel tutorio nomine contrahere.

Procurator vel institor Jhens. exprimēs hoc fieri in causa pertinente ad dñm vel procuratorio vel institorio nōie contrahere.

Defensiones pupilli qñ possint prodesse tutori.

Quando pecunia mutuata tutori fuit conuersa in vtilitatem pupilli: actio vtilis competit cōtra pupillum mutuanti.

Si cōcessum est arbitrium priozibus super abundantia quid importat tale arbitrium. remissiue.

Tutor acquirens aliquid stipulando vel emendo simpliciter an pupillo an sibi acquirat. remissiue.

Tutor. [b] Si tutor simpliciter cōtrahat in re pertinēte ad pupillū intelligitur tutorio nomine cōtrahere. si in re que potest ad ipsum et ad pupillum pariter pertinere itelligitur nomine proprio contrahere: nisi aliud actum fit. hoc dicit. Et iste. §. habet duas partes. secūda ibi non. idem in eo. Opponitur ad princi. de. l. cum post. §. primo. §. titu. ij. Quidam dicunt[c] q debet intelligi hic quando accepit tutorio nomine: sed glosſ. dicit et bene quod hoc non expedit. nam contrahendo simpliciter tin re pertinente ad pupillum intelligitur tutorio nomine vt hic. et. j. eo. l. si. nō obstat. d. l. cum post. §. j. quia itelligo q ibi expresse voluit se proprio nomine obligare. Oppo. j. de admini. re. ad ciuitatem pertinen. l. iij. §. in eum. Sol. dicunt quidam q ibi expresse fuit actū q proprio nomine obligaretur fortevolens donare: ita dicit glosſ. hic. tu dic q glosſ. hic. et. j. eodem. l. fina. loquitur quando tutor simpliciter promisit ibi quando promisit animo nouandi. ex hoc enim solo q animo nouādi promisit intelligitur se proprio nomine velle obligare: vt ibi patet. Opp. de. l. procura. qui pro euictione. §. de procura. sol. ibi in gestore voluntario. bic in necessario fm glo. Jaco. de are. aliter dicit vt refert Ly. C. quod cum eo. l. ei qui. dixi plene in dicta. l. procur. qui pro eui ctione. et. l. si pupilli. §. j. §. de negotijs gestis. Circa gestorem vero necessarium que est proprie materia nostra. distingue[e] aut est certū qualiter se voluit obligare: et stamus certo. aut est dubium: quia promisit simpliciter non dicendo pro se suisq̄ heredibus: et tunc aut contraxit in re que potest eque pertinere ad eum sicut ad pupillum. primo casu aut contraxit promittendo animo nouandi. ex hoc videtur proprio nomine promittere: vt. l. tertia. §. i enim. de adminis. re. ad ciui. pertinē. aut promisit non animo nouandi: et tunc aut sciebat tutor pupillum ex hoc conueniri non posse: et ille qui cum eo contrahebat ignorabat: et tunc propter dolum tutoris ipsemet proprio nomine tenetur. vt. l. cum post. §. primo. versicu. preterea. §. titu. ij. aut in tutore abfuit dolus: et tunc videtur tutorio nomine promittere: vt hic. et. j. eodem. l. finali. Secundo casu quando contraxit in re que potest pariter pertinere ad vtrumq̄: et tunc aut fuit expressum hoc fieri in causa pertinente ad pupillum: et videtur contrahere tutorio nomine: vt hoc. §. in fine. Expressio enim cause tūc habetur perinde ac si diceret tutorio nomine facere. Idem in procuratore: vt. l. si pupilli. §. primo. ibi vt pignus vel vt debitorem liberet. idem in institore: vt. l. prima. §. primo. nunc autem. versicu. quod si in prætijs. de egerci. si vero hoc non exprimat tunc videtur se proprio nomine obligare: vt hic. ij. respon. quod intellige quantum ad actionem dandam creditori contra eum si sibi tutori qui illud conuertit in vtilitatem pupilli datur actio contra pupillum. et eodem modo vbi cunq̄ dixi. §. tutorem teneri proprio nomine. intellige q repetat a pupillo: nisi constet quod fecerit animo donandi: vt. l. cum post. §. ij. ver. respondi. et versic. sed si is. de quo. §. titu. ij. Et ex hoc sequitur q defensiones pupilli poterunt hoc casu prodesse tutori qui proprio nomine tenetur: vt dicta. l. cum post. §. i. in fine dicti. §. j. de actio. et obliga. l. cum seruum. puto etiam hoc casu si pecunia fuit conuersa in vtilitatem pupilli competat mutuanti vtilis actio contra pupillum licet eius contemplatione non mutuauerit: vt. l. ei qui. in fine. C. quod cum eo. facit. l. cum. C. si certum peta. quod plene not. in dicta. l. si pupilli. §. j. Et predicta faciunt ad questionem quā disputaui prioribus est concessum arbitrium super abundantia fecerunt aliquid q non poterant vigore eorum officij poterant tamen facere vigore arbitrij sibi concessi super abundantia non expresso hoc quod facerent vigore arbitrij sibi concessi an actus valeat. dic vt dixi in dicta disputatione. Queritur quid si tutor aliquid acquirit simpliciter stipulando vel emendo. Glosſ. dicit idem. tu intelligas vt dixi. §. eo. l. ij. et. §. tit. ij. l. titium et menium. §. altero.

Distingue. Ad de que not. Bart. in. l. iiij. §. j. in. sol. et quod not. Bart. in. l. si patruus. circa medium. C. cōmunia vtri. iudi. et q̄ habes in. l. post dotem. vj. lect. sol. matri.

Tutor interposito.

Sicut pupillo queritur per tutorem: ita per actorem ab eo constitutum. h. d.

Tutor qui.

Si negotium in parte spectat ad pupillum pro illa videtur tutorio nomine facere pro alio proprio. h. d. In tegt. ibi: conueniri tur. scilicet a legatarijs.

De suspectis tutorib⁹ et curatorib⁹. Rubrica.

Materia quotidiana est melius et subtilius examinanda.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Hec clausula. Procedit p modum summe. ¶Primo ponit quid induxit ad tractandū seu tradēdum istā materiā. ¶Scdo ponit q̄ requiritur ad bocvt ista materia intelligat̄ z illa per ordinē tractat p totū istū titu. partes patēt. ¶Not. q̄ materia quotidiana est meli⁹ z subtilius examinanda: vt hic. z.l. legani. j. de libe. lega.

1 ☞Accusatio suspecti tutoris q̄ sit ciuilis quando proceditur ad solam remotionem: et quādo sit criminalis.

2 Coram quo iudice hec accusatio ꝓponi possit. remissiue.

3 Querela inofficiosi testamenti vocatur accusatio.

4 In accusatione suspecti tutoris quando requiratur forma legis libellorum.

5 In accusationibus ciuilibus ex delicto descendentibus que infamant poni debēt ea de quibus in. l. libellorum.

a ¶Sciendum. ibi glo. dicit. z no. qō dicit hic ista gl. de qua egultat Bal. in. c. i. §. fi res. de pact. tenen. in vsi. feudo. col. x. Andre. Barba. 6 Iudex inquirens in causa suspecti tutoris quādo non habeat necesse ponere in inquisitione ea de q̄ bus in. l. libellorum.

7 Accusans in causa suspecti tutoris quando teneatur se inscribere.

Sciendum. Primo quero an accusatio suspecti tutoris debeat dicatur publica. Bloss. dicit bic quod est legitimum crimen z tamen nō dicit quod est publicum sed quod fit publicum. dicam. j. eodem. §. consequens. hoc plene examinaui. j. de publi. in. l. j. nam quo ad qd est publicum quo ad quid non. Quero quod interponitur accusatio suspecti: vtrum requiratur forma. l. libellorum. j. de accusa. Glo. hic dicit aut prō ceditur per viam accusationis ad remouendum: z requiritur illa solennitas: aut per viam inquisitionis: et tunc secus. vt. j. eodē. l. iij. §. preterea. ¶Ad hoc examinandum. primo est videndum † vtrum accusatio suspecti sit ciuilis causa vel criminalis b: et bic innuitur q̄ sit criminalis. vt. j. proxi. §. et. j. ea. l. §. fin. z. j. ad turpillia. l. j. §. suspec. In contrarium q̄ sit causa ciuilis apparet. quia potest interuenire procura. vt. l. non solum. §. finali. ff. de procuratoribus. veritas est quod si quidem agitur ad remotionem solam. tunc est causa ciuilis. vt dicta l. non solum. in fine. probatur per rationem quia bic agitur solum ad remedium z commodum priuati: scilicet pupilli non ad vindictam publicam: ergo ꝛc. prō hoc facit optime textus vt in. c. tue. extra de procuratoribus. Si autē ageretur ad penam imponendam tunc an sit causa ciuilis vel criminalis. z innuitur q̄ sit criminalis. vt. j. ea. l. §. fi.

2 Et ex hoc apparet † apud quem iudices debet hec actio proponi. vt. j. proximo. §. dicetur. nec est mirandum si etiam eo casu quo dixi esse causam ciuilem vocatur suspecti accusatio. quia † etiam querelam inofficiosi testamenti vocatur accusatio. et tamen causa ciuilis est. vt. l. postbumus. §. j. ff. de inoffic. testamen. Secundo videndum est † quando dicitur ciuilis ista accusatio vtrum debeat poni rigi libellus ſm formam. l. libellorum. j. de accusationibus. quia quando criminaliter intentatur nō est dubium. Respondeo † in accusationibus ciuilibus descendentibus ex delicto si quidem infamāt debent poni in libello omnia illa que in criminali. vt. l. prætor edixit. in principio. z ibi dixi. j. de iniurijs. z. ff. de dolo. item exigitur. z ibi dixi. z est textꝰ in. c. tue. extra de procuratoi. vnde si hec accusatio proponeretur de dolo. ita quod remotus infamaretur. deberet poni locus z tempus ſm formā libellorum. als secus. Tertio est videndum † vtrū quando iudex procedit per inquisitionem in isto crimine sit necesse quod inquisitio contineat omnia illa que dixi debere continere accusationem. Bloss. a hic vt dixi tenet quod non. Idem videtur generaliter tenere institu. de publi. iudi. in principio. Idem Innocentius de iure canonico extra de purgatione canonica. c. finali. veritas est quod si quidem iudex inquirit solum ad remouendum non est necesse quod inquisitio contineat crimen determinatum sufficeret enim si iudex diceret. hec est inquisitio quā fecit talis iudex ad videndum vtrum tutor bene administrauerit: z si inuenerit eum dolose vel culpabiliter gessisse. tunc intendit eum remouere. z de tali intelligit Innocen. in dicto. c. finali. extra de purgatione canonica. et textus ibi: sed si inquireret ad eum puniendum. tūc cum inquisitio succedit in locum accusationis oderet continere crimen certum: sicut accusatio solum hoc minus quod non est in ea necessario solennitas inscriptionis. et de hac solennitate non seruanda loquitur institu. de publi. iudi. in princip. ita tenet Jaco. butrigarius institu. de actio. in principio digi in. l. libellorum. j. de accusationi. ¶Quero an quādo quis accuset aliquem de suspecto debeat se subscribere ad penā talionis. Bloss. dicit q̄ sic et erit pena talionis infamia. Item alie pene quas quandoq̄ quis patitur extraordinarie. Doctores dicunt aut accusatur criminaliter. hoc est vt remoueatur z puniatur. z tunc debet se subscribere aut vt remoueatur tm̄ z non debet se subscribere q̄ est causa ciuilis. Et non obstat quod glossa dicit de pena infamie: quia per hoc non est locus inscriptionis. alias sequeretur quod in qualibet accusatione ciuili famosa quis deberet se inscribere. quod non reperitur. l. cautum. de boc per docto. in. l. fi. C. eo. titu.

1 ☞Delegatus etiam potest cognoscere si de suspecto agatur vt tātum remoueatur. si autem vt etiam puniatur non potest cognoscere.

Damus. Causa suspecti potest agitari coram ordinario z coram delegato iudice. hoc dicit. ¶Oppo. j. ad turpillianum. l. j. §. suspecti. Solutio. ibi nomen presidis ponitur generaliter vt comprehendant delegatos. alij dicūt † q̄ delegatus potest cognoscere: vt hic non punire: vt in contrario. Ista questio fuit semel inter domi. Fran. accur. z dominū Dy. vt refert Dy. in. l. fi. C. eo. veritas est ista aut accusantur de suspecto ad remotionem tantum. z sic ciuiliter. z potest de hoc cognosci z iudicari apud delegatum: vt hic. aut accusantur vt remoueantur z puniantur. z tunc solum apud ordinarium. vt in. l. contraria. et ibi plene dixi.

Ostendimus. Omnes tutores cuiuscunq̄ conditionis existant possunt accusari de suspecto si male gerant. hoc dicit. ¶Opponitur. j. eodem. l. fi tutor. Solutio dicit glossa illud est consilium quod an sit verum ibi dicam. ¶Quero qualiter petitur remoueri patronus quod non infametur. dic vt. l. finali. C. eodem.

1 ☞Publicum est illud quod omnibus patet.

2 Crimen suspecti tutoris est publicum.

3 Dictio quasi est expressiua veritatis.

Consequens. Quilibet admittitur ad accusandum tutorem de suspecto etiam mulier si ex pietate mouetur. hoc dicit. ¶Nota † quod publicum est illud quod omnibus patet quod facit ad multa. ¶Opponitur quod mulieres non admittantur. vt. j. de accusationibus. l. ad crimen. Soln. speciale est hic. Quero † vtrum crimen suspecti sit publicum. Glossa dicit quod sic. vt. j. de

2 publi. in. l. j. et instit. eodem. §. consequens. et sic text. † qui dicit hic quasi est expressiuum veritatis. ego aliter intelligo vt dixi in. l. j. j. de publi. iudiciis.

1 ☞Atrocia factaque dicantur.

Si quis de plebeis. Ob facta atrocia tutor non solum remouetur: sed etiam punitur. hoc dicit. Et bic tractat de vltima parte eius de quo tractaturū se digerat in principio legis scilicet de pena suspecti. ¶Quero q̄ sunt ista facta atrocia. Glo. ponit exempla quam no. quia appellat atrocia illa facta que alibi nō reperiuntur numerata inter atrocia: de quibus ꝓnitur in. l. auxilium. ff. de mino.

1 ☞Si sunt due regule vna permissiua alia prohibitiua: prohibitiua attenditur.

c **Tutor.** Tutor potest accusare contutorem suspectum 1 etiā si fuerit remotus. hoc dicit. ¶Not. q̄ † vbi sunt due regule: vna permissiua: alia prohibitiua: potius attenditur prohibitiua. nam regula est q̄ quilibet possit accusare suspectum alia est quod libertus non potest accusare suspectum patronum certe ista prenalet: vt hic ſm Dynum et Jacobum de arena. ¶Quero dicitur hic patronum suū cuius erat patronus iste. In glosa ponuntur tres opi. z quelibet potest esse bona.

1 ☞Tutor quando remoueatur vt suspectus ex cognitione incidenti.

2 Judex de quolibet delicto commisso coram se incidenter potest cognoscere z punire.

Judex inquirit principaliter in causa suspecti tutoris.

3 Damnatus per inquisitionem q̄ non efficiatur infamis.

d **Preterea.** Tutor potest remoueri ex officio iudicis sine accusatione. hoc dicit. ¶Primo quero qualiter potest pretor liquere ipsum esse suspectum. Glo. respōdet duobus modis. Primo incidēter cū super alio iudex principaliter cognosceret. vidit tutorē fraudulēter se gerere in causa pupilli. ¶Scdo mō si iudex principaliter ingrat. vt videat sup hoc si tutor bñ vel male gerat: vt. j. e. l. fi. ¶Et primo no.

a ¶Quero an. Et vide Bal. in. c. j. de pa. iu. fir. in vsi feu. Andre. Barba.

b ✠ Andre. Poma. ¶No. q̄ dānatus. Vide Zanchi. in repe. c. primi. §. differentia. de accu. Panor. consi. cxxv. in. ij. col. iij. oubio. in. j. volu. Roma. consi. ccviij. in. ij. col. Panor. in rub. de iudi. in vlti. col. ad fi. Cardi. consi. cciij. in. j. oubio.

c ¶Quod facit. et vide Bald. in. c. j. de pa. iur. firmā. in vsi. feud. And. Barba.

d ¶Si tutor. Et vide not. per Bart. in. l. si miles. §. fi. de adult. z in. l. cū tabulis. §. primo de his qui. vt indig. cōtrarium est glos. fi. in. l. athlete. §. amissionem. j. de ꝓcu. tut. Andre. Barba. a

e ¶Si tutor. inimicꝰ fratri. an inimicꝰ fratris mei sit mihi inimicus b z an iniuria facta socio meo sit facta mihi vide Bald. in. l. ij. C. de legi. et quod dixi de socio vide que dixi in. l. itez apud. ad fi. de iniur.

f ¶Arbitrio iudicis. De quo vide doc. in. l. de pupillo. §. fi qs ipsi pretori. z quod ibi dixi in. iij. colum. de ope. no. nuntia. c

g ¶Tutores qui repertorium. Et quomodo intelligatur quod prōpter inuētarium non cōfectū quis teneatur vt suspectus. adde Bart. in. l. tutor. qui reperto. de admini. tuto. 1

b ¶Posset condēnari. Alibi glo. vi delicet i. c. j. de ma d le. intelligit pertinacia aliquid fieri vbicūq̄ fit scienter et non ex temeritate.

i ¶Quod de iure communi. et vide text. §. questione vj. c. illud. z text. et docto. in. c. tue. vt f lit. non contest. et d. §. in venditione. Et an habens bona poterit excommunicari ali qui tenent quod non in. c. tue. prealleg. quod est notā. si est verum sed Hostien. tenet cōtrarium imo est

primo no. † quod tutor potest remoueri ex cognitione incidenti. quod qualiter intelligatur dicam j. eo. l. impuberibus. §. fina. est tamen regula quod de quolibet delicto commisso coram iudice super aliquo principaliter cognoscente ipse potest inquirere z punire. vt. l. nullum. C. de test. et. l. sciant. C. de proba. digi plene in. l. secunda. §. fi publico. j. de adulte. ¶Secundo no. quod iudex potest inquirere principaliter. super causa suspecti. Et aduerte quod bic est speciale fauore pupillorū. alias enim non est permissa inquisitio advtilitatem priuatam vt bic patet: quia si speciale est in pupillo: ergo in contrarium est ius commune. ad vtilitatem enim publicam licet inquirere secundum ea que digi in dicto. §. fi publico. ¶Quero anª isto casu quo aliquis remouetur per inquisitionē fit infamis. glos. dicit quod non. quam vide et signa dicit Dynus. ¶Nota quod damnatusᵇ per inquisitionē non efficitur infamis et ista glossa non reperitur alibi dicit ipse: certe imo reperitur. in lege fina. C. eodē. et lege. j. C. de modo mulct. de hoc not. in Spec. de senten. §. i. versi. quid de bis examinaui plene. j. de publi. iudi. l. infamem.

☞Notario non interdicitur officiū ob delictum cōmissum extra officium notariatus.

Nunc videamus. Tutor removet ob dolum. in tutela commissum secus si extra tutelā. Item secus si in alia tutela. si est qui eum actione tutele conueniat: hoc dicit ꝙ§. ad. §. si tutor inimicus. Nota quod † ob crimen commissum alias q̄ in tutela non potest quis remoueri vt suspectus: quod facit ad questionem de notario condemnato de falso ex aliqua causa non pertinente ad officium notariat⁹. nec per hoc interdicatur illud officium sibi. de quo dixi plene in. l. eandem. §. primo. j. ad le. iul. repe.

Quod si quis. Not. bic de hac dictione quo ad que non habet in se conditionem extensiuam. de quo j. titu. j. l. penulti. dixi plene in. l. j. j. de conditio. et demonstra.

☞Relinquitur arbitrio iudicis an tutor remoueri debeat ꝓpter inimicitiā fratris pupilli vel transuersalium.

Si tutor. Propter inimicitias cum pupillo vel cum parentibus remouetur tutor vt suspectus. hoc dicit. ¶Querit quid si est inimicus fratrie vel alicui ex transuersalibus. glos. dicit secus. Contra istam glos. facit. C. de excusa. tut. l. humanitatis. ita dicit Dyn. Item videtur contra tex. j. de iniur. l. ex cornelia. et. l. item apud. §. conuitium. et. §. sequenti. eodem titulo. vbi si fit iniuria socio meo fit iniuria mihi multomagis si consanguineo. † vnde puto standū esse arbitrio iudicis secundum facti qualitatem et consuetudinem regionis. in tuscia enim est cōsuetudo vt qui inimicatur seu iniuriatur vni ex cōsortibus hoc est descendentibus per lineam masculinam inimicatur vel iniuriatur omnibus alibi aliter obseruatur z hoc innuit hic tex. vnde standum est arbitrio iudicis vt tex subijcit.

Seuerus. Propter res male ēditas potest tutor vt supectus removeri. hoc dicit.

col. in secundo volu. z istam glo. repu. singu. Alex. l. a diuo pio. §. in venditione. in. iij. col. de re iud. prō qua glo. z eius materia vide Fely. c. quod ad consultationem. in. vij. col. de reg. iur. Panor. consil. cliij. in. ij. volu. Roma. consi. cxx. † consi. cc xli. in. ij. col.

l ¶Quod satis placet. Et adde quod idem tenet Barto. † Bald. in. l. j. C. qui boni. ced. pos. † Bart. et Ange. in. l. nemo carcerem. de exac. trib. lib. x. et Bal. in. l. j. in fin. C. de iur. z fac. igno. z in. l. ordo. in vlti. colū. C. de excu. rei iudi. et Bal. in. l. etiam ver. sed nunquid. C. de excu. rei iudi. et Bal. in Speculo. de excu. sentētie i pzin. z Jmol. in. c. odoardus. ō soln. Ebb. i. c. qō ad cōsultationem de re iud. Sali. in. l. cum z filij. C. qui bo. ce. pos. z Imol. in. l. z ottus. §. in vendi de re iud. et Jmo. et Ro. in. l. fi filio. la ij. solut. matr. aliter tenet vide Ange. instit. de act. §. cum quo q̄s. circa. iij col. Et sic not. bic qō de iure cōi quis non potest in carcerez mitti nisi quando non habet bona sufficientia. z adde qō in hac computatione debent excenti bona fide insſorzis. tex. c sin. in. l. si plures. §. preterea si queratur. j. de fideiuss. quem tex. multum not. Bal. in. l. mulier. C. de iur. do. z ad de que digi in. l. j. C. qui bo. ced. pos. et Bart. in. l. cum eo. alias est. l. labeo. §. ad leg. iuli. repe. z adde Bal. in. l. fi filio. la. ij. solut matrimo.

ADDE Bald. consil xl. cum seq. et. glig. j. lib. z pulchrum consilium in eadez materia eiusdem Bal. con filio. cccl xxxiij. secundo libro. z an eundem consilio cc xvij. z. cc xxxvij. quarto libro. z an si habeat bona in alieno territorio. ita quod indemnitati creditoris possit prouidere an sit relaxādus.

consilio. ccccl xvij. iiij. volu. Pau. de cast. consi. xxix. z seq. Pet. de anch. consi. cxxij. et Ro. consi. ccc xx. vbi alleg. text. in. l. si plures. per do. Alleg. allegatum in apostilla.

m ¶De enim. Vide Compo. z Joannem andree in capitulo super eo. de electione.

Tutor qui alimēta. Tutor qui denegat alimenta indebite potest vt suspectus remoueri et etiam puniri. b. d.

1 ☞Qui iudici precipienti non obedit dicitur pertinaciter resistere.

2 Quilibet dignitate carēs dicitur humilis homo.

3 Quis prō debito de iure communi nō carceratur quando habet bona sufficientia.

g **Tutores q̄ reptorium.** 5

Qui non facit inuentarium vel pecuniam ad compartitionem non deponit pertinaciter in vinculis est ponendus nisi fuerit positus in dignitate: hoc dicit. ¶Not. de pena tutoris qui non facit inuentarium. ¶Nota textū qui dicit pertinaciter cum sua glos. Ex quo habes quod ille dicitur pertinaciter resistere qui iudici precipienti non obedit et sic facit quod ille posset condemnari⁵ tanꝗ hereticus pertinax qui inquisitori aliquid asserenti non credit. ¶Tertio not. quod humilis homo dicitur quilibet dignitate carens prō hoc. §. eodē. l. prima. §. fina. prō hoc. C. vt nemo. prima. l. prima. secundum Jaco. de are. ¶Not. textū ibi in vinculis publicis ꝛc. Cum glo. intelligit illud verū quādo laborat inopia z sic not. † quod de iure communi non debetᵏ quis poni in carcerem prō debito nisi quando non habet bona sufficientia prō debito. quod satis placetˡ si enim primo discutiuntur mobilia q̄ perueniat ad immobilia. et primo immobilia q̄ perueniatur ad nomina. vt. l. a diuo pio. §. in venditione. de re iudi. multomagis omnia ista debent discuti anteq̄ perueniatur ad personam statuta tamen et consuetudines tuscie stauntaliter.

Qui ob segnicie. Remotus propter culpam non est infamis. Idem in eo cui alias adiungitur. hoc dicit. ¶Quero que differentia est inter ista nomina. glossa dicit quod quasi idem significāt et sic est inculcatio verborum sed si quis diligenter inspiciat diuersa important. ¶Quero an remotus ob latam culpam efficiatur infamis. glos. videtur tenere quod non. idem not. in. l. in actionib⁹. §. de in litem iur. et ibi dixi doct. tangunt. in. l. vltima. C. eodem titu.

1 ☞Causa in sententia inseri debet si nō inseratur sententia non vitiatur.

2 Causa in dubio non intelligitur famosa.

3 Tutor quando dicatur remotus ob culpam vel ob dolum.

4 Accusatio suspecti tutoris quod habeat similitudinem cū iudicijs vniuersalibus et sic sufficiat generaliter petere.

m **Enim.** ¶Remotus absq̄ dolo non est infamis. z si in sententia causa nō exprimatur nō intelligitur ex causa famosa dānatus seu remotus. b. d. ¶No. causam debere inseri in sententia. si tamen non inseratur non vitiatur. de quo per Dy. in. l. qui rome. §. duo fratres. j. de verb. oblig. per Ly. in. l. properandum. §. illo. C. de indi. per canonistas extra de re iudic. c. sicut.

2 ¶No. q̄ in dubio nō intelligitur causa famosa. ¶Op. sententia debet referri ad acta: vt. l. fi. C. de sent. que sine cer. quan. et de excep. rei iudica. l. si ex

Universidad del Rosario Archivo Histórico

testamento. ꝛ l. si quis ad exhib. ꝛ ibi no. glos. dicit distinguendum. ¶ aut obijcitur culpa tantū: et obtinet quod dicitur hic. aut obijcitur dolus tantum et ob illam causam videatur remotus vt in contrario: aut obijcitur culpa et dolus. et hunc casum non posuit glos. ¶ Et tunc etiam videtur remotus ob culpam: vt not. in l. si quis ad exhiben. facit. l. si preses. ꝛ l. interpretatione. ff. de pen. si autem nulla causa exprimeretur in libello: tunc etiam procedit hoc dictum glo. [a] vt intelligatur remotus ob culpam tantum quod not. ¶ Quero ergo quomodo poterit esse quod nulla causa exprimeretur cum accusatio debeat solenniter proponi: vt. ff. eodem l. i. ¶ j. vel dicas quod hic procedebatur per inquisitionē. vt ibi dixi. vel si dicas quod per accusationem tamen non est necesse. quod exprimatur causa quando dolus non obijcitur: habet enim ꝑ similitudinem cum iudicijs vniuersalibus. Et sic sufficit dicere dico quod male et non diligenter administrauerit negotia. vt hac. l. sicut sufficit dicere in actione tutele: peto quod reddas rationem administrationis tue tutele.

☞ Sententie verba debent intelligi vt referantur ad petitionem.

Si pretor. Idem est prohibere gerere ꝛ remouere. b. d. ¶ Oppo. ff. de administra. tuto. l. iij. ¶ fina. et quod not. ff. tit. ij. l. iij. Solu. glos. ꝛ bene hic prohibuit eum gerere qui accusabatur vt suspectus: ibi erat contentio quis deberet administrare: ꝛ sic not. ꝙ verba sententie debent intelligi quātum possunt vt referantur ad petitionem.

☞ Quis cogitur per iudicem administrare vt si male gerat faciliꝰ remoueatur.

Qui nihil. [b] Oppo. C. eo. l. ij. ꝛ l. iij. Sol. tutor qui nil gessit aut fecit contumaciter ꝛ iussus a pretore potest removeri vt in contrarijs. ꝛ de administr. tuto. l. fina. in princi. aut non contumaciter. ꝛ tunc aut scienter et dolose et potest remoueri vt suspectus. vt in cōtrarijs aliter secus. vt hic ꝛ ideo ꝑ cogitur aliquis administrare per iudicē vt facilius si male gerat possit remoueri: vt. l. j. in prin. ff. de admi. tu. ꝛ per Ly. in l. ij. C. eo.

Suspectus. Satisfactio nō tor si male gerat posset remoueri vt suspectus. hoc dicit.

☞ Si aliquis debet aliquid facere ex. l. dispositione consilio alterius: illud necessario requiri et sequi debet.

Impuberibus. Adulti possunt accusare tutorem de suspecto cum consilio consanguineorum secus in pupillo. hoc dicit. ¶ Not. quando [c] aliquis ꝑ debet facere aliquid cum consilio alterius ex dispositione legis debet illud requiri et sequi. vt hic. ꝛ instit. eo. ¶ impuberibus. quod intellige vt dixi in repetitione. l. j. ff. si plures. ff. de exerci.

☞ Lata culpa nō equiparatur dolo ad infamādum sed remouendum.

Si fraus. Tutor potest remoueri ꝓpter latam culpam. hoc dicit.

¶ Not. quod lata culpa equiparatur dolo quod intellige ꝙtum ad remouendum non ꝙtum ad infamandum dixi. ff. eo. l. iij. ff. si.

☞ Fuga an faciat quem suspectum.

Preterea. Ex sola cōtumacia quis suspectus efficitur ꝛ vt suspectus removeri potest. hoc dicit. In tex. ibi careant scilicet suarum rerum detentatione. que transferūtur in pupillū. vt j. sequitur. ¶ No. quod ꝓpter [d] fugam [e] quis efficitur suspectus ꝛ ista suspicio sufficit ad condemnationem quod est verum hoc casu vbi ipsa suspicio habetur ꝓ delicto simile quando fuga ipsa habetur ꝓ delicto. vt. C. de deserto. l. prima. alias secus facit ad ad ꝓdicta. C. de omni agro deserto. l. licitum. lib. xi. et in auc. de exhiben. reis. ff. si vero etiam quedam. columna prima. ꝛ ibi per Jacobum de bel. in. l. in bonefidei. C. de iureiu rand. et ibi per Guil. ꝛ Lyn. et j. ad filleia. l. lex cornelia. ff. j. ꝛ ibi dixi.

☞ Tutor contumax potest remoueri ordine infrascripto.

Item si quis. Cadit sub precedentu summario. ¶ Oppo. dicitur hic quod raro imo frequenter. vt. ff. eodem. l. j. in principio. Solu. dicit Dyn. postulatio suspecti frequens est vt ibi: sed quod hoc modo remoueatur istud fit perraro. ita loquit hic. ¶ Ultimo not. [f] istam legem quod quando tutor [g] est contumax et non comparet potest remoueri: ordo autem remotionis erit [g] quod post contumaciam index inquirat an ipse latitet: et ꝓpter hoc eum remoueat. erit ergo necessaria nona citatio post contumaciam primam. et ideo Jaco. de areti. exponit sic diligenter habita inquisitione [h] super hoc an latitet an absens sit: puto etiaꝫ quod in ipsis citationibus prius potest iudex comminari [i] quod si non compareat ipsum remouebit tanq̄ suspectum. et tunc quia ad hoc videtur esse citatus non requiritur noua citatio. [k] argu. ff. de iudi. l. ad peremptorium. cum. l. sequen. et. l. nonnunq̄. et. ff. de admini. tuto. l. tutor qui. ff. item solent. facit. C. quomodo et quando iudex. l. consentaneum. et eodem modo intelligo quod no. ff. eo. l. iij. ff. preterea. et sic quando iudex incidenter comperit tutorem fraudulenter administrare anteq̄ remoueat. eum super hoc debet citari. ad hoc vt possit facere suas defensiones hoc enim debet fieri causa cognita vt hic not. p gl. et sic debet intelligi quod not. per glos. C. de admi. tuto. l. fi. in princip.

☞ Qualiter debeat conuinci ille qui per aliquē [k] nuntium misit pecuniam que est deperdita vel ad debitum finem non pervenit.

Suspectum. Suspectus tutor dicit ex moribus non ex diuitiarū defectu. b. d. ¶ Not. bene banc. l. q. facit ad multa maxime quando queritur an alicui imputetur qō confidit de aliquo misso per eum mittendo pecuniam vel aliam rem: non enim ex hoc solo potest conuinci quod ille pauper erat sed ex moribus precedentibus hoc debet perpendi.

☞ Tutor suspectus quando sit remouendus vel ei dandus curator.

2 Libellus super accusatione suspecti quomodo formari possit.

3 Tutori de suspecto accusato quando sit ei interdicenda administratio.

Item tutor. [l] Si tutor conuictus per remotionem infamaretur melius est ibi curatorem ad iungi. b. d. ¶ Oppo. ff. eo. l. j. ff. ostendimus vbi legitimus remouetur. Glos. dicit quod istud est consilium non preceptum. et banc soln. approbat in. l. contraria. alio modo soluit ꝛ vt distinguatur: an remouendus sit propter dolum ꝛ tunc cum de hoc infamaretur non remoueatur vt hic aut propter culpam. et tunc quia ex hoc non infamatur potest remoueri vt in contrario et istam tenet Dy. puto sic dicēdum si quidem remouendus est propter culpam potest remoueri vt dictum est. si propter dolum tunc stat in arbitrio iudicis quia si quidem reperit dolum et fraudem commissum in magna re debet eum remouere si vero esset modicus dolus vel circa modicam rem tunc debet ei curator adiungi vt hic. et supra eodem. l. tertia. ff. tutor qui alimenta. et infra de pems. l. respiciendum. ff. furta domestica. hic enim an remoueri debeat arbitrio iudicis ponitur. ff. eodem. l. tertia. ff. tutor si inimicus. ꝓ hoc facit. j. titulo primo. l. propter litez. vbi distinguitur an sit lis magna vel parua que est inter tutorem et pupillum. et ideo quando

¶ Item si quis. [l] remotionis erit. not. suspectum. adde bar. in. l. eū q res. C. de pcur. et vide de hoc Bart. in. l. j. in fi. pnc. ff. si qs ius di. et que ibi dixi.

¶ Habita inquisitione. ꝛ vide i. l. iij. ff. si ad diem. ō re mili. ꝛ ibi dixi.

¶ Cōminari. hoc in fili voluit imo. in. l. fi finita. ff. iul. de dā. infec. lz non faciat mētionem de Bar. hic.

¶ Nona citatio. ꝛ hec q̄ dicit bart. hic limitant ea q̄ not. ipse in. l. iij. ff. si ad diē. de re mili. ꝓ qua limitatione est text. in. c. ij. et ibi not. Joā. an. ꝛ Ant. de but. ex de test. cogen.

¶ Si tutor. Bal. facit istā. l. singu. in. l. fi. arbit. tu. et oīno ibi vide ꝛ h in glo. gd in plato vel epō. ꝛ gdaz obseruant canones ꝛ gd qñ confert beneficiū indigno. vide Lardi. ī cle. j. de eta. ꝛ q̄li.

a ✠ Andre. Poma. ¶ Si quidem. Vide Are. instit. eo. in prin. ꝛ Jmo. consi. lxviij. in. ij. colum.

b ¶ Decreto. distinguit. Et ad istum tex. vide Bar. in. l. iusiurandum qō ex conuentione. ff. si. in. iij. col. de iureiur.

c ¶ Post finitam. Et vide glo. in. c. ꝑ tuas. el. j. de simo. ad qō alleg. istum tex. And. Barb.

✠ Andre. Poma. c ¶ Post finitam. adde quod nō est a opus quod iudex ferat sententiam: vt per doct. l. post q̄ liti. C. de pact. nisi prius pateret 3 vt per gl. l. q fundum. ff. finali. ff. ō vi et vi armata. vt nisi iudex ignoraret causam finitam: vt per Bal. coudum. el. ij. de elect.

d ¶ Variatur qua litas. de qua materia viō que dixi in. l. fi constante. 2 ff. si bona. soluto matrimo. 3

e ¶ Ultimo Dy. Et vide que dixi in. c. qualiter. el. ij. de accus. Andre. Barba.

f ¶ Sibil. f. imperator. ad intellectum huius text. et. l. iurisperitos. ff. imperator. de excusa. tuto. Aduerte quia Bart. in. l. lucius. ff. de administra. tuto. 2 et in. l. si cum dotem. ff. transgrediamur. solu. matrimo. videf velle quod ista iura deberent intelligi q̄ pater teneret consentire et cauere ꝓ filio tutore dando indistincte secus si ꝓ testamētario. dicta. l. luci? quidam tamen dicebant quod imo etiam nec in casu huius. l. pater. teneatur consentire vel obligare: sed hic hoc erat ꝓ 3 pter fraudem suā quod multum applaudit litere. limita tamen istum textū inquantum b itelligitur prout Barto. intellexit nam fallit nisi filius accepisset tutelaz talis viri qō redderet dedecus 2 generi suo. argu. l. tertia. ff. emancipata. de contra

dignam ex quo de iure canonico in matrimonio contrahen. non requiritur patris consensus quod eodem modo pater cogatur se obligare si aliter socer non vult sibi soluere dotem tamen q̄ idem est in filia que nubit sine consensu patris tunc quia non cessat ratio impeditiua totaliter matrimonij. arg. no. in. c. cessante. de appel.

stranda ne pater ꝓ filio duplici onere grauetur. argu. l. titia. ff. qui in vita. de lega. ij. cum similibus. ita videtur etiam necesse concludi debere per not. per Barto. in. d. ff. transgrediamur. ꝛ tunc etiam videtur satis cessare animus fraudādi. non obst. quod tutela dicatur necessario matrimonium autem ꝛ receptio dotis ꝛ consequens dicaf voluntaria vt ꝑbatur in. l. qui liberos. in prin. de ritu nup. q̄ sicut ēt non debet esse pater impedimento mrimonio. vt. d. l. qui liberos. qui est si de bec non facere vt dicunt doctores. ita etiā non debet esse impedimēto assumptioni tutele vt hic q̄ ꝑcederet etiā si ꝓmo ꝓfisset matrimoniū postea ꝑteret q̄ ꝑ se obligaret q̄ tunc etiā voluntaria diceretur ꝑceptio dotis etiaꝫ post matrimonium cum dependeat a contractu q̄ est voluntatis a prin. vt dicunt doctores in fili. l. si cū dotē. ff. si pater. fol. mat. ergo ꝛc. vltimo casu videtur obstare. l. q liberos. q̄ pater tūc nō esset impedimētum matrimonio cogita.

ADDE q̄ doctores in l. fi cum dotē. ff. transgrediamur. fol. mat. dicunt q̄ si filius non posset matrimoniū cōtrahere cōmode quod pater cogitur se obligare ꝓ dote restituenda als secus q̄ rō cessat in casu ꝓpositō. p. d. alegā. tñ cōtra faciat q̄ lz filia nubat absq̄ dote pōt tamē petere dotē a patre. vt concludunt docto. in. l. fi. solu. matri et ¶ Paul. de cast. consil. ccxxv. et tamen cessat rō quia dos datur vt facilius maritum inueniat. Jtē contra facit quod consuluit ¶ Paul. de castro consil. clxxxvi. quod si filius qui habet patrē mentecaptum nubat quod bona ꝑfis sunt obligata lz non consenserit vi dex posse dici q̄ si filius accepit con

Post finitam. Finita cā litis finiē in stantia. b. d. Istam. l. intelligo quando accusabatur solum ad remouendum. secus si ad puniendum quia tunc remanet instantia ꝓpter penam. argu. l. vtiq̄. ff. de rei vendi. et C. si reus vel actor moztuus fuerit. l. fi. ꝛ si pēdente appellatione mors interue. l. iij. Dy. tindu cit hanc legem ad questionē. mulier constante matrimonio cepit agere contra maritum dicens eum vergere ad inopiam. ante finitam litem finitum est matrimonium queritur an de nouo debeat causaz incipere contra heredes an possit prosequi super prima instantia. ad istud videf argu. C. de rei vxo. acti. l. j. ff. videamus. ff. de his qui not. infa. l. si seruus. ꝛ de iudi. l. tam ex contractibus. In contrarium facit. l. ista. ita dicit Dy. primū puto verius quia actio de dote intētabatur in isto iudicio. vt. l. si constante. in prin. ff. solu. mat. actio ergo non variatur per mortem superuenientem sed variatur qualitas [b] nam in primo iudicio debebat fieri condemnatio nō ad plenariam restitutionem cū dos deberet deseruire oneribus matrimonij. vt. l. vbi C. de iu. do. sed in secō casu agit ad restitutionē plenariam ergo agitur ex eisdem actis. vt. ff. de noua. l. in delictis. ff. si detracta. ¶ Ultimo Dy. [c] inducit in argum. ad aliam. q. ¶ si pendente inquisitione superueniat accusatio. an debeat filere inquisitio. de quo per eundē in. c. actū legitime extra de reg. iur. lib. vj. ꝛ in. l. si maritus. ff. j. de adulte. et per Lyn. in. l. ea quidem. C. de accu.

Sibil. A seruis pupilli pōt inquiri et inuestigari de fraude tutoris. b. d. hanc. l. intelligit glos. iudice principaliter inquirente de fraudib tutoris: vt no. in. l. iij. ff. preterea. ff. eo.

Imperator. [f] Pater cogit se obligare ꝓ filio tutore si est necesse. b. d. iste. ff. quem tene menti. Quidā non habent hic istum. ff. sed in. l. si quis tres. ff. imperator. j. tit. j. sed cōmuniter habetur hic.

De excusationibus tutorum. Rubrica.

Terennius. Querit glos. qd de marito ꝛ vxore. Glo. dicit quod ipso iure non tenetur. ¶ Contra hoc opponō. de. l. marito. C. de ꝓ curato. Sol. vt in glos. quia aliud in procuratore. ratio diuersitatis ponitur in. l. maritus. C. qui dare tut. possunt. illa ratio non est vera: quia illa ratio non est specialis in procuratore. Dic ergo quod ratio magis est in procuratore: quia citius finitur ex voluntate vxoris istam rationem reddit ibi Jodoff. quam hic sequitur Dy. et Specula. in titulo de procuratoribus. ꝛ ibi tangitur vna bona questio. licet breuiter pertranseat an possit maritus esse procurator ad litem hoc an no solui.

Excusantur. Vides ergo qō debēt esse liberi tēpore excusationis. Contra hoc videtur. l. bello amissi. ff. eo. ad quod dico qō sufficit sine sint viri sine viui fingant de quo dic vt in glos. Dicitur hic quod probatur per instrumentum nunquid per testes. glos. dicit quod

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ☞ Andre. Poma. ¶Ad vtilem. Adde Vlp. l. si cum dotem. §. si maritus. in. iij. col. & seq. ff. solu. matrimo.

b ¶Ponit istam. q. Vide que dixi in. l. sciendum. §. possessor. qui satisda. in. c. decet. in addi. de reg. iu. in. vi. & Bal. in. l. j. C. si aduer. deli. & vide Ange. in. l. minoribus. de his quib. vt indig. et vide Pet. & Ly. et Bald. in l. generalis. C. de episcopis & clericis. in questione illa an cessãte causa &c. vide plene que dixi in. l. si cũ dotem. §. si maritus. soluto matrimo. sed puto bar. to. bene dicere per l. cura. §. defici. de muneribus & bono. & per. l. is one ribus. §. penulti. de vac. mune.

c ¶Dicimus. istũ tex. cum sua glos. not. alleg. Barto. in. l. admonendi. in antepenul. col. de iureiur.

☞ Andre. Poma.

d ¶Sunt. vide elegan. l. quidam cõsulebat. in. ij. colũ. ff. de re iudi. Roma. singu. decis. c et quid operetur clausula ex certa scientia Felin. ca. cum inter. de exc. et .c. nonnulli. in fin. fallen. Pe. regulariter de resc. et in eo ca. §. sunt et alij. versi. fallit vij. et in. c. ad audientiam. ver. fallit. i. eo. titu. vide glo. insti. de vulg. substi. vbi Ange. et doct. vide Felic. treugas. & treu. et pa. Feli. in tra. fallẽtiarum. in. j. fallen. in fi. primi volu.

e ¶Idem vlpian. l. §. fiunt & alij. scien tia principis. Et not. quod Paul. de cast. nescio si est in. l. centurio. de vulga. & pupil. aut in. l. quãquã. aut in. l. in testamento. C. de testamen. dicit quod princeps in dubio nunq̃ videtur vti suprema potestate sed in re communi. et ita dicit velle Bald. in. l. bonorum. C. qui admit. vbi alle. not. per Joan. and. in. c. dudum. de deci idem in terminis tenuit Innocen. in. c. innotuit. de electio. idem Angel. in. l. bene a zenone. de quadri. prescrip. et idem etiam not. Bald in. l. fina. in princip. C. de fruc. & lit. expen. per. d. l. quãquã. vbi etiam dicit quod primilegium principis debet interpretari fm ius cõmune non de iure speciali. idem etiã voluit Bal. in. c. i. §. item sacramenta. de pa. iur. fir. subdit etiam Barto. et Bald. in. l. si testamentum. C. de testa. quod papa non videtur velle facere cõtra ius commune nisi apponat clausulam nõ obstante lege &c. Et ita clare quod appareat de eius mente quod intendat vti suprema voluntate. et ita dicit debere intelligi. quod legitur et nota. in clemen. quia contingit. in versicu. apostolice sedis. el. j. de relig. domi. bene facit. l. si quando. in princi. C. de inoffi. testamen. et presumitur etiam principem voluisse vti suprema voluntate vbicunq̃ in actu suo inserta est clausula ex certa scientia vt est glos. not. in. c. ad hoc. de rescrip. et clemen. ij. in glo fin. eodem titu. et est glos. in. c. quod in aliquo. lxxj. dist. in glo. iij. et alia glo. est in. c. presenti. liiij. distinc. et de hoc vide Innocen. et Hostien. in. c. veniens. de fil. presby. & videtur etiam glos. in. l. eos. in princi. in versicu. decisam. quam ibi expresse ponderat Bald. C. de appellationibus. et probatur in. l. quidam consu. in fine. et ibi hoc not. Barto. de re iudica. secundum intellectum communem ad quod vide not. per glos. magnam. & docto. in. l. secunda. si contra ius vel vtili. publi. per Barto. in extrauagan. ad reprimen. in versicu. non obstantibus. per Bald. in. l. fina. C. sententiã rescin. non pos. predicta limita secundum Paulum de castro. not. in. l. ex imperfecto. C. de testamen. per glos. ibi in ver. imperij. videlicet quod etiam si nulla clausula ex predictis apponatur tamen si actus sit talis qui valere non possit ex potentia ordinaria. Et hoc sciat princeps scilicet quod non possit valere nisi ex plenitudine potestatis quia tunc vi debitur in dubio voluisse vti pleni tudine potestatis vt act⁹ valeat adducit in simili tex tum. in. l. ij. §. de testamen. mili. idez voluit Paul. de cast. in. l. princeps ff. de legi. per tex. in. l. penulti. C. de dona. inter vir. dicit dum tex. dicit qõ illa donatio valet et tamẽ nõ apparet quod fuit adiecta aliqua ex predictis clausulis. & ibi illud imperator presumitur scisse quia omnia iura habe re dicitur in scrinio pectoris sui iuribus vulgaribus et hoc puto verum ☞☞ Bal.

1 ¶Thlete. Facit quot not. in. l. celsus. §. j. et. l. fulcinius. §. quid sit latitare. ex quib. cau. in pos. ea. & hic adde ad glo. que incipit. q̃ hoc dixit in ista. l. vide glos. in fi. que concludit⁹ qõ sicut procurator non repellit⁹ licet infamis sit. Idẽ in tutore hoc probat tex. in. l. j. §. fi. sed & equissimum. de postu. hoc etiã no. in. l. j. C. de infa. lib. g. vbi etiã allegatur iste tex. Item habes hic⁹ quod inimicitia est causa excusationis nisi precesserit testamentum: quia inducitur quedam presumptio contraria. ¶⁹ Ultimo no. hic quod si sit questio de statu vel de bonis tunc excusatur. dicverum si calumnio se non fiat. vide quod not instittu. in. §. fi vero odio sus in corpore. de testi.

2 Sed si ignauia. Tu vides hic quod respecta pene remittuntur iniurie: ad quod facit quod habetur in. l. decreto. §. de suspectis tut. et quod not. Dyn. in. c. quod ob gratiam. extra de regulis iuris. libro. vj.

3 ¶On solum. Inducit Jacob. de are. quod fi nũ tijs soluitur pro numero miliariorum qõ si non fecerit rectam viam non debet eis pro tota via solui. h. d.

¶Dem vlpianus.

Sunt. ⁹Vides hic quod tantum valet certa scientia principis quãtum super illo actu dispensatio eius facit. l. quidam consulebat. §. fina. de re iudi. Ultramont. faciunt de hoc magnum festum in. l. fi. C. si contra ius vel vtil. publi. ad quod etiam facit. l. bonorum. C. qui. admi. ad bono. pos.

¶Cire oportet.

Sufficit. Vbi curator subaudit Jaco. de are. s. iuramento seu secundum quod habeo rescriptum ipse intelligit etiam si non fuit iuratum. quod etiam tenet Guil. in. l. ij. §. finali. s. si quis cau. Specu. etiam tangit in titu. f de appellationibus. § nunc breuiter. versic. quid ergo. et vide per Archi. in. c. j. extra de dolo & contuma. lib. vj. ego allego textũ iuris canonici quem ipsi non allegant in. c. quia propter. extra de elect. in fine.

¶ An examinatio testium possit committi per iudicem coram quo questio vertitur.

2 Et an exceptio sit in scriptis redigenda.

defectum tutoris pro quo bene facit. l. ista. & dicta. l. quidam consulebat. de re iudica. sto igitur cum domi. Paul. de castr. qui etiam idem tenuit in consilio. cclxxx. incipien. in facto predicto non intendo. et de hoc vide etiam Fulgo. in dicta. l. ex imperfecto. qui videtur tenere contra Paul. et nil boni allegat. adde tamen quod dictum Bald. in dicto. §. item sacramenta. fuit originale. Oldra. in suis consil. pront refert Roma. et sequitur in autenti. ex testamento. in tertia columna. de collatio. et de clausula ex certa scientia. vltra predicta vide Angelum in. l. si constat. de appellatio. et que dixi ibi vide Jmo. et Innocen. in. c. innotuit. de electio. & dominum Abbatem in capitulo ad hoc. de rescrip. vbi dicitur quod papa non potest vti plenitudine potestatis nisi ex causa. et ibi etiam quid si non constet de certa scientia. Et etiam tangitur an papa possit committere ex certa scientia causam suspecto sine potestate recusandi: et vide de hac clausula et alijs late dominum Abbatem in. c. nõnulli. de rescri. in fine. iij. colum.

¶ADDE de clausula ex certa scientia de plenitudine potestatis. Baldum consilio. cccv. iij. volumine. Et vide eundem Baldum consilio. cv. secundo volumine. vbi refert Hostien. dicere quod princeps petat vtendo suprema potestate in preiudicium alterius et per Abbatem consilio. xxiij. j libro.

f ¶Scire oportet. §. sufficit. Tangit in tit. vide Barto. & doct. in. d. §. qõ dicimus. qui est. §. fi. l. ij. ff. si quis cau.

Oportet

a ¶Oportet. Istũ §. alle. Bart. sing. 1 in. l. j. in. gi. gõ. de iurisdi. om. iudi.

☞ Andre. Poma.

a ¶Oportet. Vide Jmol. q. fil. q̃ij. in v. col. ver. qõ exceptionẽ põt opponi Lanfran. in re pe. c. quoniã contra falsaz. i. v. col. de proba.

b ¶Spadonem. §. iã aũt. adde bart. in rub. §. de iureiuran.

☞ Andre. Poma.

c ¶Qõ nõ iurabit vide Jas. in rubr. ff. de iureiur. in. ij. col. ver. 2tra bar. et ibi l. iij. col. vbi dat intellectũ ad hunc tex. & in l. in bello. in princ. vi de bar. in fili. l. dã no. §. sabinus. ff. de dã. infec. late. l. licet. C. de pact.

d ¶Si ciuitatis. Istũ tex. no. bar. c in. l. i. in fi. de iur. om. iudi.

☞ Andre. Poma.

e ¶Qui testõ. Vi d de Feli. c. sicut. in gi. col. de re iudi. Lard. consi. lxxij. in. iij. col. ad fi. de peti. here. Pe. de ancha. consi. j.

f ¶Qui testõ. vale de notabilis. Et dubitauit h ray. Ly. & bal. an causa nullitatis deserat & deserta reddat pariter sicut appellatiõis exẽplum si causa appellatiõis nõ fuit 2 pscuta infra annum vel non fuit 1 appellatum quo casu redditur deserta an idẽ sit in cã nullitatis de ℞ sunt opiñ. de quo etiã per bart. in. l. si expressim. ℞ appel. p Jmol. in. c. sepe. de appel. per bal. & Sali. in. l. j. qñ puoc. & bal. in c. scimus. quo tẽmi. & in repe. l. tale pactũ. §. qui p uocauit. ver. giij. quero. ff. de pact. et bal. in Spec. de appel. ver. statutum dicit. & in. l. §. in prin. C. de sent. exp e. rec. gui. in. l. et sunum. C. de iur. deli. pet. de ancha. in cle. j. de do. & cõtu. Sali. in. l. fi. §.

¶Oportet. ⁹Ad glo. no. tria fm hoc ergo videtur quod examinatio testium non posset committi per iudicem coram quo causa vertitur. vt alius testes examinet l⁹ in causa criminali secus vt in corpore de testi. §. qz vero. et in. §. illud. in auc. vt defun. seu fu. eo. Est tamen aduertendum ad quod glos. hic dicit quod fit apud alium non coram iudice quod videtur cõtra auc. apud. C. de fide instru. intellige ergo quod fit non coram iudice subaudi illius ciuitatis. licet fit coram iudice scilicet alio cui ille iudex commisit.

¶Secundo facit argu. tad. q. quod exceptio potest opponi in scriptis. et sine causa cum excusatio sit quedam exceptio et quod hoc sit verum tenet Odofre. et Ly. in auc. hanc autem. C. de nõ nume. pecu. Est aduertendum quod de necessitate oportet apud acta in scriptis redigi. vt probatur in. c. quoniam contra falsam. extra de proba. per glo. et Jnno. ad hoc facit qõ not. in corpore auc. de iudi.

§. pe. fm vnam opi. glo.

¶Padonem.

Qui patri. ⁹Ao. casum huius. §. nam et alibi habes quod qui procurauit officium non potest postea aduersus id excusationem proponere. vt. l. ex sententia. C. de testa. tute.

¶Jam autem. ⁹Ao. istum. §. ¶Oppo. quod tutor debet iurare. vt not. in. l. legitimos. in princi. de leg. tute. Sed videmus quod iurando per euangelia de facili periuraret. ergo videtur quod non admittatur. Dic quod non iurabit per euangelia. sed per formam traditam in capitu. et si christus. extra de iureiurando. et per not. in Specu. in titu. de iuramen. calum.

¶Si ciuitatis. ⁹Not. istum. §. quem Oldra. solenniter allegat in vna questione quam disputauit. Et vide Guil. in. l. j. et quod vbi vltramõta. notant. s. si cer tum petatur.

¶Si quis.

¶Si quis. Istum casum no. & glo. no. hic in fi. quomodo appellat & dic vt in glo. & no. q̃ alicui iurisditionem denegare nihil est aliud dicere q̃ quod imperium ostendatur: vt. l. j. §. quodautem.

¶On tantum.

¶ Priuilegium paupertatis perditur diuitijs superuenientibus.

Prope dicitur esse id quod est prope sex menses.

1 ¶Eos qui. Hunc. §. allegat Jacobus de are. quod⁹ priuilegium paupertatis perditur superuenientibus diuitijs. facit. l. semper. §. negotiationes. de iur. immuni. & l. bis oneribus. §. aduersus. de mu. & hono. ¶Not. ex princi. huius. l. quod prope dicitur aliquid esse quando est prope per sex mẽses quicquid glo. not. in. l. j. de noua.

¶ Statutum dictans quod equi in bello mortui emendentur an comprehendat vulneratos in bello et mortuos in recessu.

¶Ello. Inducit Dyn. in arg. tad questionem si statutum buius ciuitatis dicat equos in bello mortuos debere emendari qõ debent emendari illi qui fuerint vulnerati in bello et postea redeuntes decesserunt. In contrarium determinatur per. l. j. §. ex incendio. de incen. rui. nau. et. l. ita vulneratus. ad. l. aquil. Ad hanc. l. respõdet Old. in questione ista agitur de priuilegio dando contra ius cõmune cũ ius commune velit haberi propter numerum libellorum et eis vtentibus. vt. l. j. §. j. §. eo. ac contra dispositionem iuris cõmunis proderat. non ergo mirum si lex non vult tantum extendere. puto opi. Dy. & Oldra. esse veram. nõ tamen secũdum eorum rationem sed secundum illud quod teneo quod statuta recipiunt interpretationem extensiuam licet contrarium in hoc teneant. Nam ibi mors trahitur ad aliud tempus: hoc est per extensionem. vt. l. buic scripture. & l. iul. ad legem aqui. quod verbum improprietatem denotat. facit. l. ossa. §. fina. §. de religio. et. l. naturaliter. in principio. de acquiren. possessio. et ibi not. in princi. sed statutum dixit in bello. si ergo equus vulneratus. et postea rediens est mortuus: istud est tantum de fictione. que fictio et interpretatio ex tensiua in statutis nõ habet locum fm eos. vt no. in. l. j. de verbo. signi.

¶Ropter. Querit hic glo. an ipso iure bodie tutor vel curator qui est debitor vel creditor pupilli nõ sit tutor. an vero debeat se excusare. hec opi. est vera de qua not. in. l. pater. §. de procu. & in auc. minoris. C. qui da. tu. possunt quam opi. tenet hic Jac. de are.

¶Risperitos.

¶ Si venditur predium pupilli situ⁹ in vna ciuitate & ipse habeat alibi domicilium vtriusq; iudicis decretum interuenire debet.

¶Cum oziundus. ⁹Si venditur predium situs in ciuitate ista et pupillus habeat domicilium alibi consilium est quod decretum iudicis in cuius territorio sit predium et decretum iudicis originis interuenire debeant. inducitur. l. si predium. C. de predi. mino. et Dyn. in. l. i. C. de contrahenda emptio. tu adde ad equiparem vnum bonum arbitrum. quod est in. c. pastoralis. extra de priuileg. per Jnnocen. not. glos. quasi dicat et signa finem eius per. l. cains. §. eo. et vide quod ibi do. ad quod allegat istum. §. l. fine. §. quia plautianum. vide quod scripsi in. l. magis puto. §. queri potest. j. de reb. eorum.

¶Jis.

¶Eum qui. Iste text. est vtilis propter l. in j. ad tertull. ibi penitus exigit &c. Ratio huius. §. est dolus & fraus ipsius tutoris qui in dubio presumitur. Jaco. de are.

¶Dicissimos. Hoc tamen videtur hic velle quod quãuis tutela dicatur legitima cura tamen non est legitima. Dy. eam reprehendit et remittit ad aliam que melius dicit in. l. cum furiosum. C. de cur. furi. illa bene potest loqui in curatore furiosi et prodigi habuistis in. l. milites. §. in his autem. in glo. et in l. venter. de tut. et cura. da. ab his. vide quod addidit in. l. mutum. j. de acqui. here.

¶ Falsa causa an vitiet decretum in quo implo ratur officium iudicis.

e ¶Ci testamẽto. ⁹Inser tio falsi causę reddit sententiam ipso iure nullam fauore minoris. hoc dicit Dy. vel aliter si omittitur causa vera in pronuntiatione. et inseritur falsa sententia non tenet fauore minoris hoc dicit. ¶Et est valde notabilis f. l. ista quã allego tibi in. l. si is ad quem. de acquiren. hered. Sed certe hec lex non probat istud summariũ. sed ideo non valet quia potest dici error expressus cum sit lata contra ius. vt. l. ij. C. quando prouoc. non est necessa. tu dicit. l. is apud quem. vt ibi dixi. ¶Quero tan in decreto quo implorat officium iudicis falsa causa habeat vitiare in quo non requiritur tanta causę cognitio et videtur quod non valeat. probatur in. l. cum vero. §. subuentum. j. de fideicom. lib. et. l. j. §. hec verba. ne vis fiat ei. probat tex. cum glos. in. l. et fi preses. de predi. mi. nec obquod. §. dictum est. quod no. in. l. et si preses. de predi. mino. ad primum fa. l. fulcinius. §. sed & si quis. j. ex qui. eau. in pos. ea.

¶ Impeditus facto aduersarij prosequi excusationem elapso tempore illam prosequitur.

illud. C. de temp. ap. aduerte tñ qz qñ nullitas sentẽtie specialiter reseruaretur cognoscenda tunc nõ pt appellari a sentẽtia qz effectus appellationis est re scidere ipsam sententiam a qua appellat. l. j. ff. ad tur pil. l. si filius. §. fi. de bo. lib. l. si causa cognita. C. de trãsac. c. veniens. de iureiur. c. sepe. de app. sed id qõ nõ est rescindi vel suspendi non põt l. nã & si sub condi tione. de iniu. ru. et irri. testa. c. ad dissoluendum. de despon. impu. ergo sñia nulla que non dz esse sententia. l. iiij. §. adere. de re iudi. nõ põt per appellationẽ rescindi vel suspẽdi vt dclarat bar. in. d. l si expressim in. iij. q. 2 bal. in. l. j. de sen. ex peri. reci. in prin. vide dicta in. l. quedam mulier. ff. fa. herc. ADDE an appel. deserta intelligat deserta nullitas. Ange. cõsil. cclxvi.

s. Ho. Sham gelo. sione

a ¶Si cū ipse. Et a semper iste tex.cū 1 pcedenti alleg.qō vbicūq; vnus ex deleg.p subterfugia cām protelat nō currit instātia alteri in quo cul- pa nō est.adde qō b hoc aperte sentit glo.in.c.venerabi lis.in gl.mag.ibi dū gl.dicit q; pro pter subterfugia ꝛc.ꝛ pistū text. di cunt Dy. Cyn.et Bald.hic q; si ex forma statuti dis cā dz determinari infra tres men ses ꝛ aduersarius cā testiū pducēdo rū quos dicit ha bere in longings ptib⁹ petat dila tionē q̄ vltra tres menses extendat q; nō obstante sta c tuto cā post tres menses erit deci denda.ad idez est text in.l. petende. C.de in inte. resti. et ibi doc. ꝛ tex.in l.itra vtile. in pn. ff.de mi.ꝛ.l.5 ma jores.C.de inoffi. testa.ꝛ l. fi.in fi.C. de adul. vbi dicit Dy.no.q; si cā dz expediri infra cer tum tps illud tē pus nō currit ipe dito ꝓpter dila tionē aduersarij. idē tz bal.ꝛ sali.et no.Ja.but.ꝛ bal. in aut.clericis.C. de epi.ꝛ cle. vñ di cimus q; si statutus est terminus actori ad ꝓbādū 1 ꝛ termino actor positiones ꝓducat ꝛstek p reum quo min⁹ positionib⁹ 1 rideak nō currit terminus actoris statut⁹.vt no glo. in cle.sepe.in vbo stat.de vbo.sig. p qua Bal.in.l.j.C. de iur.cal.ponde rat ibi esse teg. et no.etiā Bal. in.l. fi.ff. de fer. ꝛ in.l. q̄diu la.iij.de ac quir.here.ꝛ hic.et facit.l. q̄nquēniū. ff.de adul.ꝛ qō la te ꝓsequi Jo.an. in spe.de dila.§.f. sup ver.sed pone. qō cā sicut in simi li.idē videf dicen dum q; tpa appel lationis non cur rant q; stat p iu dicem q; cām non prosequitur iurta

SJcum ipse. [a]Not. q; vbi semper iste tex.cū 1 pcedenti alleg.qō vbicūq; vnus ex deleg.p subterfu gia cām protelat nō currit instātia alteri in quo cul pa nō est.adde qō b hoc aperte sentit glo.in.c.venerabi lis.in gl.mag.ibi dū gl.dicit q; pro pter subterfugia ꝛc.ꝛ pistū text. di cunt Dy. Cyn.et Bald.hic q; si ex forma statuti dis cā dz determinari infra tres men ses ꝛ aduersarius cā testiū pducēdo rū quos dicit ha bere in longings ptib⁹ petat dila tionē q̄ vltra tres menses extendat q; nō obstante sta c tuto cā post tres menses erit deci denda.ad idez est text in.l. petende. C.de in inte. resti. et ibi doc. ꝛ tex.in l.itra vtile. in pn. ff.de mi.ꝛ.l.5 ma jores.C.de inoffi. testa.ꝛ l. fi.in fi.C. de adul. vbi dicit Dy.no.q; si cā dz expediri infra cer tum tps illud tē pus nō currit ipe dito ꝓpter dila tionē aduersarij. idē tz bal.ꝛ sali.et no.Ja.but.ꝛ bal. in aut.clericis.C. de epi.ꝛ cle. vñ di cimus q; si statutus est terminus actori ad ꝓbādū 1 ꝛ termino actor positiones ꝓducat ꝛstek p reum quo min⁹ positionib⁹ 1 rideak nō currit terminus actoris statut⁹.vt no glo. in cle.sepe.in vbo stat.de vbo.sig. p qua Bal.in.l.j.C. de iur.cal.ponde rat ibi esse teg. et no.etiā Bal. in.l. fi.ff. de fer. ꝛ in.l. q̄diu la.iij.de ac quir.here.ꝛ hic.et facit.l. q̄nquēniū. ff.de adul.ꝛ qō la te ꝓsequi Jo.an. in spe.de dila.§.f. sup ver.sed pone. qō cā sicut in simi li.idē videf dicen dum q; tpa appel lationis non cur rant q; stat p iu dicem q; cām non prosequitur iurta

Dominis tantum. Nō. qō cessio actionis aliquando fit ante condemnationē fallit in illa cessione que post condemnationem fit.

Dancactionem. Nunc.§.ad de ad glo.ru brice. et ibi dum allegatur.l.secunda. dic.l. ꝓima. quia.l.ij.non facit ad id non autem concludit ille tex.q; incontinenti illa actio nascatur.

MIsi finita. In fin. huius legis vide quod no ta.in.l.ambiguitatem.C.de vsufru.vñ si. quid de diuisione rei ecclesiastice.

AUterius. Restitutio inducta a minori parat viaz in integrū restitutioni indulgende maiori.hoc dicit litera dum dicit alterum: secunda est valde nota.licet non congruat huic litere. tamen in se est vera. vt probatur in.l. si quis possessor.de petitio.heredi.ꝛ.l.si pupilli.§.fi.de ne go.gest.Jaco.de are.

Non idcirco. No. q; actionis cessio petitur fieri iure cessionis dixi in.l.si mnorīs.ff.de admini.tuto.ꝛ.l. si res obligatas.j.de leg.j.

DEfensor. Nouatio necessaria nō impedit ꝓuilegium tutele.b.d. In bonis ipsius curatoris tantum obtinet istud quod dicitur sed in bonis defensoris nō ꝛ hoc intellige hic sm Jaco.de are.

DOsthumo. No.istam legē concor.l. cum pater.ff.de nego.gest. que.l. cum gloss. quadam que ibi est facit ad id quod habuistis in.l.qui ventri.ff.de vent.inspi.an competat hypothecaria. dic contrarium not.in.l.siue.j. de bis que in fran.cre.ꝛ ibi reprehenditur.

¶De contraria tutela et vtili actione. Rubri. b

DContrariam. Nota actionem tutele contrariam esse ꝓtoriam quod alibi reuocatur in dubium. Querit Dy. quomodo cōpetant ꝛ qualiter actiones contra c rie.dic breuiter remittendo ad glo.in.l.consensu.j. de actio.et oblig.que glo.alibi non reperitur.

An in hoc. Circa hoc vide quod notant moderni in.l.ij.C.sententen.rescind.non poss. et in.l.j.C. quando ciui. acti. cri.preindi.et per Innocē.inl.cum dilectus.extra de ordi.cog.

QUid ergo. Contrarium. Nunquid hoc sit verum quod si tutor fecit sibi fieri liberationem a pupillo interueniente sacramento. an valeat liberatio. glos.dicit quod sic.vide de hac questio.vt not.ꝛ.colum.§. item sacramenta.in.ij.glos.et.vj.quest.dubium erat quia aut.sacramenta loquitur in contractib⁹ prosequere plene.vt ibi.

¶De eo qui pro tutore aut curatore nego.gessit, Rubrica.

DRotutele. Si quis quasi. Glos. querit an ista actio ꝓtutele concurrat cum hac actione nego.gest. glos. dicit vt not.moder.in.l. militie.C. qui da.tut.pos. est enim vera determinatio huius glos. in vtili actione ꝓtutele. non autem in directa. sic intelligitur quod not.in.l.iij.§.hac actione. de nego.gest. ad hoc prestat argumen.l. quemadmodum.ad leg.aquil.ꝛ.l.qui bona.§.si quis opus, j.de dam.

a ✣Andre. Poma. ¶Verba autem. Vide Old.consi.clvij.
b ✣Andre. Poma. ¶Idē pomponius. vide Feli.in.c.post cessionem in penul.col.de proba.ꝛ Aleg.consi.cij.in.iij.col.ij.volu.
c ✣Andre. Poma. ¶Nouissime. Iste textus est singu.sm Alexan.cō sil.clxxxviij.in.v.volumine.versi.ex prefatis.ꝛ vide Alexan.ad.q. Barto.§. consil.clvij. in.ij.col.iiij.volu. et consi.sequen. in j.col.Lepo.consi. iiij.i.fi. co.ij.du.
✣Andre. Poma.
D ¶Cum ostendimus. Declara et limita vt per Alexand.l.ij.§. volentes. in fi.ff. soluto matrimo.
D ¶Cum ostendimus. Tene menti Barto.in.l.i.de a verborum oblig. inter casus in qui 1 bus enumeratur illi in quibus pre sumitur stipulatio si nō apparet an verba interuenerint ꝛ etiā glos. in.l.bis verbis. ō adopti. inter alios.Barto. in dicto loco enumerat casum istum singula.per quem dicit quod patien 1 tia in iudicio habet vim stipula- 2 tionis. ita etiam intelligit.l. fin. de b preto.stipu.et.l. fi na.§.j.cui appel. non licet.ꝛ in.l.cū quis decedens.in principi.de leg.iij. et Bald.in repe.l. tale pactuz.§. qui prouocauit.i. vij. et.gi.colum.ff. de pact.ꝛ benedi. de plūb.et Pau. de cast. in.l. sciendū. j.eo.sed sm Dy. Bartol.et Bald. hoc est speciale p pter fauorem pupilli. idem tenuit Cy.in.l. inuitus. in.j.col.de procu. et domi. Anto.et Abb.in.c. nonne de presumpt. sed 2 certe solus fauor pupilli non videtur sufficere ad b vt patietia inducat consensum vt est text. sm vnum

¶Ius edicti. Verba autem. ¶Not. quod si vnius falsi et alterius veri tutoris autoritas interueniat quod valet ille actus. rationē volunt reddere canoniste: q; actus administratiōis est actus qui potest per vnum expediri. vt in.c. cum super. de offi.delega.et per Joan.and.in.c.vtile.de regu. iur.lib.vj.secus in electione.vt ibi no.per.c. massana.extra de elec. Et respondet ad.l.pedius.ff.de arbi.vt not.per gloss.in dicto.c.vtile.voluerunt quidam dicere quod iste.§. intelligitur quando autoritas fuit interposita separatim.secus si simul. tamen plus placet opinio Bersi.posita in dicto cap. cum super.

¶An valeant gesta a procuratore pronuntiato per presidem.

Exceptio falsi tutoris ita potest quandocūq; opponi sicut falsi procuratoris.

Idem pompo. [b]Inducit† iste §. quod si procurator pronuntietur a preside an valeant gesta per eum. Sed certe ipsi respondent quod hic loquitur in tutore dato a iudice qui habet autoritatem ꝛ potestatem dandi tutorem: sed procuratorem non habet potestatem dandi.quia debet dari a partibus. vt.l.prima.§. de procurato. Specul. tangit hoc de rescrip. presenta.§.primo.in versiculo vltimo.et in titulo de syndico.§.i.moderni.l.licet.C. de procuratoribus.et nil addunt vlterius vbi etiā per Ja. de are. Innoc. facit de isto.§. mentionem. extra de electione.c. nihil. licet ibi innuat contrarium not. C.de eo qui pro tu.neg.gest.l.fin.vbi dicitur quod q̄us iudex pronuntiauerit non valent gesta per eum iuncta glos.cum text.que dicit quod a iudice. Sed respondeo quod ibi non pronuntiat se ratū habiturum imo simpliciter administrationem iungit inter que est differentia. vel potest respōderi quod ibi iudex qui non habebat autoritatē vel potestatem in tutorem approbauit eum in tutorez vt ibi glos. Idem habes in prelato de quo ibi per modernos. ¶Idē habes ibi† quod exceptio falsi tutoris potest apponi post litem conte. ad exemplum falsi procura.habui.q.de facto de ciuitate lucana quam bic disputaui.quidam fuit condemnatus tanq̄ tutor alicuius ex eo quod negotia male gessit.nec fuit probatum in causa eum esse tutorez

ra fiat in iudicio.licet teg.iste dicat passum esse illum fideiussorem se scribi quia intelligitur etiam extra iudicium. Et hoc non bene dicit quia appellatione actorum intelligitur de scripturis in iudicio.teg. est in.l.acta. cum glos.de re iudica.et in.l.ij.in principio.cum glos.ff.de cura. bonī.dā. et in.l.j.cum ibi no.de eden.et ibi intellegit quod hoc operetur hic geminata patiētia. qō non placet q; teg. hic loquif in actu simultaneo i quo geminata patientia habef pro simplici et vnayt in simili not.glo. in.l. iij.als.iiij.in glo. fina.in principi.§. de pign.act.ꝛ glo. in c.ab eo.in ver. instant. de appel. in.vj.et teg.in.l. ecta. ver.dicebam. si cert. petatur. eg quo infertur an pactum nudū factū in iudicio vestiatur coloze iudicij inducit glos. not. in.l. ꝓima.in glos.penulti.de inter.act. ponēdo quod cautio nuda fine causa si facta sit in iudicio eundem habeat effectuz ac si facta esset cū causa.et de ratione vi

§. bo. bal. ni pactum. pact. ni. l. pe. ff. de pact. ob trap. consti. ff. col. appel. ni. l. pe. ff. de quest. m. 76.

agitur contra tertium possessorem bonorū istius tutoris.ille opponit quod ille tutor nō erat an illa scientia probet dici quod non licet iste.§. videtur contra facere.

1 ✣Judex in loco torture pōt facere spoliare hominem et valet confessio.

Quissime. [c]Istum tex. nota ibi dum dicit quid enim.facit† ad vnam questionem quam habui de facto in Florentia de iudice qui non torserat hominem: sed eum spoliari fecerat.et tunc ipse fuit confessus.et allegat.l.habita.in titu.quod metus cau.concor.cum isto tex. secundum Jaco. de are. quod habetur in simili in l.si quis mandato.§.de nego. gest.vbi not. de forma huius condemnationis et illam.l.facio nota- re valde quia videtur concordare cum.l.facere potest.§.solu.matri. Iste glos.videtur innuere quod quando autoritate falsi tutoris cōtraxit pupillus et restituitur contrabens non tenetur pupillo ad sumptus litis.

¶De fideiussoribus et nominatoribus et heredibus tuto.ꝛ cura. Rubrica.

✣An dolus sit crimen.

Quamuis. Opin. glos. que dicit in iudicio secus reprehenditur communiter et specialiter per Dyn. argu.l.j.§.ij.si penden.appella. sed ad illam respōdent quidam quod ibi speciale in causa appellationis: quod non est verum nisi defendas ibi speciale. quia in causa appellationis est maius periculum secundum Dyn. tamen tene banc glos. quam not. ¶Not. etiam text. in fine cum glo. ex quo habes. an† dolus sit crimē facit.l.prima.§. nō tantum. supra deposi. et.l. item §. de dolo.

✣Fideiussor qui fuit presens et scriptus fideiussor pro condemnatione soluenda: si non contradixit obligatur.

Minor et respublica obligantur.

Cum ostendimus. [d] Nunc casum perpetuo tenenti ꝛ dubium huius legis procedit quia fideiussores non obligantur: nisi per stipulationem in qua debet primo precedere interrogatio ꝛ sequi responsio.et facit optime argumen. ad questionem quod † accusat⁹ de aliquo falso crimine et ab eo petatur fideiussor pro condēnatione soluenda. quod si fideiussor fuit presens et scriptus fideiussor nec contradicit quod obligatur: quia respublica ꝛ minor equiparantur. vt not.in.l.respublica.C. ex quibus cau.ma.ꝛ.l.rempublicam.C.de iure reipubli. et ibi melius.

Heres. Not. quod instantia ex parte rei transfertur ad heredē hoc dicit.

de per Lyn.in.l.generaliter. in.ij.questione.C.de non numerata pecu nia. ergo idem est dicendum in conventione nuda a stipulatione quoniam cautio nuda a causa et conventio nuda a stipulatione a pari procedunt.l.secunda.§.circa.de doli exceptione.c.fi cautio.de fide instrume. cogita pro responsione pro hoc potest adduci.l.sicut.de repu.heredi.et quod ibi Bald.per illum textum.facit etiam.l.pacta nouissima.C.de pactis.dum dicit magime si apud acta ꝛc.et per hoc etiam adducebat Roma.id quod cum iuramentum et iudicium equiparentur.l.nam ꝛ postea.§.qui temporali.de iureiurand. sed pactum vestitur iuramento.l. si quis maior.de transl. et domi.Abb.in cap.cum contingat.de iureiuran. ita etiam iudicio. sed illud est verum in iuramento decisiuo litis vt quādo tendit ad lites dirimendas.l.i. et secunda. de iureiuran. non autem in iuramento confirmatorio seu obligatiuo. Item magis communis

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

opi. omnium est quod iuramentum non decisuum non vetiat pactum vt est de mẽte glos. ⁊ omnium. ⁊ in.l.j.C.de ope.libe. ⁊ Bal.in.l.cũ antea. C.de arbi. qui ponderat illum text. ibi qui non bene facit Bald. ⁊ Sali. in aut. sacramenta. C. si aduer. vend. Bald. in.c.j.§.item sacramenta. de pa. iura. fir. ⁊ etiam Jmol. in dicto. c. cum contingat. et est de mente Barto. et in.l. si quis pro eo. in.j. et. vj. mem bro. de fideiuss. et etiam ad text. d.l. si quis maior. nõ a bene se adaptant qz text. loquit de actione antiqua melius potuisset induci p Ro. duz text. ibi dicit pena pactis inserta pe ti potest. et ifud melius probat si b velles cõmunem opi. tenere que te net ad.l.j. de ope. liber. ⁊ ad iura in c alijs locis. s. alle gata. responde qz ibi stipulatio fuit interposita penes pactum et sic vestitur pactum. l. si pacto quo pena. C. de pac. als peti non posset. ⁊ vide do. Lardi. de hac materia in cle. j. ꝺ pcur. in. iiij. col.

a ¶ In ordinem. Ad istum text. vi de Bart. in.l.j. qõ quisqz iur.

b ¶ Placet Dyn. Vide de hoc om nino per Sali. in l.j. C. de seditio. et per Ly. in. l. si qs in tantã. C. vnde vi. per Bart. in. l. aut facta. §. non nunq. de pe. ⁊ no. de sent. excõ. in. c. grauem. et vide oi no glo. in. o. l. aut facta. et glos. in. o. referk. et glos. in l. si quis dolo. §. j. de dolo.

c Andre. Poma.

b ¶ Placet Dyn. Vide plene Bar ba. consi. vij. in. ij. col. ⁊ duabus seq. in. j. volu.

c Andre. Poma.

c ¶ Magistrati bus. vide Allegã. cõsil. xix. in. ij. col. j. volu. p Feli. c. cũ olim. in. v. col. vsi. qñ aũt. de testi. et c. cum causam. iiij. col. C. eo. tit.

d ¶ Non in specie. Idẽ voluit Bar. in. l. vinũ. in. j. op po. in. ij. fol. quam dat fm Jaco. de are. si cer. pet sed relatiuum alij facit relationem ad idẽ in genere non in specie. vt dixi in. o. l. vinum. in prin.

e ¶ Imperatoris. §. postea. et hunc text. ⁊ similes. l. quod permissu testatoris possit vendi etiam sine decreto res minoris intelligit Bar. in. l. qui rome. §. coheredes. in fi. ff. de verbo. oblig. si dicta alienatio fuisset vtilis pupillo cũ alioquin sola vtilitas de per se non sit sufficiens causa ad ven

De magistratibus conuenien. et he redibus eorum. Rubrica.

In ordinem. [a] Con tra Bꝫ videtur. l. quod sit maior. j. de ad mini. tut. ⁊ l. aliud. §. refertur. vbi quo ad omnes preiudicat si maior pars facit. Sol. quedam sunt que expediuntur per maiorem partem que incumbũt ipsi vniuersitati necessario: ⁊ sic loquitur. ꝺ. §. refer tur. quedã sunt que ipsi vniuersitati necessario non incumbunt. ⁊ de his loquit hic. ⁊ hoc placet Dy. [b] in. ꝺ. §. refert.

¶ Expensarum cõdemnatio que dicit spectare ad iudicem debet intelligi si fuerit petitum.

Magistratibus. [c] Inducit Dy. [f] quod quis iudicis officio fuerit de expensis condemnatus. tamen illud intelligitur si fuerit petitum: vt hic. fa cit. l. iiij. §. hic autem. de damno infect. quod ergo dicimus iudicem teneri si non condemnat in expensis. vt. l. properandum. §. finautem C. de iudi. et. l. fina. C quando prouoc. non est necel. intelligitur si hoc a parte fuerit petitum expresse. et hoc te net hic Dyn. Item quis debet magistratum mouere. et text. videtur hoc sentire dum dicit. qui mu nere mandato non paruerunt ꝛc. quod a superiori debet admoneri. tu dic contra. et ista lex loquitur secũdum iura antiqua. hodie magistratus municipales possunt dare tutores: vt instit. de attitu. §. sed neqz.

Si inter magistratus. iste. §. allegatur in materia excussionis.

Priuilegium. Iste. §. non reperi tur alibi. Dy. ⁊ ratio est hic quia promptius subuenitur pupillo cõtra tutorem quia tutor specialiter datur pupillo magistratus vero non datur specialiter propter ipsum pupillum: sed propter vtilitatem publicam: ideo non ita contra eum promptus subuenitur.

Koponebatur. Jsta. l. non reperitur alibi dũ dicit glo. in se periculum: idest in se omnem culpam istud non est verum quia magistratus tenetur ad instar tutoris sed tutor non tenetur de leuissima. vt dixi in. l. j. §. eodem.

Magistratus. Jn isto titu lo dictus est promiscue de satisdatione rem pupilli saluam fore que prestatur magistratui et que prestat tutori: de differentia eius ⁊ eius effectu: vide not. in. l. si quis cura. versicu. ille. j. rem pupil. sal. fore.

Si magistratus. Finé hui⁹. l. feci te notare in. l. cũ eadez. ꝺ. de verbo. sig. dicitur hic eadem actio sed que sit eadem dicunt quidam scilicet vtilis tutele. dic hic. et bene quod eadem scilicet in genere nõ specie⁹ quod teneatur vtili potest eos monere: qz glos. quas habuistis hoc anno dicunt quod cum magistratus dat tutorem videtur gerere. alia ta

dendum. l. si fundus. in prin. j. eo.

f ↪ Andre. Poma. ¶ Si fundus. Vide Feli. in. c. ij. in. v. col. de constit. Roma. const. cccxxj.

g ¶ Dagis puto. §. fundũ. Vide Fede. in consi. ix. qui vult quod hoc casu tutor possit fine pretore renuntiare huic legato relicto pro quo vide qõ babes per mod. in. c. suam. de peñ. sed ego hic in text. habeo glo. interli nearez qz sentit Ꝺ rriũ. i. §. fundũ. po ne tutores pupillorũ renũtiasse iu ri petẽde ltie pro pupillis certe cũ talis renuntiatio dicaf alienatio qz si facta sit in reb⁹ que seruando seruari poterãt si va let sine debitis so lẽnitatibus. vt p batur hic p istum text. ⁊ hoc p docto. magine Dyn. et Bal. et pbatur in l. tutor. et ibi not. bar. ff. de bo. pos. et Pe. de anch. et Jmo. in. c. vt sup. de reb. eccle. non alie. et Jmo. in. c. tua. de bis q fiũt a prela. ⁊ Bal. i. l. 2tra iuris. §. j. de pac. ⁊ Dy. Ja. de are. Bal. ⁊ Ang. ⁊ Jmo. in. l. seruũ si lij. §. j. ò leg. j. Itẽ pbatur iste text. qꝰ vbicunqꝫ autoritas in aliquo actu prestat cã ppe re cognita talis autoritas non validat actum ⁊ alienationem. idẽ p bat in. §. pretori. ex tpis em̃ brevitate psumitur qõ illa autoritas fuerit prestita cã non cognita. ita consuluit Pe. de anch. consil. cxxxij. inci. visis factis narratis ꝛc. vbi cõsuluit qõ autoritas iudicis pstita p pere i Sctu minoris non qualidat Sctũ. ergo est nulla qz sine causę cognitione interposita fuit. facit. l. si finita. §. si forte. vsi. festinare. de dã. in fec. ⁊ glo. in. c. iurgantiũ. de re in. et in dubio non pñ mitt iterumisse ni si appareat vt habet in. l. sciẽdũ. de vb. obliga.

ADDE qõ in terminis in gb⁹ zsului Fede. zsuluit ⁊ ro. zsi. clxxxiiij.

b ↪ And. Po. ¶ Si es. vide Jmo. zsi. xcviij. ⁊ seq. in. vj. dubio.

i ¶ Idem pretor. vꝫ legare. Adde bar. in. o. l. legauerat ⁊ Ly. post Pe. ⁊ ibi etiã Bal. in. l. fi. C. de cõpen. ⁊ Ray. in. l. filij. §. fi. j. ad muni. ⁊ Buil. de cu. in repeti. l. lz. in. j. col. C. de acqui. pos. vbi dicit qꝰ de ppio significato nõ veniunt res mobiles: de quo vide q̃ dixi in. l. j. vj. col. de acqr. pos.

vgo: em

3 vgo: em. §. legauerat. j. de leg. iij. ¶ Item no. quod hic dicit text. quod deberẽt requiri consanguinei vel amici ⁊ ideo tu qui interponis decretum scias quid facere debeas.

1 ¶ Nuntio vel officiali iurato quod credatur.

2 In alienatione fundi prouincialis necessario requirit decretum pretoris vbis et presidis prouincie.

In alienatione fundi ecclesiastici requiritur decretum vtriusqz iudicis.

3 Si res alicuius qui fuit contumax venditur requiritur decretum illius iudicis coram quo fuit contumax: et quando iudicis sub quo territorio est res.

Illud queritur. Not. super hoc debet fieri sententia interlocutoria.

1 ¶ Item nota. qꝰ huic renuntiationi facte per tutorem debet credi alias frustra diceretur de hac questione nunquid creditur nuntio. vide quod not. per modernos. in. l. ea quidem. C. qui accusa. non pos. facit. l. fi. C. de offi. prefe. vrb. magime qz officiali iurato creditur in eo qõ refert. ⁊ ad hoc facit. l. imperatores. C. de exac. trib. lib. p. et glos. in. c. cum parati. extra de appel. et ibi alleg. istum text. facit text. rotundus. in. c. ad audiẽtiam. extra de prescrip. ¶ No. etiam quod hic videtur quod vbis pretor interponat decretũ super alienatione fundi pro uincialis videtur text. in. l. predium. C. de predi. mino. moder. no. in. l. j. C. de contraben. emp. et dicũt ibi quod sit necessariũ vtriusqz presidis decretum. vt. l. imperatores. §. cũ oriundus. s. de admini. tuto. ⁊ ad hoc facit quod no. Jnno. in alie. predij ecclesiastici. vbi dicit expresse quod debet interuenire vtriusqz iudicis decretum. vt ipse dicit in. c. pastoralis. extra de priuil.

3 ¶ Sed quando aliquis est contumax ⁊ scit quod res suavẽ ditur in casu permisso. an debeat interuenire decretum iudicis sub quo contumacia est commissa an illius sub cuius territorio est predium. Et dic illius sub quo contumacia est commissa. vt. l. j. C. ij. et ibi text. de bon. auto. indi. pos. boc cum agitur personali: sed cum agitur reali. vide. l. cum vnius. in fi. de bo. auto. iudi. pos.

1 ¶ Ecclesia an possit diuidere et minor: permutare.

a 1 **Spupillorum.** [a] Queritur glos. qd sit diuisionem facere. glo. dicit quod sic. qz sicut tutor conceditur in permutatione. vt in auc. item in nicem. C. de sac. san. eccle. et que est ratio differentie inter minorem ⁊ ecclesiam. Dico quod ecclesia licet habeatur loco minoris et quod plus est loco pupilli. tamẽ ecclesia semper est eiusdem status ⁊ minor licet impediat eum minor etas: tamen cũ non sit impedimentum perpetuum sicut esset in ecclesia. tamẽ non esset inconueniens quod posset diuidere. Sed ꝙnquid possit minor permutare. vide glo. que dicit secus ꝛc. tamẽ text. videtur dicere quod nõ cum sit speciale in ecclesia. pro quo facit. §. es alienũ. vbi allegatur a pretore quod potius expedit re illa carere. ad quod vide quod posuit Jac. de are. qui refert in. l. j. C. si aduer. transact.

Si quid. Jaco. de are. inducit arg. ex isto. §. quod decretum istud circa ea que permittuntur a iure posset copulatiue ⁊ alternatiue proferri. secus in his q̃ contra ius essent: qz tũc subalternatiue non valet. ad hoc ipse inducit istam glo. in. c. latores. extra de cle. excõ. mini. Nam si aliquis diceret condẽno vel absoluo. certũ est qꝰ nõ valet.

Licite. Jus venditori quesitum quantum cunqꝫ post venditionem ipsi empto ri prodest. h. d. Bar.

Aulus. Per testamentum ꝑtumcunqꝫ irri tum probatur voluntas testatoris: vt hic. et. l. qui a patre. s. de confir. tuto.

¶ De cura. furio. vel alijs extra minores dã. Rubrica.

Lege. xij. tabu. Sed nunquid in alienatione ante interdictionem prodigo subueniat: quoquo modo dico quod sic. Et ita adde ad istam glos. quam nullus allegat: vt. l. pater pro filio. circa fi. iuncta glo. cum text. s. de minori.

Curator. Jstam. l. no. quaz nemo allegat nisi Dy. in quodã suo cõsilio.

Consilio.

Cum dementis. Contra exceptionem rei indicate curatore primo remoto datur heredi furiosi replicatio propter secundum curatorem qui condemnari facit primum et econtra: sed datur

replicatio ipsi primo: quia fuit conuersa pecunia in vtilitatẽ dementis: que potest esse ratio quare isto secundo loco ageret cum curatore primo remoto: cum condemnatus fuerit ad pecuniam secundi curatoris: quod probat text. ibi: ex condemnato ꝛc. vnde venit quod iste primus remotus vtatur exceptione rei iudicata. ⁊ hoc voluit dicere glos. quod iste primus curator fuit in parte condemnatus: in parte absolutus. text. hic innuit. Ideo sit verius quod exceptio rei iudicate competat ipsi curatori remoto. ⁊ si dicas quod nõ prodest condemnato soli. vt. l. euidẽter. de excep. rei iudi. ⁊ no. in. l. j. C. si plures vna sent. Ad quod dico quod ita prodest sententia condemnato et soluenti sicut absoluto. vt not. in. l. ex morte. ad le. aquil. ⁊ l. si quis cum totum. §. pe. de excep. rei iudi.

Quesitum. Cum vni respõdetur alteri videtur esse responsum. hoc dicit. Secundo habes limitationem. l. j. §. si vnus. ⁊ l. decreto. s. de adminisit. tuto. scilicet quod tunc habebat administrationem insolidum quando alter non contradicit. Item inducitur per Jacobuz de are. et Dyn. ad questionem si vnus constituat. et alter positionem confitetur: et alter negat. hoc verbum sibi non nocet: et probat sic. quando aliquis obscure protulit habetur perinde ac si protulisset id quod sibi plus nocet. vt. l. de etate. §. qui tacuit. s. de interrog. act. et quod curator representet personã domini. Jsta. q. fuit Odof. antiquitus: et eam prosequitur in l. j. de confes. et ibi per Ly. et Nico. de mat. et vide quod not. p Jo. an. in. c. si duo. extra de procur. li. vj. ⁊ vide quod not. in. q. j. c. aperitur. in glo. que incip. post ergo.

Emulieri. Vide quod not. Speculn. titu. de act. §. finitur. versi. a sed vtrum et quod habetur in. l. si quis cum sciret. j. pro emp.

¶ Ab hinc vsqz ad titulum de testamẽtis sunt dicta dñi Nicolai de neapo. hic interposita: qz dñs Bart. parũ scripsit super hoc libro: vt superius euidenter apparet.

b ¶ De excusationibus tutorum. Rubrica.

¶ Super rubrica dic et continua ad precedẽtia sic. Supra dixi qui et a quibus tutores possint constitui: verum quia constituti excusantur interdum: ideo ponit hunc titu. ⁊ istam materiam vide in practica in Speculo de tutore. §. finantem. ver. a tutor autem.

1 ¶ Jureconsulti debent humiliter loqui.

2 Ob penuriaz personarum nobiles ad ignobilium obsequia coartantur et econtra.

b

3 Leges an fuerunt prius in greco ꝙ in latino. remissiue.

Herennius. Hanc legem diuide i tres partes. In prima ponit commẽdationem tractatus quem de greco in latinum intendit transferre. In secundo ponit modum quem intendit seruare in prosecutione translationis. In tertio aggreditur opus suum. Secũda ibi: dicendum. vsqz ad. §. non potest. boc dicit. Tutor vel curator liberto dari nisi in subsidium ingenuus prohibetur. datus autem se excusare debet alias ad rationum redditionem se obligat. libertus vero non potest se a dicto onere excusare. hoc coicit principium huius legis. Habes duas lectu. secunda est vera secundum Rayñ. et istam dicam in verbo in grecozum. vbi expediam primã glos. Jbi: tibi. scilicet agnato inde facto. Jbi faciam not. ⁊ iuriscon. hic humiliter locutum. Jbi de his. scz de excusatione tutoris et curatoris. Jbi: in grecozum. glo. exponit duobus modis: scilicet in glos. j. secundam tenet Dyn. vt videbitis statim in apostilla sequenti et eam sequitur tertia glo. et glos. que incipit latina. et dictum est. s. in principio. Jbi voce. idest ex greca lingua in latinum secũdum Dy. Jbi verbo subaudi apponam et dicam in greco. Jbi eozum verboz grecozum scilicet originalium. Jbi dicendum hic incipias casum tu iuuenis ibi curatores neqz. obst. de tutel. l. patronus. et dicit se dixisse Ray. in glo. ibi. Solu quod ibi in patrono.

2 bie in alio. ibi pecuuia. ¶ Not. quod propter penuriam personarum nobiles interdum ad ignobilium obsequia coartãtur sic econtra ignobiles ⁊ infames ad dignitatum obsequia propter penuriam personarum admittuntur. vt. j. de tutel. l. generaliter. §. spurios. et. l. eos. de mune. et bono. l. honor. secundum Jacobum de are. et ex hoc habetur per Pet. C. qui ⁊ ad uer. quos. l. j. et ibi si autem. versi. vbi dabitur a pfecte tutor vel curator ingenuus libertino. cuz potuit dari libertinus ex eodẽ facto ⁊ ppterea hunc ver. melius iunges. s. ad ver. libertinus pupillus omisso versi. libertinus em̃. quẽ leges post eũ

c ↪ Andre. Poma. ¶ Si pupillorũ. vide qd dicat ro. consi. clxxxij.

¶ De excu. tutorum. sup additionib⁹. Nic. de nea.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

¶Glos. opponit duobus modis et querit de vna questione.
¶Primo oppo. de.l. cum ex oratione. ff. eo. & soluit. vt in glo. dic q ibi tanq̃ ingenui habebantur. vt. C. de iure aure. annu. et. ff. eo. til. per totum. Itē oppo. tquod glos. male dicit quod leges fuerunt translate de greco in latinum. Sed contra imo videtur quod non. vt insti. de iure natura. ff. et nō inelegāter. Sol. vt in glos. de hoc vtrum leges fuerint in latino prius q̃m in greco. dic vt no. ff. de orig. iuris. l. ij. ff. i. in prin. & per Ray. in constitutione. ff. in prin. & plenius per glo. in auc. de nō ali. ff. nos igitur. ver. alienationis. col. ij. ¶Querit glo. qñ iste ingenuus erit datus nūquid erit tutor de facto vel de iure. Rñ. dic q imo a iure q̃ dari potest: ff. habet se excusare. vt patet. ff. eo. l. cum ex oratione. fm Ray. nam verum est quod potest dari sed excusationem habet. Nico. de neapo.

¶Ratio administratiōis a tutore nō exigit tutela durāte. Procurator etiā durante mādato cogit reddere rationes. Tutor an sit dominus pupilli.

Non potest. Ibi curator generalis specialis versi. sed nunquid. ¶Glo oppo. tribus modis. Primo de. l. amplissimum. et. l. licet. C. eo. tit. Sol. vt in glo. ¶Secūdo oppo. de interro. actio. per totū. Item oppo. glo. de l. maritus. C. de procur. Sol. glo. & rationem assignat glo. in. l. maritum. C. de excu. tuto. & institu. eo. titu. ff. quia propter affectionem remittimus rationem isti curatori. dic sed certe eadē ratio habet locum in procuratore: q̃ mulier propter affectionem sibi redditionem rationis remitteret: quare dicunt aliqui qō magis periculum est in curatore et tutore q̃m sit in procuratore: q̃ a tutore non potest exigi ratio tutela durāte a procuratore sic. vt. ff. de tute. & ratio. distra. l. si quis. & C. de admini. tut. l. rationes. a procuratore vero pōt exigi qñcunq̃. vt ptz in. l. qui pro prio. ff. de procu. Sed hec ratio tangit tm̃ tutorē: cū a tutore possint exigi rationes tutele durante. vt ptz in. l. ij. & l. rationes. C. de admi. tuto. quare dicunt alij q̃ ratio est q̃ magis timet adultus curatorē suū quā timet dñs procuratorē. q̃ tenetur tor dñs est adul. vt. l. si fundum. ff. si tutor. ff. pro empt. & de fur. l. interdum. ff. qui tutelam. dū ille leges loquuntur in tutore & non in curatore de quo non inuenies: lz pro hoc allegat. ff. qō vi aut clam. l. si is qui in puteum. ff. tutores qui. & in auc. vt bi qui oblig. ff. col. v. de tutore autem non est aliquod dubium: q̃ tutor non potest dari pupille. ita quod fit maritus suus: q̃ non potest pupilla matrimonium cōtrahere. vt insti. de nup. in pn. et ideo dic quod ratio est: q̃ renocatio procuratoris pēdet ex mero et libero arbitrio ipsius domini. vt insti. mand. ff. recte. sed tutoris vel curatoris officium non finitur nisi certis modis. vt insti. quib. mo. tut. finitur. per totum. quare &c. et licet aliquando tutor renocetur: renocatur cum nota examinationis & fidei. vt. ff. tit. proxi. et sic scandalum oriretur in matrimonio quod esse non debet. arg. C. ne fideiuf. do. den. l. ij. et hec verba sunt Oldra. licet Ray. attribuat sibi in. d. l. maritum. de hoc etiam dixi. insti. eod. titu. ff. in. et de hoc habes in Spec. eo. titu. ff. si vir. Nico. de neapo.

¶Causa excusationis tutele non delegatur.

Ratio quare ad excusandū quē a tutela requirunt septuaginta anni & tamen ad excusationem muneris publici vtilitate & autoritate sufficiunt quinquaginta.

Senex qui dicatur. remissine.

Testis septuagenarius excusatur a testimonio.

Etas quomodo probetur legitime.

Mater in probanda etate admittit lz minus probet.

Plena probatio an fiat ex natalibus solis.

Presumptio in his q̃ sonāt vitati siue nature plene pbat.

Indicium quid sit.

Ex pluribus testibus familiaribus deponentibus sequitur plena probatio.

Due presumptiones qñ faciant plenam pbationem.

Fama & vnus testis faciunt plenam probationem.

Si prelatus electus erat vigintiquatuor annorum & ante confirmationem causa pēdente est effectus vigintiquinq̃ an pot fit confirmari.

Excusantur. Etas. lxx. annorū prohibita legitime a tempore creationis perfectam tribuit excusationem a tutela vel cura testamentaria vel dativa. h. d. Ibi excusantur. Tque causa delegari non potest. ff. eo. l. scire oportet. ff. oportet. licet excusāt testamentū: vt in ea diligenter. vt ibi no. in glo. et eā perpetuo teneas corde. querit ibi legitimis. & alijs ab instrumentis. glo. oppo. tribus modis. & de quatuor questionibus. ¶Primo oppo. glo. de. l. si. C. qui eta. lib. x. Et respondet glos. ¶Sed quero de ratione: que est ratio qō alias ad excusationem muneris publici autoritate & vtilitate sufficiunt quinquaginta anni: vt. d. l. si. sed ad excusationem muneris publici autoritate & vtilitate primati requirunt. lxx. vt hic dicit Pet. instit. eo. titu. ff. item maior. q̃ ibi incumbit maus onus q̃m isti. & inducit. ¶Pet. in arg. leges debent ex contrario sensu nem a testimonio. vt. d. inuiti. ff. de testi. Qualiter senex intelligatur. Et dic q̃ senex intelligitur ille qui est. lxx. annorū cum incumbit sibi onus paucum: scilicet in vno negotio sicut & in tutore de hoc not. C. de his qui nō imple. stipē. l. j. li. x. ¶Sed glo. circa hoc qualiter quis dicatur senex aliquātulum variat de hac aliqualiter tangitur. ff. et per Ly. in. l. si infans. C. de in re delibe. & dicam. j. ad leg. falci. l. hereditas. sed quo ad reddē dum testimonium quod requiratur etas. lxx. annorū. quo ad excusationem tu habes glo. in. d. l. inuiti. ¶Oppo. glo. de. l. si nemo. in fi. Dic vt in. l. ij. ff. de testamē. tute. & l. iij. et glo. refert. ¶Item oppo. de. l. iij. ff. queri potest. Et respon. vt glo. rationem diuersitatis dixi institu. qui dari tuto. pof. ff. ad certum. et de attil. tut. in princi. et dixi. ff. de tute. l. multo. ff. i. ¶Querit glo. quando inspicimus tempus adite hereditatis. Et rñ. vt glo. dicit & hec glos. fm Ray. est plana in necessario instituto cum tunc inter additionem et mortem nullū sit medium. vt. l. si post mortē. ff. de leg. j. Illu. dicit notanter q̃ tutoris datio procedit si ponis ipsum factum heredem post mortē sine aliquo medio: non aliter: fm Dy. sed hoc non esse potest quin sit aliquod tempus medium: cum viuētis hereditas adiri nō possit. vt. ff. de acqui. here. l. neminem. sed demū oportet q̃ adeant post mortē: & sic inter additionē & mortē oportet q̃ sit aliquod medium etiam quātum ad oculum. vt. l. qui filie. ff. si de here. instit. ¶Querit glo. que possunt esse legitime probationes in etate. Et respōde vt in glo. & no. q̃ etas potest probari per testes et instrumenta. similem glo. habetis in. l. ij. ff. personas de his qui ve. eta. impe. et. ff. de probatio. l. que matris. & glos. not. contrarium. C. si minor. se maio. dixe. in. l. si alterius. que glo. est fal. vt ibi per Ray. sed ipse Ray. tenet contrarium in l. si. C. de his qui veni. eta. impe. et male vt dixi in auc. quibus mo. natu. effi. legi. ff. de hoc in Spec. de probatio. ff. qui auc. versi. sed cuius rei. de hoc dicit Ray. se dixisse in. l. cum te. de probatio. et in. l. si minorem. de in integrum restit. et dicit hic in ter. suo. de quo nihil ibi dixit: ff. dixit in dicta. l. si alterius.

¶Item querit glo. nunquid possit mater admitti pro teste in probatione etatis. Et respondeo vt in glo. dic verum est: tamen non facit probationem quam facit alius testis. vt not. in d. l. que matris. ¶Querit glos. de questione vulgari vtrum ex istis natalibus fiat probatio plena. Glos. dicit quod non. dic et fm hoc dicit aut ex alijs &c. Non ponas disiunctiue sed copulatiue aut pro &. vel dicas quod ponatur proprie & ex solis natalibus fiat plena probatio. & est ratio quia presumptio facit plenam probationem in his que sunt consona veritati siue nature. vt no. ff. de testi. l. iij. ff. fm Jaco. de are. & fm Bart. est vt quandoq̃ minor fiat maior. vt. l. iij. C. de in integ. resti. et fm Oldra. respondeo ad glo. et sequitur in glos. quod due presumptiones faciunt plenam probationem cum alijs indicijs. ¶Ad declarationem huius glo. quam totus mundus allegat. ego quero quid est indicium. Glo. in. l. cum probatio. de proba. tenet quod indicium sit minus q̃m semiplena probatio. Glo. videtur sentire cōtrarium. ff. de questionibus. l. maritus. coniungendo glos. l. j. de testi. que dicit quod indicium fit per testem familiarem. et prosunt ista indicia quod si essent plures testes familiares deponētes quod index sequēdo ipsorum dictum debeat ferre sententiam. ita q̃ ex pluribus indicijs sequatur plena probatio. vt in glo. in. l. iij. ff. eiusdem. de testi. quam teneas cor di. q̃ non inuenitur alibi fm Ray. in d. l. j. ¶Also quid sit indicium & quid operētur indicia. videamus an glos. nostra sit vera que dicit quod due presumptiones non inducunt plenam probationem absq̃ alijs indicijs Dy. dicit q̃ glo. est vera in criminalibus in quibus index debet habere magimum temperamētum. vt. C. de proba. l. sciat et de pe. l. qui sententiam. In ciuilibus due semiplene probationes facerent plenam fine indicijs. arg. eius quod not. in. l. iij. ff. sicut simpliciter. de testi. cū hoc cōcor. Ber. extra de testi. e. veniens. ¶Contra opi. Dy. oppo. de. l. spadone. ff. qui iura. j. eo. & de eo qō no. C. qui nume. tut. l. j. due ergo semiplene probationes diuersi generis non debent facere probationē plenā sicut due excusationes diuersi generis nō faciunt vnam plenam. Sol. fm Dy. ibi est speciale fauore pupillorū vel dicas q̃ due semiplene faciūt vnā plenā. Sed ista glo. non dicit q̃ absq̃ alijs indicijs nō faciūt et sic nō discordat. sed hoc nō est tueri Dy. qui dicit q̃ in ciuilib̃ sufficiūt tm̃ due semiplene Dicit Ray. quod in criminalibus Dy. bene dicit: sed in ciuilibus non in probationibus diuersi generis. in probationibus eiusdē

Non solū. querit gl. de bac. q. vi de doc. post bart. in. l. si cū dotez. ff. sinauté in semiliberio. ma. r. in effectu dic q̃ si pater fuit excusat' a numerib' ppter numerū liberorū. in. l. semp. ff. et seq. ff. de iur. imu. q̃ licet postea maior ps liberorum decesserit & sic numer' liberor' sup uiuētiū non sit cōplet': tñ durabit imunitas: et istud in terminis tenet Joā. an. in reg. de cet. in mercu. quā multi sequuntur. quos vide in. l. si cū dotē. ff. si maritus. solu. ma. pro hoc facit qō not. bal. in. l. ij. C. si aduer. delic. ff. qō not. An. in. l. minoribus ad fi. C. ō bis q. vt indig. dū q̃rit ō illa q. an mulier mino: nō potens tutorez filio prinet hereditate filij. iuncta. l. sciāt. de legiti. here. & l. oēs. C. ad tertul. cū vulg. si viuente filio mior effecta sit maior. nā certū est si mior erat qō sibi succurret fm Bald. in. l. si ca. de epis. & cle. & in. l. ij. C. si aduer. delic. vñ dicit ibi Ang. q̃ vbicūq̃ etas ē cā beneficii cessante eta. cessat bñficium alleg. l. titia Seio. ff. vsuras. de le. ij. & ff. tutor rei publi. j. de tut. et ra. distrac. et not. qō bar. ff. q. & ff. formatā deberet referre & eam refert Jo. an. in. d. c. de cet. sed i meo desicit. adde tñ cōtra Jo. an. ter. aperte videt in. l. cura. ff. deficī. & mu. & hoc cū aliīs alleg. per me i apostilla posita in. l. si cū dotē. ff. si maritus. fol. mat. & hec. ff. opi. contra Jo. an. i pūcto iuris verioris q̃m in indicando cōsulēdo autoritate Jo. an. se qui vellē. ad alle. p Jo. an. in q̃tum volebat q̃ priuile gium erat perpetuū. rñdeo q̃ illō bus eiusdem generis secus per. ff. qui iura prealle. et. ff. fin. j. eo. & ibi no. ratio est quia in similibus facilior est transitus & coniunctio: vt. l. si vnus. ff. pactus. de pac. et. l. in rem. ff. quecunq̃. de rei vendic. et de accepti. l. an inutilis. ff. acceptum. et quod ibi not. et ita dicit Ray. se consuluisse de facto. scilicet quod fama et vnus testis faciunt vnam plenā probationem etiam in ciuilibus. & de hoc allegat ipse quod not. et quod ibi dixit. C. de probationibus. l. propietatem. et de questio. l. fina. & de iureiur. l. in bonefidei. In quibus non reperies vltra quā hic digerat. De hoc habes in Specu. de noto. cri. ff. fama. et versi. fama. et versi. sequēti. licet Ray. dicat Dyn. male loqui in probationibus diuersi generis. tamen salua reuerentia prout refert Oldr. illa fuerunt verba Dyn. scilicet quod illud quod digerat in ciuilibus sufficere duas semiplenas probationes. debet intelligi in probationibus eiusdem generis. secus in probationibus diuersorum generum. argumentum dicti. ff. qui iura. et. l. ij. de vacatio. mu. quod tamen damnat Oldr. et sic restat esse damnatam opinionem Ray. vnus enim testis facit semiplenam probationem. vt not. in. l. tertia. C. de reb. cred. & ad hoc allegat legem theopompus. de dote prelegata. et tamen ibi sunt duo testes qui sunt probationes non solum eiusdem generis: sed eiusdem speciei. ¶Sed non probant si sunt singulares in dictis eorum. vt not. glos. in. d. l. prima. C. qui nu. tute. probatur per. c. bone memorie. extra de electione. Non obstat ista glossa. quia loquitur in semiplenis & probationibus. Sed de duabus presumptionibus inter que est magna differentia cū presumptio sit quid probabile. et probatur cū ipsa debeat plene probari: et ea plene probata probat aliquid semiplene. vt est in fama et fuga rei: et in alijs de quibus not. in dicta. l. tertia. de rebus credi. Sed semiplena probatio est quid semiplene probans cum sit quidam modus probādi. et semiplena probatio est vt vnus testis et scriptura privata et similes non autem probat per aliquod aliud extrinsecus a seipso secundum Oldra. in semiplenis probationibus nō posset procedere: q̃ aut nō essent singulares in dictis eorum. & tunc plene probarent. vt. l. vbi numerus. ff. de testib. Si sunt singulares repelluntur tanq̃ varij. vt videtur dici in dicta. l. j. et sic ex quo requirimus semiplenas probationes einsdem generis in eis non potest procedere: teneas tamen istam glos. mēti perpetuo: quia eam allegat totus mundus. ¶Ultimo ista litera prestat argumē. ad questionem de prelato electo qui tempore electionis erat. xxiij. annorus. Et pendente causa fuit effectus. xxv. annorum ante confirmationem quod non debeat confirmari. cum debeat tempus electionis inspici. et in episcopo requiritur tempus. xxv. annorum. vt. C. de episco. et cleri. l. nulli. & aut. presb yteros. et pro hoc facit. ff. numerus. j. ea. l. facit l. debitor. in princi. ff. de leg. ij. melius. j. eo. l. tutor peritus. in princip. et qō ibi not. et de hoc argu. habes per Ray. j. eadem. l. et per hoc allegat ipse. l. optio. ff. de optio. lega. & ex de electio. c. cum in cunctis. et hoc argu. est fm Jaco. de are. Sed cōtra hanc determinationem facit l. si is qui res. j. eo. in princi. vbi nominatus ad tutelam excusatur a principio. et postea infra tempora legitima excusatio legitima desijt sibi competere ex aliqua superuenienti causa qō perinde est ac si nunq̃ ipsi competijsset. Solu. illud fauore pupillorum. facit. l. si duas. in principio. j. eo. et quod ibi not. Ad hoc facit. l. cum ex oratione. et. l. plane. et. l. si cum ipsi. j. eodem titulo. ¶Contra istam determinationem ob. l. milites. in fine. de re militari cogitabitis ad istud contrarium: quia difficile. Hic. co. de neapo.

¶Filij capti ab hostibus patrib' nō psunt.

Remittit. Perfectus numerus filio rum legitimorum et naturalium superstitum excusationē tutele prestat & in hoc computantur nepotes qui supersunt ex premortuis filijs pluribus tamen ex vno patre relictis loco vnius computandis. h. d. vsq̃ ad. ff. amplius. ibi in potestate. Nec ob. l. tria onera. j. eo. vt ibi dicam. ¶Glo. opp. tribus modis. primo oppo de prin. insti. eo. titu. Et respondet vt in glo. ¶Itē op. de. ff. sed bodie. insti. de adop. Et respōde vt in glos. ¶Item opp. de. l. ij. C. qui nu. tut. lib. x. et respondet vt in glo. ¶Et lx quo no. vnum valde no. quod filij qui sunt capti ab hostib' non possunt patri querere seu nō prosunt patri quem ea sum esset difficile reperire alibi et est multum notabile. Itē oppoñ. de. l. in bello. j. eodem. et respondet vt in glo. Nico. de neapo.

¶Stante statuto quod pro quolibet lupo quem quis capit habeat decem si accipit lupam pregnantem vel cum catulis an debeat habere decem pro quolibet.

Qui autem. Iste. ff. est brocus & non eget summario q̃ eum summaui. ff. ibi ciuilibus. Glos. exponit hanc literam duobus modis et vtraq̃ bona. ¶Opp. glo. de. l. ij. C. de in integ. rest. mil. Et respondet vt in gl. ¶Querit glo. quando pdesset ei qui est in ventre quod habetur pro iam de ac si esset natus. Et respondet vt in glo. Nec ob. j. de lib. et posth. l. si a primo. et de inin. rup. & irri. testa. l. iij. in princi. vbi tractat de cōmodo eius qui est in ventre. & tamē nō habet pro nato: q̃ illud speciale fauore alimentorū et testamentorum. vt no. in glos. q̃ sunt not. ¶Ultimo iste. ff. facit ad. q. no. p Guil. de. sta. bo. l. qui in vtero. ff. q̃ ff. si est positus bannū qō pro quolibet lupo quem quis ceperit debet habere. p. q̃ si aliquis capit lupam q̃ hz luposin ventre qō debeat habere tm̃. q. q̃ qō est in ventre qō habeat pro nato est verum quo ad cōmodū suū non quantū ad cōmodū aliorum facit ad id quod dicam. j. de optio. leg. l. q libertinis. ff. penul.

¶An in prouincijs in quibus viget ius italie sufficiāt quatuor filij ad excusationē sicut in italia.

Non solum. Iste. ff. etiam summam ibi extenditur.

¶Nō. q̃ appellatione liberorum continent nepotes. Nec obst. ff. de test. tut. l. quid si nepotes. & j. eo. l. sed et milites. in prin. q̃ ibi loquitur in appellatione filiorum. quo casu refert vtrum proferatur ab homine vel a lege. et dixi insti. qui dari tut. pos. ff. quid si nepotes. per Jaco. de are. & Pe. & dicam in. l. quid si nepotes. & in. l. gallus. in prin. ¶Querit glos. de vno quis est numerus determinatus in filijs. Respondet vt in glos. ¶Quero quid in prouincijs in quibus viget ius Italie nunquid sit idem quod in italia qō sufficiant quatuor filij. Dic q̃ non imo requirūtur quinq̃ sicut in prouincijs vt institu. de excusa. tuto. in princip. Nec obst. l. si et l. fina. de censi. quia ibi loquitur in tribus: secus in alijs. vt insti. eo. titu. in princi. et per hoc credo falsam glo. que est. C. qui numero. li. i. iij. lib. x. que dicit quod tres filij excusant a muneribus personalibus in prouincijs habentibus ius Italie sicut in ipsa italia. quod credo falsum per dictum prin. insti. de excusa. tut. & quod ibi digi.

¶Exceptio dilatoria quādo possit opponi post lit. contesta.

Numerum. Nunc. ff. summaui. ff. c. l. ij. respondo. In tex ibi nō infra tempus &c. et hoc facit ad questionez quā ibi digi ibi auxiliantur. non ob de re iudica. c. abbate sane. lib. vi et ibi not. per Joan. mona. Contra hunc. ff. opposito. quod debeant tibi auxiliari filij nati post citationem. et sic oppo de. l. secunda. C. de consor. eiusdem litis. et de eo quod not. ff. de procura. l. pomponius. ff. rati. Solu. secundum Rayñ. ant exceptio dilatoria superuenit post lit. contesta. et tunc aut facto aduersarij. et tunc potest post lit. contest. oppo. vt in contrarijs. aut absq̃ facto aduersarij superuenit. & non potest. vt hic & remittit ad id quod dixit Ray. C. manda. auc. presente. sed recollecta est falsa: q̃ debet allegare de fideiuss. & teneas mēti ista verba scilicet id quod dicūt quod exceptio superueniens &c.

est verū si iā effectū sui sortitū est. l. si. ff. vñ libe. et ita intelligat dictū. c. decet. vel pōt respōderi. put facit Dy. in. d. c. decet. illud. pcedere. qñ adhuc supersunt reliquie puilegij. p. l. et vnus. ff. si seruus. j. de. q. nō ob. text. in. l. j. C. q nu. libe. q̃ rñdeo q̃ illa lex plures hz intellectus vñ tenedus est ille q iurib' cōcordāt: cū iura inrib' cōcordare sit licitū. l. i. C. de inoffi. do. et in auc. de exhi. et intro. reis. ff. si. cū vulg. non obst. no. per ange. in. d. l. minoribus. q nos loquimur in his q̃ habēt tractū successiuum vt puta in muneribus q̃ diuersis temporibus imponunt fm exigentiā ipse. vero in etate loqtur que habet tractum continuū et ita ista. q. in puncto iuris mihi vr ardua & ideo oñi Bon. fecerunt statutū expressus super hoc vez q̃ propter decrescentiā liberor' cessat priuilegiū imunitatis: secus dicit statutum si vnus tm̃ moriat q̃ nihilominus durat priuilegium.

ADDE prime parti huius apostille vbi loquitur de priuilegio cessio ob liberos creatos. Bal. in terminis consi. cj. incip. verba oñi. iij. vol. Ad patrē dū loquitur de mente minoze nō petente tutorem. Adde Ro. in terminis q̃. ccl. xxix.

1 ☞ Ulpianus an fuerit nobilis ratione originis vel scientie.
2 Quis propter scientiam efficitur nobilis.
3 Superlatiumn ꝛ positiuum in eadem persona concurrunt.

Amplius. Numerus trium tutelarum vel curarum simplicium habentium non commune principaliter instam excusandi facultatem prebet a quarta. hoc dicit. Ibi curas. si tres inter tutelas: et curas quia habet duas curas. vnam tutelam vel econtra. Ibi minoribus nec propie excusationem habentibus vel existentibus per seq̃ menses: vt. l. non tamen. j. eo. titu. fm Dyn. ibi nobilis ratione scientie non ratione originis fm Ray. qui dicit se digisse. C. de postu. l. prouidendum.

2 Sed facit illa. l. Tquod quis efficitur nobilis ex scientia vel propter sciẽtiam ad hoc facit optime qõ no. s. pro socio. l. si societatem. Sed quicqd dicat dominus Ray. dic quod Ulpianus fuit nobilis ratione originis habes. j. de censi. l. j. in princip. Et not. quod hic appellat eum .nobilem
3 j. eodem. l. digimus. appellat eum nobilissimum. ex quo not. Tquod superlatiuum ꝛ positiuum in eadem persona concurrunt. j. de verb. obli. l. vbi autem non apparet.

1 ☞ Tres fratres habentes cõmune patrimonium debẽt habere vnũ estimum si sit reale: si personale tria.

Ria onera. Ista. l. continuatur. Ibi onera. interdum vnum onus sufficit: vt in. l. si quis inter tres. j. eo. in princ. Ibi tutelarum non delatarũ oneris causa: vt. j. eo. l. spadonem. ff. ciuitatis. versi. sed neq̃. fm Dy. Sed contra hoc multum facit. l. si quis tutor. s. de ritu nup. dicam in. d. ff. ciuitatis. Ibi excusa. per hoc potest dici quod quarta nominatio ipso iure non valet adeo vt non teneatur tutor se excusare. facit ad hoc. l. legitimos. s. de legi. tuto. ꝛ hoc tenet glos. que incipit quartam. in princi. Sed melius no. in prin. glo. oportere. Ibi pupillorũ idem in diuersis eiusdem persone rationibus. ☾ Glo. in. ff. amplius. op. de. l. i. C. qui nu. tu. ꝛ de. l. spadonem. ff. qui iura. j. eo. tit. Et responde vt in glo. et dic plene vt not. in. d. l. i. facit quod dixi in principio huius. l. Item opp. glo. de. l. j. C. qui nu. tu. Et responde vt in glo. et eodem modo responde ad. l. si quis inter tres. ff. i. eo. tit. in glo. que incipit separatio. glo. dicit sic
1 ergo genaliter debet dicere grauitatem. ☾ Tultimo hec. l. tria onera inducitur in arg. ad questionem tres erant fratres habitantes in eadem domo: impositum est onus per ciuitatem de estimis quod debeãt habere vnum estimum tantum si tenent patrimonium indiuisum si diuisum quod debeant habere tria fm Rayñ. quod est verum in onere imposito ratione rerũ: secus in onere personali vel imposito ratione persone quia tunc indistincte debent habere tria. vt. C. de cur. l. licet. lib. g. ꝛ qõ ibi dixi hic iunge Nico. de nea.

1 ☞ Quando pendente iudicio admittatur cumulatio.

Primus. Ad tertiam tutelam vel quartã vocatus appellatione interposita et ea pendente ad aliam vocari non potest sed terminus illius appellationis expectatur et in ea succumbens quartaz repellit. eius autem victoria illam admittet. nisi illa de iure fuerit recusata. h. d. Ibi propter tertiam a qua appellauit. Ibi et in appellatione. ꝛ sic nõ teneat interim excusatio ipso iure. Ibi in excusatione et appellatione interposita super ea. Ibi illius. vide quia hic habes quãdam glo. que dicit dicere nõ tenetur. ꝛ fm hoc habetur finitus est terminus futurus: ꝛ non habebis expectare. In tex. ibi: tamen habebis. postea terminus futurus non terminum futurum. Ibi: recta ratione. hoc satis est bene statutum. si enim ꝛc. Ibi: suscipiet: scilicet pendente appellatione super tertia. Ibi: stante: idest postea existente. Ibi: leges que volunt q̃ quis subeat onus quatuor tutelarum. ☾ Glo. oppo. quatuor modis. Primo oppo. de. ff. qui autem. insti. eo. Et responde vt glo. et que fit ratio q̃ a nominatione tutele non potest appellari: sed a nominationibus aliorum pupillorum numerum: fic. vt. l. j. ff. si quis. j. quando appel. fit. ꝛ not. per glo. C. de tempo. appel. l. j. per Guil. in. l. hi qui ad ciuilia. C. de app. ꝛ dicam. j. eo. l. scire. in prin. ☾ Opp. glo. de. l. si quis inter tres. j. eo. Et responde vt in gl. ☾ Oppo. contra glos. quod non ipso iure sed excusatione proposita. vt d. l. si quis inter tres. in prin. Solu. ibi se excusat quia non erat intentus alijs. hic alijs erat intẽtus: quia habebat litigare in causa super appellatione interposita a tertia datione tutele. facit ad hoc. Liam tamen. j. iu-
1 di. sol. ꝛ. s. de exerci. l. ne in plures. ☾ Et ista inducunt † in argu. ad questionem contra glos. que est in. l. edita. que dicit quod pẽdente iudicio admittitur cumulatio actionis: si talis est secunda petitio q̃ tata sententia absolutoria in prima nõ obstat exceptio rei iudicate in alia: alias secus esset per. l. fundi. et. l. fundum. et. l. sed si ante. j. de excepţ. nã vides hic qõ lite finita super tertia tutela tenet vocatio ad quartam. sed ea pendente non. ꝛ ista demum possunt fieri appellatione pendente que possunt fieri in iudicio principali. vt. l. posth. ff. imperator. j. vt leg. no. ca. ꝛ no. ꝛ tenementi hoc generale. dominus Ray. in recollectis dicit digisse Dy. propter quod reprehendit eum. et ad istum text. respondet quod ibi prima q. erat preiudicialis ad secundã: q̃ si in tertia retinetur excusatur a quarta: vt hic in text. et sic non solent simul admitti: vt. d. l. sed si ante. secus si nullo modo prima possit facere preiudicium secunde. vt. d. l. fundi. et. d. l. fundum. et. d. l. sed si ante. et hec sunt verba Dy. licet Ray. eum reprehẽdat per ea. vt ipse fatetur in additionibus antiquis. et de hoc habes plene per Dy. extra de reg. iur. c. nullus pluribus. li. vj. Et redeas ad glos. et oppo. de. l. nominationis. C. de appel. ꝛ recitat glo. que incipit contra hanc. l. qui hoc dicit. ☾ Not. finem huius rei esse finem alterius. et facit pro glo. in. l. inter litigantes. s. de iureiur. fm Jac. de are. Et aduerte q̃ super verbo faciet. habes quandam glo. que dicit quasi dicat excuset me. vides quot mutat personas ne faciat te errare: et ideo melius diceret se ꝛc. Nico. de neapo.

1 ☞ Unum onus impositum vni domni qualiter intelligatur.
2 Onus impositum vni de domo censetur omnibus impositum.
3 Pater pro munere per filium suscepto an possit conueniri ante filium.
4 Pater qui obligatur pro filio penes rempublicam potest conueniri anteq̃ filius.

Si pater. Tria onera tutelarũ penes eosdẽ qui sunt in eadez potestate vel ipsum in potestate habentes existentia ab alijs tutelis excusant nisi pme vel earũ altera accepta fuerit absq̃ voluntate paterna. h. d. Ibi filius in potestate. Ibi: vegabitur de quarta tutela vel cura. Ibi: patri. de cuius voluntate habuit filius: als secus vt. j. l. prog. i. Ibi domui. i. patrimonio. Ibi: nobilissimo. dic vt. s. eo. l. ij. in fi. apparet q̃ appellat eum nobilem. ☾ Sequitur. l. tria onera. que cõtinuatur ibi sufficit. i. quo ad onus vnius patrimonij excusantur. Ibi: prodesse: nec patri nec sibi. Ibi: rupturi: quia periculum ad patrem non pertinet fm Dyn. Glo. in isto. ff. si pater. opposi. de. l. prog. i. sol. vt glos.
1 ☾ † Querit glo. qualiter intelligatur vnum onus impositũ vni domui. Et responde vt in glo. et alleg. pro glos. Jaco. de are. in. l. filio. j. de leg. j. ꝛ
2 l. i. j. de mune. ꝛ bono. ☾ Inducitur in argu. q̃ † quando vnus de domo sustinet onera quod omnes de domo videtur sustinere. vt. l. tria onera. Glo. oppo. duobus modis. ꝛ querit de duobus. et primo oppo. de. l. si filius. de tute. et responde vt in glo. ☾ Item opponit glo. de. l. spadonem. ff. ciuitas. j. eo. et respõde vt glo. ☾ Tertio querit glo. ꝛ aduerte quia est falsa: dicit ipsa nunqd pater poterit statim conuenire: et responde vt gl.
3 et habes ex ista glos. notare q̃ pater qui conuenitur pro munere suscepto per filium potest conueniri anteq̃ ipse filius. glos. est falsa per. l. j. C. de cura. lib. g. et quod ibi no. Sed potes ibi dicere q̃ ibi loquitur vbi pater tenebatur reipublice quo casu oportet quod conueniatur ante principalem etiam de iure antiquo. et est speciale in patre. vt ibi not. glo. quod est falsum: q̃ idẽ est in quolibet intercedente penes rẽpublicam: vt. l. iij. in fi. de admi. re. ad ciui. perti. et ibi glo. bic autem loquitur vbi pater tenebat principato et sic intercesserat penes principatũ: inter q̃ est differẽtia de iure isto. vt no. glo. j. de admi. re. ad ciui. perti. l. iij. ꝛ in. l. si filius. eo. titu. ꝛ probatur in. l. moschis. j. de iure fis. licet glo. not. contrarium ꝛ male in l. imperatores. ff. idem rescripserunt. j. ad municip. Sed quicquid teneatur ista glo. remanet vera: cum hic pater non intercesserat penes rempublicam. ꝛ ideo de iure antiquo poterat conueniri tanq̃ fideiussor filij qui videtur esse continuus. vt. l. cum filius. j. de verbo. obliga. ergo non debet posse conueniri anteq̃ principalis. vt. l. non recte. C. de fideiusso. Et quare aliud olim in republica q̃ in alijs. ratio not. in. d. l. j. et sic fm istã ba-
4 bes † quod pater qui obligatur pro filio penes rempublicam posset conueniri anteq̃ filius. Jaco. de are. tenet contrarium in. l. seruum. ff. an filius. j. de verbo. oblig. et dixi in aut. de fideiusso. ff. i. ꝛ videtur glo. C. de fideiusso. l. sicut. quam glo. teneas cordi. ꝛ per hoc est falsa solu. An. de pisis qui dicit quod pater conueniebat ex contractu filij tanq̃ tutor: ꝛ ideo poterat conueniri. Nico. de neapo.

1 ☞ In ambiguis iudex eligit.
2 Ordo quando attendatur: et eius omissio vitiet.
3 Si aliquis vocatus a diuersis iudicibus ad diuersas tutelas: quam tutelam suscipere debeat.
Sortibus quando locus sit.
4 Quando reperiuntur duo testamenta ab eodem confecta: et ignoratur quod fuerit prius et quod posterius neutrum valet.
5 Litatus ad duas tutelas: pendente iudicio electionis nõ potest ad aliã vocari.
6 Si legatus duobus contulit prebendam ꝛ nescit cui primo fuerit cõcessa an sit in potestate eius confirmare quem velit.
7 Rescriptum principis q̃ non sumat vires nisi a die presentationis.
8 Absolutio ab excõmunicatione non prodest excõicato nisi ad eius notitiam peruenerit.

Sduas. Habenti duas tutelas si one deferãtur diuersis temporibus prior posteriori prefertur. si vero insimul deferantur erit illa ascripta quã deferens declarauit. h. d. et sic quasi dicat bene dico eũ excusari a quarta ꝛ sic imperator ꝛc. propter istam literam que sequitur etenim ꝛc. Et expone si pro Quis. et hic incipit responsio Dyn. et glos. ibi: imperatoris constituentis eum tutorem. Ibi ad altum. hoc verum vbi constat de ordine si autem non constat sequitur finaliter ꝛc. Ibi: creatus. i. in diuersis eiusdem persone creationibus. vel dic scilicet tutoribus: et sic intelliges in patre et filio qui erant in potestate quorum tutele sibi prosunt ad
1 inuicem. Ibi: eum scilicet creatum. † Et not. quod in ambiguis iudex eligit ad quod facit infra de regulis iuris. l. in ambiguis. ꝛ de iure do. l.

in ambiguis.

in ambiguis. de iur. ff. l. nõ puto. fm Jaco. de are. ꝛ facit qõ no. in Spe. de leg. ff. nunc videndum. versi. quid si pater. ☾ Glo. oppo. duobus modis. ꝛ querit de vno ꝛ inducit argu. ad vnum opponit glos. ꝛ non soluit
2 † quod ordo nõ spectet. vt. j. de solu. l. nec enim. Dy. bic soluit cuius verba recitabo in fine solutionis. j. eo. l. cum huius. concordat solutionem quam ponit Cy. in dicta. l. nec enim. vno tantum mẽbro addito. ꝛ omnibus solutionibus spretis sic dicas q̃ aut loquitur de ordine quo ad se ipsam. et tunc spectat ordinem quia inordinatum nihil ꝛc. ꝛ in aut. de heredi. et falci. ff. inordinatum. aut loquitur habito respectu ad aliud ꝛ tũc distingue quia aut queritur nunquid ordo omissus vitiet rẽ de qua agitur. et tunc aut est ordo necessitatis. ꝛ tunc ordo omissus vitiat. vt. l. ij. ff. prius. de vulga. et pupilla. et de heredi. institu. l. vt debitum. aut est simplex institutio ordinande voluntatis. et tunc non vitiat. j. de pecul. l. quidam. et in fit. de leg. ff. ante heredis. aut est dubium ꝛ tunc idem quod nõ vitiet. quia cẽsetur tanq̃ simplex institutio: vt. C. qui test. face. pos. l. ambigitates. et. l. preposteri. aut querimus an ex ordine resultet ius et tunc aut dispositio legis vel hominis voluntas est certa et ex ordine ius nõ resultat neq̃ curamus de ordine. vt in dicta. l. neq̃ enim. et. d. l. quidam. et in. ff. a te. de legatis. ij. l. cum pater. ff. fidei tue. et sic aut est incerta ꝛ tũc ordinem sequimur: vt. l. generaliter. ff. quid ergo. j. de fideicom. libe. et. l. gallus. in. ff. j. j. de liberis ꝛ posthu. et de heredi. institu. l. qui solvendo. ꝛ d. l. cum pater. ff. a te. de lega. ij. et de vsufruc. leg. l. quoties. modo habes solutionem omnium secundum Dyn. Sed Dyn. ponit ista vltima verba de hac solutione habes per Jaco. de are. in dicta. l. quoties. de vsufruc. lega. et Ray. in. d. neq̃ enim. j. de solutio. ☾ Item oppo. glo. de. l. si
3 in plures. j. de excep. Sed † opponit etiam de omnibus legibus allega. in glo. et responde vt glo. ꝛ vbi glo. dicit quod cõmittitur sorti. quod intellige vt in. l. j. C. vti pos. in glo. magna in fi. quod est not. querit glo. pone quod tertia et quarta tutela est data a diuersis iudicibus que dicatur preferri. Et responde vt glo. quod intellige iurisditionis cuius vtriusq̃ incola est. et oziginarius tantum in alia. Sed si sint in vna originarius tantum et in alia incola. tunc declaratione facta a iudice incolatus incola prefertur. vt no. glos. C. de incolis. l. cives. libro. g. et facit. l. libertas. ff. prescrip. j. ad muni. fm Ray. et sunt verba Dy. Sed certe glos. l. cives. contradicit in casu vbi defertur a iudicibus vel incolatus vel originis quia dicit esse in electione vocati ad munus vel ad onus vt possit accipere quod munus velit. ꝛ Oldra. dicit debere ad superiorem recurri. ꝛ forte istud est verum vt videatur sibi declarata tutela que minus onus habet arg. illius glo. Non obst. l. si duo. de re indi. quia forte ibi erat debitũ id quod continebatur in sententia iudicis ad plus condemnantis. et sic non dicitur per aliam sententiam debitor liberari. et ad superiorem recurrimus. argu. j. de regu. iur. l. id quod nostrum. in fi. et arg. de interdic. et releg. l. relegatorum. sed hic non erat obligatus ad aliquam tutelam ante et ideo minus intelligitur in vacatione muneris nec ob. quod potest dicere quod hic est speciale fauore pupillorum. vt intelligatur de minori tutela. quia idem fauor est in pupillo habẽte paruam tutelam sicut in habente magnam quasi par ratio ꝛc. s. de ritu nup. l. non solum. Preterea glos. in. l. ciues loquitur in munere publico. quod est introductum fauore reipublice que est magis fauorabilis q̃ pupillus. arg. eiꝰ quod not. C. de tempo. appel. l. j. de boc aliqualiter tangitur per Dy. j. de leg. j. l. qui duos. in princi. et secundum ea que dixi non obst. l. iij. in fi. de colleg. illic. de qua Ray. opp. et non solvit. quia secundum ea que dixi concordat. et de ista questione no. Guil. C. de sacrosan. eccle. l. neminem. in. ij.
4 col. ☾ † Ultimo dicit glo. ista. l. facit ad id quod not. C. de edic. diui adri. tol. l. j. ff. ꝛ quando inueniuntur duo testamenta et nescitur quod fuerit prius vel posterius: quod recurrimus ad iudicẽ et iudex cõfirmat quod cunq̃ vult. sed domini hoc non est verum: quia licet glo. in dicta. l. j. non firmat pedes. tamẽ veritas est quod neuter est heres. vt in glo. ꝛ melius
5 j. de bono. posses. secundum tabu. l. j. in principio. et ibi dicam. † Quero extra glo. pone quod iudex non elegit quam tutelam suscipere habet citatus vbi iudex vocauit eum ad duas. nunquid poterit pẽdente isto dubio vocari ad aliam. Dic quod non secundum Jaco. de are. s. eo. l. digimus.
6 ☾ † Querit Martí. pone quod legatus concessit duobus eandem prebẽdam: nec apparet cui prius vel cui posterius an debeat esse electio legati cui vult eam confirmare. De hoc habes casum secundum eum.
7 extra de rescrip. c. duobus. li. vj. ☾ † Ultimo prestat iste tex. argu. quod mãdatum seu rescriptum principis accipiat vigorem a tempore presentationis literarum. facit ad hoc. C. de libe. cau. l. iubemus. facit. l. si sponsus. in princip. C. de dona. inter virum ꝛ vxo. facit. l. qui absenti. in prin. j. de acquir. pos. Nec ob. C. de repu. l. licet. vt no. glo. in. d. l. qui absenti. et
8 sic prestat arg. † Tq̃ si aliquis erat excommunicatus ꝛ fuit absolutus per papam eo absente quod absolutio non prosit sibi nisi absolutio perueniat ad notitiã suam et solet notari in. d. l. qui absenti. et no. Joan. tbeutonicus. ff. q. v. c. j. Nico. de neap.

1 ☞ Hercisco idem est quod diuido.
2 Imperator quod sit dominus totius orbis.
Rex Francie subest imperatori.
3 Ciuitates magne et minores que dicantur. ꝛ nu. §.
Quod debeant esse professores doctrinarum in qualibet doctrina in ciuitate.
4 Statutum quod non possit accipi pro sententijs interlocutorijs nisi. g. ab vtraq̃ parte an intelligatur a qualibet parte. g. an. ab omnibus vna. g.
5 Ciuitas metropolitana dicitur que habet archiepiscopum.
Florentia est maior ciuitas.
Pistorium est maior ciuitas.
6 Que sit differentia inter forum causarum ꝛ locum iudiciorum.
7 Impossibile dicitur qõ concedi de iure nõ potest.
8 Adagium ciuitates concedunt immunitatẽ in preiudicium sui nõ tamen in preiudiciũ publicum.
9 Princeps cõcedens immunitatem an preiudicet sibi an ciuitati.
10 Canonicus creatus a papa in aliqua ecclesia vltra numerum: in ea tagatum an gaudeat priuilegio ciuium canonicorum.

a **Grammatici.** a Grammatici rhetores ꝛ medici ꝛ sophiste a tutelis excusantur fm modũ inferius de signatum. Ibi sophiste et dialectici. Ibi qui. s. medici. Ibi muneribus que sunt publica autoritate ꝛ vtilitate: et intelligas in personalibus. Ibi et be-
1 res. dic ab hercisco † quod est idẽ qõ diuido quod a patet. s. fami. her. in rubri. ꝛ not. extra de rescrip. c. q̃ lib. vj per Archi. ꝛ de iudi. c. j. li. vj. fm Ray. ibi manifestum vel manifestandum fm Dyn. Ibi
2 vniuerso. Mo. † principem romanum esse dominũ totius orbis. ꝛ ita testatur in. l. deprecatio. s. ad. l. rho. de iac. Nec obst. C. de sum. trini. l. cunctos. vbi videt dicere quod sunt alij non subiecti et de eunu
* chis. l. fi. ꝛ quod ibi not. quia ibi loquitur de facto. nam de facto aliqui prouincie non sunt fibi subiecte: sed de iure omnes sibi subiecte sunt. ꝛ ita dicit * Pet. in. d. l. j. C. de sum. trini. quod credo verũ. nisi per aliquod tempus sit secuta prescriptio. vt dixi plene post And. de pisis in preambulis vsus feudorum licet contrarium teneant doct. in. l. competit. in fi. C. de prescri. ggg. annorum. Preterea hoc non videtur verum cum enim Frãcia ab eius dominio sit subtracta et rex Francie sit exemptus. vt habes instit. de pa. po. ff. fi. Sed glo. contra not. in l. hac edictali. de pa. iura. fir. plene dic vt dixi in dictis preambulis questionibus vt dixi etiam in tit. de pa. po. insti. credo enim regem Frãcie subiectũ esse imperio. Nõ ob. l. in nomine domini. C. de offi. prefe. preto. affri. q̃ illa facit pro me. vt dixi in titu. de pat. pot. totus mundus allegat illam. l. pro illa parte. sed veritas est in contrarium dixi in. d. titu. Ibi minoris facit. j. ad orfi. l. j. ꝛ qõ ibi no. Ibi mecdicos qui curent pro ciuitate. Ibi quotidie tres q̃ doceãt in ciuitate. Ibi secũdo scilicet numero. vij.
3 medicorum. † et. iiij. grãmaticorũ. ꝛ subaudi decet vti ꝛc. ꝛ ibi declarat que sunt magime ciuitates et que maiores ꝛ que minores. de quibus. s. fecerat mentionẽ. Ibi tertio sez numero. v. medicorum et trium sophistarum. ꝛ repete decet vti minores ciuitates habentes forum causarum et locum iudiciorum dicuntur maiores. habentes enim metropolitanum dicuntur magime ciuitates: sed dicuntur minores que carent istis. Ibi licet. s. ciuitates. Ibi muneribus. i. in fauorem soluentiũ munera. quod redundaret in lesionem eorum si nõ possent viuere. Glo. op. duobus modis. ꝛ querit de quinq̃ questionibus. primo oppo. de. l. quicunq̃. de insti. Et responde vt in glo. Secundo oppo. de. l. parabolani. C. de epis. ꝛ cleri. Et respõde vt in glo. ꝛ no. quot nomina habent medici. ☾ Querit glo. quot debeant esse in vtraq̃ doctrina: nunquid in grammatica debeant esse quatuor ꝛ quatuor sophiste an debeant esse quatuor in vtraq̃. Responde q̃ quatuor in qualibet doctrina. notetis † domini ex ista
4 glos. argumẽ. pro statutis in quibus cauetur quod non possit percipi pro sententijs interlocutorijs ab vtraq̃ parte nisi g. an a qualibet debeat recipere decem. an ab omnibus vna decem tantum domini ista glos. prestat argumen. quod a qualibet debet recipere insolidum habes de boc in antenti. de iudic. ff. neq̃ autem labor. colli. vj. facit id quod ibi dixi post Jacobum de bel. et nota bene

Si duas. ff. grãmatici. vtrum de esse ciuitatis sit q̃ habeat cẽm. habetur per Abb. ꝛ moder. i. c. i. de offi. ordi. per Bart. in. l. i. de metrop. lib. xj.

* Pro intellectu. l. cũctos populos. C. de sum. trini. et fide catho.

Rex fuit nõ

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

hanc glos. ¶Deinde querit glo. que dicuntur maxime ciuitates. Et re-
sponde vt in glo. ¶Nota ex glo. quod maxime ciuitates vocãtur metro-
politane que habẽt archiepiscopum metropolis enim archiepiscopus
dicitur vt patet in aut. quomodo oporteat episco. & de episco. & per hãc
glo. damnat Jaco. de bel. glo. que est in aut. de defen. ciuit. §. et iudicare.
col. ij. dum vocat maiorem ciuitatem florentiam. et ita damnabat Lyn.
sequendo eum sed certe illud non est verum quantum ad ciuitatem flore-
tie quia illa habet tantum episcopum & non vocat eã maximam: sed vo-
cat eam maiorem quod certum est esse: quia scio quod ibi est forum & red
ditur iudicium: in eo autem quod dicit glos. de ciuitate pistorij quod sit
minor. glos. posset male dicere: quia imo non est verum. imo maior debet
dici: qui ibi est forum & redditur iudicium. ¶Querit glos. que est differe
rentia inter rhetores et sophistas. Et responde vt glos. ¶Querit glos.
que vocatur ciuitas metropolitana. Et responde vt in glos. ¶†Querit
glo. que est differentia inter forum causarum et locum iudiciorum. Et
respõde vt in glo. quam teneas corde scilicet quod forum dicatur vbi co
gnoscitur de causis criminalibus locus autem iudiciorum vbi de ciuili
bus. ¶Querit glos. qualiter est impossibile requirere. Et responde vt
ibi. Et not. ex hac quod impossibile dicitur † quod de iure fieri non
potest sed de facto sic. et concordat l. filius. & alie leges allegate in glos.
¶†Querit glo. nunquid maxime ciuitates possint immunitates conce
dere vltra istum numerum in preiudicium sum. dicas quod sic. preiu-
dicat enim sibi concedenti: non tamen valet in preiudicium publicum.
Ita intelligas hunc textum. facit. §. de iure immuni. l. bi qui circa. bic ha
bes glos. nota. C. de decu. l. vacuatis. lib. x. ¶†Quid enim contra si prin
ceps concessit alicui immunitatem: an preiudicabit sibi vel ciuitati. Di-
cam. §. de lega. j. l. ab omnibus. C. de exact. trib. l. exactores lib. x. ¶Ulti-
mo versi. †Superinducitur ad questionem talem ſm Jaco. de are. In ali
qua ecclesia erat certus numerus canonicorum taxatus: papa vero con
cessit in illa ecclesia prebendam vltra numerum taxatum. nunquid ta-
lis gaudebit priuilegio canonicorum. Site text. optime prestat argumẽ.
quod non. Nico de nea.

Et philosophos. Uere philosophãtes excusatio-
nem consequunt a tutela & cura:
secus si ficte. & idem in aliis priuilegijs per que immunitas eius adiudi
catur et legatione militia vel alio famulatu cõceditur & ademptione spe
cierum sacerdotij & gymnasij administratione: medicus vero semel ap
probatus poterit reprobari. b. d.

1 ¶Medicus causa legitima subsistente reprobatur.
2 Archiepiscopus capuanus redeũtes de studio doctores examinabãt.
Et si indigni erant reprobabat.
3 Doctor legum minor annis. xxv. deceptus in integrũ non restituitur.
4 Officium legationis qui cogantur suscipere.
5 Gymnasium quid sit.
6 Dictio alius quando implicet.
7 Imperator nondum coronatus an possit priuilegia concedere.
8 Ex sola electione ius tribuitur.
9 Populus romanus qui semel imperatorem approbauit an possit illũ
reprobare.

Sed & reproba. Nec lex continuatur ibi re-
probari medicum. §. causa le
gitima † subsistente. alias secus: vt. §. de decre. ab ordi. faci. l.
quod semel. & not. in. l. gradatim. §. reprobari. j. de muneri. et
bono. ſm Dy. ¶Item nõ ob. §. de decu. l. pe. in fi. et ibi no. ¶†Et facit
illud pro eo quod fuit semel factũ in regno per archiepiscopum capua-
num qui omnes de istis partibus redeuntes voluit iterum examinari
in ciuitate neapolitana: et quãplures reprobati fuerunt. et vellet deus
quod ita fieret nunc. Ibi constituis. §. quod debeant esse in vna quaq; ci
uitate. et not. text. qui sequitur. Ibi philosophantes. facit iste text. ad. q.
quam † habeo per glo. C. de mune. et ho. l. professio. lib. x. vbi dicit quod
doctor legum minor. xxv. annis non possit petere restitutionem in inte
grum si est deceptus in iure: quia potest sibi dici professio et desiderium
tuum inter se discrepant. & doct. formant istam questionem alibi non ta
men allegant istam glo. que tamen est notabilis satis. Ibi cõstitutiones
ab eo latas. Ibi legatos. †Nota quod speciale est in istis vt non cõpel-
lantur accipere legationis officium. ergo in contrarium est ius commu
ne. de compen. l. i. & muni. l. i. in fi. et ficalij compellẽtur suscipere offi-
cium legationis. facit. l. munerum. §. legati. de mune. et bono. et. l. iiij. §.
ordine. de lega. habes glossam ordinariã in. l. si quis decurio. C. de decu.
¶Glo. in. §. et philosophãtes. oppo. vno modo. de leg. ij. §. qui pueros
de excu. tut. & de l. poete. C. de profes. & med. Et respondet vt in glos. l. sed
et reprobari. ¶Glo. opp. quinq; modis & querit de vna. q. ¶Op. de. §.
semel. insti. qui manu. nõ pos. Et responde vt in glo. Deinde oppo. de. l.
iudex. de re iudi. Et responde vt in glo. Itẽ oppo. de. l. si ab arbitro. C. q
satisd. cog. Et responde vt in glo. Et melius soluas omnia cõtraria. dic
quod hic fuerat causa reprobationis ibi non. de hoc not. §. de decre. ab
ordi. fa. l. quod semel. et plene per Dy. extra de reg. iur. c. quod semel pla
cuit. lib. vj. ¶Oppo. de. l. j. et. ij. C. de mino. Respõdeo vt in glo. ¶Op-
po. de. l. iiij. §. causa. de arbi. Dic vt in glo. ¶Querit glos. quare isti mon
strant se non esse philosophos. Et responde vt in glos. et vbi allegat. C.

de profes. et medi. debet allegare. de mune. pat. ¶†Querit glos. quid est
gymnasium. Et responde vt glo. dicit. vel expone. vt. l. j. C. de natu. lib. et
de mune. et bono. l. septem. in princip. ¶Contra hunc text. extra glo. op-
po. quod male opponatur verbum aliũ † cum de eius natura sit implica
care ad precedentia. vt. §. de reb. dub. l. quidam relegatus. ergo implicat
quod esse militem sit famulatus. quod est falsum. vt pts. §. de mili. testa. l.
j. Sol. glo. in. l. non solum. §. queritur. ff. de procura. quod hec dictio aliũ
non implicat. quia simile habes ibi crucifigus erat Christus et alij duo
latrones. vt no. in. d. §. queritur. in aut. vt defun. seu. fune. in prin. col. ij.
ſm And. de pisis. Ray. inducit † hunc textum pro imperatore nõ coro
nato et non dicit plus. videlicet quod priuilegium ab eo concessum va-
leat et teneat cum dicat hic tex. ingrediens mog principatum &c. de hac
questione habes plene per Jac. de are. in. l. bene a zenone. C. de quadri.
prescrip. Ray. tenet quod possit priuilegia cõcedere quia hodie est deuo-
luta imperij electio ad man. sedis apostolice. vt extra de re iud. ad apo-
stolice. libzo. vi. ergo sicut populus romanus olim elegit imperatorem
absq; aliqua confirmatione. vt. §. de constit. prin. l. j ita hodie papa non
eget confirmatione. glo. tenet contrarium in. d. l. bene a zenone pro quo
facit quod electio non tribuit ius electo. C. de iurisdi. omnium iudicum.
l. priuatorum. nisi tantum quo ad hoc vt reuocari non possit electio per
eligentes. vt in aut. de colla. §. ad hec. col. ix. & ibi habes glo. & ibi dixi de
hac materia. Et si vis tenere opi. Ray. potes respondere ad contraria.
& ibi loquitur in dignitatibus inferioribus vbi electio non tribuit ius
quo ad omnia. †Sed hic & in superiori versi. ex sola electione ius tribui
tur: vt patet in. l. pe. in fi. C. de decurio. lib. x. et per ea que dicã in. l. ex eo.
de milit. testa. et vide in Specu. de hac questione. de rescri. presen. §. ratio
ne igitur. ver. item quod obtentum. et per Archi. extra de re indi. ad apo
stolice. lib. vi. ¶†Ultimo text. l. sed & reprobari. in princi. facit in argu.
pro glo. not. quam habes in. x. colla. si de innesti. inter do. & vasal. lis ori.
& ci. quod populus romanus qui semel approbauit imperatorem posset
eum reprobare et degradare. Buil. ponit de hoc. ff. de legi. l. non ambigi
tur. & dixi in. d. c. j. Nico. de neapo.

1 ¶Paduanus & de padua idem est dicere.
2 Duo priuilegia specialia in aliquo seruantur propter magnam scien-
tiam.
3 Capellani cardinalium qui stant auinioni quod possint retinere bene-
ficia sua.
4 Scholares egistentes in studio quam immunitatem habeant.
Non excusantur a tutela vel cura: nec a patrimonialibus.
5 Doctores legum quare non excusantur vbi non docent.
Hodie in studijs lombardie licite legitur.
6 Priuilegium concessum ciuitati qs extendat ad castra vel villas.

Amplius. Docens grammaticã vel curans in propria pa-
tria habet excusationem in illa: secus si docet in
patria aliena: nisi sint valde disciplinati: q; tunc vbiq; docentes et extra
numerum excusationem consequuntur. Idem in philosophantibus in
ciuitate romana et legum docto. siue cum salario vel sine salario docẽt
hoc dicit. Ibi: habent iuxta numerum positum. §. l. prozi. §. j. Ibi: coma
neos. id est de comanea. exponit glo. quam allegat dominus Signorel-
lus quod † tantum est dicere paduanus quantum de padua. quod facit
contra id quod notat Jacob. de are. C. de adopt. l. j. de quo dixi in. l. pro-
uinciales. de verborum significa. Ibi: numerum traditum. §. l. prozi-
ma. §. j. Ibi: in aliena patria not. † quod ratione magne scientie seruan-
tur in aliquo duo priuilegia specialia scilicet quod habeat priuilegia pa
pia et aliena. et vltra numerum. facit quod not. institu. eodem. §. item
rome. in fi glos. Ibi: patrie. allegat hunc textũ Andr. de pisis † quod ca-
pellani cardinalium qui stant auinioni possint retinere beneficia sua:
cum quo ad clericos auinio censeatur patria communis. Ibi habebit
neq; in sua neq; in aliena. et vide quod not. institi. de excusatio. tuto.
§. item rome. Ibi: remittuntur: qui sint isti not. Joan. mon. in proemio
libri sexti. ¶†Quid in scholaribus studẽtibus in iure canonico. Ray.
remittit ad id quod dicit Joan. mon. vbi ipse notet ego nescio. Sed de
hac questione habes glos. ordinariam in. l. j. et. ij. C. qui eta. vel profes. q
vsq; ad. xxv. annum habeãt scholares immunitatem a muneribus per
sonalibus. nam prout intelligitur in glos. studium nihil operatur vt ex-
cusentur ad tantum tempus. Volo tamen te scire quod Guili. C. de sa
crosanc. eccle. l. neminem. videtur intelligere aliter illas leges quam in-
telligat eas glo. quia dicit studium nihil operari quo ad immunitatem
quod tamen est falsum: vt plene dixi in dicta. l. secunda. et ibi videas be
ne tamen verum est quod scholares egistentes in studijs a tutelis vel a
cura excusari non debent: cũ istud sit munus patrimoniale: vt dixi plene
in dicta. l. secunda. ¶Glos. oppoñ. vno modo et querit de quatuor.
¶Oppo. de. l. medicos. C. de profes. et medicis. Sol. vt in glos. & dic ple
ne vt not. in dicta. l. medicos. et ibi dixi. ¶†Querit glo. que est ratio qõ
legum doctores non excusantur vbi non docent. Et responde vt in glos.
et sic hac ratione attenta doctores nostri sunt peioris cõditionis q; me-
dici qui possunt licite legere vbiq; sed legum doc. nõ. ideo non excusant
nisi legẽtes in ciuitate romana: q; nõ dicunt docere verũ sciẽtiã sed adiu
terinam. Et sic not. contra studia lombardie que non habẽt priuilegia:
q; in eis

quia in eis dicitur doceri adulterina scientia: dicit tamen Jaco. de aret.
quod si princeps sciuerit legi in dictis studijs et tacuerit quod videatur
tacite consensisse. vt. l. de quibus. C. de legi. et sic hodie per prescriptionẽ
poterit legi in eis. ¶Querit glos. nunquid possit legi alibi q; in ciuitate
romana. Et respon. et dic vt in glo. facit quod not. in proe. digestorum.
§. discipuli. igitur subiicit glo. quod non possit legi extra ciuitatem vete
rem bononie. i. extra aposam. ¶Nota ex ista glo. valde ſm dominum Si
6 gnorellum † quod priuilegium concessum ciuitati non extenditur ad vil
las aposas. tantum est quãtum est in illis villis Bonon. &c. ¶Scias q;
Jac. de bel. formatistam questionem in aut. qui. mo. na. effi. sui. §. si quis
igitur. col. vij. & disputauit ibi contrarium allegat pro se. l. §. quando. C.
de bon. vacan. allegat etiam pro se. l. j. §. cum vrbem. ff. de offi. prefe. vrb.
Et pro hoc faciunt glo. not. ff. de postu. l. ex ea. et quod not. in dicto. §. si
quis igitur, que dicunt quon consuetudo ciuitatis astringit villam vel re
stringit. ita quod collecta ciuitati imposita ad castra extenditur. facit etiã
pro Jaco. de bel. quod not. Guil. §. de pig. act. l. si cõenerit. & §. de statu
homi. l. ingenuum. & quod not. doct. C. de iur. & fac. igno. l. etiam. & Ray.
in. l. si finita. §. ex hoc edicto. de dam. infec. de quibus questionibus dicã
j. de lega. iij. l. predijs. §. tutio dicebam contrarium in. d. §. si quis igitur.
argu. huius glo. quod probabam tali ratione. vbs et ciuitas idẽ sunt.
vt probatur ex. l. prescriptione. & l. singulorum. C. de edi. prina. Sed cer-
tum est quod appellatione vbis non continentur castra vel ville. vt. j.
de pe. legal. l. nam quod liquide. §. fi. ergo nec appellatione ciuitatis. Non
obstat quod potes dicere quod in priuilegijs fit larga interpretatio. ff.
de consti p in. l. fina. quia illud est verum. non tamen cõtra. l. C. de inoffi.
testa. l. si quando. nõ est enim verisimile quod velit imperator mutare na
turam et significationem verborum. nisi hoc exprimat per dictã. l. si quã
do. Preterea etiam in legatis fit plena interpretatio. j. de regu. iur. l. in
testamentis. et tamen legatum factum de eo quod est in vrbe non extendi
tur ad castra. vt in prealleg. §. fi. ergo &c. Non ob. l. si quando. quia ibi fue
runt verba interposita integro statuto: ergo &c. Preterea Buil. aliter in
telligit istam glo. in. l. quãdo. et ibi dixi. Non obstat. l. j. §. cum vrbem. de
offi. prefec. vrb. quia illa non est contra. nam ponitur copula &: ergo vi-
detur innuere et concludere quod appellatinne vrbis non cõtinentur ea
que sunt extra ciuitatem. cum copula &, ponatur inter diuersa: vt. C. per
quas perso. nob. acqui. l. fi. & no. §. de iur. & fac. igno. in rub. & habet indu-
cere repetitionem precedentium. vt. l. caio. §. seio. de fun. instru. & instru.
leg. Crederem distinguendum quod aut diceret priuilegium concedo ci
uitati paduane. et tunc extenditur ad continentia castra et edificia. Aut
dicit concedo ciuitati non expresso nomine proprio. & tunc ciuitas intra
muros habebit priuilegiũ. arg. dicte. l. nam quod liquide. in fi.
1 ¶Doctor doctoratus coruptela doctorum non dicitur doctor: & ca-
put doctoris honorat birreto in signũ certaminũ loco corone.

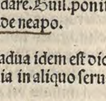

Athlete. Athlete et presides & magistratus dũ sunt
in magistratu a tutelis & curis q̃ sunt mu-
nera ciuilia excusantur. h. d. vsq; ad. §. dat. Ibi excusationẽ.
de quibus autem athletis intelligatur statim sequẽt: sed q &c.
Ibi sciens illi tantum ſm Dyn. ibi certaminibus. et cum assecuti sunt
victoriam et gloriam alias non. C. de athletis. l. j. lib. x. ſm Dy. glos. op-
po. duobus modis. Primo oppo. de. l. siue hereditaria. coniuncta. l. ij.
in fi. de his qui not. infa. Et responde vt in glo. et intellige de certamini-
bus ad delectationem principis. vt patet in. d. l. j. ¶Item oppo. de. l. i.
in princi. et respon. vt in glo. & intelligas de illis qui certant virtute pro-
pria non corruptela aduersarij et per hoc dicebam in. d. l. j. ſm do. Ant.
to. Teffecti doctores per corruptionem doctorum non videantur doc-
tores. iste tex. allegatur in argu. per Jaco. de are. quod caput coronatur in
signum honoris. quod facit ad birretum quod cõuentuatis imponitur
quod debet eis imponi tanq; vincentibus in certamine. qui videtur cer
certasse. semel in examine primator: et semel in publico: & semel quãdo cõ
uentuatur vt dixi post do. And. de pisis. in. d. l. j.

1 ¶Tutela est munus publicũ auctoritate sed vtilitate priuatum.
2 Anciani et alij officiales cõmunis dum sunt in officio an teneãtur sol-
uere gabellam.
3 Munera ordinaria que sint. remissiue.

Sentium. Non habet summarium. ibi: quo. ideſt quousq;
¶Oppo. insti. eod. in prin. Respon. vt in glo. ¶Et not. quod tutela est
1 munus publicum † auctoritate sed vtilitate priuatum. facit ratio glos. ad
ea que dixi. §. sol. matri. l. j. ¶Glo. oppo. de. l. fina. in princi. j. de mune. et
bo. Responde vt in glo. Deinde oppo. de. l. a tutoribus. §. fi. de admi
2 ni. tuto. et respõde vt in glo. ¶†Ultimo iste tex. prestat arg. ad id quod
no. glo. in. l. bonorum sustinenti. de mune. et bono. quod officiales com-
munis dũ sunt in officio: vt sunt anciani ciuitatis non teneantur solue
re gabellam. ¶Contrarium not. glo. C. de exac. tribu. l. exactores. lib. x.
Buil. format hanc questionem in. l. neminem. C. de sacrosan. eccle. dic qõ
onera ordinaria teneantur subire. cum nemo ab illis excusetur extraor
3 dinaria subire non tenentur. per. l. j. C. de vaca. mune. que tantem sint or
dinaria plene not. C. de superindi. in rub. lib. x. C. de caducis tollen. l. j. et
in dicta. l. exactores.

1 ¶Tutori pupillus expensas facere non debet.

Tutela. Summaui cum precedentibus: ibi munus quo advti
litatem principaliter: ibi pertinet accipere. vide quod
est. §. ibi prouinciale. i. patrimoniale. et dicit prouinciale. ex eo quia pro
uinciales sunt qui soluunt tributa de patrimonijs eorũ. Glo. op. insti.
de bis qui sunt sui vel alie. iur. §. penulti. Et responde vt in glo. facit pro
eo quod dixi. §. solu. matri. l. j. ¶Oppo. de. l. fina. §. de mune. & bono. re
sponde vt in glo. ¶Querit glo. quomodo non pertinet hoc onus ad im
pensam. Et responde vt in glo. ¶Quero a te vides quod tutor: non de-
1 bet facere expensam pupillo. quid econtra. † nunquid pupillus debeat
facere tutori expensas. Dicas breuiter quod non per. l. paupertas. j. co.
tit. q; si pupillus teneatur facere expensas tutori non esset iusta excusa
tio q; oporteat laborare tutorem propter victũ suũ: pro hoc facit insti. co.
§. item propter paupertatem. & plene dixi. insti. de tut. in prin.

1 ¶Modica iniuria videtur remissa.
2 Dictio vel: ponitur exceptiue vel expositiue.
3 Accusatio maioris partis bonorũ an causet inimiciam capitalem.

Dat remissionem. Primo ponit regulã & exceptio
nem. Secũdo ab exceptione ex-
cipit: vt patet in litera. & vide pro intellectu huius. §. ea que not. et que dixi
plene. institu. eo. §. item si propter inimicitiam. ¶Glo. querit de quinq;
Primo querit de cuius parte prouenit hec culpa. et responde vt in glo.
et idem sentit glos. sequens quod satis videtur equum: et sequitur Pet.
in. d. §. item propter. licet aliter sentiat glo. ibi: querit glo. que est ratio di
1 uersitatis a ver. vbi potest. Et respõde vt in glo. † Adiuerte tamen glos.
distinguit: aut fuit magna inimicitia vel offensa: vel fuit modica. q; ma
gnam non videtur remittere modicam fic. argu. §. de adimen. leg. l. iij. in
2 princi. & in fi. & l. iiij. ¶Et habes etiam ex glos. not. † quod verbum vel
ponitur exceptiue: alias ponitur expositiue. ¶Querit glo. qualiter po-
test testato: facere quod efficiatur debitor. et responde vt in glo. ¶Dein
3 de quero † pone q; testato: accusauerat istum de tali crimine: ex quo ve
niebat publicanda tertia pars bonorum vel maior pars: vel quia due
partes: nunquid dicatur ista capitalis inimicitia. ita quod possit se excu
sare a tutela filij. Quedam glo. dicit quod accusatio maioris partis bo
norum nõ contrahit inimicitiam capitalem. ita tenet in. l. isti quidem. in
fi. §. quod me. can. tu habes glo. cõtrariam. in. §. si vero odiosus. in aut.
de testi. col. vij. & C. de re. po. l. j. libzo. g. que sunt vera per. l. fi. C. de re. do.
facit quod not. glo. in seq. §.
1 ¶Qualitas testis attenditur tempore quo deponit.
2 Et si habeo. q. de statu cum aliquo reciproca testificatio locũ nõ habet.

Amplius. Ibi vide. Et sic si aliquis faceret vel diceret se de-
bitorem vel creditorẽ pupilli: ad hoc vt habeat
excusationem ab onere: facit se fieri q; nõ. propterea excusabitur sed demũ
si bona fide hoc facit ſm Jaco. de are. ¶Oppo. glo. de. §. item is. insti.
1 eo. Et respondet vt in glo. ¶Deinde iste. §. faciat arg. † ad questionẽ quã
no. glo. in. d. §. si vero odiosus. in aut. de testib. quod si tempore quo ali
quis reddit testimonium contra me erat inimicus meus: licet tempore
aperture nõ inueniatur tamen non valet dictum quia inspicimus tẽpus
2 dati testimonij: sicut hic tempus quo datur tutor. ¶†Itẽ prestat argu.
ad aliud quod si habeo questionẽ cũ aliquo de statu. q; ille nõ potest red
dere testimonium contra me: nec ego contra eum.

De rusticis. Ibi humilibus. Et intelligo humilem in ista
materia sicut in. l. humilem. C. de incest. nupt.
arg. eius quod no. insti. de pub. iudi. §. ij. cum quo concordat insti. de in-
iur. §. atroz. ¶Glo. oppo. duobus modis: et querit de vna. q. ¶Opp.
de. l. certi iuris. de iudi. & de. l. ij. §. deposi. Nisi. vt in glo. q; ille cõcordant.
¶Opp. de. §. si mulier. Et responde vt in glo. ¶Item oppo. de. l. si vni
alias incipit põponius. j. de re iudi. glos. nõ soluit. sed solue q; ibi index
erat literatus & in casu illo iam cepta questione dubitaret de facto. et de
iure q; resultaret ex illo. secus si esset omnino illiteratus: quia loquitur
l. certi iuris. bic autem loquitur in tutore in quo non exigitur quod sit li
teratus: sed tantum exigitur experientia factorum. sic dicimus in pote-
state vel rectore: vt not. in dicta. l. certi. et si illam non habet bene excusa
retur. ¶Querit glo. nunquid in rustico distinguemus vtrum sit sagax
vel non & responde vt in glo.
1 ¶Qualiter probetur paupertas.
Et qualiter quis dicatur impar oneri inuncto in fine. remissiue.

Auperas. Ibi: imparem inopiam intolerabi-
lem: vt no. C. de decur. l. ad subeundũ
et de mune. et bono. l. ciues. §. inops. ſm Dy. ¶Et aduerte
1 quia † secundum Jacobum de are. illa leg. destruit glos. posi-
tam in. l. secunda. et. l. cum de lege. de proba. ideo dicas & melius. vt not.
in. l. si vero pro condemnato. §. qui pro rei qualitate. §. qui satisda. cog.
facit ad hoc. §. de lib. agno. l. fina. quia pauperta probatur per famam
quia aliter probari non posset. argumen. j. de fiu. l. j. §. fluminum. secun
dum Jaco. de are. facit quod not. C. mand. si pro ea. et in aut. de equa. do.
§. illud. col. viij. & plene dixi in repe. l. si constante. q; hic Jaco. de are. lo-
quitur in perfecte quantũ ad intellectũ huius. l. ¶Glo. opponitur vno
modo & querit de vno. Primo oppo. de peri tuto. l. prima. & responde
vt in glos. et ibi dixit glossa, talem fecilicet subaudias pauperem de quo

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

loquitur hec.l. & facit ad hoc.insti.de excu.tut.§.iij. ¶Item op.glo.de.l.suspectus.& l.suspectū.§.ti.i. Sol.vt in glo.& facit institu.eo.§.item ꝓpter paupertatem. ¶Querit glo.quis dicatur impar oneri iniuncto & respondet vt in glo.

1 ☞Qui pluribus iurib⁹ vti potest vno cassato ex alio vocatur.

2 Priuilegio remoto remanet quis in iure cōi.

3 Nepotes qui nō cōtinentur appellatione filiorū.

4 Miles q̄ sit tutor filiorum cōmilitonis.

5 Presbyter q̄ non compellatur esse tutor filiorū comprebyteri.

6 Presbyter vsq; ad quem gradū cogatur esse tutor agnatorum suorum:remissiue.

Sed & milites. Ibi nosris q̄ fuerunt socij in honore militie. Ibi ad uersus. ¶No.q̄ qui pluribus iurib⁹ pōt vti vno cassato ex alio vocat. ¶Item no.q̄ remoto priuilegio remanet quis in iure cōmuni. vt.j.de adul.l.miles.§.sexaginta.& l. administrantes.§.fi.& l.propter.§.fi.j.de vulg.& pup.l.filius.§. si plures.fm Jac.de are.facit.C.de adul.l.iure mariti.& l.auxilium.ff.de mino.facit.l.quoties.j.de regu.iur. Ibi cum aliquis subaudi qui nepotes.als est in litera reliqui vero qui cum reliquis non habes necesse subandire. ¶Glo.oppo.vno modo et querit de vna questione et inducit in arg. ad vnū. ¶Oppo.de.l.i.§.item in vno.de quest.glo.nō soluit.Sol.vt ibi no. ¶Ad alias leges de quibus.j. op.q̄ illud est propter delictū suū ex quo nō debet consequi premium. ¶Querit glo.que est honesta missio.Rñ.vt in glo. ¶Et inducit glo.in arg.ꝙ appellatione filij non contineantur nepotes.& est ratio q̄ ista lex indulget contra ius:& ideo non extenditur fm Jaco.de are.j.de verb.signi.l. liberorum.de quo plene dixi.j.de lib.& posth.l.gallus. §.instituens.habetis quandam glo.aque est super verbo fortior:q̄ est interlinearis obscura. Et ideo cum dixit ex vna damnū dicas sc̄s indicat.ꝙ cogitur esse tutor filij cōmilitonis vel dicas ex vna dānum sc̄s ex parte pupilli.& quod sequit in glos. ex alia parte dicas.s.militis qui vitat laborem:q̄ non cogitur esse tutor nisi tantum filiorum cōmilitonis & sic causa cōmilitie est fortior q̄ causa militie. Item tex. facit ꝙ pro eo quod not. Guil.C. de episco.& cler.aut.presbyteros.sc̄s quod presbyter debet esse tutor filiorum comprebyteri fm Ray. Ibi contra ad hanc respondet quod in militia seculari.ibi in militia spirituali facit aut.gazaros. C.de here.nam cum tantum excipiantur agnati vt pt̄z in aut.p̄sbyteros.ergo in alijs secus. ¶Quero ꝙtamē a te vsq; ad quem gradum compellātur esse tutores agnatorum suorum.Guil.in aut.presbyteros.tenet quod vsq; ad quartum gradū.dixi mus in aut.de eccle.tit.& habes glo.ordinariā. instit.de excu.tut.§.idem in milite.

☞An filius militis dimissi sine ignominia habeat excusationem a tutela.

Qui ignominiose. Alias incipit qui numerum.ibi priuilegium quia habentur pro nō militantibus:q̄ ignominiose missi sunt. Ibi filij quia habent priuilegium in hac vt alij milites eis tutores dentur quod priuilegium in filijs istorum militantium ignominiose cessabit.& hoc vult text. ¶Glo.oppo.vno modo & querit de vno. Primo oppo.de hac eadem.l.§.ignominia. Sol, vt in gl. ¶Querit glo.nūquid filius militis dimissi absq; ignominia habeat excusationē a tutelis. Et respondet vt in glo.vel dicas quod aut filij habēt patrem viuum in cuius potestate sunt & tunc transit ad eos priuilegium:vt in contrario.argu.C.de episco.& cle.l.ij.in fi.vel dicas quod etiam viuente patre.aut filius recipit tutelam patre non consentiente.et tunc ex persona patris non excusatur. aut ex voluntate paterna:et tunc pater videatur renuntiare priuilegio suo.et sic nulla causa excusatur fm Jaco.de are.dicit ipse quod hoc debet intelligi de filijs illorum ignominiose missorum.vt dixi super tex.de hoc an priuilegium patris trāsit ad filios habes per Guil. in.d. l.ij.C.de episco.& cleri.& dixi.C.de profes.& medi.l.magistros.lib.x.

Qui olim. Ibi danti filijs priuatorū:ibi obligant.si excusationem competentem nō ꝓponant.Glo.opp. vno modo de.l.i.§.sinautem.ff.eo.& respon.vt in glo.

Quandoq; tempus. Ibi tempus ad quod fuerunt assumpti quia habēt tunc excusationem perpetuam vt dictū est.ibi militie.licet fuerit assumptus in maius tempus.ex.anno. ¶Querit glo.de vno.que est ratio qō non habent immunitatem nisi infra quinq; annos. Et respondet vt in glo ꝙ non videtur verum:quia haberet tunc maius tempus ille qui est absolutus infra quinq; annos ꝙ ille qui est absolut⁹ post quinq; annos infra.viij.qui habet tantum vnum.vt in versi.qui autem post.fm And. de pisis.& hoc si tu habes in tex. sicut ipse habuit videlicet quod si post quinquennium anni excusationem habet.

Qui autem. Supra dictum est de his qui militant extra ciuitatem romanam hic de his qui in ciuitate romana eam custodiēdo de nocte.ibi militauerit in toto tempore quo fuerat electus fm Dyn.Ibi remissionem etiam si compleuerit tempus ad quod fuerat assumptus fm Dy.Ibi vacationem alicuius temporis Ibi credit vt per hoc habeat excusationem. Ibi legionarius: idest qui legitime militauerit. Ibi absolutus scilicet cum milite. Ibi tutor.scilicet alterius qui in eadem regione militauit. ¶Oppo.glos. vno modo et querit de vno. ¶Oppo.de.§.plane.et respondet vt in glo.Querit glo. nunquid sit licitum rome mozari qui est remissus cū ignominia. Et respondet vt in glo.

☞An pater nanciscatur curam legitimam filij puberis sicut nanciscitur tutelam impuberis.

Jam autem. Ibi testantur. hoc quod sequitur ibi: scilicet ignominia constitutionem corporalem. Ibi tutelis:idest a tutelis que iunguntur in vrbe. Ibi qui militauit: scilicet finito tempore militie ad quod fuit assumptus.per enim perfectionem significat.l.ij.de adulte.§.perfecisse.et.j.de verbo.signific.l. vbana familia.§.pernoctare. ¶Glos.oppoſi.quatuor modis et querit de vno. Primo oppo.quod impuberi detur tutor et non curator: vt.ff.de tuto. l.i. Respondeo vt in glos. que incipit ad litem. sic et pubes appellatur tam maior.xxiij.annis.q̄.xxv.maior.argumē.de cura.furio l.penulti.& quod ibi not.facit.j.eo.l. non solum.§. libertus. et quod ibi not. posses tamen respondere ad contrarium glos.quod curator possit dari impuberi,vt.ff. ¶Oppo.glo.ad versicu.si ignominia.C.de his qui nō impleſtipen.l.i.et responde vt in glos. ¶Oppo.glos.de.l. fine hereditaria. de negotijs gestis.et solue vt in glos de hoc dicas vt habes per Dynum ff.de suspect. tuto.l.decreto.et ibi dicam. ¶Oppoſi glos.de.l. qui olim. §.qui autem ff.eodem.Et responde vt in glossa que incipit hic not. vel dicas et melius quod iste.§. loquitur de eo qui fuit electus vsq; ad certum tempus ad militiam. et completo tempore habet immunitatem perpetuam. quod complenit tempus patet per verbum per quod perfectionem significat.vt dixi super textu.prima enim solu. glos.non procedit: quia nō plus debet operari fictio q̄ veritas.j.de liberis & posthu. l filio.ff. si certū peta.l.si filius.sed qui sunt absentes.non consequuntur excusationem perpetuam ante.xx.annos. vt in.§. qui autem. ergo nec isti.Ad.§.qui autem. respondeas quod ibi in nocturnis hic in diurnis. fm ea que ibi ponit Dy.vel dicas et verius quod ibi loquitur vbi ante tempus habuerant causariam militionem. hic ante tempus perfecerat.

¶Querit glos.quare pater non est legitimus tutor istius filij emancipati.et respondit vt in glos.videt ergo quod glo.non firmat pedes vtrū pater nanciscatur curam legitimam filij puberis sicut nanciscitur tutelam impuberis.et glo.j.eo.l.amicissimos.§.lucius.tenet quod nanciscatur curam legitimam.Contrarium tenet glo.institu.de fidu.tut.in prin. et de excus.tuto.in prin.& ff. de tuto.et cura.da.ab his.l.ventri et institu. de cura.et illud verum vt tenet Pet.in.d. titu.de fidu.tut.et de hoc in dicto.§.lucius.

Questum. Ibi et semel.scilicet tantum. ibi quiescente. id est finita. Ibi rursus quasi dicat fortificabitur priuilegium vt ad nullam tutelam vocentur fm Jaco. de are. Ibi concurrunt.idest tutelas et administrationes deposuerūt.Ibi auigilantur scilicet finita tutela. Ibi habuerunt et sunt finite. Ibi statim si non administrauit fm Dyn.vel aliter.si administrationem non susceperit. Ibi autem quod est dictum in tutela. Ibi emancipati.argu.quod pater non fit tutor sui filij emancipati.vt dixi.ff.proxi.§.et.l.amicissimos.fm Jac. de are. Iste enim tex. non potest bene ad tutorem referri:quia tunc non esset legitimus tutor eius.instit.de legi.pa.tu.in princip.& no j.eo.l.si qs inter tres.omnes glo.sunt exposite nisi quia querit de duobus. Querit glos.nunquid compelluntur plures simul suscipere.& respōdet vt in glo. ¶Secundo querit pone quod susceperit vnam tutelam primi nunquid compellitur ad aliam. Responde vt in glo.

Primipilarij. Ibi mortuus:et non erat in actu secundum Dyn. ibi primipilaris mortui post reuersionem. ¶Oppo.glo.de.l officialis,C.de episco.et cleri & responde vt in glos.

Si tribunus.

Si tribunus. Ibi militauerit. exponе ff.eo.l.prozi.in prin.Glo. oppo.vno modo.de.l.ff.prozi.Sol.vt in glos.

☞Bauerij qui debent habere tot pro miliari si vadūt per circuitus vt via sit longior:tamen plus dari non debet quā per rectam viam.

Non solum. Ibi fuerunt not. q̄ quicunq; abest causa reipublice habet annuz post reuersionem vt ad tutelas non vocetur.vt hic.& institu.eodem.§.qui autem. ibi deposuerunt.quia in militia habuerunt fm Dyn.ibi debent.nota quod aliquid contra iniungendum proficit quod non proficit cōtra iniunctum:vt hic.sic econtra.vt.j.eo.l.spadonem.§.j.fm Jac.de are.& j.l.prozi.Ibi rectam.Nota arg. contra bauerios & apparitores qui accipiunt certum quid pro quolibet miliari quod si circūeant multū et non vadunt per viam rectam fm quod debēt quod non debēt habere salarium provia quam faciunt sed pro ea quā facere debebant fm Jaco.de are.facit ad hoc.C.de nauicula.l.fi.et.ff.si qs cau. l.ij.§. penulti. Nicolaus.

Idem vlpianus.

☞Certa scientia principis in rescripto an sufficiat absq; clausula non obstante.

2 Monachus effectus episcopus liberatur a monachatu.

3 Delinquens ante clericatum an debeat conueniri coram iudice ecclesiastico.

4 Doctor vocatus a principe post collectam susceptam licite illam retinet.

5 Jus principis in trāslatione domicilij excusat a tutela.

Sunt & alij. Ibi trāsmigrare.tene menti istum tex. ¶Glo.oppo.duobus modis. Primo opponitur de.l.penulti.ff.de iurisdi.omniū iudicū. Solu.ibi transtulit proprio motu.hic ex cōcessione imperatoris. ¶Item opponitur de.l.relegatis.de rebus dubijs.et recita glo.vsq; ad versi.idē sunt.nam versi.alij habet implicare.vt.l.quidam.Solu.vt in glo.quia pluribus modis potest implicare.vt in glo.Querit glo.nunquid sit necessarium vtriusq; interuenire.& respondet & bene. ¶Ex isto tex.no.ꝙ nō si princeps concedat aliquid ex certa scientia.licet non dicat non obstante.l.tamē sufficit.tu habes per glo.in.l.fi.C.si contra ius vel vtili.publi.habes contrariū isti dicto.C.de aqueduc.l.omnes.libro.x.& ibi dixi. ¶Item prestat ista.l.argu. fm Guil.C.de episco.audien.l.si cui.quod si aliquis erat monachus & fuit translatus ad dignitatem episcopalem quod liberetur ab onere monachatus.quod est verum in onere.secus in honore.vt.j.ad municipales.l.municeps. ¶Item[a] in[g] ducitur in arg.T ad questionem quotidianam.scilicet quod delinquens factus clericus post delictum quod debeat cōueniri coram iudice ecclesiastico.nam vides hic quod trāslatio facta iussu principis excusat a tutela iam suscepta.ad hoc facit de vaca.mu.l.pretor.ibi vel si quis sacerdotium &c. in.§. si post.& l.bis oneribus.§.aucto.eodem titu.& ff.si quis causatio.l.qui autem.& j.eod.l.iurisperitos.& l.spadonem.facit.ff. de arbi.l.non distinguemus.§.sacerdotio.facit ad hoc.j.eo. l.post susceptam.& ff.de libe.agno.l.siue.§. plautianum. In contrarium facit.l.cum quidam.ff.de iurisdi.om.iudicū.& de iudi.l.si quis postea.& ff.eo.l.ij.in prin.& j.eo.l.tutor petitus. dic fm Dy.aut est certum quod ipse facit propter delictum. & tunc non debet excusari per.l.hos accusare.in prin.j.de accusatio.de bonis eorum.l.fina.in fi.& l.j.& de adulte.l.si maritus.§.legis iulie.Aut est certū quod non fecit ad euitādum crimen.& tunc debet excusari.ita intelligas primo allegata. facit.l.hos accusare.§.hoc beneficio.de accu.aut est dubium & tunc aut ipse facit postq̄ incipit inquiri contra eum per inquisitionem seu accusationē & presumitur fecisse in fraudem. vt dicta.l.si.de bonis eorum.aut non erat accusatus quādo ipse se fecit clericum.& tūc nō presumitur fecisse in fraudem. vt dicta.l.fina.de hac ꝗstione habes per canoni.in decretali. in.c.j.de oblig.ad ratioci.& diuerse fuerunt opiniones.Joan. and.tenet ꝙ siue sit criminalis siue ciuilis si sit in personam districtio causa debeat agi coram ecclesiastico iudice.ratio qr etiā si ipse clericus vellet non posset renuntiare priuilegio suo adeo quod capiens eum non excommunicetur. Si vero sit ciuilis vel criminalis & districtio nō sit in personam.tunc debeat agi coram seculari.& hoc verum nisi prius fuisset facta districtio in personam.quia carceratus & postea clericus factus quia tunc nō valeret:nec prodesset sibi aliquid.quia priuilegium clericat⁹ prodest sibi in eum casum in quo reperit eum &c.Et istā opinio.Joan.and.intellegit esse verissimam.

4 ¶Ultimo tallegatur iste tex.ꝙ si aliquis doctor post susceptam collectam fuerit vocatus a principe ꝙ possit lecturam dimittere & collectam retinere & facit quod no.per Ray.C.de cadu.tolle.l.j.§.ne autem. ¶Quero ad tquid est necessarius iussus principis in translatione domicilij cū quilibet possit trāsferre domiciliū proprio libito.vt.l.libertus.§.j.j.ad munici.& l.assumptio.eo.tit.dicit Jaco.de are.quod iussus principis est necessarius vt habeat excusationē a tutela alioquin periculum spectat ad eum.

1 ☞Octo dicuntur pauca.

2 Ratio quare a datione tutele non appellatur.

Scire oportet. Ibi autem scilicet ꝙ non habeat necesse prouocare a datione.Ibi tutor ib⁹ differūt tamen in octo q̄ habes no.in.l.vetri.de tuto.& curato.da. ab his.Et sic no.tqō octo dicūtur pauca.dicam in.l.i.§.hoc autem.j.ad silleia.Ibi auferētes idest approbātes fm Dyn. Glo.opponit tribus modis. ¶Oppo.de.§.qui autē.inst.eo. Solu.vt in glo. ¶Item opponit cōtra.l.primam.C.de confir.tuto.Solu.vt in glo. ¶Itē oppo.de.l.j.§.si qs.& de.l.nominationes.& l.veteranis.Soluevt in gl. ¶Quero a te tque est ratio quod a datione tutele vel cure nō potest quis appellare.Oldra.reddit rationē pulcherrimam que est Guil.tuto res quandoq; sunt legitimi & si diceremus tutores appellare posse a datione tutele appellaretur a datione legis quod non potest fieri.vt in.l.penulti.j.de verbo.signi.Preterea interdum tutores sunt testamentarij.& appellatio est que corrigit primam sententiam.j.de appella.l.j.ergo si dicerem⁹ appellari a datione sequeretur quod appellaretur a sententijs priuatorum.si vero detur a iudice est ratio vt facilius confutetur pupillis.quia proponet tutor excusationem coram illo qui dedit eum tutorem & sic facilius confirmabitur.argu.C. qui et aduersus quos.l.ij.facit quod not.in aut.de testi.§.qui vero.quilibet enim affirmat vt illud qō fecit perficiatur.de hac ratione Oldra.tāgit Guil.in.l.bi qui ad civilia.C.de appella.vbi ponit illam rationē que videtur dicere totū cōtra. vt probatur per glo.C.de temp.appel.l.j.& habes per docto. in.d.l.bi qui.vbi plene dixi & no.per Pe.insti.eo.§.qui enim. & licet hec ratio Oldra.sit satis bona tamen plenius dixi in d.§.qui enim. Nicolaus.

Ultra enim. Ibi accedere.dicit glo.& dic simile habes institu.qui.mo.iusta.po.soluitur.§.preterea.Ibi excusabitur et excusationem proponet prosequetur tamē infra quatuor mēses numerandos a die nominationis & cognitionis.j.eodem.l.quinquaginta fm Jaco.de are.& Dy.ibi non fecerunt excusationē infra quinquaginta dies.ibi qui autem.hic ibi cognovit hic fa a cias.a.& in versicu.extra bos facias.b.ibi bos.scilicet dies datos pro quibuslibet.xx.miliaribus.ibi scientie.q.d.nō solum legitimis & datiuis datur predictū tēpus.sed etiā testamētarijs fm Dy. ¶Querit glo.de vno a quo tēpore incipiāt isti dies.Sol.vt glo.

1 ☞Si aliquis vocatur ad aliquod onus debet sibi denuntiari.

2 Tutor qui fuit cōfirmatus quādo possit se excusare.

Oportet. Ibi manifestari.No.quod cum aliquis vocatur ad aliquod onus debet sibi denuntiari.vt hic.& C.de decu.lib.x.l.ij.fm Jaco.de are.ibi ad domum.No.tqō hic ponitur alternatiue.igitur sufficit alterum tantum.scilicet quod citetur ad domū vel personaliter plene dixi.de libe.agno.l.j.in prin.glo.oppo.de.l.quidā relegatus.de rebus dubijs.Et respōde per glo.que incipit sic loquitur.& ad istud cōtrarium respōdet in versi.extra bos.licet istum versi.legerim in precedēti.§.x dic vt in gl. ¶Item ad dictum versi.extra bos.opponitur de.l.caius.j.eo.tit.Solu. vt in glo. ¶Nota tex.ista glossa quod ille qui fuit confirmatus potest se excusare. ¶Contra hoc opponitur de.l.iurisperitos.j.eodem.Dic fm Jaco.de are.ꝙ aut fuit confirmatus consentiens & non potest postea se excusare.aut inuitus & potest.vt.l.nesennius.j.eodem.fm Jaco.de aret.ita intelligas glo.que videntur inuicem contradicere.ff.de confir.tuto.l.ij. & l.fina.& glo.huic contrariam habes.j.in dicta.l.caius.et in dicta.l.nesennius.

1 ☞Dictio a ponitur exclusiue.

2 A verbis receditur & mens seruatur quādo ex verbis simpliciter intellectis iniqtas resultat.

Aliud autem. Ibi enim.Nota in versicu.Tibi vt.j.dicam.Ibi a centum sexaginta.postpone literam.et dic rationē esse cum sexaginta.Ibi vult.Nota ꝙ quotiescunq;

¶Jte. Adde Oldra. cōsi. iiij.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

ex verbis simpliciter intellectis resultat iniquitas. tūc a verbis recedimus ⁊ seruamus mentem. ibi vertices dicit glo. ⁊c. No. istam glo. vbi in via idest in dilatione data occasione vie. vel dic in via idest pro via. ſm Dy. Glo. opp. vno modo de. l. prosperit. j. qui ⁊ a quibus. Solutio. per hoc habetur locus quādo est scripta mens cōtra verba. Ibi non erat mens scripta. vt habes. C. de legi. l. nō dubium. vel solue vt habes plene per doc. C. que sit longa consuetu. l. j. ⁊ vide quod dixi post Pet. insti. eo. §. qui autem. Itē de dictione a vide qō no. Ly. C. de'nup. l. a caligato.

1 ☞ Sententia lata cōtra ius litigatoris erroꝛe non expresso non valet fauoꝛe minoꝛis etatis.

2 Sententia quādo in primo iudicio fuit quesitum de falso an retractetur propter falsum.

3 Sententia lata post triennium ꝙ nō valeat ipso iure.

4 Restitutio concessa post quadriennium ꝙ non valeat ipso iure.

5 Stante statuto ꝙ potestas expediat oēs causas infra duos menses: sin̄ia postea lata an sit nulla.

Consequens. cta iurisditioni dātis ſm Dy. ⁊ ſm expositionem gl. que est verioꝛ. Ibi excusationem post legitimum tempus. Ibi dimissus per sententiam. Not. §. ita singularem sicut est aliquis in mūdo in materia sua † et dicit ꝙ sententia lata contra ius litigatoris nō expresso erroꝛe in sententia non valet ipso iure. sed hoc est fauoꝛe minoꝛis etatis vt statim dicam. ¶ Glo. oppo. quatuoꝛ modis ⁊ querit de vno. primo recitat q̄stionē quia melius recitatur hoc modo et ido quero qualiter iste tutoꝛ fuit excusatus. dic vt in gloss. ¶ Oppo. glo. de. l. seruo inuito, §. cum prætoꝛ. j. ad trebelli. et istud contrarium respicit primam expositionem. Et respōde vt glo. ⁊ sic secus in alia sententia quam in ista ⁊ ratio est fauoꝛ minoꝛis etatis. ⁊ habes glo. C. si ex fal. allega. l. fi. ⁊. l. ij. C. si ex fal. instrumen. ¶ Item oppo. glo. de. l. fi. C. de fide instrumen. ¶ Dic ꝙ istud contrariū respicit expositiones sequentes vel quod obrepsit. Et respōde vt glo. Ista gl. est falsa † et nullus tangit sentit enim ꝙ si disputatum est de falso in primo iudicio quod non posset postea sententia retractari. sed hoc non est verum in excusatione tutoris. ⁊ habes gl. loquentem verius. C. si ex fal. allegat. l. ij. Et dictum glo. procedit in aliis casibus. quod etiā intelligas ꝙ vbi fuit de falso quesitū non posset postea sententia retractari in aliis casibus sed de falso bene posset accusare ſm gl. C. ad. l. aquiliam. l. ex morte. vide qō no. C. de adulte. l. adulterij. ⁊ de ordine iudi. l. penul. redeo ad glo. Ulterius oppo. j. de re iudi. l. diuus. Solu. aut queris quando ista sententia sit lata ⁊c. tunc istam glo. intellige ſm id quod habes nota. in. l. si prætoꝛ. §. marcellus. ff. de iudi. ⁊ vide quod dicam in. l. seruo. §. cum prætoꝛ. j. ad trebel. ¶ Item oppo. glo. de. l. seruo. §. cum prætoꝛ. j. ad trebel. Sol. vt in glo. ⁊ not. glo. certe dic ꝙ bucusq̄ glo. fuit locuta bene. tamen non facit aliquid ad propositum sed hoc quod sequitur facit ad propositum. Domini iste teg. facit pro opi. posita in glo. C. de iudi. l. properādum. in prin. vbi tenet † ꝙ sententia lata post triennium non valet ipso iure quam gl. tangit ibi Ray. per istum teg. ⁊. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. scie egresse. intelligit illam glo. vbi apparet erroꝛ ex sentētia als secus vt ibi dicam. ¶ Item facit iste † teg. ſm Dy. pro eo qō no. glo. in. l. superuacuam. videlicet ꝙ restitutio cōcessa post quadriennium non valet ipso iure. licet aliqui dicerent contrarium tanq̄ esset lata contra ius litigatoris. j. que sententia. fine appella. rescin. l. j. §. item contra sacram. Domini non inuenietis istam gl. in. l. superuacuam. ¶ Item prestat argumen. ꝙ si potestas † debet ex forma statuti finire infra duos menses causas ⁊ si finiuerit postea quod sententia non valet ipso iure quod nota. in. o. l. properādum. ⁊ facit. j. iudicatum solui. l. ij. perit enim instantia ⁊ sic dicitur lis non contestata. sed si lis non est contestata non potest sequi sententia. vt. §. de senten. ⁊ interlocu. om. iudi. l. prolatam. Item quia arguim⁹ de tempoꝛe ad locum. vt. j. de milit. testa. l. miles. ⁊. ff. si certa. l. vinum. sed si aliquid permittitur vno tempoꝛe videtur prohibitum sequenti tempoꝛe. vt. ff. de iudi. l. cum prætoꝛ. de statulibe. l. statulibe. §. stichum. cum glo. permittatur iudicare infra duos menses videtur tacite prohibitū postea ⁊ est perinde ac si esset prohibitum expresse ⁊ non valeret sententia. vt. ff. de iud. l. iudicatum solui. ergo ⁊c. In cōtrarium facit. C. vt omnes tam ciui. ꝙ criminales in. l. fina. in fine. ⁊ de edifi. priua. l. fina. als est in titu. de operis noui nuntia. ¶ Quare Ray. sequēdo domi. Andre. de pisis sic dicit quod aut statuitur tempus parti. aut iudici aut actoꝛi. Primo casu non potest fieri aliquid post tēpus fine illud tempus sit certū quantum ad numerū vt binc ad duos menses. siue quātum ad terminum ⁊ vsq̄ ad litem cōtestatam. vt de iudi. supereſt. ⁊. l. j. §. biduum. quādo appel. fit. ⁊. C. de iudi. l. properandū. in prin. de appel. aut. bodie. ⁊. C. de excep. l. si qdem. ⁊ senten. rescin. non posse. l. peremptorias. Secūdo casu aut statuitur tēpus iudici ⁊ iurisditioni. aut iudici tantū. Primo casu post tempus non potest sententia ferri. vt. l. ij. §. si iudex. ⁊. l. iudex. ff. de iudi. ⁊ de arbi. l. non distinguemus. §. ex cōpromisso. aut est tempus statutū iudici tantū. ⁊ tunc etiā post tempus sententia ferri potest. ita intelligas casum. l. fi. vt omnes tam ciuiles ꝙ criminales. vt. d. l. fin. de edifi. priua. In tertio casu ⁊ vltimo aut prefinitio temporis tantum respicit substātiam actionis vel instantiam iudicij. Primo casu nō potest ferri siue oriri instantia siue non. vt. C. de dolo. l. fi. ⁊ de assef. l. j. ⁊. l. ij. §. fin. ne de sta. defun. Secūdo casu potest sententia ferri post tempus. vnde oportebit fieri alia instantia de nouo cum illa perierit. vt. l. ij. j. iudi. sol. remanſit tamen actio. vt in aut. sed cū testatoꝛ. C. ad. l. fal. ⁊ in aut. de here. ⁊ fal. §. illud q̄. ⁊. C. de nau. l. ij. lib. ij. ſm And. de pisis cuiꝰ verba ponit hic Ray. ⁊ in. d. l. fi. vt oēs tam ciui. ꝙ cri. facit quod no. Spe. de iudi. deleg. §. restat. ver. quid si in statuto.

1 ☞ An per iuramentū probetur casus fortuitus.
Et an ignoꝛātia citationis ne qs dicatur cōtumax. nu. 2.

Sufficit. Ibi ideoq̄. quia sic oportet excusationē proponere infra quinquaginta dies ſm Dy. no. pulchrū teg. ibi iustitiam. idest ꝙ fit iustum ex naturali iustitia cōmendatū. ⁊ sic videtur ꝙ nō facit ista litera ad id quod † allegatur per quosdā quod ꝓbatio casus fortuiti fiat tantū per iuramentū. qꝛ illud nō est verū imo debet illud vere probari. C. de proba. l. in exceptione. §. j. ⁊. j. de re mili. l. iij. §. si ad diem. ⁊. l. qui commeatus. ⁊. ff. si quis cau. l. ij. §. ꝙ dicimus. ſm Jaco. de are. Guil. tenet contrarium. ff. si qs cau. l. ij. §. si quis. Ray. nō firmat hic se in aliquo. sed audiui ipsum dicentem quod aut quis volebat se propter casum fortuitum excusare ab eo ad quod tenebatur ex contractu ⁊ non potest. habes glo. C. de fide instru. l. fi. aut nō tenebatur ex cōtractu. ⁊ tunc sufficit sacramentū. dixi de hoc. C. de nau. l. fi. li. ij. a facit quod dixi post Jaco. de bel. in aut. vt nulli iudi. §. q vero. facit ſm Ray. quod no. Spec. de appel. §. hic videtur. vñ. sed quid ergo. ⁊ qō no. Jnn. extra de priuile. c. cū olim. ⁊ per Jo. mona. extra de elec. cupientes. lib. vj. ⁊ per Archidia. extra de dolo ⁊ contu. c. j. eodē lib. facit quod no. lxxxij. distin. c. propo fuisti. ⁊. lxviij. distin. c. placuit. ſm Jaco. de are. videt ⁊ no. ꝙ si ille qui dicitur citatus iurauit ꝙ citatio non peruenit ad notitiam suam ꝙ debeat credi iuramento suo. ⁊ nō debeat procedi contra eum. ⁊ dicam ⁊ de boc. j. de re. eo. l. magis puto. et istud sit satis no.

1 ☞ Appellans ab omnibus grauaminibus illatis non potest prosequi nisi illa ad quoꝝ impositionem non est lapsum decendium.

2 Quando presens in iudicio respondendo libello protestatur quod non facit animo litem contestandi iudex potest ei assignare terminum infra quem litem contestetur aliter contra ipsum procedetur.

3 Si iudex statuit terminū ad respōdēdū libello ⁊ in termino reus cōparēs petit dilationē ad excepciones ꝓponēdas aliter non respōdēdo condēnatur in expēsis.

4 Qui cōtestatur litem saluis omnib⁹ suis exceptionib⁹ quod non videtur exceptiones ꝓponere.

5 Proponens exceptiones dilatorias saluis alijs exceptionibus ꝙ nō sunt salue nisi eas expresserit. ⁊ sic.
Exceptio nominatim debet proponi.

Scire. Domini glos. non facit hic. §. sed ego facio vt melius intelligatis. Ibi remissionis. i. excusationis ſm Dy. ibi nominare. intellige hoc infra decē dies. als post illud tempus nō auditur. Ibi nominauit. vide Jo. mo. extra de elec. c. ꝙuis. li. vj. ⁊ Archi. de rescrip. c. cū in multis. lib. vj. ibi continet sex quo ad ꝓcessum non quo ad iudicium. ¶ Glo. oppo. tribus modis. ⁊ q̄rit de vno. Primo oppo. de. l. rescriptū. de bis qui. vt indig. ⁊ recitat gl. que incipit quo ad nominationem ⁊c. Et sic no. ſm intellectū istū † quod si aliquis appellauit ab omnibus grauaminibus illatis sibi per iudicem in aliqua causa quod non possit ꝓsequi nisi illa grauamina ad quoꝝm impositionem nō est elapsum decendium vt est decem dies qui dantur ad appellandū. vt in aut. bodie. C. de appella. arg. huius teg. ¶ Redeo ad glo. que oppo. de. l. maiores. ff. de inoffi. testa. Sol. vt in glo. vel dic quod ibi dicitur in actore qui plura auxilia contraria non potest simul proponere. vt in. l. quod in beredem. §. eligere. de tribu. bic in reo qui potest plures excusationes proponere contrarias

trarias simul. ¶ Sed oppo. de. l. propter litem. §. j. eo. tit. ⁊ dic vt ibi no. clarius. Itē iste teg. alleg. in arg. † ꝙ si aliquis est ꝑsens in iudicio ⁊ non vult contestari litem sed semper cū respondet protestatur quod nō facit animo cōtestandi litem ꝙ iudex potest sibi tempus prefinire. j. qō litem contestetur alioquin procedet cōtra eum tanq̄ contra cōtumacem non autē habebitur lis pro contestata. qꝛ paria sunt non venire vel venire et nihil iustū proponeret bic vides. ⁊ bec fuit opi. Jac. de are. Guil. tenet opi. cōtrariā de quo habes per Ly. ⁊ glo. C. quomodo ⁊ quādo iu. aut. qui semel. ⁊ dixi. §. de libe. agno. l. j. §. ex boc rescripto. ⁊ boc etiam tāgit Jac. de are. ¶ Item no. † ex isto teg. ꝙ si iudex dederit terminū reo ad respondēdū libello infra decē dies. ⁊ ipse venit infra decē dies ⁊ nō respondet. sed petit dilationes ad excepciones ꝓducēdas ꝙ debeat condēnari ad expensas. quia licet venerit die statuta. tamen non facit id quod sibi iussum fuit facit ad boc de opt. leg. l. mancipioꝝ. ſm Jo. ⁊ Ly. ¶ Item allegatur † per Mar. de sa. ꝙ si aliquis fuit cōtestat⁹ litem saluis omnibus exceptionibus suis ꝙ nō videatur ꝓpterea exceptionē ꝓpositse. ¶ Item pstat arg. ſm Oldr. † ꝙ si iudex statuit terminū parti infra quē debeat proponere exceptiones dilatorias. ipse autē vna proposita dicit alijs sibi saluis ꝓpter boc nō remaneant sibi salue nisi expresserit eas. de boc no. extra de excep. c. pastoralis. ⁊ de ꝓba. c. qm̄ contra falsam. ſm Oldra. in ver. gnquaginta. ¶ Glo. querit de vno qs tenetur ꝓbare an fit verū tutoꝛē se ignoꝛasse. Et remittit ad. l. qdā decedēs. ⁊. l. seq. vbi habes casum qō pupillus tenetur ꝓbare ⁊c.

1 ☞ Excusatio tutoris an sit in scriptis ꝓponenda.
2 Causa excusationis tutoris non delegatur.
3 Receptio ⁊ examinatio testium quando cōmitti possit.
4 Receptio iuramenti testium an delegetur.
5 Exceptio ꝙ possit fieri etiam sine scriptis.
6 Protestatio an sit fienda in scriptis.
7 Positum causa exempli trabitur ad omne simile.
8 Sufficit vnam de pluribus legibus allegare.

Oportet. Ibi testari. q. d. † non solū potest ꝓponi viua voce. sed libello in scriptis. ⁊ sic est arg. expressum qō est in arbitrio tutoris ſm Dy. Glo. simpliciter tenet quod in scriptis. inst. de excu. tu. §. qui autē. ⁊ ibi dixi qō illa debet intelligi ſm istam. Ibi tribunal. i. iudice sedente ꝓ tribunali. non autem coram delegato. qꝛ causa cognitionē requirit. ergo delegari non potest vt bic habes per glo. in fi. ⁊ quod hic ꝓponit Dy. intelligas quod hic vult querere legislatoꝛ nunquid excusatio debeat ꝓponi in scriptis vel coꝝ testibus. ⁊ dicit ꝙ in scriptis vel etiā sine scriptis coram testibus boc dicit ꝓin. est verū ⁊ ponitur ſm Dy. in ver. aliter vbi querit nūquid possit depositiones testiū demōstrare coram alio ꝙ coꝝ iudice sedēte pro tribunali. ita qō possit subdelegari. ibi sub memoꝛationibus. i. testiū productionib⁹ seu depositionibus. qꝛ in eis posite sunt excusationes: vt. §. dixi ibi libellos. i. scripturā que excusationē continet. Glo. oppo. duob⁹ modis. primo oppo. de. l. nec qcq̄. §. j. de offi. procōsu. ⁊ leg. So. vt in glo. No. ex ista gl. † q̄ in causa que nō est delegabilis. vt est excusatio: vt bic in fi. glo. potest delegari vt examinatio ⁊ receptio testium. An † autem in alijs causis criminalibus ⁊ ciuilibus possit examinatio ⁊ receptio testium cōmitti. Dicvt in aut. vt defun. sen fu. §. illud. de testi. §. quoniam. ⁊. §. seq. ⁊c. ⁊. C. de fide instru. aut. apud eloq̄tissimum. ⁊. ff. de testi. l. iij. §. diuus. ⁊. §. sequēti.

4 ¶ Sed quero † a te an possit delegari receptio iuramenti testiū. Tu habes glo. no. C. de testa. l. bac consultissima. in ver. depositiones. ⁊ vidi qō no. de arbi. l. non ex omnibus. ⁊ Archi. ex de testi. c. presentiū. lib. vj. ⁊ circa cōmissionem examinationis ⁊ receptionis testium. vide qō no. Jnn. ex de re iudi. c. cum bertoldus. ⁊ ex de testi. c. cum causam. Redeo ad gl. est et aliud ⁊c. quod non committi potest. ¶ Item opp. glo. de. l. accusare. ⁊ respondet vt in glo. Domini iste teg. allegatur pro singulari in mundo ſm Andre. de pisis † ꝙ in electione rei est ꝓponere exceptionem in scriptis vel sine scriptis. in boc concordant etiam Dy. ⁊ Jaco. de are. in aut. banc querelam. C. de non nu. pecu. Ad illū teg. respondet ꝙ ibi excipiens proponebat intētionem suam siue exceptionem per modū agendi. volo te scire quod Jaco. de are. formatistam questionem. insti. de excu. tuto. sex nūquid exceptio debeat ꝓponi in scriptis vel sine scriptis ipse ibi non soluit quēstionem. nec etiam Pe. qui recitat dictū suum in aut. banc autem querelam determinat. vt dixi superius. tu habes glos. nota. formantem illam questionem in. l. ediles. §. item sciendum. de edil. edic. que tenet ꝙ possit sine scriptis. ⁊ boc tenet glos. ff. de edē. l. j. in pun.

6 quam tene cordi. ⁊ boc facit † ꝙ protestatio potest fieri sine scriptis. Circa quod ſm Andre. de pisis sic dicas quod aut loqueris in actore aut in reo. Si in actore ⁊ tūc dicitur fieri in scriptis. C. de anna. excep. l. vt perse ctius. ⁊ est ratio quia succedit in locum cause principalis in qua habet necesse libellum in scriptis dare. vt in aut. offeratur. C. de lit. contest. ergo subrogatum dicitur esse eius nature. vt. ff. si quis cau. l. si eum. §. qui iniuriarum. ⁊ de nau. feno. l. fi. aut protestatur actoꝛ in tali causa in qua non baberet necesse agere. ⁊ tunc potest sine scriptis arguēdo a speciali. sunt enim casus speciales in quibus scriptura requiritur. vt illi qui no. in. l. contrabitur. de pigno. ⁊ de pac. l. pactum. sed iste non est de illis ergo ⁊c. Aut loqueris in reo. ⁊ tunc regulariter potest cum scriptura. vel sine scriptura. vt bic fallit in aut. banc autem querelam. ⁊ est ratio. quia ibi releuatur saltem in vno. scz quod non tenetur ex prima confessione. nō mirum ergo si grauatur in alio vt debeat in scriptis proponere. arg. l. eum qui. in prin. de iureiuran. ſm Andre. de pisis. Ad aut. banc autem querelam. respōdeoꝝ dixi superius quod ibi per modum agendi. Ibi de bis. dic circa excusationem proponēdam. Ibi subiecti. et non habet se necesse excusare. qꝛ ista iure non datur. Ibi exempli, gratia. No. † ꝙ illud quod constituitur exempli gratia trabitur ad omne simile. sic accidit ad boc de dam. infec. l. damnum. ⁊. l. fi stipulatio. ⁊. l. ij. ſm Oldra. ⁊ facit. l. j. §. quod vulgo. j. de vi et vi ar. ⁊. l. actionem. §. in factum. de act. ⁊ obligā. et j. de condi. ⁊ demon. l. si in diem. ⁊ institu. de excep. §. hec exceptio. ¶ Item no. † ꝙ sufficit ꝙ subijcia tur tantū vnū exemplum. ⁊ sic facit quod de pluribus legibus sufficit allegare vnam vt bic. ⁊. j. ad. l. cor ne. de fal. l. fi quis obrepserit. ſm Andre. de pisis. Ibi supposit⁹ idest quem cōstat nō esse suppositum vel superatum. als si dubitaretur. baberet necesse ꝓponere excusationem. vt. ff. de iudi. l. si qs ex aliena. ⁊ si quis in ius voc. non ierit. l. ij. ſm Dy. ibi incola. scz illius ciuitatis vnde est ille qui creauit tutoꝛem. ¶ Querit glo. de vna questione dicit enim ipsa pone quod administrauit ille qui non est datus de iure nūquid noceat vel quid iuris sit. Respon. vt in glo.

Libertum. Recitat gl. ⁊ dic fallit i casu. vt. j. hac ea. l. §. fi. ſm Jac. de are. Ibi patroni idest q sunt liberti a quoꝝ tutela se non potest excusare libert⁹ ſm Dy. Ibi nepotes. vide quod dixi. j. de libe. ⁊ postbu. l. gallus. §. quidam recte. ſm Andre. de pisis. ibi ordinem igitur cōpellitur suscipere tutelā filioꝝ patroni ⁊ aliorū descendentium nisi poterit se excusare a tutela ſm Dy. ¶ Glo. oppo. tribus modis. Et primo op. de l. licet. §. patronus. j. de ver. signi. Solue vt in glo. dic ⁊ est ratio ꝓpter iuris presumptionem. que est in. l. rescripto. vnde li. ⁊. l. nam ⁊ si parētibus. ff. de inoffi. test. Itē oppo. de. l. cū ex oratione. j. eo. Sol. vt in glo. Item oppo. glo. de. l. nec quicq̄. j. e. Sol. vt in glo. quam vide.

Si plures. Opp. glo. de. l. nec senatorum. ff. eo. titu. Et respondet vt in glo. domini. hanc solu. tenet Dy. licet glo. aliter no. in contrarijs.

Padonem. Querit glos. de quo spadone hic loquitur. Et respondet vt in glo. ⁊ dic sine sit ex accidenti siue naturaliter castratus.

Qui patri. Ibi pater licet pupillorū. Ibi excusationis. concordat. ff. de testa. tute. l. ex sententia. ⁊ intelligas ꝙ habebat excusationē a iure cōmuni.

Scire oportet. Ibi fuerit scz in pretcritum sed in presenti administrationē deponit. Non ob. ver. sin autem. j. eo. Ibi liberi scz pupilli. Ibi in cura propter dignitatē senatoriam superuenientē ſm Dy. Ibi erant senatores. alij habēt senatoꝝ. ⁊ ita habuit gl. Si habes senatores. Nota ꝙ pupilli possunt esse senatores. ¶ Opp. gl. de. l. athlete. cū ff. eo. Sol. vt in glo. ¶ Scdo oppo. glo. de. l. fi. C. de nup. ⁊ non soluit. dic ꝙ illud habet locū in matrimonio ꝙ est individua coniunctio ſm Andre. de pisis. Ad. l. tutoꝛ. respondeas ꝙ istud est speciale vel ibi superuenit priuilegiū ad impetrationem ipsius. bic vero nō ad postulationē suam. ¶ Querit glo. nunqd intelligatur qō isti sunt alicui⁹ dignitatis. Sol. glo. ⁊ bene ꝙ sic. ¶ Contra illā bic oppo. de. l. in dādo. ⁊. l. qui nō sunt. ff. de tu. ⁊ cura. da. ab his. sed ista intelligitur ſm illā vt patet in d. l. qui non sunt. ſm Andre. de pisis.

Hec. Ibi ratiocinarios. magistri aut rationales regni habent excusationem a tutela ex eo quod succedūt in locum senatorum. ⁊ habent administrationem. argu. ff. eo. l. athlete. §. remittuntur.

¶ Nō si iudex. vide de boc per doct. in. l. titie textores. j. de leg. j.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

☞Leges digestorū an fuerint facte post aduentum christi.

Jam autem. Jbi non Judeorū exponit glo.ſ.idē chriſtianorum.ꝛ ſic ſm iſtam expoſitionem †habes expreſſe ꝙ leges digeſtorū fuerunt facte poſt aduentum chriſti in virginem.tu habes glo.contrariam in.l.titia.ſ.fi.ſ.de auro ꝛ arg.leg.ꝛ.l.ſ.ff.de iuſti.et iure.in rubr.ꝛ ibi per Guil.dicam in.d.l.titia.ſ.fi. ibi cultus ipſorū Judeorū.vt patet ex verbo ſine moleſtia.ſ.poſito.lz gl.aliter intelligat ꝛ male.vt patet per.l.generaliter.ſ.fi.ſ.de decu. Reſpondeo vt glo.ꝛ ſic videtur iſta glo.ſentire ꝙ hic ponatur ius nouum additū a cōpilatorib⁹ non iuriſcōſultis quod nō eſt verum.licet glo.ſ.verū dicat quod aliud erat de iure antiq.aliud de iure nouo quātū in caſu per glo.poſito.ꝙ tex.videtur dicere aliud intelligitur.vt.ſ.dixi.

a ☞Officium affectaſſe.ꝛ iſte tex.allegatur p gl.in.l. teſtium.in ꝓnc.in ver.amittat.ſ. de teſti. in illa.q.an teſtis ꝓpter paupertatē repellat a teſtimonio ꝛ dicēdū eſt ꝙ lz ſit paper.ſi tū nō eſt vitioſus nec mēdax admittitur ꝙ nō tā ex facultate ꝛc. vt dicit illa glo.et tex.in.c. quo iure vitj.diſt.dicit paperes et diuites vna terra ſuppoꝛtat.gij.q.j.c.ſi cleri cus.ꝛ.c. vidēs. ergo ſufficit ꝙ ſit virtuoſus facit qō habetur in.c.ſi quis te ſtiū. de teſti. ſi eſſ habet artem tunc clarū eſt qō nō reputatur pauper ſi exinde poſſet viuere gl.eſt in.l.ſi qs argentū.de dona. pauptas enim nō eſt de gñe malorū ſed facit homines ſecūdos. ingta ſi lud Lucani virorū pauptas fugit. ꝛ multa de inopia habētur in.l.ſi cōſtāte.ſol.mat.vide tū Spe.in ti.de teſte.ſ.j.ver.item ꝙ eſt paup.vbi dicit ꝙ ex ſola pauptate quis nō repelli tur ſed ſi cōcurrit vilitas ꝛ pauperꝛtas forte ſic ꝙ ſunt duo vincula quia paup ꝛ ſic forde ſcit.l.ſſs.in ver. paupertate ſordeſcant. C. ad.l. iul. maie.et qō habet in cle.in plerisq. de elec.ꝛ qꝛvilis et qꝛ fit vilis gl.ſi.in l.ne qs.D⁹pig.lib. xij.dicit qō eſſe cuſtodē portarū aut liminum ꝛ vēdere ſal ꝛ ſepum.ꝛ filia officia.eſt vile officium ꝛ facit qō habetur in.l.bumilē C.de incest.nup.et Bald. in. c. ſedes aplica.de reſcri.

Qui accepit. Glo.j.oppo.quod debeat habere excuſationem de.l.athlete.ſ.tutela.ſ.eo.Sol.vt dicit ad illā non omnia:ſed tantū ad perſonalia. Jtē ad realia extraordinaria nō ad realia ordinaria.vt patet.C.de mu.patri.l.j.ꝛ.j.de mu.ꝛ bo.nō.l.ſi cui munerū.ꝛ de vaca.mu.l.bis oneribus.ꝛ ſic nota.†ſm Dy.qō generalis immunitas nō prodeſſet ei ad munꝰ publicū autoritate ꝛ vtilitate ꝛ pſonale. Jtē ad realia ordinaria reſpondeo ad glo.que dicit hic erat tātū vtilitate priuatum.dic ꝙ principaliter.ſed ſecūdario eſt vtilitate publicum.vt.d.l.athlete.ſ.tutela.

☞Teſtificata in vna cauſa quādo proſint in alia.

Qui abſolutus. Jbi alterius ꝛ etiā eiuſdem pupilli. Et adde qō not.j.de vaca.mu.l.j.ſ.j. ¶Not.in iſto tex.†ꝙ quis non poteſt vti depoſitionibus factis in vna cauſa ꝛ in alia. ¶Contra quod oppo.de.l.eta.de mino.vbi lata ſententia ſuper etate facit ius ſuper oēs. Sol.intelligas hūc text.in eo quod poteſt mutari curſu temporis.ſecus in eo quod curſu temporis mutari non poſſet puta:quia probauit ſe.lxx.an.certe ſufficit ſibi in alia cauſa. ¶Ad hoc oppo.de.l.is apud quem.ꝛ quod ibi nota.C.de eden.Solut. dicas aut illud quod eſt probatum ſemel ſequitur neceſſario verum in futurū vel de natura vel de preſumptione iuris.ꝛ tunc acta in vna cauſa proſunt in alia puta probaui me maiorem.vel .pbaui me dominum. ꝛ tunc habent locum contraria.de arbi.l.penulti.de teſti.l.finali. Si vero non ſequitur ꝙ ſit verum in futurum id quod probauerat in preteritum.tunc habet locum id quod dicit.ſ.noſter.ꝛ.j.de vaca.mu.l.ij.ſ.j.ſm Dynum in hoc concordant omnes.ꝛ ſic habent locum inter eaſdē perſonas.ſecus ſi inter diuerſas.ꝛ ita potes intelligere hunc.ſ.ꝛ.l.is apud quem.facit quod not.C.de liber.cau.l.jubemus.ꝛ vides per Lynum an acta in vna cauſa proſunt in alia.vt.l.ſi vt proponis.C. quomodo et quando iudex.

Si non extiterint. Jbi iura ꝛ non habeat alias exceptiones.

☞Pauper preſumitur officium affectaſſe.

Eſt autem. Jbi remiſſionis.ꝛ nō poteſt ſe excuſare:ibi patrimonij ideſt eius pupilli qui habet modicum patrimonium ſm quoſdam.tu dicas ꝙ tutor modicum patrimonium habebat.licet Dy.ſequatur primā expoſitionem.ibi factus.ꝛ propterea in eius adminiſtratione non grauatur. Jbi videtur.ita ꝙ non proderit ſibi ad excuſationem. ¶Nota ſm eius †intellectum quod pauper tutor preſumitur affectaſſe tutelam ꝛ ſic ſi aliquis pauper inueniatur in officio preſumatur officiū affectaſſe[a] licet illud qō acquiſiuit nō preſumatur habere ex officio.vt patet in.l.ſi defunctus.C.arbi.tut.de quo plene dic.vt extra de poſtula.prela.c.j.

Si quis inter tres. Jbi tutelas.i.tria onera tutelarum:ibi in numerum trium tutelarū.vt excuſetur a quarta. ¶Querit glo. qualiter habet iſte tutelā filij ſui. Et reſpon.ꝛ bene allegatur. inſti.de legi.pa.tu.ꝛ.ſ.de legi.tu.l.tutor.ſ.fi.

☞Pater cogitur etiam pignoribus captis recipere dotem ꝓ filio quem habet in poteſtate.

Si quis. Ver.ꝛ confirmationem.als eſt.ſ.als eſt leg.ꝛ ab iſto ver.vſq; ad ſi.tu habes.ſ.quibus mo.pig.vel hypotheſa.l.arbiter.ꝛ.l.ſi.vbi habes iſtas.ll.concor.de verbo ad verbum.et ideo ibi dicit glo.qō fuit vitio ſcriptoris.ꝛ ſic dicere potes hic. Jbi perſeueranter ergo pater faciebat hoc doloſe.quia forte pupilli nō inueniebant alium idoneum.ꝛ ſic non eſt contra.l.ij.j.ad municip.als non procederet quod hic dicitur vt plene dixi.ſ.ſolu.mat.l.ſi cū dotem.ſ.transgrediamur.ꝛ facit in argu.iſte.ſ.Tad queſtionem quam dixi. Jbi ſcz qō pater cogatur recipere dotem ꝓ filio quem habet in poteſtate.de hoc etiā habes per Dy.ſ.de ſuſpec.tuto.l.ſi.plene dixi in.ſ.trāſgrediamur. in tex.ibi compellatur captis pignoribus vel mulcta indicta ſm Dy.et Guil. ¶Querit glo.qualiter debet cōpelli. Reſpōdet vt glo.in.ſ.ait prētor.vide quod ibi nota.

☞Habens prebēdā in eccleſia tenetur ſuſtinere onera eccleſie.

Et tutor datus inutiliter qui permiſit ſe confirmari non poteſt ſe excuſare.numero.2.

Jtius. Jbi recuſauerit.hoc quod ponit hic Dy.habes per glo.de verbo ad verbum.ꝛ vide qō no.in.l. liberto.ſ.co.ꝛ quod tenet ibi glo.†ꝙ vbi habet *aliquis prebendam* in aliqua eccleſia quod teneatur ſuſtinere onera eccleſie illius in qua prebendam habet.ibi nota.ſcilicet tanq̄ curator ibi confirmatus.ꝛ.cum de eo confirmando tractatur.ita ponit glo.in.l.neſennius.j.eo. ¶Oppo.glo.de.l.libertus.C.eo.Sol.vt glo. Jtem oppo.de.l.ſpadonem.ſ.j.ſ.eo.debet allegari.l.ſcire oportet.ſ.j.Solu.vt glo. ¶Nota †quod ſi tutor vel curator datꝰ inutiliter permiſit ſe cōfirmari quod poſtea non poteſt ſe excuſare quod cōcedat glo.j.eo.l.neſennius. ¶Contrarium no.glo.in dicta.l.ſcire oportet.ſ.j.ſ.eo.ꝛ ibi optime dixi.ideo vide ibi.

Non tantum. Jbi nam.ꝛ ſi verum eſt qō dixit.ſ.in genere.nūc dicit in ſpecie.

☞Dictio prope denotat interuallū per ſex menſes.

Et quādo

Et quando quis dicatur progimus pubertati.

Pupillorum. Jbi prope.nota †ꝙ dictio prope denotat interuallum ſex meſium.facit.l.properandum.ſ.ſi quidem.C.de indi.ꝛ per hoc Guil.de cug.ſ.de iureiran.l.qui iuraſſe.in ꝓin.reprobat gl.alibi poſitum.ſcz in.l.j.in fi.de no.ꝛ de reg.iur.l.pupillū.ꝛ inſtitu.de obliga.que ex delic.in fi.ꝛ de inuti.ſtipu.ſ.quod dicimus.que †dicunt quod proximus pubertati dicitur ille qui eſt in decimo anno cū dimidio.nam vides ꝙ deberet dici in maſculo proximus pubertati dicitur ille qui eſt in.xiij.anno cū dimidio in femina que eſt in.xj.cū dimidio. Dy.etiā ſequitur opi.Guil.in.l.j.in fi.C. de noua.ego ſuſtineo glo.ex eo qꝛ glo.conſiderauit tēpus quo pupillus eſt doli capax ad hoc qō poſſit obligari ex cōtractibus ꝛ delictis in.l.noſtra.conſideraui quo ad finiendā tutelam facit in auf.vt ex.ac.inſtā.do. ſ.fi.colla.ij. ¶Alij etiam ſaluant glo.reſpon.etiam ad iſtud quod dicit tex.quod non tollit quin poſſit dici *proximꝰ* pubertati ꝛ ille q eſt in.x.anno cum dimidio.ſcz vſqꝫ ad.xiiij.ſemper dicitur proximus pubertati. quod enim pluris eſt vtiq; tanti eſt.vt in.l.penul.de in litem iuran.ꝛ ſic denotat accidētiā facti ꝛ non miniſteriū iuris.ꝛ opi.Guil.pbatur extra de deſpon.impub.c.continebatur.ꝛ dixi in dicto.ſ.fi.ibi dum dicit cogitur prope pubertatem.

☞Immunitas aliquādo cōceditur ꝓpter nobilitatem.

Priuilegium conceſſum caſtro an videatur conceſſum villis ſibi ſubiectis.remiſſime.

Jliensibus. Jbi no.†quod aliquando propter nobilitatem conceditur immunitas vt hic. Jbi rome quia forte deſcenderunt a romanis vel aliis a quibus romani ꝛc.ꝛ facit quod no.Ray.C.de iure do.l.etiam.de quo dicam.j.de leg.iij.l.preſidis. ſ.titio. Sed †nunquid ſi eſt cōceſſum priuilegium caſtro videatur conceſſum villis ſibi ſubiectis. Dic vt dicam in dicto.ſ.titio. ¶Op.glo.de l.j.in fi.ad munici.Solu.vt glo.

☞Auctis facultatibus tenet priuilegium paupertatis.

Eos. Jbi in corporibus.ſcz approbatis:ibi immunitatem a muneribus q̄ ſunt publica autoritate ꝛ vtilitate.ꝛ in hoc differt aver.ciuis ibi exterorum.i.eorū qui non ſunt de corpore fabrorum. ¶Jbi adaucte.Nota †ꝙ priuilegiū paupertatis tenet adauctis facultatibus facit pro hoc.j.de vaca.mu.l.bis bonoribus.ſ.auctis.ꝛ de iure immu.l.ſemper.ſ.negotiatores.ꝛ.C.arbi.tute.l.ſi defunctus.ꝛ.j.de mune.ꝛ bono.l.cura.ſm Jac.de are.ibi fuerūt ꝛ negotiatio nō eſt aucta.als excuſaretur.vt.l.ſemp.ſ.penul.j.de iure immu.Solu.vt in glo.Jtē glo. oppo.de.l.ſemper.ſ.negotiatores.ſ.pe.Sol.vt glo.ꝛ ita dixi ſuper tex. ¶Jtem oppo.de.l.ſpadonem.ſ.qui accepit.Sol.vt ibi quia tutela eſt munus publicū autoritate.vt ibi no.

Non omnia. Tamē innuit in penalibus q̄ ſunt publica autoritate ꝛ vtilitate.ibi priuilegium.i.durante adminiſtratione.cōceſſum fuit priuilegiū per babētē poteſtatem. Glo.oppo.de.l.ſemper.ſ.negotiatores.Sol.vt in glo.

Js qui. Glo.q̄rit qs dicitur fungi edilitate.Et rñdet vt glo.ſimile.ſ.de cōpen.l.ideo.ꝛ facit.j.eo.l.meſſores.

Sane. Jbi vacante aut.i.excuſatiōe habēte ibi eos.i.habentes honores ibi tutele noue.i.nō veteris ſm Dy.ibi vocati ideſt excuſationē habētis.ibi nō eſt ſimilis honori.i.iūgitur ꝓpter quem non impediatur tutele adminiſtratio.als bene excuſaretur.vt.l.ſpadonem.ſ.finautem.ſ.eo.ꝛ.l.ꝓpter magiſtratus.ꝛ ibi no. ¶Sl.opp.de.l. ſpadonem.ſ.ſcire.ſ.eo.Sol.vt glo.

Domini. Jbi nauium.ideſt nauigantium ꝓ vtilitate publica ſm Dyn.Glo.oppo.de.l.bi qui.de excu.mu. Solu.vt in glo.

Inquilini. Jbi a tutelis ſcz extraneorum.ꝛ vt intelligatis glo.exponе vno modo inquilini.i.aduene morantes in caſtris non ſunt ponendi ad tutelas eorū qui non ſunt de eodem caſtro vbi habitant.vel dic quod inquilini caſtrorum ſunt bi qui erant deputati ab imperatore ad tutelam alicuius caſtri.bi bene impediuntur ſuſcipere tutelam illorū qui non ſunt de illo loco ad boc vt non impediantur ad cuſtodiam ſeu curam caſtri ſibi deputatam ꝛ aſſignatam.licet glo.hanc reprobet.

☞Mulier poteſt abeſſe cauſa reipublice idem pupillus.

Cauſa ſapit naturam ſui cauſantis.

Filij amiſſi in bello quam excuſationem preſtent patri.

Statutum ꝙ equi mortui in bello emēdētur a cōmuni ꝙ nō habet locum in vulneratis ꝛ poſtea in domo mortuis.

Ello amiſſi. Jſta.l.facit ad pulcherrimam que ſtionem.vt ſtatim dicam ibi ſciēs. Nota †ꝙ mulier poteſt abeſſe cauſa reipublice.idē in pupillo ꝓpter verbū vel etatem ꝙ ſtatim ſequitur.facit ad boc.l. qui perculſi fuerunt in acie ꝛ in domo mortui fuerunt. Et quo nota †ꝙ qui perculſi fuerunt in acie ꝛ in domo mortui fuerunt. Et quo nota †ꝙ cauſa cauſata non ſapit naturam ſui cauſantis.facit.j. **de fun.** inſtru.l.ſi. in contrarium facit de aduo.diuer.indi.l.fozi.Sed **poteſt reſpon**deri ad iſtum textum ꝙ ſit ſpecialе fauoꝛe pupillorum.vt ſtatim **dicam** in.q.extra glo. ¶Querit glo.nunquid habeat locum in filijs in poteſtate.an in

emācipatis. Reſpō.vt glo. ¶Querit †glo.tu vides hic ꝙ filij amiſſi in bello proſunt patri ad excuſationem.ſed nunquid proſunt quo ad alia. Et reſpōde ꝛ bene ꝙ ſic ſubſicit glo.item proſunt mulieri quo ad boc vt poſſit adoptare ꝛ allega.inſt.de adop.ſ.femine. ¶Jſta.l.inducitur †ad queſtionē vulgarem.ſtatutū eſt bono.quod equi mortui in bello debēt emendari ſtipēdiarijs contingit ꝙ equus ſtipēdiarij eſt vulneratus in bello ꝛ poſtea mortuus in domo. Certe nō debet emēdari oportet enim ꝙ ſit mortuus in acie ad hoc vt cōſequatur priuilegium. in contrarium facit.j.de incen.rui.nau.l.j.ſ.ex incēdio.ꝛ de dam.infec.l.dāni.ſ.ſabini. ꝛ.ff.ad.l.aquil.ſ.buic ſcripture.ꝛ.l.qui occidit.ſ.in hac actione.ꝛ.l.ita.et l.neratius.in fi.cū ſimi.ꝛ hoc videtur verū de iure. Sed quia ſtatuta ciuitatis non recipiunt interpretationē dici poſſet ꝙ nō debeant emendari. nam nō eſt de ꝓpria ſignificatione vocabuli.vt illud cēſeatur amiſſum. ꝙ occaſione alicuius rei eſt amiſſum.ꝛ hanc partem hic ſecutus fuit do. Dy.Aber.de bobio tenuit cōtrarium ꝓ quodā domino de ſabaudia qui erat tunc poteſtas huius ciuitatis per iura prealleg. ¶Id.l.iſtam poſſet reſpōderi ꝙ hic tractatur de priuilegio.in cōtrarijs agitur de in re cōmuni ꝙ fortius eſt ꝙ ſpeciale ius.ꝛ ideo magis extēditur.vt in auf. de non alie.ſ.quia vero verſimile.ꝛ ad velle.l.antique.vel dic ꝙ hic inductum eſt vnum ſpeciale:ſcz ꝙ amiſſus in bello intelligatur vinere.ergo non poteſt induci aliud vt cēſeantur amiſſi qui ſunt percuſſi:ꝛ in domo mortui.vt.ſ.de iure do.l.cū poſt.ſ.gener.ꝛ.j.de cōdi.ꝛ demon.l.gener.ꝛ.C.de do.promiſ.l.j.que reſponſiones nō placent mihi quia idem inuenitur in queſtione noſtra quia nō debet ei emendari equus de iure communi.ſed tātum ex forma ſtatuti. Reſpon.ad iſtū tex.ſm Andre de piſis.ſcz quod hic ſpeciale fauoꝛe pupillorum.vt habeant plures q̄ ſunt tutores eorum.facit.ſ.de no.ope.nun.l.nā intereſt.ꝛ banc opin.tenet hic Ray.ꝛ banc ſequitur Dy.in dicto.ſ.ex incēdio.licet hic aliter ꝛ eam ſequitur de legitimis ſilentiarijs.l.ſi.lib.xij.ꝛ ibi dixi.de boc dixi inſti.de excu.tu.ſ.ſi in bello.

Illud. Jbi viſitatum.Nota quod arguimus ex cōſuetudine.facit.j.de ſponſa.l.ij.ibi bis.ſubaudi tutoribus ꝛ curatoribus.

Si pupillum. Jbi patruus deniq; tutor legitimus ibi eo.ſcilicet ſuſpecto ſm Dynū ibi a tutela.ꝛ ratio eſt.j.l.proxi.in ꝓin.ibi ita q̄.ideſt eo vt ſuſpecto remoto.ibi expeditur.cum autoritate alterius creati de nouo.

☞Sicut ſpoliatus omnibus bonis non pōt accuſari niſi bonis reſtitutis ita ſpoliatus maiori parte bonorum.

Ropter. Jbi litem que erat anteꝙ daretur tutor inter ipſum ꝛ pupillum.ibi parte eorum facit pro eo qō dicitur extra de reſti.ſpo.c.frequens.lib.vj.ſcz ꝙ †ſicut ſpoliatus omnibus bonis nō poteſt accuſari anteꝙ reſtituatur ita ſi ſit ſpoliatus maiori parte bonorum.ꝛ vide quod nota. Jo.mona.in.d.c.frequens.ꝛ de elec.c.j.ꝛ in auf.vt hi qui ob.ſ.bec autē. qui eſt poſitus.C.qui da.tu.poſt.auf.minoris. Et reſpōde vt gl.dic opi. Azo.hoc tenet Dy.ꝛ hanc ſequitur Ray.licet glo.nō bene firmet pedes in auf.minoris.ꝛ hoc tenuit in iſta.q.quam diſputauit Bono.qꝛ.ſ. bec autem.vt hi qui ob.non imponit aliam penā niſi vt perdat debitum.ad hoc etiam facit.l.ea quidem.C.ſi man.ita fue.alij tenent opi.Hug.ꝛ glo. in.l.pater.ſ.de procura.quam ſequitur Jaco.de bel.in.d.auf.ꝛ in.d.ſ. bec autem.vt ibi dixi in ver.neq; tutor remanebit ꝛc.ꝛ hanc ſegtur Jac. de are.que videtur vera per iſtū tex. ¶Querit glo.quid in queſtione iſta tuti.reſpōdet vt in glo.

☞Delegat⁹ inter clericos nō pōt trabere clericos vltra duas dietas extra prouinciā ſecus in ꝓuincia.

Judex an poſſit dare tutorem etiam rebus extra ſuam prouinciam exiſtentibus.

Judex ꝙ poſſit ferre ſniam etiā de rebus alibi exiſtētibus.

Qui ſe. Jbi de quibuſdā propoſitis.ibi intra tempora ſcz quinquaginta dierum a tempore cognitionis ꝛ confirmationis computandorum.vt.ſ.eodē.l.ſcire oportet.ſ.qninquaginta.ſecus ſi vltra tempora.ꝛ boc tollit contrarium. ¶Glo.cōtra boc oppo.de.l.ſcire.ſ.eo.Solu.vt in glo.ſecunda ſolu.eſt verior. ¶Jtem oppo.de.l.ſz et ſi ſuſceperit.ſ.de iudi.Sol.vt glo.ꝛ bene licet ibi datus intelligatur in dubio.ibi prouincia.tunc enim non excuſatur.licet ſit vltra centeſimum miliare ꝛ per boc determinat Jaco.de are.in.c.ſtatuimus.ꝙ bodie incipit ſtatutum.extra de reſcrip.lib.vj.qō †dicit ꝙ vbi iudex eſt delegatus inter clericos ꝙ non poſſit trabere clericos vltra duas dietas.et debet iſtud intelligi extra prouinciam in qua eſt delegatus.nam infra prouinciam poterit etiam vltra duas dietas trahi **vt hic et ibi.** ꝛ ideo verius ſol.ꝛ dic ꝙ redit ad princi.ſ.non autem.refert **ſe ad progimam** expoſitionem ibi illarum quarum adminiſtratione facta eſt excuſatio ſm Andre.de piſis.ibi eius.ſcz illius prouincie vbi ſunt bona ſm Dy.ibi datur.ſcz alias tutor. ¶Glo.opp.de.l.non ſolum.ſ.qui teſtameto.ſ.eo. Solu.vt glo.ꝛ videtur notare ibi totum ecōtra quam bic videlicet ꝙ bic in ſimpliciter dato diſtinguat vtrum fuit datus a teſtatore vel a iudice.vt primo caſu habeat neceſſe ſe excuſare. Secundo caſu nō:niſi fuit datus ab imperatore.vel eius iuſſu.licet non expreſſe exponitur patri-

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

monium quod dat tantum in ea prouincia vnde est. tunc non habeat se necesse excusare. ⁊ ita loquitur contrarium. facit quod no. ℈. de tute. l. qui habet. pro ista glo. est de testamen. tute. l. certarum. et l. sequen. ⁊ sic si teneres illam glos. ⁊ tunc non facit ad id quod not. hic Jaco. de are. qui istam glo. sequendo supplet ad glo. quod intelligitur in iudice originis vel domicilij. ⁊ facit pro glo. ⁊ quod iudex potest ferre sentētiā etiam de rebus alibi existentibus. de interro. actio. l. fina. de prescrip. long. tempo. l. fina. Item quia ex quo committitur alicui persona et res etiam debet committi. C. ne fide iuss. do. den. l. ij. ⁊ de penis. l. fina. ¶ In cōtrarium facit. ℈. de tuto. ⁊ curato. da. ab bis. l. pupillo. ⁊. j. eodem. l. iurisperitos. ℊ. j. ⁊ de bo. auto. audi. possi den. l. cum vnus. ℊ. bis qui. inducitur etiam quod no. in dicta. l. nō solum. ℊ. qui testamēto. ℈. eodem. vt dixi. intelligit tamen Jaco. de are. quod non fecit mentionem patrimonij: vt hic patet in tex. ⁊ gl. sed vbi fecisset mentionem patrimonij. tunc esset secus vt in contrario allega. ⁊ ita etiam posses distinguere glo. que est in dicto. ℊ. qui testamento. ab ista. l. banc etiā sequitur Ray. qui dicit esse valde nota. ¶ Ad primum tamē satis opponi. de. l. magis puto. ℊ. illud. j. de rebus eorum. sed potest responderi quod ibi loquitur in directo interposito super re. ⁊ potest fieri sicut potest ferri sentētia pro rebus existētibus alibi. vt dicto. ℊ. is qui. ⁊ ibi no. sed tutor non videtur posse dari pro rebus alibi existentibus. quia quando iudex dat decretum ad ministrationis tutor videtur contrahere quandam actionem administrationis quod nō potest iudex in alia prouincia. vt dicto. ℊ. is qui. vel dic ꝙ ibi non exprimitur quod pretor dederit eum tutorem in rebus Italicis et puincialib⁹ sed vtrūq; forte iudex dederit sicut fuit. ℊ. cum oriundus. fm Andre. de pisis. ¶ Glo. oppo. institu. eodem titulo. ℊ. datis. ⁊ institu. qui da. tuto. pos. ℊ. certe. Solue. vt in glos. Item oppo. de. l. vtrum. C. qui pe. tuto. ⁊ institut. de curato. ℊ. interdum. Solu. vt glos. vel hic speciale. vt in glo. in. l. propter. Dic vt ibi nota. in rubrica.

a ¶ Excusare. vide ꝙ p istam. l. dixit Bal. i. l. fi. ℈. de fer. vc. an finita pma dilatione scda debeat dari. vide. l. mācipio. ℞. de opt. leg. ⁊ no. p bart. et alios in. d. l. fi. et p doc. in. c. vltra tertiā. de testi. ⁊ Sali. in. l. j. C. de dila. facit. l. ⁊ si post tres. si qs cau. ⁊ lz Bal. ibi dicat ꝙ in contrariū facit. l. fi. de anna. excep. ⁊ non rīdet tñ dicta ꝑce dēs opi. in qua inclinare videtur est verior et ꝓbat ex no. per gl. in. l. ij. si qs in ius vo. ⁊ ibi clari⁹ bar. in ver. sed ℨ hoc vr ⁊c. et ad Boder. in. c. j. de dilat. vbi ponunt pone qō qs citat die feriata in fauorem hoīs vt cōparet certe ꝙis regulariter quando est dubiū an citat⁹ teneat cōparere in dubio ⁊ allegare cām ꝓpter quā nō tenet cōparere l. si qs ex ali. ff. de iudi. ⁊ multe sunt cause quib⁹ ꝓcedi pōt tpe feriato. l. j. ⁊. ij. ff. de feri. tñ citatio facta pro die feriata nō valet ēt pte nō cōparēte et nil opponente. vt ꝓbatur in. d. l. ij. in fi. nisi in citatione exprimat specialiter cā. ex qua cā appareat ꝙ in illa causa poterat ꝓcedi tpe feriato. vt no. glo. ⁊ doc. in d. l. ij. ⁊ sic satis est ꝙ inspecta cōi regula citatio non ꝓcedat nisi aliud exprimatur. ℈ ita est ꝙ cōis regula est ꝙ scda dilatio

Geometri. At tutela seu cura terre mēsores excusationem habent. sed secus in procuratore principis dante ei⁹ officio est seruādum. b. d. Ibi geometri. i. mēsuratores ℈ Dy. idem est in eis qui docent astrologiam ⁊ musicam ⁊ arithmeticam. vt no. glo. instit. eo. ℊ. item rome. In doctore legum dic vt ibi no. ℈. eo. l. sed ⁊ repro bari. ℊ. fin. ibi geometri dicit glo. vt fuit padenius qui fuit magn⁹ in illa arte.

Propter. Ibi respōde. subaudi quia officium eorum nō habebat impedire administrationem tutele fm Dy. ¶ Glo. op. de. l. atblete. ℈. eo. Solu. vt glo. ¶ Itē oppo. de. l. ij. ℊ. si quis municipalis. ℈. si qs cau. Glo. non soluit. sed dic quod ibi excusatur a priuato onere. hic vero excusatur a publico onere pupillorum fauore vel dic ꝙ ibi erat iusta causa impedimenti. hic non est iusta causa administrationis recuperande. quia nihilominus pōt administrare fm Andre. de pisis. vel dic ꝙ illud ibi vt excusetur a pena. hic non excusatur a tutela fm Dy.

Si in castris. Ibi ab eo. scilicet ab alio nō suo iudice ibi excusationem. dic quod improprie dicit excusationem quia ipso iure non tenet fm Jaco. de are. et Dy. Item oppo. de. l. non tantum. ℊ. finali. ℈. eo. Solu. vt glo. ¶ Secundo opponi. de. ℊ. idem ⁊ in milite. institu. eo. Solu. vt glo. ibi. ℊ. penul. Dic tu quod non valeat dato vt hic fentit glo. in fi. si intelligas in milite dum esset in actu militie. C. de legi. l. administratione. ⁊. l. agnati. C. qui da. tu. pos. Non obstat. l. sed et milites. ℈. eo. quia ibi loquitur in veteranis. ⁊ sic milites non essent tutores filiorum cōmilitonis sui. licet glo. aliter sentiat. ⁊ male in principio sui fm Jaco. de are. et ita intelligit glo. istum. ℊ. ⁊ dictum ℊ. idem ⁊ in milite ſz quod loquatur in milite existēte in actu militie.

1 ☞ Prestans fideicommissariam libertatem succedit liberto.

Equaquam. Glos. opp. de. l. libertatem. ℈. eo. solue vt in glos. ¶ Querit glo. quare dicit fere. Et solue vt ibi. l. is qui. dic vt. ℈. de in ius vo. ⁊ statim sequitur in glo. seq. ¶ Querit glo. nunqd iste qui prestat fideicommissariam libertatem succedat libero. Glo. respōdet quod sic. ⁊ no. † ex ista glo. quod ille qui prestitit fideicommissariam libertatem succedit liberto. pro hoc habes tex. j. de suis ⁊ legi. l. ab intestato. ℊ. licet glo. no. cōtrarium ⁊ male. ℈. de tuto. ⁊ curato. da. ab bis. l. libertus. ⁊. l. pupillo. ℊ. fi. in glo. magg. sed ille glo. possunt habere bonum respectum. vt ibi dicam. ⁊ referunt se ad alia iurispatronat⁹ non ad successionem. vt ibi dicam.

1 ☞ An legitimatio fieri possit per ꝓcuratorē.

a **Excusare.** "Glos. ponit casum sex modis teneas secundam lec. quā sequitur Dy. ibi libellos idest iudices delegatos. quasi dicat quod cognitio excusationis nō possit delegari ℈ Dy. posses etiam sequi primā lecturam. fm Ray. ¶ Oppo. vno modo ⁊ ad rubricam duobus modis. ⁊ pro secunda lectu. quam expedini in casu et in tex. facit quod no. j. de regu. iur. l. omnia q̄cūq;. ⁊ hāc etiam lecturam sequitur glo. ℈. eodem. l. scire. ℊ. oportet. ⁊. ℊ. tribunal. in fine. ¶ Venio ad tertiam lecturam quam recitat vt gl. ⁊ allegat. l. paulus. ⁊ banc tertiam lecturam tenet glo. C. de prædimino. l. minorum. ¶ Contra quam opp. glo. de. l. ita autem. ℊ. gessisse. ℈. de administra. tu. Glo. non soluit. Ray. dicit quod propter illud contrarium debemus banc tertiam lecturam dimittere: et si vis eam tenere potes dicere quod illud generale. istud speciale fuore pupillorum fm And. de pisis. Preterea qui per alium facit nō vere videtur facere per seipsum sed interpretatiue. vt not. in. l. ij. ℊ. deiecisse. de vi ⁊ vi arma. ⁊ licet Ray. dicat qō ad istam tertiam lecturam debes iungere verba glo. per generalem ⁊c. als non intelligeres gl. Dic quod ista est sexta lectura ⁊ non habes eam necesse iungere cum glo. ista. ⁊ tenendo istam tertiam, lecturam facit ad questionem quam habes ibi nota. per Ly. scilicet quidam misit procuratorem ad imperatorem Federi. pro legitimando filio suo naturali. nunquid valeat illa talis legitimatio. ille tex. facit quod non. facit ad hoc. ℈. de adoptio. l. post mortem. ℊ. vacare. ℈. eodem. sed dic quod ibi non est contra vt ibi expōsui. ¶ Item opponi. de. l. bis oneribus. ℊ. antiquis. de muneri. ⁊ bono. dic debet allegare de vacamu. Sol. vt glo. ibi loquitur in priuilegio paupertatis: quod est temporale. vt de muneri. ⁊ bono. l. cura. ¶ Item oppo. de. l. pretor. ℊ. si post. eodem titul. Solu. vt digi in contrario. de. l. qui autem. fm Dy. vel dic fm Oldra. qō hic quesiuit priuilegium propter incorporationem alicuius corporis puta fratrum. vt. ℈. eo. l. non tantum. ℊ. j. ⁊. ℊ. bi qui. secundo respondeo. fm Oldra. vel sol. fm ea que no. ℈. de iud. l. si quis postea. fm Dyn. vel dic quod sicut ibi ex superuenienti causa tollit beneficium lite pendente. ita ⁊ hic debet tolli onus. sed ratio differentie est: quia ibi beneficium est cōcessum propter paupertatem qua sublata debet beneficium auferri. argumē. ℈. eodem. l. geometri. secundo respōso. ⁊. l. atblete. ℊ. i. et quod hic tutor compellatur non est ex defectu priuilegij. sed etatis fauore: ꝙ faciebat ad tutelam compelli: quia adhuc non deficit fm Andre. de pisis. ⁊ ista est melior solutio.

Que tutoribus. Ibi extraneis. sed heredes tenent dare filio cui testator prodesse voluit. vt. C. de lega. l. si legatarium. fm Jaco. de are. alias non esset dare responsum ad illam. l. nam alter responderi non potest ibi filius. facit tex. iste ꝙ donatū a patre filio videatur in dubio donatum non vt extraneo. sed ob meritum collatū. ⁊ hoc sentit glo. C. de colla. l. si donatione. in fi. ¶ Oppo. glo. de. l. nesennius. ℊ. fi. ℈. eo. Solu. vt glo. ¶ Item opponit glo. de. l. cum filius. ℊ. non iure. j. de leg. ij. ¶ Item opponi glo. de. l. cum filius. ℊ. non iure. j. de leg. ij. Solu. vt in glo. ¶ Ultimo glo. inducit hunc tex. in argu. de dictione tanꝝ. vt in glo. in. ℊ. qui duos. de quo dicit ibi. ⁊. ℈. soluntur. matri. l. si viro. ℊ. quicquid.

Feane. Ibi in exilium. ſ. perpetuum. vt ibi patet ibi contutorem. ſ. suspectum. et vide hunc tex. ⁊ intellige glos. duobus modis. ibi non potuit. posīt esset in exilio perpetuo ⁊ ignoraret cōtutorem esse suspectum et vt intelligas difficultatem glo. fm Andre. de pisis. ⁊ vt intelligas istū tex. in tutore qui erat equl ⁊ ad tempus. ⁊ ideo facilius eius ignorantia tolerat. tur quam in alio qui non esset equl. quia melius potest eum scire cōtutorem esse suspectum quam ille qui est equl. vel pro curator suus. Et quod dicit tex. nō potuit. subaudi commode. vt. ℈. de admini. tuto. l. decreto. ℊ. fi. fm Andre. de pisis. apparet hoc dicit ipse ex eo quia ipse ibi tenet quod suspectus possit remoueri per procuratorem. vt ibi dicam. ¶ Sl. in. ℊ. tutorem. opponi. de. l. si quis sub cōditione. ℊ. j. de testa. tute.

1 Sol. vt in glo. ¶ Querit glo. † in. l. plane. an iste potuerit accusare contutorē suum per procuratorē. Et respōnde vt glos. que dicit. ⁊ videt ꝙ sic ⁊c. vel dic ⁊c. vt in glos. et hic aduerte.

2 quia ista pars est valde nota. Ex quo no. † quod tutor suspectus non potest excusari per procuratorem. Ray. dicit banc questionem se habuisse de facto. Bono. ⁊ tenuisse banc partē ſz quod ad excusandū non admittitur per procuratorem in causa suspecti. Non ob. qz nō est capitalis. qz in eovertitur ratio fame. quare ⁊c. per ea ꝙ no. per eum in. l. pe. ℊ. ad crimē. j. de publi. iudi. ¶ Subīcit ipse † quod ait ab eo questum de ratione diuersitatis ſz quare ad defendēdū potest dari procurator in causa suspecti. ⁊ non ad excusandū. Ipse respōdet per. l. cū populari. j. de popu. act. fm eū qui optime facit. Glo. no. contrariū ꝙ ad excusandū datur ꝓcurator. vt. d. l. non solum. in fi. ℈. de ꝓcura. fm vnā lec. per Andre. de pisis. in. l. decreto. ℈. de suspec. tu. Dicit glo. qō iste tex. debet aliter intelligi ſz ꝙ nō erat tutor imo mater ⁊c. subiicit gl. hic ergo excu-

4 satur ꝓpter exilium. ¶ No. ex ista gl. † ꝙ si illi q debēt petere tutorē filio pupillo: vel petere ipsum remoueri tanꝝ suspectum aliter repellātur ab hereditate: qz si sunt in exilio excusantur ab vtraq; petitione.

1 ☞ Consiliarij dicuntur sedere ad latus principis non ad pedes.

2 Non habens certū finem dicitur perpetuum.

3 Si delegatus subdelegauit q̄diu sibi placuerit: ad quem appelletur a sententia lata a subdelegato.

4 Stylus curie tenendus est.

Crisperitos. Ibi excusandos. scilz in perpetuum. et ad hoc sequitur. ideo quoniam ⁊c. ¶ Ibi latus. Not. quod † consiliarij dicuntur sedere circa latus principis non ad pedes facit. l. fina. C. de inoffi. testamē. fm Ray. ⁊ dicit. C. de dome. ⁊ prote. l. j. lib. xj. sed pape cōsiliarij dicuntur sedere ad pedes. argu. eius quod ibi no. ⁊ not. bene hunc

2 tex. cum sequen. ¶ Ibi habēt. No. † quod illud ꝙ non habet certum finem dicitur habere perpetuum pro hoc facit. l. suffi cit. j. de condi. indebi. quod facit ad. q. quam statim dicam fm Jaco. de are. ¶ Querit glo. quare non habet finem certi loci vel temporis. Et sol. vt in glo. j. de decur. l. si quis. vide qō ibi

3 nota. qz idem dicit glo. in ambasiatore. ¶ Finis huius † principij allegatur per Jaco. de are. ad questionem. Certum est quod si delegatus a papa cōmittit alicui vices suas. ⁊ sic subdelegat quod si reseruauit sibi aliquid quod appellatur ad a eum si nihil appellatur ad papam. "extra de offi. delega. c. su per questionem. Dodo delegatus a papa delegauit alicui quādiu sibi placuerit. demum appellatur ab illo subdelegato. queritur an debeat appellari ad papam. an ad istum delegatum. iste tex. facit quod ad papam. quia cum non posuerit certum finem videtur perpetuo cōmisisse ⁊ in totum. ex quo non reseruauit sibi sententiam. nam ⁊ sic si esset tēporalis cum imperatore nō haberet excusationē. sed si esset perpetuus sic. vt dicta. l. tutor. ℊ. fi. cum. l. seq. ℈. eo. In dubio presumitur qō

4 stet ppetuo. vt hic. pro hoc facit. ℈. de iudi. l. iudiciū soluitur. ⁊ hoc tenet Jaco. de are. ex eo ne contingat absurdum quod ille qui impetrauit iudicem delegatū habeat iudicem quem vult tam in causa principali quam in causa appellationis licet contrarium seruetur in curia fm Jaco. de are. quod debes tenere cum debeamus tenere stylum curie. vt. ℈. de iud. l. obseruandum. ⁊ ibi no.

a ¶ Appellatur ad papā. vide qō in fimili ponit bar. in l. de pupillo. ℊ. si quis ipsi pretori. de ope. no. nun.

Solo. ista questione

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

1 ☞Si est factū cōpromissum in clericū ⁊ laicū si discordant in electione tertij vterq; iudex eligit.
2 Quando maleficium est cōmissum in confinio duarum ciuitatum quis iudex cognoscit.
3 Si potestas nō potest cognoscere de delictis cōmissis tpe sui predecessoris:si aliqs fuit vulneratꝰ illo tēpore ⁊ mortuus suo tēpore an poterit cognoscere.vbi q; sic.
4 Existens in cōfinio duarum parochiarum an censeatur parochianus vtriusq;.

Cum oriundus. Ibi:pretor qui habebat domiciliū ratione incolatus.itē erat in iurisditione princie ratione originis et etiā erat certus quod erat vtriusq; iurisditionis ſm Dyn.et fuit decretū p̄sidis necessarium ratione rerum que erāt in prouincia.vt.C.qui pet.tuto.l.j.quod dicyt no.ibi in consti.vide qō no.Buil.C.de sum.trī.l.j.in.ij.co.⁊ dicam.j.de leg.iij.j.itē legato.⁊ vide quod dixi.j.de bere.instī.l.ex facto.⁊ qō ibi no. ibi susceperit.s.in princia ⁊ rome.⁊ in hoc dubitabā vtrum videatur administrare curas duas vel vnā ſm Dy.⁊ ad hoc sequitur responsio.l.¶Slo.oppo.de.l.si certum.ſ.iulianus. de mili.testa.glos.non sol.quare dic q; ibi loquitur in milite: qz pōt habere bona duplici iure.bic in pagano in quo sec⁹. ¶Slo.querit ad quid fuit necessariū vt sciamus an sint due cure vel non.⁊ respōde vt glos. ¶Item iste.ſ.allegatur ad duas questiones† primo ad questionē talem.duo fuerūt[a] electi arbitri.vnus clericus ⁊ alter laicus ipsi non cōcordant in unicem ita q; tertium debēt eligere ⁊ si non eligunt electio defertur iudici.vt.l.item.⁊.l.si cut.ſ.de arbi.modo est in q̄stione vtrū iudex secularis vel ecclesiasticus debet eligere.iste.ſ.facit in arg.quod vterq;. ¶Item facit arg.pone† q; cōmissum est maleficium in cōfinio duarum ciuitatum ⁊ dubitatur[b] in cuius territorio sit cōmissum.iste.ſ.facit in argu.quod vterq; iudex debet cognoscere.facit de libe.agno.l.si vel parens ſ.quid ergo.⁊ quo.leg.l.j.ſ.quid autem.cum ſi.verūtamen debebit ille p̄ferri cozam quo lis est contestata:quia de eodem delicto eiusdem hominis nō debet bis queri.vt.ſ.nau. caupo.stabu.l.penulti.⁊.j.de accusa.l.senatus.facit.ſ.de offi. consul.l.j.ſm Andre.de pisis concor.Dy.in.l.pupillus.ſ.j. j.de verbo.signi. ¶Item p̄stat arg.ſi statutum † est factū in ciuitate quod potestas non debeat cognoscere de maleficijs perpetratis tempore potestatis precedentis sed tantum de perpetratis tempore officij sui.Contigit quod quidā fuit tempore vnius potestatis vulneratus ⁊ tempore alterius est mortuus.q; ratione dubij secūdus potestas possit cognoscere.de boc babes per Dy.in.l.vrbana familia.ſ.fina.j.de verbo.signifi. ¶Item p̄statur arg.ad.q.no.† per Dy.in.l.a dino.ſ.insula.j.de acquiren.re.domi.quod ſi aliqs est in confinio duarum parochiarū censetur parochianus vtriusq;.sed de hac questione dic ⁊ melius vt dixi.C.de agri.⁊ censi.l.omnes.lib.xj.vbi de boc in glo.

a ¶Duo fuerunt. Adde de bac.q.et dic vt per.d.ſDaria, ſozi.l.c.j. ver. xv. declaratio de foro cōpe.⁊ in.c.li cet.charta.fi.e.ti.
b ¶Et dubitatur. adde et dic vt per Fran.de are.in.c. fi.col. iij.de fo.cōpe.⁊ late do.ſDaria. ſozi. in. c. postulasti. ver. circa septimā.e. tit. vbi late.⁊ vbi qō communiter seruatur q; vterq; p̄cedat et vide aligd per Mel.in trac. bānito.in.ij.parte primi tpis.q.viij.

Qui priuilegium. No.q; cōtra fratrē ⁊c. ¶Sloff.oppo.de.l.libertus.C.eo.ti.Sol.vt glo. ¶Querit glo.nunquid fit idem in patre.Et respōde vt in glo.

Patronus. Ibi excusari.si aliquam excusatio nem habeat ſm Dy.ibi confirmetur ergo ante interpositionē decreti proponenda est excusatio Dy. ¶Slo.opp.de.l.caius.in p̄in.ſ.eo.⁊. C.de testa.tute.l.j.Solu.vt glo.vel dic extra glo.quod aut cōfirmatur volens ⁊ debet ante se excusare.aut confirmatur inuitus.⁊ tunc pōt etiam ante excusare.vt.d.l.caius.⁊.j.e.l.amicissimos.ſm Jaco.de are.⁊.ſ.eo.l.scire oportet.ſ.oportet.

1 ☞Si incollegio sint supernumerarij:mortuo vno de collegio:supernumerarius q primo inuenitur admittitur.

Sisquitres. Jsta.l.vsq; ad.ſ.eum diuiditur in quatuor partes.primo ponitur thema ⁊ q̄stio ⁊ solutio que tionis durat vsq; ibi neq; me.ibi ponitur cuiusdam obiectionis remotio ⁊ durat vsq; ibi idē euenit.ibi ponitur solutionis exēplificatio.⁊ durat vsq; ibi illa quoq;.ubi ponitur quedā differentia inter tutelas.⁊ durat vsq; ad.ſ.eū et breuiter.b.d.Ex duab⁹ tutelis testamentarijs vel datiuis tres tutelas habēti delatas ante excusationem ex tribus vna finita statim tenetur ad aliam que loco tertie subrogatur.a quinta vero que loco quarte succedit infra tempus legitimum excusetur.alias gestionis periculū sustinebit.postea vero ipsam retinet.b.d.Ray.dicit q; istud principiū est valde difficile sed mihi videtur satis facile vtyidebitis.Jbi decretum iudicum ibi potuit per numerum trium tutelarū quas habebat.ibi excusari.s.a quarta ergo putauit q; tenuit datio ⁊ hoc dixi.ſ.eo.l.tria onera.ibi pupillis.s.tribus antiqs vt statim sequitur ibi decesserit infra tempora dicte excusationis competentis a datione duarum tutelarum.aīs non esset dubium non obstā.l.tutor petitus.in p̄in.vt dixi.ſ.eo.l.ij.in p̄n.ibi statim ideſt cum est finita tutela.quarta succedit in locum tertie ſm Dy.ibi tutori. ¶No.q; ipso iure est tutor etiā quarte antequ excusetur ſm Jaco.de are.tamen expresse contradixit tex.dic ergo quod dictum Jaco.intelligatur in illis quoꝝ datio tenet licet possit ratione alicuj⁹ p̄uilegij excusari vnde nescio quid velit.ibi excusatur.bic posset legi.ver.nec me mouet qui est.j.ibi potuit.ver.⁊ hoc vadit ad quintam tutelam que nūc est quarta.bic posses cōtinuare ver.illa quoq;.ibi nec me mouet.iste ver.redit ad tertiam tutelā que ante erat quarta.ibi merum.bic respōdet tacite obiectioni hoc modo:bic videtur q; tutela finita per mortē pupilli debeat ad excusationē procedere cū teneatur adhuc rationē reddere. Jtem qz ab ista administratione nō cessat.Ad hoc respōdet qō.ſ.erat finita et non habebat periculum.vel dic ⁊ ita dictū est.ſ.q; ista tutela que succedit in locū tertie excusat.⁊ qz tutela finita non prodest videbatur contrarij:qz neglecta cōputatur.ergo ⁊ finita.tamē secus est vt sequitur.ibi tutela.subaudi in cuius administratione est cessatū.ibi idē ver.ibi datus est vnus illoꝝ quoꝝ tutelam administrabat tutela finita.ibi administrare. non obst.C.de tēpo.appella.l.ſi.ſ.illud.vt ibi per glo.ibi tertie illius ibi datus nō expectato spatio.q.dierum. ¶Slo.oppo.j.de bac ea.l.ſ.ſi.Sol.vt in gl. ¶Jste.ſ.allegatur in arg. Tad questionem talem.in aliquo collegio erant supernumerarij mortuus est vnus de collegio quod debeat admitti vt supernumerarius.qui primo loco inuenitur.⁊ istam.l.alleg. Bug.in ciuitate Bonoñ.inter scholares ⁊ doctores qui scholares volebant ponere quendā doctorem in collegio.facit ad boc.C.de offi.preto.l.mortuo.⁊ instītu.de bo.pos.ſ.⁊ cum.de testa.⁊.C.de progi.sac.scrini.l.nemo.li.xij.vbi de hoc dixi.C. de sacrosan.eccle.l.non plures.

Eum. Scz tutorem habētem tres tutelas cui postea fuit data quarta a qua nō excusatur.cum vna de tribus sit finita per abstentionē pupilli.ibi illa.i.illius pupilli tutela quā abstinuit ab hereditate materna.ibi certum. vnde no.casum.ſ.q; perfectissim⁹ est.ibi crediderit.ſ.ad excusationē tutele p̄feratur ſm Dy.ibi babēdi sunt.facit ad questionem quā dixi.ſ.eo.l.tria onera.

1 ☞Qui non seruat preceptū defuncti nō debet habere commodum ab eo.
2 Executor datus in testamento cui fuit factū relictū si nō vult esse tutor an perdat legatum.
3 Tutor datus in testamento si accepit legatum quod compellatur esse tutor.
4 Feudum datū scholari reuerso de studio per baronē quādo possit reuocari scholari existēte ignorāte.

Mesennus. Hoc principium diuidas in tres partes. Primo ponitur thema in quo themate ponit aliā questionē circa premissum thema.secunda ibi.⁊ quidē.tertia ibi.⁊ an aliquid. ¶Item secūda pars diuiditur in tres partes.secūda ibi:mater.tertia ibi:qui vis ibi mater.ver.ibi excipit.ſ.testamēto.ibi placuit.⁊ remanebit istud legatum penes grauatum cū onere.vt.ſ.eo.l.tutor petitus.ſ.j.⁊.j.de fideicō. lib.l.thais.ſ.seio.⁊ ibi per Ray.videte ad.q.formatā in ver. ⁊ qdē non respondet bic.sed respōdet in.l.ex bis.ſ.eo.vt dicit glo.⁊ bene.ibi idem ver.qui determinat primam.q.ſm Dy. ¶Jbi simili modo respōdet ad secūdam.q.ibi tutores quibus reliquit aligd tutele contēplatione ibi recusat.⁊ tutelā. ibi debere.No.q; † qui non seruat preceptū defuncti non debet habere cōmodum ab eo.facit ſm Jac.de are.in.l.ſi.C.de fideicō.liber.q; † si testator reliquit aliquid executori in testamento.⁊ ille noluit esse tutor non cōpellitur precise.vt.j.de ga.ij.l.j.⁊ ibi dicam.⁊ quod debeat p̄iuari legato.tamē intelligas ſz determinationem.ſ.seq.⁊.l.sequen.q; est verum nisi expresse constaret contrarium de voluntate testantis:vel nisi posset verisimiliter p̄esumi de ipsa per.l.tutor petitus.ſ.eo. ¶Querit glo.qualiter intelligitur quod debeat excusare se confirmatum.Et respōde vt glo.⁊ facit ad id quod dixi post Jaco.de are.ſ.eodē.l.scire oportet.ſ.j.vbi est glo.contraria.

3 ¶Extra glo.quero pone† tutor datus est testamēto accepit legatum.nunquid compellatur esse tutor. Videtur quod sic per.l.si cui.j.de cōdi.⁊ demon.facit.j.de iure patro.l.iij.q; cōpellatur videtur casus expressus in.l.postea legatū.ſ.admittetur.de bis qui.vt indig.ſm Dy. ¶Ultimo Buil.ſ.ſi certū peta.in.l.cū quid.alleg. † būc tex.q; si baro scholari redeunti de scholis credens ipsum sapiētem dedit aliquid in feudum qō si appareat

quod si appareat postea ipsum esse ignarū legis qō possit eū priuare de feudo.argu.buius tex.⁊ boc habetur locū vbi expresse dicitur quod dederat sibi feudū vt aduocaret.p eo: secus si non expressisset vt ibi per eum quod no.

Non semper. Jste.ſ.cum.l.seq. nō inuenitur alibi ſm Dy. Et aduerte quod in isto.ſ.ponitur vnum quod determinat precedentia scōm Dy.ibi alioquin.i.alias esset datarius vtrūq;.i. delegatum siue tutelam.ibi potuit subtiliter cōsiderādo ⁊ in dubio ibi postea.⁊ sic p̄imo reliquit legatum quam cōstituerit eū tutorem ſm Dy.ibi sed bic.ver.sed bic:scz subsequitur legatū tutela vel ecōtra:ibi expressit vel sit verisimile ex coniecturis.facit.l.tutor petitus.ſ.j.ſ.eo.

1 ☞Homini non possumus credere nisi id quod dicit.

Sed hoc nimium. Nec.l.cōtinuatur ibi: est: scz legatarij qui nō erat datus in testō: sed cū pretore. Jbi:inductū:scz excusando se animo nō perdēdi legatū ſm Dy.ibi:tutorē:scz legatariū.⁊ ibi possumus no.† q; nō possumus credere homini nisi id qō dicit.facit.j. de ali. leg.l. liberto.ſ.pe.ſm Jaco.de are.facit.j.de superfi.l.labeo.⁊.C.de cad.tol.l.vnica.ſ.sine deficiens.⁊.l.si ponso.ſ. si qs surrogatus.de dona.inter vi.⁊ vgo.⁊ ibi per Ray.

1 ☞Remotus ab officio ob culpā suā dz perdere salariū.

Exhis. Nec.l.cōtinuatur.ibi: excusauerit. vide circa ſ qō no.ſ.de test.tute.q tutelā.ibi cōuenit:scz vtili actione tutele tutela finita ſm Dyn.ibi:excusauit.i.excusauerit eoipso quo a tutela abstulit.ibi a tutela. No.† qō qñ aliquis remouet ab officio[a] ppter culpā suā qō debet perdere salarium suū ſm Jac.de are.⁊ no.ſ.de offi.assef.l.diē functo.facit.j.de ali.leg.l.mella.ſ.ſi.⁊.C.de cobarta.l. ordinarioꝝ. li.xij.⁊ facit ſm Ray.qō no.per Jo.mo.extra de re iudi.c.j.lib.vj.⁊ p Archi.extra de rescrip.c.qz nos.eo.lib.

a ¶Aīb officio. ad de Bal. bic Bal. Ang. et Ricol. de neapo. in.l. iudices.C.de anno. et trib.lib.x.Bart.l. meuia.j.de annu. lega. ⁊ amodeum de castel. in tract. syndi. car.vj.q.j.

1 ☞Habere legatum est bonor.
2 Et substitutus potest dari tutor pupillo.

Piscissimos. No.pulcbrū casum ibi bonoꝝ legati.

1 No.† q; bonor est alicui habere legatum.facit ad boc.j.de bo.pos.l.iij. ibi bonor est ⁊c. Et sic facit cōtra id qō dixi in aut.vt cum de appel.cog.ſ. aliud quoq;. colla.viij.⁊ quod no. Jac.de bel.in aut.de trien. ⁊ semiſ.ſ.j. col.iij.videlicet quod ideo filius debet habere quartam iure institutionis et non legati:quia bonor est institutum esse eum heredem.⁊ boc etiam no.gl.j.de leg.j.l.filium.ſ.si legata.qō tene cordi.nā vides bic etiā quod bonor est habere legatū ⁊ sic non videtur bona ratio:sed respondeas qō maior bonor est esse institut⁹ heres.⁊ ideo bene dicitur preferr. vt j.vnde lib.l.cum scripto.cum ſi.ibi ſz cui ꝑponatur.⁊ bic incipias casum ibi substitutus. No.† q; substitutus pupillo in testamēto potest sibi dari tutor quod est not.ſm Jac.de are. ¶Et not.bene būc casum quia forte non reperies alibi. Nō obstat.l.j.ſ.tit.ij.⁊.C.vbi pn.edu.de.l.j. quia ibi a iudice. bic a testatore. Verūtamen subsicit Ray.qō ille pupillus nō dz ali penes substitutū. vt habes.s.de ven.inſpi.l.qui ventri.teneas ergo mēti quod substitutus pupillo potest sibi dari tutor.vt bic patet ibi eo casu:scz qñ sit locus substitutioni pupillo mortuo in pupillari etate ⁊c. No.ibi:qō nō admittit tutelam ⁊c.de quo forte digistis cōtrarium. ¶Slos.opp. de l.tutor petitus.s.eo.So.vt in glo.

1 ☞Quod natura negat nemo feliciter audet.
2 Filius emancipatus prodest patri ad emancipationē cōtra seipsum.et nu.ſ.
3 Pater licet nanciscatur tutelam filij sui emancipati non tamen curam.
4 Tutela legitima est in bonis adulti.
6 Si villa debet emēdare dānum:dānum passo quod passus dānum si est de villa tenetur etiam pro parte sua.
7 Qui habet p̄iuilegium p̄opter aliquem non debet vti cōtra illum.
8 Si quilibet debet vocare vgorem suam dominam:qō miles non debet vocare suam dominam.

Lucius titius. Jste.ſ. non inuenitur alibi scōm Dyn. ibi cura. boc intelligo. vt no.instī.eo.titu.in p̄inci.ibi facit aduersus quos

1 est durum calcitrare. vnde versus. Quod natura † negat nemo feliciter audet. possibile tamen est sibi. vt sibi. vt.s. dictū
2 est ſm Dy. ¶Elicit emē ex isto.ſ.quod filius † emancipatus prosit patri ad emācipationem contra seipsum.aliter videtur sentire Jaco.de are.nam ipe videtur sentire qō pater ⁊c.
3 Glo.inducit† Justū text.ad vnum qō lz pater nāciscat tutelā filij sui quem emancipauit:non tamen curam ⁊c. vt in glos. ¶Slo.opp.de.ſ.j.in aut.vt bi qui ob.⁊c. Sol.vt gl. dic qō glo.no.contra institu.de fide tu.in p̄in.de boc plene dixi.ſ.
4 in.j.glo.tamē no.† q; tutela legitima non sit in bonis adulti.vt.ſ.de tu.⁊ cu.da.ab bis.l.ventri.ſ.j. vbi de boc tāgam.
5 ¶Ultimo† Jac.de are.elicit de isto tex.qō filius emancipatus non cōnumeretur in numero contra seipsum.⁊ sic aliter
6 no.quā intelligit glo.que incipit.i.se excusat: licet † ex argu. qō postea elicit videat sentire opi.gl.⁊ Dy.quod arg. est tale qō vbi per statutum villa dānum passo debeat emendare dānum qō si imponatur collecta pro emenda facīēda q; dānū passus si est de illa villa debeat ꝓferre cū eis.ad boc optime facit.j.de leg.j.l.ab oibus.ſ.si titio.vbi de boc diximus. ibi contrariū facit.j.de tu.⁊ ra.dist.l. imperatores. ſm Jac. de are. ¶† Jte pōt ex isto.ſ.colligi ſm Ray. qō p̄iuilegio qō quis habet ppter aliū nō vtatur contra eum:nam pater p̄iuilegio quod habet ppter filios nō vtitur ꝓtra eos.⁊ sic vides qō sentit opi.Jaco.de are.q; nō possit se excusare. Ad istud no.facit.s.de iudi.l.si iudex circūuento ℈ aliū aūt inuito illo ex cuius persona habet p̄iuilegium vti pōt p̄iuilegio.ar.j.de contrata.l.si post mortē.ſ.si. facit de temp.in integ.re.l.si. ¶Hoc etiā facit ad quādam.q. quā audiui formari a dño Beccario de papia milite vcz pone qō statutum
8 est in ciuitate qō quilibet dz vocare vgorē suā † dominā que rit nunquid miles debeat vocare vgorē suā dñam. iste text. scōm expositionē Dy.facit qō sic.in cōtrariū facit scōm expositionē dñi Jac.de are.⁊ certe optime facit iste tex.⁊ recoꝝ dor quod allegaui sibi istum tex.quod not.

Si testamento Decretū iudicis iniustū seu nullum tutorē testamētarium non excusat in administratione:tamē cessans error excusat: secus si id per fraudē ⁊ malitiā admittit.b.d. ſm Ray.dñi ista est bona lex ⁊ practicabilis ⁊ inducit ad multa ar. vt statim videbitis ibi habere ⁊ boc erit verū de facto ⁊ erat legitima excusatio de iure ſm Oldr.ibi datū gl. dicit q; bic erat datus in testamēto solēni vel etiā nō solēni dic sed tunc debeat con firmari.si tamē nō excludit datū a iudice censetur datiuus ⁊ nō testamētarius.vt no.ſ.de admi.tu.l.qui negotiationem. ſ.testō.⁊.C.de confir.tu.l.si vt ꝑponis.ſm Dy.ista opi.Dy. reꝓbatur ſm Ray.in.l.neq;.de ꝓfir.tu. dicā plene de ꝓfir. tut.l.j. ¶Sed an ille q est in testamento inutili datus ⁊ confirmetur a iudice sit testamētarius vel datiuus. dicam in.d. l.j.ibi decernit.⁊ male. Jbi pronuntiationes:qz falsam causam cōtinuit sententia ſm Dy.facit qō not.in spec.de sen.ſ. qualiter.ver.ergo si iudex.⁊ in spe.de arbi.ſ.sequitur.ver.ſz nunquid amicabilis.ſm Ray.

1 ☞Si allegantur due excusationes vna iusta alia iniusta. Et lata sit sententia ex iniusta quod sententia non valet.
2 Falsa causa adiecta in sententia reddit eam ipso iure nullaꝫ et quando non.
3 Fouens iniustā causam nō obtinet:si in sentētia est erratū.
4 Facienti aliquid contra ius error nō subuenitur.
5 Judex an teneatur exprimere causam in sententia.
6 Tutor dicit dationem nullam:⁊ si est aliqua proponere excusationem.
Quis dicit iudicem nō suum ⁊ si est suus cum suspectum.
7 Libellus in appellatione dico sentētiam nullam ⁊ si qua est appello:procedit.

1 **Item quero.** ¶No.casum † pulcherrimū ex quo no.q; si fuerūt allegate due excusationes ⁊ vna fuerit iusta ⁊ alia nō.⁊ iudex in ista fuerit processus iniustā qō sententia non valeat quod est not. ¶Slo.oppo.de.l.j.ſ.bidnum.j.quando appel.ſit.⁊ solu.vt
2 glo.ibi in.ſ.ſi.dic ⁊ sic no.† qō falsa causa adiecta in sentētia reddit sentētiam ipso iure nullam.ergo ⁊c. ¶Contra quod oppo.de.l.seruo inuito.ſ.cū pretor.j.ad trebel. ⁊.l. diuus.j. de re iudi.⁊ de.l.si is ad quē.j.de acqui.bere.qō sentētia lata ꝓpter falsas allegationes valeat sed rescindatur ope restitutiōis. Oldra.dicit qō nō.ex de offi.ordi.c.ex parte.⁊ extra de renū.c.in p̄sentia.refert q; illa causa allega. in ista fuit falsa in facto ⁊ ī iure.in cōtrario fuit in facto tm̄ vel in re tm̄ bic enim pupillus non habebat patruū. ⁊ sic fuit falsa de facto. Item fuit illegitime de iure qz posito qō esset verum qō pronūtiauit iudex qō iste baberet patruum tm̄. tutela testamētaria nō excluderetur a legitima sed ecōtra.s.de testa.tu. l.si qs sub cōditione.sed si esset lata per falsas allegationes cōtra p̄sentē:secus si cōtra absentem.arg.j.de test.l.si quis obtexerit.⁊ ſm quod ego intellegi banc.l.per Jnno.potes

Universidad del Rosario
Archivo Histórico

intelligere in.§.semel.insti.quib.ex cau.ma.non poss. vel dic ad scõm cõtrarium de.l.diuus. cũ si. quiabic fuit exp̃ essus error in sententia.ibi nõ vel dic ꝙ bic speciale fauore pupillorum.ꝛ ita intelligas.§.fin.institu.eo.facit.C. si ex fal.alleg. l.j.ꝛ.ij.ꝛ tenet boc ℣y.ꝛ boc babes per glo.in.l.si is ad quẽ. de acquirẽ.beredi.ꝛ poterit sententia suspendi per appellationem vbi iudex tulit sententiã p gratiam expressam falsa causa:etiam causa nõ probata:sed si causa esset probata: tũc esset impossibile quod nõ sit probata etiã falsa si causa erat falsa.et sic sentẽtia valebit in alijs casibus ꝛ rescinditur per restitutionem ꝛ ita intelligatur.C.si ex fal.alleg.per totũ. et l.diuus.§.de re iudica.ꝛ tangit gl. in dicta.l. si is ad quem.§. de acquiren.beredi.fm Oldra.vbi de boc dicã. de ista quarta tutela tu babes in Specu.de sen.§.quoniam. versi. pe. et per Bail.de cu.in.l.si pretor.§.marcellus.C. de iudi. tangit §.ad trebel.l.seruo inuito.§.cum pretor.dicit tamen Jac. de are.ꝙ bic sit speciale fauore pupillorum. vt ipso iure non teneantur.alleg.boc.§.eo.l.scire oportet.§.excusantur. ꝛ.j. de excep.l.qui agniti. ¶Querit glo.de qua vtili actione bic loquitur.Et respõde vt glo. ¶Extra glo.†babes ex ista.l. notare quod etiam iustam causam fouẽs non obtinet si in sententia fit erratum. ¶Item babes†notare quod subuenit alicui si illud qõ est cõtra ius facit erroꝛe nõ malitia. ¶Itẽ ex isto tex.potes†optime colligere quod in sententia iudex nõ tenetur exprimere causam.nã si exprimat falsam causaꝫ sententia est nulla:sed si tulit simpliciter:tũc creditur tulisse sentẽtiam verã inserta causa babes plene per Ray.in.l. qui rome.§.duo fratres.j.de ver.ob.ꝛ p And.de pisis. de suspe. tu.l.de essi cause.subijcit tamen Jac.de are.qõ interdũ iudex debeat adijcere causam que mouit eũ ad sententiã pferẽdã. C.de iudi.l.pperandũ.§.illo proculdubio.ꝛ.§. de enic.l. sed si vtriusqꝫ.ꝛ si bis casibus iudex causam nõ exp̃serit in sententia recurrimus ad eũ.vt dicat causam que eũꝫ mouet ad sentẽtiã proferendã cum nullus alius possit eam scire. facit ad boc.C.si ex fal.alle.l.si qs decurio.ꝛ.j.de app.l. ab executore.ꝛ de boc ibi no.facit ad boc quod no.de testa.l. beredes palam.in princi.ꝛ.C.de sen.ex peri.re.l.ij.ꝛ credit sibi soli.sic ꝛ als creditur vni testi.C.de ser.fu.l.quicũqꝫ.fm Jac.de are.

6 ¶Item no.ex.l.ista†ꝙ potest tutor dicere dationẽ nullã. et si est aliqua ꝓponere excusationẽ.ꝛ sic prestat argu. qõ qs possit dicere iudicem non suum.ꝛ si est suus recusat eũ tanq̃ suspectum.facit.§.eo.l.ꝑpter litẽ.§.j.fm Jac. de are. ¶Itẽ

7 ꝑstat†arg.ꝙ ille ꝛtra quẽ est lata sentẽtia possit dicere sentẽtiã nullã ꝛ si qua sit appellat.p boc facit qõ no.℣y.j.de leg. iij.l.cũ filius.§.varijs.ꝛ.§.eo.l.scire oportet.in ꝑn.ꝛ.l.ꝑpter litem.§.j.fm Jac.de are.ꝛ boc dictũ est verum in reo: secus esset in actore.vt no.℣y.in.d.§.varijs.nam loquitur in reo quod patet:q; tutor excusans se fungit vice rei:q; ipse ꝓponit plures exceptiones etiam cõtrarias.vt patet. insti.eo.§. qui autẽ.ꝛ.§.eo.l.scire oportet.de bec babes per Ray.C.qñ ꝓuo.nõ est ne.l.j.Jnno.tenet indistincte quod teneat talis appellatio.vt ꝛgtra de in integ.restit.c.cõstitutus.ꝛ in Spec. de appel.§.iuxta.ver.sed nũquid libellus.ꝛ ista opi. approbatur de consuetudine ꝛ babes per Uber.ff. de appella.l.j.

* Pro intell.l.properandum. C. de iudic.

¶Querit Jaco.de are.nunquid in casu.l.nostre poterit iste tutor se excusare ꝛ post dictã sententiã etiam transactis quinquaginta diebus cũ habeat iustam causam.ipse tenet quod sic.nam ille qui nõ potest se excusare infra tempus audit et post tempus.vt.§.eo.l.si cũ ipse.Sol.ista fuit iniusta ignorãtia.ergo videtur habere iustã causaꝫ.ar.§.de calũ.l.annus. ꝛ boc casu dicit querere de nullitate sentẽtie ꝛ nõ currit sibi tempus in excusatione.ꝓposita.arg.C.de inoffi.testa.l.cõtra maiores.potest eñ vna via cognosci ante aliã illa quã ipse elegerit.arg.§.de inoffi.testa.l.papi.§.si quis.

1 ¶Dictio per quod denotet perfectionem.

2 Cautela apponenda in compromisso ad bocyt quis elapso termino non possit agere.

dicho per

Quinquaginta. Spacium quinquaginta dierũ ad ꝓponẽdas in iudicio excusationes tutoribus ꝛ curatoribus est statutũ:sed quatuor mẽses cõtinua die nominationis ꝛ sciẽtie ad instantiã finiendã nisi prose quens contradicũt:aut facto aduersarij sunt impediti.b.d.

1 cũ.l.seq.fm Ray. Jbi:peragẽdo.i.ad finẽ ꝓducendo:q; dictio per:denotat perfectionẽ.vt.l.vbana familia.§. pernoctare.j.de verb.signi.ꝛ.l.ij.in ꝑn.de adulte.qõ facit†ad id qõ no.per Guid.de suza.in.d.l.ij. Bono. habebãt questionẽ cũ ℣dutiñ.qz vicissim vna pars petebat ab alia.ccc.milia florenoꝝ factũ fuit cõpromissum inter eos.Guid. de suza. qui tũc fuit ℣dutine fecit poni i instrumẽto.ita fore de cõcordia partium.qõ si ℣dutineñ.causas suas infra tres menses nõ egerint cadãt a causa:ꝛ si Bono.causas suas infra tres mẽses nõ peregerint similiter cadant a causa. Cõtigit ꝙ ambe partes fuerũt litẽ ꝓtestate infra tres mẽses:post tres mẽses elapses Gui.oppositi qõ Bono.nõ poterãt amplius petere:q; causas suas nõ finierũt infra tres mẽses: qõ debebant facere ꝓpter verbũ peregerint in instrumẽto positum. arg. buius.l.ꝛ.d.l.ij. Cõtra Bonosi. volebãt opponere ℣dutinẽ fibus qõ ipsi nõ poterãt agere.ad qõ ipse respõdet: qõ actio eoꝝ erat salua:q; agere dr qs litẽ cõtestando. vt.l. amplius. j.rem ra.ba.ꝛ ita obtinuit cõtra Odof.ꝛ teneas cordi.q; quãdo facies aliquã cõcordiam tu poteris facere istam fraudẽ. quã fecit Guid.de suza. ℣dominationis subaudi ꝛ cognitionis. ¶Oppo.glos.ꝛ primo oppo.reducẽdo hunc tex.ad absurdũ ꝛ recita glo.que incipit sed si isti.ꝛ dic vt glo.fm Azo. ꝛ facit.p boc.§.e.l.scire oportet.§.quinquaginta.fm ℣y.gl. solu.aliꝭ duobꝰ modis.sed prima vera. ¶Itẽ opp.de aut. qui semel.C.qũo ꝛ quando iudex.Solu.vt gl.q; speciale est. ¶Et opp.de.l.ꝑpperandũ.C.de iudi. Et dic ꝙ ibi causa durat triẽnio.bic quatuor mẽsibus tantũmodo:sed nõ est verũ qõ sit speciale:q; bic istud tẽpus est ꝓpositi iuri cõpetenti parti.ibi:est ꝓpositum instãtie. ¶Querit glo.a quo tẽpore currunt isti quinquaginta.Et responde vt glo.

1 ☞Si causa excusationis nõ finitur in tempore stetit per iudicem an currat tempus.remissiue.

2 Si causa ex forma statuti debet infra tres mẽses terminari: si ponitur dilatio excedẽs illud tẽpus:qõ tamẽ poterit post tempus terminari.

3 Actor impeditus in termino facto aduersarij ꝓducere eius iura:qõ poterit post terminum ꝓducere.

4 Verus cõtumax qui nõ appellat nisi iudice pro tribunali sedente:si venit ꝛ iudex recedit an poterit appellare.

Sicum ipse. Domini ista.l.est bona ipse sc̃z tutor petitus. Jbi:cõtradictionis date p iudicem que excedebat quatuor mẽses fm Jaco. de are.ibi ꝓbari.Nec ob.§.ex qui.cau.ma.l.ait pretor.§. fin. cum.l.seq.quia ista intelligitur fm illã.argu.j. de iti. actuq; ꝓtina.l.j. vel ibi de tẽpore actionis.bic de tempore instãtie. arg.eius quod no.eo.titu.l.sed si per pretorem. in ꝓin. licet glo.aliter no.§.de dolo.l.arbitrio.§.dolo.ꝛ ista glo.est satis no.que dicit qõ etiam nõ stat per aduersarium quominus causa finiatur ibi tempus:quia nihilominus etiaꝫ tempus currit:sed cõtra eum datur restitutio.ꝛ boc in causa principali.i causa appellationis datur actio de dolo.C. de iudi.l. ꝓperandũ.§.finautem.ꝛ in aut.de appel.§.audient. vt in aut.vt spon.lar.§.bec q̃.fm Ray.dic ista cõtraria sunt Jac. de are. ¶†Sed pone stetit per iudicẽ quominus causa finiretur isto tẽpore an currit istud tempus. De boc plene dixi in dicto.§.audient.in aut.de appella.col.iiij.ꝛ tangit Ray. in aut.item appel.C.de tempo.appella. ¶Glo.querit vtrũ iste tex.habeat locum vbi decretum est ꝓbatum etiaꝫ post

* quatuor menses.Glo.dicit qõ sic.Hec ob.C.de iudi.l.ꝑperandum.vbi semper finitur instantia lapsu trẽnij qualitercũq; labat:q; bic trãscursus temporis perimit ius actoris:ibi reseruat ꝛ perpetuat ꝛ fm Old.ista lex allegat p ℣y. in argumẽtũ:†qõ si statutũ est in ciuitate qõ oĩs causa debeat decidi infra tres menses:ꝛ aduersarius petit dilationem que est

2 vltra tres mẽses ꝓpter testes qui sunt in longinquis partibus:qõ nõ obstante statuto post tres menses possit de causa cognosci. ¶†Et eodem modo determinat id quod ponit bic Ray.ꝛ Ly.in.l.fi.C.de adul. scilicet qõ si est statutum qõ actor ꝓducat iura sua infra mẽsem qõ si fuit impeditus ꝓpter dilationẽ datam aduersario qõ etiam possit post ꝓducere. ¶Item inducitur in arg.certũ est†qõ vere contumax nõ appellat nisi veniat iudice sedente ꝓ tribunali.vt.§.de in integrum restit.l.diuus.quidam fuit contumax vere et lata fuit sententia contra eum.iste venit ad banchum iudicis. et statim cũ vidit eum iudex recessit a bancho. nũquid audiat postea appellans.iste tex.facit in arg.quod sic.quia nõ stetit per eum facit.§.de iudi.l.nõnunq̃. quidã vero distinguunt ꝙ aut iudex recessit ante vesperas.et tũc debeat audiri. aut post vesperas:ꝛ tunc secus.arg.§.de ozig.iur.l.ij.ꝛ quia in vesperis.ꝛ in aut.de iudi.§.fedebunt.col.vt.tamẽ casus buius questionis videtur in.l.j.§.dies.j.quando appel.sit.ꝛ tã gitur.j.de appel.l.ij.scias tamẽ qõ bec questio formatur male bic per Ray.in recollecta ꝛ tu q babes eam videas audacter:q; ita est.ꝛ facit iste tex.ad questionem no.in Spe.de lit. cõtesta.§.quando.ver.sed nunquid super.ꝛ in Spec. de test. §.j.versi.sed nunquid si testis.Bar.

S. tho. ad. l. 2. tit. ochs emptis. Post susceptam hb. 8. cod

Post susceptam. Defectus visus auditus seu monis ac intellectus egestas intolerabilis ac perpetua valitudo etiam suscepte excusatiõis tribuit impedimentum.b.d.fm Ray.Jbi potest subaudi.ꝛ sic remouetur fm quosdam ꝛ alleg.quod no.§.de tu.l.j.§.fi.glo. dicit ꝙ non est verum vt ibi dicam per.l.quam plura.eo.titu.ꝛ ad dictam glo.patebit responsum per suppletionem quam ibi dabo. ¶Slos.oppo.de.l.j.§.j.§. de tute.vbi videtur quod cecus nõ possit dari tutor.Et sol.vt glo.dicit. sed posito quod fuisset datus:tũc poterit se excusare etiaꝫ post susceptã tutelam.vt nota.j.l.iij.C.si ex fal.alleg.quod teneas bene menti. ¶Itẽ oppo.de.l.frater.C.eo.Solu.vt glo. ¶Item oppo.de.l.non solum.§.si quis.§.eo.Solu.vt glos.vel dic quod bic tex. intelligitur scõm illũ. et nullum damnabis. ¶Item oppo.de.l.sed in hoc.alias est.l.idem vlpi. et babes bene eandem responsionem quam babes in precedenti cõtrario. ¶Ultimo dicit bec glo.quod no.§.de mino.l.verum.§.ex facto.dic vt ibi.No.casus vbi quis potest dimittere tutelam acceptaꝫ inter quos sunt isti. ¶Ultimo contra istud videtur dicere glos.j.de regu.iur.l.vbi sc̃z quod ille infirmitates impediunt tutelam iam acceptam: sed vt sonat ista glos.dicas qõ istud est verum ita quod non desinat esse tutor ipso iure:sed tantum excusatur.ita loquitur bic ꝛ potest esse verũ quod dixi super tex.super verbo potest.

Paupertas. Jbi:imparem ꝛ intolerabilem fm ℣yn.et glo.ꝛ.l.paupertas.§.eo.titu.vbi glo.remittit.et dic vt ibi.

Dministrantes. Proc uratoꝛ principis etiã absq; dignitate collationis prefectiq; vigiliũꝛ annone a tutelis ꝛ curis etiã suscepti excusationis priuilegio sunt subiecti:assessores vero seu milites in numero absentium qui causa reipu.absunt a tutelis nouis excusantur:sed veteres nõ deponunt.b.d.fm Ray.Jbi:nõ vltra dicit glo.ꝛc.statim expediam eam per primum cõtrarium.Et ideo oppo. de.l.athlete.§.gentium.§.eo.quod nõ debeãt excusari.Et sol. vt gl.dic ꝛ scõm boc habetis in litera delate.quem intellectum ꝑsequitur glo.C. de excu.mu.l.j.lib.g.ꝛ vide quod ibi digi post And. de barulo. alias est in text.de lata.ꝛ tũc est alius intellectus:sc̃z quod tempore administrationis excusetur a tutela ꝛ cura delata illo tempore.

1 ☞Priuilegium datum alicui nõ extenditur ad eius collegã.

Eorum. Jbi:procuratoris:sc̃z de primo.ibi:susceptã: secus in comite primipili principaliter.§.eo.l. non solum.§. si mulier.scõm vnum intellectum Ray.in additionibus antiquis querit rationem diuersitatis et non solutit.tu dicas ꝙ ratio est: quia officiũ primipili est dignius ꝛ sic eius collatio habet maius priuilegiũ. arg.j. de alb.scri.l.fi.ꝛ.C.de bo.que libe.l.cũ multa. ¶Oppo.gl.de.l. si duas. §.munere.§.eo.Solu.vt glo. ¶Item oppo.de.l.ꝑpter magistratus.§. eo.Sol.vt glo.ꝛ sic incipere ꝛ preparare se ad iudiciũ sunt paria facit.j. de pollici.l.j.§.cepisse.vel solue cõtrarium quod ibi in ciuitate romana bic in castro vel villa.vt in contrario not. ¶Item oppo. de.§.item qui reipublice.insti.eo.Et solu.vt glo.ꝛ sic no.†ꝙ priuilegium datũ alicui non extenditur ad eius collegam.ꝛ sic facit cõtra id quod dixi per Jac. de are.§.eo.l.non solũ.§.qui primipilum. ¶Item oppo.de.l.spadonẽ. §.finautem.§.eo.Solu.vt glo.vt dum dicit glo.bic arg.dic sc̃z vt nõ ex cusetur a tutela iam suscepta.sed excusatur a suscipienda. ¶Itẽ oppo. de.l.sed in boc.§.sunt ꝛ alij.§.e.Et sol.vt glo.ꝛ melius.dicyt no.in.l.verum.§.ex facto.§.de mino.

1 ☞Pupillus potest esse de collegio.

2 Item potest cõmittere tale quid quod potest deportari.

2 Presbyter non excusatur a tutela filiozum cõpresbyteri.

Qui corporis. In collegio seu corpore licito cõstituti excusantur ab extraneoꝝ tutela filioꝝ non nec collegarum tutores infra centesimum miliare coguntur esse:sc̃z vlterius excusantur vbiq; vero sunt immunes qui speciali priuilegio

1 sunt muniti.b.d.cum.l.seq.fm Ray.ibi collegarũ. ¶†Slo. ꝙ pupillus de collegio potest esse.ꝛ sic alias pupillus pot cõmittere tale qd ꝓpter quod deportatur.vt.§.de tu.l.si arrogati.fm Jac.de arena. Jbi filiozũ. facit no.j.ad.q.nota per Guil.C.de epis.ꝛ cleri.l.presbyteros.de qua di-

2 gi.§.e.l.sc̃z ꝛ milites.in ꝓin.vnde vide quod iste tex. facit†ꝙ licet aliter presbyter excusetur a tutela filioꝝ compresbyteri nõ excusatur. de quo dic vt digi in.l.amplius.§.eo.Continua.l.seq.

1 ☞Qui habet priuilegium ꝓpter aliquem quod non vtitur illo cõtra ipsum.

Lane. Hec.l.cõtinuatur cum.§.qui corporis. ¶Que rit glo.qui sunt isti quibus conceditur speciali ter vt non teneantur suscipere tutelam.Et responde.vt glo. ¶Ultimo.§.qui corporis.facit ad id†qõ digi.§.e.l. amicisti

1 priuilegio.contra ipsum.vt ibi digi qõ tene cordi.

Libertus. Senatozis libertus filiozum tutelam eius cum alio administrans a tutelis alioꝝ accusationis priuilegiũ non fortitur.b.d.Jbi:administrãs:sc̃z cũ alio.ꝛ sic nõ ob.contrariũ.de.l.neq; senatoꝝ. fm Ray. ¶Slo.opp.de.l.neq; senatus.C.eo.ti. Sol. vt gl. vel dic qõ illud quando gerit negotia filiozũ.facit.§.l.libertus.fm Jaco.de are.

1 ☞Si rusticus emit partem iurisdictionis quã babebat vnus ex tribꝰ fratribus in castro:non per boc est exemptus a iurisdictione aliozũ duorum fratrum quin si delinquat puniatur.

Am ex oratione. Jngenuus vel libertus annulozum aureozum iure munitus excusare se potest a tutela seu cura liberti: nisi etiam eodem iure sit tutus:illius etiam tutelam vel curam prius excusatus suscipere compellitur.boc dicit.scõm Ray.Jbi:liberto non babente ius annulozum:alias secus esset. vt in versicu. ergo ibi datus scilz tutor.ibi poterat.facit ad boc.l.j.§.j. infra de vaca. mu. Jbi annum qui est communis omnium absentiarum.vt.§.eodem.l. non solum.ibi dari.non obstat quod fuerit excusatus. Jbi patrono: scilicet senatoris patroni negotia. ¶Slo.opponit de.l.libertus.§.sed et si.§.eodem.Solu.vt glos.et dic qõ istud priuilegium competit liberto:sed iste perdidit nomen liberti ex quo impetrauit ius annulozum aureozum et sic tacite priuilegio renuntiare videtur.facit de iure annulozum aureozum.l.ij. et infra de acquirenda hereditate.l.si duo. nam cum amisit nomen ꝛ effectũ nominis amisisse videtur.C.de feriis.l. a nullo. ¶Allegatur ista.l.†quod rusticus qui emit partem castri ab vno de fratribus comitis cum omni suo iure qõ si committit maleficium debeat comes cognoscere sicut cognosceret si ipse non vendidisset et commisisset delictum:non autem debeant cognoscere alij duo fratres non vendentes contrarium facit de iure aureozum annulozum.l.j.§. penulti.et.§. de in ius vocã.l.sed ꝛ si bac lege.§.fina.ꝛ.l.paulus.respondet per procuratorem.§.fin.j.de acquirenda hereditate.ꝛ ita inuenitur in repetitio. ℣y.non tamen habet bonum intellectum.neq; ad istam.l. potest bene adaptari.sed in libro Oldra.reperitur ℣yn. aliter digisse. et sic erant tres fratres qui babebant castrum commune. ꝛ ibi babebant rusticos suos in quos babebant iurisdictionem puniendi maleficia.modo vnus istozum vendidit partem suam cuidam rustico. queritur modo an iste rusticus emens sit exemptus a iurisdictione alioꝝ duorum fratrum qui non vendiderunt partes suas:ꝛ an ipse acquisierit iurisdictionem contra alios rusticos.bec est pulcherrima questio.ꝛ tũc bec.l. facit opti me ad istam questio.et ℣yn.dicit quod iste non est exemptus a iurisdictione istozum duozum dominozum: sed in alijs rusticis bene quesinit iurisdictionem.argumẽ.eius quod bic dicitur in text.et glos. quia impe trans ius annulozum aureozum habetur ingenuus quo ad extraneos non quo ad dominos.facit ad boc dicta.l.penulti. de iure annulozum aureozum.et.l.fina.eodem titu.et.l.si is qui.§. de adulte.et ad fil.l. filius egberedatus.ꝛ videtur casus.§.de iurepatro.l. caius. ꝛ ita dicitur stare in istis terminis.

Et quis. Libertus senatoris ipsius procur. excusare potest se ab aliozum tutelis nisi iure annulozum aureozũ a principe sit dotatus.b.d.fm Ray.

1 ☞Si factum est compromissum et dati fideiussores et finito tempore prorogatur:qõ fideiussores non tenentur.

Quid in datione pignozum.

Jtius. Dinidas banc.l. in duas partes principales. Jn prima parte fuit excusatus. Jn secũda desijt esse tutor:ipso iure.secunda ibi:sed si ita et breuiter. boc dicit.Tutor testamentarius reipubli. causa absens veterem tutelam excusationis priuilegio circunscripto assumere tenetur statim post reditum administrationis prioris temporis conuentione cessante:nisi in dispositione testatoris exp̃esse fuerit absolutus:tunc a posteriore tẽporis administratione ꝛ absente priuilegio se excusat post bereditatis additionem seu euentum conditionis quibus in testamento fuerit constitutus.boc dicit Ray.Jbi quo ad.idest donec. Jbi interea.idest durante absentia causa reipub.Jbi:et ideo dic pro tempore se. Jbi tempus ante absentiam.ꝛ post responsionem.Jbi posse.ideo quia prima tutela non fuit finita ipso iure per absentiam.sed per excusationem:secus si ex dispositione testantis exp̃essa finita ipso iure fuerit. vt §.sequen.facit.l.quod dicitur.j.de testa.mili.scõm Ray. ¶Sed adhuc non restat bene declarata ratio:ideo dic qõ ratio est quia verbum quoad appositum superius habet in se reuolutionem temporis vt videtur per Oldra.§.de suf.tu.l.iij.§.queri potest.et aduerte.quia Ray.dicit se legisse in fortiatũ.v.annis anteq; intelligeret istam.l.ꝛ dicit quod iste casus primus videtur esse contrarius.§. sequen. de verbo ad verbum.et responde vt ibi dicam. ¶Slo.oppo.dicte.l.tutor.§.si quis affi turus.infra titu.j.ꝛ.l.si tutor.infra de tute.ꝛ ratio.distra. Solu. vt glos. dic fm ℣y.quod aut est facta diuisio administrationis tantum et censetur vna tutela etiã finita administratione prima.vt in principio busius.l.ꝛ.l.iij.§.queri potest.de suspe.tuto. Aut non est facta diuisio administrationis:sed substantie tutele et tunc censentur plures. et ita loquitur.§. sed et ita. ¶In dubio videtur facta diuisio administrationis non substantie.§.de tutoribus et curatoribus datis ab bis.l. neq; ille.querit glos. infra quantum tempus debeat excusari. Et responde vt glo. ¶†Jstud principium allegatur ad questi. aliqui compromise-

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

runt in aliquē. vt pferret sentētiam vsq; ad annū. ⁊ dederūt fideiussores vel pignora de parēdo sententie. ⁊ cum finiretur spatium anni ipsi prorogauerunt cōpromissum ad alium annū querit vtrū ipsi fideiussores: vel pignora teneantur. ¶ Istud ꝓinci. pretat. arg. quod sic. quia videtur idem cō promissum: sicut hic eadem tutela. ad hoc facit. ff. de preca. l. sed ⁊ si manēte. ff. sol. ma. l. penul. §. mulier. ff. loca. l. itez queritur. §. qui impleto. ¶ In cōtrarium facit. §. si ita. ff. eo. quasi videatur aliud cōpromissum sicut. et ibi est alia tutela. facit. ff. de admi. tu. l. lucius. §. si paulus casus tamen est q; fideiussores nō teneantur. ff. de arbi. l. labeo. §. fin. ff. l. seq. In pignoribus distingue q; aut erant cōpromittentum. ⁊ tenentur quasi ex tacito ꝯsensu. aut aliorum ⁊ nō tenētur. arg. dicti. §. qui impleto. verba hec sunt Dyn. licet Ray. appropriet sibi illa verba. ⁊ vos habetis per Dy. ⁊ Ray. in dicta l. penul. §. mulier. ff. sol. ma.

Sed si ita. Ibi videamus. vtrum debeat prodesse vel non. ⁊ certum est quod prodest. vt ibi per Dyn. Ibi ex ipso facto: idest ex verbis testatoris. Ibi tutor cum ceperat abesse causa reip. ⁊ dic vt ipso iure: sed in casu precedenti per excusationem ex. l. disposition. ff. eo. l. si is qui tres. in principio. ⁊ ideo ex eius dispositione statim transmittit tutelam post redi tum ſm Ray. Ibi potest quia videtur noua delata. non autem vetus continuata. ¶ Glo. oppo. insti. de satisf. tu. in principio. ff. eo. l. tutor. Solu. vt glos. ¶ Item oppo. de. l. quinquaginta. ff. eod. So. vt glo. ¶ Ex ista glo. no. ⁊ tene menti q; exercere litem dicitur ille qui litem incboat. ⁊ ad boc allegat eam Jaco. de are.

Si a pretore. Curator datus a iudice mentecapto muto seu ventri se excusare potest per legitimum numerum. boc dicit. ibi vētri. vide qō not. ff. de tut. ⁊ cu. l. ventri. ⁊ qō ibi dicam. Glo. querit propter quos liberos excusatur. Et responde vt qō.

1 ☞ Locus vbi cōtractus effectum dirigit inspicitur in contractibus.
In vltimis voluntatibus cōsiderari debet locus vbi fit testamentum.

a ¶ Officio. No. qō ille qui obtinuit in causa non potest petere expensas quas fecit vltra q̄ facere debe ret.

Rome. Tutores a magistratibus rōna lis decreti seu dati in testamēto rome cōfecto: vel eius suburbibus dicūtur in ipa vbe constituti. boc dicit ſm Ray. ibi rome in quo consuetudo dicte ciuitatis debet spectari ſm Jac. de are. ⁊ dixi per Ray. de ven. inspi. l. j. in fin. ⁊ per doct. C. de sum. trini. l. j. in fin. ibi datos q; prodest propter id quod habes. insti. de equ. tu. in princi. cum glo. de verb. signi. l. ij. ⁊ sol. vt glo. ¶ Ultimo not. Tex isto tex. q; licet in cōtractibus consideremus locum in quem effectus ipsius cōtractus dirigitur non sic vbi est facta scriptura. vt. l. contrazisse. de act. ⁊ ob. tamen in vltima voluntate debet cōsiderari locus vbi est factum testamentum. verba enim per que contrageruntad vltimam volūtatem nō trabuntur. ff. de verb. signi. l. verba. ⁊ per boc patet responsum ad. l. contrazisse. ſm Andr. de pisis. ⁊ boc teneas bene cordi.

1 ☞ Famulo nihil impossibile iniungi debet.

Si tanta. Aduersa valitudine corporis seu mentis super ꝓprijs negotijs legitime impedit⁹ a tutela patroni eiusq; liberorum de iure communi se poterit excusare. boc dicit. ſm Ray. ibi impossibilis. Not. argu.

1 Tbic quod non debet aliquid impossibile iniungi famulis: quia ad illud non tenentur. vt bic. ff. de pe. l. mozis. ff. de nego. gest. l. si pupilli. in fin. ſm Jac. de are. ⁊ probatur. ff. de ope. li. eius artifi. ff. l. boc opere. ff. l. interdum.

1 ☞ Comites ⁊ barones dum sunt in exercitu nō possunt conueniri nec eius officiales.

2 Qui solum sunt de numero gaudent priuilegio.

Qui in collegio. Pistores in collegio in legitimo numero constituti pistorinam per seipsos exercentes a tutelis ⁊ curis etiam collegarū vrbani excusari possunt: secus loco vbi

1 dati sunt domicilium non habentes. ſm Ray. Ibi exerceant. facit † iste tex. ad id quod no. ff. per glo. cōstitutionis imperialis constitutione. de obse. excep. cause ⁊ comites ⁊ barones tempore quo sunt in exercitu nō possunt ab aliquo cōueniri nec ipsi nec officiales eorū. ¶ Et not. q; ita demum habeant priuilegium si ipsimet sint in exercitu non si alios ibi

2 constituūt eorum nomine ibi: numeri. ¶ No. † q; illi tantum gaudeant priuilegio qui sunt de numero. vt bic. ff. eo. l. administrantes. §. j. ff. C. de sacrosan. eccle. l. nō plures. facit quod no. in aut. vt certus sit nu. cle. in fi. ⁊ quod ibi dixi post Jac. de bel. in aut. de rese. col. iij. ibi datis a testatore. vt. ff. eo. l. nō solū. §. ⁊ qui in testamēto. ⁊ dixi. ff. eo. l. ppter. §. licet. ¶ Oppo. glo. de. l. §. quod cuiusq; vni. no. ff. de colle. illi. l. j. q; nō debeant habere priuilegia. Sol. vt glo. ¶ Oppo. etiam de. l. ita autem. §. gessisse. de admi. tu. ff. l. tres tutores. eo. ti. glo. nō sol. ⁊ ideo dic vt not. ff. de procura. l. j. in fi. quod illud regulare istud speciale ſm Dyn. ⁊ plene per eundem Dy. in. c. quod alicui. extra de regu. iur. lib. vj. ¶ Oppo. de l. is absens. So. vt glo. Nicolaus.

¶ Vbi pupillus educari vel morari debeat: ⁊ de alimentis pupillo prestandis. Rubrica.

¶ Ad euidentiam huius ti. premitte quod no. j. eo. l. fi. in glo. magna ⁊ banc rubricam continua ad precedentia: quia in educando pupillum multum consistit administratio tutoris adeo quod ꝓpter cessationem vel mendacium aliquando remouetur: aliquando punitur. vt. ff. de admini. tu. l. tutor. ꝓ. itē solet. ff. de suspe. tu. l. iij. §. tutor. ff. l. in pluribus. §. fi. ff. j. eo. l. fi. ⁊ ideo post precedentes ti. ponit istum. ſm Dy.

Volet pretor. Pupillus educari ac morari debet apud virū idoneum eius ꝓpinquis parentibus ex cōditione persone ac tēpore pretoris arbitrio eligēdum. excluso ipsius substituto: ly in testamēto paterno expresse cōtrarium cauetur. h. d. ſm Ray. ibi: vbi. i. in quo loco ⁊ apud quā personam. Ibi in posthumis. de quibus nō curatur vbi alerētur. Ibi pueris maioribus triēnio. vt no. j. e. l. fi. in fi. ſm Ray. Isti nūq̄. i. aliqñ esti mātur apud aliquē ꝓpinquum vel apud extraneum. si omnes propinqui sunt vt suspecti. arg. C. de fun. do. l. iij. in fi. ſm Dy. ibi educaret. ⁊ nō ob. l. amicissimos. in pn. ff. tit. j. de ventre inspi. l. qui ventri. vt ibi dixi. ſm Ray. ¶ No. istum casum: qz forte dixisses contrarium. Querit glos. qualiter estimabit preses istud. Responde vt glo.

1 ☞ Testamentarius executor cogitur causatiue recipere executionez non precise.

Quauis. Liberti parentes cognati vel pupillor⁹ affines educationem precise suscipere a pretore cogunt. extranei vero excusarentur accipere hoc onus sed priuant̄ legatis ac beredi tatib⁹ in testamēto patris pupilli sibi relictis nisi als fuerit relicturus. h. d. ſm Ray. Ibi coactus educationē suscipere ⁊ super hoc verbo dicit gl. licet pretor ⁊c. super verbo alimētari. dic. i. apud se permitti educari pupillū. Ibi placuit denegari petitionē relictor ſm Dy. Ibi: sciret qō nō presumitur nisi exprimatur: sed hoc minimū ſm Dyn. ibi denegāt. Glo. alleg. l. q tutelā. ⁊ vide qō ibi no. circa istā materiā. Ibi statuit. prestat iste tex. arg. ad id † qō no. per Dy. ff. de leg. ij. l. j. scz qō executor testamētarius nō cōpellit recipere executionē precise sed causatiue fic. vt bic ſm Ray. ⁊ de hoc tetigi. ff. de leg. j. l. bmōi. i ꝑn. ⁊ habes plene. C. de epis. ⁊ cle. l. nulli. in. j. q. ⁊ dixi post Jaco. de bel. in aut. de ec. ti. §. si quis autē

1 pro redemptione. col. ij. ⁊ dixi in. l. j. de leg. ij.
☞ Qui obtinuit in causa non potest petere expensas quas fecit vltra quam facere deberet: ideo taxantur a iudice.

2 Expense faciende sunt inter facultates.

3 Casus in quo voluntas testatoris non seruatur.

a **Officio.** a Tutor a pupillo tutele actiōe cōuēt⁹ sumptus in alimētis ac disciplinis eius factis ab illo ſm vires facultatis eius sibi poterit imputare nō vltra: etiā si moderata taxatio facta fuerit in testō vel a ꝓtore. b. d. Ibi: officio mercenario cuilibet actiōi bone fidei deseruienti ⁊ ea finita finit. vt. ff. de act. empt. l. q p collusionē. §. fi. ⁊ de po. l. iiij. ibi iudicis. dicit gl. superior. l. dixit. ibi dicit. ff. l. alēdus. ¶ Sequit in gl. nūc ex cuius bonis dic. imo quātū expē di debeat. vt no. ⁊ melius. j. e. l. fi. ibi act. ff. l. arbitrio tutoris est determinatus ibi facultatū. i. redditui. vt. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. ego. ff. l. pri. ⁊ ad. l. fal. l. diuus. ff. de lib. agno. l. si qs a liberis. §. alimēta. ¶ Ex quo

1 no. † arg. cōtra illū q obtinuit in cā. vt nō possit petere expēsas quas fecit vltra q̄ facere deberet ꝑ Jac. de are. ꝓterea iudex taxat illas expē sas. vt ptz in aut. de indi. §. ops. col. vj. ⁊ habes de boc glo. in. l. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. quā teneas cordi. ibi boc amplius. ver. ibi ſz si. ỽ. no.

2 † q; ꝓ facultatibus tm̄ faciendi sunt sumptus cōcor. sunt in glo. tm̄ glo. alleg. vnam. l. que optime ⁊ clare dicit boc in aut. vt deter. fit nu. cle. circa ꝑin. ¶ Oppo. gl. de. l. si patris. C. de interdi. ma. glo. nō sol. sed dic q; illud in matrimonio in quo volūtas patris ꝺz seruari. vt. C. de nup. l. si vt ꝓponis. ⁊ ff. de sta. bo. l. paul⁹. als incipit cū g. ſm Dy. als ſm And. de pisis

de pisis dicas q; in. l. si patris est regulare in. l. nostra. est casuale. ⁊ ꝓpterea. ff. ea. l. dicit tex. nōnunq̄ a patris voluntate ⁊c. q. d. i. aliquādo. vt ibi innuit q; regulariter fit cōtrariū. facit. ff. de admi. tu. l. iij. §. ḡuis. ſm Andr. de pi. ⁊ sic no. † casum in quo seruatur voluntas testatoris simile. ff. de admi. tu. l. quidam decedens. in pn. §. fin. ⁊ j. de bere. insti. l. paterfa. ⁊ ibi no. ff. l. quidam. in pn. glo. j. de condi. insti.

3

Vs alimentorum. Pretor ad expensas et ad alimēta siue instructionem minorum cuiuscūq; sexus inspectis māgnis ꝑsonis deputatis ad vsum eorum mercedibus ab eis debitis eorum etatis vestibus atq; tecto secundum vires patrimonij eorum de quo sibi cōstat extra iudicium: vel per cognitionem iudiciariam inter tutorem ⁊ cum qui postulat alimenta decerni. habita ab eodem in exēplo tamen primo aut quo reddito anno seruata tagari debebit eoꝝ pecunia apud tutorem constituta in boc ab eo ponenda in vsuris centesimis ⁊ ꝓpter contumaciā seu mendacium puniendo ſm Ray. ibi nō immersum. No. pulchrum tex. ⁊ quotidie allegatur. Ibi decernat. facit in aut. de cōsul. §. penul. col. iiij. Ibi supersit. dicit Dy. maledicatur qui fecit banc. l. ⁊ sic videtur quod Dy. fuit multum liberalis. licet Ray. dicat imo benedicatur. Ibi determinatur facit. ff. de fi. ⁊ eoꝝ li. l. cum vnus. §. fi. j. ad le. fal. l. hereditatis. ibi amplius. No. bene hunc tex. ad hunc text. in aut. vt deter. fit nu. cle. per duas colū. post ꝑin. ibi exhibitioni. ⁊ alimentis. No. q; quando maritus legat alimenta vxori sue. ita debēt dari quemadmodum dicit ista lex.

1 ☞ Pupillus an prestet alimenta tutori. remissiue.

2 Idem operatur oppositum in opposito qō ꝓpositum in proposito.

3 Alimenta relicta vxori debentur scōm facultatem redditum.

4 Judex imponere potest penam mandati.

5 Judex potest imponere penam litiganti vt respondeat positionibus: ⁊ illam exigere.

6 Judex quod possit pluries pro eodem facto cum causa mulctare.

7 Tutor repetit expensas a pupillo qui nihil habebat si postea effectus est locupletior.

a **Sed si non constat.** a Ibi: cōpellitur sed nunquid ecōtra ꝓpupillus debeat prestare alimenta tutori. Dic vt no. ff. de admi. tu. l. tutoribus. §. principales. ⁊ no. Jac. de are. j. ti. j. l. j. §. si pupillus. facit qō no. Ray. de suspe. tu. l. impuberibus. §. fi. de bac. q. dixi. ff. ti. j. l. paupertas. ibi accesserit. Not.

1 qō idem † operatur oppositum in opposito qō ꝓpositum in ꝓposito simile. j. de leg. iij. l. qui filium. ⁊ de ser. rusti. ꝓedi. l. tria ꝓedia. ff. j. devulga. ⁊ pupil. l. ⁊ si contra. ⁊. C. de sen. pas. l. si. hunc tex. allega. Jac. de are.

2 † q̄ quando relicta sunt alimenta vxori q; iudex debet inquirere patrimonium. ⁊ eius redditus ⁊ iuxta illud facere alimēta decerni. ¶ Item

3 babes ex isto tex. † qō iudex potest imponere penam mandati. vt ibi cōminari ⁊c. ꝓ o boc facit in aut. de trien. ⁊ semis. §. studium. ff. de admi. tu. l. tutor qui repertorium. §. si perceptum. C. de sum. trini. l. in epistola. concor. j. de fideicommiss. lib. l. iiij. §. adijci. ſm Jaco. de are. ¶ Item pre

4 stat ar. † q; iudex possit imponere penam litiganti qui debet respondere positionib⁹: qō si falsum cōfiteatur vel dicat qō debeat soluere centū vel si non dicat verum quod habebit capitula pro confessatis ſm Jac. de are. Sed tunc quero an iudex ponere t eam exigere. Iste tex. facit qō sic. ad boc facit. l. j. §. quid ergo. ff. de ven. inspi. ⁊. ff. si quis ius di. non obtemp. l. j. in princip. ¶ In contrarium facit. C. cōmi. vel epist. i ru. l. j. tu teneas q; possit exigere. nō ob. C. cōmi. vel epist. quia ibi loquitur in diffinitiua que exigit plenam cause cognitionem.

5 vt. C. de iudi. l. iudices. bic in interlocutoria. ¶ † Tunc q̄o pone qō iudex dicit parti facias tale: qd sub pena. cc. ccc. cccc. nunqd potest omnes penas exigere. ſm Dyn. non quia iudex non potest mulctare nisi ter. C. de modo mulct. l. j. alias. l. eos. facit quod no. Spe. de excep. §. j. ver. qd si iudex. ⁊ in titu. de cōtu. §. nunc diceremus. ver. sed pactum. ⁊ in tit. de sen. §. j. ver. sed nūquid iudex. Ray. istam. q. terminat. j. de leg. ff. l. filiusfami. §. diui. scz boc qō habeat locū vbi preceptum iudicis fuit cū causa

6 alioquin si esset sine causa non valeret. vt ibi dixi. ¶ Item quero † pone qō tutor alit pupillū de suo proprio: qz pupillus nil habebat postea pauenit ad pinguiorem fortunā an poterit tutor a pupillo repetere. Iste tex. facit quod nō: qz expense debent fieri ꝓ modo patrimonij: alioquin nō repetuntur. vt. ff. eo. l. pri. in pn. in contrarium est veritas. vt. j. de contrario iudi. tu. l. iij. scz quod possit repetere.

7

Sed si egeni. Tutor pupillos egentes de suo alere nō tenetur. ⁊ si post alimētorum decretū ad inopiam sunt deducti. debent alimenta decreta minui. si vero ad pinguiorem fortunam peruenerint sunt augenda. h. d.

1 ☞ Patre berede filio instituto et dote filie relicta: si soror alimentatur a fratre donec maritetur non compensat alimenta cum dote sed de suo alit.

2 Frater tenetur alere fratrem inopem.

Vi filium. Tutor ad expensas et disciplinas liberalium artiū de bonis pupilli beredes a patre scripti ab eo factas circa decretum pretoris: eius sororis ex bereditate in paterno testamēto dotate. eidē puberi et ipsius substitutis actione tutele directa conuenti etiam dote illi mulieri soluta de iure poterit imputare. boc dicit. scōm Ray. ¶ Et aduerte ad pulchrum casum qui non inuenitur alibi ſm Ray. ꝓout ipse dicit. C. de nego. gest. l. alimenta. §. sed satis. concor. l. cum vnus. §. fina. ff. de ali. ⁊ cib. lega. scōm intellectum Hugo. per quem determina bis istum text. ibi instituerit. Vide glo. ⁊c. quare. boc dicit statim videbitis in fine gl.

1 ¶ Not. ex ista. l. pulcherrimum casum quod si pater filio berede instituto in testamento reliquit filie dotem q; fratres tenentur interim alere sororem de suo: nec potest sibi imputari in relicta dote. de boc per docto. in. l. alimenta. C. de nego. gest. in vlti. questio. ⁊ ibi per Ray. ¶ Glos. oppo. insti. de exhere. lib. in princip. Solu. vt glo. ⁊ ibi vbi dicit exheredauit eam dic quod sic vt fecit. ff. de ali. et cibaria. lega. l. cum vnus. §. fina. dicit glo. instituit eā in aliquo ⁊ alias non valeret: sed si instituit eam in dote an valeat. dic vt plene not. de mi. l. deniq̄. §. sed vtrum. ſm Dyn. ¶ Item oppo. de. l. j. §. sextum. de postu. ⁊ recitat glos. que incipit si forte. Et solu. vt dixit gl. dicitur sed certe bodie non negat. §. sextum. quin mulieres possint grāmaticam addiscere. ly dicat qō nō possint postulare. ¶ Ultimo † glos. allegat istam. l. qō frater tenetur alere fratrem inopem. ⁊ propter bāc gl. allegatur quotidie ista. l. ⁊ de boc dixi. ff. de libe. agnoscen. l. si qs a liberis. in princip. facit. ff. de admini. tuto. l. tutor. scōm dignitatem. §. fin. ⁊ q; teneaf alere. tenet Odofre. nam si legitimus tenetur alere naturalē. vt in aut. quib. mo. na. effi. sui. §. si quis multofortius tenetur alere legitimum.

1 ☞ Nouerca non cogitur stare cum priuignis.

2 Pendente iudicio retinende possessionis vel vti possidetis an possessio sequeretur.

Si disceptetur. Controuersia de alēdo pupillo presidis iudicio est dirimenda illis exclusis quos foret verisimile eum facere in preiudiciuz. boc dicit. ſm Ray. ibi impuberis.

a ¶ Collige bic argu. † quod nouerce non cogunt stare cum priuignis sed non video qualiter colligat istud ex. ff. bac. l. bic not. glo. ¶ Iste tex. alle

2 gatur per Dy. quod pendente † iudicio retinende possessionis vel vti possidetis q; possessio debeat sequestrari vt bic. nam vides qō bic iudex potest statuere et debet penes quem pupillus alatur. ita q; non alatur penes suspectum pro boc facit. l. iij. §. finautem. de libe. exhib. quia ibi permittitur sequestratio persone. ergo multofortius rerum. C. de sacrosan. eccle. l. sancimus. ⁊ in boc videtur residere. Dy. ¶ Contrarium sentit Ray. in aditiquis. certi enim sunt casus in quibus sequestratio est permissa. C. de ꝓhib. se. l. j. ⁊ quod ibi not. et iste non est de illis. ergo ⁊c. ⁊ boc vltimū credo verum. nam tunc demum debet fieri sequestratio in interdicto retinende possessionis quando vtraq; probauit per dignos testes. vt habes glos. not. C. vti possidetis. l. j. in glos. sed qualiter. quam teneas cordi. que est vera. vbi nescimus quis ante prouocauerit ad iudicium alioquin cum ille fungatur vice actoris ⁊ alius vice rei: alius debebit obtinere. vt. l. qui accusa. C. de eden. ⁊ extra de procu. c. lz. vbi boc vide per Jnno.

1 ☞ Si pupillus renuntiat bonorum possessioni non tenet renuntiatio nisi fiat in presentia affinium.

2 Pupillus quando ali debeat de bonis tutoris.

3 In criminibus vbi pena venit imponenda a religione infra quod possit peruenire ad diffinitiuaz lite non contestata.

4 Pena extraordinaria potest esse vsq; ad penam capitis.

Si absens. Tutor absens voluntarie contumax in alēdo pupillum boc in iudicio requirentibus affinibus vel cognatis eius velut suspectus causa cognita remouebit a pretore vel eidem tutor generalis et perpetuus

¶ Sed si non cōstat. Et adde dictus Jmo. ⁊ De. de anch. in. c. consti. de constitu. videlicet q; si iudex cognoscit qō calūniose petis ampliam dilationem potest tibi statuere terminum ad probandum ⁊ cōminari quod si in terim nō pbaueris nō audieris.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

ab ipso adiũgetur:necessario vero absens idoneus in officio retinetur speciali curatore ad prestationem alimẽtoꝝ dũtaxat sibi adiuncto.b.d. ℔m Ray.ibi amicis.dicit gl.vocãdos amicos ꝛc.ꝛ no.gl.ꝛ alle.l.ergo.ex qui.cau.ma.dic melius vt not.ex q.cau.in pos.ea.l.boc aũt.§.j.quã glo. videas.¶Ad declarationẽ istius habes ꝑ Ray.C.de bo. aut.iud.pos. l.cũ ꝓponas.qꝛ ista gl.est falsa.qꝛ boc est spãle in casu isto.¶Item facit
1 iste tex.ꝑ ꝗ̃ no.gl.j. de bo.pos.l. tutoꝛ.quã gl. ꝓtene co:di.ſ.ꝙ vbi pupillus renũtiat bo.pos.non valet renũtiatio nisi fiat in ꝓsentia affiniũ ꝛ cognatoꝝ suoꝝ:ꝙ teneas co:di.¶Glo.opp.de.l.penul.C.de pa.pote. ¶Aduerte ꝙ iste oppoꝛtotũ ti.reſpiciũt.Et ſolu.vt glos. in.l.pe. dic de bocvt dixi de lib.agno.l.ſi quis a liberis.§.ſi mater.ꝛ habes ꝑ doc.C. de neg.gest.l.alimẽta.¶Item opp.de.l.j.ꝛ aut.ibi posita.C.de diuoꝛ.l.
2 apud quem.Sol.vt glo.ꝛc.¶tQuerit glos.nũquid pupillus debet ali de bonis tutoris.Et reſpõde vt glo.ꝛ alleg.l.impuberibus.j.tit.ij.ꝛ vi
3 de quod ibi no.¶Et ℣y.allegat tistum tex.ꝙ vbi tractatur de tali crimine ex quo venit imponẽda pena relegationis vel infra ꝙ etiã lite nõ cõtest.ferat ſnia.Dicit ipse ꝛ sic facit ꝓ opi.quã habes no.de boc.Sed habes glo.no.j. de pe.l.in seruoꝝ.in gl.ꝛ nõ plus dicit ipse.dicvt ibi qõ nil habes no.℟ boc.sed habes glo.no.j.de pe.l.absentem.q̃ est glos.notabilis valde ꝛ menti tenenda.ꝛ istam.l.iudices taliter.Tex. videtur dicere ꝙ tutoꝛ qui est absẽs põt remoueri vt suspectus.ꝛ põt iudex eum punire extraoꝛdinarie.ſ.de tute.l.in eos.ꝛ de offi.ꝓfec.vbi.l.j.§.ſolet. ꝛ pena extraoꝛdinaria iudicis estꝙ̃ ad relegationem vel infra.vt.j. de effra.ꝛ expila.l.j.§.ſi.ergo patet ꝙ in absente põt imponi pena relegationis vt hic.etiã lite nõ cõtesta.¶Oc.C.de penis.l. absentis. tenẽt contrarium:qꝛ ſi in ciuili nõ fertur sentẽtia lite nõ cõtest. vt.l.ꝓperandum. C.de iudi.nec in criminalibus:cum quelibet pena corꝓoralis ꝛc.vt in.l. seruoꝝ.in.de penis.ꝛ opi.istoꝝ sequitur gl.valde singularis.ꝛ no.C. de dig.l.quoties.lib.xij.¶Ray.C.quõ ꝛ quando iud.l.j. ꝛ in.d. l.absentẽ. tenet ꝓximam opi.ꝙ possit fieri etiam lite nõ cõtesta.¶ec ob.ra. doc.qõ nõ põt in ciuili fieri.ratio qꝛ in ciuili habes remediũ missionis in possessionem.vt.j.ex qui.cau.in pos.ea.per totũ ꝙ remediũ nõ habes i criminali.vt insti.de noxa.ac.§.j. ¶Item nõ ob.ꝙ in criminalibus excedentibus relegationem nõ fertur ſnia lite nõ cõtest.ꝛ hoc in diffinitiua qꝛ ibi accusatoꝛ ḃz remedium aduocationis.C. de requirẽ.re. per totũ. ꝙ cessat in criminalibus in quibus cessat pena relegationis vel.j.qõ est valde no.quicquid dicat.l.ista.quam allegat ℣y.nõ facit:qꝛ hic loquitur de remotione tantũ:nõ de impositione pene. ꝓterea sumpto argꝓnt est necessariũ sumi ex isto tex.ꝛ intelligendo eum vt ipse intelligit sequeretur ꝙ etiam in criminalibus excedẽtibus relegationem posset
4 procedere lite nõ cõtesta.qꝛ ꝓinterdum pena extraoꝛdinaria põt esse vsq̃ ad penam capitis.vt babes gl.no.insti. de iniur.§. in summa quam teneas co:di.que an sit vera dic vt ibi dixi.

¶De tutelis ꝛ rationibus distrahendis:ꝛ vtili creationis causa actione. Rubrica.

1 ☞Quare hic tractatur de actione tutele.
2 Actio de rõnibus distrahẽdis cõtra quem detur ꝛ quare sic appellet.
3 Quando habeat locum quando actio furti ꝛ quando actio tutele.
¶Concinna ad ꝓcedentia fic. Quia ratione administrationis quam faciunt tutores de quibus est dictum superius obligantur tribus di
1 uersis actionibus:ideo ponit istam rubricam.¶Querit gl.tquare tractatur hic de actione tutele.Reſpõde vt gl.qꝛ in ea venit ꝛc. dic speciali ter in.l.j.C.de tu.ꝛ ra.distra. ꝛ.l.ſeq.ꝛ habes de boc ꝑ Azo in ſumma huius titu.ꝛ positiones ꝛ libellum formabis in ista materia. vt not. in Spe.de iudi.§.generalia.De eo autẽ qui nascatur actio de rationibus
2 distrahendis no.j.c.l.ſi tutoꝛ.ꝛ.l.ij.§.ſi.¶Querit gl.tcõtra quem actio datur de ra.distra.Reſponde vt glos. Ibi.§. distrahendum. dic de bac actione vt plenius no.ſ.de admini.tuto.l.tres tutores. ¶Item querit glo.cõtra quem datur ista actio tutele de qua dicitur in fine rubrice.Et reſpõde vt glo.Et vide circa istam materiam vt babes per glo. insti.de attillia.tut.in ſi.ꝛ qõ ibi dixi.¶Querit glo.quare appellatur ista actio de ra.distra.Reſpondet ꝙ distrabere idem est qõ alienare vel auertere a patrimonio vt ſi tutoꝛ rem quã bona fide administrat. vt ad pupilli vtilitatem administrare ḃz distragit.ꝛ ad alium vſum cõuertit tenetur
3 hac actione.ꝛ ideo appellatur de ra.distra.¶tQuerit glo.quando ḃz locum actio de ra.distra.ꝛ quãdo tutele:ꝛ quãdo furti. Ipſa distinguit tres casus.nam aliquando cõtractat tutoꝛ tanq̃ tutoꝛ ꝛ ratione administrationis ad se pertinentis.ꝛ boc cõstat.Qñq̃ cõstat ꝙ cõtractat mala fide tanq̃ extraneus. Quãdoqꝫ dubitatur qua mẽte cõtractat.¶In ꝓmo casu tenetur solũmodo actione tutele nõ ra.distr.nec furti.ꝛ ideo nõ tenetur actione tutele:qꝛ in ea venit ꝺãnum cõmissum dolo vel lata culpa vel leui ipsius tutoris.vt.C.arbi.tu.l.quicquid.ꝛ.j.de regu. iur.l. cõtractus.ꝛ.j.l.j.in ꝓin.ꝛ in boc casu actione furti nõ tenet:qꝛ dak ꝓ vero dolo tantum.vt no.j.de fur.l.an furti.§.ratione. ꝛ.l. inter omnes. §.recte.Sed in ꝓmo casu non est dolus nec culpa:ſz bona fides. vnde nõ tenetur de ra.distr.quia in ea requiritur dolus ꝓsumptus vel etiã perfidia:sed hic cõstat de bona fide.In secundo casu vbi fecit mala fide ꝛ tãq̃ extraneus.ꝛ tũc tenetur tribus actionibus. Tenetur enim actione tutele ratione male administrationis: quia venit culpa vt dixi. Item tenetur actione de ratio.distra.que cõpetit ꝑpter ꝓsumptum dolum. Item actione furti que cõpetit ꝑpter verum dolum. vt.d.§.ratione. facit.j.eo.l.j.§.hoc autem.In tertio casu quando dubitatur tunc dat ꝓ ꝓriam actionem de ra.distra.cum nesciamus vtrum fecerit tanq̃ tutoꝛ vel tanq̃ extraneus.leg ꝓsumit ꝙ per perfidiam cõtrazit.ꝛ sic ꝑpter istam ꝓsumptam perfidiam datur actio de ra. dist. Furti autem actio nõ cõpetit:qꝛ ista exigit verum dolum.vt dixi.ꝛ hic est ꝓsumptus ꝛ in hoc casu reperitur differentia inter furem extraneum ꝛ tutoꝛem. Nam fur extraneus magis punitur q̃ tutoꝛ ꝓpter velamẽ administrationis.facit ad boc.l.tres tutores.§.j.de admi.tut.℔m ℣y.
1 ☞Pupillus agit ad expensas contra tutoꝛem factas recuperanda re per ipsum donata:et ad alia damna.
2 Dictio plerũq̃ denotat regulam.
3 Quis agere põt quando eius interest ratione affectionis.
4 Ratio quare donatio causa mortis permittitur fieri a pupillo.
5 Quando contractus est nullus fauoꝛe alicuius ille potest dicere cõtractum valere.
6 Duo singularia disiunctiue posita copulantur pluraliter.

¶Omnibus. Tutoꝛ pupillo actione tutele directa de gestis ac neglectis ꝑpter dolum seu culpam leuẽ ac de autoritate sibi ꝓstita in donando causa mortis seu inter viuos tenetur reddere rõnem:ḃz talis donatio sit eidem tãq̃ testamenti factio interdicta.b.d. ℔m Ray. ¶Homini aduertatis bñ ad istã materiã qꝛ est quotidiana ꝛ de pane querẽdo ℔m qõ dicit Ray.ibi tutoꝛ circa administrationem.ꝛ sic nõ ob.l.nec.ꝛ de regu.iur.ꝛ vide qõ no.ibi in iudicio.i.actione tutele aliquãdo vtili:aliqñ directa ℔m ℣y.ibi culpã latã ꝛ leuem.vt in.l.quicquid.C. arbi.tut. Ibi donationẽ quã fecit ꝑ traditionem.ℲAm illo mõ perficitur.vt.l.inter
1 mortis.j.de do.cã moꝛ.ꝛ sic tpupillus facit expensas ad recuperãdum ꝓ quibus agit cõtra tutoꝛẽ ℔m Ja.de are. Item agit ad alia dãna. vt l.ſi.C.ſi tu.vel cu.ibi teneaꝫ ad id qõ ꝺ interest pupilli nõ ꝺonasſe ℔m ℣y. ibi permittẽde.ꝛ de volũtate patris sui ℔m Ray.j.de do.cã moꝛ.l. cum bis ꝛ ꝺixi.j.de testa.l.q in potestate.ꝛ boc est multum pulchrum dictuꝫ
2 ibi tplerq̃.i.regulariter.Fallit tñ qñq̃.ꝛ boc sequtur ℔m ℣y.¶Et sic no.ꝙ verbo plerũq̃.ḃz est casus cõtrarij excepti.facit.ſ.cõmo.l.ſi vt certo.§.cõmodati.ꝛ.ſ.de tutelis.l.tutela.ꝛ.l.plerũq̃.ḃz Tho.de fo:. ¶Et no.hunc tex.qui quotidie allegatur ad boc verbũ sepe facit cõtra bos casus speciales.l.ꝙ in die.§.seruo.j.de ꝙdi.ꝛ demon.℔m ℣y.ibi qꝫ℞c. Ecce casus ꝑpter quos ꝺixi.ſ.plerũq̃ ibi interueniẽte:subaudi maxime:qꝛ idẽ est fine eo.j.tit.j.l.qui filium.℔m ℣y. ibi a lite sunt:nisi haberet ꝺotem penes ſe.vt.ꝺ.l.qui filium.sed Ray.ꝺicit qõ ista.l.videtur ꝺicere cõtrariũ:ſcz qõ etiã ſi habeat ꝺotẽ ſoꝛoꝛ tnihilominus tenetur eã
3 alere: vt ibi ꝺixi ibi officiũ.No.ꝙ ſi interest alicuius ratione affectionis qõ põt agere.facit.ſ.mã.l.cũ seruus.ꝛ boc facit ad id qõ no.j. de verbo. obli.l.liber homo.de qua ꝺixi.insti.de inuti.stip.§.alteri.¶Glo.oppo. in aut.vt bi qui ob.§.fin.col.vj. quod teneatur iurare ꝛc. Sol. istud est
4 ꝺe iure nouo quod ꝺic vt glo.¶Querit glos.que est ratio tqõ ꝺonatio causa moꝛtis permittitur fieri a pupillo.Reſpon.ꝛ bene vt.l. ꝺiuus. ꝺe libe.causa.Fallit quia filiusſa.nõ potest testari etiam ꝺevolũtate paterna.sed potest ꝺonare causa moꝛtis ꝺe cõsensu patris. vt.l.tam bis.j. ꝺe ꝺona.causa moꝛtis.sed certe ista magis equiparantur contractui inter viuos.vt no.glo.ꝺe ꝺo.ꝑcleg.l.ij.§.ſi.quare glo.bene ꝺicit qꝛ loquitur in vltima voluntate ℔m quoſꝺam ꝺic:sed tunc restabit qõ ratio nõ erit bona:quia vult reꝺꝺere rationẽ quare alꝫ nõ permittitur pupillo ꝺonare causa moꝛtis.¶Itẽ querit glo.ad quid tenetur ſubstituto vel legitimo ipſi pupillo tutoꝛ.ſi ꝺonatio ista nõ valuit.Et reſponde.vt gl.in l.fin.ſi tu.vel cura.ꝺic qõ in electione pupilli est vtrũ velit vẽꝺicare vel
5 ꝺicere ꝺonationem valere:ꝛ ꝑpter boc contra tutoꝛem agere ad interesse ſuum:nam tquoties contractus est ipſo iure nullus fauoꝛe alicuius:ille potest ꝺicere contractum valere.vt.l.ſi res.§.j.ꝺe iure ꝺo.ꝛ not. ſ.ꝺe ꝺo.l.eleganter.in ꝓin.Tenebitur tamẽ boc casu pupillus cedere actionem tutoꝛi contra illum ꝺonatarium.arg.j.ꝺe re.eo.l. illicite.ꝛ.ſ. ꝺe admini.tut.l.tutoꝛes qui.§.periculo.℔m Jac.de are. ¶Glos. querit nunquid talis ꝺonatio valeret cum ꝺecreto.Reſponꝺe vt glo.¶Extra
6 glo.not.tpro plenitudine eius principij qõ ꝺuo singularia ꝺisiunctiue posita copulantur pluraliter.vt ibi aut substitutus eius quereret ꝛc.facit.j.ꝺe acqui.bere.l.pater.§.j.

Sed nonnullos. Tutoꝛ alimenta ꝓstita ꝺe facultatibus pupilli valꝺe amplius ꝺũtaxat eius matri vel soꝛoꝛi egentibus põtest imputare ꝺecreto iudicis sibi vel ipsius substitutis.ꝛ per negligentiam istuꝺ omittens eis tutele actione teneturſecus ſi munus eiꝺem miſerit nuptiale.b.ꝺ. ibi ꝺiminuẽꝺum etiam inter viuos.ibi ꝺecreto:scz iudicis ibi interueniant. iꝺem sine eo.vt.ſ.e.l.ſi filium. ibi soꝛoꝛi pupilli. ibi ei.i. eo mortuo. ibi querentes:iꝺest conquerentes.
1 ☞Libꝛo tutoris vel alterius admistratoris circa expẽsas qñ credak.
2 Tutoꝛ vel quilibet administratoꝛ reꝺꝺẽs rationes tenetur etiam reꝺꝺere libꝛum alꝫ contra eum iuratur in litem.

Tutoꝛ qñ

3 Tutoꝛ quando teneatur ad exhibitionem libꝛoꝝ.
4 Contra tutoꝛem non edentem rationes iuratur in litem.

Officio. Tutoꝛ libꝛum rõnũ cõficere ꝛ reꝺꝺere pupillo tenef alꝫ tutele iudicio obligak.b.ꝺ.℔m Ray. ibi cõficere.ꝛ
1 eius formã vide ĩ Spec.de instr.edi.Ⅎpoꝛro.An aũt tfit credẽꝺũ libro rationum in expensis.Dic aut expense sunt magne.ꝛ tũc nõ creꝺit sibi. Aut sunt modice:ꝛ tũc creꝺitur per ea que no.in spe.in.ꝺ.ſ.qꝺ ſi exequtoꝛ.ꝛ per Ray.in.l.ſi.ſ.in cõputatione. ꝺe iure ꝺeli. Ꝺebebit tamẽ boc casu aꝺbiberi sacramẽtũ tutoris.arg.huius qõ not.j.ſi cui plusq̃ per.l. fal.ꝺiuus.C.ꝺe ꝺona.l.ſi quis reꝺẽptione.cõiuncta gl.que est.j. ꝺe fal.l. vgoni.que egparat fideicõmissariũ ꝛ tutoꝛẽ. Nec ob.l. lucius.§. tutelis. ſ.ꝺe admi.tut.vbi viꝺetur stari rõnibus tutoris in oĩbus: qꝛ ibi cõtra eũ sunt ℔m Ray.licet ℘et.viꝺeatur sentire cõtrariũ.C.ꝺe epi. ꝛ cle.l.iꝺ qõ pauperibus.vbi ꝺe boc per Ray. ibi ꝛ pupillo nõ solũ quantum aꝺ calculũ imponenꝺũ sed etiã aꝺ reꝺꝺendum ipsum volumẽ chartarum rationis.arg.l.cum ferunt.j.ꝺe condi.ꝛ ꝺemon.℔m ☽ldra.ꝛ ꝓ hoc fa
2 cit.ſ.ꝺe admi.tuto.l.lucius.§.tutelis. ꝛ ita tfest in qualibet administratoꝛe qui tenetur reꝺꝺere rationes vt ꝺebeat reꝺꝺere ipsum libꝛum rationũ ꝺomino.facit.j.ꝺe li.le.l.ſin.§.inter cetera.ꝛ.j.ꝺe manu.testꝺ.l.ſi ita fuerit.vbi viꝺetur quasi tex.ꝛ siquiꝺem nõ reꝺꝺit tenebitur aꝺ interesse ꝺeclarandum per iuramentum in litem.ſ.ꝺe admi.tuto.l.tutoꝛ qui repertoꝛium.Et ſi petis rationem a tutoꝛe vel a procuratoꝛe tuo ipse non tantum tenetur aꝺ banc:scz rationem reꝺꝺere:sed etiã ipsum libꝛũ rationum.i.volumẽ chartarũ tenetur sibi restituere alioquin iuratur cõtra eum in litẽ.vt.ſ.ꝺixi qõ bene teneas mẽti.In boc:scz ꝙ rõnibus nõ factis ꝛ nõ ꝺeliberatis.glo.opp.aꝺ totũ tit.ꝺe ededo. Et solue vt glos. et no.glo.cui babetis simile ĩ in.l.j.C.ꝺe eden.ꝛ.l.quedã.ſ.ꝺe eden. Vel ꝺic
3 clarius tcirca istã materiã ℔m ℣y.qõ aut rationes petuntur exhiberi secũꝺario:vel incideter gratia alicuius iudicꝫ incboatiꝛ ꝛ tũc siue precesserit contractus cuius occasione cõfecte sunt rõnes. põt habere locũ officium iudicis.quod locum babet vbi etiam actio oꝛdinaria locũ ḃz cum non impleꝛetur ꝓincipaliter sed incideter.vt.ſ.ꝺe rei ven.l.non solum.ꝛ de edil.edic.l.ediles.§.item sciendum.ꝛ.l. qõ ſi nolit.§.culpam. eo.titu.facit quod no.C.ꝺepositi.l.iiij.ꝛ de iudi.l.j.Aut petuntur rationes exhiberi ꝓincipaliter:tunc aut ex illo cõtractu vel quasi ex quo petũtur edi rationes ꝓgreꝺitur aliqua oꝛdinaria:tũc agitur illa actione.vt bic q̃ ꝺefcenꝺit ex illo contractu vel quasi. vt.l.quedam.ſ.ꝺe edẽ. Aut non precessit cõtractus ꝛ tunc implorator officium iudicis. ꝛ non exhibitis rationibus agitur aꝺ interesse actione in factum:vel per officium iudicis petitur fieri condẽnatio aꝺ interesse. vt.l.ſi quis ex argentarijs.Ⅎexboc edicto.ſ.ꝺe eden.ex quolibet eñ edicto oritur actio in factum.institu.ꝺe interdi.Ⅎfi.ꝛ no.insti.ꝺe acti.Ⅎalie. quod est not. et ibi ꝺixi.ꝛ not.ſ.nau.cau.ſta.l.j.in fi.℔m ℣y.ꝛ per boc patet responsum aꝺ contrarium.ꝺe.l.quedam.aꝺ istum.Ⅎquia in istis ex cõtractu vel quasi
4 oritur actio oꝛdinaria. ℘ꝛeterea ibi loquitur in argentario licet interueniat mandatum tamen actio oꝛdinaria nõ nascitur qꝛ mandatũ non fuit gratuitũ quod esse ꝺz.ſ.man.l.j. sed fit ratione publici officij. et sic in illo casu ḃz locum solum iudicis officium.ar.ſ.ſi mensf.fal.mo.ꝺig.l. j.ℲLi.j.ĩ.de var.ꝛ extraoꝛdi.cog.l.j.Ⅎſ.Et boc tenet Guil.in.ꝺ.quedã.ꝛ
4 C.de eden.l.edita.in ℘n.ꝛ teneas bene co:di.¶Item querit glo.ꝛ aꝺ uerte bene qꝛ est no.ꝛ singularis casus nũquid cõtra tutoꝛem nõ eꝺẽte rõnem iuretur in litem.Et ꝛsꝺe vt glo.ꝛ no.glo.que est valde no.ꝛ forte nõ reperies ibi similẽ que ꝺicit qõ cõtra tutoꝛẽ nõ eꝺentẽ rõnem vel nõ reꝺꝺenteꝫ illas seu restituentẽ iuratur in litẽ.facit qõ ꝺixi in tex.ꝑ Jaco. ꝺe are.ſ.in ver.pupillo.vbi allegat aꝺ boc.l.tutoꝛ qui repertoꝛiũ. i ꝑn. quibus.ll.quiꝺam rsident qõ ille.ll.loquũtur in inuẽtario ꝓ glos.tamẽ facit.ſ.mã.l.ꝺolo.ꝛ.l.ſi ꝓcuratoꝛ.Ⅎꝺolo.eo.ti.ꝛ.ſ.seq. vbi equiparatur inuẽtariũ cum libꝛo rõnum.ꝛ bãc gl.tenet Ray. per.l.j. ꝺe in litẽ iurã. cum sua gl.ꝛ per.l.alio.eo.ti.vbi ꝺe boc per eum.ꝛ ita ꝺicit ipse sibi con suluisse in ciuitate Florẽ.ꝛ boc etiam tenet Jac.de are.vt ꝺixi.ſ. in tex.
1 ☞Inuentarium ꝛ libꝛum rationum equiparantur.
2 Ratio conscripta a tertio quod facit aliqualem fidem.

De seruis. Inuentarium ac libꝛum rõnum pupillo exhibe ri tutoꝛes cessante serui negotia gerẽtes possunt interrogari simpliciter ꝛ cum tormẽtis ꝛ sine.idem si fraus in scribẽdis rationibꝫ per tutoꝛes ipſis imputetur.boc ꝺicit. ℔m Ray. ibi ꝺe seruis scz pupillo ibi interrogationes:scz sine tormẽtis.ibi ꝛ questiones. ideſt cum tormentis.j.ꝺe iniurijs.l.item apud labeonem.§.questionem. ℔m
1 Ray.ibi rationalia.Not.bic tequiparari inuentarium ꝛ libꝛum rationum.quod facit ꝑ eo quod ꝺixi.ſ.ꝑi.ſ. ibi bas rationes conscriptas
2 a seruis.¶Not.ꝙ ratio cõscripta a tertio facit aliqualem fidem tquod facit ꝓ eo qõ no.C.ꝺe cõen.fil.ꝺeb.li.ꝑ.l.ſi.ꝛ quod ibi ꝺixi. ꝛ facit ꝓ eo quod no.ſ.ꝺe testi.l.iij.§.eiusꝺem.
1 ☞Filius non cõpellitur ꝺotare matrem ſi vult nubere.

℘eterea. Nunc.§.posses cõtinuare aꝺ.§.sed nõnullas.ſ.c. ꝛ.q. idem repetit ℔m ℣y.ibi numeratio facit aꝺ.q. que no.C.ꝺe prescrip.long.tempo.l.ſi minoꝛem.et.C.ꝺe inoffi. ꝺo.l.j.vi
1 ꝺelicet ꝙ filius non compellatur tꝺotare matrem ſi vult nubere. facit aꝺ boc.ſ.ꝺe admi.tuto.l.tutoꝛ.℔m ꝺistinctionem glo. ¶Oppo.de.l.cũ plures.ꝺe admini.tut.Solu.vt glo.ꝛ ꝺic qõ ibi erat munus consuetum bic vero nuptiale.
1 ☞Tutoꝛ expensas factas in lite bona fide ꝓ o pupillo repetit.
2 Tutoꝛ remotus tanq̃ suspectus repetit expensas a pupillo factas vt ꝺefenꝺeret.
3 Tutoꝛ pauper an ꝺebeat ali a pupillo.

Si pupillis. Ibi perq̃ eam noluit.expone ꝙ ꝓ o et post pone et ꝺic per eam ꝛc. nunc erit tota plana litera. Ibi notitiam:qꝛ babebit notitiam rerum pupilloꝝ ℔m ℣yn. ibi ꝓestanꝺi boc intelligitur quãꝺo interest potius pupilli babere cõtutoꝛem q̃ admitti eius excusationem quam babebat ꝑpter pauperta
1 tem ℔m Jac.ꝺe are.ꝛ sic non ob.l.paupertas.ꝺe excu.tu. Ibi tsumptus factos fiꝺe bona a tutoꝛe ĩ lite:secus ſi lis nõ esset inste mota. arg.l.quoties.§.sicut.ſ.ꝺe admini.tu.℔m ℣y.facit.l.ſi bona fides.C.eo.tit.ꝛ iꝺem erit ℔m Ray. ſi fecit expensas in ꝺefenꝺendo officium suum quia ꝺicebatur nõ iure ꝺatus vel suspectus.arg.l.ſi.C.ꝺe oꝺi.cog.ꝛ.l.j.C.ꝺe neg.
2 gest.℔m Ray.tene menti tquia ſi tutoꝛ esset remotus tanq̃ suspectus.et ipse facit multas expensas ꝑpter ꝺefenꝺendum ſe in ista lite in qua fuit accusatus ꝺe suspecto ꝙ possit eas repetere a pupillo.ibi ꝓficisci.boc tamen ꝺicit ℔m ꝺeterminationem glos.l.iꝺemq̃.Ⅎiꝺem.ſ.man.vnde ſi esset quiꝺam rusticus.ꝛ vellet ire eques:vel ſi esset alius ꝛ esset ꝓpe et vellet ire eques.istas expensas non ꝺebet solvere pupillus. vt ibi not.
3 ¶Querit glos.nunquiꝺ iste libertus ꝺebet ali ab isto pupillo etiam ſi non esset tutoꝛ.Et responꝺe vt glos. ¶Querit glo.nunquiꝺ talius tutoꝛ q̃ libertus ꝺebeat babere alimenta ſi egeat a pupillo. Ipſe tenet ex sic p.l.in rebus.Ⅎpossunt.ſ.cõmo.ꝛ per.l.a tutoꝛibus. in fi.ſ. ꝺe admi. tuto.Ꝺe bac.q.babes per glo.que allegat aꝺ boc istum tex.ꝺe boc.j.ꝺi cam.ꝛ ꝺixi.ſ.ꝺe egcu.tuto.l.paupertas.ꝛ per ℘et.institu.ꝺe tute.ſ.tutores.ergo ꝛc.
4 ☞Si timens offenꝺi quem promisi iuuare promisit satisfacere et restituere omnia ꝺamna que possum pati an possum agere actione mandati vel ex stipulatione.
5 Ratio quare tutoꝛ babet actionem vtilem contra tutoꝛem et non fideiussoꝛ contra fideiussoꝛem.
6 Beneficium ꝺiuisionis an competat pluribus tutoꝛibus:ꝛ quiꝺ ꝺe beneficio cessionis.

Hunc tractemus. Ibi fideiussoꝛ. et bic ſi oẽs erant solvenꝺo:alꝫ secus vt sequitur: sed ſi ꝛc.in coꝛreis autem boc iure est:secus quia inter eos non ꝺiuiꝺit etiam ſi fuerit solvẽꝺo.vt.l.ſi ꝺiuisa.C.loca.ꝛ.ſ. loca.l. cum apparebit. ℔m Jaco.ꝺe are.licet bodie sit secus per aut.ꝺe ꝺuob.re.in princi.colũ. viij.que est posita. C.ꝺe ꝺuob.re.autẽ.boc ita. Ibi conveniri: viꝺelicet quilibet ꝑ quantitate ꝓ o qua est solvendo in totum ℔m ℣y.ibi gestũ ꝛ ex cõmuni culpa ℔m ℣y.ibi cõmuni.i.ab omnibus tutoꝛibꝫ cõiter cõmisso.ibi que res.i.in ꝓpꝛium ꝺelictum.ibi ꝺãni.Facit aꝺ.q. quam no. glos.C.aꝺ.l.iul.ꝺe vi.pub.l.quam multa.in gl.scz capitalis alias ſcipit
4 corꝓoralis.nam ibi tquerit gl.pone qõ aliquis volebat inuaꝺere titiũ: ipſe venit aꝺ me ꝙ ego iuuarem eũ:ꝛ ꝓmisit per stipulationẽ satisfacere ꝛ restituere omnia ꝺãna que ego possem cõsequi ꝑpter illud ꝺelictũ: ꝛ ego fui cõtentus modo queritur:an ego possim actione mãꝺati agere vel ex stipulatione aꝺ ꝺãnũ quod fuero cõsecutus.ꝺicvt ibi no.ꝛ tenementi istam glo.¶Glo.opp.ꝺe.l.tutoꝛes.ſ.in cum.ſ.ꝺe admi.tu.Sol. vt in glo.¶Item oppo.ꝺe.l.vt fideiussoꝛ.ſ.ꝺe fideiuſ.Sol.vt in glos.qꝛ
5 illuꝺ in fideiussoribus.istuꝺ in tutoꝛibus.¶Sed tũc tquero ꝺe ratione ꝺiuersitatis.Et glo.in.l.vt fideiussoꝛ assignat ꝺuplicem rationẽ. ꝓima est:quia tutoꝛes accipiunt officium necessitate.fideiussoꝛes volũtate et ꝓpterea facilius subueniꝛitur tutoꝛibus.arg. ꝺe procura.l. ꝓcuratoꝛ. qui ꝓ euictione.ꝛ quod ibi no.ſ.qui satisfꝺ.cogã.l.fideiussoꝛ.ſ.ſi.ꝛ bec ratio est falsa:quia ꝺuo rei obligantur ex voluntate:ꝛ tamẽ ſi vnus eorum solvat babet actionem cõtra alium sine cessione.vt.ſ. ꝺe ꝺuo. re.l. j.ꝛ quod ibi no.Secunꝺam rationẽ assignat glos.q̃ fideiussoꝛ babet regressum cõtra reum ꝓncipalem:licet nõ babeat regressum cõtra fideiussoꝛem:sed tutoꝛ vel magistratus non babet regressum cõtra alium. et ideo vtilis actio conceꝺitur sibi contra alium tutoꝛem. Hec ratio est falsa in vno casu.j.ꝺe ma.conue.l.qõ ſi tutoꝛ.sed solum ratione obligationis contutoris fideiussoꝛ ratione ꝓꝑie obligationis:ꝛ ꝓpterea non baberet actionem cõtra alium fideiussoꝛem. Ind.ꝺe pijs tenet secunꝺam rõnem.ſ.positam. Aꝺ.l.ſi tutoꝛ.alleg.per gl. respondet qõ ira non consiꝺerant casus singulares:sed referunt se aꝺ ea que frequentius acciꝺunt alle.l.nam aꝺ ea.ſ.ꝺe legi. Ibi ꝺoctum nõ est bonum:qꝛ vbicũq̃ babet locum ratio.ꝺebet babere locum ꝺicti ꝛ ecõtra. vt.ſ.ꝺe leg.l.nõ omniũ.ꝛ quod ibi no.quare ꝛc. Ꝺomini ꝺe bac ratione babetur per gl.ſ.ꝺe transac.l.j. vbi ipsa tangit precꝺentes rationes. ℘et. reꝺꝺit aliã rõnẽ:qꝛ tutoꝛ gerit ꝓncipaliter negotia cõtutoris:sed fideiussoꝛ nõ gerit ꝓncipaliter negotium fideiussoris:sed negotium rei.ꝛ ꝓpterea nõ babet actionẽ cõtra fideiussoꝛem nisi cessam: quia inspicimus quod ꝓncipaliter fit nõ in cõsequentiam.vt.ſ. ꝺe aut.tut.l.j.in princi.ꝛ ꝺe aqua quoti.ꝛ esti.l.j.§.aqua. Hanc rationẽ tangit glos.ſ. ꝺe neg.gest.l.ex facto.℔m Ja.ꝺe are.ꝛ in.ꝺ.l.vt fideiussoꝛ. ¶Querit glo.qñ inspicimus vtrum tutoꝛes sint solvenꝺo vel non. Et responꝺe vt glos. ¶Querit gl.pone qõ nullus gessit.sta qõ alter eoꝝ est condẽnatus

Universidad del Rosario Archivo Histórico

nunquid erit idem qō in isto vltimo casu. Responde vt glos. ¶Querit glo. ⁊ adnerte q̄ ista glo. est valde no. ⁊ omni die potest cōtingere de facto. pone q̄ tutores gesserūt dolo nūquid habeāt salte beneficium diui
6 sionis. Glo. respondet distinguēdo. ⁊ dic vt in ea. ¶Ex qua no. ⁊qō beneficium diuisionis cōceditur tutoribus dolosis: licet beneficium cessionis non habeant. pro Azo. facit. l. pe. ſ. de ma. cōue. opi. tamen est falsa. vt no. i. l. ij. ſ. si plures. ff. de admi. tu. ſm Ray. aliter ipse dicit. C. de trās. ac. l. j. vbi de hoc habes per glo. tſi pro Azone tenet glo. de cur. bo. dan. l. ij. ſ. fina. Docto. C. de transac. l. j. tenent opi. glo. nam licet nō cōceda
tur in tex. beneficium cessionis quod est maius tamen cōceditur beneficium diuisionis quod est minus. nam diuisio petitur per exceptionē. et cessio petitur per actionē. ⁊ facilius cōceditur exceptio q̄ actio. vt. l. j. ſ. qō ait. ſ. de superfi. ⁊ ſ. de act. ⁊ obli. ar. l. arrianus. ¶Cōtra hoc opp. de l. si cōcedat. ſ. de fideiusso. breuiter dic ſm Ray. q̄ aut beneficiū diuisionis petitur per modū agendi. vt est in casu. l. si cōcedat. ſ. de fideiusso. et tunc sit vera opi. Azo. Aut per modum excipiēdi ⁊ sit vera opinio glo.
¶Ultimo circa istum. ſ. distinguit Dy. qō aut cōueniuntur gerentes officium publicum autoritate ⁊ vtilitate aut gerentes publicum autoritate ⁊ vtilitate priuatū. primo casu aut gesserunt omnes simul ⁊ tenet quilibet insolidū et eis exclusis peruenitur ad nominationē. vt. C. quo quis ordi. cōue. l. fi. lib. xj. Aut gesserunt omnes diuisim: ⁊ tunc aut erat facta diuisio a scipsis: aut a iudice prosequaris. vt plene not. istud. ſ. ad muni. l. in partes. ⁊. C. de cōue. fis. l. quoniam. In secundo dic vt hic habes no. per glo. ⁊ ſ. ſ. sequē. ⁊. C. de transac. l. j. insti. de satisd. ſ. fin. ⁊. l. ij. C. de admi. tu. In tertio casu dic vt habes. ff. man. l. creditor. ſ. duobus. et de procu. l. pluribus. que not.

1 ☞ Paria sunt tutelam non esse diuisam per aliquem et esse diuisam a tutoribus inter se.

2 Quando tutor cōuenitur pro neglectis quando non gerens teneatur.

3 Inspicitur illud quod est in aptitudine et non in actu.

1 **Egzadeo.** Glo. intelligit istū tex. duob⁹ modis. Uno modo q̄ dō vnus tm̄ administrauit. Et ex⁊ isto intellectu habes notare q̄ illa sunt paria tutelam nō esse diuisā per aliquē ⁊ esse diuisam a tutoribus inter se ſm opi. glo. Jac. de are. tenet cōtrarium: qr̄ primo casu pōt cōuenire tam gerens q̄ nō gerens. Secūdo casu pōt cōuenire nō gerēs: qr̄ videt gessisse per collegā. allegat. l. tres tutores. ſ. nō solū. ff. de admi. tut. p ipso etiā facit. l. j. de ma. cōue. licet gl. magna post medium aliter intelligit illam. Sc̄o modo intelligit glo. quando omnes gesserunt tamen diuisa fuerit administratio a testatore vel a iudice. ⁊ pterea isto casu prius conuenit magistratus q̄ tutor ꝛc. Tertii iste secūdus ītellectus est falsus qr̄ nō est diuisa a testatore vel a iudice prius cōuenitur magistratus etiā in illis casibus marcelli. vt. ff. de admi. tu. l. lucius. ſ. cum testō. ⁊ sentit glo. magna indistincte ibi si vnus gessit: alius nō ꝛc. ſm Dy. licet Ray. appropriet sibi. Teneas ergo vtiam positionē qō vnus tm̄ administrauit. ibi qō tantū ꝛc. versi. ⁊ aduer te qō iste versi. intelligitur duobus modis ſm gl. Uno modo ſm qō habes in tex. no. ita qō nō superabūdat. ⁊ iste fuit intellectus Joan. Allo modo qō superabūdat. ⁊ iste fuit intellectus Bulg. ¶Marcellus dicebat prius conueniri tutorem non gerentem q̄ magistratum: cuius dictum est verum in duobus casibus: scilicet quādo pōt imputari tutori nō gerenti qō fecit eum suspectū vel qō satisfda. nō exegit a tutore administrāte. Imperator dicebat ecōtra: scilicet prius cōueniri magistratū q̄ tutorem nō gerentem ⁊ eius dictum similiter est verum. Fallit tſi in duobus casibus in quibus primus cōuenitur non gerens q̄ magistratus. Unus est qñ pōt facere suspectū: nō facit. Alius est quādo potuisset sibi nō gerenti imputari: qr̄ nō exegerit satisfactionē a gerente. Et sic ptz sine teneas intellectum Jo. sine Bul. qō idem est intellectus in effectu. ⁊ sic licet glo. intricet se tamen in veritate isti intellectus non differunt in effectu. ibi cū tutor: scz qui nō administrauit ſm Dy. voluit etiā in casibus istis nō gerentē cōueniri anteq̄ magistratū ſm vtriusq̄ intellectu.
¶Glo. oppo. ⁊ habet glo. magnam plenius distinguentem quam alia que sit in corpore iuris. ⁊ no. bene. ¶Et opp. de. l. j. in prin. de ma. cōue.
Et sol. vt glo. quodo accipio gl. magnam ⁊ opp. de. l. si tutor. de admi.
2 tu. Glo. sol. ⁊ distingue. vt gl. ⁊ dum allegat. l. ij. C. de admi. tut. dic q̄ hoc est verum si cōueniuntur p factis. Si vero de neglectis. ⁊ tunc aut erāt cōnexa gestis: ⁊ tunc erit idē qō in gestis: aut erant separata: ⁊ tunc non gerens tenetur pariter cū gerēte. vt. l. tutores. qui post in fin. ff. de admi. tu. l. tres tutores. ſ. itē. eo. titu. Et ita intelligas istum text. ſm Dyn. qui multum declarat istam materiam. ⁊ vbi allegat. l. duo. de ma. cōue. dic si omnes sunt eiusdē generis: secus si diuersi. ff. de admi. tut. l. lucius. ſ. cum testamento. vbi de hoc dicam. vt ibi alie. l. lucius. ſ. pe. dic ⁊ p hoc est falsa prima glo. vt ibi dixi. ibi quatuor. Jn aliis aūt casibus multo magis cōuenitur. ¶Itē opp. de. l. ſ. de ma. cōue. ⁊ recitat glos. ibi. ſ. bis
3 autem verbis. ¶Ho. q̄ inspicimus illud quod est aptitudine: ⁊ nō id quod est in actu. ⁊ ad hoc quotidie allegatur ista glo. hic etiam in. ſ. bis verbis. ⁊. ſ. de aqua quoti. ⁊ estiua. l. j. ſ. aqua. ⁊ insti. de actio. ſ. preindiciales. ⁊ in proe. instit. in prin. ⁊ ibi dixi. facit. ſ. de aur. ⁊ arg. lega. l. et si non sint. ſ. quid ergo. ⁊. ſ. de condi. ⁊ demon. l. hec conditio. teneas istam glos. menti que est satis plana in materia sua et cum ea aduingas glos. que est. C. de admini. tuto. l. ij. ⁊ de transac. l. j. ⁊ institu. de satisdatio. tu-
to. ſ. primo. et sic habetis plene istā materiam. ¶Ulti. glos. allegat pro concord. l. iij. de conue. fin. debito. ⁊. ſ. ad municip. l. imperatores. dic vt in qualibet earum plene no. quantum est in officio publico autoritate ⁊ vtilitate. glo. ⁊ similes quas allegaui superius loquuntur in officio publico autoritate.

Hanc actionem. Glo. opp. C. de here. tu. per totum. Sol. vt glo. ⁊ hoc est verum vbi bres tutoris conuenitur ex eius persona. Sed quid si conuenitur ex pria persona: nunquid tenetur de leui culpa gl. dicit qō sic in. l. procurator. de nego. gest. Glo. tenet contrarium. in. l. cum ostendimus. ſ. j. de iside. tu. vbi de hoc dicam. ⁊ no. bene istam glo. ¶Item oppo. de. l. ex pluribus. de admini. tuto. Sol. vt in glo.

Non tantum. Jbi actiōes quatuor remedia habet hic tutor scilicet diuisionis ⁊ cessionis et vtilis actionis: ⁊ alterius conuentionis prius fiende ſm Jac. de are. Glos. oppo. de. l. peremptorias. C. senten. rescin. non pos. Sol. vt glo. ⁊ glo. inducit similia hic quare dic ⁊ est ratio pro ista glos. quia exceptio nō tollit iniquitatem sententie. ⁊ sic dicitur posse post sententiam opponi. areorum que no. in. d. l. j. per Ray.

De rationibus. Jbi de rationibus cuius regulam. vide plene per Dy. ⁊ Ros. in titu. de ra. di. ſm Ray. ⁊ vide per Dy. ff. eo. in Rubri. ⁊ ibi dixi vobis. vnde ista actio ⁊ similes trahunt originem ibi tutores videbuntur tutores testamentarij ex inquisitione dati non tamen hac actione cum ista actio datur ratione perfidie presumpte. vt dixi. ff. eod. in rubri. sed in istis cessat perfidia cum fides eorum ⁊ industria sunt approbate. hoc tamen non est verum per būc. ſ. ſm Dy. quia pbatio nō tollit presumptionem. vt. ff. qō me. cau. l. nō est verisimile. ibi erūt. i. cesserūt cum ista actio nō detur donec gerit. vt. j. e. l. ſi. ſm Dy. ⁊ no.

Considerandum. Jbi actione de ratio. di. que dat in duplum ibi interfit singulariter vltra cōmune interesse. ibi estimationem dicit glo. sed quid in actione furti nunquid duplicetur pretium rei vel interesse. dicvt no. ſ. de fur. l. si quis. ff. j. et in. l. furti. in prin.

☞ Actio de rationibus distrabendis furti et tutele quando adinuicem tollantur.

2 Actio tutele quare tollatur per actionē de rationibus distrabendis.

3 Actio furti ⁊ actio de rationibus distrabendis cum sint penales quare non tollantur adinuicem.

4 Ratio quare condictio furtiua et actio de ratio. distrab. tollunt se adinuicem.

Ju tutela. Iste. ſ. est aliquantulum difficilis per rationes que reddunt in ea vel infra sc̄: ideo aduerte. Jbi actio interesse solum prestitum quod venit in actione tutele. Jbi nō potest esse etiam quatenus est plus in ea ibi est de qua est actum actione de ra. di. Et est ratio quia procedunt ex administratione perfidie gesta ſm Jaco. de ra. et sic ex vna qualitate facti. ibi habebat actionem de ra. di. ibi furti. hec est ratio qr̄ diuersitas primene originis facit videri diuersa. ⁊ per consequens etiam obligationes etiam ex diuersis factis descēdentes. ¶Glo. opp. de. l. ij. vi bo. rapto. de. l. qui seruum. in fi. de actio. ⁊ obli. Sol. vt gl. in solutione. ibi nam hoc. ſ. de ra. di. ⁊ vbi dicit ista actio scilicet furti. ⁊ ita exponēs glo. totam. Jn fin. glos. dic. ⁊ sic licet iste actiones descendant ex eodem facto: tamen oriuntur ex diuersis qualitatibus eiusdem facti. nam iste tutor diuersis respectibus obligatur. Uno modo vt tutor obligatur. Allo modo obligatur vt quilibet rem alienam suscipiens: tunc obligatur ratione furti: sicut dicimus in milite vendente arma qui tenetur vt miles et tenetur vt quilibet. vt. l. quidam. ſ. de penis. Preterea ergo quia habent diuersam originē admittuntur iste plures actiones ex diuersis qualitatibus eiusdem facti descendentes: sicut compatiuntur se vbi ex diuersis factis descendunt. vt ſ. de prima. delict. l. nunq̄. Sciamus tamen q̄ Roffre. in ista materia tenet in libellis suis super ista actione q̄ actio de ra. distr. furti. ⁊ tutele tolluntur adinuicem in eo q̄ concurrunt: sed in eo quod est plus in vna q̄ in alia non tolluntur quod est falsum ſm Oldra. ⁊ Dy. per hunc tex.
¶Querit glos. nunquid possit agi ad penam licet fuerit actum actione tutele. Et responde vt glo. ⁊ patet. ſ. l. prohi. ⁊ ibi videas. Domini rationes istorum casuum consistunt multum in intellectu. et ideo aduertis bene. ¶Et quero primo de ratione quare actio tutele tollitur per actionem de ra. dist. ⁊ econtra. Text. videtur assignare rationem: quia descendit ex obligatione. ¶Cōtra quod opp. ſm Dy. cuius verba sibi Ray. appropriat actio tutele descendit ex quasi contractu: illa de ra. di. descendit ex maleficio. vt. l. q̄ maleficio. ſ. tutele. de act. ⁊ obli. l. tres tutores. in prin. de admini. tuto. Solu. ſm Dy. ideo censetur vna obligatio quia descendunt ex vna qualitate: scilicet ex intercessione non dolosa. vt. ff. eo. dixi. ¶Item quero vnde procedit istud mirabile q̄ actio fur ti ⁊ actio de ra. distr. que sunt penales non tollunt se adinuicem contra regulam omnium. ll. de mundo: sed dic q̄ ratio est: quia habent diuersam originem: nam actio furti nascitur ex intercessione dolosa. actio de ra. distra. nascitur ex non dolosa. ⁊ sic licet idem sint in effectu censentur diuersa propter diuersas origines. ¶Contra quod oppo. de. l. status.

ſ. quod

ſ. qō si fraude. vbi dr̄ q̄ etiam ex dolosa cōpetit actio de ra. di. ⁊ sic habent ibi eandē originem. So. ſm Dy. nos debemus inspicere primeuā naturam actionis. de ra. dist. q̄ fuit ex ꝛctatione nō dolosa. nō secunda
4 riam vbi cōpetit ex dolosa facit. ff. de aut. tu. l. j. in prin. ¶Quero que
1 est ratio quare condictio furtiua tollit se ad inuicē cū ac. de ra. di. vt. l. ista tim sequenti. dic ratio est. q̄ postq̄ fuit actū condictione furtiua nihil minus remanet actio furti. ff. de condi. furti. l. ij. ⁊ sic prouisum isti agenti primo ad rem: qr̄ hz eam actione furtiua. Itē ad penam: qr̄ habuit ex actione furtiua non cōpetit sibi actio de ra. di. Sed hoc videt falsum qr̄ etiaz per istā actionē vbi est actū actione furti deberet releuari ab actione de ra. di. que restat sibi ad rem petendā. Ad qō rndeo q̄ ibi nō tollit: qr̄ ra. di. remanet ⁊ ad rem eo casu non ad penam competit. Contra qō op. de. l. centū capue. ff. de eo qō cer. lo. qr̄ vbi potest quis agere ad penaz ⁊ ad rem ⁊ accipit rem sola. nihilominus agit ad penā ita hic hz agatur actione furti ad rez debere posse agi actione de ra. di. ad penam. Ad qō rndet Dy. q̄ illud onus qō remanet ſ rem. qr̄ pōt agere actione furti contra eum tollit ſtium. Ista oia sunt verba Dy. hz Ray. appropriet sibi ipsa in recollectis. ¶Item op. ſm Ray. q̄ conditio furtiua nō tollit penalem vt. l. ij. ff. de condi. fur. ⁊. l. si pignora. ſ. cū fur. Sol. ibi loquitur in fure extraneo. hic in tutore cum quo mitius agitur vt. ff. de admi. tu. l. tutores. vel dic q̄ ista nō est mere penalis ar. d. l. ij. ⁊ ibi loquitur in mere penali. facit. ff. nau. cau. l. idem. ſ. fi. Sol. per ea que. ff. dixi per Dy. q̄ istud est in actione furti que remanet actori. facit quod no. Ray. j. de publi. l. j. ſ. inde queritur in prima. q glo. Ego omisi ibi vnum dicere. dicit glo. qō actio tutele ⁊ actio de ra. di. ꝛc. Dixi quod Ros. tenet contrarium arg. ſ. vi bo. ra. l. j. alias. ij. dic q̄ illud non est verum. q̄ illud habet locum vbi sunt actiones diuerse.

Hanc actionem. Jbi personis scz bonorū possessoribus ⁊ alijs succedētibus pupillo ſm Dy. ⁊ hec glo. que est inducta de iure ciuili: vt instit. de perpetuis et tempo. actio. in prin. ſm Ray. ¶Glo. opp. de. ſ. hanc actionem vt in herede. ff. eodem. l. Sol. vt in glo. ¶Querit glos. nunquid aliquo casu datur in heredem. Et sol. vt in glo. dicit forte in illo simpliciter non dabatur contra heredem cum habebat in actionem tutele. arg. ff. de calū. l. hec actio. ſm Jaco. de are.
1 ☞ Animus fraudandi non presumitur in tutore.
2 Culposus an teneatur actione de ratio. dist.

Actione. Jbi animo quod expresse oportet probari in dubio non presumitur animus fraudandi in tutore. ff. de admi. tuto. l. tres tutores. ⁊ ibi not. Jbi non tolent alij habent sine non. ⁊ male ſm Dyn. ibi hoc iudicium. ſ. de ra. dist.
¶Glo. op. de. l. qui seruum. de act. ⁊ obl. Sol. vt glo. ⁊ dic vt dixi. ff. eo. l.
2 j. ſ. in tutela. ¶Querit glo. nunquid habeat locū actio de ra. di. vbi facium est aliquid nō dolo. Et rnde vt glo. ¶Ex qua no. q̄ culposus tenetur ista actione. simile no. ff. eo. l. j. ſ. in tutela. in glo. ibi fit glo. tz cōtrarium insti. de autori. tuto. ſ. fi. sed ista gl. est falsa. vt ibi dixi per Pe. ⁊ te neas bene menti. qr̄ Ray. non facit mentionem.

Si tutele. Ista lex intelligitur duobus modis. et vterq̄ est planus intellectus et vterq̄ est in glo. ibi neg. gest. scz Sciam ſm scōam lec. quā tenet Dy. ibi abſit. alias absuturum sit vel abesse videtur pro eo quod est obligatus. ⁊ in secundo intellectu pro eo quod gl. dicit ⁊ sic de alijs supleas. ⁊ dicas ſm hoc qō dicitur caueri a tutore vel a procuratore vel similibus glo. expediui super tex.
☞ In obligatione in diem quod ante diem sit nata actio.

Mfi finita. Jbi agi. ex hoc prin. cōiungendo ipm cum glo. per quas allegatur quarum vna est super rub. alia est in. l. si adhuc. ff. eo. posset. dici cauillādo † qr̄: tunc dicatur nata actio qñ potest intentari. qō tñ est falsum: vt ptz in obligatione in diez. ⁊ plene habes in. l. qui calendis. ſ. pe. de ver. ob. Ista. l. non ob. qr̄ male allegatur per glo. qr̄ licet non posset agi non tamen sequitur q̄ non sit nata. imo est nata actio vt hic per Dy. Et de hoc plene vide per Azo. in. l. tutor. qui repertorium. ff. de admi. tut. Glo. tenet communiter vbiq̄ quod non sit nata durante tutela.
¶Querit glo. nunquid actione contraria tutele possit agi ante finitam tutelam. Et responde vt glo.

Filium. Ja. ſ. de ac. ⁊ obli. Et responde vt glo. non autem tenetur in solidum. vt. l. si filio. j. eo.

Si adhuc. Jbi consumetur. ¶Glo. querit quādo habeat locum istud. Et responde vt glo.
☞ Curator impuberis durante administratione potest cōueniri ab impubere actione furti. ⁊ ex stipulatu rem pupilli saluam fo. non actione generali.
Idem in curatore dato bonis.

Cum furiosi. Jbi nego. gest. generaliter p tota administratione. ⁊ no. C. de admi. tu. Et so. vt in glo. Dic ſtium not. ſm aliquos in. l. si cū tutor. ff. eo. ibi dicā. ¶Querit gl. ⁊ aduerte ad eam. ⁊ est valde notabilis. ¶Querit ipsa que est ratio diuersitatis. Et ride vt glo. dic hec ratio non vr vera. nam curator impuberis potest statim cōueniri etiam administratione durante. ⁊ certum est tñ eius cura pubertate finiri vt habes in. l. nā ⁊ seruus. ſ. cum negotia
1 de nego. gest. Si illa glo. esset vera crederē ista rōnez esse falsam ⁊ sic dī eo curatorem impuberis non posse conueniri administratione durāte generali actione nego. gest. sed conueniri furti ex stipulatione rem pupilli. fo. vt habetis in. l. si adhuc. ſ. j. f. eo. ⁊ sic ratio glo. restat vera. ⁊ eadē ratione crederem curatorē datum bonis absentis: quod fieri pōt vt ista tim dicam in. l. si pupillus. ſ. tutori. j. eo. posse conueniri qñcunq̄ etiam durante administratione. tñ nesciamus qñ administratio finiat qō credo ⁊ teneamus istud bi curatorem credi quod est not. ¶Contra istum. ſ. oppo. de leg. iij. ſ. non tñ. ff. de suspec. tu. vbi dicitur curatorem furiosi posse accusari de suspecto. ⁊ tamen certum est qō accusatio suspecti non cōpetit qñ tutor ⁊ curator possunt conueniri alia actione. vt ea. l. ſ. que ri potest. Credo q̄. ſ. non tantum debet intelligi q̄ non habeat contutorem qr̄ conuenit eum de facto hz de iure possit conueniri. ⁊ sic cōpetit actio suspecti que cōpetit pluribus pſonis anteq̄ concedatur actio pro administratione. ⁊ tene bene menti.

Si tutor. Jbi vt reddat rñde vt glos. Uel dic plenius scz vt reddat pecuniā depositā vel cōmodatā ⁊ sic eaz petebat pupillus ab eo ſm Dy. ¶Sed tunc ob. id qō statim sequitur in tex. Jbi cōdici posse ꝛc. ⁊ est ratio qr̄ turpiter accepta ꝛc. vnde credo q̄ intellectus Dy. non est bonus. Glo. allegat pro cōcor. l. si. de condi. ob tur. cau. dic vt ibi no. secus est aūt in actione ex stipulatu vel ex testamento vt. d. l. ſin. ⁊ ratio ibi no. que ratio non placet mihi propter actionem ex testamento que habet naturā bonefidei. vt. l. in minori. C. in qui. cau. in integ. resti. non est necesse posset esse ratio quia magis frangit quis fidem vbi contragi cum eo vel predecessor meus cum quo reputor eadem persona. vt in auc. de iureiur. a mo. pze. in prin. quā vbi contragit alius. ⁊ aduerte bene istud. ¶Glo. querit nunquid extinguatur actio nostra commodati propter actionem tutele. Responde vt glo. dic ⁊ vtilitas est in hoc quia in ista obligatione sunt obligati fideiussores. vt. l. quoties. ſ. j. de admi. tu.

Si filius. Jbi nomine pro eo dolo quem post emā cipationem commisit ꝛc. Not ex hac lege q̄ fideiussio qua tenetur pater pro filio inducta per. l. ij. ff. admuni. ⁊. C. de fi. fa. ⁊ quemadmo. pa. l. ij libz. x. finitur cum filius effectus est sui iuris quod est verum ſm Jaco de are quod intelligas pro tpe sequenti non precedenti ſm istum tex. dicit do. Oldra. q̄ ille leges non exprimunt quod teneatur insolidum. sed iste text. in. l. tria one ra. ⁊. l. ij. ff. de excu. tut. vbi pater tenetur sicut si ipse administrasset. et ideo forte alias tenetur de peculio. Sed tu habes casum. ſ. eo. l. si filius ⁊ teneas menti.

Si pupillus. Glo. oppo. de aut. vt bi qui ob. ff. col. vi. quam habes in aut. minoruz C. quando mu. tu. offi. fun. po glos. respondet q̄ repellitur. dic imo non repellitur sed debet sibi adiungi curator vt patet in dicto. ff. ⁊ in. ſ. sed ⁊ si quis eo. titu. ⁊ no. ff. de auto. tuto. l. i. facit. ff. de excu. tu. l. pter. ſm Dy. ⁊ Ray. ⁊ sic glo. est falsa ſm eos. vel dic q̄ glo. habet respectum vbi pupilli successerunt anteq̄ haberent tutorē: ⁊ sic tpe tutele delate inuenitur iam creditor ipsius tutoris. vnde salua reuerentia eorum glo. videtur mihi vera. ⁊ potest saluari.
☞ Fideiussor capti ab hostibus quando possit conueniri.
2 Curator quod detur etiam bonis viuentis quando ignoratur ipsum viuum an mortuum.

Si tutor. Jbi fideiussor accipere conueniunt qō est. i. ibi tenet. hic est casus. p eo qō post oy. dixi. ff. vt leg. no.
ca. l. postq̄. vcz † q̄ ibi consulatur legatarijs per procuratorē datū bonis capti ab hostibus. Nec ob. illa. l. postq̄ ad istam. l. vbi dicitur q̄ fideiussores capti ab hostibus conueniri non possunt ipso existente in captiuitate: quia ibi obligatio cepit propter conditionis euentum eo tempore quo ille erat iam captus. et sic non posset habere initium contra ipsum principalem non potest habere contra fideiussores. vt. ff. de fideiussoribus. l. fideiussor obligari. in princip. sed hec obligatio erat cepta eo tempore quo erat captus in ciuitate. licet postea eximatur de medio ⁊ nihilominus fideiussores remanent obligati. arg. ff. de admi. tu. l. fine heredi. in principio. Item nō obst l. hactenus. ff. de cōsti. pecu. vbi tempore quo ille est captus potest constitui ab alio: qr̄ obligatio constituti non est accessoria: sed principalis. arg. eo. titu. l. sed ⁊ vlteriore. et quod ibi not. vnde ibi obligatio effectum sumpserat eo tempore quo captus erat in ciuitate vt. ff. dixi in. l. postq̄. ⁊ teneas bene cor: di quia contrariū
2 est aliquantulum difficile. ¶Jbi sic. facit † ad id quod not. ff. de tute. l. muto. ſ. fina. C. ex quib. cau. ma. l. ab hostibus. in princip. quod curator possit dari bonis etiam viuentis. ⁊ per hoc tennit domi. Bernar. de capua. in. q. gregorij de bono. quod possit dari curator bonis suis si ignorabatur ipsum esse viuum vel mortuum facit. ff. de nu. ⁊ bono. l. j ſ. j. ibi conueniret facit quod not. ff. rem pu. fal. fo. l. nō quasi. ſ. fi tutor. vbi glo. alleg. istam. l. licet alleget male titu. qui allegat de tu. ⁊ cura. da. ab his. Querit glo. nunquid est verum istud quod datur curator bonis istius capti. Et responde vt glo.

m

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Quamuis. Hec lex continuatur cuz precedenti. Ibi tutela. dic alias tutela pristina posset integrari. ꝛ ita habet do. Dy.

Tutor. Ibi abesse. ꝛ sic reassumit tutelam ibi datus est. vide qō no. ff. de tute. l. item quesitum. ꝛ vide ad quid allegatur hec. l. in sui ptin. ff. de tut. ꝛ cu. da. ab bis. l. si petitor quod etiam bonis tutoris absentis causa reipub. possit dari tutor. ¶ Item per istū tex. videtur probari glo. que est. ff. de tu. ꝛ cura. da. ab bis. l. curatorem. vt. j. dicam. ¶ Querit glo. qua actione tutor cōuenitur. Et rñde vt glo. allegat pro concor. l. iij. ff. queri. ff. de suspe. tu. et debet allegari. ff. si quis assiturus. Nico. neapo.

Si duobus. Iste casus est valde no. ꝛ non inuenitur alibi. teneas cordi. Ibi recidit. i. qui postea ad legitimam etatem peruenerit ggv. annorum fm Dy. Ibi neratius ait dic q datiua redit legitime fm Dyn. ¶ Querit glos. quomodo potest esse q ibi fuerint sub eadē tutela. ꝛ postea ceperit tutor esse suus. Et rsponde vt glo. quod optime potest fieri. ꝛ ibi glo. alleg. ff. item maior in secunda reiponsione. Dic imo nec olim poterat alius tutor esse minor. ggv. vt. ff. de admi. tu. l. quero. ff. lucius. ꝛ. ff. de egcu. tu. l. non solum. ff. libertus. ꝛ sic prima sol. est verior fm Dy. ꝛ omnes. ¶ Querit glo. pone q ille qui est agnatorum proximior sit minor ita qō alius maior fuerit admissus: nunquid incipiente illo minore esse etatis legitime ille alius desinit esse tutor. Hlo. remittit ad no. in. l. non solum. per quam glos. ibi positam colligitur expresse q questio proposita non pcedit: qz non admitteretur sequens agnatus eq uso est alius proximior licet sit minor sed datur interim curator quousqz proximior agnatus fuerit maior. vt ff. de le. tu. l. ff. si apud hostes. ꝛ. d. l. non solum. ff. si libertus. ꝛ quod ibi no. de egcu. tu. proximior em semper est preferēdus. de leg. tu. l. si plures ¶ Querit glo. pone q testator reliquit duos tutores in testamento. et vnus fuit egcusatus ad tempus ita quod in locuz eius fuit datus alius vel in locum defuncti est datus alius. nunqd decedente tutore testamentario designat esse contutor ꝛ admittatur legitimus. Responde vt glo. Dicas q in primo casu quando est datus in locum excusati legitimus non admittitur: quia supersunt adhuc testamentarij tutores reliqui et sic est vera opi. Hlu. sed vbi est datus in locū defuncti legitimus admittitur: ꝛ datiuus repellitur quia non sunt relicti testamentarij. vt. l. si qs sub conditione. de testa. tu. ꝛ hoc casu erit vera opi. Azo. Sed quidam alij habent econtra in apostilla Dyn. ꝛ male de hoc per Ray. C. eo. l. si tutor. ꝛ in Specu. de tuto. ff. si vero. versi. sed pone. ꝛ. ff. nunc dicendum ver. sed pone.

Si in testamento. Ibi ex inquisitione subaudi datus a iudice. Ibi tutelis subandi contra tutorē a iudice datū ibi desinit. ff. datus a iudice existente cōditione testamentarij fm Dyn. vel dic q finito tempore desinat esse tutor ꝛ habeat locuz actio tutele fm Ray. Ibi tutor vtputa quia est datus sub conditione vel in diem, ꝛ postea vsqz ad cōditionem vel ad diē fm Dy. ibi conueniendus est. hoc non videtur esse verum. cum datus vsqz ad diem vel conditionem male gesserit. ꝛ postea non remaneat tutor cum ipse debeat remoueri vt suspectus. quia qui semel est malus ꝛc. vt. ff. de suspe. tu. l. iij. ff. queri. ꝛ. ff. quia autem. ꝛ sic non debet esse tutor vt hic dicitur. Tu dicas q hic fuit testamentarius ꝛ venit ex datione sequenti. Ibi curator esse. ff. tutele actione pro sua administratione fm Dy. ¶ Oppo. glo. de. l. acti. de re iudi. Sol. a iudi. non potest a testatore sic. Rationem diuersitatis digi insti. de tute. ff. ad certū diē. ꝛ digi. ff. de tute. l. muto. ff. si sub conditione.

Tutore bannito ꝛ eius bonis confiscatis q tutela finiat ꝛ agi post actione tutele.

Agnatus damnatus ꝛ accusatus de suspecto tutela durante non conuenitur actione tutele.

Dictio preter ponitur exclusiue.

Actio tutele an nascatur tutela durante.

Si tutor. Ibi confiscatus. i. ex cā dānationis ex qua sequitur confiscatio bonorū. ¶ Et not. ex isto tex. q si tutor banniat ꝛ confiscantur bona sua q sit finita tutela ꝛ possit agere actione tutele. ita potes intelligere. l. ex testante. de so. fm Jaco. de are. facit pro hoc. l. fine herede. ff. si. ff. de admi. tu. fm vnā lec. vbi tenet cōtrium. Dicas q aut bona sua fuerunt confiscata ppter bannū. ꝛ tunc tutela finiatur. ꝛ ita intelligant prima dicta. Aut non. ꝛ tunc non. ꝛ ita intelligitur fm dictū. l. fine herede. ff. j. ff. de admi. tu. fm Dyn. ¶ Querit glo. qūo potest ipse remanere tutor postq fuit accusatus de suspecto. et responde vt gl. in. l. eū. in fi. glo. ¶ No. ex ista glo. ꝛ vbi agnatus est accusatus tangē suspectus ꝛ cōdemnatus de suspecto q est adiunctus sibi curator q nō conuenit actione tutele: nihilominus durāte tutela. Tex. ibi cetere actiones preter. Not. q dictio pter ponit exclusiue: de quo. ff. de pigno. ac. l. j. p doc. fm Jaco. de are. plene p Dy. C. de agen. in rebus l. agentes. li. xij. ¶ Continua. l. ibi quis. Rñdet tacite glo. in. ff. cetere. q rit nunqd actio tutele sit nata interim. Et responde vt glosse. dicit. Et sic no. q actio non nascitur durante tutela. Contrarium no. ꝛ male. C. de fatisda. l. tandiu. ꝛ no. ff. de admi. tu. l. tutorem q tutelam. quod ibi digi. ¶ Querit glo. qd in actione de ra. di. Et responde vt glo. Ex quo not. q actio de ra. di. non nascitur durante tutela. ¶ Glo. in. l. sed non dak querit per quem poterit intentare istas actiones. Et rñdet vt gl. ¶ Querit glo. quare iste actiones pereant morte tutoris. ꝛ responde vt glo.

Si filius. Ibi facere potest ex edicto. ff. q cū eo. l. j. ꝛ. ij. ibi actione. j. annuz a die finite tutele inchoā dum. ꝛ hoc sequitur continua. l. sequen.

Filius. Ibi agere. i. de peculio. ꝛ aduerte ad glos. q ponit casus ibi ab eo: scz qō non exegit patrem. ¶ Glos. op. de. l. pompo. in negotijs. ff. de nego. gest. solu. vt in glo. in. l. tutorem. vel dic melius vt no. in. l. si id qō. ff. filius. ff. pro socio. ¶ Querit glo. q est ratio q ite annus qui competit contra patrem nō incipit nisi a tempore finite tutele. Et responde vt glo.

Tutor post tutelam finitam non conuenitur actione tutele pro rebus non concessis que administrauit.

Actio tutele an detur vtilis vel directa pro connexis.

Si tutor. Ibi non pōt. i. qō gestum est post finitam tutelam. Hec ob. l. cū ostendimus. in prin. de fideiuss. tu. ꝛ ibi dicā per Ray. ibi predia de pecunia pupilli ꝛ eius noīe ibi computabit. No. q illa q non sunt necessaria que administrauit tutor: post finitā tutelam non veniunt in actione tutele: sed glo. dicit cōtra hunc casum. C. qñ ex fac. tu. l. pe. cū isto casu concor. glo. C. de arbi. tu. l. tutor. posses dicere q glo. q est in. l. pe. loquatur in connexis. ꝛ tunc glo. erit no. ꝛ dat multū no. intellectū. l. nā q̄s of qō pro connexis agit actione tutele est verum actione vtili vt vf innuere ista glo. Ille tū text. non bene patitur istum intellectum: q dicit predia comparauerit ꝛc. ꝛ sic administratio fuit cōcessa. Preterea leges dicunt simpliciter dari actionem tutele pro connexis. vt hic in prin. ergo debemus intelligere de actione directa arg. l. si ager vecti. in prin. ꝛ in fi. Preterea glo. dicit expresse q datur directa. j. tit. seq. l. iij. ff. iudicio. ff. ꝛ est versi. in actionem. sed que sunt separata no. vt. ff.

Si vero. Ibi negotia. ff. non cōcessa ibi deuolui si vult adultus. ꝛ est sibi vtile. Et sic non ob. ver. si vero. ff. ꝛ no. j. l. prohoi. fm Dy. ibi exigere. ff. debitum ibi datus volens non inuitus vt. C. de ac. tu. l. curator. ꝛ no. ff. ti. ij. l. caius. fm Ray. vel dic q loquitur hic in liberto qui fi fuerit tutor non potest se excusare a cura. vt. l. liberos. de excu. tu. ibi posse pro tempore post finitam tutelam ꝛ posteriori si hoc expediat pupillo non alias vt. ff. digi. ¶ Glo. oppo. de. l. tutor. C. arbi. tute. ꝛ solue vt glo. ¶ Item oppo. de. l. diuortio. ff. ceterum. de nege. gest. Sol. vt glo.

Hora brevissimi temporis quādo indicat discrepantiam *in iure*.

Post. In brevissimo. no. tq mora brevissimi temporis inducit discrepantiam in iure. in contrarium facit. l. si qs ita. de cōdi. ꝛ demon. dic q hic preindicat quo ad impediendū continuationem. vbi vero preindicat quo ad aliud. ibi genuit etiam concessio fm glo. hic positam. Iz glos. no contrarium. C. arbi. tute. l. si tutor. ꝛ male fm Ray. ¶ Glos. op. de. l. prohoi in prin. ꝛ recitat primam glo. ꝛ dic vt in ea. Item oppo. de. l. statim. ff. prohoi. in fi. Sol. vt glo. ꝛ ibi digi per Dy. vide ꝛ no.

Ex duobus. Ibi alteri. nisi in excepto. vt in fcto responso huius. l. Hec ob. l. pupillus. ff. de admi. tu. q hic in tutoribus culposis: ꝛ est ratio qz illi habent beneficium cessionis. vt. j. videbitis. ꝛ videas illā glo. de. l. si pupillus. que semper declarat istam. l. Ibi precise. ff. totum quod erat debitum fm Dyn. Ibi fatisfactio. f. vt alij liberentur. ꝛ vide q no. de admi. tu. l. qui tutor. ff. fina. ꝛ. C. de transac. l. nec intentio. vide ibi no. glo. q tutor vel curator tenentur omnes vna actione ꝛ vna obligatione non pluribus. ¶ Glo. oppo. de. l. si stipu. de fideiuss. Sol. glo. ꝛ dic de hoc vt dicam in. d. l. si pupillus. qz istud est difficile contrarium.

Jcum. Ibi tutore. i. cuius officium durat adhuc fm Dy. ¶ Glo. oppo. de. l. non quasi. j. res pupil. sal. fo. Et responde vt glos. ¶ Item oppo. de. l. aduersus. C. de admi. tu. ꝛ. l. actio. eo. titu. Et responde vt glo. ꝛ vide glo. solu. pluribus modis sed prima solutio est vera. ꝛ dic vt no. in prealleg. l. aduersus. vide quod digi. ff. eo. l. ij. ff.

Abbas subministrat expensas monacho secum litiganti.

Operatores. Ibi litis facit pro hoc. ff. de post. l. bi qui. fm Jac. de are. Ibi subministrari. Jsta. l. prestatur. tq abbas non tenetur ministrare expensas monacho litiganti contra eum. de hoc no. glo. in. l. si suspecta. in fi. de inoffi. testa. vbi glo. tenet contrarium. pro qua facit. j. vt in posse. l. pe. nec ob. ista. l. vt statim dicam in secundum sol. ¶ Glo. opp. de. l. si suspecta. ff. ff. de inoffi. testa. Dic q illud est fauore alimentorum. Preterea ibi obtinuerat. in prin. ꝛ sic ratione illius presumptionis ꝛ ratione propinquitatis debent subministrari sumptus q̄ rōnes hic cessant. ¶ Item op. de. l. fi. C. de or. cog. glo. non soluit: sed dic q ibi erat qstio de bonis de qbus debebat viuere ille agens: ꝛ iam vicerat in causa principali. vnde ex illis bonis dz habere sumptus ꝛ victuz hic erat questio de quodam debito particulari fm And. de pisis. vel dic q ibi erat questio status ꝛ bonorum omnium. nec habebat vnde se posset alere aliunde hic vero sic fm Dy. vel dic q ibi erat psumptio q illo

qui petit

qui petit sibi administrari sumptus ratiōe possessionis vel quasi liber tatis. vt ibi ptz in litera. que rationes hic cessant: ꝛ per ista patet respon sum ad. l. istam. in questione de monacho. q monachus ante alebatur a monasterio: q non habebat aliunde vnde se aleret.

Si filius se abstinuit ab hereditate paterna ꝛ aliqd habuit ab occisoribus patris qñ possit conueniri a creditoribus paternis.

Cum tutor. Glo. ponit casum duobus modis. sed teneas primā lect. Ibi illa. f. actio neg. gest. Glo. querit que actio datur pupillo ꝛ que datur creditoribus. Et responde vt prima glo. que est vera. ¶ Querit glo. nunqd creditores habebunt pupillū obligatum ex eo q egit cōtra tutores actione tutele. Et responde vt glo. ibi vt. l. eum. C. arbi. tute. dic. Et hoc facit ad questionem Tibi not. per docto. ff. q si filius abstinuit se ab hereditate paterna, ꝛ aliquid acceperit ab occisoribus patris quod non posset conueniri a creditoribus propter illud quod accepit de hac qstione plene digi per Dy. in. l. quesitum. j. de sepul. vio. facit. ff. de acquiren. here. l. pro herede. ff. si quis. ꝛ. l. pompo. Ray. in. l. eum. dicit q hoc habet locuz vbi statutum diceret q occisores debeant habere pacem ab heredibus offensi: tunc enim filius accipiendo aliquid ab occisoribus videtur hereditatem adire. ergo ꝛc.

Jprobatum. Qui pro nomine debitoris minus idoneo ex re pupilli a tutore conuenit ipsum absoluit sequens ad probationem tenetur. hoc dicit fm Ray. ¶ Glo. op. de. l. tutor. de admi. tu. So. vt ibi no. in. l. qui positionibus. Item oppo. de. l. si minoris. de admi. tu. Et responde vt glo. ꝛ bene.

Alino. qui debet restitui debet allegare ꝛ probare causam quare debet restitui.

Alterius. Alino. iubus in integrum restituit si maiorem sibi restituitur actio contra tertiū minoris beneficio liberatum. b. o. fm primā lect. sed fm aliā dicit q minori plus soluenti restitutionis priuilegio de iure speciali restitutio conceditur contra illum ius beneficio liberatū in fidium propter inopiam illius cui predicta sol. facta fuit. b. o. fm Ray. fm secundam lec. vide glo. que ponit ibi casum ꝛ bene ibi maiorem. no. q Tmino: q debet restitui debet allegare ꝛ probare causam quare petit restitutionem. facit pro hoc. j. de ali. ꝛ ci. leg. l. titio. ꝛ de mino. l. minor. et ff. de iureiur. l. nam ꝛ postea. ff. si minor. fm Jaco. de are. ibi soluēti. dic iste tex. intelligitur duobus modis. vt in glo. ibi principalem actionem restitutam ꝛ per restitutionem in integrum sibi factam. ¶ Glo. intelligit primo q ille adultus factus iam maior restituat contra aliū concuratorē alio modo q heres minor curatoz mortui restituat contra cōcuratorem qui fuit condemnatus in maiori pecunia. primus casus est verior. q. fm intellectum non patitur lra verūtamen secūdus casus est verus per id quod alibi no. in simili. vt. ff. de peti. here. l. si qui prior. de nego. gest. l. si pupilli. ff. fm Jaco. de are. quod no.

Tutor qñ habeat actionem vtilem contra tutorem sine cessione.

Non idcirco. Conuento minore nomine illius contra quem potest in integrum restitutio postulari illius iuris beneficium dicitur concedi. hoc dicit secundū Ray. Ibi actio. i. beneficium restitutionis in integrum quod restituit actionem. Ibi sunt. f. si exactio non fuit facta. ꝛ hoc sequitur. ibi iudicatum si non soluerunt conditionem. Ibi excep. proponendam in causa appellationis fm glo. vel aduersus executionem sententie. argu. ff. eo. l. j. ff. non tñ fm Ray. ibi actionem. i. beneficium restitutionis in integrum qō restituit actionem tutele. alꝰ vtilem fm Ray. ¶ Sloss. ponit casum per. l. si minorem. ff. de admi. tu. postea subijcit: ꝛ incipe constructionem. actioq ꝛc. vt in glo. dicit. Et verbum idcirco pones post verbuz reddit. ꝛ ita debes iungere ꝛ ordinare istam literam. alꝰ non posses eam intelligere.

¶ Glo. querit nunquid sine cessione habeat vtilem actionem. ꝛ responde vt glo. ꝛ dum allegat. l. ij. dic hoc non est verum: q ex persona pupilli non potest eam soluere: quia statim q soluit curator sublata est actio contra tutorem. ꝛ sic pupillus iam factus maior non petit restitutionē in integ. contra tutorem neq; alius eius nomine. Item ex sua persona non potest agere: qz ipse non videtur soluisse propter tutorem: sed debitum suum. vt. l. communi diui. ff. diuersis. ff. communi di. ꝛ. ff. mā. l. pompo. ꝛ quod ibi no. preterea isti tutores videntur condemnati ob eorum dolum. ꝛ sic sine cessione non dicuntur posse agere. vt. l. si plus. de admi. tuto. Item etiam si ob negligentiam. vt. d. l. ij. de contrario iudi. ff. tu. And. de pisis. Non ob. l. contraria. quia loquitur in collegijs non liberatis. Item non obstat prin. l. nostre. quia loquitur in eo contra quem petitur restitutio in integrum fm Ray. Sed adhuc videtur obstare. qz si iste curator est condemnatus ratione propriij doli vel culpe. nō debet posse petere cessionem vt. l. j. ff. nunc tractemus. ff. eodem in glos. que incipit que administrauerat. quare male dicitur hic q possit fieri cessio fm Andre. de pisis. Solu. ibi loquitur quando plures conueniuntur ratione paris culpe.

Uno ex duobus reis insolidum conuento an cessio contra alium sit fienda insolidum an pro parte.

Cessio in tutoribus an fiat insolidum contra contutorem.

Pupillus. Cessione actiōis tutele a pupillo facta contra collegam tutori insolidum cōdemnato secuta solutione debiti non excusatur. b. o. fm Ray. hec. l. habet duas lec. prima vera. Ibi pro parte dic vt glo. Hlo. inducit hanc. l. in arg. Tconuento uno duoruz correorum insolidū q debeat fieri cessio pro parte ꝛ non insolidū alleg. ff. de admini. tut. l. si plures. dic vt ibi no. glo. aliter distinguendo. Sed cum ista solutione glo. concor. q fiat cessio tñ pro parte fine aliqua distinctione. vt. j. de fideiusl. l. modestinus. ꝛ de duob. re. l. j. ꝛ has glo. tenet Dy. in. d. l. si plures. nam certum est q tutor condēnatus potest petere partem suam ab alio per act. neg. gest. vt. d. ff. nunc tractemus. in. l. j. ff. eo. sed in duobus reis est idem q vnus habet actio. neg. gest. cōtra alium vt. l. j. C. de duo. re. ergo si habet actionem si ipse soluisset multo fortius excep. vt. j. de reg. iur. l. inuitus. ff. cui damus. ꝛ de superfi. l. j. ff. quod aut distinctio aut quam fecit gl. in. l. si plures. Iz locum in fideiuss. quorum vnus non possit agere contra alium. vt. C. de fideiusso. l. cum aliter. fm Dy. in. l. si plures. Domini etiam in fideiusso. non potest habere locum q si ipse conueniretur opponeretur contra alium beneficium cessionis vt. l. si pupillus. ff. de admi. tuto. ꝛ. l. fichum. ff. pamphilum. ꝛ. ff. si creditor. j. de so. ꝛ ita poterit obtinere fideiussor si agat contra eum insolidum sicut poterat contra creditorem: sed ipse non pōt sibi cedere actiones q̄ est liberatus ergo nec agere insolidum. Nec ob. q posses dicere q̄ exceptio q̄ ob. cedenti non obstaret ei cui facta est cessio ex causa onerosa illud est verum nisi ex eo q non obstaret ei cui facta est cessio. vt. j. e. l. ff. si de legitima. fm Andr. de pisis. Circa hoc aūt an debeat fieri cessio in correis insolidum an non qō dic aut debitū insolidum ad conuentum non spectabat tunc actio non debebit cedi in alio aut spectabat ad correum insolidum. ꝛ tunc debet cedi insolidum. aut spectabat ad vtrūqz ꝛ tunc debet cedi pro parte. vt. ff. ad mace. l. si mulier. ff. j. ꝛ de in rem verso. l. si pro patre. ff. j. ꝛ. ff. commo. l. ite queritur. ꝛ hoc in correis. In tutoribus vero cum queris an cessio fiat insolidum. Dic q aut est cōdemnatus contutor propter dolum suum. ꝛ tunc non fit cessio. vt. l. si plures de admi. tu. ꝛ. l. j. ff. nunc tractemus. ff. eo. aut ppter culpam college. et tunc insolidum debebit sibi cedi pro parte. arg. d. l. si plures. ꝛ. d. ff. nunc tractemus. ꝛ. l. si ab instituto. in fi. j. de leg. j. qō tene cordi. quia hoc anno repetam in. l. si plures.

Defensor. Priuilegium tutele pupillo cōpetens non perimitur nouatione necessaria per sententiam cōdemnatoriam latam in tutoris preiudicio contingente hoc dicit. Ibi priuilegium dicit glo. q̄ habeat personalem actionez tutele. vt. l. pro officio. C. de admi. tut. ꝛ. j. de pri. cre. l. dabimus. ¶ Glo. op. de. l. alia. j. de noua. Solu. vt glo. de hoc habes plene in. l. properandū. C. de indi. ¶ Glo. querit quem contractum facit iste administrator cum pupillo. ꝛ responde vt in glo.

Conuento. Ibi conuento ꝛ nō exacto alias secus esset: vt. ff. ꝛ. l. si ex duobus. ibi curatorē negligentem in conuentione tutoris heredis. ¶ Glo. op. de. l. alterius. ff. si. ff. eo. fo. vt in glo.

Posthumo. Tutor datꝰ postbumo ab eo nato vti li tñ neg. gest. actione cōuenit. b. o. fm Ray. glo. querit que actio vtilis competit vtri. ꝛ respōdet vt gl. Priuilegium quod habet pupillus furiosus vel minor in bonis tutorum vel curatorum an etiam habeat eius heres.

Non solum. In bonis tutorū protutorū ꝛ curatorum minores ac furiosi iuris priuilegium cōsequuntur. hoc dicit. fm Ray. ibi dat. f. pupillo Hlo. opp. de. l. ex pluribus. de admi. tu. Responde. vt glo. dicit sed Tnunquid heres suus pupilli habeat priuilegium gl. no. dicit q sic in. l. dabimus. de priui. credi. que glo. est falsa per. l. non solus. ff. de ritu nup. qui casus est pulcherrimus ꝛ singularis. licet glo. de hoc tibet in. l. si ex pluribus. ff. de admi. tu. glo. querit q priuilegium est istud Responde vt glo. ¶ Querit gl. nunquid habeat tacitam hypothecam pro bonis procuratoris. Respōde vt glo. alleg. gl. l. pro officio. dicit in d. l. dabimus. ff. si. ꝛ in. l. seq.

De contrario indicio tutele ꝛ vtili actione. Rubrica.

¶ Continua istam rubricam. qz ff. dictum est de actione que datur pupillo. nunc de actione q est cōtraria que datur tutori. Ad euidētia actionum pretoriarum ponit hic Dy. q quandocunqz nomina contrahentium non sunt distincta: vt est videre in societate: qz quilibet vocatur socius. tunc nunq habebit locum actio contraria aut sunt nomina distincta. ꝛ tunc aut vnus socius non accepit gratia alterius. ꝛ tunc non habet locum actio contraria. vt in emptione ꝛ vendi. vt. ff. de ac. empt. l. ex empto. Aut vnus accepit gra alterius: ꝛ tunc datur Iri a: vt est videre hic ꝛ in mandato. ꝛ in similibus actionibus. ꝛ de hoc habes glo. no. que non inuenitur alibi fm Dyn. j. de actio. ꝛ ob. l. consensu. quam glos. bene tene menti.

Actio tutele contraria est pretoria ꝛ bonefidei.

Actiones nascentes ex quasi contractu sunt de iure ciuili.

m ij

Universidad del Rosario Archivo Histórico

3 Tutor contrahens cum pupillo quando obliget ipsum.
4 Tutor quas actiones habeat contra pupillū pro gestis per ipsum.

Contrarium. Pupill⁹ obligatur tutori actione in rem suam ꝛ pro expensis ab eo factis circa administrationē ipsius. ibi
1 pretor. No. q actio ⁊ tutele contraria est pretoria ꝛ est bonefidei. lz Dy. teneat cōtrarium. ff. titu. j. l. j. in princi. actio tamen tutele est de iure ciuili vt insti. de tut. in prin. ꝛ quod ibi not. facit quod no. Guil in. l. ex hoc iure de iusti. ꝛ iur. et
2 digi in. d. titu. insti. de tute. nam omnes ⁊ quasi cōtractus sunt de iure ciuili. vt instit. de obliga. que ex quasi contractu na. Et sic glo. que dicit q spirituale est in tutela non bene dicit. vt digi in. d. titu. institu. de tute. in prin. Ibi proponit. vide residuū in rubr. huius titu. Et ibi ponit rationem quare ista est pretoria ꝛ alia ciuilis. Ibi administrationē idest ad impendendū in rebus quas administrat. Nam accedere ad administrationē compelluntur: vt. ff. de admini. tuto. l. j. in prin. fin Dy. ibi quaz dic q ibi respōdet tacite obiectioni que posset fieri q ista actio non habet locum cum pupillus nō possit obligari tutori sua autoritate: ꝛ pupillus sine tutore obligari non potest. ꝛ hoc sequitur Rof. fin Dyn. ibi obligetur. ꝛ sic dicitur qō sit speciale in actione tutele contraria: quod nō videtur verum. quia idem videtur in actione directa. nam si tutor ⁊emit rem pupilli palam ꝛ bona fide obligatur pupillus ciuiliter ꝛ naturaliter. vt. l. tutor rerum. ff. de admini. tuto. Sed si facit elam ꝛ mala fide non obligat ipsum pupillus vt. l. non egistimo ff. de admi. tuto. ꝛ. l. si in emptore. §. fina. ff. de contrahen. emp. ita est etiam in actione tutele contraria. nam ita demum tutor repetit sumptus si fecit bonafide. vt. j. eo. l. iij. in princip. ꝛ in §. iudicio. so. fin Dyn. aut ⁊ constat tutorem gessisse bonafide vel mala fide: ꝛ tunc nullum est speciale in actione contraria aut dubitaf ꝛ tunc pupillus est locupletior. ꝛ nihil est etiaz speciale: vt patet in. l. iij. ꝛ. l. pupillus. ff. de auto. tuto. nam in vtroq; casu pupillus tenetur in quantitate in qua est pupillus locupletior. Sed si dubitatur an negotium fuerit male inchoatum ꝛ tunc est speciale in ista actione. pupillus enim non teneretur aliqs accusationibus. ꝛ tamen ista tenetur. vt. l. si pupilli. in prin. de negot. gest. ꝛ. j. eo. l. iij. §. sufficit. fin Dyn. ꝛ facit quod dicam ibi post Buil. Glos. querit nunquid tenebitur etiam naturaliter hoc casu ꝛ responde vt glos. ibi in. l. pupillus. ff. de auto. tut. De hoc dic vt no. j. de regu. iur. l. pupillus nolle. ꝛ. j. de nona. l. j. ꝛ C. de inuti. stipu. l. j. ꝛ. l. si eius. in prin. j. ad trebel. vbi tetigi de hoc ꝛ ibi digi.

Hec actio. Vide glosſ. j. que dicit ꝛc. actio in genere ꝛ non in specie. Ibi probandum. s. quod habeat contrariam actionem nego. gest. fm Dy. Ibi finito officio. s. tutele ibi actio contraria tutele fm Dyn. ibi durat. dicit glos. qō officium ꝛ dic vt in glo. Et ista glos. ponit tibi casum in isto §. ibi in ipsum procuratorē vel curatorem reddendo singula singulis. Glo. oppo. de. l. ij. C. de admi. tu. tu. dic vt ibi.

Preterea. Ibi connenitur. s. tutor fm Dy. ibi sumptus. non ob. l. ex quibus. ff. de cōdi. inde. q ptz so. per ea que ibi no. q ibi datur exceptio sola hic exceptio ꝛ actio. Ibi potest sed an iste poterit opponere in modus exceptio. quando agitur contra eum actione inducati videtur quod non: ex quo fuit semel questum de excep. arg. l. fi. C. de fide instru. ꝛ. j. de excepţ. rei iudi. l. duobus. fm Jaco. de are. ꝛ vide quod not. per Ray. C. fenten. rescin. non posse. l. peremptorias. ibi refarcire. ꝛ quomodo fuit compensatio reprobata hac actione.

An in hoc iudicio. Ibi contrarium

per hoc videtur male dicere glo. in eo quod ipsa no. ff. eo. l. quid ergo. §. iudicia. ꝛ. j. dicam. Ibi probandum. s. quod cōsequatur indēnitatem de eo quod debebatur sibi ex contractu paterno. Dy.

Hanc actionem. Ibi actionem: scilicet contrariaz.

Ponge. Glo. querit quare est quod datur magis contrarium iudicium tutele vbi intētatur actio de ra. dist. quam vbi non intentatur actio de ra. di. Et respō de vt in glo.

☞ Tutor quando repetat expensas factas pro pupillo in plus q̄ habeat in facultatibus.

Quid ergo. No. bene hoc pncipiū huius. l. Quero quomodo possit esse ⁊ q tutor expendit plus in rebus pupilli q̄ habeat pupillus in facultatibus. Dic quod potest esse quia erat mota ipsi pupillo questio status. ꝛ sic diceretur expensum vtiliter etiam vltra bona ꝛ patrimonium pupilli q libertas est inestimabilis. ff. de regu. iur. l. libertas. ꝛ C. de his qui deie. vel effu. l. fin. fm Andre. de pisis. vel dic q potest esse quia tutor incepit negotium vtiliter: sed postea habuit malum effectum nam etiam tūc recuperat. vt in hac. l. §. sufficit.

☞ Liberatio facta per pupillum tutori cum iuramento an valeat.
2 Dispositio aut. sacramenta puberum ab habeat locum in quasi cōtractibus.
Quod habeat locum in liberationibus.

Contrarium. Ibi liberationem. s. generalem ibi liberatur: sed si pupillus nollet agere tūc dabitur remedium tutori. ⁊ quod tu habes. C. de vsu. pub. l. iij. vbi habes de hoc bonam glo. Item poterit imploare indicis officium: vt. l. si contendas de fideius. ꝛ. l. aurelius. de libel. leg. fm bul. Ibi petit per actionem tutele contrariam. ibi pecunie pupillaris fm Dy. ibi fenerare. sed non fenerauit ibi soluit. s. ipse tutor de sua ꝓpria pecunia. Glo. oppo. de. l. eos. §. insuper. C. de vsu. solu. vt in glos. Item oppo. de. l. eos. §. ceteris. Solue vt glo. Glos. querit pone q tutor fecit sibi liberationem fieri a pupillo cum iuramento nunquid valet ⁊ talis liberatio. Et aduerte istam glo. Not. q totus mundus allegat eam. Et respon de vt glo. Ibi in auf. sacramenta. dic videtur tamen secundum verba illius auf. ⁊ q hoc non procedat. q illa auf. loquitur in contractu ⁊ contractus est propie ille ex quo hincinde nascitur obligatio vt. l. labeo. §. contractus. j. de verbo. significatio. sed hic non est contractus sed distractus. ergo non debet ad illum trahi cum illa auf. sit odiosa quia priuat minorem restitutionis beneficio quod est fauorabile: vt. §. de mino. l. i. ergo non est extendendum vt. l. cum quidam. j. de libe. ꝛ posthu. dic fm Dyn. ideo illa auten. habet hic locum quia tractatur de liberatione alterius. et sic de actu fauorabili: et sumus fauorabiles in liberatione vt. l. arrianus. de actio. ꝛ obligatio. Preterea quando quis liberat aliquem ipse obligabitur saltem naturaliter ad non petendum ratione illius naturalis obligationis. ꝛ ideo potest dici q auf. sacramenta. vēdicat sibi locum. facit. ff. de pact. l. si vnus. §. pactus ne peteret. et quod ibi no. fm Dyn. ꝛ de hoc habes per docto. ꝛ Ray. in dicta auf. sacramenta circa fin. ꝛ ibi per Rof. de hoc etiam no. per doc. in. d. l. si quis de trāsac. ꝛ ibi vide.

1 ☞ Tusci non tenent pecunias ociosas lombardi sic vt illas habeant saluas pro dominis suis.
2 Prescriptio an currat contra filiūsa. in his rebus in qbus potest agere cum patris autoritate si non egit.

Usuras. Ibi sterilis. Aduerte: quia tusci ⁊ optime practicant istum. §. nam ipsi non permittunt stare pecunias suas mortuas. Lombardi vero sic: quia illas habent saluas pro dominis suis. alias dicitur esse pecunia ociosa: vt. ff. de admini. tuto. l. tutores qui post. §. ij. ibi promatur idest ostendatur. Glo. oppo. de. l. si imprudentiam. ff. de euictio. Sol. vt in ea. Domini ille. §. facit ad questionem tamen tu scis q dum filiussa. est in potestate paterna q̄ non currit contra euz prescriptio. modo ponamus q filiussa. habeat res aliquas in quibus pater non habeat vsumfructum pro quibus non potest agere absq; consensu paterno vt glo. no. ff. cōmoda. l. ij. §. si filio. que est no. vt digi. j. quādo di. le. ce. l. vsus. §. si ita. Queritur nūquid eo casu currit sibi prescriptio dum est in potestate do. Ray. dicit per hunc text. q̄ aut ipse requisiuit patrem q debueret sibi prestare autoritatem in iudicio ꝛ non potuit obtinere ꝛ tunc debet excusari. ita q non currit contra eum prescriptio. aut non petijt ꝛ tunc currit arg. text. huius. l. ꝛ auten. de equa. do. §. illud. vnde simitur auf. q locum. C. de col. ꝛ extra de elect. c. fin. fm eum. sed domini hoc non procedit quia filius potest petere vt pater compellatur ad prestandum autoritatem. vt habes. C. de bo. que libe. non solum. §. necessitatem. quod non poterat facere hic tutor: quia non potest pretorem compellere. hinc est q̄ Adar. fil. similiter indistincte tenet q in eo casu prescriptio contra filium currat. argu. ff. eq. cauma. l. ait pretor. §. j.

☞ Defensor voluntarius; si succumbit in causa quod non repetit expensas.

1 istud dictū bene refert ex sententia Sufficit Gabri. in tract. preiudic. in 1. parte 6. partic. principalis in. 21. casu.

Sufficit. Ibi diligenter. i. vtiliter. sed nō necessariō: ꝛ habet locum hoc in tutore. secus si in alio gestore voluntario. vt no. in. l. pupilli. in prin. de nego. gest. fm Dyn. ꝛ ibi de hoc per Buil. Et per ꝛ hoc patet regulariter esse falsaz glo. q̄ est in. l. ex parte. in prin. §. fami. her. que non inuenitur alibi. Et dicit illa glo. q si aliquis cepit me defendere in iudicio vtiliter. licet reportauerit sententiam contrariam tamen potest repetere sumptus: sed hoc est falsum: q̄ est gestor voluntarius pro hoc facit. l. iij. §. in hac. j. iudi. so. ꝛ. C. man. l. etiam ꝛ ibi pet. tenet illam glo.

Judicio. Ibi ante tutelam. s. finitam. ibi post tutelam finitā Glos. querit vtrum distinguatur an fuerit concessum vel non vbi est expressum ante tutelam. Respondet ꝛ bene dicit in ea. Secundo querit que est ratio quare magis est diuersum in hoc casu q̄ in alio. Responde vt glo. dicit contra istam glo. videtur tex. §. e. l. j. §. in hoc iudicio. Sed potes dicere q ibi loquitur vbi debitum descēdit ex persona patris: hic ex persona illius pupilli: vel dic ꝛ melius qō hic non exegit imo non expectauit ex eo q tutor erat ꝛ non exegit a pupillo. vt dicitur in. §. in hoc.

☞ Prelatus qui expēdit in administratione de suo: si remouetur ab administratione: quod repetit expensum.

A Tutela. Glo. oppo. insti. qui. mo. tu. fini. in prin. et de. l. decetero. de suspec. tuto. Sol. vt glos. Item oppo. glo. ista lex allegatur per Dy. in ar. ad questionem talem ⁊ quod si prelatus impendit aliquid de bonis suis vel alius administrator: ꝛ postea remotus est ab administratione nunquid possit repetere sumptus factos in ista administratione. Ista lex prestat ar. optimum quod ita. in contrarium facit in auf. res iam dictas. C. de sacro san. ec. fm Dy. Sol. ibi deliquit in eadem re. ꝛ ideo non repetitur. hic aliquid posuit in illa. ꝛ ideo repetitur. arg. j. de bis qbus vt indi. l. rescriptum. ꝛ vt. §. not.

Heredem. Ibi contrariam. Non ob. l. iij. §. fi. §. eo. vt ibi digi per Dy. ꝛ in. l. cū ostēdimus. in princip. de fideiusso. tu. Et aduerte quia illa. l. iij. §. fina. facit multum contra. sed dicam in. d. l. cum ostendimus. de fideiusso. tuto.

Tutor. Ibi actione vt ei solnaf vel cautio de indēnitate prestetur: vt. l. si tutele. ff. tit. j. fm Ray. vel dic etiam vt liberet arg. l. si quis mandato. de negz. gest. Qualiter autem ista sententia liberationis mandetur executum. dic vt. d. l. si quis. q̄ captis pignoribus ꝛc. vt ibi patet. Ibi solnatur dummodo sit finitum officium. ff. e. l. i. §. finito. Glos. oppo. de. l. si per ea. C. mandati. Sol. vt glo. Querit glo. que est ratio diuersitatis inter fideiussorem ꝛ tutorem. Glo. remittit ad. l. si quis mandato ff. de neg. gest. ꝛ allegatio quandoq; est corrupta. q̄ aliqui hic in glo. habent mandati. sed dicere debet de neg. gest.

De eo qui pro tutore vel curatore nego. gessit. Rubrica.

Super ista rubrica dicit glosſ. quod protutor est vnum nomen ꝛc. et dic vt glo. ꝛ differentiam inter istum tit. ꝛ se. vide ibi super rubrica. ꝛ ibi dicam.

1 ☞ Actio protutele quando habeat locum.
2 Actio protutele quod non sit superuacua sed vtilis et necessaria pupillo.
3 Actio protutele ꝛ actio contraria tutele q̄ sint bonefidei.

Protutele. Ibi vtrūq; casum recitat glos. ꝛ dic vt in ea. sed contra hanc glo. facit. C. e. l. j. ij. responso ꝛ dic quod ibi sponte gessit non tanq̄ tutor: lz sciret se non esse fm Andr. de pisis. Ibi gessit. s. tanq̄ tutor. ibi protutore. vide quod not. Rofre. in titu. si aliquis credereet se tutorem. ꝛ in titu. se quen. Ibi tutor est cum non sit in veritate. Ibi gerit idest administrauerit negotia pupilli fm Dynum ibi inutile. i. actionem protutele secundum glo. ꝛ Dy. Glo. opp. de. §. si quis quasi. j. eo. Sol. vt ibi. Que
1 rit glos. ⁊ quando habebit locum actio protutele. Et responde vt glosſ. Et aduerte quia ista glo. est aliquantulum obscura ideo aduerte. vt glo. dicit altero tamen casu distinctio tutele. dic vt in tutore no. etiam aut sciuit ꝛ teneatur actione tutele. si vero ignorauit teneatur actione protutele. Et sic glo. refert se ad id quod digi. ff. subijcit glo. altero casu indistincte. dic vt in eo qui non erat tutor. Respondeo ad glo. que dicit ꝛc. breui ter teneatis secundam solutionem. dic vt in glos. Querit glos. que est actio que debetur contra illum qui fingit se esse tutorem cum in veritate non sit. Et responde vt glo. in. l. iiij. C. de te. tu. dic nec ob. l. ij. respō so. eo. tit. q̄ si sponte gessit non tanq̄ tutor. sed vt alius. hic aūt gessit vt tutor. licet sciret se non esse tutorem fm Jacobuz de are. Querit glo. que actio ꝺabitur contra istum seruum gerentem tutelam. Et responde
2 vt glo. ꝛ bene. Contra istum tit. opponit Dy. ista ⁊ actio est superuacua. q̄ aut gerit vt tutor cum in veritate non sit aut scienter ꝛ tenebitur actione nego. gest. Ad hoc respondet Dyn. quod ista actio fuit inuenta fauore pupillorum ex eo est magis priuilegiata quam actio nego. gest. nam habet priuilegium inter reales ꝛ personales. ꝛ priuilegium reale ꝛ personale habes in text. j. de priui. cre. l. dabimus. §. j. secus in actione nego. gest. vt patet eo. titu. l. priuilegium. §. j. ꝛ. l. si ventri. fm Dyn. Dic imo in actione nego. gest. pupillus habet priuilegium in personali. vt l. si negotiuz. eo. ti. licet in reali non habeat. vt ibi no. ꝛ. l. ventri. in prin. eo. titu. ꝛ sic dicit Andre. de pisis quod credidit fuisse errorem scribentis per additionem Dyn. patet ergo quod ista actio inducit vtilitatem ꝛ etiam priuilegium reale. sed quod ratione priuilegij realis dicat pretor ipsam esse necessariam vt hac. l. in princ. non est verisimile ideo dicerem ipsam esse vtilem. dicas ergo fm Andre. de pisis quod necessaria dicitur ex eo quod actio tutele respicit principaliter personā. C. de nup. l. in copulandis. ꝛ insti. qui da. tu. pof. §. j. ꝛ propterea cessat actio nego. gest. que respicit rerum administrationem de nego. gest. l. j. Querit
3 ergo Dyn. ⁊ nunquid actio protutele ꝛ contraria tutele de qua dictum est. ff. titu. prozi. sint bonefidei vel stricti iuris. Et videtur q sint bonefidei. quia in actione stricti iuris non veniunt vsure absq; vinculo stipulationis: sed in actione bonefidei vsure veniunt ex sola mora vt. l. quis. C. de vsuris. sed in istis duabus actionib⁹ vsure veniunt ex mora. vt ptz in. l. quid ergo. §. contrarium. ff. ti. j. ꝛ j. hac. e. l. §. in protutele. ergo sunt bonefidei. Joan. tamen in arbore actionum ponit istas actiones stricti iuris. ꝛ pro Joā. allegat Dyn. quia non inueniuntur enumerate inter actiones bonefidei. que sunt posite insti. de actio. §. actionum. ergo sunt stricti iuris vt ibi no. Omnes enim actiones que non inuenientur bonefidei sunt stricti iuris vt ibi no. Ad contrarium respondeas qō licet vsure veniant non tamen sequitur quod sint bonefidei. nam in actione ex testamento veniunt vsure ex mora infra de lega. ij. l. titie. §. vsuras ꝛ. C. de vsufru. le. per totum. ꝛ tamen cōstat ipsam esse stricti iuris. vt. §. de in li. iuran. l. j. ꝛ sic habent naturam bonefidei. licet sint stricti iuris. Glosſ. oppo. insti. de actio. §. actionum. ꝛ tenet quod contraria actio tutele sit bonefidei. ꝛ allegat rationes suas. pro ea allegabam. q̄ equalitas in iudicijs est seruanda. C. de progz. fac. scri. l. fina. lib. xij. de vulga. et pupilla. iam hoc iure. cum ergo actio tutele sit bonefidei que datur pupillo. vt in glo. §. actionum. ergo ꝛ contraria ꝛ miror qualiter Dy. non allegauit illam glo. quia est no.

Cum eo. Ibi protutore. i tanq̄ tutor cum in veritate non est siue se esse dicit siue si credat se esse tutorem. Ibi posse ꝛ contraria protutele datur protutori in pupillum ꝛ ante pubertatez. j. eod. l. fina. vbi nota. ergo ꝛc. facit. j. titu. j. l. j. §. finito. Ibi protutore. i. tanq̄ tutor cum in veritate non esset fm Dyn. ibi deinde. q. d. glosſ. hic quasi est expressiuum veritatis. vt digi de hac dictione. s. soluto matrimonio. l. si ante.

Si quis. Ibi quasi istud est diminutio veritatis. Glo. oppo. de eo quod habuistis. s. hac. l. ver. pinde. ꝛ hoc est difficile contrarium. Et solu. vt glo. vt ptz in vltimo. Solu. quando dicit q̄ hic est speciale fauore pupillorum. dic quod patet ex eo. q. ibi in versi. proinde geruntur negotia impuberis. ꝛ est priuilegiuz in eo quod digi. §. q actio protutele est magis priuilegiata quam sit actio neg. gest. vt digi tibi in prin. ꝛ vide hic quod no. glo. circa hoc. s. de neg. gest. l. iij. §. hec actio. Ad hoc posses respondere quod ibi non erat priuilegium militie. Scias tamen quod glo. C. eo. titu. l. j. querit de ista ratione diuersitatis ꝛ non respondet. Glo. querit que actio nego. gest. ꝺabitur in casu vbi fuerunt administrata bona. Respondeo vt in glo.

1 ☞ Actio protutele quando concurrat cum actione negotiorum gestorum.
2 Unum auxilium extraordinarium q̄ non excludat aliud.

Si curator. Ibi gesserit. scilicet tanq̄ curator. ibi curator et non tanq̄ tutor. Querit glos. que actio ꝺabitur in primo casu ipsi curatori. ꝛ responde vt glos. Querit glosſ.
1 Utrum actio protutele ⁊ concurrat cum actio nego. gest. in casu vbi tutor est compulsus administrare. cum vere tutor non esset. Et responde vt glos. ꝛ ibi allegat. l. iij. §. hanc actionem. de nego. gest. dic ꝛ hoc verum est. scilicet q̄ non concurrat cum actione directa. ꝛ ita potes intelligere l. iij. §. hanc actionem. de neg. gest. sed cuz vtili actione protutele bene cō
2 currit. quia vtilis ⁊ cum vtili non impediunt se ad inuicem cū ambe sint auxilia extraordinaria ꝛ vnū non excludit aliud. vt. l. de peccūbus. C. ad. l. aquil. ꝛ. l. quemadmodum. §. magistratus. ff. ad. l. aquil. ꝛ no. glo. de dam. infec. l. qui bona. §. si quis opus. fm Jaco. de are. ꝛ habes p ⁊ de. C. qui da. tuto. pos. l. a matre.

In protutele. Ibi attigerit. i non administrauerit. Ibi gessit. ꝛ quedam neglexit. Glos. oppo. de. l. si pupilli. §. fina. de nego. gest. circa hanc materiam vide que not. Buil. de cu. in. d. l. si pupilli. §. si.

Si quis. Ibi non enim ꝛc. ver. omnino reddit rationem. Ibi huius scilicet protutoris Ibi pupillus. q̄ contractus ipsius protutoris non tenet in preiudicium pupilli sed in preiudicium contrahentis. secus si rescinditur per se vt. j. titu. j. l. j. in prin. ibi per Dyn. Ibi administratio. nam tutore vendente legitime non audietur pupillus circa restitutionē sed vēdente protutore audiet pupillus. vt hic ptz. Item vbi ꝛgit

Universidad del Rosario Archivo Histórico

tutor inspicimus vtrum coniunctus sit pupillo vel ne. Iz contrahente protutore sit secus. vt. ſ. ti. i. l. pupilli. ſm ☞. dic vt ibi. ¶ Op. glo. de l. bonefidei. ſ. de acquir. re. do. Et ſol. vt in glo. ¶ Item oppo. glo. qđ res pupilli vſucapiantur: vt. l. apud celſum. ſ. ſi quis non tutor. ſ. de except. do. So. vt glo. ꝛ bene ꝛ glo. alle. p:o concor. l. neq;. ſ. de re. eo. dic vt ibi.

☞ Sententia lata a iudice delegato qui ignorabat ſe delegatum qđ non valet.

Vero. Ibi tutori. i. tanꝫ verus teneatur actione tutele. Ibi tutorem. i. vt verum tutorem ſm ☞. ibi ſcire debet facit. ſ. de acqui. here. l. ſi is ad quem. ſm Jaco. de are. Ibi in n. l. facit qđ no. ſ. eo. l. i. in p:incip. ꝛ allegatur hec. l. per Guil. ſ. de offi. p:eto. l. obſeruare. in ſi. q; ſi iudex ☜ delegatus ignorat ſe eſſe delegatum ꝛ ferat ſententiã q; talis ſententia non valet tanꝫ priuati. q; oportet q; ſciat ſe iudicem. argu. huius. l. ¶ Querit gloſ. que actio dabitur. Et reſponde vt glo.

Ho. illum. doctorem.

Si pro tutore. Querit glo. quam diligentiam tenẽ preſtare tutor. Et reſponde vt glo. ꝛ alleg. glo. l. a tutoribus. in p:in. ꝛ dic vt ibi.

Si qui. Queritur quando dabitur illud iudicium cõtra rium. Reſponde vt glo.

Hic finiuntur dicta domini Nico. de neapoli.

¶ Quod falſo tutore geſtum eſſe dicetur. Rubrica.

☞ Contractus factus a falſo tutore licet ſit nullus ipſo iure in preiudicium pupilli valet tamen in preiudicium contrahentis.

Cuius edicti. In tex. ibi contrahentes cũ pupillo bonafide. als ſecus vt. ſ. ea. l. in ſi. ſm ☞. ꝛ hoc dum dicit cõtrahentes vel quaſi. vt. l. falſo. ſ. eo. ꝛ in iudicio. vt. l. defenſor. ſ. de tu. ꝛ ra. di. ꝛ. l. iiij. ſ. idem ſcribit. in p:incip. ſm Jaco. de are. ꝛ bene. In tex. ibi vel ad aliã regionẽ datus certum eſt reſti. dari furioſo: qz furioſus qui autoriz auit p:o non tutore habetur vt. l. nec mandante. ſ. de tuto. ꝛ cu. da. ab his. ꝛ tutor adminiſtrãdo id quod eſt adminiſtrationis alterius p:o tutore nõ habeꝫ. vt. ſ. de admi. tuto. l. ſi duo. ꝛ. l. vel in partes. In tex. ibi nonne valebit q; geſtum eſt. Reſpon. q; ſic qz vtile per inutile non debet vitiari ſm ☞. in glo. certe ſic. ꝛ ita ibi ar. contra ſo. qz ſi alij ſunt veri tutores ſufficeret vnus vt. l. ſi ex pluribus. ſ. de auto. tu. ꝛ. C. eo. l. ſi. ꝛ ideo eius autoritas qui tutor eſt nihil operatur. ar. l. ſi duobus. ſ. heres. de leg. j. ſed ſi duo eſſent arbitri non ſufficeret per vnum p:onuntiari. vt eo. ſ. ꝛ ideo adiectio huius arbitri eſſe nõ põt facilꝫ nõ reddit inutile. vt. l. ſed ſi ita. ꝛ. l. celſus. ſ. de ar bi. In tex. ibi dabo in integ. reſti. ¶ Oppo. ☜ quod contractus vel quaſi qui a falſo curatore celebratur eſt ipſo iure nullus ꝛc. vt. l. ſi is qui. ſ. tit. j. ꝛ. l. ſi pluribus. ij. reſpon. ſ. de auc. tu. ꝛ. l. neq;. ſ. de re. eo. ergo ſuperua cua eſſet reſtitutio ex hoc edicto. vt. l. in dubiũ. C. de tuto. ꝛ cu. da. ab his reſpon. quod eſt verum. qz contractus eſt ipſo iure nullus in preiudiciũ pupilli ꝛ non ipſi pupillo in integrum reſti. eſt neceſ. ſed in preiudicium contrahentis iſte contractus eſt aliquis. vt. l. iulianus. ſ. ſi quis a pupillo. de act. emp. l. non eo minus. C. de procura. alias ſi contraheret nõ in terueniente alio quã pupillo ſibi imputaretur. ꝛ ideo reſtitutio ſibi non eſt neceſſaria. ſm ☞.

☞ Denuntiatio qñ conſtituat denuntiatum in malam fidem.

Sid. In glo. quando idem eſt argu. contra. C. de rei ven. l. ſi fundus. que. l. videtur probare totum oppoſitũ ꝛ q; denuntiatio ☜ conſtituat aliquem in malam fidem et cum illa. l. ſi fundus. concor. l. quedam. ſ. penul. ſ. de eden. ꝛ q; ibi not. ꝛ. l. ait p:etor. ſ. ſi quis particeps. ſ. que in frau. cre. ꝛ per iſta facit ſcilicet qõ denuntiatio non conſtituat quem in mala fide. ſ. p:o empto. l. j. ꝛ. l. ſi quis maior. de reſcin. ven. poteſt ſolui iſto modo: quia iſta lex ꝛ contraria loquitur quando credit denuntiationi: ſed contra hoc videtur inſtare gl. que eſt in. d. l. ſi fundus. que facit hanc queſtionem ſi non credidit ꝛc. et tamen determinat quod in mala fide conſtituatur. ꝛ ideo dic quod aut ille cui fit denuntiatio ſciuit illum quem denuntianit habere ius denuntiandi. ꝛ tunc videatur in mala fide cõſtitutus. ita loquitur. l. ſi fundus. ꝛ glo. aut non ſciuit illum habere ius denuntiandi. ꝛ tunc non videatur in mala fide conſtitutus. ꝛ ita videtur probari in. l.

Sed contra hoc videtur iſte tex. vbi in dubio non videtur conſtitutus in mala fide ſm ☞. dicit ☞. ſo. vt ibi. ꝛ. l. ſi fundus. qz h̃ erat dol⁹ tutoris q; preponderat culpe illius q; non credidit denuntiationi. vt. l. item ſi obſtetrix. ad. l. aqui. in. l. ſi putator. ꝛ. l. qui foues. eod. titu. ꝛ per banc ſolutionem videtur reſtringi hec. l. quod iſta lex non habeat locum niſi quando agitur per cõtrahentem contra tutorem. nam ſi contrahens agit contra pupillũ non extinguitur dolus tutoris. vt. ſ. eo. l. i. ſ. idem põpo. ꝛ ideo dic ꝛ melius ſm ☞. q; hic contrahens tractabat de damno vitando pupillus autẽ econtra in. l. contraria cui eſt facta denuntiatio.

ꝛ ideo culpa ſua quia non credidit denũtiationi debet ſibi nocere contra illum qui in nulla culpa fuit. de hoc vide per Lyn. in d. l. ſi fundus. ¶ Quero hic an ſi poſt contractum fiat denuntiatio conſtituat contrahentem in mala fide de hoc eſt glo. q; non in. l. j. ſ. pro emptore. facit glo. p:o hoc in. l. concubinatu. ſ. de arbi. vbi dicit q; ab initio ſi. m per fienda eſſet denuntiatio. qõ no. qz vtile eſt.

☞ Stante ſtatuto quod ſi quis ſteterit per decem annos quod non poſſit petere executionem inſtrumenti: quod tamen poterit petere per libellum.

Plane. No. q; qui beneficio edicti non vtitur contra eum non poteſt excipi de beneficio edicti. ¶ Et inducitur in arg. ſad. q. of in ſtatuto ciuitatis q; poſſet peti inſtrm executioni mandari. ſaluo ſi ſteterit per decẽ annos modo ſtetit per decem annos an poſſim petere per libellum ſecundũ ius cõmune. ꝛ videt quod poſſim per banc. l. qz ego qui peto per libellum non vtor beneficio ſtatuti p:o executione. ꝛ ideo non poteſt de illo ſtatuto contra me excipi in ciuitate iſta. mihi non videtur qõ practicetur contrarium neſcio ſi fit propter alia in ſtatuto poſita.

Interdum. Jn glo. reſti. in ſi. imo videtur valere p:o probatione tutoris ad hoc vt reſtitui non poſſit ꝛ videtur ob. l. j. ſ. idem pompo. ſ. eo. titu. Solu. aliud eſt in cõpellendo litigantem quo caſu iudicium in preiudicium pu. non valet ꝛ ideo litiganti ꝛ reo reſtitu. conceditur. et aliud eſt legitimare perſonam tutoris. ꝛ vz in preiudicium pupilli ꝛ reſtitutio denegatur.

Opilli. Ibi inceꝛtũ cautionis. de incerto cau. vt. j. ad trebellianum. l. cogi. ſ. ſi pater. bo dicit ꝛ non ſunt alia.

☞ Confeſſio facta coram iudice qui fecit confeſſum ſpoliare nõ tamẽ tor ſit an valeat.

2 Quando pupillus querit autoritate falſi tutoris ꝛ contrahens reſtitui tur q; non tenetur pupillo ad ſumptus litis.

3 Debitor cui iudex p:ecipit vt ſolueret: ꝛ ſoluere p:omiſit q; videtur cõpulſus licet ſoluat.

Quiſſime. Jſtum tex. not. ibi dum dicit quid enim facit ad vnam queſtionem quam habui de florentia de iudice qui non torſerat hominem ſed ſpoliare fecerat ꝛ ipſe fuit confeſſus ꝛ nõt alleges ea que habentur in ti. quod me. cau. concor. cum iſto tex. ſm Jaco. de are. quod habetur in ſimili in. l. ſi quis man. ſ. de nego. geſto. vbi nota formam huius conditionis et illam. l. facio no. valde. quia videtur concor. cum. l. facere poteſt. ſ. ſoluma. iſta ſol. videtur innuere quod quando ☜ autoritate falſi tutoris queꝛit pupillus ꝛ reſtituitur contrahens non tenetur pupillo ad ſumptus litis. ¶ Et per banc. l. determinat Ly. vnam. q. Tz eſt queſtio quod quidam erat debitor ꝛ quidam iudex ſibi p:ecepit vt ſolueret ꝛ ille p:omittit ſoluere: deinde ſoluit. an videat compulſus ſoluiſſe. certe ſic. vt bic ꝛ iſta ſunt quotidiana.

Falſo. Not. iſtam. l. ꝛ tenebis menti. Ex cauſa iuſta ignorantie poſſum petere reſtitutionem in integrum. hoc dicit.

Falſus. Dico q; ille qui p:omiſit vt tutor vel procurator ſe obligare debet probare ſe tutorem vel procuratorem vel iuris equitate eius cuius tutela non p:ocedit ꝛ debet p:obare per. l. j. ꝛ. ij. C. credi. eui. pig. non de.

¶ De fideiuſſoribus ꝛ nominatoribus ꝛ heredibus tutorum ꝛ curatorum. Rubrica.

☞ Officia quod non tranſeant ad heredes: ꝛ quando heres tutoris teneatur.

2 Dictio penes ſignificat poſſeſſionem.

Quamuis. Jn glo. in ver. non eſt ibi. ar. ſ. di cum ꝛ eſt tex. in. l. plerũq; tutela. ſ. de tute. ꝛ ſic facit ſm ☞. ꝛ Jaco. de are. ☜ q; officia non tranſeunt ad heredes. in glo. in ver. explicari. ibi in iudicio. ſecus ꝛ ibi. ſ. de iudi. l. tam ex ☆ctibus. vt idem in iudicio. j. ſi pen. appel. mozs inter. l. j. ſ. ſi. ſed poteſt rñderi in fugiẽdo ibi in cã ap. h̃ in cã pn. tũc arguo ſic. nã ibi p:iciat tutor tutela finita ꝛ ante redditas rationes. ſed tutor tutela finita et ante redditas rationes teneꝫ ex equi cauſam p:incipalem. vt. l. ita aũt. ſ. completam. ſ. de admi. tuto. igitur heres tutoris tenetur ☞. p:o hac opi. facit. l. tutor. j. de app. ꝛ. l. tam ex ☆ctibus. que hic allegatur põt reſponderi ſm Jac. de are. qõ illa lex loquit in filio qui ſcõm hec iura non habebat heredem vt. l. antepe. ſ. ad macedonia. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. de caſtrẽ. pecu. hic aũt loquitur in eo qui habebat heredem. igitur contrarium non obſt. in tex. ibi quod penes. ita quod ipſe ſibi poſſideat. qz ☜ verbum penes ſignificat poſſeſſionem. vt. l. penes. de verb. ſignificatio. ꝛ eſt ratio qz tutor nõ tenetur ex dolo ꝛ lata culpa ipſius. vt. C. de here. inſti. l. j. ꝛ. l. cum oſtendimus. ſ. eo. ſm Jaco. de are.

Oſtulare. Querit bic ☞. que poterat hic eſſe dubitatio huius. l. ꝛ dicit qõ poteſt eſſe iſta nam fideiuſſ. p:o ſtipulatione. vt p:obat in. l. ſtipulatio. ſ. ſatis accepti. ꝛ. l. j. ver. verbis. ſ. de act. ꝛ obli. ꝛ. l. blandi. de fideiuſ. ſed in ſtipulatione non veniunt niſi ea que ſunt in ipſa ſtipulatione ꝛ ipſius conceptione expreſſa. vt. l. quod dictum nihil erat expreſſum. ergo videbatur fideiuſſorem ratione iſtarum vſurarum non teneri: ſed ad hoc reſpondet ipſe ꝛ dicit q; fideiuſſor videtur acceptus in omnem cauſam in qua eſt obligatus ad vſuras vt. l. ij. de admi. re. ad ci. perti.

Quemostendimus. Querit hic ☞. quare heres tutoris p:o nõ cõnexis tenetur actio. tu. vt habetur in. l. tutor. aũt p:o non cõnexus finita tutela cauſa mortis tutoris etas pupilli admittit hanc actionem non patitur niſi gratia connexitatis induceat hoc. ſed Jaco. de are. dicit q; finita tutela ſi heres tutoris nouam inchoat quod ipſe nõ tenetur actione tutele ſed actione nego. geſt. ꝛ banc. l. intelligit ipſe quando iam inchoatam heres perfecit. ſed dictum ☞. ꝛ glo. dico verum p tex. Ibi in archam tutoris pupilli pecuniam. in glo. ibi leuis culpa. Jaco. de are. dicit q; ſi heres inchoata per tutorem expletet. quod ipſe teneatur de dolo ꝛ lata culpa ſi ſponte incepit aliud negotium pupilli gerere. qz alia noua inchoet. ipſe tenetur etiam de leui culpa. ſicut quilibet. de negoſ. geſt. l. culpa. ꝛ intelligit hunc tex. qñ heres iam inchoata per defunctum perfecit. ſed dic vt dixi in. ſ. q.

3 ☞ Preſentia fauoris pupilli inducit conſenſum.

4 Qui ſcriptus eſt fideiuſſor p:o inquiſito ꝛ non contradixit ꝛ fuit p̃ſens quod teneatur.

Fideiuſſores. Jn tex. ibi affirmatorum. Not. qui dicebant idoneos eſſe tutores. Ibi tacuerũt

3 affirmare videtur non contradicendo ☞. no. ex iſto. ſ. in p:inci. ¶ No. hic preſentiam inducere conſenſum quod intelligit Jaco. de are. eſſe verum fauore pupillorum. ꝛ quod iſte. ſ. non intelligatur extra ſuos terminos. nam dicit ſi non eſſent omnia que ſunt in iſto. ſ. tunc preſentia non induceret conſenſum hunc. ſ. perpetuo tenemenꝫ ꝛ dubium. l. p:o cedit. quia fideiuſſores nunqꝫ obligantur. niſi per ſtipulationem in qua debet p:imo p:ecedere interrogatio ꝛ ſequi reſponſio. Et facit optime

4 argu. ad. q. ꝛ quod ſi quis accuſatur de aliquo crimine ꝛ ab eo petatur fideiuſſor de condemnatione ſoluenda quod ſi fideiuſſor fuit preſens et ſcriptus fideiuſſor nõ contradixit q; obligatur. quia reſpub. et minor equiparantur. vt no. in. l. reſpu. C. ex qui. cau. ma. ꝛ. l. rempubli. ꝛ ibi mellus. C. de iur. reipu.

Eres. No. q; inſtantia ex parte rei tr̃aſſertur ad heredẽ. hoc dicit non ſunt alia in iſta lege.

¶ De magiſtratibus cõueniendis ꝛ eorum heredibus. Rubrica.

In ordinem. Contra iſtum ver. oppo. de. l. quod maior. ꝛ. l. aliud. ſ. refert vbi ad omne preiudicat ſi maior pars facit. Solu. quedam ſunt que expediunt per maiorẽ partem que incumbunt ipſi vniuerſitati neceſſario. ꝛ ſic loquit. d. ſ. refert. ꝛ quedam ſunt q; vniuerſitati nõ incumbunt neceſſario. ꝛ de bis loquitur hic. ꝛ hoc etiam placet ☞. in. d. l. refert.

Magiſtratibus. Inducit ☞. q; quis iudicis officio fuerit expenſis cõdemnatus tamen illud intelligitur ſi fuerit petitum facit. l. iiij. ſ. hoc autem. de dam. infec. ex quo ergo habes quod dicimus iudicem teneri ſi non cõdemnauit de expenſis. vt. l. properandum. ſ. finautem. C. de indi. ꝛ. l. ſi. C. quando p:ouo. non eſt neceſ. intelligit ſi hoc a patre fuerit petitum expreſſe ꝛ hoc tenet ☞. Item quis debet magiſtratum monere. text. videtur hic ſentire dum dicit qui minore mã. ꝛc. qõ ſuperior debet admonere. tu dic contrarium. ꝛ iſte. ſ. loquitur ſm iura antiqua hodie magiſtratus municipales poſſunt dare tutores. vt inſti. de acti. tuto ſ. ſi neq;.

Si inter. Jſte. ſ. allegat i materia excuſſionis ideo tene ipm menti.

Priuilegum. Jſte. ſ. non reperitur alibi dicit ☞. ꝛ ratio eſt. qz p:omptius ſubuenitur pupillo contra tutorem. qz tutor ſpecialiter p:opter pupillum tenet. curator verõ ſpecialiter p:opter ipſum pupillum non: ſed p:opter vtilitatem publicam. ideo non ita p:ompte contra eum ſubuenitur.

Roponebatur. Jſta lex non reperitur alibi dum gloſ. dicit in ſe pericu. um. i. in ſe omnẽ culpam iſtud non eſt verũ. qz magiſtratꝰ tenetur ad inſtar tutoris. ſed tutor non tenet de leuiſſima vt dixi in. l. j. ſ. ti. i.

Egiſtratus. Jn titulo iſto dictum eſt p:omiſcue ſtatur magiſtratui: ꝛ que p:eſtatur tutori. de differentia eius ꝛ effectu, vide no. in. ſ. ſi quis curator. ver. illud. inſti. rem pu. fal. ſo.

In magiſtratus. Finem huius. l. feci te notare in. l. cum eadem. de verbo. ſigni: dicitur hic eadem actio que ſit eadem quidam dicunt. ſed vtili tutele. dic ꝛ bene quod eadem. ſ. in genere nõ in ſpecie quod teneatur vtili potuit eos monere. qz glo. quas hoc anno babuiſtis dicunt quod magiſtratus datus tutor videtur gerere. alia tamen opi. eſt vera hic non ſunt alia.

¶ De rebus eorum qui ſub tutela vel cura ſunt ſine decreto non alienãdis vel ſupponendis. Rubrica.

1 ☞ Donatio p:opter nuptias fit a minore ſine decreto.
Alienatio rerum minoris qõ fieri poſſit p:pter autoritatẽ rei indicate.
Dinor alienat cum iuramento.

2 Jn alienatione rerum minoris ſi interuenit decretum iudicis an ſit neceſſaria etiam autoritas tutoris ſeu curatoris.

3 Quãdo pater eſt tutor filij impuberis res non alienatur ſine decreto.

4 Commiſſarius quod poſſit alienare res hereditarias ex permiſſione teſtatoris.

5 Executor vel tutor p:o ſatiſfaciendo ere alieno debet vendere rem hereditariam deteriorem non meliorem.

Operatoris. Jn glo. tunc enim ibi de admi. tuto. l. tutelam. itẽ etiam donatio † propter nuptias ſine decreto fieri poteſt. vt. C. ſi aduerſus do. l. j. Item propter autoritatem rei iudicate alienatio fieri poteſt. vt. l. ſed ſi pecunia. ſ. j. ꝛ. ſ. item quoniam. j. eod. Item bodie põt fieri alienatio ſi iurant vt in aur. ſacramenta. in glo. ſup verbo aliená. C. eo. innuit

2 iſta gl. † q; non ſufficit decretũ niſi ſit etiã autoritas tutoris. concor. gl. in. l. ob es. hic alleg. in glo. ꝛ in. l. inter pupillos. ſ. de au. tu. ꝛ. l. ij. C. de fi deuſ. Jn Zium glo. eſt in. l. ſi curatorem habens dicit q; debet fieri citatio ipſius tutoris. als eſſet in poteſtate ipſius. ſed nunqꝫ res venderetur Jn glo. tunc enim ſine quibus res peruenerat pupillis. vt. C. qñ decre.

3 opus non eſt. l. prediuꝫ. ¶ Sed † quero ſi pater ſit tutor filij impuberis vtrum poſſit res alienare ſine decreto. ꝛ dic q; non. vt. l. ſi pupillorũ. ſ. ſi pater. j. eo. ti. Jn tex. vltimo no. † q; quis ☜ miſſarius res hereditarias

4 alienare non poſſit: vt. l. alio. j. de alimen. ꝛ ciba. lega. tñ ex permiſſione teſtatoris optime põt alienare. p boc facit. j. e. l. ſ. ſi defunctus. ꝛ. l. ſi vero non remunerãdi. ſ. fi. ſ. man. ſm Ja. de are. ꝛ de hoc ſunt due gl. vna ſ. de ali. ꝛ ciba. lega. l. j. alia in. l. predium. qñ decre. opus non eſt. Item p:o hac opi. qz glo. noſtra equiparat tutorẽ ꝛ cõmiſſariũ: vt. l. plerũq. ſ. de tute. ſed tutor qui als non poterat alienare. põt ex permiſſione teſtatoris ergo ꝛc. ¶ Sed quero † an executor vel tutor cui eſt permiſſa alienãdi facultas poſſit meliorem rẽ de hereditate alienare. vel ſolũ rem deteriorem ſufficientẽ ad illud es alienũ exoluẽdũ. vna eſt q; dicit q; meliorẽ rem hec eſt glo. in. l. prediũ. C. qñ decre. opus non eſt. ſed illa gl. cõiter reprobatur ꝛ maxime per dominum meũ. qz quis quis habeat generale mandatum tamẽ ex bona fide gerere debet vt. l. creditor. ſ. lucius. ſ. mãda. ſed iſte qui vendit meliorem cum deteriorem ſufficeret vendere non eſt bonefidei ratio p:o iſta glo. vltima videtur in. l. ☜ diu. C. de diſtra. pigno. quam no. quia quotidiana.

Si cõmunis. Jn tex. in patri. Jbi ſi cõis ſocius. an ipſe minor vel eccleſia ſi ſibi expediat poſſit p nocare aliam ad diuiſionem vide per Ly. in. l. ubemus. C. de ſacroſan. eccle. Jn glo. non em̃. ibi no. non ſpecificari conſuetum ſed iſta erat conſuetudo ſed quedam p:eſcriptio voluntatis. qz forte pupillo foret inuti le licet patri fuiſſet vtile ſm ☞. quod no.

1 ☞ Minor quando obligetur ex obligatione legali.

2 Minor intrando monaſterium an ſtatim tranſferat dominium ſuarũ rerum in monaſterium ſine decreto.

3 Minor qõ obligatur ex obligatione conſuetudinaria vel ſtatutaria.

Sed hic. Jn tex. ibi ſalnũ ſit. ¶ Querit ☞. n. q; poteſt rem minoris eo pacto quo eſſet ſibi obligata donec pecunia ſolueretur dicit ipſe qz qñ aliqs ☜ dit cũ fiſco bona ſunt fiſco obligata alind aũt eſt in priuato. ꝛ ſic ex dicto ☞. ꝛ hic ex tex. l. nñe habetis † q; minor ex obligatione legali obligatur. Sed ☜ vr ſtare. l. ſi. C. de legi. tu., vbi tutoris bona non ſunt tacite obligata pupillo ꝛ certe legalis eſt obligatio illa qua bona tutoris tenentur ipſi pupillo. vt. l. poſitio. de admi. tuto. cum ſimi, So. Jaco. de are. iſtud Zium qõ aliqñ tutor egreditur contractum ſibi de iure p:miſſum. ꝛ tũc ex obligatione legali bona minoris obligantur. ita loquitur hic. aliqñ egreditur ☆ctum non ſibi de iure per miſſum. ꝛ tunc non obligant. vt. l. ſi. C. de leg. tut. Item q; in caſu noſtro vſus eſt de iure cõi. qz fecit q; quilibet faceret. Jn Zia. l. ſecus per iſtam

2 ſol. vr reprobari glo. l. qz. ſ. de pac. ¶ Quero vtrũ minor intrando monaſterium ſtatim oñium rerũ ſuarum in monaſterium tráſferat abſq; decreto ꝛc. ſ. e. l. j. Jn Zium determinat Jaco. de are. in. l. j. ſ. de fun. do. ꝛ. l. quidam. de reb. du. item facit theorica ſupradicta. qz ex obligatione legali minor obligat. iſta eſt obligatio legalis. ergo ꝛc. Aliij diſtinguunt inter pupillũ ꝛ adultũ. nam ſi pupillus intrat monaſteriũ oñium rerũ ſuarum in monaſteriũ non tranſfert q; ſm q; pupillus matrimonium carnale ☜ here non põt. vt inſti. de nup. in p:in. ita nec matrimoniũ ſpirituale. ſed adultus matrimoniũ carnale contrahere põt vt. l. ſciendum

3 ſ. de ritu nup. ꝛ. l. in copulã. C. de nup. ergo eſt ſpeciale. ¶ Quero † vtrũ obligatione cõſuetudinaria vel ſtatutaria obligetur minor dico qõ ſic vt. l. ſine here. de. ſ. lucius. ſ. de admini. tuto. ꝛ curato.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

s **Ed si.**

¶ Dominium an transferatur ex sententia.
2 Cautela vt res prohibita alienari alienetur.

1 **Item quoniam.** No. ex hoc. §. q tex snia trãsfertur dnium Jaco. de are. imo vr q non vt. l. dedi. §. subtilius. ff. de cõdi. ob cãm. ff. l. si iussu. de fur. sed pot dici q ibi non fuit aliqua snia. sed vr ibi qõ si trado tibi rẽ meam vt tuã hoc intellige. sez q ex sententia dnium transferat puta sequat traditio. arg. l. ex sextante. §. latinus. j. de excep. rei iud. et vide q habent in. l. statulib. §.
2 non solũ. de statulib. ff. l. iij. vel iiij. in glo. de pu. ex isto ver. ¶ Pot colligi fraus vt res pupillaris. et cuiuscunq; alterius prohibita alienari possit ob es alienũ extraneũ. ex hoc. §. no. ¶ q decretũ dz precedere vẽditio nẽ. al's vẽditio est ipso iure nulla. nisi principali bñficio firmetur. vt. l. ij. in fi. ff. eodẽ. Item no. ex illo. §. inducit ff. igitur ꝛc. ibi requirat consanguineos pupilli qz qñ fit alienatio rerũ pupillariũ cõsanguinei pupilli sunt vocandi in glo. hoc non fit necessario ꝛc. adde aliũ casum et fi alibi
3 de pupillus ali non possit. vt. C. de sacrosan. eccle. l. sancimus.

Illud. Querit Ja. de are. an iudex in cuius territorio sunt res iste fit te possit interponere decretum dicit ipse qõ sic. in. l. si prediũ. C. de predi. mino. sed in tutela est sec'. vt. l. iurisperitos. §. ostendimus. ff. de excu. tu. et de materia bni'. l. vide qõ no. per modernos. ff. de tu. et cu. da. ab his. l. pupillo. et. l. si predium. ff. alleg.

Non tamen. In glo. an aũt huic ibi. C. de ac. l. ea quidẽ. et vide qõ not. extra de proba. c. qñ cõtra falsam. et quid de iure illo. et quid de referendarijs. et qd de inquisitoribus. et qñ sunt iurati. et qñ non. et quis est effectus eorum. vide que habent extra de excu. tu. c. sicut. et cum parati. extra de appel.

1 ¶ Adinor quod possit rem permutare cum alio.
2 Permutans rem suam videtur facere rem suam meliorem.

Si es alienum. Querit hic Jaco. de are. nunqd minor possit rem suã cũ alio permutare hic est arg. q non ibi vel alia cõparare. In ssium dicit ipse est lex cum hi. de transactio. qz qõ est in eius fauorem introductus nõ debet in eius lesionem reuerti. vt. l. quod fauore. C. de legi. et hoc si apparet euidenter
2 meliorem conditionem facere. Item facit quod ¶ qui rem suam permutare permittit meliorem conditionẽ facit: vt. l. iubemus. C. de sacrosan. eccle. et extra de reb. eccle. non alie. et. vt super.

Ed si. In tex. ibi nulla emptio cõio. no. q vbi nõ est cõio nõ agitur communi diuidundo vt. l. si ita quis. commun. di.'

1 ¶ Pupilli habentes bona cõia pñt ea diuidere si sit ipsis vtile.

1 **Si pupillorum.** No. istã. l. et tene mẽti et not. q duo pupilli hñtes bona cõia non possunt diuidere. doct. nri dicunt q possit fieri diuisio qñ esset eis vtile vt videbitis per. l. inter tutores. ff. de admi. tuto. et per Ly. in. l. iubemus. in prin. C. de sacrosan. eccle.

Si pupillus. Per istũ. §. dy. dt q si ecc. bõa legitie sunt obligata tũc pt creditor vẽdẽre sine decreto.

1 ¶ Si testator promisit vendere fundum pro tanto si non vẽdidit: sed dedit insolutum quod valeat.
2 Episcopus concedendo licentiam vendendi rem minus damnosaz q male facit quia debet specificare.

Si pretor. Quero ¶ in primo dixit sic testator promitto tibi vẽdere fundũ pro tanto. non vendidit sed dedit insolutum. an valeat et videtur q non vt hic. contrarium credo qõ datio insolutũ est similis venditioni. vt. l. iij. ff. p emp. ergo ꝛc. Preterea casus
2 est in simili in. l. fin. §. man. Item facit scos ¶ punctus ad. q. qõ si eps dat licentiam vendendi rem minus damnosam male facit eps in concedendo. q debet specificare. sed si concedit valet.

Si nego. Tene mẽti istã. l. q est vtilis ad practicã et theoricam et signa bene ipsam et conserua.

Vãnis. Ante decessionem potest revocari successor. h. d. No. q successor presens punit predecessor precedentem fraudelanta venditione. fm Dy.

Licite. Exceptio que incipit competere vẽditori post ¶ scũ trãsit ad emptorẽ. h. d. de ista materia dixi in. l. cũ in rẽ. cũ vẽditionis ius post vẽditionẽ trãsit ad successorẽ. et circa qõ dic q ius agẽdi acquisitũ post vẽditionẽ nõ trãsit sine venditoris cessione vt hic et. l. quesitũ. §. si annua. ij. rñ. j. de pe. heredi. nisi cohereat psone vendentis vt. d. §. si annua. ij. rñ. nõ aũt de iure ꝙsito ante venditionem. et an et qñ transeat et qualiter. vide per Dy. in. l. flumen. §. adiectum. j. de dam. infec. et. l. si certus. §. si prius. de aqua plu. arcen.

Si fundus. In text. ibi cũ fructibꝫ. No. q vbi tu tor vendidit predium sine decreto pupillus non potest predium vendicare cum fructibus nisi restituto pretio. quod quidem pretium fuerit visum cõuersum in eius vtilitatem fm Jaco. de are. et bene quod no.

Paulus. Testamentum irritum probat voluntatem testatoris. h. d. et allegatur ista. l. An ex testamento inutili debeantur legata naturaliter dic vt digi. C. de iur. et fac. igno. l. cum quis. videatis quod ibi dixi plene.

¶ De curatoribus fur. vel alijs extra minores dandis. Rubrica.

1 ¶ Substitutio facta pupillo et furioso an sit exemplaris vel pupillaris. remissime.
Si curator datur minori et prodigo simul et non sit prodigus.
2 Administratio quod interdicatur prodigo a lege sed ab homine.
3 Furiosus et prodigus an in delictis equiparentur.

Lege. xij. tabularum. In glo. curatorez ei si nõ dz. Ibi. §. de tu. qui habent cõcor. l. i. C. e. ti. Dy. formatistã
1 q. ¶ determinat in. d. l. qui habebat. facit ad. q. pone substitutio est facta pupillo non aũt exemplaris cum videatur habere respectum ad etatẽ nõ aũt ad fauorem. Itez an si datur curator minori et prodigo et fit mẽtio in dicendo q datur prodigo. an valeat de creti dispositio. vide p Dyn. et per Oldra. in. d. l. qui habebat. §. de tute. Itẽ an si dicat qõ datur minori et pdigo qui nõ est pdigus. vide plene per dñm meum in. l. is cui. j. de verb. ob. in glo. j. Ibi an hoc possit alienari. secus si esset notoriũ ipsum esse pdigũ. de quo plene per dñm meum in. d. l. is cui. j. de ver ob. In tex. ibi furiosus sanitate. hoc est verum qñ est certũ. si aũt dubitat tũc tãdiu erit in cura q̃dm a iudice erit pnuntiatum eum ad bonos mores reuersum. et ratio administrationis sit reddita. et fm Jaco. de are. ¶ Quero an interdicatur a lege vel ab hoc ad
2 ministratio furiosi. et habuisti tractatum in. l. si is cui. de verbo. obliga. Et glo. tenet q per iudicem. et vide bene circa istam materiã sicut iudex interdicit ei administrationem. ita ei concedit. vt. l. nihil tam naturale j. de reg. iur. alias presumitur eum prodigum esse nisi per euidentissimas probationes contra istam presumptionem probetur vt. l. non est verisimile. in prin. §. quod met. cau. Jacob. de are. ¶ Et q̃ hic sit equiparatio furiosi et prodigi. vide an in delictis equiparentur. in. l. si quis in tantam. C. unde vi. Ibi. vi. qro et potest induci casus. in. l. fulcinius. §. adeo. j. ex quibus can. in pos. ea. quod nõ equiparentur. Regulariter autem in acquisitionibus et obligationibus non equiparantur. l. in negotijs. j. de reg. iur. per ea que ibi habentur que no.

Sed ralijs. No. hic qui sunt alij. et glos. numerat et vide eam ꝛ in. d. l. j. cum. l. se. §. de postu. et glo. bene allegatur.

Cum deliberarent. Ibi bonis a pretore cu ratore vel instãtibus creditoribus fm Dy. alias nõ instãtibus si sit notus iudici bona dissipari vt. l. iij. in prin. C. de cura. bonis dãn. quod no.

Curator. No. q si aliqua ciuitas habet vnũ qui fuisset senator vbis q cõtra eum non dz veniri ad seõm decretum. secus cõtra alias personas. sed dz dari curator bonis

bonis et vendant. et hoc per istã. l. quẽ tenet mẽti bene: quia non est alibi.

Beruare. In textu ibi: circa cause cognitionez. dz enim adhibere medicos vel alios prudentes viros qui sciunt hoc fm Ja. de are. quod no.

Consilio.

c **Curator.** In tex. ibi: replicatio. text. igitur videtur dicere q res non reuertitur. et sic est contra. §. eo. titu. prox. l. fundus. §. j. sed dicit Dy. q hic forte operatur interpositio decreti. vel intellige hunc. §. fm illam. l. in glos. scilicet remoto imo dicere potes: q in totum fuit condemnatus: et soluit: et habet exceptionem rei iudicate: quia tantus operatur condẽnatio et solutio: ꝙtum absolutio. vt. l. si qs cum tu. §. plane. de regu. iu. et. l. ex morte. C. ad le. aqui. quod no.

Cum dementis. In glos. recte. ibi: ad exhibendum. §. si res. iuncto dic q expresse rñdit et subijcit cum quo ꝛc. ¶ In glo. ibi: causa. alias de vtraq; fuerat quesitũ. sed contra hoc videtur. l. si pretor. §. de iudi. et. l. si maritus. C. de pecu. vbi vni conceditur et in alio videtur esse prohibitum. ¶ Ad solu. horum cõtrariorũ. Anto. in. l. apud celsum. §. apud iulianũ. de do. excep. distinguit duo membra: quia aliquando interrogatio et rñsio proferunt ab homine: aliquando a lege. Primo casu si vni rñdetur alij questioni non videtur esse respõsum: et ita loquitur. l. si pretor. cum ꝛcor. suis. aliqñ a lege. et tunc si rñdit vni ꝙstioni alteri videtur esse respõsum: vt hic in text. facit l. j. de diuer. et tempo. prescrip. et. l. aurelius. §. sticho. de libe. lega. que indefinita equipollet vniuersali. vt. l. si plurib⁹. j. de leg. j. sed si indistincte per. l. vni. quidem videtur vniuersaliter esse responsum nisi aliquid dimitteretur a lege: ergo ꝛc. pro hac opi. facit. l. apud celsum. §. apud iulianum. in fi. j. de do. excep. per Andre. de pisis. quod no.

Quesitum. Ifte est sing. et oẽs imperiti allegant ipsum in fi. ¶ Oppo. q Jctus non sit iuris. et glo. nõ sol. ¶ Oppo. quia soluere est dare: et dare est iuris. vt. l. vbi autem. in fi. j. de ver. oblig. ergo ꝛc. Sol. est iuris soluere. et sic soluet dixi tibi supra rubri. j. de solu. et. l. si stipulatus. §. pej. de ver. obl. ¶ Alterius dicit hic alienare. quid iuris: glos. dicit idem cum de iambobus interroganti: et de vno respondi: de alio videtur idem respondere. In contrarium facit l. et si fine. §. quod pomponius. ff. de mino. vbi de vno respõdendo affirmatine: in alio videtur negare. et clarius in. c. nonne. extra de presumptionibus quantũ est in proposito. puto glo. verum dicere: vt apparet ex fine istius. §. vel iste. §. inducitur in arg. fecisti duos procuratores in iudicio ad respondendũ positionib⁹: et vnus dixit credo: et alter dixit non credo. querit quid iuris: dicit Dy. q hic est argu. q debet stari neganti. et mihi videtur q Jnno. teneat idem: quia habetur pro non responso. et sic proceditur tanq̃ contra contumacem. et ista responsio obseruatur que non valet. vt. d. de etate. §. qui tacuit. ff. de interro. actio. et hoc dicit Jnno. extra de procu. c. in nostra presentia. circa prin.

Cius. Nota istam. l. et istud q hic dicitur q officium curatoris datis bonis non transit ad heredem. qõ tene menti: quia est tex. peregrinus.

Ulianus. Bona leg est ꝛ inducitur in argu. ad. q. de error: an impediat translationem domi nij: q non tango nunc.

Bagnato. Nota q curatores nõ possunt minuere de bonis pupilli si liberetur pupillus per mulierem viuentem. h. d. tene menti.

Epe. No. q curator furiosi: prodigi: est legitimus: et q in defectum peruenitur ad patruũ. Sed quid de dato surdo: et muto: vel aliter impedito est ne legitimus vel datiuus glo. C. de epi. audi. l. de creationibus. tenet q in istis duobus casibus sit legitimus. et idem tenet insti. de cura. §. j. glo. videtur aliter dicere in. l. j. in fine. cum. l. sequen. et seq. ff. de postu. et vide ibi no. per glos. quod no. et tene bene ozdi.

Furioso. Nota istam. l. et est nota. casus ideo tene menti et cordi.

¶ De testamentis: et qui testamentum facere possunt: et quẽ ad modum testamenta fiant. Rubrica.

¶ Glo. continuat rubri. duobus modis primo ad proxim. Supradictum est de tutelis que dantur in testamẽtis. ideo hic ponitur de testa. Secundo sic volumina digestorum sunt diuisa in septem partes. habuimus quatuor. hic incipit quinta. vt. C. de vete. iu. enucle. l. ij. §. quintus. ¶ Querit glos. quare iurisconsultus incipit a diffinitione. dic vt in ea que clara est.

1 ¶ Diffinitio testamenti facta per iurisconsultum quod sit perfecta.
2 Diffinitio debet ponere substantialia rei diffinite.
3 Justa voluntas que dicatur. Et quot modis dicatur iusta.
4 Propria significatio potius sumitur ex diffinitione ꝙ ex allusione.
5 Testamentũ in quo filius iniuste exheredatur: an sit nullum ipso iure.
6 Negativa postposita signo vniuersali: facit equipollere suo contrario.
7 Testamẽtum conditum ante ingressum religionis quando confirmetur per ingressuram et professionem.
8 Testamentum proprie quod sit: quid intellectua- a le et incorporale.
9 Statutum quod de quolibet testamento soluatur gabella: vna debet solui gabella: etiã si mille scripture fierent.

a **Testamentũ.** a Hic ponitur diffinitio testamenti. ¶ Oppo. ¶ legatus est iusta sententia voluntatis nostre de eo quod quis post mortẽ fieri voluit. vt. l. legatum. j. de lega. ij. ergo legatũ est testamentum: quia cui congruit diffinitio: congruit et diffinitum. vt. l. j. §. j. ff. de dolo. et. l. omnis diffinitio. de reg. iur. sed hoc est falsum. vt. l. si idem. C. de codi. ergo ista diffinitio non est bona. Huius timore quidam dicunt: q debeat hic subaudiri de b eo: scilz vniuerso. Istud reprehẽdit glo. nam testamentũ est etiam si quis instituit in re certa. vt. l. j. §. si ex fundo. de heredi. insti. Preterea potest esse fideicõmissum vniuersale: vel donatio causa mortis vniuersalis. et tamen non est testamentum ideo dicit glo. vt cessent omnia Scia: subaudias cuz institutione heredis. Ouum videtur mihi: q iuris consultus nescivit diffinire testamentum. et qõ ista diffinitio egeat subtili subauditione. ego dico diffinitionem perfectam b fine subauditione aliqua: et cessant Scia. Ideo pro ea declaranda sciendum est
2 q ¶ Diffinitio debet ponere substãtialia rei diffinite. et per hoc debet cõtinere genus sub quo res est diffinita. Item debet cõtinere differẽtias: vt per hoc appareat q differt ab alijs speciebus contentis sub illo genere. vt patet in omnibus. ll. in quibus diffinitio ponitur tanq̃ genus. Sentẽtia enim cõtinet omnẽ cuiuscunq; rei deliberate voluntarẽ. Ideo dicitur sentẽtia iudicis in tit. de sentẽ. quia sic deliberauerit: et sic determinauit. Dicitur sententia legis. vt. l. sententia. §. de testa. tu. Dicit sententia hominis etiam si tacite appareat de sua voluntate vt. l. impuberibus. §. preterea. de suspe. tu. Dicitur sententia hoc est deliberatio et dispositio testatoris: vt hic ponit pro genere. Ponit in diffinitione volũtatis: hoc ponit ad differentiã illius dispositionis que est enuntiatiua: non volũtaria: seu dispositiua. de qua plene dixi in. l. ex hac scriptura. j. de dona. Ponit etiam in diffinitione nostre. hoc est nostroz qui sumus liberi et cives Romani. nam subditi alterius potestati: vel non ciues: non possunt facere testamentũ. vt. j. eo. l. iiij. et ibi no. et. l. qui in potestate. cum si. Ponitur enim in ¶ diffinitione iusta: et istud verbũ pluribus modis sumitur hic. Uno modo iusta hoc est solẽnis 3 ad differẽtiam non solẽnis volũtatis que non dicitur testamentũ. vt insti. de heredi. que ab inte. in prin. Item iusta hoc est legitima et a iure pmissa nõ improbata. si enim quis institueret nõ capacẽ vel turpiter disponeret non esset testamentũ. vt. l. quidam. de 2di. insti. et. l. meuius. de 2di. et demõ. et C. de here. insti. l. j. hoc etiã dicit glos. Item etiã dicit iusta: id est pfecta. sicut dicit iusta etas: hoc c est pfecta etas. vt. j. de leg. iij. l. cum filio. §. fi. et per hoc ego dico q iurisconsultus posuit hic diffinitionẽ perfectã: et de heredis institutione intellexit nõ est enim dispositio pfecta: nisi heres instituat cum non sit dispositũ in quem transeant actiones nec quis sit ille qui personã defuncti repreſentet. Omnes ergo ille volũtates q̃cunq; deuniuerso dicunt imperfecte: nec per se possunt subsistere. et sic nõ esset necessaria subauditio glo. Ponit etiã 4 in diffinitione de eo q quis post mortez suam fieri voluit. hoc q dicit post mortẽ suam ponitur ad differentiã dispositionũ inter viuos. Apparet ergo q hec diffinitio est bona et pfecta. ¶ Oppo. q aliter diffinit ar. insti. eo. in princi. vbi dicit q testamentum est testatio mẽtis. Solu ibi non ponitur diffinitio: sed allusio: seu derivatio vocabuli: que non ponit substantiã rei. Et ista allusio cõprehendit codicillum qui vere non est testamentuz. vt. l. si idem. C. de codi. Et ex hoc dico ¶ quid si queratur que sit ꝓpria significatio vocabuli si allusio repu-

Universidad del Rosario Archivo Histórico

¶ Testamẽtum. De ipugnatione q̃ fit testamẽto. vide p Spe. in ti. de instru. edi. §. cõpe diose. et formã cõ tractuũ testamento rum: vide ibi in. §. seq. Adde q̃ large appellatiõe te stamẽti venit codicill⁹ etiã: et etiã qli bet vltima volũtas: fm glo. ibal. i. l. ij. C. cõia de le. ¶ Perfectã. Ad de. l. i. cũ glo. §. de ca. dimi. Adde q̃ Paul. ff. ea. sequit diffinitionẽ iurisc̃sulti quaz dicit pfectissimã. et qõ gl. bñ dicit subaudiendo eã institutionẽ hẽdis: q̃ ppt qõ dicit Barto. et Bal. dicit ipse nõ pot discerni testamẽtũ a legato vel fideicõmi. nã etiã legatũ pot dici voluntatis nre iuste: id est pfecta snia habito respectu ad eã pfectionẽ q̃ in eo regrit vt fiat cora quoz testib⁹ et sicut testamẽtũ habito respectu ad illud q̃ regrit in eo q̃ fiat coram septẽ z cũ institutione heredis.
¶ Id est pfecta. Adde gl. in aut. de here. et fal. §. eg heredatos. quam ad ħ summe ponderat ibi Ange. q voluit q̃ isti duo verbũ pluribus modis sumitur hic. Uno modo iusta hoc est solẽnis ad differẽtiam non solẽnis volũtatis que non dicitur testamentũ. vt insti. de heredi. que ab inte. in prin. Item iusta hoc est legitima et a iure pmissa nõ improbata. si enim quis institueret nõ capacẽ vel turpiter disponeret non esset testamentũ. vt. l. quidam. de 2di. insti. et. l. meuius. de 2di. et demõ. et C. de here. insti. l. j. hoc etiã dicit glos. Item etiã dicit iusta: id est pfecta. sicut dicit iusta etas: hoc est pfecta etas. vt. j. de leg. iij. l. cum filio. §. fi. et per hoc ego dico q̃ iurisconsultus posuit hic diffinitionẽ perfectã: et de heredis institutione intellexit nõ est enim dispositio pfecta: nisi heres instituat cum non sit dispositũ in quem transeant actiones nec quis sit ille qui personã defuncti repreſentet. Omnes ergo ille volũtates q̃cunq; deuniuerso dicunt imperfecte: nec per se possunt subsistere. et sic nõ esset necessaria subauditio glo. Ponit etiã in diffinitione de eo q̃ quis post mortez suam fieri voluit. hoc q̃ dicit post mortẽ suam ponitur ad differentiã dispositionũ inter viuos. Apparet ergo q̃ hec diffinitio est bona et pfecta. ¶ Oppo. q̃ aliter diffinit ar. insti. eo. in princi. vbi dicit q̃ testamentum est testatio mẽtis. Solu ibi non ponitur diffinitio: sed allusio: seu derivatio vocabuli: que non ponit substantiã rei. Et ista allusio cõprehendit codicillum qui vere non est testamentuz. vt. l. si idem. C. de codi. Et ex hoc dico ¶ quid si queratur que sit ꝓpria significatio vocabuli si allusio repu-

a ¶Exheredatus. Quid si filius immerito exheredatur: an incõtinẽti sit testamẽtũ vide Bal. i. l. omnino. i prin. in. ij. q. C. õ inoffi. testa.

b ¶Primo dicit. Et pro materia vide esse tex. in. l. si posthumis. ff. de libe. ⁊ posthu. intelligẽdo vt ibi p Bar. Adde qõ Pau. de cã. refert Bal. dixisse i aut. licet. C. eo. tit. q si iperator dixisset q p nõ approbate cause testamentum esset ipso iure nullum: q caruisset intellectu.

c ¶Non cõfirmat. Bo. hic vtrũ p ingressum monasterij cõfirmet testamẽtũ: vide p Fed. in 2si. cclx.

✠Andre. Poma.

d ¶Tunc putarẽ. Vide Alex. consi. ccxij. ij. volu.

e ¶Iusdẽ effect⁹. Bo. de ingrediẽte ordiné fratrũ minorũ: an per talez ingressum cẽseat mortu⁹: bñ facit qõ no. Bar. in. l. j. ff. filiũ. de ẽ tabu. Et vtrũ idẽ sit di cẽdũ in mẽdicãtibus ⁊ qui sint illi. vide Bal. in aut. in fi. de sacrosan. eccle. Adde quod bal. dicit vt refert Paul. de cast. q moz ciuilis est multiplex quedã penalitaẽ vt si testator damnatus esset ad mortẽ alias deportatus esset post testamẽtũ ⁊ ista nõ 2firmat testamẽtũ ꝛ irritat vt. j. eo. l. eius qui. quedã casualis vt captiuitas et ista nec irritat: nec cõfirmat: sed adhuc pendet. vt. l. nec nos. alleg. in glos. Quedã meritoria vt ingressus religiõis ⁊ ista aliqñ 2firmat si ingredit religiones fratrũ

gnat diffinitioni propria significatio potius sumitur ex diffinitione q̃ ex allusiõe. Ego dixi in. l. cunctos populos. in materia interpretationis statutorum. ¶Quero ✝ quid si in testamento filius immerito exheredetur: an iustum sit testamẽtum Glos. dicit hic q̃ sic. nisi expugnaretur per querelam quam nota: quia sic loquimur de iure isto fine dubio. glos. dixit verum. vt. j. de vulg. ⁊ pupil. l. in substitutione. Sed si loquitur fm iura noua: tunc si filius est preteritus vel exheredatus[a] causa non inserta: vel inserta: sed non legitima. tunc omnes concordant q̃ ipso iure testamẽtum est nullum. vt C. de libe. prete. aut. non licet. ⁊ aut. ex causa. et ibi no. et. ff. de inof. testa. l. iij. ff. j. ⁊ ibi not. Sed an interim posset dici aliquod donec dicatur nullum: dicam in. l. filio preterito. de inin. testa. Si aũt ponimus q̃ fit facta exheredatio inserta causa legitima: non tamen vera. tunc fuit opi. quia Bar. dicit: q̃ testamẽtum est nullum ipso iure. ideo nõ datur querela hodie: niſi tñ inter fratres. vt not. in. d. aut. ex causa. et. l. iij. de inoff. test. Omnes alie glos. tenuerunt cõtrarium. vt. d. l. et ita tenuerunt omnes Moder. vsq̃ ad dñm Ja. de bel. qui tenebat opi. Barti. nam text. in corpore. primo dicit[b] q̃ debent inferi cause legitime. secundo q̃ debent per heredes probari. postea sequitur: q̃ si predicta obseruata nõ fuerint q̃tũ ad heredis institutionẽ euacuato testamẽto ꝛc. Et ergo hic ✝ negatio postposita que facit equipollere suo ꝯrario. vt l. legitimos. ff. an ergo. de legi. tuto. et. l. obligari. in princ. ff. de auto. tuto. Si ergo predicta non obseruantur est nullum ipso iure. et sic si heres non probat causam esse veram: testamẽtũ est nullum: nec est opus querela. ⁊ ita etiaz tenebat dñus Ray. puto glos. dicere verum: primo per tex. in corpore vbi dicitur: q̃ causa debet per heredẽ probari. patet ergo q̃ debet adiri hereditas ad hoc vt sit heres: quia aliter non posset probari per heredem. Si ergo diceres testamẽtũ non valere vel de eius viribus[b] dubitari: nõ posset adiri. vt. l. sed si de sua. j. de acqui. here. Item probo per. ff. tales ergo. in corpo. vt cum de appel. cog. vbi dicitur etiam testamẽtum remanere in sua firmitate. ergo apparet: q̃ ante erat validum. ⁊ hoc est qõ voluit dicere glos. in. ff. aliud quoq̃ capitulũ. vbi dicit: q̃ debet irritari per querelam: als quomodo fiet. vult dicere ante aditam hereditatem exheredatus nõ potest conqueri. vt. l. filium. ff. si cum exheredato. de ẽ tratabu. ⁊ sic est necesse q̃ ante omnia heredi tas adeatur. Ad text. qui dicit si predicta obseruata non fuerint q̃tũ ad heredis institutionẽ: euacuato testamento ꝛc. intelligo: euacuato ipso iure: scilicet quando causa non est inserta vel inserta: et non legitima: vt euacuando per querelaz: quando causa legitima est inserta: et non probata. ⁊ sic verbum semel positũ diuersis modis sumitur: probo per rationem vrgentem quando lex dicit: aliquid non valere: preter aliquid omissum: quod debebat fieri: post dispositionem factam illud non vitiat ipso iure. vt. l. vniuersa. C. de preci. impe. offe. Sed si diceret non valere propter aliquid omissum: q̃ tunc fieri debebat: tũc intelligitur non valere ipso iure. vt. C. de legi. l. non dubiuz. sic in premissis si nõ exprimatur causa: vel exprimatur nõ legitima cum illud esset fiẽdũ tpe testamẽti: intelligimus euacuato ipso iure si omittitur probatio per heredem. cum illud deberet fieri post factum testamẽtum: imo post mortem testatoris debet intelligi euacuatũ non ipso iure: sed oportet q̃ euacuetur per querelaz. ¶Venio ad alias glo. ⁊ videtur q̃ hic non sit bona grammatica. transit enim de pluralitate ad singularitatem: contra. l. plautius. de auro ⁊ arg. lega. Ja. de are. exponit quis: scilicet nostrũ: quasi velit dicere non est mala grãmatica si post pluralitatez sequitur distributiuuz singularis numeri. ⁊ hoc est verum. ¶Quero dicitur hic post mortem: de qua morte intelligitur: Dicit glo. q̃ de naturali non de ciuili. q̃ puto verum: nisi ciuilis haberet eũdem effectum omni modo sicut naturalis. Et per hoc dico: ✝ q̃ si aliquis fecit testamentum: et instituit aliquem heredem: ⁊ monasterium in quod ingressurus erat: in stituit in re certa: si ponimus q̃ fit necesse institui: et postea ingrediatur monasterium q̃ per professionem q̃ est mors ciuilis. vt. l. deo nobis. in princ. C. de episco. ⁊ cle. testamentum non confirmatur. c Et iste passus tangitur in aut. si qua mulier. C. de sacrosan. eccle. de mona. ff. illud. ⁊ in aut. de sanct. episco. ff. si qua mulier. ⁊ in Spe. de sta. mona. ff. j. versi. quinquagesimo primo. quod puto verum si ingreditur religionem que põt habere propriũ in communi: non enim tunc equiparatur mors ciuilis naturali: quo ad oia q̃ apparet: quia potest succedere. vt. d. l. deo nobis. ff. j. item potest quando q̃z distribuere inter filios. vt. d. aut. si qua mulier. ⁊ forte potest reuocare testamentum existens religiosus. vt. l. sed ⁊ si mors. de dona. inter virũ ⁊ vxo. Sed si ingrederetur ordinem fratrum minorum qui nil habere possunt in proprio vel communi tunc putarem[b] testamentum tale morte ciuili confirmari: quia in omnibus est eiusdem effectus[c] sicut naturalis. vt. d. l. deo nobis. in prin. ¶Quero vtrum testamẽtum possit aliter diffiniri. Izo dicit q̃ sic: et diffinit testamentum est quedam solennis ordinatio cũ institutione heredis nõ curo de hac diffinitione: quia diffinitio iuris cõsulti est perfectissima. ¶Quero vtrum testamẽtum sit aliquid corporale: vel incorporale: Respondeo ✝ q̃ incorporale est ⁊ intellectuale. dicit glos. q̃ apparet: quia vnum potest fieri in duobus codicibus. vt. l. rem vnam. j. eo. Contra hoc facit. j. quẽadmo. testa. ape. in rubro ⁊ nigro. C. de edi. diui adri. tol. l. fina. Ad idez. j. de fal. l. paulus. Respon. proprie loquendo est quid intellectuale: vt hic. et apparet ex diffinitione que dicit: q̃ testamentum est sententia voluntatis nostre: licet vulgo appellemus testamentum scripturam testamenti: vt in contrariis. Ex predictis apparet ✝ q̃ etiam in statuto testamentum ponitur pro sententia voluntatis nostre quãdoq̃ ⁊ sic pro eo qõ est intellectuale. Exemplum de quolibet testamento solnatur[f] tanta gabella. certe si eo vno testamento fierent centum aut mille scripture vnum testamentuz est ⁊ vna gabel la debet solui: quia refert se ad testamẽtum: prout est sententia voluntatis nostre. ¶Aliud est statutum quo dicitur q̃ notarius de quolibet testamẽto rescripto per eum accipiat tot sine tantum certe si mille vicibus scriberet mille vicib⁹ deberet sibi solui tantum: quia refert se ad ipsum corpus scripture testamẽti prout est quid corporale: hic nõ habemus alia.

1 ¶Tempore testamẽti requiritur sanitas mentis ⁊ non corporis. hinc insurgit.

Clausula sanus mente et intellectu licet corpore lãguens.

2 Defectus in testatore superueniẽs post factum testamẽtũ quando habeat vitiare testamẽtum.

3 Quando dubitat an aliquis sit alienatus a mente propter infirmitatẽ recurrẽdũ est ad medicos.

4 Ex actibus ⁊ verbis presumitur: an quis sit alienatus mente.

1 **Ideo.** ✝Tempore testamenti requiritur sanitas mentis: nec requiritur sanitas corporis. hoc dicit. facit. C. eodem. l. senium. et. l. furiosum. ⁊ C. de transactionibus. l. sanum. Et hinc insurgit[g] quod notarij semper ponunt in testamentis talis sanus mente ⁊ intellectu licet corpore languens. ¶Opp. hic dicitur inspici tempus quo testamẽtum fit. Contra q̃ imo tempus mortis vt in. ff. de here. quali. ⁊ dixe. ff. in extraneis. Dicit glosa illud in herede. hoc in testatore. Contra quia in testamẽto requiritur vtrum q̃ tempus. vt. l. qui ex liberis. ff. testamẽto. j. de secun. tabu. Dy. dicit sol ue. vt notat. j. eadem. l. lige cornelia. in glosa que incipit: vt agnatum. tu pic vt. l. j. ff. exigit. j. de bonorum possessio. fm tabu. Si enim ✝ in testante superuenit defectus absq̃ eius delicto: quia post factum testamentum est factus furiosus: mutus: surdus: et similia: testamentum non vitiatur: vt. j. eo.

minorũ quo casu habeẽ omnino p mortuo: quia illa religio nõ põt habere nec in parti culari nec in cõi. Et sic idẽ operat q̃ mors vera aliqñ nec confirmat nec infirmat: vt si ingrediat religionem q̃ hz i cõi. nã etiã postea potest disponere de bonis suis. vt i aut. si qua mulier. C. õ sacrosan. eccle. expectat ergo mors naturalis ⁊ monasterium interim tenebit bona. arg. l. stati⁹. ff. co. nelio. j. de iu. fis. Si aũt ingrediat aliquã religionẽ predicto ꝛc vel eremitarũ licet illi ex natura sue pfessionis non possint habere in cõi habẽt tñ ex gbus̃ priuile gijs apostolicis. vt no. Bal. in. l. cũ acutissimi. C. de fi deicõ. et. l. cũ qõ. C. de legi. et sic vr adhuc stare in pẽdẽti. ⁊ vide qõ no. Ly. i. l. deo nobis C. õ cpi. ⁊ cle. Joan. i. c. in pstentia. et de fratrib⁹ pdicatorib⁹ eremitanis vide Bal. 2si. lxx. ⁊ 2si. cxx. ⁊ 2si. ccccxxj. circa fi. et an dicta monasteria habeant loco filiorũ. vol. ij. An autẽ p ingressum monasterij testamentum 2firmet vel rũpat. Roffi. cõsil. cxxxvij. tenuit q̃ rũpat. Et rñdit ad fundamẽta Bar. i aut. si q̃ mulier. ibi vide ⁊ videt tenere Bal. cõsilio cclxxxiij. iiij. vol.

g ¶Solnat. Nota q̃ si statutũ dicat q̃ de quolibet testamẽto solnatur tãtũ. adde qõ no. Ang. ⁊ Imo. in l. pfis ⁊ filij. de vul. ⁊ pu. ⁊ qõ no. Sali in. l. libellorũ. ff. ij si aliud. de accu. ⁊ vide Bar. ⁊ Bal. i. l. ordinarij. õ rei vẽ. ⁊ Bal. i. l. accusatiõis. C. õ

g ¶Insurgit. Adde? de hac clausula dicut late p do. Alex. de imo. in cõsi. cxlj. in. j. vol.

a ¶Ad medicos. Adde dominum Alexã. referentem Bar. hic in consil. cxij. in. j. volumine.

b ¶Sol. Ly. Vide Specu. in titu. de syndico. ff. quid si pater.

c ✠Andre. Poma. ¶Statutum. Vide per Pe. c. constitutus. ẽ. distin. Fede. de semis. consi. cclxxv. ⁊ consi. seq. Barba. consi. cxxxiij. ij. volu.

d ¶Quero. Et tu põdera circa hũc passum: quia consului Florẽtie mo do curie Alsculi ⁊ cum essem prosu[a] gus in pauico in villis meis venit curso: petit consi lium si statutum masculi disponẽs posse relinq̃ suprie valebat aduocatus similiter al legauerat[a] posuerat oia iura. tuo magni Perusini consuluerũt tñ te nebãt non tenere ꝛz adiuuabãt cause ex alia via. ego 2sului valere statutum: ⁊ rñdi ad rationes Ja. bu. et Fede. de se. que consilia ponit Fede. in cõsi. clxxvij. et dicebat quod il lud statutũ emanauerat propter publicuz bonum põderaui quia vocabat spurios de ficientibus filijs masculis legitimis ⁊ nepotibus ex eis ⁊ fratre carnali dicti testatoris: vide in illo cõsi. ⁊ vide Bald. in l. i. C. de na. resti. ⁊ i. l. j. C. de sum. tri. ⁊ i. l. ij. C. õ adop. ⁊ hic: ⁊ in c. j. de cõsti. Jo. cal. in ti. de consti. in. iij. 2si. et in ti. qui fi. sint. lecõsi. viij. de pe. in c. j. de cõsti. in. gij. q. Sali. i. l. j. C. de iu. au. annu. ⁊ rñdi ad rõnes Jo. de imo. hic: ⁊ digi q̃ nõ fuit sua: sed Ja. but. vide ibi: q̃ faciet tibi bonorẽ: ⁊ vide Lud. roma. in 2si. cxlij. de ista ratione vide Jo. de imol. in cõsi. clxiij. et vide Bar. in consi. xv. inci. habens spurium. vbi 2sului quida⁹ doctor q̃ non tenet legitimatione facta ad petitionem patris filio legitimo non citato: ⁊ tenet q̃ non teneat. Et vide Bar. in consi. inci. quidam nomine Blasius. vbi consulit q̃ licet statutum dicit q̃ non possit opponi aliqua exceptio. tamẽ poterit opponi exceptio inhabilitatis persone: per quã exceptio. tamẽ poterit opponi exceptio inhabilitatis persone: per istam. l. ⁊ vide Bar. in consi. lix. incipien. Berta mende Joannis syndicus castri sancti: vbi limitat istam. l. habere locum quando est persona in qua fundatur iudiciũ principaliter: secus si incidenter. ⁊ ita dicit esse limitanda omnia iura dicentia requiri de persona ante litis contesta. ⁊ vide Bartolum in consilio. cxiij. incipiente: ex facto proposito. vbi consuluit si potest statutum restituere natalibus: et habilitare ad succedendum. ⁊ in consi. sequen. inci. viso puncto super omnibus predictis. et vide Lud. roma. in consi. cxxiij. inci. licet filius naturalis. vbi dicit q̃ si ex legitimatus dicit testamẽtum patris nullum. ⁊ vide Pau. de ca. in 2si. ccxxxv. vbi consulunt circa hanc. q. ⁊ limitat nisi dux: aut similes: dispensarent cum spurio iam nato: ⁊ respondet ad. d. l. j. C. de na. restit. vide ibi et vide Bal. i. l. fi. C. de na. lib. Bar. in repe. l. vectigalia. C. noua vecti. Calde. in 2si. iiij. in titu. de cõstitu. Andre. barba.

2 lẽnitatem. ¶Circa primum no. ✝ q̃ tale pactum promitto te facere heredem. nõ valet q̃ intelligo etiam si fuerit iuratum: quia est cõtra bonos mores. ⁊ aufert liberam testamẽti factionẽ. vt. l. stipulatio hoc modo. ff. de verb. oblig. ⁊ ibi plene dixi.

3 ¶Circa secundũ no. q̃ ✝ ex pacto non potest tolli solẽnitas testamenti. ¶Quero ✝ an per statutũ[c] possit minui solẽnitas testamẽti. Jac. de are. dicit hic argu. no. q̃ non valet consuetudo vel statutũ de minuendis solẽnitatibus testamenti. cum statutum sit quedam conuentio ciuili. ⁊ ff. am. q. dixi. putauit ipse Ja. de are. quam pono in repe. l. cunctos populos. C. de sum. tri. ⁊ fide ca. et dic vt ibi.

4 ¶Tertio principaliter legitur in psona heredis instituti vt ✝ pactum factum de instituẽdo non capacẽ nullius sit momẽti. ¶Glo. oppo. quia ex conuentione partium potest mutari ius publicum. vt l. si cõuenerit. ff. depo. Glos. sol. aliud in ✝ tractib⁹: vt ibi. aliud in testamẽtis: vt hic quod est verũ circa accidẽtalia contractus: secus ⁊ circa substantialia. vt. l. pacta. ff. de cõtrahẽ. emp. ⁊ j. de prec. l. cũ precario. Idem in omnibus que respiciunt solẽnitatẽ actus. vt. l. ius publicum. ff. de pactis. dicam in. l. nemo. j. de leg. j. ¶✝ Quero an per statutũ[e] possit fieri vt ille qui non est capax de iure possit in stituí: Respõdeo: quidam non sunt capaces de iure: nec possunt institui propter condemnationem de his factam vt deportatus: ⁊ similes. ⁊ in his q̃dam pena est irrogata eis fm ius ciuile commune tunc statutum non potest dispensare. vt. l. j. ff. de q̃ de postu. sed si pena esset irrogata ex forma alicuius statuti. tunc fine dubio ipsa ciuitas posset dispẽsare. nemo enim potest. l. facere a qua non liceat recedere. vt. l. si quis. in prin. ff. de leg. iij. aliqui sint non capaces absq̃ aliquo suo delicto: vt spurii. tunc an per statutum possit fieri q̃ spurius possit succedere fuit semel hic. q. de facto multum arduus. Reperio q̃ dominus Petrus de cõnectis[f] disputauit hanc. q. ⁊ determinauit q̃ per statutũ fieri nõ potest: per. l. j. ff. de na. resti. Item reperio q̃ dominus Lyn consuluit ⁊ determinauit idem per text. in aut. qui. mo. natu. effi. sui. ff. penul. vbi dicitur q̃ spurij ad presentem legem nullum habebunt participiũ: sed in eadem consistitione dictum est. ẽ. de legitimatione que fit per oblationem curie ciuitatis. ergo apparet expresse prohibitum: q̃ per ordinamenta ciuitatis non possit[g] legitimari vel effici capax. Istam. q. disputauit dominus Recuperius de sancto Miniato. ⁊ de terminauit idem: q̃ non potest legitimari per statutum: nec valeat statutum quo cauetur q̃ succedat: quia est contra ius diuinum: quo cauetur non erit heres filius ancille cuz filio libere. cxiij. q. iij. c. dicat aliqs. et. q. ij. c. non omnis. et. xxxvij. q. vij. c. quid est. pro quo facit: q̃ ista pena imponit spurio a lege: ergo non potest tolli per statutum. ✝ vt d. l. j. ff. de qua. ẽ. de postu.

1 ¶An testator fuerit habilis ad testandum queritur post litem contestatam.

Quãdo de pona primo ẽrat ante litem 2testatã.

2 Exceptio quando prius fit examinãda q̃ actoris intentio.

nomine: idem tenuit Bal. in facti contingentia de ciuitate Mediolani quod non possit: plura fuerunt facta consilia: quia causa ardua in dominio Barnabouis vicecomitis qui habebat filium spurium. Federi. autem ⁊ Jaco. butriga. consuluerunt super statuto Perusino dicente q̃ spurij possint a patribus institui. ⁊ cum Bar. transit etiam Pau. de cast. hic. ⁊ consi. cclxxv.

g ✠Andreas Pomate. ¶Istam questionez. Vide Alua. c. i. ff. hoc autem qui seu. dare possunt.

b ¶Per statutum. Et que imponũtur per legem non possunt tolli p statutum, vide Bar. in. l. infamem. de publi. iudi.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Dilationem. Cui debet dari prius terminus ad probandum actori vel reo. Adde Bar. in l. liber. C. de peti. heredi.

b ⊰✠ Andre. Poma. ¶ Terminus. Vide Feli. c. ceterū. ver. limita communem opi. de rescrip. Ange. are. §. equi. insti. de actioni.

c ¶ Quero quid. De hoc habetur per docto. in. c. exhibita. de iudi. Bal. in l. exceptione. C. de proba. versi. 3 renoco in dubiis. 4 et vide quod not. Bar. in l. a prece- 5 dente. de dilatio. Bal. in auf. gene- 6 raliter. C. de epi. & cleri. et in l. ij. C. de ordi. cogni. et 7 ꝯ habes in l. quidam consulebat. 8 de re iudi. & de dicto Bar. hic facit mentionem Bal. in l. platam. versi. quero ergo que differentia. C. de senten. sed quid si terminus implicite statuitur taz pro declinatoriis ꝙ pro peremptoriis: dic ꝙ nō valet fm Bal. in l. j. a C. qui accu. et dicit Bald. in auf. contra. ad finem. ad trebelli. quod aliud quam omissio libelli ante litem contestatam non vitiat iudicium. alleg. nota. per Bar. hic & in Specu. &c. Et ad dicta Bartol. bic adde Francis. de are. in c. examinata. de iudi.

⊰✠ Andre. Poma.

d ¶ Ordo omittatur. Sequi Are. consi. cvij. cum sequenti. Feli. c. ceterum. versi. limita 2 cōmunem. de re- b scriptis.

e ¶ Quero circa. Et vide que not. Bald. in auf. defuncto. in fine. ad tertullia.

¶ Rideo quandoq;. Circa hanc questionem vide 3 remissiōes quas c posui in l. seniuz. d qui testamen. fa. possunt.

g ¶ Secunda regula. Et vide Ange. in consi. cxxiij. vbi consuluit qō valet statutum ꝙ vgo nō possit testari sine consensu propinquorū: vide ibi omnino. 4 Andre. barba.

⊰✠ Andre. Poma.

b ¶ Istam quero. Vide Alexan. l. bonorum. C. qui admit. ad bo. Ro manum consilio. cccix.

Ordo omissus quando vitiet iudicium.

Persone que prohibentur facere testamentum.

Adscriptius testatur quid de vasallo.

Statutum an possit facere ꝙ qui non est sue potestatis testetur.

Statutum an possit dispensare: ꝙ prohibitus testari de iure communi propter defectum mentis testari possit.

Statutum an dispensare possit ꝙ cecus: mutus: et surdus: testari possint.

Intestabiles ratione pene quando per statutum fieri possit vt sint testabiles.

Excommunicatus ꝙ possit facere testamentum.

Siqueramus. Prio que de persona testantis ꝙ de solennitate testamenti. b. d. Potest intelligi primo vt iurisconsultus loquatur alicui aduocato volenti inuestigare: an testamentum valeat intra: seu extra iudicium. Secundo modo potest intelligi: vt loquatur iudicibus: vt si in aliqua causa: aliquem testamentum fecisse dicatur: & per aduersarium opponatur ꝙ non poterit facere testamentum: iudex ante omnia debet dare dilationem & super hoc ad probandum vtrum ille possit facere testamentum vel non. et si hoc constabat ꝙ testamentum facere potuit: tunc dabit terminum ad probandum de testamento & eius solennitate. b. d. Hec lec. proba tur exp̄resse. C. de peti. heredi. l. liber. sic debet intelligi. j. de iu. codi. l. quidam referunt.

¶ Oppo. ad hanc lect. † ista exceptio est peremptoria: ergo debet examinari post litem contestatam. vt. l. peremptorias. C. senten. rescin. non pos. Respondeo: ita intelligo hic. et. l. liber. ꝙ post litem contesta. hoc examinatur.

¶ Sed contra hoc leges que dicunt ante omnia inquirendum de persona intelliguntur ante lit. contesta. vt. §. qui accu. non pos. l. non ignorat. et. C. de procu. l. ita demum. et. C. de procura. l. pomponius. §. rati. Solu. si queramus de persona eius in quem debet sustentari iudiciū tunc queritur de persona ante lit. contesta. si de persona alterius vt testatoris: tunc post lit. contesta. hoc venit examinandum: vt hic. tamen ante alia. vt. d. l. liber. ita videtur glos. hic. et. C. de edic. diui adria. tol. l. iij. fm predicta habes † ꝙ prius datur terminus b ad probandum super exceptione quam sit probata intentio actoris. contra. C. de proba. l. exceptione. et de exceptio. l. si quidem. Solu. ille leges loquuntur quando oppo. aliqua exceptio iuris vel facti que nō potest esse exceptio nisi sit actio. hic vero oppo. exceptio cuiusdam rei preiudicialis respiciens personam posito ꝙ intentio actoris non esset vera. tunc illa exceptio debet prius examinari: vt dictis legibus. Ad idem facit. C. de adul. l. quoniam alexandrum.

¶ Quero † quid & si esse ordo omittatur: c Respondeo: nō vitiatur iudicium: quia non est de substantialibus que ponuntur per glos. in. l. prolatam. C. de sentē. ad idem quia licet super emergentia debeat pronūtiari. tamen si omittatur sententia propter hoc non dicitur nulla. vt. l. ait prætor. §. permittitur. §. de minori. Ad idem quia ordo est regulariter: vt prius detur terminus actori ꝙ reo. vt. l. exceptione. C. de proba. tamē si vtrīq; datur simul valet. vt in. c. licet. extra de proba. et extra de testi. c. de testibus. & Specu. in titu. de teste. §. nunc tractandum. in versi. sed si proponitur.

¶ Venio ad glos. quero † que sint ille persone que habent testamenti factionem in actiua significatione: hoc est que possunt facere testamētum: Respondet glo. quelibet persona que non reperitur expresse prohibita: prohibitas personas enumerat glo. vide glos. et signa. sed Jaco. de are. omnes istos casus reducit ad quinq; quandoq; enim quis prohibetur te

i ¶ An statutum. An statutum possit inducere quod impubes testetur. et adde que digi in l. si frater. C. qui testa. facere possunt. & Ange. hic tenet contra Barto.

k ¶ Et prodigo. An autē prodigus possit testari ad pias causas. Bal. in l. j. C. de sacrosan. eccle. in repe. tenuit ꝙ sic. contrariū tenuit ipse in. d. l. j. in lectu. et idē tenuit Anto. & Jmo. in. c. quia ingredientibus. de testi. et Abba. Moder. in rubr. extra eodē. Adde quod Bal. consil. cccxxv. lib. j. consuluit prodigum inter liberos testari posse. et ibi videtur sentire ꝙ alia legata facere possit attento qō ista interdictio sit ne depauperetur que ratio cessat in vltima voluntate.

¶ Sic in ceco. expressius hoc voluit Pe. de anch. et Jmola in. d. c. quia ingredientibus. extra eodē. & vide que digi in dicta. l. hac consultissima.

l ¶ Puto ꝙ non. Cum Barto. hic transit Petr. de ancha. et Jmo. in c. ij. extra eo.

m ¶ Quid de excō municato. Utrū excommunicat? possit testari. ad de Jnno. in. c. veritatis. de dolo et contuma. & Bar. post Bal. in l. j. C. de sacrosan. eccle. in repeti. quid de tyrāno. dic quod non potest testari: fm Bald. in l. decernimus. in fi. de sacrosan. eccle. et ad Barto. hic adde Bald. in l. j. C. de iuris et facti igno. & late Bar. in consi. incipien. existens. Ps. publice excommunicat?: et ad de metrice. vide Bal. in l. j. C. de condi. ob turp. can. facit quod not. Ly. in l. ij. eo. titu. et glo. in c. ex transmissa. de decimis. et vide omnes phibitos testari enumeratos: per Alba. ex eo. in rub. q enumerat. cviij. Et vide in oibus istis que digi post

g ¶ Praui intellectus. Vel potest dici ꝙ ille text. loquitur quo ad alienationem inter vivos non quo ad testamentum: quia in eo filius dicta bona pōt libere alienare. vt in auf. vt li. ma. & anie. in prin.

b ¶ Contrario sensu. Et de hac limitatione vide Bart. idem tenentem in l. j. in repe. de sacrosan. eccle. & est cōmunis conclusio: vt etiam per Bal. hic. et per Bal. et alios in l. seniuz. C. qui te. fa. posf. et per Fede. de se. in consi. cclxxxiij. et cclxxxiij. l. j Paualiter dicta consi. alleget. & per Ro. in auf. similiter. C. ad le. fal. & in l. fi. C. qui testa. fa. posf. vide que digi in. d. l. seniuz. & in d. l. penul. in fi. C. qui testa. fa. posf. & de vtroq; articulo ibi tango. & no. ꝙ variant docto. an requiraf consensus patris qñ filius testat ad pias causas. & vide ibi Bal. Item etiaz fallit in filijs Balozum & Baitonū fm Bal. in. c. j. §. fi duo fratres. in fi. de duo. fratri. ō no. be. inne. et no. per glos. in. l. j. de pa. pote. in princ. que dixit ꝙ tales filij non sunt in potestate. quā gl. etiam vt fingu. secutus est Bal. c. j. in tit. an ma. fuc. mu. in bene. & etiā Ro. in. l. fi. C. qui te. facc. posf. Item dicta cōis conclusio etiam fallit in filijsfami. habētibus bona acqsita ex liberalitate imperiali. ita est tex. qui non est alibi in. l. pe. C. de bo. que libe. fm Bal. vbi dicit ꝙ nō repies alibi ꝙ mulier possit habere ꝑinileguū cassres pcuiū. vt in il lo tex. de reliquis ad ipsum articulū faciētibus me remitto a dictā. l. seniuz. cum ibi not. nō omitto etiam qō Ange. in auf. de nup. §. veniēt. dicit ꝑ fallere i lucro dotis materne ꝰ obito patri ex pacto vel statuto: quia tali lucro ꝑ̄ natur pr̄ si transiuit ad fcdavota suis perstitibus filijs primi matrimonij &c. vt ibi per eum. Adde videdum ad hanc apostillam Bar. hic. & Pau. de ca. consi. cci.

i ¶ Videatur pcdere. Cōtrarium tenet Bar. in repe. l. j. in. iij q. de sacrosan. eccle. de quo vide late que digi in. l. iij. C. qui testa. fa. posf.

k ¶ Si cui. Adde q̄ scripsi post docto. in. l. ij. C. qui testa. fa. posf. vbi declaro plene quod ponit Bar. hic.

l ¶ Non valet. Sed vtrum quis post dānationem possit se obligare ad restitutionem male ablatorum. no. Bart. in. l. qui soluendo. de heredi. instit. & ista limita multum singu. vt per Angel. & Jmo. in. l. si quis mihi

Bal. in. l. j. C. de sacrosan. eccle. de damnato ꝺo ad perpetuos carceres. dicit Bal. in. l. j. C. de bis qui ad liber. perue. non pos. quod actiue & passiue sunt incapaces. ad quod vide. j. eo. l. qui a latronibus. et Jmo. expresse in. l. si quis mihi bona. §. j. de acqui. here. & de excommunicato. de quo hic per Bart. vide singu. Bal. in. l. fi. C. si a non compe. iud. & in. l. iij. si pendē. app. per Jnno. de senten. excom. c. cum voluntate. Adde an valeat testamentum excōmunicati publice: et an. a scriptura excommunicati faciat fi- b dem: an per absolutionem recōciliatur. Fede de senis. ꝺ. cxlvij. & consil. lxxiiij. vbi c cōcludit valere testamētū excōmunicati.

⊰✠ Andre. Poma. e

a ¶ Testamētum. Vide Bar. consi. cccxxi. Felipin repeti. c. si pater. de testa. lib. vj. 1

b ¶ De bannitis. An banniti nostri temporis post sint testari. vide omnino Bald. in l. seruo legato. §. fina. vbi omnino 3 Jmo. de lega. j. et que no. Bar. & qō ibi digi in l. quivltimo. j. de penis. vide Bald. in l. fi. C. si a non comp. iudi. & in l. j. de bere. insti. et in l. iij. C. si pendē. appe. 1 et adde ꝙ ille cuius bona sunt de iure ipso facto cō fiscata non potest testari Bal. & auf. sed testas vbi est tex. C. de ince. nup.

⊰✠ Andre. Poma.

c ¶ Qua etate. Vide Lepo. in caute la. fo. xv. in. ij. col. Roma. ꝺ. cxcix. vbi vnum verbū 2 de hoc.

d ¶ Dies ceptus. et dum dicit dies ceptus: et hic q̄ro f an vltima die pubertatis possit dari curator. de quo vide Bald. in l. ij. g C. quādo prouo.

⊰✠ Andre. Poma.

e ¶ Querit glossa. Vide Aleg. l. j. §. autez. ff. ad treb.

f ¶ In filijs. Alius tex. vltra. §. in filijs. solet allegari in auf. vt li. ma. et anie. §. j. vbi videtur velle ꝙ in bis rebus in quibus patri non queritur vsusfructus filius possit quo quomodo vult disponere: & licet sit prouisio noua tamen debet declarari per priores l. sed et posteriores. de legi. facit. l. sciendum. qui satisda. cogan. iuncta auf. auferatur. de li. contest. & sic non intelligitur de actu testandi: quia esset contra alia iura. vt contra l. penul. in fi. cum alijs vul. C. qui testa. fa. posf. & ꝙ sit verum: patet quia ibi tex. dicit cum erit perfecte etatis quod verbum importat. ggv. anno. l. fi. C. de bis qui ve. eta. impe. cum ibi no. sed in actu testandi non requiritur illa etas. l. qua etate. §. progi. ergo &c.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

bona.ff.j.de acq.here.sed caue:quia videt dari remediū propter q̄ poterit testari:quia appellat ipse vel heres eius quo casu non censet retro mortuus fuisse seruus pene etiā iniusta fuisset appellatio.ita videt velle Bal.in.l.j.C.eg deli.defun.per tex.no.in.l.furti.ff.de infa. Item fallit si sententia fuit nulla:vel fuit sententia interlocutoria:sm Bal.ibidem:vide Bal.h: cū quo tenet Pe.de anch. in.c.j.ō peni.x re. et no.per Bar.et Bal.in.l.fi.C. si a nō cōpe.iud.x dū dicit q̄ fallit si appellet vel decedat dānat⁹ infra tps appellādi vide la te Bald.in.l.iij.si pēdē.appe.mozs iterue.et ibi fing. limitat ista:vcz q̄ ū dānat⁹ admortē sit dānat⁹ extra oz dinē ex forma sta tutoz poterit testari.Adde an dā nat⁹ ad mortē pos sit testari:z an de male ablat⁹:bal. ff.cccl.eg.ij. vol. p Pau.de ca.ff. clxxxvj.qui bicoi cit esse mēti tenen a dum vnū singula re dictū Bal.in.l. iij.C.qui testa.fa. pos.q̄ autē bona dānatoū ꝛc.loga tur in illis q̄ dē nant ad mortē de iure cōi:si autē ex forma statutoz dūtaxat vt fures tunc bona ipsoz nō applicanē ps onis ibi enumera tis:ſz ſm ordines veniētiū ab iteſta to q̄ dicunt habe re heredes ab ite ſtato.vnum dixit Oldra.i.l.j.C. de sacrosan. eccle.q̄ deportat⁹ p male ablat⁹legare pōt. x hrefert x sequit Ro.consi.clxiij.x Jo.an. etiā dicit i.c.quāq̄.de vsur.

a ¶Specu.tangit. Vide Bal.i.l.j.C. de sacrosan.eccle. et ibi dixi.

b ¶Obſides. x idē dicas q̄ alij prin cipes habētes iu ra p̄incipū pos ſūt dare obsides: quia habens ius in dicēdi bellum: facit q̄ no. Bar. in.l. infamari. ff. de pub.iu. an au tem possint dari ab inferiorib⁹ ita loquit glo.i.l.ij. all.x dic q̄ tūc nō sunt p̄pe obsides q̄ sol⁹ p̄nceps pōt imutare statuz libertatj.l.j.ff. de q̄ de postu. et Byo non.vt no.glo.insti. qui.mo.ius pa.po.fol.ff. relegati.docto.tangunt in.l.j.C.de heredi. instit. Ego disputaui vnam.q. que incipit: Lucane ciuitatis statuto ꝛc.Et ibi determinaui q̄ non potest facere testamentum ſm statuta et iura propria ciuitatis propie:vnde est exbannitus non autem perdit testamenti factionem de iure communi: et dic plene vt ibi:z hoc tenet Jaco. de are.in.l.eg facto. ff.eg facto.ad trebel. ¶Vlti.no. q̄ relegatus potest facere testamentum: licet omnis relegatus sit infamis.vt.l.cognitionum.ff.minuitur.j. de pa.x extraoz.di.dicam.j.eo.l.is cui.

1 ¶Obſides possunt facere testamentum.

2 Usurpatum est vt vna ciuitas det obsides alteri.

Obſides. [b] ¶Quero de quib⁹ obsidibus datis ab vna ciuitate alteri ciuitati: Dicit Dyn. q̄ non admittunt testamenti factionem.vt.l.si quis ingenuam.ff. de capti.et.j. eo.l.qui a latronibus. ¶Quero † an hoc possit fieri: quod dantur obsides ab vna ciuitate alteri: Glos.in.l.ij.C.de pa.qui fi. distra. dicit q̄ non:sed vsurpatum est contrarium.vt dicit Azo in summa huius titu.circa quod vide.c. eg rescripto. extra de iureiur an.et.c. exposita. extra de arbi.et.c. latores.extra de pigno.

¶Fictione.l. cornelie. testamētum factum ante captiuitatem: confirmatur, licet testator seruus decedat.

Lege. Testatore decedēte apud hostes:testamētum ante factum per legē cornelīam confirmatur.hoc dicit Primo ponit dictum. Secundo ponit duas illationes.Secunda ibi: quare. ¶Nota fictionem legis cornelie.qua fingitur † in captiuitate mortuum predecessisse preambula captiuitatis hora. et sic nunq̄ in potestate hostium peruenisse. facit l. in omnibus.de capti. et.l.lex cornelia.de vulga. et pupil.j. Et ex hoc sequitur q̄ decedens seruus habet heredem. ¶Oppo.ad hoc de verbo.signi. l.iij.in fi.C.commu.de succes.l.seruus.Sol.vt ibi. hoc enim est propter fictionem.l. cornelie. ¶Oppo.captus ab hostibus capite minuitur: ergo testamentum irritatur:nec confirmatur absq̄ nouo iudicio.vt.l.qui ex liberis.ff. testamento.de secun.tabu.x instit.qui.mo.test. infir.ff. non tamen. Sol.vt glo.Vel dic hoc cōtingere propter fictionem legis cornelie. ¶Oppo.insti.de here.ab intesta.ff.interdictum. Bfol.soluit. Vel dic sm Dy. q̄ ibi loquitur in casu econtrario: quando filius redit ab hostibus post mortem patris: et sic non habet locum fictio.hic vō pater decessit apud hostes.Unde.l.cornelia. fingit eum esse mortuum prima hora captiuitatis. merito filius seruus est. ¶Oppo.j.de acqui.heredi.l. necessarijs. et insti. de here.quali.et dif.ff.sui. Sol. fateor q̄ suus est: sed de iure pretorio habet beneficium abstinēdi: vt in contrarijs.

¶Capti in bello indicto per presides prouinciarum vel legatos papē:an efficiantur serui.

2 Carceratus q̄ possit facere testamentum: et quod etiam potest contrahere: etiam ad commoditatē detinentis quando iuste detinetur.

3 Legatus existens apud hostes quod testabit sm consuetudinem siue ciuitatis non hostium.

Ca latronibus. Capti a latronibus relegati apud extraneos possunt facere testamentum. hoc dicit. ¶Opp.ff.eo.l.eius qui.in prin.Sol.ibi in capto ab hostibus qui efficitur seruus: hic a latrunculis qui remanent liberi. Ex hoc potest dubitari: † an isti qui capiuntur ex bello indicto per presides prouinciarum: vel per legatos papē efficiantur serui: et si quidem bellum indicatur per papam vel principem non est dubium quod capti efficiantur serui.vt.l.hostes.de capti.fi vō per inferiores tunc videtur dicere Jnno.in.c.olim. ex de resti.spo.q̄ non efficiuntur serui. Sed hoc videtur [c] contra quandam institutionem Henrici imperatoris editam Pisis: in qua declarauit q̄ quicunq̄ rebellauerit principi vel eius officialibus fit hostis imperij.quod declara vt dixi plene in.o.l.hostes. ¶Oppo.de.l. qui in carcerem. ff. quod metus causa.Glos.dicit nota. † q̄ in carcere potest fieri testamentum: vt hic.non tamen contractus cum quolibet:vt in contrario. Dy. dicit et bene:q̄ idem;est in contractibus et testamento: quia sicut non potest contrahere ad vtilitatem eius qui detinet eum in carcere:ita nec testari. pro hoc facit.C. si quis ali.te.probi.l.j.et.ij.sed ad vtilitatem aliorum sicut potest testari. ita et contrahere:vt ibi. Et predicta vera in eo qui in carcere detinetur iniuste:sed si detinetur iuste:tunc etiā ad commodum detinentis potest contrahere et testari.vt.l.non est verisimile.in prin.quod metus causa.ita tenet Jaco.de are.ff.de verbo.signi.l.qui b neq̄.x dominus Ja.butr.in.o.l. qui in carcerem. ¶Oppo.dicitur hic q̄ liberi maneant: et sic innuit q̄ omnis liber possit testari. Sed contra filiusfamilias est liber ergo ꝛc. Item damnati de crimine capitali si superuiuunt hodie sunt liberi:et tamen non possunt facere testamētum . vt.ff. eo.l.qui in potestate.et.l. eius qui.ff.j. Solu. glos. hoc intellige q̄ hic remanent et retinent dominiū bonorum plene. subaudi x omnia que sunt iuris ciuilis: per hoc cessat contrarium de damnatis: c quia nec dominium rerum: nec ea que sunt iuris retinent.vt dixi in.o.l. eius qui.ff.j. ¶Oppo.glo. de liberto.sed hec oppo.nullius valoris est: quia verum est liberum posse facere testamētum. vt.C. d de bono.posses. contra.tabu.et.ff. de bo. liber. per totum titu. ¶Quero qui sunt isti extranei: Dic vt in glos. ¶Quero † legatus qui est in legatione apud hostes qualiter testabitur: d videtur q̄ sm consuetudinē loci vbi fit testamentum.vt.l. si fundus.de euictioni.et. C. quēadmo. testa. ape.l.ij. in contrarium quia si illi sunt hostes populi Romani.z sic perdiderunt ea que iuris ciuilis sunt: nec possunt facere testamentum sm consuetudinem ipsorum cum testamenti factio sit iuris ciuilis.vt.ff.eo.l.iij. Et hoc puto verum. e Non obstat contrarium:quia illud verum quādo fieret in solo Romano vel in loco qui est subditus populo Romano: quia tunc debet facere sm eorum consuetudinem: quia consuetudines vel statuta illius loci sunt approbata a iure Romano: sed quando fit apud alios extraneos vt apud hostes:tūc non debet fieri sm statuta illorum:sed sm consuetudinem sue ciuitatis: quia debent seruari iura nostra et solemnitates nostre per banc legem: quod tene menti.

Accusatus de crimine famoso pendente iudicio est infamis de facto x non admittitur ad dignitates.

2 Testamētū accusati i crimine lese maiestatis vel repetūdarū:an valeat.

3 Quando ob crimen in crimine tacite sequitur ademptio bonorū: si per iudicem fiat ademptio bonorum durat causa eorum post mortem.

4 Quando ademptio bonorum venit tacite in consequentiam penam capitalem si iudex exp̄ssit valet cum publicatione bonorum:talis expressio nil operatur.

5 Testamentum condēnati ad penam capitalem cum publicatione bonorum factum appellatione pendente:an valeat.

6 Bannitus appellans appellatione pendente:an possit interim offendi.remissiue.

a **Si quis.** [a] Valet testamētum decedentis appellatione pendente.b.d. ¶Oppo.de.l.eius qui.ff.j. Sol.ibi: non fuit appellatum.hic sic.vnde appellatio extinxit pronuntiatum.vt.l.i. in fine. ad turpil. ¶Oppo.j.ad munici.l.libertus.ff. in questionibus. Dicit glo.illud ideo:quia etiam infames de facto non admittuntur ad dignitates.vt.l.ij.C.de digni. Et nota † q̄ accusatus de crimine famoso pendente iudicio dicitur infamis de facto . facit.j.de requi. reis l.fin. Et ista est ratio quare pendente processu non admittitur ad dignitatem.vt l.reus.j.de mune.x bono.et.C.de remiſ.pigno.l.i.li.xi.Et potest dari alia solu.quia nouos honores ibi non aspirat:iura autem antiqui tus habita retinet:vt hic. ¶Oppo.j.de accu.l.eg indiciorum. Bfol.dicit q̄ hic dicitur † fallit in duobus casibus:scilicet si fuerit damnatus crimine lese maiestatis: vel repetundarum.vt ibi. Et vide glo.que inci.nisi fit ꝛc. Est ne verum q̄ testamentum non valeat: certe non : sed intellige q̄ testamētum valeat ibi eo mortuo: sed secuta sententia postea dicitur q̄ interim non valet.vt instit.de here.que ab intesta.ff. per contrarium. probatur in.l.donationes.in fin.j.de dona. Oppo.j.ad legem iu. pecu. l.fi.Sol.glos.dicit sicut fallit in dictis duobus casibus.ita fallit in alijs septem:qui no.in.o.l.eg iudiciorum.x in.o.ff.per contrarium. licet quidam dicant q̄ fallit in dictis duobus casibus tantum:tamen primum est verius.vt no.in dictis duabus glos. ¶Ulterius opp.ff.de iniu.test. l.si quis egheredato.ff.eius qui.Sol.fallit in his qui mortem sibi conscinerunt.vt ibi.l.ij.qui testa.face.pos.x.l.i.de bo.eo.qui sibi mor.consci. Alij dicunt q̄ non est verum q̄ fallit nisi in.l.iu.maiest. x quando mortem sibi consciuit. Contrarium tenet glo.in.o.ff. per contrarium. x in.l. donationes.in fi.de dona. ¶Oppo.C.si reus vel accu.mor.fue.l.fi.Bl. hoc dicit:intelligo quando bona fuerūt adempta exp̄resse.et vide istam glo.x alk.l.iij.C.si pendē.app.mozs inter.x.l.si reus vel accu.mor.fue. 3 babes hic casum † q̄ in criminalibus in quibus sequitur bonor ademptio tacite in capitali crimine q̄ si per iudicem fiat bonorum ademptio durat causa earum post mortem.x sic aliquid operatur:vt hic. Et istud est contra opi. Pe.facit.l.iiij.ff.si quis cōdemnatus.x quod ibi no.j.de testa.mili.pro hac glo.contra Pe.videtur casus.j. si penden.app.x.l.j. 4 tertio responso. Quid dicemus:dico † q̄ bonorum ademptio venit tacite in cōsequentiā ad penam capitalem.modo siquidem iudex exp̄ressit hoc modo cum publicatione bonorum cōdemno:et tunc nil operatur. arg.o.l.iij.x quod ibi no.aut exp̄ressit aliter: scilicet condemno te et tua bona adimo.x tunc dicit verū ista glo.x.l.iiij.si pendē.app.mozs inter. 5 ¶Ulti.glos.que est hic querit † quid interim si pendēte appel. ꝛc. bona sunt exp̄esse adempta: Bfol.dicit q̄ interim est in pendēti: sed miror q̄ super ista glo.scribētes nil dicunt. Domini mihi nō placet primo quia interim non est in pendenti imo pro certo interim valet. vt. ff. per contrarium.ff.all.x in.l.donationes.in fi.plus dico q̄ secuta sententia condemnatoria testamentū non irritatur:sed bona auferunē probo si bene respicis:post sententiā durat questio verum est:x ideo cum hec sentētia circa bona defuncti nil disponat ipsum fuisse intestabilem non preiudicat in hoc.x hoc colligitur ex.l.ij.C.si pendē.appel.vbi ab heredib⁹ auferuntur bona.non ob.ff.per Zium.quia ibi eius memoria damnatur qui fuit testatus:sed quando post mortem non remanet questio qua cōdēnetur sua memoria:tunc testamentū valet. Et istud est vtile scire propter substitutiones pupillares: x dationes tutorum: et multa alia que transeunt in fiscum publicatis bonis.ita intelligo materiā. ¶Querit 6 Dy. † an exbannitus appellans possit interim offendi: Et dicit ipse q̄ non per banc.l.et.l.j.nil no.appel.pendē. Sed quid si petijt se rebāniri per alia iura:q̄ per viam appellatiōis:an possit interim offendi:dic vt dixi in.l.iij.ff.si seruus.j.de acqui.possef.

Si domini. Ista lex ponit casum in terminis : et lex sequens ponit summariū eius.

Estatu. Quero quid si aliquis dubitat an sit de ciuitate vel comitatu:an possit testari: Et dic q̄ sic:quia hoc debet intelligi de eo qui dubitat. et in aliquo casu est intestabilis:de quo dubitat vt.l.heres institutus.in fi.cum.l.seq.j. de acqui.here. ¶Quero que est differentia inter ignorantiā errorem x dubitationem: Dic vt glo. b similis glo.est in rubri.ff.de in.x fa.igno. b

1 ¶Roia verbalia p̄t intelligi actiue x passiue x vtroq̄ modo ppzie. Capitulans debet clare capitulare vtverba testis ℨ eum interp̄etātur.

2 Testis deponēs q̄ Titius violēter cognouit Bertam:q̄ non probat.

3 Quod queritur ignoranti: queritur furioso.

Filiusfamilias. Qui nō hz testamenti factionem actiue absq̄ sui delicto potest habere testamenti factionem passiue.h.d.

1 ¶Mo.q̄ noia verbalia possunt intelligi actiue et passiue x vtroq̄ modo proprie.Ad idē q̄ not. in.l.ij.de duo.re.Et sic fis cautus in formādis libellis x articulis:vt clare exp̄imas ne si forte sententia esset ambigua x dictū testis super ea interpretaretur contra te.vt ex̄ de proba.c.in p̄sentia.

2 ¶Et facit ad.q.† de teste deponēte q̄ eam cognouit violēter.Certe istud est dubiū: an mulier vio a lentiam intulerit:an vir:cum istud verbum violenter:vtrūq̄ significet:x ideo non p̄bat cum debeat de necessitate concludere.vt.o.c.in p̄sentia.

3 ¶Mo.q̄ illud q̄ queritur ignoranti queritur furioso.vt.l.cū pater.ff.furdo.j.de lega.ij. ¶Oppo. de.l.si quis ita.de condi.insti.Solu.fateor q̄ tunc b demum querit irreuocabiliter cum agnouit: sed ante ignoranti queritur: licet reuocabiliter: quia potest repudiare.

Maduersa. Alienatus mente propter infirmitatem non potest facere testamentum. b.d.secus esset si esset infirmus corpore:licet sana mente.vt.ff.eo.l.ij.quod dic vt ibi.

1 ¶Testamētū factū per hereticū vel per eū qui ciderit i crimē lese maiestatis aū delictū irritat.

2 Prodigo manifesto nō est interdicta administratio bonorum a lege.

3 Dicta i hac.l.in pdigo q̄ habeāt locū in furioso. c

Scui. [c] Ista est bona.l. interdictio facta bonis a iudice impedit testamentū fieri et testamēto testificari x iam factum non rumpit.h.d. ¶Quero exemplū de eo cui bonis interdicit a lege. quidaz ponunt in hereticis. † vt.C.de here l.manicheos. vel in his qui inciderūt in.l.iul.maie.vt.C.ad leg. iul.maie.in fi.q̄ glo.reprobat quia illorum testamentū etiā ante factum irritat.vt.l.eius qui.ff. ff. eo.sed hic oz q̄ testamentuz ante factū non irritatur.ergo non loquit de istis vnde glos. ponit in eo cui est interdictum bonis a iudice legis autoritate.ista est vera.sed huic aliqualiter obuiat:qō h dicitur q̄ non potest esse testis: sed non cōtrario quia est exp̄ssum.insti.eo.ff.testis. ¶Quero vtruz 1 si † est prodigus manifestus videatur interdictum fibi bonis a lege: Quidam dicūt q̄ sic: sed si est ou bium tunc per iudicem.ita sentit hic glos. quā no. ¶Contrariū no.in.l.is cui bonis.j.de ver.obli.x illa vera vt dixi in l.si quis cum sciret.pro emp.et est tex.ff.de admi.tut.l.tres tutores.in fi. ¶Quero † an id q̄ hic oz in prodigo fit idem in furioso: 3 Responde q̄ sic.x q̄tum ad hoc nulla est differentia inter eas: Glossa tamen hec corrupta est vitio scriptoris.vide eam.x in fine dic corrupta est eam idem si vtroq̄.vt.ff.eo.l.filiusfamilias.nec in hoc est differentia inter furiosum x prodigum. vt instituto.eo.ff.testes.x insti.quibus non est permis. facere testa.ff.idem prodigus.

1 ¶An infamis possit testari.

d **Si quis ob carmen.** [d]

¶Quero an talis possit capere ex testamēto: dic vt in glos. ¶Quero † an infamis ex alio crimine possit facere testamentum : Videtur q̄ non: quia infamibus sunt interdicti actus legitimi.vt.ff. C.de digni.lib.x.ij.x ex̄ de testi.c.licet ex quadam.x in.c.infamibus.ex̄ de regu.iur.lib.vj.pro hoc ista lex x auc.credentes.C.de here. Contrarium dico q̄ regulariter pōt infamis facere testamentum vt l.ij.C.de secun. nupt.et.l.eius qui.ff.si.ff.eo. quia regulariter infames possunt facere testamētum. vt.l. eius qui.in fi.ff.eo.in eo dum dicit de relegato qui est infamis.vt.l.cognitionum.ff. minuitur. j.de varijs x extraoz.cogni.probatur.C.de secun. nup.l.ij.fallit in casu huius.l.x auc.credētes. Ad illud q̄ sunt priuati actib⁹ legitimis. rñd. q̄ non est verū de omnib⁹:quia nō p̄natur illis qui respiciunt vtilitatē priuatā.vt insti.de exceep.in fi.

Andre. Poma. ¶Si quis. Vide de q̄ si pēdet tps datū ad appellandum. vide Pau. de cast.l. eius.ff.j. ff.eodem.

¶Dic vt glossa. Vide Bar.plene in.l. admonendi. de inreiuran.

¶Js cui. Limita nisi testet inter liberos vt ꝑfluit Bal.ꝑfi.cccxxv.ij. li.de quo vide Rota deci.dcccl.xvj. in antiqs de testamen.in stampa.

Andre. Poma. ¶Js cui. Jstā.l. reputat mirabilē Pau.l.is cui leg. ff.de verb.obli.et qualiter fiat istud interdictum.vide Aler.ꝑfi.clxxxiij. ici. sup eo de quo querit.in.v.volu. et an eo casu possit testari ad pias causas.adde Barba.cōſi.lviij.inci. clemētis.in.j.parte Limita tñ vt p Ro.singu.inci.in dex Bononiēſis. in vltima charta.

d ¶Si qs ob carmen . Utrū infamis possit testari: Adde Bal.in l.fi.in fi.qui idem tenet.C.si a nō cōpe.iudi.et Bal.in l.j.C.de secū.nup. hic all'.p Jo.an. in reg. infamib⁹. de reg.iu.in mercuriali.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

¶ In testamentum vsurarij prestita cautione confirmetur.

Et filiusfamilias potest eligere sepulturam.

Si filiusfami. [a]Testamentum quod ab initio non valet ex defectu testantis impedimento cessante nō confirmatur.h.d.hoc intelligo vt dixi in.l.j.ſ.i.de leg.iij.ꝛ facit ad.q.de ℣ vsurario qui fecit testamentū ꝛ postea prestitit cautionem vt testamentum non confirmetur:de quo plene dicam in.l.filio preterito.j.de iniu.test simile in l.j.ſ.i.j.de lega.iij.Et videtur iste tex.contra glos. Joā.an.in.c.quāq̄.extra de vsur.sed ipse limitauit istam suam glo.sed de hoc nolo dicere hic.Dicaz in.d.l.filio pterito.ꝛ in.l.qui vniuersa.C.de preci. impe.ofe.¶ Et istud q̄ dicitur[b] q̄ filius nō potest facere testamentū.fallit in castrensi: vt vidistis.ſ. eo.l.qui in potestate. fallit in sepultura quaz sibi potest eligere.vt.c.penul.extra de sepul.lib.vi.Et de ista materia vide ℣.in.c.non firmatur. extra de regu.iuris.libro.vi.

¶ Legatari[a] quō possit esse testis i testamēto.

Tutor quando possit esse testis pro pupillo.

Tutor habetur loco domini:et iurat de calūnia.

Si tutor constituit actorem: an tunc poterit esse testis in causa pro actore.

Quid in abbate cōstituēte,procuratorē cū capitulo.

Si testamento [c]Heres in potestate testatoris constitutus non pōt esse testis in testamento:secus in legatario. Item pater et frater militis testamento possunt adhiberi vt testes.h.d.vsq̄ ad.ſ.quecūq̄. ¶ ℣p. q̄ legatari[a] nō possit esse testis: quia in re sua ꝛc.vt.C.de test. l.omnibus.Dicit gl.hic adhibet testis pro solēnitate;magis q̄ p veritate. Hec ratio non ꝛcluditur quia cadē esset in herede.vnde sol.glos.insti.eo.ſ. legatarij.dicit q̄ potest esse testis ad cōmodū heredis:non ad cōmodum suū.sed tūc hec.l. frustra nobis seruiret quia de eo nullus est dubiū.vſi gl.[d] d.l.in omnib[a].et.ſ.de testi.l.nullus.et.j. de re.du. si quis ita.dicit q̄ legatari[a] nō adhibet vt testis: an sit sibi legatus:quia tūc in causa principali adhiberet: sed an talis sic fecerit testamentum: vnde vniuersaliter de toto testamento interrogat: non principaliter testificat pro se. ¶ ℣p. q̄ tutor nō potest esse testis pro pupillo.sed in causa alteri[a]. vt.l.ſi.ſ.de testi.Glo.dicit fateor q̄ non erit testis pro pupillo:sed in causa alteri[a]. Sed aduertēdus quia hoc q̄ tutor non potest esse testis ꝑ pupillo. videt verum cum tutor habeat loco domini: ſm ℣y.vt.l.qui fundū.ſ.ſi tutor.j.pro emp.ꝛ.j.quod vi aut clam.l.is qui. Item quia inrat de calūnia. vt.l iij.ſ.quod obseruari.C.de iura.calū. dubitatur tamē quid fiet ſi in testamento pupill[a] est institutus.Dicunt quidā hoc intelligēdum in pupillo eghereditato.Sed Ja.de are.dicit q̄ possit esse testis pro pupillo ſi ipse causam non agitat. secus ſi ipse agitat causam:quia tunc non potest per dictas rationes:ꝛ ista est mens istius text. Idē tenet Spe.in simili in titu.de teste.ſ.j. versi. sed nūquid tutor. ¶ Quero ℣ quid ſi tutor ꝓstituit actorez suo periculo:ſm formaz.l.decreto.de admi.tu.et.C.de pcu.l.neq̄ an tunc tutor poterit esse testis in causa, Jnno.ponit hāc q.in simili in.c.ſi. eī de testi.et erat olim extravagās.hodie est in.c.ꝑsentiuz. eī d testi.li.vi.ꝛ ponit in abbate[e] qui fecit procuratorē et dicit q̄ abbas non potest esse testis:secus ſi abbas cum capitulo fecit.vel capitulū cum cōsensu abbatis.vt.d.c.presentium.et in.c.j.extra de testi. lib.vi. Idem dico q̄ in tutore vt ſi dedit ipse actorem quod non potest esse testis: secus[f] ſi iudex eo volente vel ſi contutor:tunc enim possit esse testis, argumentum huius litere.

Per contrarium. [g]Dicitur hic q̄ pater potest esse testis. ¶ Oppo.insti.eo.versic.sed ſi filius.Glo.fol.hic ante missionē.ibi post .rationē assignat. ¶ Opp.C.de testi.l.v.Glof.fol.q̄ hoc est speciale fauore militātis:sed in.l. cōtraria dicit q̄ non est testis filij:sed heredis filij.qō videtur bene dictū:quia ſm hoc posset esse testis post missionē: quod est contra.ſ.sed ſi filius.insti.eo. tene glosſ.j. Sol.vt hic declaratur.j.progi.ſ.

¶ Filiusfamilias quando possit esse testis pro patre:siue queratur patri:siue non.

Filius emācipat[a] qō nō possit testificari ꝑ patre.

Filius emancipatus q̄ possit scribere testamentum pro patre:ꝛ pro eo instrumentum conficere.

Pater an possit esse testis pro filio etiam agente procuratorio nomine.

Quid pro filio emancipato.

Mater non potest esse testis pro filio.

Socer pro genero ꝛ econuerso:an testificetur.remissiue.

Frater pro fratre quod possit esse testis:licet de fi de diminnatur.

Cōiunctus pro coniuncto in criminalibus quod non admittatur in testem.

Cōiunctus inter equaliter coniūctos q̄ testificet.

Vir pro vxore q̄ testificet ꝛ econuerso.remissiue.

Quecunq; [h]Hic ver.difficilis est:legitur in glos.quob[a]modis principaliter.Primo vt non referat ad prozime dicta ver.per contrariū.sed ad precedentia vbi filius probibet esse testis patri. Secundo legitur q̄ refert ad prima. Secunda ibi:in glos.sed quidam dicunt referri ad prozima ꝛc.sicut filius non potest esse testis in testamēto patris.ita nec in aliquo[b] negotio per quod patri aliquid acquiratur. h.d.ſm primā lec.quidā habent hic in litera prohibēdis;quidā phibendis.Prout habetis in lra phibēdis. ¶ Opponit:q̄ hic tractat de testimoniis phibēdis.Sol.itellige phibēdis:vel nō.ꝛsic in aliquo casu pmittit:scilz cum patri nil querit. Illo casu perhibendis:scilicet cum patri aliquid queritur:ꝛ sic quelibet litera est bona. ¶ Oppo. insti.eo.ſ.sed ſi filius. Solu.ibi loquitur in patre qui non pōt esse testis filio non distincto: an quaratur: vel non? hic in filio qui potest esse testis in causa patris:ſm predictam distinctionez; et sic plus repelleret pater pro filio q̄ filius pro patre. rō quia pl[a] diligit.ita dicit glos.ꝛ bene. ¶ Sed ad aliud opp.quia.ſ.progi.dictum est de patre testificante pro filio:ergo eo casu loquit iste versi. Rñ. ad precedētia refertur non ad prozima. Sed quia videtur incōgruum:ideo alij legunt secundo modo:scilz quod ad prozima referatur. ¶ Venio ad istam secūdam lec.ꝛ subdiuidit in tres partes. secunda ibi:in glos.vel ſm Jo.tertia ibi;vel hoc qō dicit. ¶ Assumo primā partē ſm quam refertur ad progimū casum non expſſum in text.sed subaudit dum.nam.ſ.dictuz est q̄ pater potest esse testis pro filio militante. ergo a ℣io sensu pro alio esse non potest. Et ad hoc referr̄ iste versſ.scilz q̄ dictū est de ꝓhibēdo testimonio pris pro filio non militante intelligit in omnib[a] causis in quibus patri aliquid q̄ritur:vt prohibeat patris testimoniuz. ¶ Oppo.ſ.progi.dictuz est de testimonio patris circa filiū permittēdo non phibēdo.Solu.hic rc ferr̄ ad casum subauditū non expſſum. ¶ Scōo oppo.de eo q̄ dicit testimonij eoz:id est pro eis. ¶ Tertio oppo.q̄ pater indistincte nō potest esse testis:siue q̄rat:siue non.vt insti.eo.ſ.sed ſi filius. Sol.q̄ hic dicit per q̄ acquiratur subaudi: maxime ſm Azo.sed Jo.visum fuit incongruuz q̄ hic illud maxime subaudiat. Ideo retēta ista secunda lec.legit scōo modo:scilz hoc intelligat per q̄ acquirat filio:ꝛ est talis casus qō dictū est,ſ.de phibendo patrez testificari pro filio: non militante in omnib[a] causis in quib[a] filio aliquid acquirer. Et quia glo.Jo.est obscure posita ideo vide eā vel ſz Jo.subaudi ipſi filio:nā siue negotiuz gerat q̄ qō acqrat ipſi filio pater nō erit testſ: vt ibi. ergo ꝛc. dic q̄ in isto v.q̄q̄q̄.ſm qō modo posui casum ꝛ id q̄ sequit nō est de casu hui? vſi. dicit glos.siue p quē querat:siue nō q̄rat patri filius testificabit ꝛc. dic hoc videt ſz id q̄ dictū est per glos. circa primā lect.sed qualr debeat intelligi declarabo.j. ¶ Sequit in glos.ꝛ ſi pater nunq̄ admittit ad testimonium filij

¶ In aliquo. An filij[a] possit esse testis patri vel pater filio: Bal.in.l. cuz acutissimi. de fideicō. dicit q̄ filij incestuosi non pōt esse testes i testamento patris. allad hoc Spec. in tit. de instru. edi.ſ. cōpendiose ver. generaliter.

Andr. Pomate. in.iij.col.Coz.in fine.in vbo testis. Et alex.ſi.gliij.in vlt.col.in.iiij.vo.ꝛ cōsi.v.in.ij.col.i.j.vo.Barb.ſi.glv.i.iiij.col.vo.j.Ro:ſi.clxxxvj.i.ij.col.

b ¶ Quero qd in matre. Adde qō vbi est questio status admittit.vt.l.iij.ſ. due.ꝛ ibi bar.ff.ad car. adde q̄ in cā matrimoniali admittunt ad testimoniū parētes.vt i.c. sup eo.de testi.ꝛ in c.vſ.qui ma.accu. posſ.ꝛ in.c.cū i tua. de spōſa.ꝛ in.c.j.vt lit.nō contesta.

Andr. Pomate.

c ¶ Quero an socer. Vtō alex.ſi.cxvij. in.iij.col.iiij.volu.

d ¶ Quid in fratre. an frater possit eē testis in cā fratris. dicit Bal.in.l.qſi liberi.C.de testi.q̄ si fratres simul habitāt nunq̄ frater admittit vt testis i cā fratris ꝛ oia in ra dicētia cōiūctū nō admitti in testē limita ꝛ intellige. vt p Bar.in.l.non solū.ſ.de vno. de ritu nup.ꝛ hic: sed bal.in.l.nisi.ō expli. ꝛ cle.dicit q̄ saltē rōne familiaritatis frater non admittit i cā fratris a si simul habitāt ℥. rium tz in.l.ſi.i.ij. col.de proba.ſz q̄ frater admittat tz Jnno.in.c.instituta.de offi.de leg.latius p Bal.in.l.patrētes.in pnci.ꝛ ibi glo.C.de testſ.ꝛ ibi bal.in.ij.col.de oi trāsuersali.ꝛ qd in fratre naturali. p Jmo.in.l.ex facto ſ.ſi quis rogatus. ad treb.ꝛ vio guil. de cug.in.l.cui eoz ſ. affinitates. de postu.vbi qd ivxore fratris. et vide oino Jmo.in.c.cū oportet.de accusa. ꝛ adde bar.in.l.ad monēdi.circa medīū.de iureiur. ad de quod Bal.cōsi. cclxxxv.iiij.vo.vbi alleg. Bart.bic et Jnn.in.c.infinuāte.de offi.deleg.tz q̄ frater in cā fratris pōt esse testis ꝛ lz nō faciat tantā fidē quantā extraneus vt dicit bar. bic qō illud dz in telligi qñ est solus sed qñ bz contestē qtūc supplet eius dictum.

Andr. Pomate.

e ¶ Abbate. Vide Feli.in.c.insuper. de testi.

Andr. Pomate.

f ¶ Secus. Vide Ro.ſi. ccccxx.

g ¶ Per ℟rariū. Vide Spe.in tit. de teste.ſ.j. versi. quid si pater vel filius.

1 ¶ Si filiusfami. Limita hāc.l. nō habere locum vbi institutissem filiuz spuriuz q̄ postea anteq̄ moriar legitimet. nam tūc valebit institutio vt est magis cōis opi.quā refero in l.gallus.ſ. institutēs.ꝛ in.ſ.et ille casus post Jmo. de li.ꝛ posth. vbi etiam dicit circa banc.q.de vsuris:et vide q̄ dixi post Bal.in.l.i.C. de sacrosan.eccle. ꝛ q̄ dixi post bar. in.d.ſ.institutēs.

2 a

b

1

2

3

1

2

1

2

3

a

b

c

1

d

e

f

g

Andr. Pomate. a ¶ Pro declarāda. vide Lepo.in caute.in fo.cxiij. Barb.in cōsi.clv.in.iij.col.i.vo.vbi dicit q̄ in arduis testimoniū fratris nil vz. vide Barb.cōsi.cvij.in.ij.col.ij.vol.ꝛ limita p Alex.consi.lxiij.in j.volu.vbi multa ponit in materia.

b ¶ Quero qd in matre. Adde qō vbi est questio status admittit.vt.l.iij.ſ. due.ꝛ ibi bar.ff.ad car. adde q̄ in cā matrimoniali admittunt ad testimoniū parētes.vt i.c. sup eo.de testi.ꝛ in c.vſ.qui ma.accu. posſ.ꝛ in.c.cū i tua. de spōſa.ꝛ in.c.j.vt lit.nō contesta.

Andr. Pomate.

c ¶ Quero an socer. Vtō alex.ſi.cxvij. in.iij.col.iiij.volu.

d ¶ Quid in fratre. an frater possit eē testis in cā fratris. dicit Bal.in.l.qſi liberi.C.de testi.q̄ si fratres simul habitāt nunq̄ frater admittit vt testis i cā fratris ꝛ oia in ra dicētia cōiūctū nō admitti in testē limita ꝛ intellige. vt p Bar.in.l.non solū.ſ.de vno. de ritu nup.ꝛ hic: sed bal.in.l.nisi.ō expli. ꝛ cle.dicit q̄ saltē rōne familiaritatis frater non admittit i cā fratris a si simul habitāt ℥. rium tz in.l.ſi.i.ij. col.de proba.ſz q̄ frater admittat tz Jnno.in.c.instituta.de offi.de leg.latius p Bal.in.l.patrētes.in pnci.ꝛ ibi glo.C.de testſ.ꝛ ibi bal.in.ij.col.de oi trāsuersali.ꝛ qd in fratre naturali. p Jmo.in.l.ex facto ſ.ſi quis rogatus. ad treb.ꝛ vio guil. de cug.in.l.cui eoz ſ. affinitates. de postu.vbi qd ivxore fratris. et vide oino Jmo.in.c.cū oportet.de accusa. ꝛ adde bar.in.l.ad monēdi.circa medīū.de iureiur. ad de quod Bal.cōsi. cclxxxv.iiij.vo.vbi alleg. Bart.bic et Jnn.in.c.infinuāte.de offi.deleg.tz q̄ frater in cā fratris pōt esse testis ꝛ lz nō faciat tantā fidē quantā extraneus vt dicit bar. bic qō illud dz in telligi qñ est solus sed qñ bz contestē qtūc supplet eius dictum.

Andr. Pomate.

e ¶ Abbate. Vide Feli.in.c.insuper. de testi.

Andr. Pomate.

f ¶ Secus. Vide Ro.ſi. ccccxx.

g ¶ Per ℟rariū. Vide Spe.in tit. de teste.ſ.j. versi. quid si pater vel filius.

1 ¶ Si filiusfami. Limita hāc.l. nō habere locum vbi institutissem filiuz spuriuz q̄ postea anteq̄ moriar legitimet. nam tūc valebit institutio vt est magis cōis opi.quā refero in l.gallus.ſ. institutēs.ꝛ in.ſ.et ille casus post Jmo. de li.ꝛ posth. vbi etiam dicit circa banc.q.de vsuris:et vide q̄ dixi post Bal.in.l.i.C. de sacrosan.eccle. ꝛ q̄ dixi post bar. in.d.ſ.institutēs.

2 a

b

1

2

3

1

2

1

2

3

a

b

c

1

d

e

f

g

niū filij.ꝛ ita nō subauditur magime. Tu dic non videt q̄ ista illatio colligat ex tex.ſm dictam positionē imo magis innuit contrariū. nā si prohibet testificari pater quādo filio acquirat.ergo videtur permissum. quādo non acquirat et sic aliquo casu potest esse testis nisi dicas sustinendo hanc lect.qō quādo filio nil querit non ꝺ testificari filio.et ideo remanet vera regula.quod nunq̄ filio testificatur. qō qualiter intelligat inferius declarabo. ¶ Sed q̄ iste lect.non referuntur ad casum expſſum sed subauditū.ꝛ ideo alij legunt tertio modo.Dictū est.ſ. q̄ pater potest testificari in testamēto filij militantis nūc dicitur q̄ omnia q̄ dicta sunt.ſ. habebant locū in oibus casibus in quibus filio militanti aliquid querit an pater possit ꝓeo ferre testimoniū. h.d. Jsta lec.procederet ſi haberetis in tex.phiben stis hoc est permittēdis tractat enī de permittēdo testimonio.Sed q̄ glo.habuit in text.prohibēdis nō placuit ſibi ista lec.licet sustinēdo posſit dici ꝓhibēdis.ſ.quibusdā casibus ꝛ quibusdā nō,tamen q̄ prima lec.ſm quā non refertur ad ꝓxima est clarior.ideo glosſ.tenet illā. Preterea per alias rōnes vltima lec.nō videtur bona.nā ratio quare potest esse testis filio militāti est:q̄ in testamento militis nō requirit testis.vt.ſ.proxime vidistis not sed in cōtractibus secus.ꝛ ideo ista lect vltima nō procedit. ¶ Pro declarāda[a] igitur materia huius.ſ. quero an filiꝰ possit esse testis patri. Respōdet gl. in testamento non potest esse testis patri indistincte.in aliis distingue aut queritur aliqd patri vel ipſi filio.ꝛ tunc non pōt esse testis aut neutri queritur aliquid.et tunc potest esse testis.vt in princi. glo.quero qd vult dicere glos.in aliis negotiis eg quibus nec patri nec filio.queritur. Si intelligas de contractibus celebratis per patrē non videtur bene dictū:quia etiam per testamētum patris nil queritur patri. ¶ Jtē videtur cōtra.l. parentes.C. de testi.vbi indistincte non potest esse testis patri. vt.l.lege iulia.ſ.de test.qd vult ergo dicere in aliis negotijs Jaco. de are.vt arbitror intelligit sic.in aliis negotijs non pertinētibus ad patrē.vt quia agit pater procuratorio nomine alterius.ꝛ tūc distinguitur:aut patris aliquid querit ꝛ filius nō potest esse testis:sed ſi nihil queritur potest.vt hic sed ſi negotiū est patris ꝛ ad patrem pertinens filius indistincte nō potest esse testis: siue per illud aliqd patri querat siue nō.vt.l.parētes.et.l.lege.ſ.alleg. ¶ Quero an hoc sit verū tam in filio in potestate posito ꝺ in filio emācipato. Et videt q̄ non procedit in filio emancipato.vt.l.impubere.ſ.j.de fal.et l.de eo.ꝛ hic nō loquitur nisi de his filijs qui sunt in potestate. Item facit qō no. ℣y.in.l.quod dicimus.ſ.de auto.tuto.vbi filius emācipatus potest scribere testamentū patris.Contrariū credo verū et ita not.glo.in.l.parētes.C.de testi. Preterea pro batur q̄ emācipatus debet reuerētiam patri.vt.l. liberto.j.de obseq. Ad contrariū respōde:q̄ ibi loquitur in notario scribente.et aliud est scribere et aliud est testificari.vt.j.eo.l.domiti[a].ratio: notari[a] quādo scribit adhibet vt persona publica ad scribendū de voluntate vtriusq̄ partis.ideo cessat suspicio.Nam etiā ſi vtraq̄ pars vellet q̄ filius testificaret valeret testimoniū eius.vt.l.ſi qs testibus. C.de testi. Jtē propter autoritatē publicā quā habet ab eo qui cōcessit ei notariatus officium:videt eius persona approbata in boc.vt.l.j.ſ.de offi.prefect.preto. testis vero testificat vt priuatus. ¶ Sed quero ℣ an pater potest esse testis ꝑ filio.Glo.dicit q̄ nullo modo.ꝛ vide glo.circa ꝓin.ibi.Item ſm hoc ꝛc.ad idē lec.Jo.ibi posita. Et hoc sequit q̄ ſi filius est procurator alicuius q̄ pater in illa causa nō potest esse testis.cū enim in filio habeat illa distinctio sit pater procurator vel non.vt dictū est. et

Barb.in cōsi.glv.in.iij.col.i.vo.vbi dicit q̄ in arduis testimoniū fratris nil vz. vide Barb.cōsi.cvij.in.ij.col.ij.vol.ꝛ limita p Alex.consi.lxiij.in j.volu.vbi multa ponit in materia.

e ¶ Sed q̄ro.adde Bar.i.d.l.lex eoz.ꝛ ideo dicit Bal.in.l.ſi.in.ij.col.C.de proba.q̄ in cā criminali frater nō admittit pro fratre: sed in ciuilibus regrit q̄ testis sit oi exceptione maior. Addō ibi filio emācipato qō paul.de ca.tz q̄ ſi filiꝰ emācipatꝰ possit eē testis in testō pris. q̄ tex.est pōderandus q̄ dicit ſi pāte. nō ob,gl.in.l.parētes.q̄ nicit Paul. illud intelligi qñ filius vellet testificari ꝑ pre ꝛ actib[a] intervinos:q̄ casu repellit,pter affectionē qua psumit hre ꝛ non minoreꝫ q̄ filius in pāte: sed hic nō testificat ꝑ patre sed ꝑ bere de patris:lz in facto pris:ꝛ hoc dicit et esse de mente. Bal.hic.

Andr. Pomate.

f ¶ In causis criminalibus.vi Are. cōsi.lxj.i.j.co.alegā. cōsi.cxiij.in.iij.col. in.v.vo.vide imo. vbi limitat bocoi ctū Spe.c.cū.R.ca nonic[a].de offi.ōle.

g ¶ In Spe.adde qō no.bal.Ang.et Jmo.in.l.ſi cū dote.ſ. ſi marit[a]. sol. mat.ꝛ qō dixi post bar.in.l.etiā.C. de testi.post gl.ibi qd autē in concubina an ipsa etiā tanq̄ domestica persona repellat doc.videt velle q̄ ſic.in.l.iiij. ſ.illud.ſi qs cau.ꝑ Bald.in.l.ij.C. de testi.et ibi quid de spōſa ꝛ cōcubina.

d ¶ Quid in fratre. vide Lanfra.in repeti.c.qñ ℥.in.vij. col. de pba. Alegā. cōsi. cxiij.in.j. vol.

e ¶ Sed quero ℣ an pater potest esse testis ꝑ filio.Glo.dicit q̄ nullo modo.ꝛ vide glo.circa ꝓin.ibi.Item ſm hoc ꝛc.ad idē lec.Jo.ibi posita. Et hoc sequit q̄ ſi filius est procurator alicuius q̄ pater in illa causa nō potest esse testis.cū enim in filio habeat illa distinctio sit pater procurator vel non.vt dictū est. et

f ¶ Mulier nō potest esse testis in testamento.

2 Argumētū de iudicijs ad vltimas volūtates vz.

3 Hereticus quibus casibus possit esse testis.

4 Mulier in codicillis quod possit esse testis.

Eum qui. Qui nō pōt esse testis in iudicio nō potest esse testis in

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Andre. Pomate. a ¶An mulier. Adde q tamen mulier potest esse testis in testamento ad pias causas: fm Ange. consi. cxiij. Et Alex. cōsi. ciij. in. v. volumi. Adde etiam q de iure canonico femine possunt esse testes fm Alexan. consilio. clxvij. in. ij. volu. quia testimonium maris et femine in iure diuino est equale fm Ange. qñ. ccxxxiij. in casibus tamē in quib⁹ femine admittuntur: credi- 1 tur magis masculis q̄ feminis: fm 2 Panormi. in. c. fo ciſs. in. j. notabili. 3 de verbo. signific. Bal. l. fi. C. de fide instru. quod limita vt nō procedat quando vir depo nit p actore: mu a lier vero pro reo. b glos. c. clerici. xiij. q. vj dist. Item not. q̄ c femine non pos ſunt esse testes in causa feudali: fm Bald. c. j. in fi. qui test. sint necess. Et 1 circa istā questionem Barto. vide 2 etiam Feli. c. quoniam. in. j. colū. et 3 seq. de testibus.

b ¶Eum qui. glos. 4 dicit. Adde quod mulier potest esse testis in testamento facto inter liberos. vt per glo. in aut. qō fine. de testa. ꝛ per Bart. in l. hac consultiſſima. ℈. ex imperfecto. C. e. tit. ꝛ quando mulier possit esse testis. vide nota. in. c. super eo. el. ij. et in. c. quoniam aliqua. et in 1 c. tam literis. de testi. ꝛ qō no. in. c. fœlix. de ver. sig. et adde quod mu d lier nō probat testamentum circa e priuatam scripturam. text. est nota. z ibi Bal. in. l. scripta. C. qui potio. 3 in pig. habe. quid antē ad pias causas. vide Bald. in. l. j. in. gig. col. C. de sacrosan. eccle. ꝛ an in ciuili mulier possit esse testis. vide Spec. in titu. de teste. ℈. j. ver. item quod est mulier. in. vj. charta. ꝛ ibi tractat etiā quid in codicillis. ꝛ ibi in verſic. sed si quavide de iure canonico: an in criminali admittatur. adde quod Bal. consilio. cclxxxij. lib. iiij. consuluit q̄ mulier potest esse testis in codicillis et in testamento ad pias causas. tenuit Paulus de castro consilio. ccclxiij. Quid autem si mulier sit testis inter filios naturales. Spec. tenuit idem quod in legitimis ꝛ naturalibus si non sint legitimi, in titulo de instrumen. edi. ℈. compendioſe. verſic. quid si pater. Baldus vero in. l. si qua illustris. videtur tenere contrarium. ꝛ ita dicit fuisse consultum per q̄plures doctores Florentie: quia non habent illam prerogatiuam quam habent legitimi. tamen ipse in. l. fi. C. fami. herciſcū. aliter distinguit: ꝛ illam distinctionem sequitur Pau. de cast. bic.

Andre. Poma. c ¶Seruus. Quid aūt in monacho ꝛ fratre minore. vide Lardi. consi. cxvij. in. j. dubio. ꝛ consi. clj. in. iij. dubio.

Andre. Poma. d ¶Ultimo no. Aide Lanfran. in repeti. c. quoniam contra. in. lij. col. de probat. Alexan. consi. cxlj. in. j. volu. ꝛ in. l. j. in prin. ff. de ope. no. nun. Jaſo. in rub. ff. de iureiur. in. v. fallen.

e ¶Et reteres. percipit sensu. Testis debet deponere de eo quod percepit sensu. sed quid si testis dicat: scio: quia tetigi cum manibus: ꝛ res nō erat tangibilis cum manu. dic q̄ refertur ad actum congruum. ita tenet notanter Bar. in. l. fina. per illum tex. C. de pericu. nomi. li. gi. ꝛ sequit Bal. in. l. non omnium. C. de legi. de istis corporeis sensibus est bona glo. in. quod meo. ℈. fi. de acquir. possessio. ꝛ insti. de gradi. ℈. fi. Joā. an. in. c. quorundam. de electio. in. vj. et debet sensus talis reddi per testem qui magis conueniat rei de qua agitur. vt no. per Innocen. in. c. cum causam. de testi. Bald. in. l. solam. ꝛ in. l. testium. de testi. ꝛ facit Bar. specialem tractatum de testibus quē mors preuentus non perfecit. vt refert bald. in. l. edita. ad finem. C. de eden. ꝛ illum cō pleuit Bald. in. l. de quibus. ℈. de legi. et in. l. iij. C. de legi. vbi plenissime discutit p quos sensum testes debeant deponere de causa scientie. et etiam posuit in rubri. C. si ex falsis. in stru. et in. l. j. C. de confessis. ꝛ in. l. data. C. qui accu. per bart. in. l. de minore. ℈. tormēta. ꝛ in l. labeo. de supelle. lega. Bar. in. l. pretia rerū. ad. l. falci. ꝛ in. l. ij. ꝛ in. l. si ℈s. C. de rescin. vē. sed an testis i re percepti vili et auditu debeat reddere rationes p vtrūq; sensum. vidē q̄ sic. per text. ꝛ ibi not. doc. in. c. ij. de consue. ꝛ licet cauti⁹ esset si per vtrumq; sensum deponeret. tū sufficit si deponat per sensum visus: qr ille est generalis ad oēs sensus. vt not. glo. iij. qō. ij. c. testes. et p Ly. in. d. l. testium. de quo etiā vide in. d. c. causam. de testi. et ad istud et etiā ad illud quod. ℈. dixi fm barto. in. l. fin. C. de pericu. no. vide no. p. oo. Anto. ꝛ doc. in. c. tam literis. de testi. ꝛ spec. in titu. de teste ℈. j. ver. item quod nō prohibet. Ly. in. l. testiū. C. de test. et glo. iij. q. ij. c. testes. Archi. in. c. boc iure. xxij. q. v. ꝛ quod legitur. ꝛ not. in c. preterea. de testa. ꝛ in materia qualiter deponant testes in causa sciētie. vltra predicta vide Bal. etiā in. l. conuenticulam. de epis. ꝛ cle. ꝛ qō no. ad predicta roman⁹ in. l. admonēdi. in pn. iiij. charte. de iureinr. Et adde qō no. Bar. in. l j. si cer. peta. sufficit em vt ibi dicit ipse causam presumptiue concludere. Et adde quod not. per doc. magine Sali. in. l. actor. C. de proba. ꝛ dicit Bar. in. l. ij. in. iij. col. C. quando fiscus vel prīna. quod modus deponendi ironice non est tutus in teste. vide gl. ibi. et ad illud quod. ℈. dixi fm Bart. si testis dicat scio qō tetigi cū manibus. vel dixit qō vidit rē quā audiuit. vide Bal. in. d. l. solam. in. vij. questione. ꝛ in. d. l. testiū. in. vj. col. eo. tit. de testi. in. ij. q. ꝛ ibi etiā in. iij. qō. dixit q̄ testis qui dixit scio: qr percepi per sensum corporis. non valet. ad idem si dicatur scio: quia tetigi: qr tactus est conformis ad oēs sensus corporis niſi res esset propriis tāgibilis: vt durū vel molle.

Andr. Pomate. f ¶Ego dixi. vide Alex. ℈. ciij. in. iij. col. iij. vol.

Andr. Pomate. g ¶Oppo. Aide Barb. cōsi. clxvj. in antepe. colum. in primo volu.

Andr. Pomate. b ¶Colligit differentia. Aide Panor. cōsi. xij. ꝛ iij. col. ij. vol. Feli. c. tertio loco. in. iij. col. de proba.

i ¶Et notoriū possit trāsire circa negationē. vide not. p. oo. Ant. in. c. vestra. de cohabi. de. ꝛ mulierum.

bic colligitur

a ¶An testis nuncupatiuum. An testamentum nuncupatiuū probet per instrumentum. Adde que dixi post doc. in. l. i. C. eo.

b ¶Non probet. Aduerte tñ q: saltē videt q̄ semiplene probēt: vt babes eleganter not. p Bar. in. l. admonēdi. de iureiur. in. g. col. vbi vult q̄ duo testes probantes testamētum faciunt semiplenā probationē. ꝛ vide oīno Ly. et Bal. in. l. fi. C. de fideicom.

Andr. Pomate. c ¶Posset intelligi de alia. Vide Alex. consi. cv. i. ij. col. fm. volu. 3

d ¶Et in glos. Itē a sequitur Bald. in c. j. in fi. de contro. inter me et dūm. ꝛ refert etiā Lyn. in l. ij. C. de errore ad no. et p. o Bart. est glo. not. reprobata tñ in. l. j. de itin. actuq; p̄inato. et adde q̄ in criminalibus fauore ab solutionis magis statur duob⁹ testibus q̄ duobus affirmantibus. glos. est singul. l xxxj. distin. c. clerici. fm bald. in l. data. in. gg. colū. qui accu. ꝛ vide de materia per Jmo. in. l. inter pares. de re iudi. et adde bald. in. l. actor. C. de proba. ꝛ in. l. cū hi. ℈. j. de transact. Adde qō babet in c. cum in tua. de testi. Item illa regula habet locum qñ affirmatiua est p bata. vt probatur in. c. ad nostra. de proba. et ibi declarat Pet. de anch. et de hoc amplius credatur quibus affirmantibus q̄ negantibus. vide etiam Bald. in. l. ℈. C. de bo. posſef. fm tabu. ꝛ Innocē. in c. super hoc. de tem po. ordi. ꝛ i. c. quid per noual. de ver bo. signi. per Bar. in. l. j. in prin. de vētre inspi.

Andr. Pomate. e ¶Hec lex ad hāc qō. facit qō voluit Alex. consi. clxj. in v. volu. Jaſo. l. interpositas. C. de transac. Et de hac q. vide Alex. consil. lxxxv. in antepenul. col. ij. vol. Et consi. cvj. als. cviij. in. j. volu.

f ¶Presentes. Adde tu ꝛ no. modū probandi negatiuam et de quo etiā per Franci. de are. in. c. cum causam. eſ de testi. et ibi plene per eum ꝛ per Lanfran. in. c. quoniam contra falsam. in prin. colū. ℈. j. ꝛ seq. eſ de proba. Et vide etiam Barba. in consi. iij. col. ix. in. ij. volu.

Andre. Poma. g ¶Facit ad questionem. vide Bart. l. quem heredē. ℈. de reb. dub. ꝛ. l. fi. C. de fideicommiſ.

Andre. Poma. b ¶Si testator. Aide alex. consi. cxj. in. j. et. ij. col. in. j. volu. Ro. consi. cccvj. in. ij. dubio.

i ¶An valeat. vide glos. ꝛ doc. ibi in dicta. l. iubemus. ꝛ Ly. ibi pro quib⁹ facit glo. in. l. mulier que fm Ange. ꝛ Jmo. ibi non est alibi. de. ver. obli. licet loquatur in stipulatiōe facit. l. asse toto. de heredi. insti. l. institutio de condi. institu. ꝛ. l. si ita scripsero. cum ibi no. per Bar. de condi. et demon. facit. l. pāpbilo. ℈. propositum. de leg. ij. et ibi Bal. et quod dictū bic colligitur. ꝛ glo. in. l. ciues. C. de appella. facit. C. quomodo ꝛ quando iudex. aut. qui semel. oū facit differentiam inter edictum ꝛ vocem preconiā et videtur sentire Specu. in titu. de noto. cri. ℈. sequitur de manifesto. in prin. ¶Venio ad questionē ꝛ assumo† primo. q. positam in fi. glo. magne an testamē tum nuncupatiuum[a] probetur per instrumentum in quo sunt scripti septem testes. Dñi ista questio fuit inter Joā. ꝛ Azo. disputata in. l. fi. C. de fideicō. tamē vt dicam vnum verbum faciam vnam rationem pro ꝛ alia contra. ꝛ probatur primo: qr instrumētum publicum facit fidem ꝛ probatur in. l. fi. C. arbi. tute. et. l. cum precibus. C. de proba. in contrarium quia instrumentū equiualet dicto duorum testium. vt. l. in exercendis. C. de fi. instru. sed testamē tum non potest probari per duos testes. ergo ꝛc. glo. bic ꝛ vbiq; tenet opi. Joā. an. de consuetudine sc. q̄ per tale instrumentū probetur testamentum. de rigore iuris tenet opi. Azo. Dy. vo dicit q̄ opinio Joā. est vera etiā de rigore: q̄ video q̄ in casib⁹ in quibus quinq; testes requirunt: tunc ille actus potest probari per publicum instrumentū. vt. l. fin. ꝛ aut. ibi posita. C. si cer. pet. ꝛ pro doc. l. testium. C. de testi. et pro hoc videbitis not. in. l. ij. circa prin. ℈. quemadmo. testa aper. ¶Ad rationem Azo. respondeo aliter q̄ sit responsum vt tollam illud qō dictum est in. l. in exercendis. ꝛ fateor q̄ instrumentum equiualet dicto duorum testium. qz duo probantes contrarium efficiunt vt instrumento non stetur etiam si mille essent: ibi scripti: sed nullo probante cōtrarium tot testibus equiualet instrumentum quot ibi sunt scripti. Ita sentit Jnnoc. in. c. cū ioannes. extra de fide instru. facit qō dicā. ℈. quemadmo. testa. aperi. l. j. in fi. ¶Quero ꝛ redeo ad primam questionem glo. ponē† q̄ instrumento publico facto coram duobus vel tribus testibus continetur q̄ titius fecit testamentū coram septē testibus an per hoc testamētum probetur. Quidā pro: quidam cōtra. vt in glo. quam vide que incipit. aliter ponitur ibi not. ꝛc. ¶Pro intelligētia huius questionis est aduertendum: an instrumentum dicit q̄ quis fecit testamētum coram septem testibus: ꝛ illi septem testes sunt nominati ꝛ scripti in instrumento: et tunc esset eadem questio cum precedēti quam determinaui. Sed si isti septem testes in instrumento nō sunt scripti: tunc reincidimus in. q. quā glo. ponit in. l. ij. C. de bono. pos. fm tabul. Et est breuiter dicendū q̄ si est cōtentio de voluntate ꝛ solēnitate q̄ per tale instrumentum non probetur[a] testamentum: quia tunc instrumentū equiualet tot testibus quot ibi sunt scripti. sed duo sunt scripti. ergo ꝛc. sed si esset contentio de solennitate tantū: vt qr ille cōtra quem litigatur confitetur testamentum sic factum fuisse: tamen negat factum cum solennitate tunc tale instrumentū probat solennitatem: sicut posset probari solēnitas per duos testes vt no. in. l. ij. C. de bo. pos. fm tabu. Aduertendum tamen est: qr† qñ talis solēnitas probatur per testium valeat tenet etiā Bal. in. d. l. iubemus. ꝛ Spec. ꝛ Joā. an. in tit. de testa. ℈. j. ver. quid si is. vbi hoc tenet in eo testatore qui bonam mem oriā ꝛ intellectū habuerat ꝛ ita infert plures antiquos tenuisse per. d. ℈. pro opositū. ꝛ per. l. nemo. ff. de bere. insti. ꝛ dixit istā opi. sibi placere. ꝛ sic opi hec videtur cōmunis cū qua cōcordat Bar. bic. ꝛ Ang. clare in. l. in fraudem. ℈. j. ff. de testa. mili. et no. per doc. in c. cū tibi. de test. p ista opin. est optimus text. in. l. qñ indignus. de testi. ibi dum dicit mēta verbo: que forte seminecis ꝛc. iuncta glos. ibi in verſic. seminecis quam Ang. ibi dicit non esse alibi ꝛ per illū tex. cū glo. dicit Ang. ibi pro bari singulariter q̄ semiplenum testimonium si cut est ille q habet linguā grossam et balbutientem qui in extremis laborat nō impeditur cōdere testamentū dūmodo sanā habeat mentem pro quo etiam allegat dicta. l. iubemus et ita etiam dicit Angel. ꝛ Moder. ibi. vidi semel. esse oppositum contra vnum testamentū quod non valeret: qr non propria vo luntate testatoris sed ad interrogationem notarij cōdidum fuit de quo etiam ibi ponunt Bart. ꝛ doc. Adde post apostillam qō idem tenuit Bal. consil. c. iiij. volu. si testator potest articulate loqui ideꝫ voluit Ro. consil. cccvj. cum limitatio. fm Jolū. ante Jo. an. in addi. specul. in tit. de test. ℈. j. in additio. que incipit pleius cui i perſona vgozis accidit iste casus. Misi forsan aliquis de testatoris voluntate informatus vel forsan meditatus quid prudenter illi agendum esset fecerit scribi testamentū fm q̄ ipse voluit quo scripto notarius legit institutionem heredis testatori qui sic respōdit. tunc esti bec institutio censetur inualida: eo qz iste modus testandi non est inuētus a iure et sic superstitio improba est illud inuenire de trasiatio. c. ij. ver. et qō non est. ij. q. v. c. consuluisti. Et inquātum Bar. bic tractat an relicta in testamento possint in codicillis reuocari. vide omnino Ro. consi. clxxix.

k ¶Si quid. Et vide q̄ bic dicunt doc. vide q̄ñ. in. c. j. de sum. trī. lib. vi. et vide que dixi plene in rubri. de fide instru. ꝛ vide consi. Ludo. ro. clxiij. incip. super eo quod queritur. vbi si index post latam sententiā adiit causam vtrū faciat ꝓpter hoc nouā sententiam decidit ibi distinguēdo an p viā declarat⁹ ius vide ibi. et vide Ludo. ro. in. consi. lxiij. Andre. Barba.

Andre. Poma. l ¶Et ibi post. ad istū tex. vide Panor. cōsi. lxvij. in. iij. col. ij. volu. vbi declarat Feli. c. fi. in vlti. col. de ex cep.

l ¶Et ibi post. sed qd si post lectū testamētū vult rogare testes quos non rogauit. vide no. in. l. fi. in pe. co. de edictō. ꝛ no. q̄ iste tex. ꝓcedit etiā qñ

Universidad del Rosario Archivo Histórico